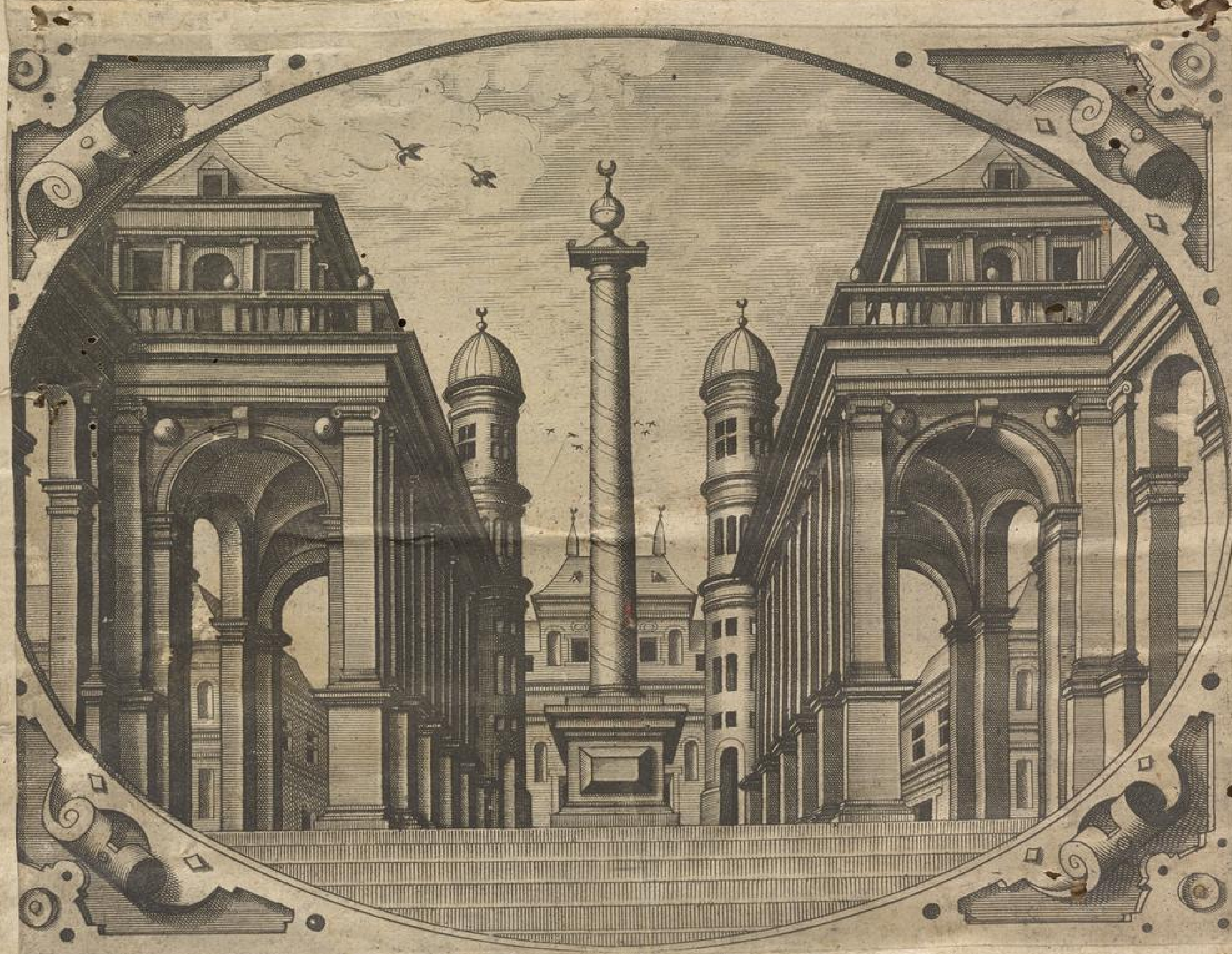
Italian, ca. 1350

53

Dritton, Joh., Anglus, de Siccavilla (Drypool, York?), prof. Paris. † 1269. Glossae in Aristotelis libros metheororum, de generatione et corruptione, de vegetabilibus plantis, physicor. Manuscrit sur vélin en rouge et noir à 2 cols. exécuté vers l'année 13 0. 85 ff. In-fol. Rel. en bois couv. de vélin, pris de manuscrits anciens.

On a ajouté à la fin deux feuillets conten. une courte biographie de Pétrarque tirée sur vélin et au commencement un Ex libris gravé du XVII. siècle également tiré sur vélin qui attribue par son inscription la provenance du volume à la bibliothèque de Pétrarque. On a collé à l'intérieur des plats deux planches gravées de Vredeman de Vries.

— from the library of Petrarch

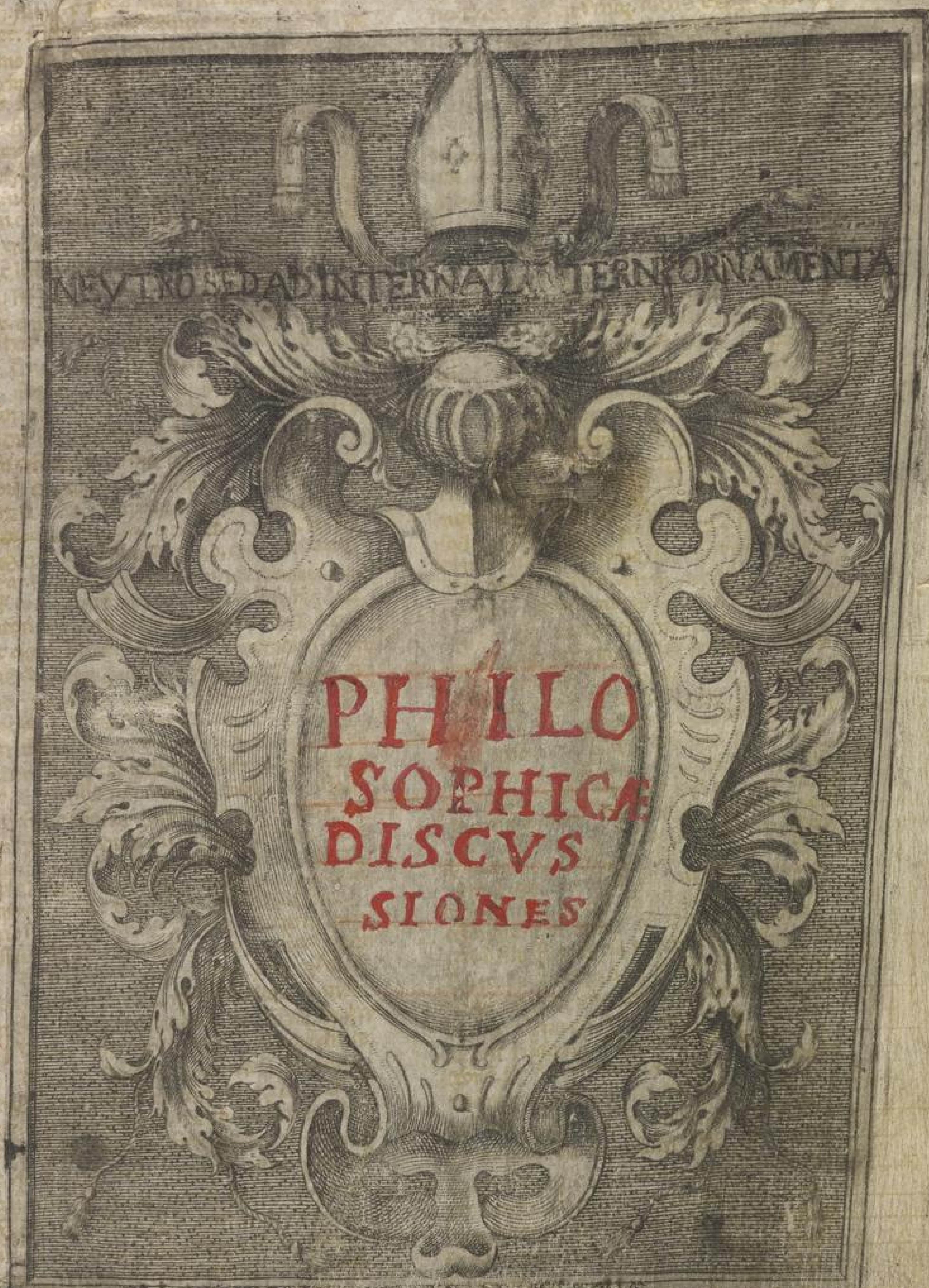
79

MX

PETRARCH'S COPY.

978 **PETRARCH.—Britton** (John) **Glossae in Aristotelis** Libros Metheororum, de Generatione et Corruptione, de Vegetabilibus, Plantis, Physicorum; MANUSCRIPT ON VELLUM, written in a small neat hand, on 85 ll., in double columns, folio, orig. boards, *Sæc. XIII* £10 10s

From the Library of Petrarch, with the Ex-libris, engraved on vellum, of the 17th Century, which was inserted in the books belonging to his Collection on its dispersal, together with a short Biography of Petrarch, printed on 2 leaves of vellum, inserted at end.

NEVTRO SEDAD INTERNA
ORNAMENTA
PHILO
SOPHICAE
DISCVS
SIONES
FRAGMENTVM

79
MX

[illegible]

[illegible]

Iste liber e Cremone

[illegible] ... libri metheororum ... [illegible]

[illegible] ... impressionum ... [illegible] ... galaxia ... [illegible]

[illegible]

accidentia vel accidentium. unde dicit commentator levium motus est accidens in sursum. g[illegible]
consequens. Ignis autem levior est omnibus, et propter hoc in superiori loco. Et propter hoc notandum quod ipsa
sunt per ipsa continuata, et quia terra gravior est, propter hoc erit in loco inferiori. Et propter hoc notandum
quod aer elevatur usque ad ultimam terminum continuationem inflammationis. Sed est dicendum quod aqua est elevata
et propter hoc notandum quod in celo est maior locus actionis inflammationum. Sed aer est communis
cum igne et aqua cum terra, et utrumque mediorum alicui communicat. Aer vero communicat
sed dicit quod decet spatialiter, et est quod communicatio aeris cum igne et aqua, convenientia maior est
quam aeris cum aqua et non econtrario, quia aer et ignis communicant in caliditate et raritate
et levitate, et aer et aqua in humiditate diaphanitate, et conveniunt in gravitate et levitate. Sed ablato
igne non movetur aer in locum ignis. ablata vero aqua movebitur aer in locum
aque. ergo maior convenientia est inter aquam et aerem. hiis dictis videlicet quod
non apponitur. Cum enim ignis et aer conveniunt in hoc solum [illegible]
actionibus inflammationis sic
actionibus inflammationis in alio non conveniunt magis. [illegible] et convenientia aque et aeris maior est. [illegible]
[illegible] dicit. quia aqua et terra conveniunt in gravitate, densitate et frigiditate
ad aerem. et propter hoc non econtrario. quia aqua et terra conveniunt in gravitate, densitate
in oppositis vero hiis conveniunt ignis et aer. et sic patet quod convenit hoc [illegible]
[illegible] ignis et aer conveniunt
in duabus appositionibus. aqua vero et terra in tribus. [illegible] quod necesse est esse [illegible]
inflammationis. [illegible] summe in inflammationis actionibus. [illegible] est
locus actionis inflammationis. et propter hoc dicit quod [illegible] coagulari. sic necesse est
ut aer. [illegible] quia [illegible] huius partes coherentes adinvicem [illegible]
aque et terre. Sed motus autem illorum ordinatorum. dicens omnes effectus et
[illegible] inflammationum dicit sed sic quod motus terre ad huiusmodi sursum est planetarum
[illegible] et generatio planetarum et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in orbibus suis [illegible] et [illegible] ex motibus [illegible] superiorum
et hoc planetarum in hoc de generatione capitulo penultimo. [illegible] superiorum
celestium est causa effectus generationis et corruptionis omnium inferiorum generabilium et corruptibilium
et in hoc philosophus [illegible] et sol. et in hoc de [illegible]
motum planetarum et sol [illegible] stellarum [illegible]
ex [illegible] elementis et [illegible] planetarum. [illegible] ex [illegible]
adunans [illegible] debitam proportionem [illegible] quod ista coadunatio est ex motu superiori
quia per se omne movetur elementorum non possunt [illegible] convenire [illegible] adunari
quia [illegible] debent misceri. Et que
nec noverunt proportione determinata [illegible] quod [illegible] [illegible] mutationes [illegible]
Sanitatem per ipsorum mutationes. [illegible] motus suos [illegible] a motibus superiorum. [illegible]
[illegible] a motibus superioribus. sic
calor solis in aere. aliquando est causa putrefactionis. aliquando est causa coadunationis
mixtibilium et generationis aliorum. Et dico quod motus terre superior. Sed dicit omnium
[illegible] motus inferiorum provenit ex motibus superiorum quia si motus motus est causa necessario
[illegible] motum est omnium superiorum et inferiorum. Sed motus superiorum est motus primus.
[illegible] quia sempiterna sunt omnes elementorum corruptibilium. et motus superiorum
motus sempiternus et immutabilis et incorruptibilis. et non sic motus inferiorum mutabilium
et corruptibilium. quia ille sempiternus est et incorruptibilis. Et propter hoc necesse est. [illegible]
quod non dictum est necesse est ut ponamus quod motus inferiorum [illegible] [illegible]
[illegible] sensibus provenit et [illegible] ex motu superiorum [illegible]
accessu et recessu planetarum generatio et corruptibilibus. Et [illegible]
[illegible] illud. [illegible] quod omnia superiora sunt causa elementorum [illegible]
[illegible] [illegible] motus [illegible] inferiorum [illegible] elementorum quia elementorum
[illegible] ex motu superiorum [illegible] nobis [illegible] natura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] dicentes omnes. unde dicit quod [illegible]
[illegible] superioribus ut dictum est. Et dico ergo quod ignis et terra. quia
[illegible] elementa adinvicem simpliciter generatione et [illegible] inflammationes
[illegible] elementa generantur et corrumpuntur adinvicem et [illegible]
[illegible] in alia. [illegible]
[illegible] elementorum. [illegible] resolvuntur per [illegible]
et elevatur [illegible] sursum ad alia. et propter hoc [illegible] aqua. aqua est [illegible]
[illegible] et solis. et propter hoc quod subtile est [illegible] resolvitur [illegible] et separatur
et elevatur [illegible] usque in sursum. unde dicit quod non est [illegible]
[illegible] subtile ipsum resolvens a calore et sursum elevat
[illegible] non separatur [illegible] et propter hoc dicit quod non [illegible]
[illegible] ut in hoc de [illegible] capitulo. aqua dulcis
et subtilis est [illegible] aque. Et demonstrato
[illegible] quod [illegible] aqua non separatur [illegible] sicut maria et aque [illegible]
necesse est nobis. et distinctum [illegible] aqua [illegible] quod necesse
[illegible] stellarum et [illegible] solum [illegible]
[illegible] non solum [illegible] nec solum
[illegible] non solum [illegible]
[illegible]
[illegible] inflammationis. [illegible]
[illegible] [illegible] inflammationis et locus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] solum [illegible]
[illegible] [illegible] ventorum et [illegible] et terremotus. [illegible]
inflammationem [illegible] sic [illegible] necesse est [illegible] elementa [illegible]
[illegible] quod sic [illegible] inflammationem necesse est [illegible]

[illegible] quod [illegible] nobis quod est ignis et primas philosophos [illegible] [illegible]
quod reperit anaxagoras dicit nomine etheris et ignis et [illegible] est eundem.
et [illegible] quod quidam putaverunt totam distantiam inter orbem stellarum
et terram esse plenam igne. et male quia sic mundus esset diminutus et
imperfectus. Est autem necesse nobis esse. [illegible] in orbem
stellarum et terram esse [illegible] necesse est [illegible] et propter hoc apparebit
[illegible] sursum et deorsum. Dico ergo quia [illegible]
dicit [illegible] in libro celi et mundi [illegible]
et non fuisse [illegible] aliorum philosophorum [illegible]
[illegible] anaxagoras
[illegible] [illegible] dixit ignem esse [illegible]
[illegible] nomine ignis et etheris. et una [illegible] et [illegible]
inflammationis. et propter hoc [illegible] etheris. [illegible] [illegible]
inflammatur. inflammabile dicitur ether. celum enim dicitur quia inflammat [illegible]
sed non inflammatur. ut [illegible] celum [illegible] ether. [illegible] aer dicitur ether
quia inflammabile et non inflammatur [illegible] ignis ether. ut [illegible] quia inflammatur [illegible]
inflammatur [illegible] putaverunt quidam [illegible] opinionem eorum [illegible]
fuerunt etherem ignem [illegible] et totum spatium [illegible] stellarum et terre
plenum igne. [illegible] ignis [illegible] sphera ignis est etherea [illegible]
quod si esset [illegible] esset mundus imperfectus et diminutus non solum [illegible]
[illegible] generationis et mixtionis. [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] inflammationis. [illegible]
[illegible] illud. [illegible] determinare [illegible] elementorum et [illegible]
[illegible] superioribus inflammationibus. et dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] elementorum et [illegible] elementorum. et solum [illegible] [illegible]
[illegible] et determinat [illegible] aeris et aque. et [illegible] magis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] inflammationum. [illegible] dico ergo quod [illegible]
[illegible] nubes et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ignis et aer [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] locus aeris vehementior est.
[illegible] motu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nubes non fiunt in supremo aeris. et [illegible]
[illegible] [illegible] solum [illegible] dico ergo quod [illegible] illud. [illegible]
[illegible] solum [illegible] inter orbem stellarum et terram necesse est [illegible]
[illegible] ignis et aer [illegible] Et que est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
necesse est [illegible] [illegible] cum maiori [illegible] et [illegible]
[illegible] locus [illegible] vehementius et cum maiori [illegible]
locus [illegible] supremo aeris et [illegible] [illegible]
[illegible] calor in medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necesse est
ut dicimus quod [illegible] in aere et aqua [illegible] [illegible] dicens.
[illegible] [illegible] ex aere et [illegible] [illegible] ex aqua
[illegible] [illegible] [illegible] in aere [illegible] aqua [illegible]
[illegible] calor ad elevationem vapores [illegible] ex vapore
[illegible] quia in medio aeris vapor aquosus elevatur [illegible] et
resolvitur in aquam in medio aeris [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in medio aeris dominatur frigus. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] adinvicem. quare nubes non fiunt. [illegible] nubes
non fiunt in supremo aeris. cum remotione sua [illegible] et cum frigore
aeris [illegible] videtur esse quod sic elevantur vapores ex quibus fiunt nubes
usque ad medium aeris. [illegible] elevantur usque ad supremum. [illegible]
[illegible] [illegible] in infimo aeris ut Thomas. [illegible] non posse
dominari in supremo aeris [illegible] vapores in nube. [illegible]
solvit [illegible] [illegible] [illegible] nubes fiunt ex aere
vel [illegible] frigiditate [illegible] [illegible] radiorum
solis. vel calor. et aliarum stellarum [illegible] radiantium in aere. [illegible]
[illegible] [illegible] ex calore terre et aque. vel [illegible]
calor solis ex reverberatione. et non [illegible] ad illa loca nubium calor
sursum [illegible] calor aeris [illegible] [illegible]
[illegible] in medio. [illegible] supremum medium aeris. [illegible] locus [illegible] a calore
[illegible] et [illegible] aeris. ibi est dominatur frigus non solum [illegible]
[illegible] calore. [illegible] quia illuc fugit frigus [illegible] calore [illegible]
Non autem aer et aqua [illegible] [illegible] [illegible] aer
fit ex aqua. et non ex [illegible] [illegible] ex vapore [illegible]
[illegible] sursum [illegible] elevatum [illegible]
[illegible] sursum. [illegible] elevatur. [illegible] elevatur [illegible]
[illegible] calidus [illegible] illa elevatio. [illegible]
[illegible] aer non fit ex [illegible] aqua non fit [illegible]
aere [illegible] vaporis. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et propter hoc densatur et fit [illegible] necesse est [illegible] loca aeris frigida
[illegible] [illegible] [illegible] et sic plane [illegible]
[illegible] [illegible] aliis. [illegible] ignis [illegible]
[illegible]

ut ipsi sic ... fiant per impressiones celestes ... propter quod dicimus quod locus aeris
proximus aque et terre est calidus, ut ibi fiat per resolutionem et evaporationem ex aqua et terra; medium vero ipsius frigidum, ubi fit aggregatio vaporum in nubem; propter quod dicimus quod in
supremo aeris non fiunt nubes quia ibi debet esse ignis ...

Et dico ... quod ... Solo ... dicit ... quod
... superiora sunt aer et aqua et non ignis ... aqua ...
... aeris et terram ... ignis esse ... et dominans
... super nos et terrena ... duo ... conbureret omnia que
sunt super terram ... aer et aqua dominantur ibi et ... ad
... calefacta et rarefacta in vapores ...
... aeris ...
... in aquam ... elevatur
sursum in aere ... ad aquam ...
aeris ... descendere ...
... aeris ... ad terram ... aeris elevari sursum
in speram ignis ... sursum ...
aqua et aer dominantur ... ignis ... ignis est ...
duobus ... aer ... aeris

[illegible]

sic luna. sic et [illegible] in 2° celi et mundi [illegible] capitulo [illegible] et corpus solis [illegible]

[illegible]

f.1

f.2

f.3

f.4

f.5

f.6

Nota quod sol non est calidus in se.

[illegible]

[illegible]

solum humide aquositatis est humidum corporis. ut supra dictum est ... non dicatur quod omnia corpora sunt longe
labilia quae non habent humorem aquositatis. maior patet ... dicatur quod non ...
[illegible]

sic ergo ... agens ad congelandum ... disposita est ut congeletur ...
[illegible]

Similiter ... congelatur humidum aquositatis ... in dissolubile ... in alia uno
[illegible]

[illegible]

... faciliter resolubile ... minus congelatur ... maior patet ...
... aer autem est faciliter divisibilis et magis divisibilis ... elevatur ...
... magis debet elevare ... magis elevatur ... ignis ... aer ... magis debet elevare aerem. maior patet ...
[illegible]

[illegible]

Non tantum
humidum quod ...

De tra
d frigido

minor ꝑ quam contra efficit se huic adinuicē. minor ꝑ exſtinis. vn̄ dub
... calor ... in aere ... non ... de colore
7 frigore. ...
... frigus mag ... calor ...
... calor ... frigus ...

[illegible]

[illegible]

Et superior scilicet ignis deferunt lumen [illegible] quia non habent ex se [illegible]
semper diurno [illegible] deferunt [illegible]
suscipiunt [illegible] lumen solis quia non habent ex se [illegible]
[illegible] diaphona [illegible] orbes superiores et stelle [illegible]
suscipiunt lumen a sole [illegible]

[illegible]

[illegible]

No de igne [illegible]

No de stella comata

sed aeris contigui igni. Deinde recitat unam. s. Anaxagore [illegible] nobis et
sic videntur ... [illegible] sol attrahit ipsum humidum. Hic autem dicunt falsum est, quoniam nec
sol attrahit hanc impressionem ... [illegible] aere. Hic autem stella movetur. Sic quidem dicunt. Aber
... [illegible] quia quatuor alie planete circulus minores sunt ... in minori tempore perficiunt
revolutionem, ut luna mense, quoniam circulus eius minimus, et sol in anno, quoniam circulus
eius minor est omnibus aliis superioribus et remotioribus. Et propter hoc superiores in maiori
tempore complent suam revolutionem, ut in xxx et xii et vii. Et propter hoc dicunt quod pla-
netarum ... [illegible] revolutionis sue et accessus eius ad nos ... [illegible] ad nos tempore
longiore quam sol, et alii quorum circulus minor est. Et iterum quoniam ei apparet coma.
Hic vi. dicunt ... [illegible] s. quoniam hec stella est in complemento sue revolutionis ad nos, tunc apparet
ei coma, et tunc est coma in parte septentrionis, s. in oriente et occidente ultra septentrionem
aut meridiem, i. in occidente et oriente ultra meridiem. Propter humorem. Si diceret aeris
puri hoc est ... [illegible] aeris contigui cum igne hoc est necessarium ... [illegible] sit in orbe. Hic est ...
quoniam hec stella cum est in complemento sue revolutionis ad meridiem aut cum est in loco me-
ridiei et multum removetur ab ortu et occasu coma non apparet. Cum est ex parte sep-
tentrionis. Hic vii. dicunt ... quoniam cum hec stella fuerit in complemento sue revolutionis
ad unionem apparet ei coma, quoniam visibilis nostri ... [illegible] hanc stellam. Cum autem
est in meridie apparet existens super capita nostra. Et ... [illegible] divisum. Supponitur
in ... distinctiones ... [illegible] diceta ab aliis reprehenditur ... [illegible]
huius impressionis veritatis generationis ... [illegible] diversi ... planum est. Dicimus quod nos videmus
reprehenderet ... [illegible] sensibiliter videmus stellas fumantes
comas extra orbem stellarum fixarum, i. ... et non in ... [illegible]
... quoniam contingit omnes alios orbes et omnes stellas ... [illegible] Et hoc ...
sic reprehendat comam stelle esse ex puro aere propter uniformitatem aeris ... [illegible] videmus
... coma diversorum colorum, et quia non est purus aeris est una pars luminosa et
alia ... [illegible] illud ... reprehendit ... coma esse ex puro aere ...
videretur coma in omni stella que fieret in loco stelle comate, et tunc in omni stella
... orbis, et tunc non solum esset una stella comata sicut ipsi posuerunt ... nos ...
... [illegible] ... experimento visibili ... come-
... propter aerem. Supple purum ... [illegible] Sermo autem eorum ... reprehendit quod
ipsi posuerunt huius comam non videri in parte septentrionis ... in oriente et
occidente ultra meridiem et septentrionem ... [illegible] cum sole in occasu suo estivo ...
... stella comata in ortu solis in oriente ad unionem ... [illegible] visse sunt stelle
... coma ... [illegible] ... in occidente ad meridiem ... [illegible]
... [illegible] ... reprehendit eos ex eo quod posuerunt humorem
coma videri ... [illegible] ... in ortu solis in ortu hyemis ... cum sole
occidente in ortu hyemis, i. in fine autumpni, visse sunt in oriente ad septentrionem.

Hic ... [illegible] ... quod non diceretur ... [illegible]
... quod stelle ... [illegible] stellas ... orbis ... ipsi posuerunt
facere comam, et videntur in estate et hyeme ... [illegible] Dico ... quod stelle
... [illegible] ... impressionis ... [illegible]
... [illegible] ... quoniam stelle ... comas ... [illegible] propter aerem inflammatum ... stel-
larum, i. lumen stellarum ... [illegible] quod aer ... [illegible] stellas
inflammatum ... [illegible] ... ad ignem ... [illegible]
sic ... [illegible] ... aeris ignis calore ... [illegible] inflammatur sic ignis ... [illegible]
... [illegible] come ... [illegible] quoniam aer inflammatur sic ignis ... [illegible]
... [illegible] come ... [illegible] stella ... [illegible]
oblongum ... [illegible] cum aer ... ignis ... [illegible] oblongum ut ... [illegible]

De stellis habentibus comas ... [illegible] ... impressionis sic ...
... [illegible] ... luminosum apparens
in aere ... splendoris et luminis sit ex vapore terreno ... [illegible] ... coma
stelle ... [illegible] ... sit ex vapore terreno ... ex ... maior propositio ... quoniam ... stella
non apparet in aere ... [illegible] ... apparet in aere ... ex vapore terreno ...
minor propositio ... Amplius ... stelle apparet uniformis splendoris
... [illegible] differentie ... [illegible] apparet ... splendoris ...
... [illegible] differentie ... [illegible] stelle ... [illegible] ple-
na est ... magis luminosa ... [illegible] in medio ... minor ... non est
... [illegible] coma ... [illegible] oblongum luminosum ... oblongum
... [illegible] Amplius ... stella ... [illegible] in loco meridiei ...
... [illegible] ultra meridiem aut ultra septentrionem. Hic autem stella ... super
nos ... meridiei ... [illegible] stella ... maior propositio quoniam stellarum ... [illegible]
... [illegible] ... medium ... [illegible]
medium ... [illegible] ... minor propositio ... [illegible] ... in talibus locis
... [illegible] Amplius ... [illegible] luminosa ... coloris ... [illegible]
vaporis terreni inflammati ... sit ex vapore terreno. Coma stelle
est ... [illegible] ex vapore terreno ... minor propositio ... [illegible]
... [illegible] ... minor propositio ... quoniam vapor terrenus aut est
... [illegible] aut medius ... [illegible]
... [illegible] stelle ... [illegible] stellas ...
orbis ... [illegible] ... non ... maior ...
... [illegible] ... tempore ... [illegible]
minor propositio quoniam stelle ... moventur semper ... [illegible]

Amplius ... [illegible] nos et melior ... [illegible] ... nobiliores ... et meliores ... modus quoniam
effectus ... [illegible] ... ut manifeste ... [illegible]
suis effectibus ... maior propositio ... [illegible] ... ut fiant
semper meliores ... [illegible] ... generatione ... [illegible] ... semper ... me-
lius est desiderium ... minor propositio ... quoniam non videretur esse ... nec ... manifeste
esse ... [illegible] ... cognoscatur. Amplius ... [illegible] sole ... esset
manifestum est ... impressiones ... [illegible] ... stellarum
effectus erunt ... impressiones ... [illegible] ... quoniam sol est ... omnium
generabilium ... effectus manifestior est ... impressiones ... [illegible]
... [illegible] ... minor propositio ... quoniam ... esset magis manifeste
impressiones ... [illegible] Amplius ... [illegible] quoniam ... in ipso sit
... [illegible] agente ... necessarium ... quoniam ... generatione ... [illegible]
... [illegible] ... semper ... [illegible]
... [illegible] ... impressionis ... aer ... [illegible] igne ... [illegible]
magis ... [illegible] impressionis ... maior propositio ... [illegible]
... [illegible] ... minor propositio quoniam ignis ... [illegible]
... [illegible] ... ignis ... [illegible]
... [illegible] ignis ... [illegible] Amplius ... [illegible] stelle
sic ... [illegible] impressionis ... aer ... [illegible] ... non possit in
... [illegible] ... impressionis ... [illegible] come ... necesse est
... [illegible] impressionis ... supposito quod hec impressio sit ... [illegible]
... [illegible] quod hec impressio fiat ... ex vapore terreno elevato ... [illegible]
... [illegible] elevatur aut non ... [illegible]
elevatur ... [illegible] elevatum ... [illegible]
... [illegible] ... in aere
elevatur ... [illegible] ... integrum
... [illegible] in aere ... non ... erit impressio ... Amplius
... [illegible] ex vapore terreno inflammato ... necesse est ... [illegible] impressione
... [illegible] ... coma stelle ... [illegible]
... [illegible] quoniam ... sit ex vapore ... in loco ... nubes ... [illegible]
... [illegible] in loco ... descendit. Amplius ... ipsa ter-
rena ... [illegible] ... apparet ...
in aere ... [illegible] apparet ... in aere ... [illegible] in loco uno et hora ...
... [illegible] ... ipso ... neque descendit ... [illegible] ... ex
... [illegible] ... ex vapore terreno. Amplius ... [illegible] impressionis ... [illegible]
... [illegible] impressionis non erit vapor ... [illegible] stella
comata ... [illegible] impressionis non erit vapor ...

... [illegible] ... nec aliqua stella nec aliquis vapor
... [illegible] ... aere ... [illegible] ... huius impressionis
... [illegible] ... apparet luminosa ipso in aere ... medium ut in aliis
... [illegible] ut in medio ... ut ... medium ... apparet
in superioris aeris ... nec ... splendore nec splendore solis
... [illegible] ... stelle ... [illegible] ... stella
... [illegible] ... ipsa sit ex ... aliarum stelle
... [illegible] ... in aere ... [illegible] ... puram ...
... [illegible] ... impressione ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] de-
... [illegible] ... impressionem ...
... [illegible]
... [illegible] ... in singulis ... impressionis
... [illegible] non reprehendit dicta ab aliis ... [illegible]
... comatas non reprehendit ... dicta ab aliis ... [illegible]
... [illegible] ... reprehendit ...
... [illegible] ... orbe ... nec reprehendit comam ... apparet ... in comple-
... revolutionis ad nos ... nec reprehendit comam ... non apparet ... in complemento
revolutionis sue ad meridiem ... [illegible] ... huius impressionis.

... luminosum ... revolvitur cum orbe ... aliqua stella ... orbis ... stella
... luminosum ... revolvitur cum orbe ... aliqua stella orbis ... maior
propositio ... [illegible] ... luminosum ... ex vapore terreno ...
... [illegible] ... non reprehendit ... Amplius ... luminosum ...
... non apparet nobis ... in complemento sue revolutionis ad meridiem
... stella orbis ... stella ... [illegible] ... stella orbis ... maior propositio ... minor propositio
... [illegible] ... ad meridiem ... [illegible]
... [illegible] ... quoniam stella ... comam ... aliqua stella ... [illegible]
... [illegible] ... orbis ... [illegible]
... illuminante ... splendore ... orbis ... [illegible] stella
... [illegible] ... in orbe ... splendor ... stella ... [illegible]
... [illegible] ... impressione ... maior propositio ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... ignis ... aer ... quoniam ... coma ... ex aere ...
... apparet ... coma ... stella ... orbis ...

meth[aurs]

[illegible — two columns of heavily abbreviated medieval Latin manuscript text]

ex materia alibi descendunt non est ex vapore inflammato, sed super loca nubium vel ex vapore in medio loco nubium. Unde si ignis inveniretur [illegible] resistentiam [illegible]

Nam id quod repellit [illegible] descendit violenter [illegible]

[illegible] Alibi autem ascendens [illegible] quo loco [illegible] alibi [illegible] alibi ascendunt [illegible]

[illegible] ex vapore inflammato [illegible] non expellit deorsum. Vel alibi descendunt [illegible] et non sic [illegible]

[illegible] Videntur autem res [illegible] in speculis [illegible] vel res [illegible] imagines [illegible]

[illegible]

propria cum esset alicuius aut aliquarum impressionum. [illegible]. Ad
hoc [illegible] solis [illegible] magis cum communis generationis ut plures impressionum cum generatione [illegible]
et hoc quia dispositio [illegible] generabilium ad susceptionem [illegible] specierum in generabilibus
generabilibus [illegible]. et non [illegible] generare [illegible] specierum. [illegible] operatur
ad generationem [illegible] calore. [illegible] subtiliat [illegible]
et [illegible] dispositione sic ad susceptiones [illegible] subtiliat et levium
[illegible] dispositione sic aer et ignis ex aqua et terra [illegible] aer et ignis
ut [illegible] in aqua et terra. aut [illegible] subtiliando sibi [illegible] vapores
aquosos et terrenos [illegible] terra et aqua. igne autem [illegible]
ignis descendit ut [illegible] partes [illegible]. [illegible] in planis. ut [illegible]
[illegible] calor solis humorem [illegible] ad [illegible]
[illegible] in planis et in animalibus [illegible] humorem [illegible]
[illegible] aliquorum generabilium nec [illegible]
et cooperantibus. [illegible] illa [illegible] dispositionem ad susceptionem [illegible]
[illegible] generantibus [illegible] generationem [illegible] nec [illegible]
[illegible] splendorem inflammatis [illegible] generationis.
ut [illegible] dicantur impressionum [illegible] magis sic [illegible]
[illegible]. Ad [illegible]
cum [illegible] generationis aliquarum [illegible] cooperante. [illegible] de eo
quod dicitur [illegible] vapor terreus. [illegible] de eo quod dicitur [illegible]
vapor terreus [illegible] elevatur quam [illegible] vapor aquosus. [illegible]
por aquosus a vapore terreno sicut aqua se habet ad terram. [illegible] aqua
se habet ad terram [illegible] subtilior est terra. ergo vapor aquosus
subtilior vapore terreno. maior patet. [illegible] uniforme se habet ad
aliud [illegible] uniformiter. ita [illegible]. [illegible] terra [illegible]
[illegible]. Ad [illegible] calore subtili [illegible] calore
[illegible] resolutum [illegible] subtili [illegible] resolutum [illegible] ergo a calore
[illegible] ascendit. maior patet quia subtiles vapores ascendunt ad
supremum aeris [illegible]

[illegible] dicitur quod [illegible] subtilitas [illegible] elevationis ascendere va-
por subtilis aquosus [illegible] vaporem terreum. [illegible] in terra [illegible]
[illegible] terreum [illegible] inflammari aquosum [illegible] alieno [illegible]
[illegible] sic subtile [illegible] non sit ita inflammabile [illegible]
ascendit vel elevatur. [illegible] magis et vehementius [illegible]
magis [illegible]. [illegible] calor [illegible] vaporis terreni [illegible]
humidum magis quam [illegible] siccum. ergo vapor magis [illegible] vaporis
terreno [illegible] vaporis aquosi [illegible] terreno [illegible]. ergo
magis [illegible] quam vaporis terreni. maior patet. [illegible]
illud magis. minor patet. quia humidum aquosum [illegible] caloris
[illegible] aqua [illegible] frigus [illegible] expellendo
[illegible] calor simul elevat humidum. et [illegible] expellendo
[illegible] simul [illegible] humido. et [illegible] simul
[illegible] siccum. [illegible] magis [illegible]
lor resolvit et elevat [illegible] magis et [illegible] elevatur. aquosum magis [illegible]
calor resolvit et elevat. ergo aquosum magis [illegible] elevatur. Ad [illegible]
[illegible] elevari [illegible] et aliud [illegible] magis elevatur quod potest
elevari [illegible] quam reliquum. aquosum [illegible] elevari [illegible] terreno. [illegible]
[illegible] non [illegible] aquoso ad generandum aliquam impressionem. ergo [illegible] magis [illegible]
minor patet. quia id [illegible] magis elevatur quod [illegible] elevationis [illegible] quod non potest
[illegible] elevari. [illegible] patet sensui. quia [illegible] humido aquoso
[illegible] calor [illegible] terrenum non potest [illegible]
[illegible] combustis. Ad [illegible] caloris resolverent
[illegible] aquoso magis et magis terreno. [illegible] terreno [illegible]
[illegible] magis [illegible] adhaerentia [illegible] terreno [illegible]
[illegible] symbolum. [illegible] magis [illegible] adhaerendo [illegible]
[illegible] aquoso magis [illegible]
[illegible] vapore sicco et vapor humidus
[illegible] commixtione. et in vapore humido est vapor siccus [illegible]
[illegible] commixtione. [illegible] elevari humidum vapor absque sicco [illegible] humidum absque
sicco [illegible] inflammari non [illegible] flamma [illegible] ardens. [illegible]
[illegible] nec fumus
nec flamma. [illegible] magis [illegible] calor vaporis terreni. et
[illegible] inflamma[illegible]. quia aquosum [illegible] terreno [illegible]
symbolum. [illegible] elevatur vapor [illegible] terreus quam [illegible] pure aquosus.
et [illegible] dicimus [illegible] magis vaporans quam [illegible] pure aquosus et
[illegible]. quia [illegible] principalis [illegible] terreno quam
[illegible] aquoso [illegible] evaporatione. vapor autem [illegible] principalis
[illegible] quam [illegible] terreno non [illegible] evaporari. [illegible]
quia non [illegible] vapor aquosus [illegible] terreus. quia [illegible]
vapore terreno necesse est esse aquosum [illegible] commixtione. et [illegible]
[illegible] vapor [illegible] et aquosus. [illegible]
[illegible] vapor et aquosus

quam [illegible] vapor terreus [illegible]. [illegible] notandum [illegible]
[illegible] aquosum potest elevari absque terreno et non [illegible]. ergo aquosum
magis. quia non potest esse terreus [illegible] aquoso. [illegible]
[illegible] in alia ratione. [illegible] has impressiones [illegible]
splendor et flamma. [illegible] vapor terreus. [illegible] vapor elevatur
et inflammatur. ergo aut simul elevatur et inflammatur. aut prius inflammatur et post
elevatur. [illegible] inflammatio praecedens
elevationem. [illegible] vaporem terreum inflammari [illegible] elevatione
[illegible] simul [illegible] et inflammatur. cum elevatio non sit cum inflammatione. elevatur
[illegible] quod non inflammatur. et [illegible] inflammatio cum elevatione. ergo cum
magis inflammatur magis elevatur. [illegible] simul inflammari et elevari
[illegible] magis inflammatur ergo [illegible] magis elevatur. [illegible]
minor patet. quia quando magis habundat calor [illegible] magis habet inflammare. [illegible]
[illegible] aut [illegible] nubes [illegible] aut non. [illegible] sit nubes. [illegible] necesse [illegible]
non potest [illegible] repellit. et sic necesse est hunc vaporem repelli
ad [illegible]. ergo [illegible] elevatio [illegible] impressionum. [illegible]
[illegible] potest [illegible]. [illegible] non potest [illegible]
[illegible] necesse habet repellere ipsum. ut patet [illegible]
nubes [illegible] luminositatem [illegible]
[illegible] sursum [illegible] resistens necesse habet [illegible] moveri sursum. vapor
[illegible] calidus. ergo [illegible] resistens necesse habet [illegible] sursum ascendere.
maior patet. quia [illegible] calore [illegible] levis [illegible] gravitatem necesse habet [illegible]
moveri sursum. cum non inveniat resistens. minor patet. quia [illegible] quod vapor
simul elevatur et inflammatur. Ad [illegible] vapore elevato usque ad [illegible]
[illegible] impressio. [illegible] vapor ut dictum est [illegible] resistens elevatur [illegible]
ascendit sursum. ergo [illegible] impressio. maior patet quia [illegible] inflammatur
ascendens [illegible]. [illegible]
minor patet [illegible]. Ad [illegible] quod [illegible] vapor habet [illegible] rarefactionis
minime [illegible] rarefactionis [illegible] in figura determinata.
quod autem magis inflammatur magis habet [illegible] rarefactionis. ergo minime
[illegible] simul [illegible] in figura determinata. maior patet quia
effectus duarum [illegible] non possunt simul esse [illegible]. minor patet. quia maior
calor maior [illegible] rarefactionis. Ad [illegible] magis inflammatur
[illegible] magis rarefit. [illegible] magis elevatur magis inflammatur. ergo quod magis
elevatur magis rarefit. [illegible]. minor patet ex
[illegible] quod magis elevatur magis inflammatur [illegible]. quanto magis infla-
matur. magis extenditur et dilatatur. et [illegible] minime potest habere [illegible] ipsum in
determinatam figuram. [illegible] quod magis est elevatum et inflammatum magis dilatatur
ergo [illegible] minime potest habere [illegible] in determinata
figura. [illegible] impressiones [illegible] determinatas figuras
[illegible] non potest esse [illegible]. [illegible] calor sic [illegible] elevatum rarefit
[illegible] in figura determinata. [illegible] non [illegible]
[illegible]. Ad [illegible] effectus [illegible]
[illegible] dispositio. [illegible] rarefactio [illegible] effectus [illegible]. ergo [illegible]
[illegible]. ergo [illegible] dispositio vaporis est a calore. necesse est [illegible] a frigore
maior patet. minor patet quia [illegible] et [illegible] generatur [illegible]
[illegible] et rarefactionem [illegible] effectus. [illegible]

[illegible] dicimus impressionum. [illegible] sic [illegible] impressionum
[illegible] quod elevatur est subtile aut [illegible] sit aut
subtile in alia sit [illegible] in alia. [illegible] sic [illegible] subtile aut [illegible]
[illegible] aut simul [illegible] ita quod non una pars prius [illegible] et [illegible]
impressio [illegible] quod dicitur candela. aut non simul elevatur [illegible] successive
[illegible] elevatione. et [illegible] fit ignis longus [illegible] talis figure. [illegible] [illegible] elevatione elevatur
[illegible] elevari [illegible] subtilior et alia [illegible] necesse est subtilius [illegible]
[illegible] dilatari. et sic fit ignis [illegible] simul elevatur
[illegible] elevatione. [illegible] augetur subtilis [illegible]
[illegible] fieri [illegible] et sic [illegible] impressio. [illegible]
[illegible] non habet aliam [illegible] figurationis [illegible]. necesse
habet figuras [illegible] exigentiam [illegible] in elevatione. [illegible] de exigentia [illegible] sic
[illegible] rarefieri et extendi et non [illegible] in figura determinata. ergo necesse
est habere [illegible] aliam sue figurationis [illegible]. Ad [illegible] dicitur quod [illegible] sic [illegible]
[illegible] elevatur. sic [illegible]. [illegible] extendi [illegible] rarefieri
[illegible] in determinatam figuram [illegible] effectus [illegible]. [illegible]
[illegible] elevatur [illegible] rarefactum [illegible]. ergo [illegible]
[illegible] in determinatam figuram. Ad [illegible] dicitur quod [illegible]
[illegible] elevatione. [illegible] possibile est [illegible]
possibile est [illegible] rarefieri et extendi. [illegible] rarefactum et extendi
[illegible] possibile non est [illegible] in figura determinatam
[illegible] possibile [illegible] elevari [illegible] rarefieri et extendi. [illegible] possibile elevari [illegible]
[illegible] rarefieri et extendi. ergo [illegible] possibile [illegible] in figura de-
terminata. maior patet. quia [illegible] possibile [illegible] simul [illegible]
[illegible]. [illegible] sue figurationis. [illegible] exhalatio [illegible]

[illegible]

f. 1

ergo per frigus erit ... quam in candela, et non aliud. [illegible]
[illegible] elevatur. unde nubes in maiori parte inveniuntur [illegible]
[illegible] frigus magis comprimit [illegible] et sic [illegible]
[illegible] et sic fit ignis [illegible]
fit ignis minuitur in candela. [illegible]
[illegible] vapor ex quo
fiunt predicte impressiones simul elevatur et inflammatur. [illegible] inflammatur [illegible]
elevationis. [illegible] inflammatur [illegible]
[illegible]
[illegible] elevantur vapor [illegible] in meridie, aut post
[illegible] aut in occasu. Sed a vaporibus non elevantur [illegible] horis non possunt generari
predicte impressiones [illegible]
[illegible] elevans [illegible] predicte impressiones. et necesse est [illegible] elevat
inflammans. [illegible] calor [illegible] partis aeris elevat et inflammat circa
medium [illegible] elevans [illegible]
[illegible] frigore noctis. [illegible] frigore aeris et non [illegible]
noctis aut [illegible] aeris erit [illegible] in nubes [illegible]
vapor [illegible] nubis aut non. [illegible]

2

[illegible] vapore [illegible]
[illegible] inflammare [illegible]
[illegible]

3

[illegible] elevatur vapor [illegible]
[illegible]
[illegible] et nubes [illegible] et grandines [illegible]
et nubes pluvie [illegible] medium. Explicit primus metheororum.

Explicit .1. / Incipit .2.

Dico ergo nunc res fientes in loco etc. [illegible] impressionum
que fiunt ex vapore humido. [illegible] sursum [illegible]
deorsum. et sic [illegible]
sursum in aere. [illegible] deorsum [illegible]
Que autem [illegible] pluvia. [illegible] impressionum [illegible]
[illegible] deorsum [illegible] fiunt ex vaporibus [illegible] fiunt ex vaporibus
[illegible] fiunt ex vaporibus [illegible]
[illegible] impressionum [illegible]
[illegible]
[illegible] pluvia [illegible] aquam [illegible]

Plus

aut comprimitur [illegible] guttas [illegible] generatur pluvia. [illegible]
[illegible] impressionum generatur [illegible] in uno loco aeris [illegible] grandine. et sic
[illegible] impressiones
[illegible] generatur [illegible] in uno loco. [illegible] impressionis [illegible]
locis in aere. [illegible] grando [illegible] fit in nubibus. [illegible] generatur in uno
in uno loco aeris [illegible] generatur [illegible] in medio aeris [illegible]
[illegible] distinctiones. [illegible] generationes illarum que fiunt
[illegible] medium. [illegible] que fiunt [illegible] aeris. [illegible] Dico ergo quod
aqua non congelatur in illo loco. [illegible] distinctione [illegible]
[illegible] distinctionem [illegible]
[illegible] impressionum [illegible] generationem
[illegible] aeris. [illegible] vapor [illegible]
[illegible] generatione pluvie [illegible] Cum ergo elevatur vapor. [illegible]
[illegible] impressionum. [illegible]
[illegible] vapor [illegible] vapor [illegible]
[illegible] vaporis [illegible] Dicamus ergo nunc res etc.
[illegible]

non sufficit ad resolutionem vaporis omnino ex specie aque. calor elevans vaporem vaporem aquosum non calefacit ipsum et subtiliat. ergo non sufficit resolutio eius ex specie aque. Maior patet quoniam aquosum non subtiliatum et collectum est non alterum et non subtile permutatum [illegible]. Contra. Non resolvitur ex aqua manens semper in specie aque. sed vapor talis est resolutus ex aqua. ergo non manens semper in specie aque. Minor patet quoniam vapor aquosus non solum resolvitur ex aqua sed et resolvitur in aquam et in ipso quod ad manet in specie aque non resolvitur in aquam. minor patet sensui. Item si in humido aqueo aggregato a frigore tempore [illegible] de calido aereo mixto forte in vapore isto rarefacto calore elevante quod adhuc non resolvitur in aquam tempore [illegible] de calido aereo. sed in humido aqueo aggregato a frigore tempore [illegible] de calido aereo ergo mixto forte in vapore isto et cetera. Maior patet quoniam in rarefacto subtili [illegible] quam terre et solido isto et minor quia non est resolutus in aquam. Minor patet [illegible] quod dicatur [illegible] sit in aquis [illegible] mixto calido et humido aereo. ergo [illegible] quod non solum calor subtilians elevans vaporem aquosum est causa [illegible] vaporis ex aqua [illegible] aereum [illegible] et [illegible]. Ergo [illegible] non manens vapor aquosus in specie aque omnino. Contra [illegible] in [illegible] vapor [illegible] et sic solutio [illegible] per obiectiones [illegible] quod vapor [illegible] causa [illegible] a calore [illegible] et [illegible] calor [illegible] elevat non est [illegible] et cooperans ad resolutionem cum calore. Contra [illegible] est causa resolutionis vaporis [illegible] in aquam et non [illegible] frigus [illegible] vaporem aquosum resolvi ex aqua et [illegible] resolvi in aquam [illegible] ergo [illegible] causa [illegible] motus [illegible]. Minor patet quoniam [illegible] non est movens [illegible] ut [illegible] philosophus [illegible] non est resolvi [illegible] ex aqua [illegible] in aquam [illegible] aque. Contra forte dicetur [illegible] quoniam eadem [illegible] plena et absentia est [illegible] philosophus [illegible] quoniam [illegible] plenam [illegible] absentiam coagulant. ergo si resolvi ex aqua est [illegible] plenam resolvi in aquam est [illegible] plenam [illegible] resolvitur in aquam per absentiam caloris [illegible] resolvitur [illegible] calorem [illegible] vapor aquosus resolvitur in aquam per absentiam caloris. ergo resolvitur [illegible] calorem [illegible]. Maior patet [illegible] recessu caloris non resolvitur in aquam [illegible] caloris [illegible] et recedente calore [illegible] non [illegible] ut [illegible] est causa resolutionis vaporis in aquam [illegible] caloris [illegible] ergo non [illegible] causa [illegible] resolutio [illegible] resolutione [illegible] ergo [illegible] non est causa resolutionis [illegible] causa resolutionis. Maior patet [illegible]. Contra [illegible] resolutione [illegible] frigus [illegible] non [illegible] causa resolutionis. Maior patet [illegible] resolutionis [illegible] resolutione vaporis aquosi [illegible] ex aqua [illegible] in aquam [illegible] resolvitur ex aqua subtile [illegible] a [illegible] in aquam [illegible] a [illegible]. Minor patet quia [illegible]. Contra [illegible] resolutionem non [illegible] causa resolutionis frigus [illegible] resolutionem ergo non est causa resolutionis. Maior patet quia causa resolutionis non [illegible] resolutionis [illegible] resolutionem est. Minor patet quia causa [illegible] vapor [illegible] in aqua [illegible] frigus vehementer [illegible] calor [illegible] vapor [illegible] resolutione [illegible]. [illegible] est causa [illegible] resolutionis [illegible] subtilis [illegible] vapores ex aqua [illegible] subtilis [illegible] resolvi ne [illegible] ut patet [illegible] calore resolvendo [illegible] non resolutio [illegible] expulsio calidi [illegible] expellens subtile humidum aereum [illegible] calido et [illegible] calido [illegible] vapor resolvitur ex aqua [illegible] resolvitur in aquam [illegible] frigus rarefacit expellendo calidum [illegible] expellit subtile humidum [illegible] calor [illegible] resolutionis [illegible] frigus [illegible] non [illegible] quia [illegible] expellit calidum et non subito [illegible] calor [illegible] resolutionis [illegible] subtile humidum et sic [illegible] frigus [illegible] causa resolutionis [illegible] non [illegible] et [illegible] determinatur [illegible] non est [illegible] et [illegible] calor [illegible] non [illegible] frigus [illegible] duplici resolutione vaporis aquosi [illegible] determinare et [illegible] de impressionibus [illegible] vapore [illegible] in aere

et [illegible] de nebula [illegible] in aere [illegible] et [illegible] in eodem loco [illegible] nube omnino resoluta in pluviam [illegible] aer. nebula [illegible] ergo nebula [illegible] aer. Maior patet quia in loco aeris eodem [illegible] non [illegible] due impressiones [illegible] sic loco [illegible] nubes [illegible] ergo nube resoluta in pluviam non derelinquitur in eodem loco aeris alia impressio [illegible] aer [illegible]. Minor patet [illegible] nebule [illegible] nebula [illegible] nubium resolutarum aqua [illegible]. [illegible] dicatur quod [illegible] nubis resolute in aquam nebula [illegible] aliquid [illegible] relinquitur [illegible] in aere [illegible] sic [illegible] nubis [illegible] nubes [illegible] ergo [illegible]. Minor patet quia nubes [illegible] resoluta non [illegible] specie [illegible]. Minor patet [illegible] nebula [illegible] quam nubis. nebula erit nubes. [illegible] nulla nubes [illegible] aeris serenitatis [illegible] nebula [illegible] aeris serenitatem. ergo nulla nubes est nebula. [illegible] est aqua [illegible] post resolutionem est [illegible] descendere [illegible] nubes [illegible] aggregare et in aquam resolvi. ergo per resolutionem in aquam est [illegible] descendere. Minor patet quia [illegible] gravitatis [illegible] descendere. Minor patet quia non remanet una pars nubis non resoluta [illegible] alia pars non resoluta quia [illegible] remanet una pars nubis [illegible] et alia [illegible]. ergo [illegible] nubis ex aquoso resoluta in aquam non remanet aliquid [illegible] ergo si nebula [illegible] remanet [illegible] non est aliquid [illegible] nubis. [illegible] nullum aquosum semper manet ex necessitate [illegible] in aere. nebula semper manet [illegible] in aere. ergo nebula non est aliquid aquosum. Minor patet quia si [illegible] et [illegible] et [illegible] aeris [illegible] loca [illegible] ergo [illegible] loca [illegible] quia non [illegible] aliquid [illegible] ex loco nebule [illegible] et pluviam [illegible] et si eadem nebula eadem in specie [illegible] impressionis [illegible] nebula non est aliquid aquosum [illegible] aer [illegible] aeris est aer. nebula est [illegible] ergo nebula [illegible] est [illegible] non est [illegible] aer [illegible] est [illegible] ergo non est [illegible] quia [illegible] et idem [illegible] in [illegible] et [illegible] quia [illegible] aer [illegible] aqua [illegible] aer [illegible] Contra nebula [illegible] aer et [illegible] pluviales [illegible] aer eadem ratione et [illegible] omnium [illegible] impressionum [illegible] quia omnis impressio [illegible] relinquitur [illegible] aere [illegible] Contra [illegible] quod dicatur [illegible] nebula sit ex rore. quia [illegible] ex rore [illegible] ad rores [illegible] post [illegible] ex [illegible] nebula [illegible] quia [illegible] in [illegible] ex [illegible] roris [illegible] ex [illegible] nebulas [illegible] aere ex [illegible] nubium [illegible] vapor elevatur [illegible] ex [illegible] roris [illegible] ex vaporibus [illegible] ex rore [illegible] derelinquitur [illegible] ros est aer. nebula [illegible] ergo nebula est aer [illegible] ex rore [illegible] ros [illegible] nebula ergo ros et nebula [illegible] ros [illegible] nebula [illegible]. Maior patet [illegible]. Contra [illegible] calor [illegible] frigus [illegible] ros [illegible] calidus [illegible] ergo ros [illegible] subtilis et nebula [illegible]. Maior patet [illegible]. Contra [illegible] descendit [illegible] subtile. nebula est [illegible] et ros subtilis. ergo nebula [illegible] descendit [illegible] subtile. Contra [illegible] serenitatem [illegible] in aere [illegible] aeris obscuritate et non serenitate [illegible] in aere ergo [illegible]. Contra [illegible] dicit has impressiones [illegible] alie [illegible] non [illegible] nebula ex rore [illegible] ex [illegible] ergo dicatur [illegible] ex rore et non [illegible] nullo [illegible] nebula ex rore [illegible] ex [illegible] frigore [illegible] calore resolvente ergo quia [illegible] ipsi roris descendunt deorsum a frigore [illegible] eadem [illegible] ipsi roris descendunt deorsum [illegible] a calore equaliter cooperante [illegible] est calor et frigus [illegible] et sic est nebula reliquie roris [illegible] serenitatis. et sic patet quod [illegible] non est aer. [illegible] non est [illegible] derelinquitur [illegible] nube omnino resoluta in pluviam quia nubes [illegible] roris non [illegible] omnino resolvitur in pluviam. et sic solvuntur [illegible] obiectiones [illegible] quod nubes non [illegible] aeris [illegible] quod nebula non est nubes [illegible] subtilis reliquia [illegible] nubis est nubes [illegible] quod [illegible] nubes

resoluitur in pluuiam roralem et est apta nam roralis descendit talis est de nube
pluuie et grandinis ... [illegible]
... uapor autem rorandus ... [illegible]
... quia resoluitur in aquam ... [illegible]
... quod uapor iste resoluitur in aquam ... fiat pluuia ... quod ros fit ex uapore resoluto et pluuia ...
... nubes ... nebula ... [illegible]

[illegible]

... eleuatur ad eundem locum ... [illegible]
... et pruina ... [illegible]
[illegible]

magis tamen contingit in illis. quia pruina est vapor congelatus antequam resolvatur in aquam. hec est differentia pruine ad illa et causa superius dictum est quod non fit ex vapore non resoluto sed resoluto in aquam. Nota autem quod in thymene. Et in eo loco dicit quod in locis ros fit in thymene et aliis pruina eorum est subtilis. quia ros fit in thymene in locis calidis. et hoc est ex resolutione vaporis in aquam. ita quod post hanc resolutionem fit excessus caloris resolventis et frigoris comprimentis. quia si non occurrit ei frigus congelans ipsum. Sed quando occurrit ei frigus congelans ipsum fit ipsum pruina. et non est talis quod ros fiat pruina. Sed quia eadem non est resolutio in aquam ex qua prius fit ros predicto modo congelatur fit pruina. Cum frigus eius est contrarium. ate ipso cum sua non et si non occurrit ei esse frigus comprimens operatus resolvens tamen ex ipso aqua subtilis fit quod generatur ros. Et illud quod est propter duas causas. Hoc est in loco dicit quod ros generatur ex causis frigore comprimente et calore resolvente et una harum duarum causarum est frigus aeris in loco sub loco sue generationis. et calor aeris super locum sue generationis. et vapor elevatur in sereno. quia propter subtilitatem suam vaporis et pruine defectum prohibente ipsi elevatione dicit quod vapor huius modi non elevatur nisi in sereno. non autem elevatur quando flant venti. Et dico tamen quod pruina. Sed quo loco dicit in aliquibus locis nec fit pruina nec ros. quia pruina non fit in nubibus aliis superius. et hoc est quia elevatio eorum est usque ad medium aeris quod fit propter duas causas. quarum una approximatio solis. propter hoc vehementer calor est in locis. unde vapor resolvitur in aere antequam veniat illuc. et alia causa est quod ex reverberatione radiorum solis inflammatur vehementer aer in illorum circuitu. quia in talibus locis ex vehementia caloris resolvitur in aere. et propter hoc sunt. et ita talibus locis ex vehementia caloris resolvitur in aere et ibi non fit ros. Et dico quod non fit ros. Sed in loco dicit in aliquibus locis nec est fit ros ex eo. Et dico quod non fit ros. Sed in loco dicit in aliquibus locis fit ros cum flant septentrionis et in aliis cum flant austri. In eo loco in ponto fit ros cum flant austri et non cum flant septentrionis. accidit contrarium quam accidit in aliis locis. quia ibi fit ros in flatu septentrionis. et non quando flant austri. In aliis locis accidit contrarium. propter quod austri dicit causam quare in ponto non fit ros flante austro. quia austri in loco illo propter calorem quam in ponto non fit ros flante austro. quia austri in loco illo propter calorem suam levet aerem et congregatione partis vaporis. Septentrio vero sua frigiditate aggregat cum flat austri. contrarium est loco aliis. quia si non fit ubi ros ex flatu septentrionis flante austro. quia congregat vaporem. fiet in ros ex flatu septentrionis flante austro. quia frigus septentrionis contrarium est caliditati austri. contrarium quod congregat ipsum. quia frigus septentrionis contrarium est caliditati austri. contrarium calidus austri. contrarium in loco aliis. non sic quod flant austri dicit hic contrarium calidus austri. contrarium pro loco aliis. non sic quod flant austri dicit hic contrarium propter frigiditatem suam. congregat non propter calorem. septentrio congregat propter frigiditatem et congregat propter frigus suum. Et quod de pruina ut contingit generari ex vapore non resoluto in aquam. quia illa sola dicitur generari extra nubem. Ubi autem quod non resolvitur in aquam. quia vapore aqueo expellente omnino calorem resolventem hic est ipsius et hic ratione. aqueum vapore aqueo expellitur omnino calor resolvens ipsum ex aqua necesse est ipsum vaporem resolvi in aquam. abstracto non ex ipsum ex aqua necesse est ipsum vaporem resolvi in aquam. Sed necesse quod fit pruina cum congelatur omnino expellitur calor resolvens ipsum ex aqua. Sed necesse quod fit pruina resolvi in aquam. contra. propter. quando omnino resolvi vaporem aqueum aut est ex aqua aut in aquam. et resolvi ipsum in aquam vel vaporem aqueum aut est ex aqua aut in aquam. et resolvi ipsum in aquam vel dicitur quando expellit illud quod resolvebat ipsum ex aqua. omnino propter. quia cum vehementer congelatur aqueum vehementer expellitur calor. Sed amplius. cum autem non congelatur aqueum vehementer expellitur calor. propter expulsionem caloris qui resolvebat ipsum ex aqua ipsum patitur propter expulsionem caloris qui resolvebat ipsum ex aqua ipsum patitur expulsionem resolutionis sue in aquam. in pruine cum generatur pruina patitur expulsionem caloris qui resolvebat ipsum ex aqua. Sed patitur resolutionem suam in aquam. contra. propter. quando expulsio caloris resolventis ex aqua non est nisi alterius principii resolutionis in aquam cum expellitur calor. contra. propter. quia dicitur in textu quod in generatione pruine omnino expellitur calor a frigore. unde cum generatur pruina generatur ex vehementia frigoris nocturni et algoris. unde cum generatur pruina non solum consumitur. et hoc est contrarium cum in ipso dicitur. quia frigus generationis pruine non est tantum actum cum in generatione aliquorum invenitur aliud quod non invenit. Sed amplius omnino qualitas actum cum in generatione aliquorum invenitur aliud quod non invenit educere localiter illud. Sed in resolutione vaporis propter ipsum cum egrediente necesse est educere localiter illud. Sed in resolutione vaporis ex aqua calor ingreditur localiter invenitur aereum. Sed in generatione pruine cum calor omnino expellitur a frigore necesse est educere localiter aereum prius inventum. Sed in generatione pruine necesse est in eo omnino resolvi in aquam. Sed omnino hoc omnino localiter. in pruine necesse est in eo omnino resolvi in aquam. contra. omnino hoc omnino localiter. in propter quod conclusum. contrarium quod sequitur calorem in generatione ad quod ipsum egrediendo propter quod conclusum. contrarium quod sequitur calorem in generatione ad quod ipsum egrediendo abscedit. unde a medio aeris exeunte propter omnino exaltat quod sit humidum. Sed nullo frigido humidum adveniente accidentaliter inveniatur. et in eodem. contra. propter. frigus non necesse est expellendo calorem. contra. omnino egrediente humidum. propter. Sed quod in vapore aqueo expellatur omnino calor et inveniatur aereum quod vapor non omnino resolvitur in aquam. propter. Sed quod in generatione pruine alterius comprimente expellitur in calor et non aereum inveniatur. alterius hic. contra. cum aqueo congelato propter hoc in loco aereo maior erit mollities quam in congelato nivis. Sed in loco aereo. pruina est congelatum propter hoc in loco aereo quam nix. Sed maior erit mollities pruine quam nivis maior propter in littera non dicitur quod mollities fit nivis ex causa admixtionis nivis et non in aereo. propter hoc enim declaratur. sicut fumo. non Sed contra. et hoc non fit nivis quam pruina. quia sic patet in textu. nix fit ex vapore aqueo dum est in via resolutionis in aquam. Sed abest in expulsione ad aereo inducendo. Sed pruina fit ex vapore cum omnino resolutione in aquam ut dicit in textu. Sed non de aereo prius inducto expellitur. et sic propter predictam rationem. contra. omnino dicitur mollities quod mollities est pruine et duriores est nivis. Sed hoc non est in generatione pruine non inveniatur calor expellens ad aquam. et hoc dicitur quod dicitur in textu quod pruina generatur

in loco in quo non est aliqua pars caliditatis et omnino dicitur de loco in quo generatur nix. calidi generantur. est locus aeris cum distans aliquantulum a calore celestis et a terra contingente terre. est frigidissimus locus ipsius medii loci aeris est talis. Sed medius. contra. propter. quod ad locum est distans aliquantulum a calore et celestis et declinante frigore frigus aliquantum a calore celesti. unde principaliter super illius fine propter. contra. Sed amplius in locis frigidissimis est ille in quo non est aliqua pars caliditatis. medius non locis aeris talis est. Sed medio et omnino. contra. non propter. contra. plurimum aliquis fine pars. quia sic minus est quod plus habet de omnino et magis est quod minus habet de omnino. erit in magis quod minime habet de omnino et minime propter habens. Sed amplius causa generationis non est in medio loco aeris. et generationis est sub medio loco aeris. pruine generatio non est in medio loco aeris. Sed ei generatio non est in frigidissimo loco aeris extrinsecus. Sed propter quod generatio pruine est in loco in quo est aliqua pars caliditatis. Sed adhuc contra. quia quanto subtilior est calor quam aliquorum est tanto subtilior et velocius est et citius et velocius quam aliorum aliter eorum. et propter hoc duobus modis expellitur calor afficiens quia aut repente aut successive. contra. Sed repente egrediente expulso frigore nullo modo educatur quod prius inventum est ex ipso. Sed si expellatur successive educere localiter liminis eorum subtile sibi introductum ex ipso. et hic non est semper vaporem aqueum prius ex aqua iam resolutum in aquam. Sed si repente expellitur nullo modo localiter educato et non resolvitur vapor in aquam. et ex talibus vaporibus fit pruina. et est repentina caloris egressio. quia repente frigus expellit ipsum. propter hoc repente et vehementer comprimit et sic propter solo tamen primarum commixtionis quia non accipitur repentina egressio caloris Sed successive. Sed ad quod sequitur obiectio quod minor debet esse mollities pruine quam nivis dicitur quod est causa est maior. Sed non generatur est inventus. quia in generatione pruine omnino expellitur calor acutissime et velocissime et vehementer comprimit. unde ex hoc est durior. non autem sic in congelatione nivis. Sed adhuc autem quod ultimo obiecit et probat quod medius aeris est frigidissimus locus est. dicitur quod hoc hic sic frigidissimum non est. quia nec est locus est. quando aliquis ex medio aeris dissipetur in nubium pluviam. et de quod in loco generationis pruine compositus est in pruine non est expressum generatur pruina. non cum in ipsa non est aliqua pars caliditatis. Sed dico autem quod aqua non congelatur. subtilis dissolutione totius de illa expositionibus generantur in medio aeris. hic est pruina et nix. et grando magnarum guttarum et hic dissolutione. contra. omnino. propter. propter quod vapor aqueus non congelatur in loco nubium. quia est hic locus nubium medium aeris. et est super medium non generatur pruina. et grando parvarum guttarum. et descensione ex medio aeris hic cum. generatio et extrema. Sed ex parte superiori et extremis est propterea congelans grandinem nive. et aggregatur pruina super gelu. Sed ratio non cum descendentia. hic de nive. et de ea expositione convenientia et distinctio earum quod generatur super medium aeris. et aliter quod in medio dicens quod cum descendentia fit duo solia et calore. et mediante de celestis et universaliter propter quod omnino generationis eorum est una. Sed omnino frigus congelans. et non differt nisi in multitudine et paucitate materie. Et continue et calidior huius autem aliquantulum distinctione eorum adiunctio in qualitate omnino est ut valde. et hic fit pruina et nix. Et talis pluvia et ros. Hic in eo loco sunt aliqui convenientia et distinctio fit duorum. quia una generatur super medium aeris hic non ut ros. velut ut in medio fit pluvia. dicitur quod quidem eorum propter hoc et non propter quod ipsum conveniunt aliquantulum distinctio eorundem. et propter in omni nihil dicens quod pruina non fit ex vapore cum ante frigiditate est. hic est propter frigus in aqua resolvitur et ex vapore subtili ab excessu calore resolventis et super dictum est quod ros fit ex vapore subtili ab excessu calore resolvente et frigore comprimente. Et contra hic. Sed dicitur roris et pluvie propter locum et finem. propter. quia non pluvie nullo tempore magis est in aere. antequam resolvatur in aquam. Est enim magis communis superius loquendo. Veris autem ratio est dicens unius. et pluviarum materia multa est cuius materia simul aggregatur. quia simul propter modum et aliquando ascendens superius resolvitur in aerem. et aliquando ascendens inferius comprimitur in grandine maior. Et locus est et hic propter frigoris. contra. distinctio in loco. quia sicut dictum est locus pruine largior est quam locus roris. et hoc quia non modus inventus ipsi aeris et supremus ipse. ibi enim fit calor et frigus propter hoc. et super dictum est. Sed differentia in quantitate loquendo. Sed dicitur quod pluvia fit ex vapore resoluto cum in frigiditate est. generatio autem nivis et pluvie. hic in eo loco reddit rationem super nivis et pluviam. Sed solum eorum distinctio in qualitate omnino est propter quod generatio nivis et pluvie est ex eadem. Sed maior et minor. quia nix generatur ex nubibus. videlicet ex ipsis nubibus. et generatur in loco nubium sed in medio aeris. et pluvia fit ex vapore congelato in loco nubium. Sed in nube aeris. Et signum illius contrarium. dicit in textu autem est ut non talis. quod de pruina fit ex vapore congelato. et propter hoc duritie comprehenso quia signum illius est mollities nivis. et durities pruine. et aliquando omnino mollities nivis dicitur. quia hic mollities experientiis admixtione vaporibus. et hoc est quia generatur ex vapore non resoluto in aquam. Sed dicitur in via resolutionis non omnino expulso aere. Sed propter dolutationem sive aer. quia hic non intrat aer calidus. et propter hoc declaratur sicut fumo. unde dicitur hic quod in nive nivis hic propter calor prohibet vapores existentes fit vehementer compressionem et aggregationem. Et duriores pruine fit. Sed ex textu loquitur et hic. extremitate non loquitur quia in loco in quo congelatur non est aliqua pars ex calidioribus prohibens vapores existentes

sit vehementer aggregari. quia partes subtiles aggregate partes vaporis et humiditatis. [illegible] tempus [illegible] dicitur quia [illegible] non dicitur quod generationem pluvie [illegible] vehementia frigoris noctis et diei. Questio: Cum sit de generatione nivis. et primo [illegible] quod non generatur in medio aeris aliquo ipsius evaporatione. [illegible] capiat resolutionem in aquam. sed generatur primo ex subtili vapore circa medium aeris. Oppositum arguitur sic. [illegible] vapor aquosus elevatur supra medium aeris. ita [illegible] inflammationes elevantur ad medium. vapor autem elevatur supra medium sicut inflammatio. [illegible] sive ex eo aut sit ex eo resoluto in aquam. aut ex non resoluto sed ante eius resolutionem. [illegible] ex aquoso elevato ad medium aut sit ex eo resoluto in aquam aut non resoluto sed ante eius resolutionem. Oppositum patet quia [illegible] vapor [illegible] ex simplicibus elementis patet ex predictis. Questio: Utrum pluvia generata in medio similis sit secundum speciem cum rore generato supra medium et grando generata in medio similis sit secundum speciem grandini generate supra medium. [illegible] nix generata in medio [illegible] similis secundum speciem pluvie generate supra medium. [illegible] pluvia similis est rori [illegible] et grando magna grandini minori [illegible] nix [illegible] similis pluvie [illegible] pluvia sit ex [illegible] non resoluto in aquam nec capiente resolutionem et nix similis. Questio: [illegible] repente [illegible] aut successive. [illegible] maior [illegible] ibi [illegible] maior compressio [illegible] maior [illegible] compressio [illegible] frigoris. et maioris frigoris maior compressio [illegible] aeris [illegible] maior [illegible]. Questio: [illegible] vehementior congelatio aeris [illegible] durior [illegible] congelatio [illegible] aeris [illegible] vehementior congelatio [illegible] durior [illegible] congelationis [illegible] patet quia [illegible] durities [illegible] effectus congelationis et maioris congelationis maior durities [illegible] grando descendens ex medio aeris durior est quam descendens ex loco supra medium. [illegible] calore [illegible] expulso [illegible] durior [illegible] quam pluvia [illegible].

Questio: Accipiatur [illegible] aliam partem distinctionis [illegible] quod nix congelatur [illegible] expellente calorem. [illegible] resolvitur omnis vapor in aquam [illegible] nix ex vapore resoluto in aquam sicut generatur pluvia [illegible].

Questio: [illegible] generantur duo corpora ex [illegible] aquoso resoluto in aquam. et unum eorum generatur per congelationem reliquum non. [illegible] quod congelatur per congelationem [illegible] nix et pluvia sunt talia duo corpora. et nix generatur per congelationem pluvia non [illegible] pluvie. Oppositum patet quia congelatio [illegible] cum compressione [illegible] pluvia descendit [illegible] nix [illegible] de eo quod dicitur [illegible] nix descendit [illegible] fumo [illegible] aereo. aut [illegible] aeris [illegible] nivis [illegible] in aquam. aut maior [illegible] aer [illegible] ex aqua [illegible] aer [illegible] nivis [illegible] in aquam [illegible] duo corpora generantur ex [illegible] aquoso resoluto in aquam. et unum eorum generatur per congelationem reliquum non [illegible] quod generatur [illegible] congelatione [illegible] de aereo quam id quod generatur per congelationem. nix et pluvia sunt talia duo corpora. et nix generatur per congelationem pluvia non. [illegible] pluvie [illegible] plus [illegible] de aereo quam [illegible] nivis. [illegible] quia congelatio [illegible] expulsio [illegible] igneis [illegible] aereis [illegible] pluvia [illegible] descendit cum maiori [illegible] quam nix. Questio: Accipiatur aliam partem [illegible] quod [illegible] nivis aer [illegible] cum resolvebatur ex aqua. Oppositum arguitur sic. [illegible] generatum ex vapore aquoso non expulso aere [illegible] generatur ex vapore non resoluto in aquam. nix generatur ex vapore non expulso aere [illegible]. ergo nix generatur ex vapore non resoluto in aquam [illegible] nivis et pluvie [illegible] accidit. Questio: [illegible] vapor [illegible] inflammationis [illegible] generatur [illegible] ex [illegible] resoluto in aquam [illegible] grando et pluvia. aut ex non resoluto in aquam nec capiente resolutionem ut pluvia. [illegible] post [illegible] resolutionis. et sic generatur nix [illegible] aeris [illegible] ex aqua [illegible] non generatur a frigore medii aeris [illegible] inflammationis vaporis in medio aeris [illegible] supra medium [illegible] non quantum ad possibilitatem [illegible] repentina [illegible] expulsione caloris. [illegible] medii aeris non [illegible] resoluto in aquam [illegible] nix [illegible] non resoluto [illegible] pluvia [illegible] aqua [illegible] nix [illegible].

Questio: [illegible] generatur densum ex raro [illegible] generatur densius in medio et aggregatum [illegible] generantur nubes pluvie in medio aeris generatur densum [illegible] generantur nubes pluvie generatur densius in medio et aggregatum [illegible]. Oppositum patet quia [illegible] per generationem [illegible] duo corpora [illegible] eodem loco [illegible] eidem

corpus dicuntur partes aggregari in loco uno. Oppositum patet. quod quando generantur nubes ex [illegible] generatur corpus [illegible] ex [illegible] aut [illegible] magis [illegible].

Questio: Utrum quandocumque generantur nubes pluvie ex vaporibus [illegible] ultimum [illegible] ultimum [illegible] aut non [illegible] corpus [illegible] loco. [illegible] nubes generata [illegible] loco [illegible] Oppositum patet [illegible] temporis [illegible]. Oppositum patet quia nubes [illegible] magis quam [illegible] habuit. ergo necesse est [illegible] nube generata [illegible] ultimum aeris [illegible] temporis [illegible] quia non est aliquod corpus [illegible] ultimum [illegible]. Oppositum arguitur sic. aut omnes partes [illegible] tangunt partes [illegible] et remotiores [illegible] aut non tangunt [illegible] partes [illegible] omnes tangunt [illegible] et non tangunt partes [illegible] et remotiores [illegible] partes propinquiores tangunt [illegible] et partes propinquiores remotiores non tangunt propinquiores [illegible] necesse est vacuum esse [illegible] aeris [illegible] nube partes propinquiores tangunt ultimum nubis. et posteriores et remotiores non tangunt propinquiores [illegible] necesse est vacuum [illegible] Oppositum patet. quia [illegible] aeris propinquiores nubi tangunt ultimum [illegible] vacuum [illegible] remotioribus [illegible] vacuum illud. necesse est [illegible] ultimum [illegible] remotiores [illegible] propinquiores [illegible] ultimum aeris tangit. ergo ultimum ignis [illegible] ultimum aeris [illegible] vacuum [illegible] ignis [illegible] aeri tangit aerem. ergo remotior [illegible] ignis tangit [illegible] et sic [illegible] ultimum ignis [illegible] celum non possit [illegible] necesse est [illegible] celum et ultimum ignis [illegible] vacuum [illegible].

[illegible]

No[ta] [illegible] ex raro fit densum [illegible]

ī plenis spaciū dā nubē · nube ꝯpssa ī imū · ꝛ nec oꝫ aerē descendere
frigē nec approximare · nec dꝫ dici ista nubes ꝯp̄mi ī uacuū mō · qꝛ
nubibꝫ ex q̄ fiūt plenū fiūt aere · ꝯtū ꝯp̄mr ꝛ nō resoluūtur ī aq̄
[illegible]

nec nimio spatio descendit ut per hoc rotundetur figura eius, et ut per hoc resolvatur multum de humido eius et sic minoratur. unde pervenit ad nos magis minutum et non extenditur magis in volumine rotunda figura. Gutte autem sunt magis hoc. Ideo in quibusdam temporibus descendunt magis grandes ... gutte. quoniam in temporibus in quibus invadit calor circumdans frigus, quoniam fugat frigus ad interiora nubis, et confirmatur frigus cum ipsa nube. aggregantur igitur partes nubis et comprimuntur vehementer. ideo descendunt gutte magis in figura ... vehementer constringuntur et congregantur sibi. quia vehemens calor circumdans ipsam expellit ipsam ad interiora nubis ... Dico quod quando in aere est calor ... calor ... vehementer ... et ... aqua ... sicut ... aqua ad ... frigus. quia calor in aqua est ... et ... frigus magis ... piscatores ... pluviarum ... effectum

[illegible]

[illegible]

[illegible] Et ibi currunt flumina magna ex montibus [illegible]

[illegible] loca montium [illegible] Et deinde [illegible] et ex monte qui dicitur caucasus oriuntur flumina magna [illegible]

[illegible] Et ibi procedunt ex sub montibus [illegible]

[illegible]

Nota de monte magno etc.

Nota de athone.

no q̄ lr̄ qua̅ti tē mō tes et naau̅ tales.

in omni genere p(ro)funditas [illegible] vapores autem aquosi cum elevantur [illegible]

[illegible]

§ 1.

[illegible]

2.

[illegible]

3.

[illegible]

4.

[illegible]

2.

[illegible]

[illegible]

No[ta] quod de[us] apporta[vi]t ... tam[en].

mathe[matice]

occasum hiemalem septentrionis est spacium quod est inter finitorem cuius nomen est arcus primi
orientis ... quod est in sphaera ... quod non est arcus primi. finitum incedens circa
... partem quam est arcus primi mobilis. in ea parte quia ultimum terre illius septentrionem
tangens partem fines hic terre finitum est. illius ultimum terre occasum in septentrione
tangens partem fines terre opposite huic finitum est. Cuius inter medium terris duo
ultima tangens ultimum aeris gravitus finitum est. Ergo occasus in septentrione ex omni parte
finitus quod totum est. Ergo et omni parte finibus est. Sed adhuc dicit quod ... quibus sub ultimis
hic ... cum duo est et eius finitum occasus in septentrione est notus. Ergo in septentrione
orientis finitum est. ... per distinctionem ... quod ... hunc ultimorum simul
quod tangit est ultimum huius simul. ... et ... hunc ultimum hic
finite et ... hunc finite est finitum ... quod ... hoc ymaginatio illa parte
terre occasum quod est in septentrione ipse ymaginatur quod unum suorum ultimorum
tangit quidem partem hic fines terre et alterum suorum ultimorum tangit quamdam
partem fines terre opposite huic. Dato quod illa fines terre sit discooperta aqua
ut prius ... medium ultimum habebit gravitatem adulterinum aeris gravitatis
... quam detinentur illa ... quod magis ... fuit ... fines
terre opposite huic sit discooperta aqua et dico quod hic ... occasus super
... est cum gibbositas ipsius ... generationi et cum generationi gibbositas
... quod ... simul ... quod ...
generationi et ... ex ... de gibbositate ... quod ... cum ...
... generationi ... et ... accessu et recessu cum gibbositas
... super celeste quod ... super unum locum et
aliud et est cum gibbositas ... et ... in ... in ...
... cum gibbositas ... super celeste ... ergo ...
loco est cum gibbositas ... et ... sicut ... quia in
... quod ... est cum ... gibbositas et ... in die ... super hanc fines
terre ... in nocte super oppositam huic et ... discooperta aqua ... celi
... obedientia ... pro ... brevius ... semper generatio ...
ipsius mixtionis ... ut ... animalia et plante et ... ad ...
... plante ut ... nobiliter et ... ita ...
sic ... nobilissima ... humanum. Et ... plante ipsius ...
... ut ... hanc ... brevius est
ipsius hominum necessarie. necesse est ... oppositam
huic. ... animalia et plante et alia brevius ... qualibet specie et
... homines ... et ... philosophis ...
... catholicas quod ponitur Adam fuisse primum hominem. et ... omnium hominum
... propagatione. ... hominum quod ... super hanc fines terre. necesse est quod ponatur
alium Adam ... alium ... propagationis per generationem hominum ... fines ...
oppositam huic. ... et ... inconveniens. ... quia si legitur ... fuisse ... pre
de propagatione omnium hominum. non legitur fuisse ... hominum quod ...
hic fines terre. nec legitur quod ... in regionibus ... fines terre
... alium ... quod oppositam fines ... terre fuit semper cooperta
aqua et adhuc est ... quare ... omnia ...
quod ... solis non ... cum gibbositas et ... ut dicunt ... alia
... super fines terre oppositam ... et ... ad ...
est inconveniens et ... repletum semper ... adiuvat ... quod ... gibbositas
... nec ... ex ... quia calor solis non ... ipsius ...
aque ... et non ... aliquam ... gravitatem ... resolutio
et sublimatio per calorem. sic non fit aer ex qualibet aqua sed ex aqua
subtili vapores. ut ... est ... semper ... repletam gibbositas ...
quod ... generatio ... ex vapore ... et ... generatio ... fuit
ex vapore aquoso ... non est ipsius ... inconveniens. pluvia
... non ... ut ... humiditate ... ut ... generatio
... et ... ex ... ut dictum est. ... ad ... ad ...
... quod ... ponitur illa fines terre cooperta aqua. quia ...
... quod ... ponitur et ... et sic ... quod de ... non ...
... quod ... sic dicunt ...
... quod ... oppositam fines terre est cooperta aqua. et ... quod
est ibi ... repletam gibbositas non quia ... sed ... per ... et ...
et ... repletum ... et repletum gibbositas ... ponentes ibi
homines et illos ... cum hominibus hic fines. sic ... in ...
terra quod si sol in accessu suo ad septentrionem ... accederet ad ultimum septentrionis
... in accessu suo ad meridiem ... ultimum septentrionis ... habitare
ipsius vehementia frigoris et ... ultimum meridiei. et ... in medio terre
locus ... calore ... duo loci habitabiles ... quod nullus posset homines
convenire ad locum ... et hoc est valde inconveniens ... in convenientius
est ponere hoc ... fines terre opposite huic ... quod illa fines semper fuit
et est cooperta aqua. ... dicitur ultimum aeris gravitatem ... sphere
distantia locorum terre ... ultimum aque. et sic ... quod ... in
... quod nullus ... venire ad fines occasum in septentrione ... ultimus
non posset moveri ... super aquas ... fines terre.

oppositam huic. ... non ... non ... quia non concludunt ... inventum.
Et dico quod usque super ... egyptus fuit aqua. ... et ... de ... nos
... ponere ... ex quarum regione magis elevantur vapores ex quibus
... huic ... ex quarum aquis ... oritur fluvius ...
... quidam ... oppositam ... omnium fluminum. ... dicitur
... non distinctione ... quod ... egyptus ... fuit cooperta aqua.
postea exiccata est. postea quod egyptus ... nominabatur alio nomine. ibi egyptus
autem nominabatur. ... quod ... exiccata superficies huius terre ... ipsius
... dico quod ... exiccata ... terre. ... probatur quod ... egyptus
potuit exiccari evaporatione caloris solis. ... eadem est ... maris.
... loco ... superficies huius ... commixtio ...
terre ... et ... ubique ... non ... desert.
... et sic accidit in mundo. Tertio loco quod nunc dicunt mutationes magne
accidunt in quibusdam locis quam in aliis. ... mutationes non accidunt in
... quod ... fuit aqua ... super ... egyptum ... aerem
et calorem solis ... et postea paulatim exiccata fuit per evaporatione
... solis ... commixtione terre ... et ...
... egyptus autem nominabatur. probatur ... quod egyptus fuit prius
cooperta aqua. quia prius nominabatur ... quod est nomen fluminis. et postea nominabatur
exiccata nomine regionis ... quod est egyptus. egyptus enim idem est quod locus
... ubi ... navigant homines. sed non navigant ...
... et accidunt ... quod ... successive ac paulatim
exiccata est. et ... nomen fluminis postea meruit ... in regionis
Et dico quod ... exiccata. ... loco probatur quod exiccata egypto homines plantaverunt
arbores et seminaverunt. ... exiccata superficies huius terre ...
... sustinet ad generandum et nutriendum vegetabilia.
quod si superfluat ... aquositate huius terre ... ipsius ... plene
et sic accidit in quibusdam locis ... accidit in aliis locis. et dico. Et accidit
in mari exiccato. ... quarto loco probatur quod evaporatione caloris solis
debuit exiccari egyptus ... exiccatur ... exiccato in maribus. locis
enim maris ... exiccatis ... calore solis non solum elevatur subtile
humidum ... quod ... sed etiam ... totum ... totum ...
... sed ... quam ... generatur loci magis ...
et ... resolvente aquositatem ... calore solis ... sic
accidit in mundo. ... quinto loco dicitur quod sic accidit in ... partibus mundi diversis
in hyeme et estate ... accidit ... in ... et ...
... revolutione orbis et motu solis. ... recedente sole sic in hyeme ...
... superficies huius ... calore ... et ... ad
radices plantarum. ... superficies ... ad radices
plantarum et ... fieri ... terre. ... superiores
partes ... et ... calorem ad radices et ... non superius ... ad
radices fiet ... accedente autem sole ... terra ... et exiccata
magna calore ... superficie ... nec ... ex ...
terre ... ad radices plantarum fiet ... fiet ubique
quia ... plante ... et ... ibi sic ... agens
... ut ... de vegetabilibus. ... et
plantas ... ex quibus ... ut ... de generatione ...
... ex quibus ... et ... in vegetabilibus. ...
et planta ... ex qualibet ... debuit
... ad radices plantarum ... et ...
et fiet ubique. Sed autem mutationes non accidunt. ... sexto loco dicitur quod nunc
dicuntur mutationes superficiei terrarum ... et ... non accidunt ...
in ... locis. sic nec ... ex ... diluvio. ... hominum
... planetarum ... quod diluvium quod fuit ... non
fuit ... planetarum in signo piscium. et ...
... fuit ... planetarum in signo geminorum
et pestilentia ... fuit ... fuit ... planetarum
in signo ... et ... fuit subitus ... mutare ... dispositiones
locorum ... subitus quia aliquis subitus fuit ...
per diluvium ... mutata fuit ... ex arido ... et ...
... habitantes super ... loca ... ultimum
huius regionis ... mare ... denominationes a regione.
... regio ... nomen fluminis. ... quod loca egypti ... debuit
nomen ... et ... in regionibus non cadunt pluvie frequentes
sed ... in ... quod ... pluvie
... aque ... Sed ... dicitur. ... distinctio
... distinctione ... omnium fluminum ...
... ex ... et ... probat ...
quod egyptus aliquando fuit cooperta aqua. ... et dico quod loca ... habitantur
... in ... quod ... ponunt. ... dominatur
... ibi ... non ... altitudine aque. 1.

loci a ...

No[ta] de utilitate et ...

No[ta] de diluvio

Lectio

11

[illegible] loca non inhabitata aque [illegible] quaeruntur. Propter quod hec loca [illegible] vel non elevata nec habentia loca [illegible] aquosa sunt, quia sunt submissa, id est non habentia aquam submissam in se. [illegible] quod sunt valde alta, vel habentia partes valde [illegible] et [illegible]. Quartum est quod sunt habentia lapides altos et moles qui ex aquositate coagulantur in lapides, et propter hoc nec retinent aquas nec stagnis [illegible] conservantur. Cum ergo advenerit [illegible] ex his dans conclusionem quod cum in hec loca advenerit [illegible] circulus dierum [illegible] ...

[illegible] et dico quod loca que inhabitantur [illegible] ... et dico quod loca egypti [illegible] ... et dico quod loca [illegible] ... et mare [illegible] ... quia habitudo [illegible] ... aquas maris [illegible] ... et dico quod non morantur loca [illegible] ... et dico quod loca egypti et alia loca non morantur semper [illegible] ...

[illegible] ... aqua cooperta [illegible] ... in locis sibi convenientibus [illegible] ... locus sibi conveniens [illegible] ... simplicium [illegible] ... motus [illegible] ... ultimum ignis [illegible] ... abultimo celi [illegible] ... ultimum aeris [illegible] ... ultimum aque [illegible] ... abultimo aeris et ultimum terre [illegible] ... tota terra [illegible] est cooperta aqua [illegible] ... loca [illegible] ... aliud elementum [illegible] ... aqua in aere [illegible] ... in celo [illegible] ... abultimo aque [illegible] ... abultimo celi [illegible] ... debet locus [illegible] erit locus unus aut non [illegible] ... erit locus unus aut non [illegible] ... erit locus unus [illegible] ...

Amplius [illegible] corpora simplicia [illegible] in locis [illegible] unus locus [illegible] ... ignis [illegible] ... unus locus [illegible] ... ultimum ignis [illegible] ... ultimo [illegible] ... simplicia [illegible] in locis [illegible] ... non dicatur [illegible] ... non est [illegible] plante alia et homines meliores et nobiliores [illegible] ... in ea [illegible] ... meliora et nobiliora [illegible] ... alia animalia [illegible] nobiliora planta et homines nobiliores animalibus. Amplius [illegible] non possent salvari in aqua [illegible] non possent salvari in aqua [illegible] respirantia non possent salvari [illegible] ... respirantia non salvantur [illegible] ... in humido aquoso [illegible] ... Amplius [illegible] humiditate aquosa non possent nutriri neque salvari [illegible] ... non possunt [illegible] ... et arbores [illegible] ... in locis [illegible] ... planta [illegible] ... tota [illegible] ... convenientia [illegible] ... humido aquoso [illegible] ... cooperta [illegible] nobilia et meliora et sibi convenientia. [illegible] ... tota terra [illegible] cooperta aqua. loca [illegible] ... maxime [illegible] ... respirantia et homines et arbores [illegible] ... cooperta aqua [illegible] ... loco [illegible] ... submissa et cooperta aqua [illegible] ... evaporatione et elevatione [illegible] a calore solis. aut [illegible]

[illegible] in profundum terre aut [illegible] aut per [illegible] ... aqua [illegible] ... aqua [illegible] ... et [illegible] ... aut fuit [illegible] ... magnas concavitates et vacuitates [illegible] ... plenum et solidum manens [illegible] aliud corpus [illegible] duo corpora [illegible] in loco uno. [illegible] corpus plenum et solidum manens [illegible] ... aqua [illegible] duo corpora [illegible] in loco uno [illegible] ... plenum [illegible] aliud plenum [illegible] duo [illegible] in loco uno [illegible] ... magnas concavitates et vacuitates [illegible] ... vacuitates habuerunt in se alia corpora [illegible] ... corpora [illegible] ... vacuitates [illegible] ... temporis [illegible] ... vacuitates plenas [illegible] ... aqua advenerit [illegible] plene [illegible] ... aqua advenerit [illegible] duo corpora [illegible] in eodem loco [illegible] ... aqua advenerit [illegible] ... repellendo [illegible] ... debilius [illegible] aqua [illegible] ... repellendo aquam [illegible] ... debilius [illegible] ... aqua [illegible] ... aqua [illegible] ... aqua [illegible] duo corpora in eodem loco.

Amplius [illegible] aer [illegible] vacuitates terre [illegible] ... totum aerem [illegible] ... locum totum aeris [illegible] profundum terre aut [illegible] ... totum [illegible] ... totum aerem [illegible] ... locum totum aeris [illegible] ... ignis [illegible] ... aer [illegible] profundum terre [illegible] ... toto aere [illegible] ... aque [illegible] aeris superioris [illegible] aquam media [illegible] ... profundum terre [illegible] aqua [illegible] ... aeris [illegible] ... Amplius [illegible] vacuitates terre non [illegible] aliud corpus [illegible] ... aqua [illegible] aer [illegible] temporis [illegible] ... aqua [illegible] ... vacuitates [illegible] ... elevationes [illegible] ... loca [illegible] ... aqua [illegible] ... elevatio [illegible] ... terre [illegible] ... aut [illegible] ... ad medium [illegible] ... maior [illegible] ... maior [illegible] ... ad medium [illegible]

Amplius [illegible] ... non [illegible] ... elevata [illegible] ... aliud corpus [illegible] ... vacuitates [illegible] ... aque [illegible] ... vapores [illegible] ... non [illegible] a calore solis resolvuntur vapores [illegible] ... aquarum in profundum terre [illegible] ... a calore solis [illegible] calor [illegible] resolvit et elevat [illegible] ... resolvit et elevat [illegible] ... aqua maris [illegible] ... non resolvit nec elevat [illegible] ... Amplius [illegible] calor resolvit [illegible] ... resolvat vapores [illegible] ... aqua [illegible] ... resolvat vapores [illegible] ... aqua [illegible] ... ex aqua [illegible]

Amplius [illegible] calor [illegible] ... loca [illegible] ... cooperta aqua. calor solis [illegible] calor solis [illegible] ...

pertinax est. aq. in profundis locis marium quia sunt aque fluxe calide super illa corpora [illegible]

[illegible]

[illegible] duo termini hic [illegible] glomerantur dulce et salsum et amarum [illegible]

[illegible]

[illegible] ... ut dictum est. Dico autem quod terra ... in alio loco [illegible] ... adiungit, [illegible] ... non extendit ... [illegible] ... aquas ... [illegible] ... mare ... [illegible] ... meridie ... oceanum ... eodem tempore meridionali ... [illegible] ... evaporatione ... [illegible] ... ex oceano et loco meridiei ... [illegible]

Dub. 9.

[illegible]

[illegible] ... aqua ... dulcedinis ... [illegible] ... evaporatio ... [illegible] ... meridie ... [illegible]

Dub. 8. dulce.

[illegible] ... simplex ... [illegible] ... opinio ... [illegible]

p. medium tenet

[illegible]

quia sicut quod augmentatur augetur aliquo adveniente. sed nullo addito non nutritur. ergo licet augeatur [illegible] per augmentum et quod nutritur [illegible] per nutrimentum. Consequenter illius alimenti [illegible] est simplex. dulcedo [illegible] est passio alimenti naturalis. ergo non est [illegible] passio [illegible] simplex [illegible] alimenti [illegible] non [illegible] convenit [illegible] simplex [illegible] nutritur vel est aqua [illegible] sed [illegible] sine [illegible] quod aqua non commixta non valet nutrire. [illegible] quia [illegible] passio [illegible] sapor nutriens [illegible] est dulcedo quia [illegible] de anima [illegible] appetitus nutrimenti dicitur quod est cupidientia [illegible] ibi [illegible] cupidientia est appetitus dulcis [illegible] dulce [illegible] omnia nutriuntur dulci [illegible] simplex [illegible] eidem [illegible] quoniam amarum [illegible] dulcedinis [illegible] nutrimentum [illegible] quod [illegible] nigredo [illegible] albi [illegible] amarum est [illegible] dulce. Consequenter omnis passio alimenti [illegible] alimentum esse tale quale est [illegible] complexione alimenti [illegible] dulcedo est passio alimenti [illegible] alimentum esse tale quale est. ergo dulcedo [illegible] complexione alimenti [illegible] non dulce [illegible] dulcedo sit passio alimenti [illegible] non [illegible] complexione alimenti [illegible] non iudicamus alimentum esse tale quale est [illegible] per gustum et gustare. ergo non esset [illegible] sapore [illegible] quia [illegible] defectu [illegible] gustum [illegible] quia [illegible] appetitur quia dulce. ergo [illegible] dulce [illegible] illud magis [illegible] dulce [illegible] complexione [illegible] passio [illegible] sapore [illegible] sapor [illegible] dulcedo. quia dulcedo [illegible] sapori sicut albedo colori [illegible] primum subiectum susceptivum dulcedinis [illegible] aqua [illegible] dulcedo [illegible] sapore [illegible] dicitur saporis [illegible] primum subiectum susceptivum dicitur saporis aqua [illegible] tale [illegible] primum subiectum dicitur saporis [illegible] quia [illegible] aqua [illegible] aqua [illegible] empedocles [illegible] aqua est primum subiectum susceptivum dicitur saporis [illegible] insipida. Consequenter [illegible] aqua [illegible] amara [illegible] primum susceptivum saporis [illegible] tale [illegible] non [illegible] primum susceptivum [illegible] aqua [illegible] primum [illegible] susceptivum saporis. Consequenter [illegible] insipidum [illegible] amarum [illegible] dulce [illegible] aqua [illegible] amarum [illegible] dulce [illegible] aqua [illegible] susceptivum saporis [illegible] amari [illegible] dulcis [illegible] amarum [illegible] dulcedo [illegible] dulcedo [illegible] dicitur [illegible] aqua [illegible] dulcis [illegible] aeris [illegible] aqua dulcis [illegible] aqua dulcis [illegible] aqua dulcis [illegible] aeris [illegible] dulcedo [illegible] pluvie [illegible] aqua dulcis pluvie [illegible] vapores [illegible] aqua [illegible] nubes pluvie [illegible] vapores [illegible] aqua [illegible] pluvia [illegible] aqua [illegible] aer [illegible] vapores [illegible] aqua [illegible] aer [illegible] aqua [illegible] aeris [illegible] aqua [illegible] aqua [illegible] aer [illegible] aqua dulcis [illegible] aeris [illegible] aqua dulcis [illegible] dulcedo [illegible] sapor [illegible] humidum aquosum [illegible] gustabile [illegible] odor [illegible] sapor [illegible] gustum [illegible] sapore [illegible] humidum aquosum [illegible] aqua [illegible] humidum [illegible] insipidum [illegible] sapore [illegible] humidum aquosum [illegible] lingua [illegible] insipidum [illegible] sapore [illegible] sapori. Et nobis autem [illegible] loco aque [illegible]

dulc. et dulci.

[illegible] dico quod [illegible] nobis [illegible] loco aque [illegible] aque [illegible] dulcis loca aque [illegible] aque dulcis [illegible] loca aque [illegible] nobis autem [illegible] loca aque [illegible] loca [illegible] mare [illegible] locus aque [illegible] locus aque [illegible] aque [illegible] aqua dulcis [illegible] loci [illegible] dulce [illegible] amarum [illegible] dico autem [illegible] locus [illegible] dico [illegible] mare non sit locus [illegible] aqua [illegible] mare non sit locus aquarum [illegible] magna [illegible] aque [illegible] magna maris [illegible] magnas [illegible] dico [illegible] subtile elevatur [illegible] maris [illegible] subtile [illegible] elevatur [illegible] maris [illegible] locus [illegible] locus aque [illegible] aque [illegible] locus aquarum [illegible] locus maris [illegible] locus [illegible] locus maris [illegible] locus [illegible] aqua [illegible] aquarum [illegible] maribus [illegible] aqua [illegible] loco [illegible] magno [illegible] aqua [illegible] aqua [illegible] remanet [illegible] aqua in illo loco [illegible] flumina [illegible] maris [illegible] maris [illegible] expansione. Et resolvitur [illegible] aquis dulcibus [illegible] ad mare duplici resolutione [illegible] aque dulcis [illegible] maris [illegible] aqua [illegible] mare [illegible] loca [illegible] resolutione aquarum dulcium [illegible] mare [illegible] flumina [illegible] flumina [illegible] flumina [illegible] loca aque [illegible] maria [illegible] flumina [illegible] ad maria [illegible] flumina maria [illegible] flumina [illegible] maria [illegible] flumina [illegible] mari [illegible] oceanum [illegible] maris [illegible] medium [illegible] medium [illegible] aqua [illegible] aeris [illegible] aque [illegible] aque [illegible] locus aque [illegible] oceano [illegible] aquarum [illegible] oceanum [illegible] locus aque [illegible] aquarum [illegible] aque [illegible] maria [illegible] flumina [illegible] aque [illegible] loca aque [illegible] aque [illegible] loca aque [illegible] loca maris [illegible] loca aque [illegible] aque [illegible] maria [illegible] flumina [illegible] loca [illegible] maris [illegible] flumina [illegible] elevatur [illegible] flumina [illegible] maria [illegible] maria [illegible] locus [illegible] aque [illegible] mare [illegible] aqua [illegible] aqua [illegible] oceano [illegible] aqua [illegible] aeris [illegible] loco [illegible] aqua [illegible] locus [illegible] oceanum [illegible] locus [illegible] aque [illegible] aqua maris [illegible] aqua [illegible] aqua maris [illegible] aqua dulcis [illegible] aqua [illegible] aeris [illegible] loco aque. aqua dulcis [illegible] aqua dulcis [illegible] loco aque [illegible] aeris [illegible] locus aque [illegible] aqua dulcis [illegible] aqua dulcis [illegible] aqua dulcis non sit [illegible] salsa et amara [illegible] quod nec aqua dulcis nec amara sit [illegible]

probat sic · quorum aqua est illa ... aqua dulcis et amara illa est eiusdem aque · ...
illa est aqua dulcis et salsa · ergo est eiusdem aque · maior probatur ... consimile eius super dicam
... probatur · quia ... aqua insipida sit dulcis et amara · ... et sensato ...
... aqua ... insipida est · ... dicimus quod aqua dulcis nec per suam substantiam
... per suam ... est eiusdem aque · quia substantia eius ... locum aque ... dulcedinis
mare ... non per ... sua est eiusdem aque · ... in loco eius · substantia
eius sua ... existens in insipida ... et ... potest ... caliditatem · et
amaritudinem · ... substantiam suam et non ... amaritudinem ... calefactionem ... eiusdem aque · ...
aut aqua ... sapor · ... dicitur ... complexione ... caloris
... et ... ... qui dulcis ... aque
aque ... sapor ... opinionem aliorum ... complexionem
caliditatis ... ... complexione caliditatis ... complexione ...
... quia caliditas et amaritudo ... in ipsa ... quod
... quod ... locis sunt dulcis vapores ... sic ... mundus est ...
... mare ... dico ergo quod mundus ... non ...
aqua maris ... vehementis ... aut ...
... nobis · quia ... opinionem ... quod posuerunt calefactionem ...
maris ... non ... ibi maria ... salsa est · ... opinionem

[illegible]

remanet ... et ... calor ... calida · et salsum est
mare · ... addat ... calor ... salsedinis sit ...
... amara · et salsa aqua maris · ... amaritudinis · ... dicto ...
... quia ... adustum · ... sudor et ... calida
... ergo addat · ... sudoris et ... calor ... mixtum
... salsedinis ... quia est salsedinis ... amara · et salsa
... adusta · ... adusta sit amara ... et
... adustis · ... dixit · ... quod ...
... quia ponebat aquam
maris salsam ... dico ergo quod ... quia ...
admixtum ... locus ... adustum · ... locus valde
arenosus ... adusto · ... aqua
sit salsa ex adustione · quia ... admixtio vapor
valde ... sic ... salsedo · quia vapor vehementer ...
... admixtio ... multos ... sic ... salsedo ·
... salsedo sit passio simplex ...
... humidum aquosum ... caliditate ex sola adustione caloris
... passio ... simplex aqua maris ... salsedo ex sola

[illegible]

Nodomus. repetit in precedenti capitulo. quod frigus est [illegible] [illegible] dicendum nec
nemos. videlicet hoc quod est esse adinvicem. Dico ergo quod auster. hoc est primum quod
dicit de austro. quod [illegible] calidus [illegible] talis qui in ipso flare. flavit flans velocit
hoc est quod nimis elongatur a principio sui flatus. Secundo [illegible] hoc est [illegible] quod dicit
de austro. quod primum suum flatum est ex locis [illegible] [illegible] locis [illegible]
in quibus flare. quia ergo flat. hoc est [illegible] quod [illegible] de austro quod cum flat ex locis
calidis [illegible] flare [illegible] [illegible] quia flante austro non [illegible]
in locis aliis. ut supra in primo capitulo. sed flante ergo austro non [illegible] nimis [illegible]
ad dulcorandas aquas. Adheret ei ex calore istorum locorum. scilicet austro flanti
adheret calor locorum ex quibus flat, et per que media transit. et calor [illegible]
a locis est per sue [illegible]. Cum ergo pervenit [illegible] dicit de austro quod cum [illegible] flat
est propter tempus. non solum calefit [illegible] caloris. sed adheret ei vapor
calidus [illegible]. ergo calefit [illegible] id. [illegible] quod nisi [illegible] calefit austrorum.
Septentrio autem est. [illegible] de borea quod [illegible] frigus simplex est. quia [illegible]
[illegible] ex flat est ex locis aquilonis. [illegible] cum sue [illegible]
est ex montibus eminentibus longinquis [illegible]. [illegible] de locis [illegible] lon
gincor est [illegible] tanto [illegible]. [illegible] ex hiis quod pervenit ad nos
pruinis. scilicet [illegible] nubes et [illegible]. Auster autem [illegible] pluvias. hoc
[illegible] loco [illegible] super austro dicatur [illegible] [illegible] et [illegible] in
flare est pluvia. quia non adhuc aggregat nubes ad pluviam [illegible] [illegible]
[illegible]. quia [illegible] flat [illegible] loca in quibus [illegible] [illegible] [illegible]
ad nos. id est [illegible] de austro quod descendit [illegible] ad nos. Cum ergo flat et
elongatur [illegible] a principio sui flatus et pervenit ad nos [illegible]
[illegible] [illegible] aggregat nubes ad [illegible] et
commovet pluvias. [illegible] hoc [illegible] [illegible] dicitur cum ne dicit quod auster deso
a locis suis admiscetur vapor [illegible] et [illegible] in pluvias. [illegible]
addit [illegible]. hoc est quartum quod dicit quod flante austro [illegible] [illegible]
aqua [illegible] pluviam. et [illegible] est. hoc est quintum quod dicit
de ipso. quod [illegible] sit aqua maris tepida. [illegible] qui aqua
maris [illegible] aquilonis [illegible] austro [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] auster et septentrionis [illegible] nec [illegible] nec
[illegible] [illegible] quod non [illegible] septentrionis et austri
[illegible] [illegible] [illegible]
dulcedinis et caliditatis [illegible] [illegible] auster [illegible] quas dicit [illegible]
est valde calefaciens et [illegible] aquas meridionales. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in locis meridionalibus [illegible]
caliditas et amaritudo [illegible] [illegible] salsedo
et amaritudo [illegible] [illegible] [illegible]
illa [illegible] dicit de austro [illegible] austro [illegible] calidum [illegible] illa [illegible] post
dicit de austro. dicit austro [illegible] commovet pluvias. [illegible]
dicit auster calefaciens aquas maris. et [illegible] [illegible] pluviam
[illegible] [illegible] septentrion [illegible] septen
trion [illegible] dulcedine magis [illegible] aquas septentrionis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad nos [illegible] septentrio
[illegible]. Dico quod aqua salsa [illegible] [illegible]
[illegible] aqua salsa [illegible]
dulcia. [illegible] quod salsa [illegible]
[illegible] et ponatur aqua salsa [illegible] aqua pe
[illegible] per poros [illegible] remanebit [illegible]
[illegible] dulcis quod est salsum. ergo aqua dulcis subtilior aqua
salsa. Et iterum si accipiatur sal. [illegible] quia si accipiatur sal et
teratur et dissolvatur in aqua [illegible] dissolvatur [illegible] in aqua. et ponatur in
ea ovum non [illegible]. quia ovum non descendit [illegible]
[illegible]. oblongum [illegible] magis penetrativa.
magis [illegible] quam [illegible]. si ponatur ovum in aqua dulci [illegible]
ergo aqua dulcis levior et subtilior. [illegible] [illegible] [illegible] quia in
loco meridionali [illegible] caliditatis et amaritudinis quod si accipiatur
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] super aquas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vehementer amari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dulcia [illegible] aut cum nitro [illegible]
[illegible] vehementer ama [illegible]
quia sit amarum [illegible] vehementer [illegible] non vehementer [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Et iterum inveniuntur subtilia. [illegible] aqua dulcia inveniuntur
[illegible] navis quam in aqua salsa. ergo aqua dulcis subtilior et levior.
[illegible]. [illegible] ad idem. quod in loco austri [illegible] aqua salsa [illegible]
[illegible] et dulce et [illegible] dulcia non inveniuntur

[illegible] amaritudine. Et si accipiatur ex illo flumine aqua
[illegible] amari sit sal [illegible] sal [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] calor [illegible]. Et si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aqua [illegible] quia talis [illegible]
[illegible] de caliditate [illegible] in aqua salsa [illegible] dulcedine aqua dulcis. Et [illegible]
[illegible] talis [illegible] aqua dulcis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et diversitas [illegible]. [illegible] ad idem. quia in loco aquosa habundante aqua
amara [illegible] [illegible] [illegible]
cum aqua dulci [illegible] calore et [illegible] dominante [illegible]
[illegible] aqua dulcis cum ita [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aqua dulcis [illegible] [illegible]
[illegible]. Et dico quod aqua. [illegible] aqua salsa et amara
[illegible] [illegible] salsis [illegible] aqua dulcis. non [illegible]
calor et inflammatio vehementer dominetur in ipsis. [illegible]
in aqua [illegible] [illegible]. Dico [illegible] quod aqua. [illegible]
[illegible] [illegible] inveniuntur dulces aquas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] amaras et nigras. Et [illegible] magis adusta fuerit [illegible] aqua
nigriorem et magis amaram. Et [illegible]
aquilonis [illegible] dulcia in [illegible] dulcior
[illegible] sal vehementis caliditatis. Et id est [illegible]. [illegible]
ad idem. [illegible] quod vehementer amari [illegible] in [illegible]. quia in loco
meridionali habundat aqua acetosa et amara. quia [illegible] in illa regione
[illegible] talis sit acetosa. et in loco [illegible] aqua amara. ad quam
[illegible] aqua [illegible] amara sit. et [illegible] admiscetur ipsi sit amarum.
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] permanentem in caliditate et amaritudine. et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] flumina [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in loco [illegible] [illegible] magnum mare sit [illegible]
omnis fluminum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] magno mari quod est [illegible] omnis fluminum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] omnis
fluminum. [illegible] [illegible] omnis fluminum et magnum mare
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnis
fluminum [illegible] [illegible] [illegible] omnis
omnis fluminum. et [illegible] magnum mare [illegible] omnis fluminum
et [illegible] magnum mare sit omnis fluminum.
[illegible] [illegible] omnis fluminum [illegible] ad loca
ampla et profunda. [illegible] [illegible] profundum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] omnis fluminum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in septentrione flumina [illegible] vehementia frigoris [illegible]
aer in aquam [illegible] habundantia caloris [illegible]
[illegible] fluminum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible]
[illegible] [illegible] loca [illegible] aquas in
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] flumina magna [illegible]
[illegible] [illegible]
aqua [illegible] inveniuntur aquas [illegible]
flumina maiora. [illegible] fluminum. [illegible] loca
[illegible] aqua [illegible] aer [illegible] nubes [illegible]
[illegible] aqua. [illegible] aqua [illegible]
et medium mare [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
in loco suo [illegible] [illegible] ab illo. aqua [illegible]
[illegible] in loco [illegible] suo [illegible] ab illo. [illegible] aqua [illegible]
[illegible] aer. ergo aqua non est nata [illegible]
[illegible] loco [illegible] [illegible] descendit [illegible]
[illegible] aqua non [illegible] [illegible] descendit [illegible] descendit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aqua [illegible] [illegible] ad illud
[illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aqua inveniuntur [illegible] [illegible]
[illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] et alia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

No(ta) generatione montium.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

calor est cum admixtione ... quia per suam mixtionem sunt calide. Ergo calor est cum calidis

Ad 2m dicendum calor est cum caliditate et dulcedine ... calor elevat humidum aqueum subtiliatum ... aeris et caloris ...

[illegible]

Ad illud quod obicitur dicendum quod calor primo subtiliat aquam et elevat subtiliter ...

[illegible]

notandum vapor ... id quod resolvitur et elevatur ... humidum ...

[illegible]

non questio quare cum sol ...

questio que sit causa ventorum

Ad obiecta

Responsio

[illegible]

in qualibet parte uentus mouetur quia uentus mouetur in aere secundum multas distantias. Ad
ad illud quod obicitur in contrarium dicendum est quod uerum est quod uentus mouetur in aere per illas multas
distantias, tamen non in instanti. non enim aer est causa illius uentus; unde non mouetur aer
per distantias proprias motu uentus licet in uento sit sicut instrumentum. unde expellit
aer ante mouendo per aerem. Ad aliud dicendum est quod ad hoc quod moueat uento motu
duplex: uno modo quia est in uento, aut quia est instrumentum per quod mouetur uentus et licet
non mouendo motu aer uento motu [illegible] ad aliud quod aliquid potest esse in
approximatione ad aliquem effectiuum, ut est duplex: aut quantum ad illorum
ordinem et conformitatem, aut in expellendo. dico ergo quod est duplex quantum ad uentorum
uaporum qui est in uento in expellendo ipsum; adaequatum et hoc est ex ordine illorum
et conformitate; non est aer inflammatus. unde aer non contingit esse sic
cum illis uentus [illegible] sic procedit. [illegible] uapor siccus terrestris [illegible]
et uideo quod non omnis exhalatio sicca descendit manifeste nobis [illegible]
in descendendo ad locum [illegible] nec tempore [illegible] manifeste
nobis quantum ad locum [illegible] in descendendo ad nos. ergo uapor terrestris non [illegible]
in uentis [illegible]. Ad aliud: uapor terrestris calidior est uapore aqueo
sicut est aqua subtilior quam terra; [illegible] uapor uapore [illegible]
[illegible] quam terra [illegible] subtilior [illegible]
ex uapore aqueo descendit ad nos nobis manifeste [illegible] in suo de-
scensu; ergo multo fortius [illegible] in uento [illegible] nobis manifestus [illegible]
uapor terrestris. Ad aliud: aut uapor est subtilis aut est siccus aut mediocris
[illegible] siccus [illegible] subtilis [illegible] subtilis ergo leuius ascendit sursum et [illegible]
non mouetur [illegible] et [illegible] si est siccus ergo [illegible] leuius descendet. si
autem sit mediocris [illegible] habere esse [illegible] ergo uapor iste non [illegible]
ascendit quam descendit; ergo [illegible] uentus [illegible]. Ad oppositum [illegible]
omnis exhalatio cum in ablatione [illegible] aquositatis [illegible] exhalatio sicca
[illegible] sicut [illegible] in ablatione [illegible] ad [illegible]
ergo uentus est exhalatio sicca terrena [illegible]. Ad hoc dicendum est quod uapor terrestris
est in uento; [illegible] uapor aut est siccus aut subtilis aut mediocris
[illegible] subtilis ascendit [illegible] exhalatio [illegible] generat
[illegible] exhalatio [illegible] mediocriter nubes generat [illegible]. Ad
ad illud quod obicitur in contrarium dicendum est quod non descendit ad nos per lineam rectam quia non subtilis
est et [illegible] apparet nobis [illegible] descendit ad nos [illegible] qui inuoluitur
uaporibus siccis; unde qui inuoluitur uapor siccus [illegible] in pluuiam [illegible]
uapor [illegible] ad nos. Ad aliud dicendum quod [illegible] in uentis calidior est quam in uento;
unde [illegible] subtilior est quam in [illegible]. Ad illud quod [illegible] dicendum est quod
[illegible] aqua [illegible] habere [illegible] quam terra; unde [illegible] eleuatur illud quod eleuatur
a terra subtilius est quam illud quod eleuatur ab aqua [illegible] reuerberationem
solis quam aqua [illegible] soliditatem [illegible] aeris subtilis et puri; ab aqua
[illegible] eleuatur in magna quantitate. Ad aliud dicendum quod uapor subtilis
est et [illegible] descendit [illegible] multiplex est [illegible] quod expellitur ab uno [illegible]
alia [illegible] uapor [illegible] et [illegible]. [illegible]
calore solis subtiliatus [illegible] sublimatur et ascendit [illegible]
[illegible] magnum. hic est subtilis et [illegible]
Sed dubitatur de causa efficiente uentus, aut est orbis primus aut causa efficiens uentus aut ad
aliud quod orbis primus non sit causa efficiens. [illegible] quia orbis primus mouetur ab oriente
in occidentem motu diurno. ergo si esset causa efficiens uentus, mouerentur uentus
[illegible] ab oriente in occidentem [illegible]. Item orbes inferiores non sunt causa efficiens
uentus quia orbes inferiores mouentur duplici motu: motu firmamenti ab oriente
in occidentem et motu proprio ab occidente in orientem. ergo si orbes inferiores essent causa
efficiens uentus aut [illegible] motu proprio et [illegible] mouerentur [illegible]
[illegible] aut motu primi orbis [illegible]. Item ignis non est causa motus
uentus quia [illegible] uentus [illegible] ignis ut patet in [illegible]
[illegible] in uento subtilior est quam in [illegible]. si ergo in [illegible] uentus ad
ignem [illegible] ergo in uento uentus [illegible] et ita
non fieret uentus. Item non quod est [illegible] aer inflammatus non est causa efficiens uentus
quia [illegible] inflammatio [illegible] in uento. Item aer inflammatus ubique
[illegible] sursum; ergo uentus [illegible] mouebitur sursum et non collateraliter [illegible].
ergo non est causa efficiens. Item non mouet uentus [illegible] quia sic non mouetur ab
illo loco in quo dominatur frigus. hoc autem est in medio loco aeris; ergo uentus
moueretur a medio loco aeris, et non [illegible]. Item si uentus efficienter
moueretur [illegible] ergo cum [illegible] mouetur [illegible] deorsum; ergo uentus moueretur
solum deorsum. hoc autem est falsum. ergo non mouetur uentus efficienter [illegible]. Ad oppositum
[illegible] in uento [illegible] eleuatione [illegible] sursum [illegible] in uento
est. si expellitur [illegible] non expellitur [illegible] [illegible]
[illegible]. ergo in uento expellitur [illegible]. Ad hoc dicendum quod causa efficiens uentus duplex est:
una est prima, et inmediata [illegible] est [illegible] in uento eleuatur usque ad
[illegible] expellit in [illegible]. alia est [illegible] prima
ut stella [illegible] orbis primus [illegible] est causa prima [illegible] et hoc
non est causa prima [illegible] mouetur [illegible] stella [illegible]
[illegible] et hoc est [illegible] expellitur. Unde [illegible]
[illegible] aqua [illegible] maris [illegible] sic
est [illegible]. Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum est quod orbis primus non est
causa [illegible] uenta [illegible] expellitur et ideo non [illegible] orbis primi [illegible]
[illegible] expellens [illegible] et origine mobilis
[illegible]. Ad aliud dicendum quod est [illegible] sursum. hoc non mouetur
in expellendo [illegible] expellit sursum. ergo non mouetur [illegible]. ergo in
[illegible] expellit. Ad aliud dicendum quod non mouetur [illegible]. Ad aliud
dicendum quod [illegible] non [illegible] quod [illegible] eleuatur. eleuatur [illegible] cum [illegible] eleuatur aliquid
sursum agitur [illegible]. unde non [illegible] in uento subtilis quia aliquibus
[illegible] quia [illegible] medium aeris [illegible] agitur et ascendit ad [illegible]

[illegible] sic [illegible] expellit et per subtilitatem [illegible] non descendit [illegible] in [illegible]
et [illegible] et qui inuoluitur [illegible] uaporibus [illegible] ad nos. Sed hic habetur
dubitatio de motu uentus utrum sit [illegible] aut uiolentus, et [illegible] sit uiolentus [illegible]
[illegible]. omnis motus [illegible] aliquis a motu [illegible] est uiolentus. motus uentus
est motus [illegible] aliquis a motu [illegible] quod est [illegible]. ergo motus uentus est
motus uiolentus [illegible] quia uentus est ex uapore siccus terreno
quia est [illegible]. ergo [illegible] motus sursum [illegible] quod ille motus est uiolentus. Ad aliud omnis
motus [illegible] a motore [illegible] est motus uiolentus. sed motus uentus est
[illegible]. ergo motus uentus est uiolentus [illegible] si lapis [illegible] sursum ab aliquo
[illegible] motus dicitur uiolentus. [illegible] expellitur deorsum [illegible] cum [illegible]
in uentus et sic [illegible]. Ad aliud dicendum quod omnis motus [illegible] est motus
[illegible] ad unum [illegible] distinctis [illegible] si uapor siccus qui est in uento est [illegible]
[illegible] ergo motus [illegible] et motus [illegible] erit motus [illegible] distinctis [illegible]
[illegible] motus [illegible] est deorsum. ergo motus uaporis [illegible] erit deorsum. sed
uentus [illegible] in est uapor siccus motu sursum et non deorsum. ergo [illegible] motus est uiolentus.
Ad oppositum: distinctio motuum [illegible] uiolentus quia motus [illegible] impetu [illegible] intrinsece [illegible]
fortior. motus uiolentus [illegible] intrinsece fortior. [illegible]
motus impetu [illegible] intrinsece autem fortior est motus [illegible]. si motus uentus
est [illegible] debilior [illegible] autem fortior. ergo motus uentus est [illegible]
[illegible] cum uentus ad nos eleuat paleas et euellit aliquando arbores. [illegible]
ad hoc dicendum quod omnis motus [illegible] motu mouetur [illegible] motus [illegible] quia non est [illegible]
motus [illegible] motus uentus est [illegible] ergo motus uentus est [illegible] quia motus
uentus a [illegible] et [illegible] sibi temperato et [illegible]. Ad aliud dicendum est quod
motus uentus motus [illegible] quod [illegible] quod motus uentus [illegible] motus
[illegible] non est [illegible] motus [illegible] ut patet [illegible] a sole eleuatur uapor
siccus subtiliando. uapor autem subtilis [illegible] ascendit per medium aeris et cum
ibi [illegible] ascendit usque ad [illegible] et [illegible]
[illegible] temperatur et [illegible] cum illo uapore [illegible] expellit ipsum et facit de-
scendere et facit flare. unde [illegible] temperationem suam cum illo uapore subtili
expellit ipsum et facit flare, et iste motus [illegible] ut patet [illegible] descendente.
quod est eleuatum [illegible] inflammatur et ascendit usque ad medium
aeris et ibi inueniens [illegible] frigus medium aeris quod expellit ipsum
[illegible] et magis inflammando et facit descendere. unde dicendum quod descendit [illegible]
[illegible] et [illegible] ascendit. Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod motus [illegible]
[illegible] deorsum [illegible] si [illegible] uapor
terrenus subtiliatur [illegible] calore sibi temperato et [illegible] non
[illegible] quia [illegible] sicut [illegible]. [illegible] patet quod [illegible]
in. nec [illegible] subtilis [illegible]
[illegible] ascendit sursum [illegible] ut patet [illegible] descendente [illegible] inflammatur
et calefit et est [illegible] quam in uento et [illegible] ascendit [illegible] descendit
ergo [illegible] subtilior [illegible] calore sibi temperato ascendit
[illegible]. Ad aliud dicendum quod in uento subtilis est et quod motus [illegible] expellente [illegible]
[illegible] quod [illegible] temperato. unde motus non est
[illegible] et non uiolentus.
Sed dubitatur [illegible] utrum motus uentus [illegible] motus [illegible]
et [illegible] linee et [illegible]. uidetur quod motus uentus debeat esse per rectam
lineam [illegible]. [illegible] quod mouetur aut mouetur per [illegible] aut per [illegible] dominantis
[illegible] motus [illegible] aut [illegible] per [illegible] dominantis [illegible]
[illegible] sic mouetur [illegible] per rectam lineam. ergo motus uentus
[illegible] per rectam lineam et non [illegible] in [illegible]
[illegible] mouetur sursum [illegible] dominantis [illegible]
[illegible] deorsum [illegible] uapor terren[us]
[illegible] mouetur deorsum [illegible]
[illegible] mouetur sursum. Ad hoc dicendum quod motus uentus est [illegible] et fit in
[illegible] et [illegible] quia uapor terrenus subtilis [illegible] in uento [illegible]
[illegible] calore solis et ascendit et [illegible] per medium aeris [illegible]
illa in tempore eleuationis [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] nec [illegible]
[illegible] motum [illegible] eleuatur [illegible]
[illegible] sibi [illegible] aeris [illegible] uentus [illegible]
sibi [illegible] et expellit [illegible] deorsum [illegible] ascendit sursum
[illegible] aeris [illegible] expellit [illegible] uapor [illegible]
[illegible] illa in [illegible] et [illegible] magis [illegible]
[illegible] sic patet quod in uento [illegible] mouetur
[illegible] et [illegible] non [illegible] illa in [illegible]. unde [illegible]
[illegible] patet [illegible] maris [illegible] maris [illegible]
[illegible] unde [illegible]
[illegible] in uento aliquid [illegible]
[illegible] reuerberatione in [illegible] et inuoluitur et fit motus [illegible]
[illegible] unde patet quod motus uentus est [illegible]
in illa [illegible] et illa in inuoluitur [illegible] cum
uaporibus [illegible] inuoluitur et expellitur [illegible] ad nos inuoluitur.
Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod [illegible] dominantis in ipso mouetur
[illegible] lineam rectam si per aeris [illegible] expellit ipsum nec [illegible]
descendit. [illegible] expellit eum [illegible] nubes [illegible]
[illegible] expellitur et sic inuoluitur et descendit per [illegible] cum ma-
[illegible] aliquando ad nos [illegible] unde motus [illegible]
[illegible] in [illegible]. Sed dubitatur [illegible] in suo descensu
[illegible] descendit [illegible] uidetur quod non debeat descendere [illegible] ut
quia est uapor subtilis. ergo si [illegible] uapor descendit non descendit [illegible]

non motu uenti
[illegible] descendit

cū sic uniuersal' tp̄ib;. ḡo oēs p'tes ꝯsi. simul descēdēt. ⁊ nō una p' aliā
Ad aliud istē uapor q̄ ē uī uent' simul ascēd' tonus q̄a aliē stat uēt'
ꝯtēperet' n̄ simul descēdēt. sic ē una p's eleuauerit p' ⁊ stans aliqua
alia eleuet'. rō qm̄ cessat stat illē p'tes ꝯsilius ūdens. h̄ aūt nō est
ū. ḡo sic uapor tonus simul eleuat' ⁊ simul tonus descēdit. Ad 3m dō
ē q̄ qm̄ descēd' ad nos eo m° ascēd'. ascēd' ē p' p'tes p' aeris ex
ad medium. a medio n̄ ascēd' ad eē. ita q̄ p'mo eleuat' una p's de
illo alia. ⁊ p's posterior pellit priorē sursū. ⁊ ita posterior. ita q̄ p's posterior
semp' pelle p' eleuatā. suz; tonus uapor eleuat' sursū. ⁊ ista
eleuatōne ⁊ pulsione ē q̄dā p'ūa inuolutā. ⁊ circūuolunt. cū aūt ue-
nit ad eēm p'pellit' ab eēm. ⁊ cū descēd' lateralit' descēd' ad nos. ita
q̄ eēm q° pellit una p'te d'm aliā. uī p'pellit una p's d'm alia
p'pellit ⁊ ita lateralit' descēdit ī flando. una p's illi' ī p'ulsionis ē ī p'te
eēm aeris. alia u° ē ī medio aeris. alia u° p'pe eēm ⁊ ita sic uēt'
p'pōni aeris quā diu durat illa. p' h' p' solo ad argumēta. Dm̄
dub° d' q̄ d' q̄ septēntrio ⁊ meridies sūt pluris ēm eēm ⁊
minoris pluuie. oriēs u° ⁊ occidens eē. uī oriētē ⁊ occ'te sūt plus
pluuie ⁊ min' uēti. Sz sūt d' q̄ sol mag' mouet' ī oriēte ⁊ occidēte
q̄ ī meridie ⁊ uersōne. uī nō ē ī meridie sic d' ī una hora diei
uī ī mari d' p' uel tonē. uāp° ē cā plibut' uētō ibidē minꝰ sūt
uētō. h' ī uī ⁊ me ē cā p'hibitā uēti. ḡo ibidē minꝰ sūt uenti.
maior d' le p's. mi. u° p's. q̄a ī uī ē nimiū frigus ꝯgrega'e uēt'
⁊ ḡuaīt ⁊ ita d'scēd'. sz ī meridie calor excellēs p'hibz uētos
eleuari. ⁊ sic eos pulueriçare. Sz sūt d' sed° uī mari. [illegible] sūt cā ele-
uādi pluuias ibi sūt mag' pluuie. ī meridie ⁊ uī ne sūt sūt mag' ele-
uatō pluuiar' quā ī oriēte ⁊ occ'te. ḡo mag' sūt pluuie ī me die
⁊ ī uī ne quā ī oriēte ⁊ occ'te. cū p's. q̄a cā eleuatā pluuie ē calor solis
q̄ ē mag' ī oriēte meridie quā ī oriēte ⁊ occ'te. Sz ī septē ne ē habū
q̄ ē ī uī° pluuie. sz uī mari d' eē. q̄a dup' ē dies illis
dat aqua [illegible] mō. [illegible] sol mō ⁊ cā tonū [illegible]. ⁊ cū uolat mō
sup' unā p'tē ⁊ sup' aliā. ḡo nō morat' diu ī oriēte ⁊ occ'te
quā ī alia p'te. Ad p'm d' ē q̄ ī meridie ⁊ uī ne uēti p'l' sūt quā
ī oriēte ⁊ occ'te q̄a sol sūt [illegible] sūt ī meridie ⁊ uī ne una hora
diei ⁊ mag' adhuc morat' ī meridie q̄ ī uī ne. cū aūt ī meridie
sol ī uenit [illegible] adeleuād°. cū ē ī meridie ē ī loco [illegible]
⁊ sūt [illegible] [illegible]. ⁊ iō q̄a fortior ē ī meridie sol agit
[illegible] ⁊ eleuat' mī uētō ⁊ [illegible] illa q̄a diametralit' opp° de-
[illegible] sup' [illegible] h' sol cū ē ī oriēte ⁊ occ'te [illegible] sic semp' aut
p' subtus. aut p' [illegible]. uī nō ē [illegible] sūt ī meri die
⁊ septētrione ⁊ ita nō p' eleuare uētos. Sz aq̄ maris ī oriēte
⁊ occ'te [illegible] ⁊ iō sol ī oriēte eleuare [illegible] q̄ ē mī plu ne
q̄ abstand° mī uētos. Ad illud q° ob° ī oriū d° q̄ p'l' ē ī oriēte ⁊ occ'te
q̄a d' ē [illegible] solis ī aliq° loco. aut p' [illegible]. aut p' plenā. aut
p' [illegible] ⁊ [illegible]. dico ḡo q̄ qū sol ē ī oriēte ē ibi dup'
⁊ p' plenā ⁊ [illegible] p' [illegible]. cū aūt ē ī occidēte ē ibi p' [illegible] ⁊ plenā
ī oriēte u° p' [illegible]. ⁊ sic semp' ē ī oriēte ī occ'te. aut p' [illegible]
aut p' [illegible] ⁊ iō ꝯtinue p' eleuare mī pluuie ⁊ iō ī oriēte
⁊ occidēte sūt p'l' pluuie ⁊ minꝰ uēti. h' aūt ē ī meridie nō ē ibi
n̄ una hora ⁊ [illegible] radios ad septētrionē ⁊ meridiē ⁊ iō eleuat'
p' mī uētos. Ad illud q° ob° q̄ calor ē ī meridie ꝑ habit° [illegible]
ḡo [illegible] mī uētos d° ē q̄ nō ē ibi diu. h' mī una hora diei. nec
[illegible] mī uētō [illegible] calor. q̄a [illegible] meridies [illegible] calor
nō eleuat' mī uētos q̄a nō ē ibi uapor ꝯtinuꝰ. h' aloco aūt [illegible]
[illegible] nō ē ibi calor. sic [illegible] septētrionis ī q° ē uehemēs frigus nō
eleuat' mī uētos h' aloco aūt. Dm̄ dub° d' eō q° d' q̄ uēti meridiei
⁊ uī ne ī fine [illegible] sūt. h' uī h' eē [illegible] duetō septētrionis. q̄a uētus
[illegible] [illegible] stare. aloco [illegible]. ⁊ iō ī p'ne suz stat [illegible] mī uētus ⁊ sic
fortis stat. h' [illegible] mag' recedit aloco ī q° [illegible] suus stat magis
[illegible] ⁊ expādit' suā [illegible] q̄a acced' ad locū [illegible]. h' [illegible] mī [illegible]
ē expāsa ⁊ extensa tanto uētus stat debilior mī. ⁊ sic h'. ḡo [illegible]
uī nis ē ī fine d'bilior quā ī p'n°. eē ē d' meridionalis. Ad opp' sic.
mouēs [illegible] uētos sūt [illegible]. h' eē mō° mī ī p'n° ē debilior mī
fine fortior. ḡo mō° [illegible] uētos sūt ī fine fortior q̄ ī p'n°.
Ad h° d° q̄ eē mō° uētī ī p'n° debilis ē. h' ī p'n° uētos ē [illegible]
[illegible]. aut quā ad p'n° eleuationis sue mī. ⁊ sic h° d'bilis te
p' [illegible] mī. ⁊ h' mag' ē u° d' meridionali quā septē nali ꝯte
mī eleuat' ē nimis [illegible] ⁊ [illegible] cū [illegible] moueri mō aloco [illegible]
⁊ h' ē u° d' uētō meridionali. eē ē d' uī ne q̄a [illegible] aloco [illegible]. mī [illegible]
[illegible] uētī [illegible] ē debilis ī p'n°. [illegible] [illegible] [illegible] uētus
[illegible] [illegible] suz stat. ⁊ sic uētus fortior ē ī p'n° quā ī fine.
⁊ h' u° ē d' septētrionali ⁊ nō meridionali. q̄a ī fine ē fortior [illegible].
Dm̄ dub° [illegible] [illegible] uēti. d' q̄ calor [illegible] cū uehemēs
abstand° mī uētos. ⁊ tale d' q̄ frigus ē cā [illegible] mī uētos. h' uī
q̄ calor ⁊ frigus nō poss' eē cā [illegible] mī uētos. q̄a [illegible] sūt
[illegible]. calor ⁊ frigus sūt ꝯtā. ḡo sūt eē [illegible] [illegible]. ḡo si calor
cū sit ē cā [illegible] mī uētos. ḡo frigus nō erit cā [illegible]
uētos. Ad h' d° ē q̄ calor ⁊ frigus sūt duo ꝯtā. ⁊ utrūq; ē cā [illegible]
uētī h' [illegible]. q̄a frigus [illegible] eleuatōnē mī uētos. [illegible] nimiā
humectatōnē ⁊ [illegible]. frigus ē cā [illegible] ⁊ [illegible]
[illegible] poros [illegible] ita q̄ nō p' eleuari mī uēti aliq°. q̄a
sūt uapor subtil' [illegible]. frigus ē humectat [illegible] ⁊ [illegible] [illegible]
uētos. calor u° [illegible] [illegible] [illegible] ⁊ [illegible] eos pulue
riçare

⁊ sic p'hibz ascēsū mī uētos. ⁊ sic p's [illegible] [illegible] ē p'hibitī mī uētos.
Ad 2m d° ē q̄ illa p'pō ē ī [illegible] d' agētib; p' [illegible]. n̄ ad essentias p' [illegible].
h' calor ⁊ frigus sūt cā [illegible] ī [illegible] mī uētos. ī [illegible] q̄ n̄ [illegible] [illegible].
Ad [illegible]. p'dia q̄ tam frigus [illegible] calor p'hibz mī uētū. q̄a frigus p'hibz
p' ꝯstrictōnē poros [illegible]. [illegible] ē uapore p' nimiā humectatōnē. humectatōe
cū frigus [illegible] [illegible] q̄ nō p' uapor [illegible] mī uētū eleuari. calor
u° exalat humidū [illegible] ⁊ facit eum pulueriçare ⁊ ita nō p' uī uētū [illegible]
eleuat' ⁊ ita p'hibet' uētus. h' ob° [illegible]. q̄a si calor p'hibz mī uētos. ḡo
nō eleuat' mī uētos q̄ ē ꝯ [illegible]. Ad h' d° ē q̄ calor p'hibz mī uētū
ex eleuat' cū uehe'. ex [illegible] [illegible] ⁊ sic eum pulueriçare et
desiccare eē. ⁊ ita p'hibz. uī calor [illegible] p'hibz. h' [illegible] eleuat' mī uētos.
Qrit h' q̄ q̄ diu durat d' uētō. ⁊ [illegible] q̄ [illegible] ē debil' ⁊ [illegible] fortis. Dīdie
[illegible] sic. q̄ [illegible] ē fortis ⁊ diu durat. [illegible] leuis ⁊ paruū durat. Ad p'mū
d° ē q̄ uētus tā diu durat quā diu durat sua m'gnitudo et non
dissipat' l' disgregat'. sep'gnē u° ⁊ dissoluē mī uētū p' cāsū humidas [illegible].
uī si pluuia adueniat ⁊ uincat mī uētos. [illegible] [illegible] ⁊ [illegible] ne
et abstand° ⁊ sic descēdit. Ad aliud d° ē q̄ uētus d'r fortis. [illegible]
pellentis. uī cū eēm lateralit' ī pellit fortit' mī uētū. uē ē fortis uētus
alia cū fortitudo uēti ē p' [illegible] ⁊ [illegible] sue mī. ⁊ durat
uētus p' ꝯtinuatōnē uaporis ⁊ uehemētē agitatōnē p' frigus [illegible]
mī. uī meridional' p'l' durat quā septētrional' p' d' [illegible] motoris ⁊ mī.
Dub° d' motu t'ræ. p'mo dub° q̄ sic mī mot' t'ræ. nā uapor aquosꝰ
sūt aq̄. sz uapor [illegible] sūt t'ra. ⁊ uī q̄ aq̄. [illegible]. eē cō° ꝯiunct'
aliud si [illegible] ab illo ꝯtinet' ab illo ⁊ mouet' aliud. h' aqua
ē cō° ꝯiunct' t'ræ. ḡo si aq̄ [illegible] t'ra ita q̄ ꝯtinet' aq̄ mouet'
t'ram. maior p's. Ad idē mouet' ē aq̄ mobil' ⁊ p'ualens [illegible]
mouē ē aq̄ cū q̄ ē mag' [illegible] ⁊ [illegible]. h' aq̄ p'l' h' d' [illegible] ⁊ min'
d' m° quā t'ra. t'ra u° p'l' d' [illegible] ⁊ min' d' [illegible]. ḡo si aliq° ē mouē [illegible]. mag'
erit aq̄ moue' t'ræ quā ē. ⁊ sic ḡo aqua erit m° mot' t'ræ.
Ad op'm sic. oīs [illegible] q̄ sic ex uapore sicco t'reno [illegible] [illegible] [illegible]
sicco t'reni. t'ræ mot' ē [illegible] q̄ [illegible] p' [illegible] sicco t'reni. ḡo
t'remot' sic ex sicco t'reno. Ad h' d° ē q̄ uapor t'reus ē cā illius
t'remot'. q̄a uapor īclusus ī t'ra ꝯuertat' ⁊ nō p' exire p' oppilatōnē poros
[illegible]. iō agitat' ab [illegible] ⁊ [illegible] [illegible]. ⁊ [illegible] p'l' [illegible] p' maiorē agi
tatōnē p'l' appetit exire ⁊ cū nō p' exire [illegible] t'ram ⁊ eleuat ip'am
⁊ ita sit t'remot'. q̄a [illegible] p'l' [illegible] tanto mag' potens ē eleuare
t'ram ⁊ [illegible]. Ad illud q° ob° ī oriū d° ē q̄ uapor aquos' īclusus
ī t'ra nō ē sufficiens moue' t'ram. q̄a minus [illegible] p'te nō mouet mag'
[illegible]. Sz uapor aquosꝰ īclusꝰ ī t'ra nō mouet nec ꝯuertat'
p' aquā īclusā. h' mag' uapor t'reus īclusꝰ ꝯuertit' [illegible] ab
aqua īclusa ī p'fūdo t'ræ. ⁊ [illegible] ab illa aq̄ īclusa ⁊ a frigido ꝯuertit'
⁊ [illegible] nō p' exire mouet t'ram. Ad aliud d° q̄ aq̄ p'l' h' de [illegible] ī
simplici [illegible]. uī ad eleuādū ⁊ mouēdū ⁊ ad [illegible] t'ram.
nō ē p'l' ī aq̄ d' [illegible] h' [illegible]. [illegible] [illegible] efficiens ad mouēdū. Sc'do d'
uētus [illegible] [illegible] uapor [illegible] posset eē cā t'remot'. ⁊ uī q̄ nō. q̄a nullus
[illegible] q̄ [illegible] p' [illegible] distinctas p'tes [illegible] [illegible] ē cā [illegible] l' p'n° mouēs
p' [illegible] distinctas p'tes. uētus mō p' [illegible] distinctas p'tes [illegible]
ḡo uētus nō p' eē p'n° mot' p' unā distinctā p'tes ut p' sursū. ḡo
uētus nō p' eē p'n° t'remot'. mī p's. q̄ t'ra l' mō sursū p' [illegible]
[illegible] l' [illegible] p' u°. ⁊ ita mō [illegible] distinctas p'tes. Ad idē
nullū [illegible] mouē semp' aliq'ma p'te [illegible] h' mouē [illegible] sibi subtus
h' [illegible] sibi subtus ē t'ra. ḡo uētus nō h' mouē t'ram. Ad opp'm
[illegible] ī p'lio corporal' q̄ p' sui substā augēt' ⁊ diminuit' p' agitatōnē
⁊ diminuitōnē uētos sic exeuntes. h' mot' t'ræ ē ī p'lio h'. ḡo mot' ⁊c.
Ad idē. q̄ [illegible] ē eleuās aquas ad [illegible] ap'fūdo t'ræ ad [illegible] sup'ficiem.
[illegible] p' [illegible] mouē t'ram sursū. h' uētus ē illud q° p' eleuare aq̄
ad [illegible] ap'fūdo t'ræ. ad [illegible] sup'ficiē. ḡo uētus [illegible] [illegible] p' eleuare
t'ram sursū. Ad h' d° ē q̄ uētus ē cā mī t'remot'. ⁊ fortē p' aliq°
eē ē cā [illegible]. h' q̄a sic dubitē. dico [illegible] q̄ ē cā mī t'remot'. Ad
illud q° ob° ī oriū. d° q̄ uētus ille q̄ mō p' eē distinctas l' plꝰ p'tes. ē ille
q̄ gn'at' ī eēm l' p'pe eēm. ⁊ h° mī ē subtil'. h' al' ē uētus [illegible] mī ē
uapor [illegible] q̄ [illegible] t'ra ⁊ [illegible] ꝯuertit'. q̄ qū nō p' exire
mouet t'ram. Ad aliud d° q̄ t'ra nō reperit' ī illo loco ī q̄ sic uētus
q̄ sic ex uapore subtili. q̄a iste gn'at' ī eēm. h' aliꝰ uētus q̄ ē ex
uapore [illegible] gn'at' ī t'ra. q̄ ꝯtinuet' ī t'ra ⁊ ꝯuertit' a calore īcluso
aliꝰ ē uētus q̄ ē ex mī subtili ⁊ descēd' ad [illegible] [illegible] poros
t'ræ. ⁊ [illegible] iste ex [illegible] [illegible] īclusus. ⁊ [illegible] ita q̄ p' mouē
t'ram. ⁊ l' uētus īclusus cū mī ē uapor [illegible] gn'at' t'ra. Dm̄ d'
q̄ sic iste uētus. ut' ille q̄ stat īt' t'ræ sup'ficiē. an ille q̄ [illegible]
[illegible] ī t'ræ p'fundo. ⁊ uī q̄ nullꝰ istorꝰ. q̄a ille q̄ stat īt' t'ræ sup'fi ne
ē uētus subtil' [illegible] mī nō descēdit d'sc aūt. aut si descēdat [illegible]
[illegible] ⁊ ex [illegible] [illegible] sursū. Sz neq; uētus [illegible] ī
t'ræ p'fūdo. q̄a iste uētus [illegible] ⁊ [illegible] nō [illegible]. ḡo magis
[illegible] quā sursū. q̄a nō mouē n̄ cū mī [illegible] q̄
[illegible] mī [illegible]. Sz [illegible] q̄ ascēdat t'ra [illegible]. ⁊ ita p' exire p'
poros ⁊ ap'ire t'ræ. ⁊ ita nō [illegible] t'ræ motū. Ad idē nullū
cō° q̄ h' [illegible] [illegible] uehemētē ꝯp'ssionē p'uā h' [illegible] aliud cō° h'ns
[illegible] uehe'te ꝯp'ssionē p'uā. ḡo t'ra nō habebit [illegible] aliud
cō°. ḡo t'ra nō ē īclusꝰ uētus q̄ posset ip'am mouē. mī p's
q̄a t'ra h' [illegible] duplicē eius ꝯp'ssionis ⁊ coherētie ī p'tib; s. frigidū
⁊ siccū. quorꝰ utrūq; ē ꝯp'mens ⁊ coherē faciēs p'tes ad īuicē.
Ad h' d° ē q̄ calor solis [illegible] humiditas aliq'ntitate t'ræ. ⁊ p'mo dū

q̄ ī ꝯcadunt

dub°

dub°

dub°

eleuatur vapor subtilis terrenus qui est ventus qui stat in terra sustinendo. Et dicitur calor solis ingreditur terram perfundendo et incorporatur vaporibus existentibus inclusis in terra, et remanet ibi et cooperitur ab aqua sibi proxima; et quia non potest exire, ideo minus agitatur. Et quando vapor iste non sufficit ad mouendum terram, descendit ventus qui stat in aere supra terram et ingreditur poros terre et admiscetur vapori incluso, et sic fit tremor.

¶ Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod motor terre potest esse exiens quando vapor non potest exire propter constrictionem partium terre, et non est sufficiens terram scindere. Tunc ventus stans supra terram inueniens [illegible] et ingreditur poros et adiuuat vaporem fortem permanentem [illegible], et scindit terram, et sic fit tremor.

¶ Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod motor licet vapor iste sit inclusus in terra, tamen non potest exire quia calor incorporatus [illegible] quando non potest exire propter poros propter strictitudinem et oppilationem, et ideo scindit terram et eleuatur [illegible] et collectatur. Tunc iste vapor [illegible] aquam maris [illegible] cooperitur et agitatur ipsum, et ita minus [illegible] et non potest exire propter suam [illegible].

¶ Ad aliud dicendum quod terra [illegible] non est ibi uehementior compressio, et [illegible] ad mouendum [illegible] compressionem [illegible]. Si aliquando tamen fit propter incorporationem caloris eleuantis vaporem subtilem ex quo generatur ventus, et ita [illegible] et [illegible] permanentem poros ponit terre calor, et adiuuat [illegible] ex quo fit ventus qui eleuat et scindit terram.

¶ Circa dubitatur utrum motor terre habeat fieri in omnibus partibus terre, et uidetur quod sic [illegible] generatur [illegible] eandem [illegible] et [illegible]. Quod non [illegible] dispositiones locorum in quibus fit tremor. Si dicas quod in illo loco fit tremor in quo cooperitur vapor inclusus [illegible] ut in loco prope mare [illegible] et hic vapor qui est in tremore [illegible] et ita [illegible] corrumpit [illegible] adiuuat [illegible], et ideo non fit ibi tremor.

¶ Ad hoc dicendum quod tremor non fit in qualibus partibus terre. Terra enim quedam est rara et porosa, et propter poros terre vapor inclusus cito potest exire, unde tenetur ibi diu, ut in terra sabulosa et in talibus non potest fieri tremor, neque in locis arenosis, quia non est ibi coherentia [illegible] ideo vapor qui [illegible] potest exire. Alia est terra in qua est maior soliditas et compressio et coherentia partium, et est terra mollis, et talis terra habilis ad faciendum tremorem, quia propter mollitiem calor potest intrare et dein fit deficiens et non potest exire calor incorporatus, et ideo etc.

¶ Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod terra est omiomeres [illegible] sed non est omiomeres quantum ad passiones fiendas in ipsa, quia quedam est terra [illegible] calore solis multum exalata [illegible] et ideo terra non habet [illegible] ut harenosa et sabulosa, et in talibus non fit tremor. Alia est terra huiusmodi et talis est apta ad motum.

¶ Ad aliud dicendum quod in loco in quo fit tremor sunt tres dispositiones: una est apta superiori terre, alia est apta interiori, alia est apta terre medie. Sicut in locis montuosis sunt iste tres dispositiones, quia huiusmodi habent aptitudinem propter [illegible] calorem inclusum in medio, et [illegible] et porositatem, et mollitiem [illegible] supra superiori. Sic enim in terra fit tremor [illegible] dispositione: una est quia terra debet habere mollitiem in superficie et porositatem ut vapor exire non possit; alia est quod terra [illegible] possit multiplicari per calorem inclusum sibi incorporatum; alia est quod terra illa sit proxima aque maris, ita quod aqua maris [illegible] possit mouere vaporem illum et cooperire ad exitum.

¶ Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod aqua illa [illegible] coheret uapori [illegible] ipsum; ideo frigus mouet uaporem illum, et sic habundat aquositas. Sic [illegible] aqua dulcis [illegible] aqua salsa non destruit salsedinem eius; ideo cum aqua [illegible] fluit [illegible] fit magis salsa, sicut dicitur in [illegible]. Unde frigus aque non destruit sed mouet, excitat ad maiorem inflammationem [illegible] ut patet [illegible]. Unde calidus vapor cooperitur et [illegible] ad motum [illegible] et excitat ipsum ad maiorem inflammationem, nec ipsum corrumpit.

¶ Dubitatur de causis efficientibus tremoris, utrum sit calor aut frigus. Et uidetur quod calor, non sit causa [illegible] quia simpliciter non est [illegible] calor. Sed [illegible] quod [illegible] reparatur cum [illegible] ad corpus solidum, sicut dicitur [illegible]. Aliter enim non reparatur nisi [illegible]. Ergo [illegible] calor solis reparatur [illegible], ergo non ingreditur [illegible] terre ad mouendum eam. Tunc vapor inclusus [illegible] terre est vapor adustus et calidus. Unde [illegible] solis est conuertens vaporem inclusum [illegible] quod est adiuuans et mouens est [illegible] frigus [illegible]

¶ Ad hoc dicendum quod causa efficiens motus terre est duplex: quarum una est sicut disponens, alia est sicut efficiens. Disponens [illegible] ut calor incorporatus [illegible] ut frigus aeris, qui est [illegible] et constringit poros terre ne vapor cito exeat. Cum non est [illegible] est aqua inclusa in terre profundo.

¶ Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod [illegible] non reparatur. Quod calor est causa disponens, disponit enim uentum inclusum ad inflammationem et cooperit ipsum ad exitum.

¶ Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod [illegible] ut reparatur ad terre superficiem, et non ut penetret poros terre. Sed [illegible] caloris est ut penetret poros terre et incorporetur vapori incluso et incorporatus vapor ille disponat et multiplicet.

¶ Ad aliud dicendum quod frigus est causa efficiens, ut constringat poros terre et incorporet vaporem inclusum ne vapor inclusus possit exire; et sic est efficiens [illegible] et vaporem aquosum cooperiens vaporem ad inflammationem.

¶ Ad obiectum dicendum quod frigus [illegible] cooperit poros terre [illegible] et cum [illegible] adignitionem. Unde cum [illegible] una est [illegible]. Alia efficiens est [illegible] et [illegible] cum incorporatur [illegible] alia est [illegible] ut frigus.

¶ Dubitatur utrum calor sit [illegible] quod uentus sit magis in autumpno quam in estate et hyeme. Et quod uentus magis [illegible] illo tempore [illegible] multiplicatur uentus, sed uentus magis multiplicatur in aliis temporibus quam in autumpno; ergo magis fiunt in aliis temporibus quam in autumpno. Minor, quia cum uentus est calor cum sua [illegible], sed in estate magis multiplicatur calor quam in aliis temporibus.

¶ Item dicitur quod tonitrua et fulmina faciunt tremorem. Sed [illegible] in estate sicut [illegible] tonitrua [illegible]; ergo [illegible] non [illegible] tremorem [illegible] non [illegible].

¶ Ad hoc dicendum quod uentus magis fit in autumpno quam in hyeme vel estate. In hyeme enim propter habundantiam aque non potest eleuari multus uentus et propter frigus aeris. In estate non propter uehementiam caloris, quia tunc calor terre pulverizare terram. Sed post estatem quando frigus et calor sunt minus potentes, tunc eleuari potest multus ventus quia tunc humiditas terre [illegible] est eleuationi. In hyeme [illegible] non [illegible] et [illegible] quod non potuit eleuari, et postea quando calor accedit adhuc ut incipit eleuare [illegible] fit ventus.

¶ Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod licet in estate calor sit potentior, tamen superhabundans est et adurit et dissoluit terram. Unde fiunt pulueres, et ita non eleuatur vapor continuus, et ita non potest fieri uentus. Sed in autumpno est aer et calor temperatus, et ideo potest eleuare vaporem continuum, de quo est multus uentus.

¶ Ad aliud dicendum quod tonitrua [illegible] cum motu terre [illegible] quando includitur cum vapore calido cum nubibus. Tunc humiditas est [illegible] poros terre [illegible] vapor exeat. Unde [illegible] cum [illegible] tremor humiditas uero est cum disponens adiuuans motum.

¶ Iam ergo enumerauimus de motu ventorum etc. Hic huius dubitatur de tonitruo. Et uidetur quod sit extinctio ignis in nube. Et uidetur quod non, quia licet [illegible] inueniens [illegible] vapor [illegible] ignis ex cuius agitatione non generatur tonitruus neque ex extinctione eius. Ergo [illegible] ex vapore terreno agitato in [illegible] nubis. Si extinguatur, ex illa extinctione in ipsa nube non generabitur tonitruus, et ita tonitruus non est extinctio ignis in nube.

¶ Item uidetur quod non generetur sonus ex extinctione vaporis in nube, quia sonus non fit nisi ex obuiatione corporis interrupto aere. Sed in vapore incluso in [illegible] nubis nulla [illegible] aeris [illegible]. Ergo si extinguatur non generabitur sonus cum [illegible] nubes [illegible] aeris [illegible].

¶ Ad oppositum sic: [illegible] inflammationem [illegible] alio [illegible] ibidem ignis extinguitur. [illegible] nubis [illegible] inflammatur [illegible] alio [illegible]. Ergo ibidem ignis extinguitur. [illegible] quia [illegible] inflammationem cum extinguitur [illegible] in nube est [illegible], quia est humida et frigida. Ergo tonitruus fit ex extinctione ignis in nube [illegible].

¶ Ad hoc dicendum quod tonitruus fit ex extinctione vaporis ignei agitati uel [illegible] in concauitate nubis, quia quando [illegible] est [illegible] agitatione [illegible] nube aquosa, et cum exire [illegible] a nube.

¶ Ad illud quod obicitur dicendum quod in concauitate nubis est calor cum vapore terreno incluso, et ille calor uehementior est et maior illo qui est incorporatus vapori terreno incluso in terra. Unde maior est calor in nube, quando [illegible] ex nube [illegible] ad maiorem ignitionem et inflammationem, et ideo [illegible] exire, et cum exit [illegible] nube et extinguitur vapor ille a nube. Sed calor incorporatus vapori incluso in terra minor est, et [illegible] inflammatur, quia habet [illegible] propter [illegible] vapor in concauitate nubis, quia [illegible] et [illegible] est [illegible]. Ideo vapor ille solum apte in [illegible] habet [illegible]. [illegible] aquositatem, sed ex parte superiori non habet [illegible], et ideo non agitatur neque cooperitur undique, et ideo si extinguatur non generatur sonus neque tonitruus.

¶ Ad aliud dicendum quod licet in vapore incluso in nube et [illegible] nube non sit aer medius, tamen quando vapor exit et extinguitur [illegible] nubes, aer [illegible] nubi [illegible] et [illegible] vaporem, et ita aer in illa extinctione [illegible], et ita potest sonus generari.

¶ Secundo dubitatur quare [illegible] ignis qui extinguitur, utrum sit ignis ex superiori loco descendens; et uidetur quod sic [illegible] ad locum suum [illegible] ad locum [illegible]. Sed ignis [illegible] habet [illegible] inclinationem ad locum suum, quia [illegible] descendit, ignis non [illegible]. Ergo [illegible] ad locum suum, ergo [illegible] ignis descendens [illegible]. Ergo si tonitruus [illegible] fiet ex [illegible] inclinatione ignis. Sed habens [illegible] inclinationem descendit [illegible] ignis qui est elementum. Ergo tonitruus fit ex igne qui est elementum.

¶ Item [illegible] descendit aliquando [illegible] et facit aliud [illegible] et [illegible] et ignis hic [illegible] aliquando habet descendere et facere aliquam [illegible]. Sed non est alia causa quam [illegible]. Ergo [illegible] tonitruus fit ex igne qui est elementum descendente ad nubem.

¶ Ad oppositum sic: si aliquando elementum descendens faceret tonitruum in nube, ergo [illegible] ignis [illegible] nube fieret tonitruus. Sed [illegible] ignis descendit magis [illegible] nubem [illegible] superiorem et non [illegible] inferiorem. Ergo solum fieret tonitruus [illegible] superiori, et ita non fieret [illegible] nubis [illegible].

¶ Ad hoc dicendum quod cum fiat tonitruus ex igne agitato in concauitate nubis, non est ignis descendens qui est elementum, sed generatur iste ignis in concauitate nubis ex agitatione vaporis ignei inclusi in concauitate nubis. Calidus est vapor inclusus, agitatur uehementer et fugatur ad medium nubis [illegible] nube [illegible] ipsum et ex uehementi agitatione generatur ignis inclusus nubi.

¶ Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod ignis cum descendit [illegible] non descendit [illegible] sed cum [illegible] ignis [illegible] non potest adnubem [illegible] ad aquam [illegible]. Unde [illegible] ad [illegible] calescit et eleuatur vapor subtilis qui includitur in concauitate nubis, agitatur et ignitur, et fit ex illo tonitruus; et ita cum ignis non descendit [illegible] non reparatur ad nubem neque includitur, ideo non generatur tonitruus per ignem qui est elementum.

¶ Ad aliud dicendum quod non est [illegible] quia [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] in terra et generatur ex [illegible] tremor. [illegible] subtilis [illegible] subtiliatur et ascendit et includitur in concauitate nubis et agitatur et ignitur ibidem, et cum exit [illegible] nube, sed ignis [illegible] sui [illegible] et [illegible] subtilis, et ideo [illegible] neque [illegible] ad aliquem [illegible] descendat, et ideo non fit ex illo tonitruus. Sed terra [illegible] calore [illegible] et eleuari [illegible]. [illegible] quod est de-

[illegible] inferiori parte

Quoniam autem quatuor causae determinatae sunt elementorum.

In tribus libris praecedentibus methororum determinatum est de impressionibus simplicium corporum, id est quatuor elementorum tam inferioribus quam superioribus. In hoc vero quarto intendit generationem [illegible] impressionum corporum compositorum, id est mixtorum ex quatuor elementis, sicut caro quam anomiomerorum, id est compositorum [illegible]. Sed si non potest sufficienter haberi de impressionibus nisi habita cognitione corporum subiectorum eis, propter hoc necessarium est determinare generationem talium corporum. Corpora autem talia aut generaliter accipiuntur aut specialiter. Generaliter vero secundum quod accipiuntur ut tam in mineralibus quam in plantis et in animalibus; specialiter vero secundum quod sunt in solis mineralibus. Unde iste liber in duas partes dividitur. In prima parte continentur tria capitula tractantia de generatione et de causis praedictarum impressionum et de generatione et de causis corporum deserviunt ipsis generaliter tamen. In secunda vero parte, ibi: Cum autem lapis non sit, determinat generationem et causas specialium corporum subiectorum. Adhuc prima pars huius quarti dividitur in duas partes. In prima parte continentur tria capitula, determinat generationem et causas praedictarum impressionum. In secunda vero parte, ibi: His vero impressionibus et aliis differentiis, continet capitulum determinans causas et generationem corporum compositorum praedictis impressionibus subiectorum. Adhuc et prima pars in duas dividitur partes, in quarum prima continetur unum solum capitulum, determinat impressiones quae sunt secundum primarum qualitatum activarum, scilicet calidi et frigidi. In secunda parte, ibi: Quod igitur est digestio et indigestio, determinat secundum qualitatum passivarum, scilicet humidi et sicci. Sed quia hae species dicuntur communes generales et specialissime, propter hoc tractatus ille in quo determinat secundum passivarum in duas partes dividitur, in quarum prima, scilicet in secundo capitulo huius quarti, determinat communiter impressionum quae sunt secundum qualitates passivas generales. In secunda vero parte illius tractatus, scilicet in tertio capitulo, specialiter tractat de impressionibus quae sunt secundum specialissime passivarum qualitatum, id est, scilicet Lenis(?) de coagulatione et liquefactione etc. Iuxta dictam divisionem capitulum istud primum notandum quod tam impressionum quam corporum quae determinantur in hoc quarto causae efficientes sunt primae qualitates activae elementorum, id est calidum et frigidum; causae vero materiales sunt qualitates passivae earum, id est humidum et siccum. Propter hoc in principio huius libri supponit quod prius probatum est in primo capitulo secundi de generatione, scilicet quod quatuor elementorum sunt quatuor causae, scilicet primae qualitates. Capitulum istud primum in duas partes dividitur, in quarum prima determinat impressiones quae sunt generaliter, scilicet simplicem generationem et corruptionem, digestionem et indigestionem. In secunda vero parte, ibi: Reliquis dicendum quidem, determinat specialiter impressiones et est de digestione et est sive indigestione, sicut digestione vero pepansim, epsesim, optesim; sive indigestione vero omotetem, molinsim, stateusim. Prima pars huius capituli in tres distinctiones, in quarum prima probat quod quatuor primae qualitates elementorum duae sunt activae, duae vero passivae, et quod primae qualitates huius sunt simplex generatio et corruptio. In secunda, ut ibi: Putrefactio vero est post distinctionem finalis corruptionis et imperfectionis ipsius. In tertia distinctione, ut ibi: Digestio est perfectio, determinat primas species calidi et frigidi, scilicet digestionem et indigestionem. Relinquitur ergo in prima parte determinare quod primae qualitates sunt simplex generatio et corruptio. Haec vero distinctio in duas partes dividitur, in quarum prima duo determinantur: primo vero quod quatuor qualitatum primarum duae sunt activae, duae vero passivae; et quod ratio ab his primis quatuor qualitatibus sit simplex generatio et corruptio. In secunda vero, ibi: Simplex autem generatio, determinat generationem simplicem [illegible] sua simplicia [illegible] sic hic accipitur simplex generatio. Incipit ergo dicens quatuor esse elementa, quorum quatuor sunt causae elementorum determinatae in secundo de generatione in ultimo capitulo, et sunt hae scilicet quatuor primae qualitates, quae non sunt causae scilicet elementorum in quantum elementa sunt, sed in quantum sunt corpora, id est in quantum activa vel passiva. Et ex his quatuor causis sunt quatuor coniugationes, ut in secundo de generatione capitulo secundo et tertio coniugationes quatuor elementa, coniugatio scilicet calidi et sicci, quae attribuitur igni; calidi et humidi aeri; frigidi et humidi aquae; frigidi et sicci terrae. Harum autem quatuor qualitatum duae sunt activae, scilicet calidum et frigidum; duae vero passivae, scilicet humidum et siccum. Et hoc probat duobus modis: primo per operationes, secundo per diffinitiones. Unde dicit quod in dictis potest argui, id est per inductionem accipi fides, quod duae activae, duae passivae. Nam in omnibus [illegible] calidum et frigidum sunt activa per operationes [illegible] terminant, id est, et permutant, calefaciunt et humectant, indurant et mollificant corpora unigena et non unigena. Calidum enim determinat duo unigena simplicia, scilicet ignem et aerem; frigidum vero similiter determinat unigena simplicia corpora, scilicet aquam et terram terrestrium. Calidum vero determinat unigena mixta coagulando lapidem ex luto et hoc coadunando [illegible] in [illegible]. Frigidum vero determinat unigena mixta coadunando [illegible] corpora, sicut est [illegible], argentum et ferrum, quorum quaedam calido liquantur, quaedam mollificantur. Determinat et calidum non unigena coadunando [illegible] elementa in plantam et coadunando plantam ex partibus omoiomeris, ut in principio de vegetabilibus dicit. Quod alia genera(?) coadunando heterogeneis(?) plantae. Determinat et frigidum non unigena coadunando corpora et [illegible] in [illegible], ut aliquando duo corpora metallica in unum corpus. Quod vero est homogeneum permutat calidum simplicia generans elementa calida ex frigidis. Permutat et frigidum unigena simplicia generans frigida elementa mutat ex calidis. Unigena vero in unigenea mixta permutando sanguinem in carnem et carnem in sanguinem et sanguinem in semen. Permutat et frigidum unigena mixta cum permutat liquida et coagulat, coagulando liquidum et argentum. Permutat et calidum non unigena corpora permutando plantam unius speciei in plantam alterius, ut in [illegible] de vegetabilibus, et [illegible] ex singulis membris animalis. Permutat et frigidum non unigena permutando quaedam vegetabilia et quaedam alia in lapides, ut in tertio methororum dictum est. Sequitur videre quale calefaciant et humectant. Desiccat calidum corpora [illegible] coagulando. Desiccat calidum quae actualiter coagulantur, aurum et argentum et glaciem. Humectat et expellendo calidum cum quod expellit humidum, ut [illegible] capitulo secundo. Humectat autem calidum coagulando et coadunando; indurat autem frigidum coagulando et impinguando; mollificat autem calidum solvendo et frigidum inducendo. Mollificat autem frigidum humidum inducendo. Humidum autem et siccum: hic probat quod siccum et humidum sunt passiva per suas operationes, quod patitur sive omnis passio [illegible] praedictas actionibus calidi et frigidi. Et non solum ipsa per se sic patiuntur, sed et corpora mixta ex [illegible] ex ipsis. Amplius et terminibus etc. Hic probat per diffinitiones qualitatum primarum quod duae sunt activae, duae passivae. Argumentum tale est: quaecumque [illegible] sunt activa; calidum et frigidum sunt huiusmodi; ergo sunt activa. Est enim calidum congregativum similium, segregativum vero dissimilium; frigidum vero est congregativum similium et dissimilium, et non quod calidum congregat duo elementa [illegible], frigidum vero [illegible]. Sicut autem humidum et siccum sunt passiva, argumentum tale est: quaecumque sunt terminabilia sunt passiva; humidum et siccum sunt terminabilia; ergo sunt passiva. Est enim siccum terminabile termino proprio, humidum vero bene terminabile alieno termino. Siccum est aliquid huiusmodi quod neque secundum se neque secundum alienum ad dilatationem potest [illegible] terminari [illegible] quod non potest terminari utraque [illegible] potest, sicut autem est terminabile [illegible] quod amplius extendi non potest ut in igne et [illegible] levius terminus fieri non potest. Quoniam quod activa etc. Declarat quod duae primarum qualitatum sunt activae et duae passivae; dicit quod necesse est assumere operationes, id est certas operationes quibus utuntur activae qualitates, ut patet in [illegible] primo capitulo. Praeterea necesse est accipere species similiter quibus utuntur passivae qualitates, ut in sequenti capitulo. Sed omnes intentiones hic operationes activarum et passivarum, sed accipere primo quod simplex generatio et naturalis permutatio est opus harum, scilicet qualitatum activarum et passivarum, et corruptio [illegible] simplicis generationis contrarium opus activarum qualitatum. Hic autem quaeruntur duo: per quod simplex generatio intendit; secundo de qua corruptione. Dicitur autem sic: Omnis simplex generatio est permutatio a non ente in ens [illegible] maior patet in [illegible] de generatione capitulo ultimo et in primo celi et mundi [illegible] et in principio celi et mundi circa principium. In omnibus his dicitur quod omnis naturalis est permutatio a non ente in ens. [illegible] in omni generatione simplici id quod subicitur et patitur est [illegible]. Agentia vero in primo de generatione in capitulo de agere et pati, quod in omni generatione patiens [illegible] et patitur. Sed humidum et siccum quae dicuntur hic passiva non sunt [illegible] calidum et frigidum [illegible] simplex generatio prima in omni simplici generatione; generatio unius est corruptio alterius, et sic simplex generatio etc. Contrarium: sicut corpora hic accipiuntur [illegible] generationem et nullius corporis [illegible] in primo de generatione capitulo ii. quod [illegible] generatio est alicuius corporis [illegible] corpora quae hic accipiuntur nullius est generatio [illegible] et finalis corruptio. Quaeritur ergo de qua simplici generatione loquitur hic: utrum de generatione elementorum vel de generatione corporum mixtorum ex quatuor elementis, ut de generatione plantae vel de generatione animalis, ut de generatione [illegible] plantae in materiam. Sed non de generatione elementorum, quia non solum calidum et frigidum erunt activa, sed humidum et siccum, cum exacte generatur ignis [illegible] magis agit in humidum, cum vero ex igne aer humidum agit in siccum. Si vero loquatur de generatione corporum mixtorum ex quatuor elementis, et primae qualitates sunt activae et non solum calidum et frigidum. Si vero loquitur hic de generatione animalis vel plantae, sed in hac generatione calidum et frigidum non sunt activa, sed anima et planta; planta in plantam generat, ut in [illegible] de anima capitulo ultimo. Et si forte dicatur hic calidum agens et generans quod [illegible] et dirigit et movet ad seminis concretionem, non tamen potest dici quod frigidum sit [illegible] generationis, sed quod in omnibus his actionibus frigidum est impedimentum [illegible] corporis. Sed vero dicitur hic generatio [illegible] ut plantae in [illegible] et ipsius cum non calidum et frigidum non sunt tamen agentia, planta id est planta generans et brutum generans brutum, sicut [illegible] autem [illegible]. In hominibus vero similiter concurrunt anima et [illegible]. Amplius si aliquid [illegible] dicitur subiectum et [illegible] passiones [illegible]. Si forte dicatur intendit generationem corporum subiectorum impressionum quae sunt in libro [illegible], intendit [illegible] generationem illorum corporum quae subsistunt his passionibus ipsarum [illegible] quae in sequentibus determinantur sive per passiones corporum et nulla praedicta generatione [illegible] corporum sua hic passionibus ipsis. Ergo dicta simplex generatio hic non est aliqua praedictarum. Ad primum dicimus quod intendit determinare de simplici generatione quae complet [illegible] et finaliter generantur animalia corpora et omoiomera corpora quae sunt plantarum partes. Talium et hanc generationem praecedit mixtio. Unde post mixtionem autem aquosum magis aut terreum aut magis aereum. Si vero magis aquosum, tunc ipsius finalis generatio est per frigidum coagulatum. Si vero magis terreum, aut finaliter generatur per [illegible] humidi et est eius generatio a calido coagulatio, aut finaliter generatur et coadunatur per humidi consumptionem et est eius generatio coagulatio a frigido. Si vero sit magis aereum et aereum non prohibet coagulationem, ut potest finaliter generari

Nota bona distinctione.

aliquo predictorum modorum. sicut prohibitis congelari. et est finalis generalis propter
generationem ut actione ut frigido ut ab utroque ut patebit. [illegible] autem complet
eius generationis per illam coadunationem. et hoc duplex generatio actionis et frigidi. sicut ab actione
dicit hic generatio simplex que completur a simplicibus id est activa vel qualitatibus subiecti sit simplex
et sic completur unicuique. item generatio finalis a simplicibus id est non solum generantur sed et
post generationem. sic enim cum generata generationis finalis ipsum generare [illegible] corrupti generare
[illegible] corruptionis non generantur corruptum generatum. et sic per hic maxime [illegible] quod a fine [illegible]
unius inveniuntur. sua enim in animalibus cum [illegible] plantarum [illegible] in quibus
[illegible] Quod autem [illegible] obiciatur quod in generatione [illegible] et non solum [illegible]
magis generalis [illegible] intendit [illegible] patet ex hoc quod [illegible]
in generatione que [illegible] a frigido aliquid [illegible] frigido. Quod autem obiciatur quod simplex generatio [illegible]
[illegible] corruptio [illegible] dicit quod [illegible] permixtum in simplici generatione. Dicendum est
et similiter est aliquo modo hic. calor enim putrefaciens licet per se [illegible]
unum generat [illegible] calor putrefaciens intendit corruptionem naturalem
animalia ex putrefactis ut patebit inferius. similiter simplex generatio [illegible] alterius corporis
[illegible] eius quod expellitur actione ut frigido [illegible] Quod autem qualitates [illegible] actio
[illegible] calidum finaliter membris generatur sic calidum et frigidum
finaliter membra corrumpunt. Sed hoc est impossibile quia si finalis corruptio [illegible]
combustio aut putrefactio [illegible] adolescentia [illegible] quod
frigidus est [illegible] putrefactionis non generatur finaliter [illegible]
quod [illegible] est finalis corruptio una simplex [illegible] a calore continente [illegible]
alio [illegible] finalis corruptio [illegible] actio complente
calore [illegible] quo expulso necesse est mori. Hec
autem et plantis et animalibus inhiantes. Dicto quod simplex
generatio et corruptio est a qualitatibus activis in quibus subiectis est [illegible] generatio et corruptio
quod plantis et animalibus [illegible] sicut exposuit. est quidem simplex [illegible]
diffinit hic simplicem generationem dicens quod simplex generatio [illegible]
[illegible] que habet proportionem [illegible] naturam [illegible]
[illegible] est simplex generatio [illegible] natura agente [illegible]
[illegible] agentem [illegible] activis qualitatibus
[illegible] proportionalem [illegible] dictum est
que in coagulatione [illegible] que [illegible]
proportionales agentibus que generantur [illegible] proportione [illegible]
qualitates dicit passiva [illegible] humidum et siccum. Significant autem calidum et frigidum. Et probat
hoc quod [illegible] proportionatur agentibus quia cum generat calidum et frigidum [illegible]
vincunt in proportionale agentibus. calidum excellit proportionem [illegible]
putrefactio [illegible] cum [illegible] non vincunt sed vincuntur agentia
[illegible] proportionem non [illegible]
et non [illegible] proportionales agentibus [illegible] agentia [illegible]
agere [illegible] calidi [illegible] calidum
non vincit [illegible] digestio [illegible] calidum [illegible] totum
[illegible] calidum et frigidum [illegible] calidi debilitat
[illegible] mobilis [illegible] in [illegible] que dicitur [illegible]
Simplici autem generationi. In hac parte docet que corruptio est contraria dicte simplici
generationi quod putrefactio [illegible] diffinit ipsam primo. non quod
[illegible] totius corporis [illegible] finalis corruptio omnium que subiciuntur
corruptioni. et probat [illegible] resolutio omnium [illegible]
[illegible] finalis putrefientia [illegible]
[illegible] generatio simplex [illegible] putrefactio
et non [illegible] putrefactio est [illegible] generationis simplicis [illegible]
[illegible] duo quorum unum [illegible]
[illegible] putrefiat [illegible]
[illegible] calor naturalis [illegible] proprius est
autem [illegible] omnia [illegible]
corporis naturalis [illegible] in fine et hoc probat [illegible]
[illegible] generatio [illegible] quedam corpora
[illegible] corporis in [illegible] dicit quod finis omnium est putrefactio [illegible]
olentie [illegible] corporis una [illegible] prohibere
et [illegible] putrefactionem [illegible] combustio [illegible] combustio similiter putrefactio
[illegible] calor [illegible] comburens et putrefaciens. Item [illegible]
comburitur [illegible] solum [illegible] calido ipsius [illegible] humido
simul [illegible] putrefit [illegible] calor [illegible]
[illegible] calido ipsius et humido [illegible] cum putrefactio [illegible]
[illegible] exalant [illegible] derelinquitur
[illegible] putrefactio [illegible] corporis combustio violenta. Solummodo [illegible]
[illegible] combustio [illegible] putrefactio [illegible]
[illegible] via [illegible]
[illegible] calor putrefaciens non [illegible] vio
lente [illegible]
[illegible]
[illegible] sub natura [illegible]
[illegible] dicit quod

quod exalat a calore continente [illegible] exalat [illegible]
putrefactio [illegible] generatur [illegible] planta [illegible] quod combustio pro
hibeatur putrefactionem probat per rerum quod [illegible] terra mixta quod
[illegible] sunt finaliter putrefacti [illegible] quod sit [illegible]
combustio non [illegible] putrefacti [illegible] dicit quod [illegible] combustio
[illegible] putrefactio sit finis eius corruptionis que sit [illegible]
naturam. Item humida primum. Et hanc [illegible] duo probat [illegible]
est quod combustio prohibeat putrefactionem quod id quod putrefit subiacet [illegible]
humido [illegible] Alterum [illegible] probat putrefactionem esse finalem corruptionem
quod [illegible] resolutiva mixti [illegible]
sunt [illegible] humida [illegible] putrefacta sunt [illegible]
que putrefiunt resolvuntur in humidum et siccum [illegible] putrefacta
sunt [illegible] mixta et hoc probat quod siccum [illegible] humido [illegible]
[illegible] non possunt [illegible] humido aquoso [illegible]
et [illegible] humido aquoso [illegible]
et [illegible] naturalis [illegible]
quod siccum [illegible] humido aquoso [illegible]
mixto. Operantibus activis [illegible] ut coagulantibus [illegible] ut co
adunantibus [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] Sicut autem corrumpitur [illegible] putrefactio [illegible]
[illegible] siccum [illegible] applicantur corpori [illegible] quod pu
[illegible] corpori [illegible] applicantur [illegible]
corporis continentis corpus illud quod putrefit. [illegible]
[illegible] locus [illegible] continentis [illegible]
[illegible] et hoc est ignis [illegible] calor [illegible]
[illegible] invenitur calor putrefaciens nisi sol [illegible] ignis
[illegible] Iusta [illegible] non [illegible] putrefactio
Sed [illegible] hanc [illegible] corpora que putrefiunt [illegible]
[illegible] putrefiunt sicut corpora animalium et plantarum.
[illegible] sunt [illegible] generantur [illegible] adhuc [illegible]
[illegible] que adhuc [illegible] putrefiunt. [illegible]
[illegible] sicut terra aer et aqua. Deinde dicit in [illegible]
[illegible] quod putrefactio dicitur [illegible] que corrumpuntur [illegible]
et non [illegible] naturam [illegible]
non generantur [illegible] multiplicatur [illegible] reliqua [illegible]
ignem putrefiunt sed [illegible] sicut [illegible] aqua et aer
[illegible] probat [illegible] ignis [illegible]
[illegible] ignis putrefit [illegible] melius [illegible] putrefactio
est corruptio. In hac [illegible] dicit probat [illegible] diffinitionem putrefactionis [illegible]
diffinitionem ipsius [illegible]
[illegible]
[illegible] putrefactionis [illegible]
[illegible] simplici generationi est [illegible] supra
dictum est [illegible] corpori [illegible] in humido [illegible] supra dictum est
[illegible] putrefiunt primo [illegible] humidi [illegible] calidi [illegible]
[illegible] putrefacientis [illegible] humidi putrefactio [illegible] calidi
[illegible] humidi eius quod putrefit [illegible] exalatur [illegible] eius cali
[illegible] humido [illegible] humiditatis [illegible] naturalis. In
[illegible] calidi [illegible] calidi [illegible] humi
[illegible] ignem putrefiunt [illegible]
putrefit [illegible] calidi [illegible] invenitur [illegible] calor in aliquo illorum
quantum sufficiat ad putrefactionem [illegible] putrefaciant calidi illorum
corporum que putrefieri non possunt [illegible] frigiditas [illegible] sol et
ignis [illegible] aliena caliditas [illegible] continens [illegible] supra
[illegible] quod duplex est continens [illegible] sol et ignis [illegible]
[illegible] diffinitionem putrefactionis [illegible]
[illegible] putrefactionis [illegible]
atque in frigoribus terminus videamus. Quare obiciet [illegible] diffinitioni
putrefactionis concludit quod omne quod putrefit est aliquid [illegible] frigidum quod patitur [illegible]
[illegible] propter indigentiam caliditatis [illegible] quod putrefit sit indigens calidi
virtutis [illegible] indigeat calore ad sui observationem [illegible]
Omne quod patitur [illegible] passionem propter defectum calidi [illegible] indigens
[illegible] calidi [illegible] frigidum sed omne quod putrefit [illegible] omne frigidum [illegible] calor
putrefaciens [illegible] agens [illegible] putra
[illegible] quod non habet calorem [illegible] continentem [illegible]
quod corpora illa quorum calor [illegible] putrefacit [illegible] frigiditatis sed
[illegible] quod concludit quod ambo [illegible] sunt cause putre
factionis [illegible] frigiditas eius quod putrefit et aliena caliditas
et [illegible] putrefactio [illegible] passio [illegible] frigiditatis propter indigentiam
calidi [illegible] passio [illegible] caliditatis [illegible] aliena cali
[illegible] frigidum [illegible] humidum [illegible] plus
putrefiunt tanto fiunt [illegible]

fiunt enim terrestria. et hoc probat. quia calido proprio exeunte exalat et fit
calido humidum quod est secundum naturam. et calor extraneus extrahit humidum non connaturale
et hoc probat per locum a signis. quia si calor attrahens idem humidum necesse est calo-
rem alienum extrahentem educere humidum et exalare. Atque in frigoribus. determi-
nat distinctionem putrescentium et species eius quod putrescit. dicens hoc est [illegible]
et prohibitas a putrescere que erunt etiam impedimentum ad illam
putrefactionem generis universalis dictionis. videlicet ergo debet esse sic [illegible]
hoc aut est simul secundum quantitatem et qualitatem. aut secundum qualitatem solum. tunc est
quantitas et qualitas simul excedentes in prohibente plus de qualitate secundum propor-
tionem maioris quantitatis sicut in mari. secundum se enim totum plus est de actuali
frigiditate et actuali calore. quod malitia partis illius diminuta a toto putre-
fit. vero qualitatis solum est prohibitiva. tunc autem qualitas similis
speciei qualitati putrescentis et tunc sic alterationem intendit contrarietatem nec intendit
contrariat. et hoc modo id quod est fervens non putrescit. aut est consimilis qua-
litas qualitati alterati prohibita existens ad actum consumationis
putrefactionis. prout dicit ex motu calor. Autem calor prohibitam operationem
et motum suum caloris. sicut dicitur aque aut currentes non putrefiunt quia est
velocitas sui motus non habet potentiam calidi actualem fixionem incitativam ad
putrefaciendum. aut sicut super diminutum qualitas prohibita putrescentis
contraria qualitati putrescentium. hoc est frigiditas et hoc duplex. aut enim frigiditas
prohibitiva sui coagulationem aut prohibitiva motus coagulato a frigore vel
per motum exponit qualiter frigus sit coagulatione est eius prohibitivum.
Secundo qualiter frigus in motu coagulatio ibi. tertio vero qualiter calor
fervens. quarto qualiter res mota in qua existit calor. Ostendit
qualiter et est frigus siue ut causa impedit. Quinto vero qualiter
quantitas equalis simul impedimentum dicit quod in frigoribus est minus
putrescunt. id est habentia frigiditatem aut frigore loci aut frigiditate
temporis minus putrescunt quod in tertio. id est quod in tertio habita caliditatem aut aliorum
aut aeris. tempore enim quia in tertio dicitur quod in hieme est paucus calidus
in aere et aqua continentibus eorum per solem recessum. et per hoc non potest
in hieme calor et aque continentes non magis intenditur. Neque coagulatum.
hoc exponit quod coagulatum a frigore prohibitum. Dicit enim quia hic coagulatum
est magis frigidum quam aer continens sic calidus. ergo calor aeris continentis
non vincit frigidum coagulati. quod movetur ipsum. id est dominatur super ipsum vincit.
Neque fervens in aqua calida. tertio exponit qualiter calor fervens et hic
fervens inter alia continens ipsum impedit. Dicit enim quia minor est calor
in aere continente quod inter contenta fervente. et per hoc non potest etiam
calor. continentis in hoc aliqua putrefactio non tempore. Sive quod
calido. tertio exponit hic qualiter existens et sublatus inter alia
ipsum impedit. Dicit enim quia minor est calor in aere continente quod inter
contenta fervente. et per hoc non vincit calor continentis. neque facit ali-
quam putrefactionem contemptam. Sive quod motum est fluens. exponit
quarto qualiter res mota existens sed per celeritatem motus ostendit
impedire putrefactionem. et sic exponit hic qualiter res fluens sed per veloci-
tatem cursus et fluxus impedientem fixionem caloris alieni
prohibet. Dicit enim quia motus a caloris que est in aere continente in
firmior fit. id est debilior eo calore in motu qui in habetur tremo
tum fluente. et per hoc calor in aere continente non facit aliquam
putrefactionem in re mota vel fluente. Causa enim minor multa. Quinto
loco hic exponit qualiter qualitas sed magnitudinem continentis
multo plus impedit dicit. propter eandem enim sed sufficit. Unde exponendo
locus quod frigoris continentis minus putrescunt continentes paruo. quia ideo
quod est plus. id est magnitudine plus et ignis plus. id est calor plus. et frigidi
continentis plus et dehinc frigiditate quam praevenientes ipsas vincit. sed caloris
continentis alieni que sunt in motu circumstantes et continentes. et ponit
exemplum dicit. quod per hoc mare divisum secundum partem. id est per divisa a toto
mari cito putrescit. totum autem mare minime. Atque alia in aere
probat per aliquam causam continentis caloris putrescunt quod per hoc dicit animalia
et fluminibus putrescunt. quam ex subtili aqueo terreno et aereo semper
ex agresto per calorem putrefacientem nascuntur animalia in paludibus
marinis et fluminibus putrefactis. et subiungit causam huius dicens
quia eius calor naturalis segregatus. id est cum in his calor in eius dege-
git subtile agrestum. id est calor qui degregat subtilia segre-
gata agrestis continentis et frigidi in animalia. Quod igitur sic genere. Declarat
superius simpliciter generationem et corruptionem ipsi contrarium quod putrefactio concludit
quod dictum est quid genere et corruptione. igitur relinquitur dicere et dicit species
quas efficiunt virtutes subiectivae. calidi et frigidi speciem. sed quas
continentes sub aliquas species quas efficiunt calor et frigus.
ex subiectis continentibus. id est ex subiectis naturalibus continentibus ex
calido et sicco et humido. exponit que species calidi continens. dicit
species dicens. quam ipsa est digestio. continentur tres species
scilicet pepansim. epsesim. optesim. et hoc est. quod omnis digestio

calidi. aut ergo a calido non cum alio coniuncto et sic pepansis. aut a
calido coniuncto cum alio. sed non a calido coniuncto cum frigido. quia frigidum
est indigestionis causa. ergo a calido coniuncto cum humido aut sicco. si vero a ca-
lido coniuncto cum sicco. optesis. si cum humido epsesis. ut alias dicitur. at
est in tertio hoc aut est solum. autem in tertio et ex hoc simul in tertio solum sic pepansis
in plantis. et tertio solum sic epsesis. aliud in tertio. aliud extra ut alium
ut optesis. Frigidi vero. id est. sic calidi species continentes alias est digestio. sic
frigidi species continent alias indigestionis. et continent tres species. Sed autem
simpliciter. dictis speciebus quas efficiunt calor et frigus. scilicet dicit exponens
vero existimari quod hoc non est proprie dicta de rebus. et secundum eandem dictionem.
sed aliunde ipse et adhuc in aliunde vero omonime. et adhuc mutatur
et hoc magis patebit de pepansi. dicit enim maxime ipse secundum hanc dictionem.
pepansis est alium digestio in fructibus. sed in aliis ipse. et enim ipse dicitur pepansis
producto ex semine fructu. cuius est sic fructo. et adhuc
minus ipse dicitur pepansis completa maturatio fructuum. omo
nime autem dicitur pepansis aliorum. digestio sanguinis in animali.
alia digestio apostemata. id est inflatura. et per hoc de ex nomine praedicta
species non latuit. id est non imposita vel subiectis. sed alias imposuerunt
rebus ipse alias vero omonime. et vero modo in voce dicit quod non est
semper arbitrari. species praedictas esse diffinitionem plus. sed alias sic
praedicatum alias aliter. Queritur hic primo cum dicuntur per aliquas tamen Qone s.
due active. et due passive cum omnis sive contrarie active in simplicibus corporibus
diminuuntur. et innotescit sic probatur in quarto celi de generatione et corruptione. sed in
quod. id est sunt equaliter agentia in primis tantum in tertio debent esse contrarie agentia
in potentiis. ergo omnes primae quatuor qualitates sunt equaliter agentes in primis.
cum in tertio debent esse similiter in potentiis. Ad hoc dicit quod in primis tamen
ista. vero cum dicit esse equaliter agentia et passiva ad invicem. sic in simplicibus
et tantum in tertio non in contrariis et in potentiis vero et tantum sed in generatis
in potentiis. non sunt est. quia in aliis operibus huius contrarium invenitur
cum passiva. calido vero et frigido cum activa. humido vero et sicco sunt in ipsis mixtis
sic per in quarto metheororum. calor vero est cum elevatur sed in materia frigido vero aggregat
per hoc invenimus secundum calorem dispositionem motoribus complexionis. et tamen non
quod frigiditas et humiditas vero sicut sunt absolute actiua in contrarietate elementorum mixtorum
sed cum dispositione caloris. calor. id est subtilia partes elementorum grossorum et calor per miscetur
in terra subtilia. in grossitie et partes subtilium elementorum et redit calor per miscetur
in celum grossa. Quaeritur vero magis activum calidum sit an frigidum. videtur ergo quod calidum
magis. quia calidum est magis secundum speciem et species debetur actio. quia species debetur actio
inter phisicos. calor primo species est in motu movens. quod calidum sit magis secundum speciem
in secundo de generatione. in fine celi quarti. ignis est species omnium elementorum. et in quarto
metheororum. calor vero. frigidum minus activum. quod calidum. quia invenitur symbolum in pri-
mis elementis scilicet aqua. et terra. terra vero et aqua. in quarto in unoquoque calor compositio fit
generatio et maturatio. Amplius omne quod est activum secundum congregationem et segre-
gationem magis est activum. quod id quod est activum secundum segregationem solum. sed
calidum est utroque modo. frigidum vero secundum segregationem solum. calidum. id est segregat
ea que sunt secundum speciem. [illegible] similia que sunt secundum speciem. [illegible] secundum in
id est subtilia agrestis. et aggregat similia que sunt secundum speciem. cum hoc quod sunt secundum
ut ea que sunt secundum speciem. et ingrossat et gravat. Amplius quidquid est causa in
est finalis generationis. et tamen finalis corruptionis magis est activum quod illud quod est causa
finalis generationis tantum corruptionis. calor autem utrumque. sed frigidum tantum est causa finalis
generationis. quia cum sit finalis generationis per in superioribus. quia ad hoc est causa finalis corruptionis sic per
quod putrefactionis. et per hoc combustionis. Amplius. id est quod secundum se est causa vel generationis et corruptionis
magis est activum. quam id quod est tantum causa generationis per accidens. calor autem vel est causa
generationis omnium. que generantur. et calor cum duplici alteratione solis est calor.
est per accidens generationis. ut frigus est et aque. Amplius quod secundum plures causas
motuum secundum speciem magis est activum. quod id quod secundum non est tale. causa autem est calor omnium
motuum secundum speciem. movet enim localiter elevando et gravando leve et grave
alterat autem digestione. et in alia per augmentat. ut in quarto de sensu et sensato. calor per
calidum augmentat et in illud nutrimentum diminuit. et ergo debeatis educere humidum
exspirantium a frigore durante per tantum augmentum generat et vel. et per hoc et ut mag
dicitur quod frigidum non augmentat. vero per se diminuit. Amplius quidquid in est activa
ut frigidum est tantum causa expulsionis actionis et tamen per solem solum magis est activum
quam frigidum. sed calor est hoc. quia est causa materialis digestionis. frigidum autem tamen est causa indigestionis Q̄.
in indigestio vero non est actio. sed actionis privatio. Amplius calor est per se vigilie et
operationum in vigilia. frigidum vero immobilitatis per se. et ideo ex hiis duabus
rationibus videtur opinantibus sunt quidam frigiditatem esse caloris privationem sicut
tenebra est luminis. Sed quod hoc sit impossibile per hoc rationibus videtur. id est quod
frigidum sit magis activum quam calidum. dicit enim ut philosophus dicit quod calidum et frigidum
sunt maxime activa in corporibus. quod potentia. ergo debent esse maxime activa in generationibus
corporum compositorum. id est super maxime est activum. Sed frigidum est tale probatio completa
id est generatio corporum compositorum magis sunt tres. quia coagulatio. agglutinatio et inspissatio no
ut patebit infra. et calor tertio plus modicum est coagulationis. quod calor. quia id est
coagulatio autem tamen magis est terreum. aut magis aqueum. aut equaliter utrumque

Si vero est magis frigidum aut coagulatur humidi eductione et est a calido aut coagulatur ex pressione calidi et humidi expressione et est a frigido. Ergo quod est magis frigidum citius potest coagulari a calido et frigido quam quod est equalis humidi expressione quia educitur [illegible] ad esse humidum et siccum. Ergo magis debet coagulari frigido quam calido. — Quod autem magis aquam [illegible] a frigido coagulari. Probatio quod frigidum magis est coagulativum quam calor. — Amplius frigidum est congelativum et non calor ut apparebit infra. In calido [illegible] ut dicitur quod id secundum id nunquam est [illegible]. Sed calor secundum suam proportionem [illegible] soluit [illegible] congelativum. Ergo secundum suam proportionem non erit congelativum. — Amplius magis est impinguativum [illegible] frigidum quam calor. Est enim differentia finitiva impinguationis [illegible] humido adveniente et [illegible] ut apparebit in sequenti capitulo. Sed humidum non potest advenire nisi duobus modis. Aut enim sic quod humidum aereum [illegible] in aquam [illegible] et [illegible] actionum frigidi est [illegible] aut [illegible] humidi calore exalante et sic calor est [illegible] impinguationis aut [illegible] humidi expulso calore [illegible] quo [illegible] humidum et [illegible] impinguatio [illegible] a frigido. Patet ergo quod pluribus modis est frigidum [illegible] impinguationis quam calor. — Amplius de coagulatione [illegible] calor et frigidum coagulant [illegible] non [illegible] solutione [illegible] magis actum quod finaliter coagulat. [illegible] quod non finaliter sed [illegible] actione frigidi finaliter coagulatur et non calore. [illegible] solutio probo sic quod frigidum prius coagulat [illegible] expellit calidum et constringit humidum. Est enim coagulatio a frigore caloris expulsio et humidi [illegible] ut patebit infra in principio [illegible] [illegible] coagulatio a frigore et incipiat calor [illegible] expellit frigidum ergo expellit frigidum [illegible] [illegible] hic sed in omni coagulatione a frigore expulsio frigoris a calore [illegible] coagulati solutio. Ergo antequam incipiat calor coagulatum soluet id quod coagulatum fuerit prius a frigore. Ergo si frigidum prius coagulat et calor [illegible] [illegible] solutio. Sed sic quod calor prius coaguletur ergo [illegible] humidum. — Item cum coagulatio ad veniat frigidum [illegible] frigidum coagulat expellit calidum sed [illegible] est coagulatio frigidi expulsio caloris a frigore nulla [illegible] solutione [illegible] omnibus modis quod frigidum non est solum [illegible] sed est magis activum in [illegible] [illegible]. Et sic videtur quod [illegible] duo sunt [illegible] activa calor et frigidum quod frigidum magis activum quam calor. — Ad hoc dicimus quod duplex est coagulatio [illegible] una cuius forme [illegible] et hec magis est a frigore quam calore quam frigore. Alia vero coadunatio [illegible] [illegible] sunt et huiusmodi coagulationes [illegible] est [illegible] illas duas qualitates activas que magis passiva et magis [illegible] frigidi. [illegible] vero [illegible] passiones [illegible] coadunatione [illegible] sunt et non [illegible] [illegible] magis debent [illegible] quam a calore. Nec tamen frigidum est magis [illegible] actionum quam calor. Ergo simpliciter magis est actionum [illegible] quod calor est magis [illegible] actionis secundum speciem sicut digestionum [illegible] [illegible] que sunt [illegible] qualitates vero magis passive. Dicimus magis esse [illegible] coadunationis [illegible] et passivis [illegible] calor est [illegible] coagulationis et impinguationis. — Amplius calor non solum est [illegible] coadunationis [illegible] sicut est frigidum sed solum solutionis. [illegible] coagulationis impinguationis congelationis a frigido [illegible] solubile est a calido. Coagulatur [illegible] coadunatum a calido finaliter calore solvitur. Patet ergo quod calor magis est solutionis frigidum autem non [illegible] solutionis nisi [illegible] et hoc [illegible] aut enim solvit introducendo humidum et sic solvit humidum [illegible] aut solvit [illegible] calidum et [illegible] calidum solvendo [illegible] solubile et sic calor [illegible] solvit aut solvit [illegible] sicut aliquid [illegible] humidum et molle [illegible] calidi [illegible] humidum [illegible] coadunationem [illegible] et calido frigidum [illegible] [illegible] caloris dicitur esse solutionis [illegible] [illegible] et frigidum [illegible] non calor magis activum quam est coadunationis [illegible] solutionis frigidum autem [illegible] coadunationis [illegible] ut patet infra. — Item cum [illegible] omnibus dicitur quod calor extendit se [illegible] [illegible] [illegible] frigidum [illegible] solvit [illegible] [illegible] et [illegible] nec potest frigidum quod est [illegible] [illegible] prohibere quin calor sic faciat. Frigidum autem nunquam extendit se [illegible] [illegible] ad [illegible] in quibus est [illegible] [illegible]. Calor [illegible] et [illegible] aliquid [illegible] aque et terre. Frigidum autem non potest [illegible] actionem [illegible] [illegible] [illegible]. — Queritur de putrefactione utrum sit actio [illegible] et [illegible] quod non. Omne enim agens [illegible] agit in id quod est [illegible] quod calor putrefaciens [illegible] agit [illegible] [illegible] corrumpit [illegible] quod est [illegible]. Ergo putrefactio non est actio naturalis. Minor patet quia habetur in primo de generatione [illegible] [illegible] agentia et patientia [illegible] [illegible]. [illegible] vero patet quia [illegible] putrefaciens corrumpit id quod est [illegible] [illegible] in dissolutione putrefactionis sed non [illegible] in [illegible] [illegible] calidi et humidi. — Quod vero putrefactio sit actio [illegible] patet expositione quia finaliter corrumpit [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] corrumpit. Sed calor putrefactionis [illegible] ergo [illegible] maior patet quia habetur [illegible] infra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maior patet quia habemus [illegible] infra quod [illegible] [illegible] ignem finaliter putrefaciet [illegible] per violentiam [illegible] [illegible] in violentia [illegible] [illegible] et omnis [illegible] in [illegible] est actio violenta est actio [illegible]. Ergo putrefactio est actio naturalis. — Ad hoc dicimus quod si calor putrefaciens [illegible] [illegible] putrefactionis sed [illegible] [illegible] calidi et [illegible] humidi [illegible] et hoc [illegible] ad [illegible] generationem. Unde non solum agit in id [illegible] agit [illegible] [illegible] infra quod omne quod putrefit [illegible] indigentiam calidi et humidi. — Queritur

[illegible] calor [illegible] est putrefactionis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] nunquam [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible] putrefactio [illegible] secundum speciem. Sed putrefactio [illegible] apud [illegible] [illegible] secundum speciem. Ergo nunquam [illegible] erit [illegible] ergo si calor [illegible] est [illegible] putrefactionis calor non erit [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]. [illegible] quod omne quod putrefit putrefit ob indigentiam caloris [illegible] [illegible] [illegible] sufficientem ad [illegible] non putrefieret [illegible] infra quod calor [illegible] prohibet putrefactionem. Minor patet infra [illegible] quod nunquam [illegible] secundum [illegible] [illegible] maior vero [illegible] est [illegible]. — Ad hoc dicimus quod [illegible] secundum speciem [illegible] est [illegible] putrefactionis [illegible] [illegible] calor sufficiens [illegible] ad [illegible] non potest calor [illegible] putrefactionem. [illegible] calor putrefaciat calor non [illegible] non putrefactionis [illegible] calor [illegible] in [illegible] [illegible] calor [illegible] a frigore [illegible] [illegible] indigentiam calidi et est calor extrinsecus putrefaciens unde [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] et [illegible] calor [illegible] putrefactionis. — Queritur quare [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse magis [illegible] [illegible] [illegible] esse ergo quod est magis secundum speciem magis [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] magis dicitur esse secundum speciem [illegible] [illegible] [illegible] ignis esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod magis [illegible] esse [illegible] [illegible] non esse calor [illegible] [illegible] ergo magis [illegible] non esse qualitas [illegible] secundum speciem et non magis [illegible] non esse. — Ad hoc dicimus quod esse secundum speciem duplex dicitur quod uno modo magis [illegible] secundum speciem [illegible] [illegible] et alio modo esse magis activum et hoc modo dicitur calor maxime esse secundum speciem. [illegible] vero modo dicitur quod magis est secundum speciem quod magis [illegible] secundum speciem quod magis [illegible] secundum speciem [illegible] [illegible] et [illegible] forme. [illegible] calor [illegible] [illegible] duas operationes quarum una [illegible] segregare [illegible] [illegible] alia segregare que sunt [illegible] [illegible] [illegible] quod non sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Alia vero operatio illius est congregatio [illegible] [illegible] que sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actionem dicitur calor magis [illegible] [illegible] [illegible] secundum speciem [illegible] vero ad actionem [illegible] dicitur esse calor [illegible] [illegible] secundum speciem [illegible]. Unde [illegible] ad hanc actionem dicitur calor putrefaciens [illegible] [illegible] omne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principalis [illegible] [illegible] diminuto calore [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] a frigore agit aliena calidi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calidi [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] calidi alieni. — Queritur quare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est actum putrefactionis [illegible] humidum non potest exalari ab alieno calido. Minor patet quia [illegible] ab alieno calido [illegible] humidum est aquosum ut habemus infra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut exalaretur [illegible] humidum [illegible] calore. Minor patet quia si humidum [illegible] [illegible] [illegible] exalari [illegible] aer coagularetur sed aer [illegible] nunquam [illegible] [illegible] oleum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calido [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calido [illegible] quod humidum [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habemus infra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aque [illegible] [illegible] [illegible] non potest putrefieri. — Queritur quare [illegible] aqua terra putrefiunt [illegible] habemus [illegible] putrefactionis [illegible] quod putrefit naturaliter habet calidum [illegible] et humidum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] calidum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calidum ut ignis [illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] aque [illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. — Quod autem sit calor [illegible] in aqua patet sicut habemus in quarto [illegible] [illegible] [illegible] regula in [illegible] [illegible] magis [illegible] quod omne quod [illegible] plus habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible] quod potest [illegible] in magis frigido [illegible] [illegible] quod habet plus de calido [illegible] quod habet minus. Sed omne quod habet [illegible] [illegible] potest [illegible] in magis frigido ergo potest [illegible] [illegible] calido [illegible] [illegible] aqua vero et terra [illegible] [illegible] [illegible] possunt [illegible] [illegible] non [illegible] ergo possunt [illegible] [illegible] calido [illegible] ergo [illegible] [illegible] sunt ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calorem. — Ad hoc dicimus quod aer purus non potest [illegible] [illegible] [illegible] sed quod [illegible] amplius suscipit [illegible] [illegible] [illegible] aquosis et terreis [illegible] [illegible] [illegible] inequalis [illegible] [illegible] suscipit [illegible] [illegible] et [illegible] alienum [illegible] [illegible] [illegible] non putrefit et [illegible] quod putrefieret ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sic putrefactio [illegible] [illegible] [illegible] dicimus quod [illegible] [illegible] in [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]

Item [illegible] frigidum [illegible] modis [illegible]

sitionem stat ad ultimum terminum, similiter et per effectum ipsius aeris ad grossitiem ipsius inventum est in terreo et aquoso sibi commixto. Unde est quod putrescit aqua et terra quando in ipsis est spiritus quod post exhalationem a calore putrescit et grossius quod necesse habet relinquitur. Et est impuris calor nihilominus. [illegible] congelata caloris, certum est quod in solutum coagulatum sic haberemus [illegible] quod omnia coagulantur a contrario frigore. [illegible] Sunt ergo necesse esse generationem in mixtis et in nascentibus, ut plantis et huiusmodi. Neque est magis animalium antiquorum generatio in mixtis [illegible] vaporum sursum elevatorum, ergo numquam fiunt sursum pluviarum vel corporum grandinum vel nivium generatio, quod est impossibile. Est ergo impuris calor nihilominus, sed non corporum illius in prima constitutione, sed ex diminutione caloris aeris in frigido. Vel non valet haec argumentatio: in magis calido nihil est de frigido, ergo in magis frigido nihil est de calido. Calor enim superiorum corporum diffunditur ad inferiora et penetrat ea et manet in ipsis frigus. Aer non secundum se ascendit ad superiora, sed vel ascendit vel ad medium aeris. Haec est per elevationem caloris cum sua [illegible].

Si huius declaratur quaeritur qualiter calor inclinatur aliquando ad partem inferiora. Verum haec erit [illegible] vel animalium [illegible] putrefactio ipsius erit nihilominus sed violenter [illegible], sed quod putrefactio est nihilominus. Praeterea quod inclinatio ista sit violenta probo, scilicet enim sursum semper [illegible] nisi impedimentum secundum naturam aliquod non tendit deorsum. Sed inclinatur aliquando deorsum; haec erit contra naturam et violenter. Sed est ignis, ergo [illegible] maior [illegible] quod inclinatio naturalem [illegible] minor [illegible] medium vero dicitur quod solum igni absolute inclinatio sursum. Ad hoc dicendum quod inclinatio ipsius absoluta secundum se deorsum est violenta, [illegible] secundum naturam [illegible] cum inclinatione aliquorum sicut [illegible] cum dominatur supra ipsum, sic [illegible] sicut suum sic inclinatur ad eundem locum ad quem inclinatur ipsum similiter. Sic ergo aliquando in signo calido calefaciente [illegible] aggregatur stellarum et planetarum calidarum, magis tunc invenitur calor a superioribus, calor magis [illegible] descendit ad inferiora. [illegible] calor corporum caelestium per regionem ignis non vincit calor ipsorum caloris ignis. Sicut calor dominans caloris superius dominatur et nihilominus inclinatur ad eundem locum ad quem inclinatur calor dominans, tunc haec inclinatio caloris ignis nihilominus [illegible] cum sibi dominatur supra ipsum, et hoc per supra [illegible] ascendit [illegible] cum calore subtili ipsum attrahit [illegible].

Quaeritur de digestione quae sic diffinitur: digestio est completio a naturali et proprio calore ex oppositis passionibus. Quaeritur qualiter dicitur digestio completio [illegible] magis videtur enim quod generatio sit magis completio quam digestio. Et hoc tunc: omne enim quod magis est completum magis perfectum. Ergo magis completio [illegible] magis perfectio et e converso. Sed a forma substantiali est magis perfecta, ergo a forma substantiali erit magis completio. Sed forma substantialis magis fit in motu generationis, ergo si aliquis motus magis est completio vel [illegible] ad completionem, et hoc magis erit generatio, digestio vero non, quod generatio quod supradictum est de simplici generatione quod fit equaliter a calido et frigido, quod si digestio fiat a calido esset generatio, tunc indigestio fiat a frigido esset generatio, quod est impossibile. Quaeritur qualiter augmentatio non dicitur magis completio, scilicet quod perficit quod magis est secundum speciem est perfectum. Ergo motus per quem devenitur magis ad quod secundum speciem erit motus magis conferens perfectionem et completionem. Sed motus augmenti est talis, ergo motus augmenti debet dici completio et perfectio, quod augmentum maxime est perfectivum secundum speciem. Digestio vero augmenti non est, quod [illegible] est digestio in quibus impossibile est esse augmentum, verbi gratia mineralibus et talibus. Et sic dicitur quod digestio est completio quod fit a calore operante secundum speciem magis quam a calore. Eadem ratione potest dici quod combustio et putrefactio sunt completiones. [illegible] quod corruptiones non sunt completiones, sed id est completivum et perfectivum.

Quaeritur quae est differentia inter putrefactionem et digestionem, quia illi motus sunt ab eodem secundum speciem et hunc eundem modum secundum speciem et relinquunt secundum speciem idem et terminantur ad idem simpliciter. Sunt idem motus secundum speciem; digestio vero et putrefactio sunt huiusmodi, ergo sunt idem motus speciei. Maior probatur quia motus idem specie sunt qui sunt ab eodem secundum speciem et in idem secundum speciem et super idem secundum speciem, ut in quinto physicorum in principio [illegible] dicitur. Minor probatur quia putrefactio et digestio sunt a calore et terminantur ad quoddam terrenum et feculentum [illegible] relinquunt a se subtile [illegible]; ergo si digestio est completio et putrefactio est completio, et hoc est impossibile.

Ad hoc dicendum quod digestio magis invenitur in mixtis, scilicet in animalibus, in plantis et in mineralibus. Sive sit in mineralibus, autem est permutatio speciei unius nobilis in speciem nobiliorem, sicut ferri in calibem, autem est permutatio eiusdem speciei ab esse minus nobili in esse nobilius, sicut cum depuratur aurum et argentum, et huiusmodi per digestionem, et sic dicitur ubi digestio magis completio. Digestio vero in plantis [illegible] attrahit [illegible] speciei [illegible] aliene [illegible] dicitur digestio fructuum maturatio. Per hunc enim finem procedit generatio et augmentatio. Erunt ergo motus fines et

completio omnium aliorum praecedentium [illegible] in fructu. Per hunc motum alius motus conferens esse nobilius, et sic est in quibusdam animalibus, scilicet enim quaedam animalia adhuc non solum salvant formam speciei [illegible] corpus ipsorum per digestionem exteriorem fiunt talia [illegible] aliorum [illegible]. Et in quantum sic per hunc finem digestio exterior [illegible] completio. Per hunc enim motum sicut per finem et completionem sunt alii motus praecedentes in eis, scilicet generatio, nutritio et augmentatio [illegible] reliqua. Vero digestio quae est in plantis et aliis [illegible] sicut est et evidenter in animalibus patebit. Ergo si ista digestio [illegible] in animalibus [illegible] et augmentatio et generationes multiplex est ista digestio, magis completio inter omnes motus. Cum quod completur esse animalis secundum omnes istos motus, tamen quod completur in eo omnis motus continet esse. Est enim in ista digestione primo alteratio, scilicet congregatio puri nutrimenti ab impuro, secundo ibi generatio, scilicet conversio vel permutatio huius puri in sanguinem, et tertio est augmentatio et generatio, augmentatio conversio puri nutrimenti in quantitatem quod nutritur, secundo vero conversio subiecti suscipientis et unitio subiecti suscipientis cum sua substantia. Est enim alio modo generatio in corpore quod corpus quod prius inanimatum iam factum est animatum, quando unitur corpori animato suscipienti, et sic fit anima perfectius illius corporis cuius numquam prius fuit. Et sic patet solutio praecedentium rationum. Continet enim ista completio tres motus perficientes secundum speciem. Est et ista digestio generationis causa, scilicet quia per ipsam ab humore nutritivo segregatur humor superfluus quo indigent [illegible] in semine, et spiritualis digestio est per ipsam semen. Dicitur quando differt digestio a putrefactione, quia putrefactio est ab aliena calore, digestio vero a propria. Est enim in animalibus proprius calor digerens, proprius calor digestus [illegible] unitur, et ideo haec est digestio, non autem unitur putrefactio. Putrefactio et digestio differunt et aliter, quia putrefactio dicitur [illegible] alienus a quo fit segregatio. Hoc enim [illegible] putrescit [illegible] et modo respectu subtilis quod segregatur. Hoc enim non putrescit in corpore, quod frequenter [illegible] digestio [illegible] subtilis quod segregatur [illegible] illius a quo fit segregatio dicitur [illegible] digestionis. Sed [illegible] in hac digestione subtilis quod sequitur [illegible] quo nutritur. Haec enim sunt digestionis completiones. Digestio ergo completio est. Tractatur vero iste in tres; dividitur per tres partes. In prima enim ponit definitionem digestionis et exponit partes ipsius definitionis, maxime hanc: ex oppositis. Ad digestionem [illegible] in animali [illegible] ibi: Illud autem in sanguine quod [illegible] declarat digestionem exteriorem alimenti animalis praecedentis. Diffinit digestionem secundum completionem [illegible] ponitur in definitione [illegible] completum [illegible] calore differre [illegible] est enim completio corruptio violenter, cum dicitur: ex oppositis passionibus. Hoc quidem [illegible] digestionis [illegible] dicit: haec sunt propria singulis naturae [illegible] et huiusmodi sic proprie [illegible] naturae subiectae digestionis digeruntur. [illegible] Quoniam [illegible] probat quid est completio, quod quando digeritur [illegible] fit [illegible] completio, et non solum hoc, immo et generatio ut supradictum est. Probat et quod principium huius completionis fit a proprio calore [illegible] digerens quod digeritur [illegible] aliquo [illegible] calor [illegible] sicut per balneum et per ambulationem et huiusmodi. Probat et quod principium huius completionis fit a calore, quod cuiuslibet operationis finis naturalis est illius operationis [illegible] sed [illegible] digestionis finis [illegible] completio. Illud autem in sanguine quod [illegible] particula [illegible] ut supradictum est, non solum de interiore digestione alimenti animalis, sed et aliae digestiones exteriores omnino dictae. Hoc [illegible] in hac particula [illegible] vero ubi: contingit et [illegible] digestionem [illegible] dicitur quod [illegible] loco ubi: quare [illegible] signa. Declarat [illegible] sunt signa perfectae digestionis [illegible] dicit qualiter fit exterior digestio alimenti animalis [illegible] quot sunt exteriores digestiones [illegible] ubi: illud autem [illegible] quod dicit [illegible] modo dictum qualiter est digestio interior in animali [illegible] alio modo [illegible] exterior est digestio [illegible] scilicet quod est alimentum praeparatum exteriori digestione non fit subiectum interioris digestionis [illegible] exterioris [illegible] quod exterius digeritur [illegible] magis [illegible] subiecti [illegible] agentis [illegible] maturatio, et per hoc dicit [illegible] digestionis [illegible] tunc est elixatio [illegible] assatio [illegible] maturatio [illegible] putrescit [illegible] maturatio vel putrefactio [illegible] digestio [illegible] maturat et coagulat [illegible] assati et elixi [illegible] putrefactionem quod [illegible] in nascentibus [illegible] dicitur esse digestio [illegible] completur et [illegible] sicut digeritur [illegible]

humiditatis. dicens quod hiis speciebus contrariis digestionis. dicit quod eodem modo
reliqua humida digerit. i. aliquo istorum. Eveniunt quidem passiones contrarie.
dicit quod species contrarie digestione in eis sunt et digestione multiplex
dicit indigestio. dicit quod est communiter hiis modis omnibus quod accidit
caliditas humiditatis per digestionem. que vincitur in aliqua victoria speciali per
dicit. et hec est horum digestio declarata ab eo calore quia in humido. quod dicit
modo proportionis cadit digestio humidi. quod digeritur. necesse est
digi. proportio ... expers humidi. ut sic ... et non resistens ...
ut expers calidi. ut sic in actuali ... Est quidem signa sanitatis
Hec in isto capitulo declarat quod eadem signa sunt completionis digestionis que et
signa sanitatis. aut in ... in quibus ... qualitatibus
aut hec. calor. i. ... cum ... debita
... sanitatis. et completur digestio. unde dicit quod que sunt ... completa sunt
digestionis signa sunt sanitatis. aut primo ... et ... separationis
... congregatur ... simpliciter nutrimentum et ... est. et
ipse hanc ... maturationis et coadunationis. tunc dicitur digestio. et quod secundum
et superfluitates sunt quibus non digeritur ... et ...
dicit quod omne superfluum dicitur ... digestum. quod debuit ... significat
proprium calorem. digestionem ... humidi quod est nutrimentum. ut quod non
adhuc ... maturationem et coadunationem. ut quod non ... ipso non ...
subtile nutrimentum agendo ... terminat ... non
est ... digestionis. quod ... digestionis ... nutrimento
... et ipsa est calidi ...
... calido. et plus ... indigestio ...
... quod est subtile ... superfluum ...
... digestio est ...
quod dicitur. Indigestio vero est incompletio. Declarat hic ... species contrarias
... dicit ... calidi. Hic quid est indigestio ... proprii
digestionis. quia digestio est completio. erit indigestio incompletio ...
... calor ... indigentia ... calo
in humido ... est ... indigestionis ... solum
... indigestio ... efficientis ... incompletionem
... passivorum ... digestionis ... Hec autem
sunt ... humidi ... ut sic dicitur indigestio
... extra ... dicitur indigestio. ... unum
... multiplex ... quod digestio
et indigestio sic dicitur. Pepansis autem est digestio quedam. ... pars
... in qua declarat species calidi et frigidi ... sub duabus
dictis speciebus ... digestione ... indigestiones ...
prima est digestio ... maturatio ... sunt plante ...
prima digestio plantarum. unde dicit ... digestionem ... in plantis que
dicitur pepansis. et suscipit nomen ... pepansis ...
... suscipiunt ... digestionem in plantis. pepansis ... grana
et fructus ... fructuum ... in plantis digestio.
Tractatus iste in duas dividitur partes. primo ... declarat pepansim ...
dictam in plantis ... Sanguinis et aliorum.
... declarat pepansim ... valde ... est quod pepansis
... digestio in plantis ... modis digeritur ... primo ...
... declarat ... dicit
quod due digestiones sunt in plantis ... duas ... modos
... est ... prima pepansis ... nutrimenti ipsius ... humore
... distinctio ... humoris ... singulas
... coadunatio ... cum singulis partibus ... in singulis
partibus humoris seminis ... nutrimento ... humore seminis est
... planta fructum ... ad partes necessarias ... necessarias
... necesse ... non possunt plante fructificare ...
necesse que singulis annis ... in plantis ... ut fructus
... et ... completa maturatio ... in fructum ...
... in ... plantarum ... pepa
na ... pepansis ... digestionis ... distinctionem
pepansis ... dicit prima ... pepansis ... digestio quedam ...
distinguit ipsam dicens. pepansis ... digestio ... quia si
digestio ... completio ... pepansis ... completa ... dicit
quod est completio. quia semina in plantis ... caliditatem
... ipsius fructus ... aquo ... ut pepansis
... dicta ... quod ... non solum ... generatione ...
... calorem ... et ... unde
... semine ... in ... philosophus ... dicto ...
metaphisice ... primo ... terminus ... sufficientes
et probat quod ... completa ... digestio in plantis ... ipsa ...
... qualia ipsa sunt ... reducitur ... completum ...
... generationem ... et ... in media digestione suscipiunt completum esse ... in

speciem. ... humidi ... completionem ... speciem suam sunt generatio est
unde in libro de anima ... sunt ... generare ... et ...
... hic generationem ... in ... facere alterum ... quale
est ipsum generans. Declarat hic quod digestionibus que sunt in animali
concludit quod dicta pepansis est ... digestio. Vinum quod
alia multa. ... quando in pepansim plantas que et ...
... maturatio extrinseca que in ... hec autem et fructuum
generatorum maturatio. in quibus maturationes sunt pepana. ... ma
turatio est finalis ... duo. quorum unum est in maturatione ...
ut apparent ad maturationem ... autem quod ... hic
... ut maturatio ... sunt semina alia plantarum
que debuit generari. hec autem sunt pepana. unde dicit quod ... digestio
non est ... finalem ... sunt ...
... digestionis finalis sunt ... plantarum et
... generatione ... hec ... digestio est ... maturationem
nutrimenti ... maturationem seminum aliarum plantarum
... neque ... digestionem ... quandam ...
quia hec digestio que est maturatio magis ... solis ...
... planta ... digestionis magis sunt ... calore ...
unde dicit quod hec digestio dicitur methaphorice ...
dicit digestiones nominant uno nomine ... completionem
... calore ... incompletionem ...
... quod sunt species.
calidi et frigidi. Est autem sanguinis et materiarum ... particula sua
tractat in qua declarat pepansim magis methaphorice dictam
... in animali ... sicut que est in plantis ...
in plantis ... digestione ... humoris seminalis superflui
ab humore nutrimento ... in animalibus ... digestione ...
sanguinis superflui ... sanguine nutrimento.
Item sicut in plantis ... digestio ... humoris superflui
... superfluitatis ... ex quo ...
... in animalibus ... digestionem ... humores superfluos
superfluitates ... ex quo expulsi sunt ... materia
... humores ... in ...
... calore ... humidum ... calidi
caliditas digeritur ... coadunatur ... humor ...
aquosum ... unde sic ... humor ... maturatio
grossius ... qui ... ultimus. dicit
... est pepansis sanguinis materiarum in animali ...
... humorum in plantis ... est digestio humidi ...
... calore vincente ... calore ...
digestionis vincente. Est quidem alia quod aquea. hic dicit quod dicitur
... digestio plantarum ... digestionis
methaphorice. ... in maturatione ...
fructuum. ... humor ... coadunatur ... unde
dicit ... ex aquis ... et ... vincit ... aquoso
... dicit quod ... maturatio
fiunt grossiora ... ex ... maturationem ...
... fructus maturantur ... in ...
... nutrimentum. ... maturitatis ... ante ...
... dicit ... quod ... digestionem ...
... sic ... maturatio. Omotes vero est ... in
pepansi. declarat hic de indigestione ... digestioni ... omotes
... sic pepansis ... declarat ... partes ...
... in modis ... pepansis ... indigestio
in plantis ... verbis digestionis ... Omotes ... de omote
... dicta ... digestionis in animalibus ...
... omote magis dicta ... indigestio. neque in plantis neque
in animalibus ... indigestionis ... verbis. Porro nec
procedentibus. ... prima ... ponit distin
... que ... indigestio
... indigestionis ... ex ...
... verbis. Sicut completio. ... ponit signa
... indigestionis ... maturitatis ...
... verbis. Super subtiles. ... que indigestio est
... digestioni ... dicit ... quod omotes
est ... pepansis ... distinctio ... indigestio ...
fructus. ... modis in plantis. quot modis dicitur
pepansis. ... modis ... ponit ... et ...
... indigestionis ... consequentiam
nutrimenti ... que non ... per digestionem
... planta ... ex humore aquoso ...

et sicco extraneo. sicut habemus in quarto libro sequenti. propter hoc dicit quod ista humiditas est
spiritualis. aut aquea. aut utrumque. ex utroque. id est magis spiritualis et magis
aquea superius. aut cum humidis in eo sicco terrestri. quia planta puritor
et terrea. hec indigestio spiritualis humiditatis et aquee in eo accipit hic. et in his sicut quod
humor intrinsecus non continet in spirituale humore et aqueo. aut sic quod non
sequestratur humor spiritualis et aquosus. sed manens ex quo generari per partes non
sunt tamen sunt unde et ideo. aut sic quod humor et in hiis terrestri ex quo
debent generari partes non necte. ut sunt flores et folia et fructus. non sequestratur
humor magis spiritualis ex quo debent generari flores. ut ultimo
modo devenerint. flores. sicut ex subtili humore ab hiis magis aqueo ex quo
ampliorum digestio fiunt fructus. minus vero digestio fiunt folia. sed quod concludit
ad antiquos sapientes asserentes eandem naturam foliorum et fructuum
sed differunt secundum magis digestum et minus. ut in sexto de vegetabilibus. et libro pres. hec
ergo ex predicto concludit prohemium ab exposito quod si pepansis est quedam completio
omotes erit incompletio. et inducit nomen huius incompletionis dicens.
sit autem incompletio. id est hec incompletio accidit. aut propter defectum caloris
id est propter indigentiam naturalis caloris et planta debentis digeri. aut propter
superfluitatem humidi debentis digeri et tunc in magnitudine et in magnitudinis caloris
agentis ad maturandum humidum quia humidum superfluum excedit potentiam
caloris digestiva. ergo accidit indigestio. ut calidum est paucum. excepto agentis
vel excepto debentis digeri et tamen multum. secundum humidum accipit hec
que debent tamen non maturata. proportionem. inducit signum huius indigestionis
dicens. et propter subtiles et cetera. id est quia humidum movet indigestionem et sine conditione
cum sicco et grosso. dicitur quod cum dicimus fructum non vero maturum subtiles sunt
humores. non condunati cum sicco terreo et magis sunt humidi quam calidi
unde si sunt infirmiter commixti non conduntur sicut in commixtione et in
sapidis. si vero sunt infirmiter potentiali non conduntur sicut in potentialiter et sapidi
quia omnis maturatio finaliter est condunatio humoris aquosi et aereis
cum arido terreo. ergo nec liquido maturatur. quasi sola... sed coniuncta
nichil habet aridi intus. ergo non maturatur. alia vero liquida sunt que habent humidum
cum arido coniunctum sicut vinum oleum et fructus pomorum pirorum mororum.
= Dicitur autem omotes. ex propinqua dicit quod sic superdicit et est pepansi. quod
ipsa dicitur et est secundum propinquitatem et omotes. ita dicitur omotes. sed omotes id est
omotes dicitur hic magis similitudinem cum omote quod est fructuum non
maturato. sic enim ibi est indigestio. ex eo quod humidum non condunatur. similiter
sic dicitur in materiali urine indigestio et in egestionibus. unde sic dicitur
...tamen crudi indigestio. et autem causa sunt fleumata per naturas
quia cum indigentie sunt per nares terminis et subtilis. cum vero bene
digestum est sunt grossiora et spissius. unde dicit quod hec quod urina
pallida dicitur cruda et indigesta eo quod non est vincta a suo calore neque
coniuncta. propter nomen per pepansi. ad hunc declarat omotes magis communiter
dictum. secundum quod indigestio est in plantis nec in animalibus. sed omnino exterius
secundum quod dicitur lac est indigestum. naturalis indigestio. hinc tamen habet similitudinem
cum pepansi. digestio enim lactis habet similitudinem cum illa indigestione que
est indigestio humoris in plantis in spirituale et aquosum et conuertit. enim
lac indigestum... cum non sint bene sequestrati in serum et caseum et
butirum et hiis. = lac vero indigestum est. quando non est... superfluo
non bene coniunctum humidum residuum cum sicco terreo. et hec indigestio habet
similitudinem cum indigestione que est non maturato fructuum. dicitur ergo quod nimis
pepansi. et longe distantibus apparet omotes dici lac indigestum et lac crudum
et nimis hoc contingit... hec probat. quia si non possunt permutari aliquo vel
aquatico plus huius ut permutatur lac. similiter non possunt permutari sic
lac aquaticum agente suo passivum ut digeratur. unde nimis possunt elixari que
maturari non possunt. sicut dicitur propter elixationem. unde nec maturantur nec
pinguescit et cetera. cum non enim maturantur. quia non habet aridum et conduntur
cuius humidum. neque pinguescit. quia coniuncta ad sicut humiditas recedentur
in ipsa arido cum quo coniunctum humidum. habemus enim iusta... in quarto sequenti quod
impinguatio est condunatio humidi abeuntis et arido coniuncti. = pepansis
ergo et omotes et cetera. = Epsesis est autem totum digestio. secundo loco declarat quoniam
digestionis que est a calido et humido. et hec primum est digestio alimenti animalis.
et sic possit diffiniri. non fieret equaliter in organicis artificialibus
ut in plibus... provenire nomine sui contrarie. unde diffinitur
per ut que est et habet ad digestionem exteriorem et interiorem in animali. tractatur autem
dua dicitur partes. in quarum prima ponit diffinitionem epsesis et probat
partes eius diffinitionis et declarat. quia cor non suscipiunt hanc digestionem
in habito per te ubi. = Dicitur autem elixari. declarat epsesim nimis
modis omotes dicitur. in prima vero particula ponit indiffinitione epsesis.
primo enim dicit quod est digestio ad totum secundum calido humido inherente et ac
tangit. hec digestio causam efficientem. cum dicit quod est digestio indeterminati
humidi. et sic tangit causam materialem secundum passivam. secundum quod est humidum inde
terminatum quod digeritur. = indeterminatum hic inest purum vinctum in puro
est et infectum. quia neque completum neque causatum. antequam digeratur potius huius

pro tribus primo probat quod est ad totum digestio. secundum quod est digestio intrinseca ex humido
terreo quod a calore humido. dicit ergo nimis quod est ad totum digestio quod in hoc vocabulo
secundum epsesis probat dicitur in solis elixatis. elixatio vero est in ore in organicis non in hiis
naturalibus sed in organicis artificialibus et ideo dicitur epsesis ad totum digestio. quia est in naturalibus
et non solum in ore sicut est pepansis propter dicta in plantis. nec solum ex velut
obtetis hoc enim digestio sic secundum in partem. epsesis vero secundum totum. dicit quod ad totum
digestio. quia est totius digestio intus in animali. non solum intus in ea sed etiam
et non solum propter nutrimenti anime sed etiam rationi. sic dicit lac in mamillis
feminarum diversorum animalium. dicit et ad totum digestio. quia ad obiectum quod hiis
accurata possunt assari possunt et elixari et non econtra. nimis enim elixant
quod assari non possunt. ut patebit inferius. dicitur et ad totum digestio. id est pepansis
id est ad completum. ut tamen pepansis est fructuum maturatio que finaliter
est ut compleatur per epsesim in animali. ad hoc enim maturantur fructus plan
tarum ut sint cibus et post alimentum. exponitur ergo inter nimis et cetera quod dicitur ad
totum digestio sequitur. = hoc autem erit dicitur spirituale. exponit hic quod est indeterminatum
humidum. quia nimis magis spirituale secundum aereum sicut oleum. quod nutritur nimis magis sicut
vinum. et ita potest dividi talis humidi natura que sunt per pepansi
completi et elixari. ut dicitur spirituale. ut aquaticum. quod dicitur nutrire. quod vinum
aliquod sit est humidum aquaticum. et secundum quo longius vivit hic quod est humidum aereum et spirituale
ut in libro de morte et vita. animalia enim quod humidum dulce de per calorem dulcem sicut
causa longioris vite. = Digestio quidem sic et cetera. tertio loco probat quod ista
digestio sit a calore humido. quia assatio in organicis id est in instrumentis assatorii
preparatis digeritur a calido et sicco. et hec est quia cum exterior calidus quod de ea
cerit hanc... hec humidum extrinsecum a profundo ad extrinsecum ex siccitate pro
fundo. intrinseca caruit sicut dicitur et hec sunt assati. sed que sic
humidum in profundo nichil caruit. patitur a calido et sicco. ergo quod exsiccatur
in profundo humiditates extrinsecus patitur a calido et humido. ergo
quod elixatur. unde loquitur de assatione. dicit quod assatio assumit humidum in principio
id est in sui profundo sicut ... ad id secundum extremum inquit secundum extremo erit
humidum et incipit assari. cum enim humidum incipit assari sicut calido extrahitur
humidum a poris in extremis. et sic opilantur conprimuntur pori et apprehendit et includit
ergo humidum in profundo non potens egredi poris exterioribus opilatis et arc
tatis. = elixatum autem contrario facit. hic est contrarius modus in elixatione. cum enim
incipit elixari ut tamen incipiunt solvi pori ipsius exteriores non
solum a calido sed magis ab humido cooperante. solutis ergo poris exterioribus
attrahit calidum cum humido humidum in profundo elixati et id est contrarium calor
humidum attrahit ad se. humidum autem cum calido agens attrahit ad se et ac
sunt vincens. ergo in elixatio calor exterior in extremitatibus calore et calore
interius profundo attrahit ad exterior profundo humidum. unde sic dicit nimis quod a
causa calefit que est interior humidum. expellit humidum a profundo ad extremum.
et propter hoc elixatum in calido siccior fit quam assatum. quia calidus in profundo
elixatorum non attrahit ad se humidum ab exterioribus sicut facit calor in assatis
quia in elixatis calor exterior vincit interiorem. id est calor ab extremitatibus
vincit calorem in profundo. quia si non vincit exterior interiorem sed interior
exteriorem. interior calor attraheret humidum in profundo. = Est quidem neque corpus.
= Ostenso quod in elixatis extrahitur humidum a profundo ad exteriora. sequitur
quod omne corpus est elixabile. quia hoc potest pati. sed non propter hoc omne corpus
elixabile. quia illud non est elixabile. quod non potest hoc pati. aut ergo quia non habet
humidum in profundo. nisi siccum tantum quod facit eius partes eius cohere
sicut lapis. ut est quod habet humidum in profundo coniunctum condunatum et cum sicco
terreo coniunctum. quod non potest sequestrari ex profundo a calido elixante
sicut in lignis. et ideo dicit in fine quod lignum elixatur. sed dicit quod non elixa
tionem propter dictam. sed omotes sunt ergo elixabilia. quorum corporum habent humiditatem passivam
a calore sicut superdictum est. = Dicitur autem tamen et elixari. hic primo declarat
epsesim nimis modis omotes dictam. et primo hec digestio est a calore
alieno digestivis. et talia humiditas eius quod digeritur. contrarium pati epsesim.
omotes dictam omnia corpora que calido interne aliena possunt uel habent
extremitates humiditatis quantitas... alienis humiditate extraneam a profundo
ut que possunt hic exteriores humiditates... ab... oppositione
dividuntur. ergo sic dicitur talibus quedam non omotes elixantur quia a calido
ut primo in extremitatibus liquantur. sicut aurum ut argentum et talia
liquabilia. et non solum propter hoc dicuntur elixari. sed quia per elixationem humidum segregatur
purum ab impuritate aere. dicuntur elixari omotes quorum cum taliter alie
na extrahit humidum spumosum a profundo ad exterioria. sic deveniri dicitur
cum incipit bullire. aut dicuntur elixari omotes. id est quod a calido et humido
alieno de quo quod coniuncto aliud vicosa habet partes magis condunatas
sicut quod elixantur in ova. aut dicitur elixari omotes quorum humidum
a calore de eo quod est exterior. potest sequestrari in nimis species diversas
ad dicitur elixari omotes illud quod a calore digeritur habet humidum similiter.
sequestratum a grosso terreo sequestrato sint tenero. sicut quod digeritur nimis
et nimis quod generatur. unde de omnibus dicit quod ista omotes potentibus pati
nimis epsesim. quia non nimis causa eandem... secundum causam efficientem propria.

n. patiuntur a proprio calore humidi. hanc autem ab alieno calore. et propter hoc metaphorice dicitur
debilis elixari. et propter hoc dicit has diuisiones elixationum non sunt propria nomina diuisa dicentes
sicut supradictum est non est propria nomina imposita singulis differentiis elixationis. — Et hoc
predicto. dictis duobus diuisionibus quae elixantur s. a uino et signo. dicit hic liquida que elixantur
sicut lac et mustum. dicit quid est generale in omnibus liquidis. quia tunc
elixantur quotienscumque humor eorum permutatur in aliam speciem ab exteriori calore
calefacto. et circumdante. sicut lac permutatur coagulatione in duas diuisiones
sicut in serum et butirum. et sicut mustum per digestionem permutatur in humiditatem uini
et in speciem uini et propter hoc dicit quod contingit in hiis modis dictis elixationis sicut
superius dictum est. quia lac et humor permutatur per pepansim maiores humores
sicut per pepansim permutatur in aliis permutamentis in sanguinem. sed hec dicta epsesis non
est eadem omnibus. in propter dictam epsesim in animalibus. quia non est idem finis elixatis in
elixatione maturitatis. sed quibusdam finis est comestio sicut carni elixate
et pisci. et quibusdam finis est medicina. sicut omnis elixatis sorbilibus
quare omnia patiantur epsesim supradictam dictum est. Sed mustum aliam habet
naturalem elixationem ad alium usum. sicut sunt similia uel dixtos prout
propter hoc elixantur ne corrumpantur sicut et aliorum fructuum supradictorum et que
huiusmodi elixantur. — Unguenta pinguiora. Declarata epsesi propter dictam
et uniuersalis modus omnimode dicit. dicit hic. uideo per signa materie quod omnia patiuntur
epsesim. quia quedam cum per elixationem fiunt pinguiora ac minora. ad quod
attendendum. huius causa est quia pinguiora attenuata. et minora maiora. et ea
grossiora leniora. et sicut ut per lactis fit pinguior. sicut per se. et quod fit uinum.
consequentibus in testo. aliter huius accidit. cum calido subtili. fiunt ergo
minora per epsesim. aut fortitudinem et mustum. fiunt autem grossiora
sicut per lactis quod fit caseus. fiunt ergo per elixationem magis attenuata
sicut serum lactis est coagulatum. a calido et uino. fiunt autem minora
sicut que suscipiunt multum nimium de humido elixante ut per se detrahit calida
nimium qua et corpora impuris sola siccitate multa consumpta ipsius humiditate
cum elixantur extenditur et suscipit impuris nimium de humiditate elixantis
sicut fiunt leniora uel lignum et oua. — Obiecto uero quod digestum. ostendit quod quedam
fiunt grauiora. propter quedam magis attenuata sicut lac. cum prius fuit illud
et ipsa separata sequestratur in duo quorum unum grauius est sicut caseus
attenuatur sicut serum. — Et mel. s. quod elixatur fit minus. — Oleum non elixatur.
propter hoc uidetur quod oleum propter uiscositatem sua dicit ipsum non elixatur. quod patet
ad hoc sicut supra dictum. dicitur cum in istis quod oleum est pingue a calido et
sicco. sed dicitur quod a maiori per elixationem. non ipsi impinguitur aliorum
humido. ut fiat grauius et minus. in extendens per corporis humido. uel
et leuius et mitius. — Sed ipsa epsesim et concludit quod dictum est de epsesi
et quando ad tunc est ipsius uel dixisse. propter dictam sunt fiat longa
artificibus. sunt in ultimis organis. — Molunsis uero est indigestio. — sequitur
de secunda indigestione contraria que dicitur molunsis. cum tractat in duas
diuidit partes. in quarum prima dicit quod molunsis dicitur contraria
epsesi prima et secunda. et quod ista indigestio contingit ob indigentiam caloris
humidi debentis digerere. In secunda parte dicit quod ista indigestio contingit
ex superfluitate huius huius humiditatis debentis digerere dicit igitur
primo quod molunsis est indigestio contraria epsesi que dicitur ad totam indigestionem
sed dicitur indigestio ex defectu caloris humidi eius quod in hoc est in humido
hoc est exponitur. — Amplius siccum contrarium dicit multiplicatur et reliqua. ostendit
epsesis propter dictam multiplicatur et multiplicatur omnimode dicta. et hic epsesis. aliarum
una. alia secunda. ut est molunsim. et propter hoc omnimode in dicta et est prima
sicut harum que propter dicta. secundum uero que omnimode contrariatur molunsis dicta
indigestio propter dicta humidi indeterminatio. quod est in corpore qualitatis humidi indeterminati
superexposita et ratione exponitur totum huius indigestionis corporis caloris calefacientis
diuisis ipsum scilicet propter indigestiam illius caloris quod est in humido existente et
elixante. sed omnis indigestio calor est cum frigiditate. quia nimis est euidentis
sicut magis de hoc. et sic frigus erit indigestionis huius causa. — Fit autem primo
ab alia. — Secundo per. in qua assignat duas causas huius digestionis contrariis
corporis eius quod digerit. quarum una est multitudo caloris continentis in eo quod
digerit. repletionem. et per illam causam caloris debentis digerere et materie. et propter
est ut supradictum est impurum et per corpore putrefacto. eo quod maior calor
in re contenta quam in continente. et tunc repletur calore continentis alia uero
causa indigestionis est multitudo humiditatis que nunc debentis elixari et superha
bundantis caloris nimium debentis digerere. — Tunc n. et uice uersa. dicit hoc
cum quod multitudo caloris corporis et subiecte et cum hic indigestionis quod non est
ita uirtute tunc debentis digerere in ueste corporis debentis digerere. maiorem
caliditatem quam suam propriam ut sua propria calida non mouet sed magis
mouetur. In repletur inuenit quod minore calida ex parte sui quod
ut mollificet. uel quam ut possit mollificare et digerere et magis
indigestum est. et propter hoc dicitur quod illa patiuntur molunsim diuinora
elixatis. et propter huius magis digesta sunt aliis sicut. i. mitiora
et rudia. — Optesis quid est digestio. sequitur de speciali digestione que fit
a calido et sicco. hanc est ultima indigestio. quam est per unum animal.

et planeta. hanc autem sicut per se de optesim. quam quod optesis digestio est
finalis digestio. ut epsesim in animalibus patiantur. tractat de ista
de optesi in duas diuiditur partes in quarum prima probat diffinitionem
optesis perfectam. secunda dicit quibus meliora sunt optesi digesta quam
epsesi. ut propter hoc quod intelligatur quibus meliora sunt epsesi digesta.
quam optesi. In secunda uero per ibi. optesis quod est et eplesis. declarat
quam secunda possunt uniuersaliter sed quot sunt species optesis et epsesis
optetesis. ponit igitur primo principalem diffinitionem optesis dicens. optesis
optesis igitur est digestio a calido. sicut et aliena. cum quod calidum
sit et desiccans per eos exteriores digestionem et est prima pars humidi est in
incluso in profundo. et hunc est eius effectum probat primo per locum
a minori. sed per locum a maiori. ut ab illo per locum uero a minori sic
inchoato uero minus est de humido in profundo. magis incenditur
quam in corpore exterius quod propter assari. sed si quod prius elixatum est postea
exponatur optesi arescunt exteriora. et comprimitur humido incluso
in profundo. igitur multo fortius hoc est esse optesis magis est huius
unde dicit inferius. si prius elixatur per ea permutatur et inarescitur propter
sim. optesim hac digestione cum dicatur elixatum est a calore humido. sed dicitur
a calore sicco et igneo. non quod dicitur prius elixatum per ea assatum.
permutatum. quod ex eo magis minimum elixatum prius habet siccum et sicco
humido incenditur. quod est uero assatum. in quo arescit incenditur aliquid in
humido in profundo. — Et superhabundantia contrariis dicitur. probat
per id per locum a maiori. ut assati. scilicet quod maiori calidi
sicut magis arescit incenditur in profundo humido incluso
tunc illo quod in modo calore sicco patitur. aut sicut incenditur in profundo
humiditate. sed id quod continetur ex superhabundantia calore sicco nimium
exsiccatur ex humido incluso in profundo. igitur illo quod assatur
a minori calore sicco patitur. et propter hoc quod continetur et assatur sic
arridet incenditur completa digestione. et ideo exteriora sicciora sunt interioribus
sed contrarium est de elixatis. — Propter eius quod manibus. ostendit differentiam
effectum huius digestionis declarans hic quibus meliora sunt assata
quam elixata. eo quod calor ipsius in eis non agit nisi calore extrinseco
acquisito per laborem. manualem sufficit complere digestionem elixatorum
et non assatorum. sed calor ipsius et calor adquisitus continue per laborem
eorum quod quietum aliquando manibus sufficit ad digestionem assatorum. sunt
suscipiunt elixata in calido calore nimium in eis extenso plus
ipsius cibi consumitur per euaporationem. et hiis de causis quam uirtute
corporis suscipit et ratione non de assatis et hoc est quod difficiliora sunt
ad digerendum. et quoniam ab parte interiori et exteriori. assata elixatis. exteriora
et interioribus. quia uehementer exsiccantur et induratur. interiora uero de
profundo. quod incluso et propter hoc in uirtute forti sunt digestionis assata.
quia non equaliter calefiunt partes interiores et exteriores. sicut in elixis.
unde dicit quod difficilius est equaliter calefacere in assatis exteriora et interiora
quia partes exteriores propinquiores igni siccat et arescunt quam interiores et
magis uero partes continentes a calore sicco extra non uero humidi aptis
existentibus. sed partes exterioribus continentibus includitur. — Optesis quid
et epsesis. Secundo per. in qua prius declarat quod uero sunt autem omnes
species optesis et epsesis. quod fuerit. et quod epsesis naturaliter in animalibus
fiunt. sicut in elixationibus artificialibus et extra. singularia dicit hoc quod
non accipitur solum molunsis contraria epsesi. quemadmodum hic propter
contrarium. s. assationem. dicit igitur quam epsesis et optesis fiunt s. arte
assandi et elixandi extrinsecus et hic accipiuntur species earum uel in optesi in
non fit a se. sed arte uero omnes species epsesis fiunt secundum naturam. quod
in animalibus uero sunt similes arte extra. sed nimis sunt notabiles
species artificiales quam in re. quia in diuersis regionibus diuersi sunt
per species. et diuersimode coquunt et assant. et propter hoc sunt quod sit
ei innominata. que tamen sunt passiones similes. propter hoc non solum nominatim
in materia. sed in multis. et propter hoc digestio alimenti in corpore animalis
similis est epsesi exteriori. quam epsesis in animalibus fit humido patiens
a calido et humido ... suscipientis. sed et molunsis exteriori similis
sit molunsis. que est indigestio in animalibus. quam contingit molunsis
cibus inueniatur animalis. cum calor animalis existens calidus humidus
extraneo a calore putrefacit cibum indigestum. sicut digestum
cibus subtile calidum et humido ubi segregantur a grosso calore intus
corporis suscipientis. cum uero accidit cibus indigestus adueniat superiori uel in
feriori. calor putrefaciens inuenitur in feriori sicut ab exsiccatione
calido et humido extraneo alteratione putrefacta. et propter hoc uolunt
multi hoc ab extra in superiori uentre augmentari. ita sicut
sicut digestio cibi fit in uentre superiori. et indigestio sicut in
sed uero est cibi indigestio. quod alie generantur per putrefactionem quando inuenitur
superiori et hunc ostendit quod hoc animal generatur ex segregatione pu
trefacta. inuenitur in feriori. et sic in ... hoc animal inuenitur

superiori. hoc est quod potentie generativae attendit superius. et propter hoc licet sit aliis generatio inveniatur superiori probat. quia sublevat aliter segregatum ... invenitur superiori. maturo ... in libro de nutrimento. [illegible]

[illegible]

Nota quod folia sunt cooperimenta fructuum in plantis.

Item quomodo una planta fiat alia.

Quod dulcis et assatus.

elevatum humiditatis in poris eorum, ipsa humiditas resoluta a sicco tunc queritur
utrum illa humiditas possit exalari et exalatur vel non. Si vero possit exalari et exalatur
et exalata hac humiditas erit siccitas in poris exterioribus, non autem sic resoluto
humido in profundo. Quare per elevationem exsiccabitur exterius humido exeunte in
profundo et sic impletur et sic illud quod dicitur in littera. Si vero humidum resolutum exterioribus
non possit exalari eadem ratione procedunt de attractione humidi resoluti in poris
interioribus non exalabitur quare sufficiente detractione ad profundum humidum
resolutum in profundo multo fortius non exalabitur quare quod elevatur non erit siccum
in profundo et humidum exterius et sic impletur. Ad hoc dicendum quod ista humiditas
non est ab humido elevanti, sed elevati, et quod humidum resolutum a sicco in poris
exterioribus exalatur ut patet, detinente impinguante aquam elevante et humidum
elevatum postea resolutum in poris interioribus exalatur ad interiores
et ulterius humidum resolutum in poris profundi exalatur ad priores exteriores
nullo alio superveniente humido in profundo. Et sic patet qualiter in fine elevationis
exterius sunt humida aeriora profundo. Et sic patet qualiter quod calidius
exterius vincit interius. Sed tunc queritur qualiter est hoc, cum exsiccatio digestio
talis est, si exsiccatio est digestio in malo. Tunc necesse est vel elevata digestione humectentur
exteriora aeriora medio ipsius et profundo, at non erit ibi
exsiccatio. Si vero est impossibile, quia in quibuscumque contingit iste effectus in hiis
caliditas exterior vincit interiorem. Sed hoc est impossibile in malis, quia in eodem
tempore quo sunt media calida magis est calor vincens continentem calorem
in aliis partibus, quia non est in aliis partibus calor indistinctus ex hiis locis
ad alias partes, quare in malis superior calor interior vincit exteriorem, quare semper in ipsis
erit maior humiditas in medio et profundo quam in exterioribus. Ad hoc dicendum
quod ista quod dicitur in littera declaratur intelligendum est de hiis que elevantur
exterius. Tamen existens calor in medio aliis primo habet aptitudinem in medio
aliis. Totum humidum inclusum retinet sibi tamen ideo quod est sibi necessarium distribuitur
pervenit ad alias partes et exteriores, ideo quod est vincit necessarium. Unde in fine
istius distributionis minus est humidum in medio et profundo aliis et plus
in exterioribus quod sunt in parte digestionis et diminute digestionis prima et secunda.
Sed quod humidum inclusum fiat in exterioribus non est ex dominio caloris vincentis
interiorem, sed ex dominio caloris vincentis distribuentis. Quod dicebatur, sunt
de exsiccatione et explanatur, postquam prosequitur dictum de exsiccatione. Quod digestio
sit digestio et indigestio etc. Declarat speciebus actiuarum qualitatum
in precedentibus capitulis scilicet calidi et frigidi declarat hic species passiuarum scilicet humidi
et sicci. Sed primo quare species ut imperfecte calido, postea species spiritualiter
ita imperfecte ita primo quare species declarat post species spiritualiter ut
in tertio capitulo ibi. Relinquitur de coagulabili et liquabili. Sed quia hee species quas
hic declarat scilicet humidi et sicci sunt in corporibus passibilibus omoiomeris et
anomiomeris, propter hoc probat principaliter in hoc tractatu quod omnia corpora
in quibus sunt iste species prout continent per minimum existit qualitatibus
passiuis ex quibus continent iste species scilicet ex humido aqueo et sicco
terreo. Capitulum istud in duas dividitur partes in quarum prima probat
probat quod nunc dictum est, in secunda vero ibi. Determinatum autem etc. Sed ut declarat
denominationes specierum humidi et sicci et in quibus corporibus distinguere sunt
iste species. Adhuc prima pars in duas dividitur partes in quarum prima
probat ex rationibus quod omne corpus completum proprie continet ex humido
aqueo et sicco terreo. Secunda vero ostendit hoc corpus non posse continere
sine coagulatione. Unde declarat omnes causas coagulationis. In secunda vero dicit in eodem
ubi, accidit autem quod sunt aque et aque species. Declarat duas species specierum
humidi et sicci scilicet aectionem et humectationem et continentem alias species
quas declarat in sequenti parte habita ratione aectionis et humectationis
ad humidum et siccum sicut per digestio et indigestio ad calidum et frigidum reducuntur.
In primo tangit materiam particularem quod autem uterque in littera. Et est ipsum
primum argumentum quo probat omne corpus complexionatum esse ex humido
et sicco terreo, quia tale est omne durum et molle ex solo humido et sicco. Sed omne
corpus continens compositum scilicet ex solo duro et molli, quare ex solo humido et
sicco. Maior probatur in 2 de generatione capitulo primo, vero probatur
qualiter quia 4 tangibilia sunt ex humido et sicco nisi quorum duo sunt
durum et molle. Minorem probat sic: omne corpus continens aut cedit alteri
in sui profundum aut non cedit. Si vero cedit molle, si vero non cedit durum.
Et elementa vero iniecta. Secundum argumentum ad idem: omne corpus habens naturam
humidi et sicci ut magis alterius vincentis contrarie per naturam est ex humido et sicco
ex ut magis exaltato vincentis. Sed omnia corpora mixta quae sunt relinquantur a simplicibus
sunt huiusmodi, quare continent ex humido et sicco per naturam ut magis exaltato vincentis.
Maior patet quia necesse est compositum per aeriora per naturale in hoc, tunc illorum ex quibus
componitur. Minorem probat in littera dicens quod quidam corpora participant ut sicca
quedam humida et hoc probat dicens vinicula sunt hoc est vinicula composita
aut sunt actualiter arida et dura, per quod vero humida et mollia, ut ea quae
coagulata sunt liquabilia et mollificata, sicca liquida habent humidi
et aridi, aut sunt actualiter sicca et dura, et non possunt humida et mollia,
sicut ossa et lateres. Et sic habent magis illorum ut cuiuslibet alterius, aut sunt actualiter

humida et mollia, et possunt arida et dura, sicut liquida et liquabilia quae
coagulari possunt et indurari. Et sic habent naturam humidi et aridi,
aut sunt actualiter liquida et non possunt arida et dura, sicut oleum et sic
humida viscosa aere plena. Et sic magis habent illorum alterius ut cuiuslibet,
et hoc est quod dicit in littera, quod quedam compositorum sunt endelichia et alia
sunt in potentia, hoc est, scilicet actualiter ad plus in hiis sicut liquidum
liquatur cum non liquatum est humidum et facile et abito non alieno.
Cum vero coagulatum difficile et facile alieno. Sicque dicit quod sicut est decoctum
compositis et humidis in quorum corporibus est continet humidum et siccum. Nam
humidum et aridum etc. Tertium argumentum ad idem: omne corpus continens ubi colligere
per naturam et continens ex illis quorum utrumque est ut collo scilicet naturalis colligere. Sed
omne corpus complexionatum est huiusmodi, quare per naturam continet ex illis quorum
utrumque vel colla est. Haec autem sunt humidum et siccum. Cum enim humidum sicco colla.
Quia facit ipsum continere in partibus et non continuum. Etiam sicut humidum colla
quia facit ipsum proprio termino et non aliter sicut alienum. Sicut sicut corpus elementorum
aglutinat formam aque farinam scilicet cuius partes sunt que decidunt et
pulverem. Hanc autem reddit humidum corpus glutinosum quare necesse est corpus
corporis continentium proprio termino et non alieno continet ex hiis ambobus. Et quia non
quibus aridum et humidum contineant hoc corpus, quia non aridum igneum neque humidum
aereum. Hoc enim non possunt coagulari neque continere proprio termino, propter hoc
dicit quod terra est illud aridum potissime et aqua in humido potissime et ex hiis
continet per naturam hoc corpus, ut vinum. Corpus declarat ipsa quantitate nisi quod
erunt simul terra et aqua per naturam, quia continentibus magis exaltatis ut cuiuslibet
plus habent terream naturam quam plus habent, apparet cum vero cuiuslibet vincentis
in eis. Et terra et aqua quarta argumentum ad idem: omnium aliorum
corporum magis et primum continetur ex illis elementis in quibus magis
habent mansionem. Sed terra et aqua sunt huiusmodi elementa, quare etc. Licet enim
quedam habeant motus in aere, tamen in ipso non habent mansionem
neque quietem. Hanc vero rationem probat in 3° de generatione capitulo 4, quod
terra et aqua per naturam sunt in compositione cuiuslibet corporis compositi, quia necesse est
est quolibet compositorum manere in proprio loco. Communium vero passionum etc. Quintum
argumentum ad idem: omne durum et molle est ex arido et humido. Sed omnium
omnium passionum necesse est prima declarare causam duri et mollis
ex arido et humido. Sed omnium communium passionum necesse est per declarationem
causarum duri et mollis quare communium omnium passionum necesse est
causas ex humido et sicco, quare predicta declaratio continet corpus declaratis quare ex
humido et sicco. Probat simul maiorem et minorem dicens diffinitionem
duri et mollis. Est enim durum ex sicco et hoc declaratum quod non cedit in
ipsum scilicet corpus, id est alienum profundum cedit duro. Scilicet molle
et ex humido et hoc est contrarium quod cedit duro in sui cuiuslibet partes non
constituendo idem cum cedit sicut facit humidum quod est liquidum ut aqua,
quia aqua non est mollis. Et hoc probat per ambiguum vero in magis quod aqua
habeat cedentia non cedit in sui profunditatem comprehenditur
et aqua apprehendi non possit, quia quod apprehenditur separationem continuitatis
calo impellitur et tenetur intra ipsum in sui profundum
et tangitur ab apprehendente. Sed aqua contrarium facit quia contendit
apprehendentem, quare aqua non est mollis, quia molle est apprehensibile. Sed quia
contingit dici durum et molle per diuiditur possibile est quod est simpliciter durum
nulli cedit in sui profundum simpliciter vero illud molle quod simpliciter
cedit non circumstando quod vero secundum quid sunt vel inferiori sunt.
Omnium quidem sextum argumentum ad idem omne corpus compositum tangibile
declaratum principaliter continet ex illis tangibilibus quod nos diffinimus
simpliciter declaratum secundum tactum. Sed durum et molle est huiusmodi tangibilia,
quare corpus compositum tangibile declaratur principaliter continere ex hiis.
Probat quod dicit diffinimus simpliciter molle et durum ad tactum quia
talia tangibilia dum tanguntur ingrediuntur magnitudinem
tangentis ut calidum et frigidum et huiusmodi, ideo durum vero et molle
tanguntur ad magnitudinem tangentis. Vero dicit in littera quod nos
iudicamus omnia sensibilia per sensum scilicet tangibilia per tactum
nos dico ut calida et frigida tangimus durum et molle tamquam
quidam media et tangimus medio quodam scilicet mixta non ingreditur
tangibile quia cum tangimus durum medium quod tangit cedit duro
et tangimus molle, molle fugit medium quia cedit medio.
Necesse est quod durum et molle potius etc. Dixit vero minime omne corpus
compositum per naturam continet ex humido aqueo et sicco terreo, ostendit
hic in ista distinctione quod necesse est omne corpus tale continere consistens
specie coagulationis. Argumentum primum ad hoc: omne corpus declaratum
proprio termino cedens ut non cedens aliter coagulatum
determinatur coagulatione. Sed omne corpus durum ut molle declaratum
coagulatione. Aliud argumentum: omne durum ut molle est coagulatum,
omne corpus compositum est durum ut molle, quare corpus compositum
declaratur est coagulatum. Sed videtur quod in maiori propositione predicta falsa

implicite pro principio. Sed dubitatur quia accipitur ibi coagulatio pro passione contraria consistentie. Obiectum eorum. i. quia omnia corpora composita dicuntur sive aliqua species coagulationis. sunt n. sive mollia sive dura coagulantur contrarie dicitur ergo de coagulatione et contrario. Quoniam autem qualitates et species. exponit efficientem causam coagulationis et solutionis efficientes in illa facta. et quoniam non sic modo aliqua in hiis libris tangere causam formalem aliam efficientem. hic dicit tamen tangere hic per prius. quia coagulatur materia continuis per formam inducitur ad coagulationem. hac vero causas formales non exprimit in litteris. ut credo dicuntur et causae formales efficientes propter hoc dicitur quod sicut calor coagulat forma introducta erit sicut caliditas. sive vero solvat forma actualiter introducta erit humiditatis actu prius contraria. Si vero frigus coagulat forma introducta erit actualis siccitas sive durities. Si vero humidum solvit introducit seipsum in formam. unde exponens hic causam dicit quod efficiens causa est etc. unde est proprius modus passio vero est sicut species et forma introducta. et in coagulatione et dissolutione et in induratione et humiditatione. Efficiens vero efficiens. exponit vero quot sunt causae coagulationis causae efficientes. quia duae virtutes. scilicet calidi et frigidi. patientes autem sunt materiae causae. quia patiens aut siccum aut humidum aut commixtum. Primo passio sit sane. dicitur hic causae efficientes sunt duae quod sunt causae coagulationis per sui presentiam et absentiam. calidum enim coagulat sui presentia educendo humidum vero coagulat sui absentia. expellitur a frigido. unde frigidum coagulat sui presentia expellendo calidum. frigidum vero sui absentia non invenitur coagulare sed magis est causa solutionis. calidum vero solvit sua presentia expellendo. solvit vero absentia sui effectus humidi presentia frigidi. Sed presentia presentiam invenitur causa solutionis. non introducit humidum. Quoniam quidem coagulari. exponit causas efficientes coagulationis. quia omnis coagulatio est quodam modo actio et non est. propter hoc quoniam tractatur de coagulatione primo tractandum est de actione ut patebit infra. Item patiens vel humidum. dicit causas materiales coagulationis quia patiens coagulationis aut est magis humidum aut magis siccum aut compositum. sive magis humidum. non sic coagulatur a frigido. sive magis siccum. non sic coagulatur a calido. si vero equaliter eis. non sic coagulatur a frigido. et exponit quidem est hoc humidum coagulatum. quia corpus aquosum. et quale est illud quod coagulatur. quia corpus terreum. et hoc probat quia solum est hoc humidum et siccum passiva sunt coagulatione. unde frigidum est sic similium est humido aquoso et sicco terreo. et invenitur in hiis est passivus. magis est passivum quam qualitas. et magis activum. cum n. coagulatur hoc. et frigidum coagulatur cum hiis.

Activum quidem frigidum et corrumpere. Quoniam n. est sic monstrat quod frigidum est magis passivum quam calidum. non tamen est simpliciter passivum. quia non solum quandoque corrumpit et solvit sicut calidum. sed et quandoque efficitur vincendo calorem. expellit ipsum adurendo et corrumpendo. unde frigidum dicitur secundum accidens corruptivum sicut prius dictum est in tertio. scilicet de tonitruo. quia frigus congregat nubis cum sit calore conclusis et expellit ipsum ad vehementiorem inflammationem. unde dicit hic quod aliquando videtur frigus calefacere et urere. sed non per immediate sui presentiam sic facit calor. Sed quoniam includit et constringit calorem in potentia existente. sic n. comburuntur fontes calidi in hyeme. Arescunt itaque quecumque sunt aqua.

In hac distinctione dicit duas proprietates congregantes et generales species sicci et humidi. continentes alias species dicendo ergo arescentie dicit ipsum hic causam sicut nunc dictum est de coagulatione per quam tangit eam similem eorum que arescunt. hoc vero enim efficientem arescentium. ibi. Arescunt vero eorum. tangendo ibi causam similem. dicit quod arescunt que sunt aque. et aque species supponit n. sic. quod omnia que arescunt per introductionem alienam sicci. et per arefactionem proprii humidi. cum n. omnes modi illius sic aquosum inferius. ergo sic erit ad illud necesse est incoharentia ab humido generaliter subita aut humida aquosa aut aerea. sed humidum aereum non est deputabile per se nec sensibile. nisi ergo arescit. humidum vero aquosum est in utrumque quia per se patitur evaporationem et exalationem. ergo arefactioni per se subiacent que sunt aque et aque species. unde primo exponit aquam. quia aut arescit aqua. quia illa arescunt que habent humidum aquosum sicut superinductum ab aliena causa accidentali. sicut hic lana sicut que habent aquam coniunctam. ut contrarium. i. [illegible] sic n. arescit [illegible] et bitumen educto humido [illegible] et sic arescit exsiccata in sui per siccum. exponit vero aque species dicit vinum in quo est humor aquosus [illegible] agrosso inspissato. urina in qua est humor aquosus [illegible] a sicco terreo per calorem digerente [illegible]. in quo est humor aquosus a sicco terreo [illegible] a calore exalante [illegible] in quo est humor aquosus a calore [illegible] et equaliter quecumque sunt aque species arescunt quia nullam habent spissitudinem vel pinguedinem et que non habent viscositatem [illegible] spissitas et viscositas. habent n. spissitudinem aque species que habent in sui profundo [illegible] et viscositatem habent [illegible] ad invicem coherentem. unde hic viscositatem prohibet hic spissitudinem. et sic unde dicit non nullius aut ut pluribus aut speciebus est in illa viscositas prohibent cum non habent spissitudinem sicut in oleo.

Arescunt vero [illegible]. exponit hic causas efficientes arescentionis. i. calorem et frigus. omnia n. per se arescunt a calore. sive a calore immediate agente. quia vel a calore interiori vel exteriori. quia prius arescunt in frigido ex expellente calore. cum quo expellitur humidum. cum calor inheret quoniam in ipsum humidum sive sequitur eum cum calore expulso. sicut arescit calor prius arescens. exalans humidum arescit ipsum. et consequitur ipsum humidum sequitur. ab interiori calido autem ab interiori. et n. in frigiditate. dicendum est quod arescunt interiori calido vel exteriori. uno modo quia evaporatione humidi interiore vero dicitur quia simul cum sunt humidum sequitur ab sicco. ut in veste ipsum arescit calore interiori exalante ipsum. sive propter pauca sunt humida et frigida. et frigus sunt continens simul expellendo calidum expellit paucam humidum. et tam frigus arescit.

Arescunt vero. concludit expediens quod omnia arescunt calido vel frigido. calido vero ab interiori vel exteriori exalante humidum ad interius approximando. ut patet in lateribus interiore vero. quia ablata calido eorum propria caliditate non consumitur humidum calore non exprimunt sensibile humidum et insensibile educente. Humiditas vero. dicit hic loco contrariam speciem humidi continentis alias species in quas omnes humiditatio. et consequenter humiditatio sit illius modi et contrarium ista. Ergo sicut humiditatio dicitur ad humidum vel ad humiditatem necesse est incohari vel ab aquoso vel aereo. Sed sicut superdictum est de arescentia. quia arescentio dicitur inducto sicco alieno. sic dicendum quod humiditatio non dicitur humiditatem inducendo humido alieno. et sic patet quod humidum non est hic. humiditationis causa efficiens patet ergo quod incipit humiditari non est causaliter humidum tale. n. non humiditaretur nisi ab alieno humido inducto ergo quod dicitur humiditari ut hic necesse est actualiter humidum et causaliter humidum [illegible]. Alia autem sunt que coagulata sunt a frigido. verum congelatione aut sine congelatione unde dicit quod humiditatio est quod aquosum coagulatum sic actualiter liquidum et per hoc patet quod spirituale humidum utrumque coagulatur per infrigidationem. De liquatione vero simul.

Sed quia post ea in quod dicitur tres omnes species sub ne arescentia quas postea intelliguntur tres species oppositas huic contrarie sub humiditate que n. arescunt spiritualiter constant autem ergo constant et indurantur aut constant et non indurantur. Sive vero constant et indurantur coagulantur. sive constant et non indurantur dicendum est aut n. constant aliquo educto aut nullo educto. sive educto aliquo tunc impinguantur. sive nullo abeunte tunc conglutinantur nisi tamen iste melius patet per partes magis spiritualis. Ob n. tunc constant. aut constant a calido solo aut a frigido solo aut ab utroque coniuncti. Sive constant a calido solo aut constat educto per calorem aut nullo educto. Sive constat ex nullo educto tunc coadunatur sicut solum ut lignum. sive educto tunc aliquo educto vel consumpto. aut indurantur aut non indurantur. Sive indurantur coagulatur. si non indurantur tunc impinguatur. Sive vero constant a frigido. aut constat aliquo educto a frigore et expulso. aut nullo educto. si aliquo educto. aut ergo calido educto et non humido et tunc coagulatur a frigido. sive vero calido educto cum humido tunc impinguatur a frigido. dicitur et impinguari a frigido quod humidum aereum convertitur in aquosum. sive vero nullo expulso a frigido sed tamen humido aquoso coadunato cum aereo tunc erit conglutinatio. sive vero constant ab ambobus simul. aut coagulantur simul ab ambobus. ita quod per una calido per alia frigido. aut impinguantur ab ambobus. ideo dicit conglutinatio.

Patet ergo quod quinque generales continentur omnes homogenea. autem est coagulatio aut recto coadunatio. aut impinguatio aut conglutinatio. coagulationi vero opponitur liquatio et mollificatio. impinguationi vero opponitur attenuatio. conglutinationi dissolutio. unde in prima distinctione hic per partes tractatur de hiis tribus et hoc causa. In sexta vero parte tractatur. Quecumque sunt aque et terre. dicit quod corpora diversa diversimode recipiunt istos effectus a causis activis. hic enim vero prius de causis coagulationis et de impinguationis. dicit ergo. De coagulatione et liquatione. i. est magis de coagulatione et liquatione. primo ergo exponit que coagulantur. Sed aquis causas activas. et ideo quod solvuntur a quibus. dicit ergo quecumque coagulantur aut sunt aqua aut terra et aque. quia purum terreum nunquam coagulatur sed continuitur et coagulatur aqua cum actionis a calido et frigido et calido. autem dicitur cum coagulationis quia introducitur aquea coagulatione calore. ergo sicut coagulatio et solutio sunt effectus contrarii necesse est solvi a contrario causis coagulationis. et hoc probat. quia quecumque coagulata sunt a calido vel frigido solvuntur a contrariis hoc probatur. quia coagulata a calido et sicco solvuntur a frigido et humido. Ab humido vero coagulati.

vero debet dicere coagulata a frigido. dicit coagulata ab humido. non quia humidum sit causa efficiens. sed propter quod de humido. scilicet aquosum exprimitur propria virtute coagulata a frigido. tale autem solvitur a calido. quale autem coagulatum a frigido solvitur a contrario. planum est. Sed non est planum. quale coagulatur a calido solvitur a contrario. quia coagulata a calido solvuntur ab humido. calidum vero et humidum non sunt omnino contraria de quo humidum est quodam modo contrarium calido. sicut passivum activo. vel melius dicitur. quia calor coagulans introducit siccum. unde solvitur ab humido contrario eius quod est siccum. vel adhuc melius dicitur quia a calido coagulata solvuntur a frigore

τ

Notam

Notandum quod est impinguatio et quid coagulatio etc.

t̄

indurante humido. ut dicitur in littera quod sal coagulatur a calido sicco. et non solvitur ab aquoso humido sed a frigido humido. ~ Conglutinata vero in multa videntur. Consequenter de conglutinatione. Dicuntur conglutinari quorum humiditas est glutinosum. Et exponit quid conglutinatur. Quia mel prius liquatum calido. postea expositum frigido et humido efficitur conglutinosum et conglutinositatem naturalem. Et hoc est aqua. id est a frigido et humido aquoso. Notandum tamen hoc quod frigidum per se agit aut non agit nisi cum humido. cum enim vero coagulat autem humidum continuo et hoc dicit. quia aut inducit humidum et sic solvit coagulatum a calido. aut coadunatur humidum ipsius cum humido aereo patientis et tunc conglutinat. ut coadunat humidum aqueum patientis cum humido aereo et sic conglutinat. unde dicit quod mel conglutinatur ab aqua sed non coagulatur ab aqua sed coagulatur a frigido ipsius aque. et non a frigido et humido ipsius sed conglutinatur. ~ Quecumque vero sunt aque. probat quod conglutinatur ab humido et frigido aque. et coagulatur a frigido ipsius. quia quecumque sunt magis aque. non conglutinantur sed solvuntur ab ipsa. et hoc probat quia numquam idem vel idem est causa contrariorum effectuum. sicut calor est causa solutionis huius proprie. numquam est causa conglutinationis. ut coagulant horum. Potentia tamen est conglutinationis horum secundum aliquam. unde dicit quod si idem quod coagulatur ex excessu caliditatis patet. quia solvitur ex accessu eiusdem. talia vero sunt conglutinata. et propter hoc dicit quod hec coagulantur a gelido sicut accidit. efficiuntur. et non impinguantur. hoc coagulantur id est conglutinatio non est impinguatio. quia id quod conglutinatur conglutinatur nullo abeunte. quod vero impinguatur aliquid abeunte. et hoc probat per diffinitionem impinguationis. et sic tractat hoc totum de impinguatione. est autem impinguatio coagulatio vel coadunatio humidi abeunte. et calido continente et propter hoc id humidum in quo nichil est de calido non potest impinguari. tale autem est aqua. unde dicit quod aqua de numero liquorum manentium non impinguatur solummodo. quia nihil habet de calido cum quo consistit humidum abeunte superfluo aqueo. ad dicere speciem impinguari possunt. ut ut vinum serum etc. Notandum igitur quod unumquodque quod impinguatur duobus modis abit humidum a calido educente sive exalante. fiat autem calidum residuum humidum consistens cum calido terreo. abeunte humido a frigido agente duobus modis. aut enim a frigido expellente calidum cum quo expellit humidum aut a frigido comprimente humidum aereum. in humidum aquosum fiat calido residuum consistens cum arido quod impinguatur. ~ Quecumque vero sunt terre et aque communia. Secunda distinctio in qua declarat qualiter corpora omeomera suscipiunt diversimode singulas passiones. et specialiter a calido et frigido causatas. declarat enim qualiter corpora diversa coagulantur et impinguantur a causis actionis dictis. Scilicet autem suscipiunt quedam corpora utrumque effectum ab utraque causa. aut unum effectum ab una causa vel utraque. aut plures effectus ab utraque causa. aut unum effectum ab una causa. procedamus super primum membrum. quedam enim recipiunt diversos effectus ab utraque causa. aut recipiunt ipsos ab utraque coniunctim. aut ab utraque divisim. ab utraque causa divisim ut in nono paragrapho ibi scilicet unde ligna quedam. ab utraque causa vero coniunctim aut sine sequestratione aliarum aut cum sequestratione sive sequestratione vero ut in primo scilicet verbi gratia que sunt terre et aque communia. cum sequestratione ut in secundo scilicet ibi scilicet quecumque naturam humidi miscetur. procedamus super secundum membrum principalis divisionis. quedam enim suscipiunt unum effectum ab utraque causa coniuncte aut divisim ab utraque causa coniunctim aut suscipiunt ipsum ab utraque causa coniunctim aut divisim ab utraque causa coniunctim. aut tantum coagulationem aut tantum impinguationem. tantum vero coagulationem ut in undecimo scilicet ibi scilicet quecumque solubilia sunt. impinguationem tantum ut in septimo scilicet ibi scilicet ambiguitatem vero aliquam habet oleum. quecumque suscipiunt unum effectum ab utraque causa divisim sicut coagulationem aut suscipiunt ipsam. vel coagulantur ab utraque non tamen concurrente necessario solutione. ut in nono scilicet ibi quecumque vero mollia. aut in neutra necessitate solutione. ut in quarto scilicet ibi scilicet quecumque pinguia et dura. procedamus super tertium membrum principalis divisionis. quedam enim suscipiunt diversos effectus ab una causa. aut suscipiunt ipsos a frigido tantum. aut a calido tantum. ut in decimo scilicet ibi scilicet quedam autem horum et a gelido. a calido tantum vel ut in sexto scilicet ibi scilicet quecumque desiccantur non exalantia. procedamus super quartum membrum. quedam enim suscipiunt unum effectum ab una causa suscipiunt coagulationem tantum. igitur vel a frigido tantum. vel a calido tantum. a frigido tantum aut insolubilia aut insolubilia solubilia. ut in quinto scilicet ibi scilicet quecumque igitur a gelido coagulantur a frigido vero insolubilia. ut in sexto scilicet ibi scilicet quecumque vero propter infrigidationem a calido vero solubilia et insolubilia. ut in octavo scilicet ibi scilicet quecumque ab arido calido coagulantur. Incipit igitur ab hiis que impinguantur a calido et frigido et coagulantur ab eis coniunctim sine sequestratione. talia vero sunt omnia aque et terre. huiusmodi aliquantulum de humido aereo. id est non habentia de humido aereo aliquid non possunt impinguari. hec igitur coagulantur a calido per humidi consumptionem. et impinguantur ab ambobus. sed eodem modo in omnibus. a calido tamen in specialibus quia impinguantur a calido consumente terreum humidum et ceterum quo evaporato. id est quo humido evaporato residuum bene consistit cum arido et sic in comparatione

impinguatur vero a frigido extinguente calidum cum quo extracto per se abit humidum calido exeunte simul et exalante ipsum. igitur verumtamen impinguationis unus modus communis. quia per educationem humidi a calido. diversificatur modus specialis. quia cum calidum impinguat exalat humidum sed in extractione sua a frigido. ~ Quecumque igitur mollia. secunda scilicet in quo tangit corpora que coagulantur a calido et frigido divisim. non inveniente solutione ex necessitate. talia sunt mollia. mollia terrena et humida aquosa sunt hec non impinguntur. quia tenent subtile humidum. sed coagulantur a calido exalante humidum. quod declarat de coquitur et dicit bene coagulantur a frigido humido comprimente. ~ Quecumque naturam humidi miscetur terrena. scilicet in quo declarat corpora que impinguantur a calido et frigido coniunctim. sed cum sequestratione. talia sunt que mixta sunt ex sicco terreo et humido aquoso sequestratis ab aereo et terreo. propter colorem elixantem sic patet in lacte. lacte sequestrato in sero coagulatur butirum a calido. et impinguatur per sequestrationem seri consumente a calore humido aereo cum subtili arido terreo. quo sic coagulatum vel impinguato calido adveniente rursum frigido magis impinguatur et coagulatur per compressionem humidi aerei in humidum aquosum. et sic in lacte sequestrato sero a calore coagulatur caseus. et impinguatur per sequestrationem seri et spissitudinem humidi aquosi cum sicco terreo. adveniente autem frigido amplius coagulatur et impinguatur per compressionem humidi aerei in humidum aquosum. et tales dicit quod in principio bulliant id est humidum aquosum cum aliis quod postea sequestrantur ab aliis. ~ Quecumque ut pinguia ut durum quarta scilicet in quo declarat que coagulantur a calido et frigido. sed divisim ex necessitate inveniente et coagulantur a frigido et postea a calido. talia vero omnia sunt aque et terre. sed non habentia plus aquei. igitur quorum materiam inducit a frigido per impinguationem. et non solum per coagulationem ut caseus relictum vero solum per coadunationem ut lac. sed hoc postea alia a frigido. et postea debent coagulari a calido ex necessitate quia sunt mollificationem. unde ostendit de lacte plus congelato a frigore scilicet exalante humido. postea coagulatur a calido ad hoc quod coaguletur sic mollior coagulatione frigidi. et propter hoc coagulatur a calido et coquitur a flamma vel nebulis vel assatur. ~ Quecumque igitur coagulat communia. quinta scilicet in quo declarat que coagulantur et solubilia sunt. hec vero sunt communia terre et aque. et ipsius dicitur multum quod habent plus terre que nunc excipitur. quia que coagulantur solvuntur a frigido possunt hec esse habentia terram et aquam. vel plus de aqua. sed per hoc datur intelligi quod quod plus terre a frigido post coagulationem quamvis habeant in sua tamen elementa quia hec corporum post coagulationem a calido. hec si quidem coagulata sunt a frigido expellente calidum. item adveniente maiori calore in solubilia in quibus coagulantur expellitur ventus calidus quod fuerat solutionis. corpora que coagulantur a frigido. et solo comprimitur poris hic non manentibus sive superfluo subveniente calore subtiliori. etiam ingressus caloris fortius imprimatur quam sit soliditas corporis frigido compilantis. unde multa sic coagulantur superfluo calore solvuntur. et ponit exempla. mollificantur id est ferrum in liquore. et sic fit calibs. ex ferro liquefacto superveniente subtili consideratio dicitur subtilior fecem. et cum ferrum multotiens sic patitur inferiores subtilior quod liquefit et ipsum segregatur a fece ipsius sic calibs. sed fabri ferrarii non faciunt sic. sed eo quod fit multa ablatio ferri. et in pondus diminutum. quia sic melior fit calibs per maiorem purgationem. sic melius fit ferrum per maiorem potentiam. et aliud exemplum. quia lapis insolubilis coagulatur a frigido liquatur. et hoc ponitur. quia liquatur ab igne qui dicitur pir. item inducit a frigido et quod plumbum prius liquatum coagulatur a frigore et denigratur in genus in calore terreum. sic calibs per maiorem calorem indissolubile. aliquid non dissolvitur nisi habet colorem pro dissolutionem abiorem. ~ Quecumque vero ab arido et humido. sexta scilicet in quo determinat corpora que coagulantur a calido indivisibili sunt et hec insolubilia in quibus poris choeunt. relicto in eis solum calido humido quorum fuerit per eos choeuntes etc. non dissolvuntur sic patet in lacte. et in quibusdam generibus lapidum molarum. qui cum maxime sint terrestres coagulantur ab igne fervente. hoc enim molares quando magis humiditatem vacuantes inter poros et poros. tanto insolubilius coagulantur. poros solidantes evacuantes. ~ Oleum non solvitur. exponit quod coagulatur a calido. sed solvitur ab humido. sed non quolibet sed a frigido et propter hoc liquatur ab aqua et aque speciebus. sed non ab oleo. et in hiis que sunt calida et humida liquefacta. ut sententialiter oleum propter nebulositatem per terram ad invicem consentiant dulcedine. nam ingreditur poros solum ad liquandum. ~ Quecumque calido. probat quod coagulantur a calido et sicco debent solvi ab humido et frigido. quia contraria solventes debent esse contrarie coagulantibus. ~ Ducuntur vero ab igne. hic probat quod

que coagulantur a calido siue soluuntur siue insolubilia. Debent esse magis terre quam aque, quia queque sunt magis aque non patiuntur constare ad calidum neque per impinguationem. Que autem constant a calido per coagulationem magis sunt terre quam aque, siue coagulentur solubilia ut vitrum et sal, siue insolubilia ut later et sculptilis lapis molaris. Ambiguum autem secundum. Octauum capitulum in quo tangit corpora que tantum impinguantur a calido et frigido et coagulantur a frigido, non quia multum habeant huius aeris quod si non est depuratur a calido, non quia habet vehementem inbibitionem siue viscositatem ad sui humidi exalationem a calido, unde cum quia non sunt ad humidi sibi admixti unum et in fine per digestionem omne huius facile miscetur. Si non habeat sic omne continuum, ... scilicet dicto quod superdicto quod magis est aque coagulatur a frigido, quod magis terre a calido. Dicit hic quod oleum non est secundum ambiguum, quia si plus esset aque deberet coagulari a frigido, siue plus esset terre magis coagularetur a calido. Potius autem a frigido. Sed a neutro quidem coagulatur, sed impinguatur ab utroque. Causa autem huius. Dicit hic causam quare a neutro coagulatur et ab utroque impinguatur, quia plenum est aeris; huius signum est quod supernatat aque, aer enim superfertur super aquam ... et quia plenum est aere propter hoc frigidum ... ipsum per commixtionem spiritualem huius aeris est aquosum. Et hoc probat quia quandocumque miscetur oleum et aqua fit oleum pinguius propter dictam permixtionem. Ab igne quidem. Dicit qualiter impinguatur a calido in ... calido quod oleum albescit calido euaporante ab humido aquoso aereum ... non potest tale impinguatur a calido ... magis crescente et euaporante a frigido exprimente contrarie a frigido ... huius aereum in aquosum. Vel secundum modo concludit quod cum oleum ... impinguetur a calido euaporante ... et hoc patitur pinguedo in oleo ... impinguato a calido euaporante ... a calido euanescente. Non arescit autem ... quare oleum impinguatur ab utroque ... quia neque potest arescere a sole neque a frigido et hoc non solum quia viscosum ... quia viscositas ... inpeditur arescere. Et non arescit quia plenum est aeris ... non siccatur ... ne supra ... dicit hic quod non exsiccatur ab igne quia viscosum non permittit ad sui humidi exalationem. Omnis sane mixtum. Dicit hic quod generaliter omne quod debent coagulari a calido et frigido quia que sunt aque et terre ... aqua debet a frigido ... sunt equalia in multitudine ... quedam non sunt aque et terre solum et quedam aque et terre ... hec non sunt equalis multitudinis ... ipsa per coagulationem utrumque. Unde siquidem quedam. Nonum capitulum in quo tangit corpora que suscipiunt diuisos effectus ad diuersas causas actiuas. Et diuisit quorum quedam siccantur a calido et coagulantur a frigido et impinguantur ab utroque, velut mustum et huiusmodi ... siccatur in profundo. Ab omnibus ... que impinguantur ab utroque et coagulantur a frigido et siccantur a calido sic patet de multis speciebus aque ... liquida quod siccatur a calido, coagulatur a frigido et impinguatur ... sicut aqua ... quoniam vapor in aqua et hic patebit si quis voluerit colligere ... vnumquodque liquidum et propter hoc ... de aqua ... uapor sicut que sunt omnino terre.

Quodam autem horum ... Decimum capitulum in quo tangit que coagulantur et impinguantur solum a frigido et loco eius que coagulantur ... et probat quod illa actio a frigido sunt diuisa quia frigidum non eodem modo coagulat et ... aquosum ... impinguat aquosum ... impinguat permixtione huius aereum in aquosum, coagulat autem ... et ... probat quod sicut superdictum est ... quedam ... Quecumque impinguantur ... quod illa que solum coagulantur et impinguantur a frigore quia hec sunt aque species, sed non aqua, que impinguatur a frigido superdicta permixtione ... huiusmodi aquosi ... Quecumque vero desiccantur. Videtur ... in quo tangit corpora que multas diuisas species constant a calido siue humidi exalatione, quorum quedam sunt magis aeris quam terre, quedam magis terre quam aeris, quedam ... terre et aque et aeris ... magis vero terre quam aeris ut mel. Illud non constat a calido per desiccationem ... mel exalat a calido ... per desiccationem ... non autem exalat ... per calidi coagulationem ... distinguit ... de omnibus que constant a calido siue exalatione siue ad coagulationem quod plus aeris quam terre oleum, illud constat a calido per impinguationem. Hec licet dicatur superius exalare non tamen exalat ad coagulationem ... vero cetera et aqua et terre sunt lac et sanguis ... vero partes quedam sunt per humidi segregationem abeunt, sanguis vero constat per calidi ... condensationem ... non tamen ad calidi coagulationem. Magis vero quam multa. Hic ... ostendit alia que sunt magis terre constant a calido per coagulationem et exalationem, quorum quedam soluuntur ut vitrum et sal, quedam insolubilia ut lapides constantes ex terra et aqua. Quecumque vero aque tantum. Probat secundum diuisionem ... que desiccantur

a calido ... quod sunt magis terre quam aeris aut magis aeris quam terre ... aut ... cetera et aqua ... quia quecumque sunt magis aque semper non desiccantur a calido et hoc probat quod semen quod sunt sit sequestratum a calido sunt non per desiccationem ebullit ab igne educente, sed non desiccatur. Constat vero ab oppositis. Probat quod in lacte sequestrare ... serum a calido caseo quia lac constat ex oppositis scilicet ex aquoso et terreo et equaliter siccatur lac quod ... dicitur media opposita ... opposita constitutis ... lac constat ex oppositis quia ... languidis ... ut serum ... terreo ... et serum sequestratum non desiccatur a calido quia non est impinguatur ab igne ... dicitur quod impinguatur a frigido. Sed serum ebullit ab igne excitante velut aqua. Siue quidem non hec probat hic per ... quod serum et ... aquosum non desiccatur a calido quia lac ... ut multum ut paucum habent caseum. Sed sanguis ... paucum habet de sicco terreo ... et propter hoc paucum ... desiccatur a frigido ... actualiter ... quod generaliter dicendo quod non desiccatur a calido nec coagulatur velut predicta aquosa et flecuma ... magis enim aque sunt frigida et non sicca et propter hoc non habent ... ad coagulationem a calido ... que coagulantur a calido sunt magis terre ex quibus ... huius ... cum coagulatur a calido ... et ... aqua ... argumentum ... coagulatur a calido ... in quibus non sunt ... coagulatur a calido et propter hoc aqua non coagulatur a calido. Signum quod morbidi si non coagulatur a calido. Dicit hic signum morbidi superfluitatis flecumatis ... huius que sit in corpore ... signum ... terreum ... corrupta et putrefacta a calido desiccari possunt ... sanguis et ... transeunt. Sed flecuma et aqua ... indigestum ... ex ... terreo ... non segregatur a sicco terreo quia non ... coagulantur ... que desiccantur a calido et que non. Quomodo hec quidem solubilia. Duodecimum capitulum in quo tangit ea que coagulantur solum ab utroque causa contraria solutione non inueniente ... monstrat talia esse insolubilia ... incipit tractatum suum de coagulatorum solutionibus et insolubilibus ut ostendat quod coagulatum a calido et frigido contrario non habent sufficientem causam sue solutionis. Dicit quod coagulatorum quedam sunt solubilia ut vitrum, insolubilia vero ut later. Item coagulatorum quedam mollificantur ut ferrum, quedam non ut later et lapis molaris, et probat quod quedam sunt solubilia quia ... effectuum ... sunt per ... coagulatio et solutio sunt ... effectus. Ergo quecumque coagulantur sicut frigidum et siccum sunt debent solui duobus ... scilicet calido et humido simul. Que vero coagulantur uno solo ... uno solo ... debent solui. Unde que solo calido coagulantur a solo humido dissoluuntur. Quecumque obtemperant ... ab ambobus. Concludit ex his quod si aliquid sit coagulatum ab utraque causa effectiua coagulationis hoc est maxime insolubile, quia talia quorum contraria ... ab utraque causa coagulationis ... cum solutionis ... relinquitur ... huius ... coagulata a duobus ... solum a duobus coagulata ... ab uno debent solum ab uno ... quod solutio ... hic ut solum illud dicitur dissolui ... que dissolutione habent partes cohentes ... morantes ... impulsum ... habebat de humido ... partes ... dissoluto ... vel putrefacto. Quecumque calefacta. Hic dicit ostensum quod coagulatur quod coagulatur simul a calido et frigido, quia si initialiter coagularetur a frigido et finaliter a calido ... ex necessitate solutio. Probo. Licet coagulatio frigidi adueniat calor ad coagulandum ... frigidi ... necessarium expellere ... scilicet frigidum quia non ... simul ... soluet humidum plus huius ... a frigido ... et ex necessitate solutio ... coagulationi calidi ... et econtrario ... media ... initialiter coagulatum a calido ... plurimo humidi educto ... stante coagulatione et frigore ... expellente calido nulla fiet solo ... soluetur frigidum in ... huius coagulatum ... finaliter a frigido ... coagulatum ab utroque quod ... in ... huius ad solutionem ... coagulatum a calido non soluetur a calido quia illud solum soluitur a calido quod coagulatur a frigido, et non a calido ... soluetur illud ab humido aqueo quod huius aqueum ... que a frigido coagulantur. Sed solum coagulatum calido et sicco soluit. Hoc autem coagulatum a calido et frigido relinquitur ... apparet insolubile ... dissoluatur soluetur ... humido simul a calido ... expellente frigido quod initio coagulante ... quod ... a calido ... coagulationem ... est insolubile quod ... coagulatur a calido et non soluitur ab aliquo. Quod vero coagulatur a frigido et liquatur a calido ferrum. Quod vero coagulatur a calido et non soluitur ab aliquo lignum ... huic ... huius aereum vehementer coadunatur cum sicco terreo

Ergo ferrum coagulatur a frigido et liquatur a calido. Et lignum coagulatur a calido et non soluitur ab aliquo etc.

ido · n̄ liquat · n̄ mollificat calido et hu̾do · q̄ n̄o hum̾ in ip̄o m̄ · molli̾ in hūt
hoc aūt hu̾ aquosu · s; hūt in ip̄o hu̾ aereū condensatū · et ip̄a ad sup̾natāe
ligna p̄p̄ hebenū · q̄ in sui cōplexione ex ratione exp̄iratē aer · vn̄ in cal' habet
de terno ingrediē · q̄ v̄ coaglatur in solubile ā calido; in q̄ etiā coaglone fuit
terra vehemēt astrictā manet insolubile q̄ hu̾ aquosū n̄o p̄t hic ī ea
ad soluend' p̄p̄ illos poros latos · et q̄ uor solū sp̄ita hu̾ exiuit ī coaglone ·
vt op̄ilari fuit pori · ut minores sūt qm̄ possint suscipe hu̾ in se · neq;
calor p̄t soluē ip̄m · q̄ coaglat ip̄m · et ut sup̾dcm̄ est id ē in ceruam · n̄o
erat et id cū ḡnor effectū · Omnib; g̾ coaglo · hic sic declarat ɔcludit
q̄ ꝑspicuū ē sic liq̄ō et coaglo · et ꝑ quas cās efficientes · et in quib; cōīs
nibus · qm̄ ꝑspicuū est ex p̄dcis · qm̄ cor̾ coaglant a calore et frigore sic
actīs ꝑ illis actiuis · qm̄ calor et frig̾ faciunt op̄atōnes in ip̄is corꝑib;
eo q̄ ɔdunt̾ in ip̄is · ꝑ sm̄ ꝑ suam · et in quibusdam · n̄o ɔdit̾ frig̾
q̄ eū ab eo desinit calor · in quibusdam v̄ ɔdit̾ ꝑut dēdat frig̾ ī ip̄is
ɔcludit g̾ · q̄ cor̾ omoměa ɔstant ꝑ calid' et frid' · sic ꝑ cās actiuas et
in ip̄is hu̾ · et siccū p̄t pati · Principante ip̄is et cē · g̾ ex aqua terra · vlt̾o
v̄ in fine h̾ tractat̾ ɔcludit · q̄ omoměa cor̾ ɔstant ꝑncipalit̾ ex aq̄ et
tr̄a sic intendebat in p̾n̾ hui' tractat̾ · ut omoměa ī plantis · q̄ ī alibus
q̄ in metallis · et n̄o solum ɔstant ex aqua et tr̄a · s; ex vap̾ore ɔcluso ·
vēus · In eis sunt omoměa · In planctis metalla ut sup̾ dcm̄ est
vlt̾o · capl̾o · etc̄ · Hec n̄ differunt ad inuicem · Que aūt omoměa
p̾ncipalit̾ ɔstant ex aqua tr̄a · ꝑbat hic duob; argumentis · Que eni;
· n̄ · corꝑa maxīe differunt differentijs ɔ̄nib; aq̄ et t̄rām · maxīe
ɔstant ex aqua tr̄a · s; oīa omoměa cor̾ differunt h̾ · et cē · g̾ maxīe
ɔstant ex aqua et tr̄a · maior p; · minor probatur ī p̾cedentib; diffe
runt · n̄ · p̾dcas sp̄eb; actiōnis et h̾mitatis · Vnūqđq; facit quid ·
aliud argumentū ad id · q̄ eī; sensatū · ut sensu motū est maxīe
p̄t fac̄ et pati · p̄p̄ qualitates · et dcāt ɔ̄nes aq̄ā t̄rām maxīe
ɔstat ex aqua tr̄a · s; oīa omoměa cor̾ maxīe sensata · ut
sensu mota; p̄t fac̄ et pati h̾ dco n̄ · g̾ maxīe ɔstant ex aq̄
tr̄a · maior p; · ꝑ se · minorem probat mltm̄ · p̾mo ꝑ q̄litates
quib; agunt · s̾o ꝑ qualitates quib; paciunt̾ · quib; v̄ a
gunt dicens · et maliū magis sp̄is · candid' quippe · est · n̄ · cum
dr̄ ab hu̾do aquoso b̄n dig̾ · odor a minuto hu̾do cū sicco t̄rio ·
et sonabile ad uio · et dulce a minuto · subtili sicco t̄rio et hu̾do
aquoso · et calid' et frid' sunt in hiis · ut etiā que dcā sunt ꝑ sic
fac̄ corpora · et aliis magis sp̄is · exponit hic qualitates et dcāt
quib; possunt pati dicens · hac cē cor̾ magis sp̄as · mag̾ · n̄ · sp̄e
in sunt cor̾b; passi b; · ɔstantib; ex hu̾do et sico · passiones q̄b;
patiunt̾ · qm̄ quib; agunt et talia sunt liqualia · coagulia
et cetera dcā · oīa · n̄ · phīca cor̾ omoměa sunt passiua sp̄eb; sic
p̾dcās · sic sp̄cificat de omoměis · ī plantis alib; et metallis ·
Dicamus aūt p̾mo nūm sp̄ar · h̾ q̄ dicitur est ɔtinuatō sq̄tis
capl̾i · dcās exp̄om · q̄ dicit · nūc dicemus passiones ɔ̄nes ardi
et hu̾di · aū q̄ dicemus sp̄alissimas passiones ip̄or̄ · et sm̄ q̄ ī sunt
cor̾b; ꝑ potenti ā̄ ncos · et ip̄a cor̾ꝑm · vn̄ nūat h̾ fere oīa que ī se
q̄ta calo decabunt sp̄alit̾ · Itaqi de singulab; et coag̾l · Inh
t̄rio calo declarat sp̄es sp̄alissimas · hu̾di et sicci q̄ ī se cor̾b; omoměis
sū anomoměis · p̄p̄ istem p̄o ūū · ut ī ip̄o cor̾ · ita · aūt n̄ p̄t · vt
h̾tur in v̄ · metha̾ · dr̄ · duob; modis · aut · n̄ · dicat̾ naturalis
p̄ pati aut resistendi passioni · s; v̄ pati · tūc sm̄ hu̾ p̄o
oīs iste passiones dr̄ nōīe alic̾ cois in sis cor̾b; · q̄ aliq̄ v̄ dr̄
noīb; p̾uatis insunt p̄p̄ impo̾ncie pati · si v̄ dr̄ p̄o h̾ sic p̄o
resistendi passioni · tūc passiones sig̾te noīb; p̾uatis insunt cor̾b;
p̄p̄ istem potentiā · passiones v̄ sig̾te noīb; afirmatis īsunt cor̾b; p̄p̄
naturalem impo̾ resistendi · et · n̄ · nom̄ afirmatū · vel h̾ nom̄ coagule
p̾uatū · n̄ · vel h̾ n̄ incoagule · ad maiore aūt manifestatōm h̾ sp̄ez
sū passionū · ɔsiderand' est q̄ in cor̾b; ɔponitis p̄p̄ n̄ā hu̾di et sicci ex q̄bus
ē ēē dupl̾x natura · vna · s; q̄ est n̄ ɔstandi sic sup̾dcm̄ est q̄ hu̾ est
ab colligatō sicci et q̄ et sm̄ hanc n̄ā · s̾ suscipiunt h̾ cor̾ sp̄es
declaratas in p̾cedenti caplo · s; coaglones · et impiguatōes · et op̄ solone
vt liq̄ōnes · et mollificatōes et sh̾ · alia v̄ n̄ in cor̾b; omoměis · s; h̾c
in sp̄e dcām q̄titate et figurā sui ɔ̄nite · figurant̾ figurā
n̄ sicq̄ do alienā · hanc v̄ n̄ā impo̾le est ip̄a h̾e p̄p̄ n̄ā ignis · et eis
ɔpositū · n̄ · exhit · s̾ · hor ip̄ote est ɔstanc in p̾p̾a figura · s; p̄p̄ hu̾di
aquosi · et sicci t̄rei · p̄p̄ q̄ in dicat duas n̄as nūc dcās · ca̾plm dr̄ · ī d̾ ·
diuidit̾ ꝑtes · In p̾ma · n̄ · ꝑte d̾āt q̄ alia sunt cor̾ ɔposita que
ɔstant ex hu̾do et sicco · In s̾a v̄ ꝑte q̄ alia sūt cor̾ ex hu̾do et sicco ·
p̄p̄ d̾ratum q̄titate et figurā mat̾ · vt · i · sūt anch ɔtra rdifin.
relinquit̾ g̾ impo̾ni ꝑte d̾ratū q̄ alia sūt cor̾ · i · q̄te passiones · s̾
apūt cor̾ eo q̄ n̄ sic ɔstant ex hu̾do et sicco · t̄rio · et n̄ ideo q̄
h̾nt ex hiis declaratā q̄titate et figurā · cor̾ · n̄ · iste ɔstantia

ex hu̾do aquoso · et sicco t̄rio · aut solidant et aggregant̾
aut soluūt̾ · quor̄ aggreatō · et indurātō ꝑ hanc exp̄mitur
h̾ ꝑ coagulatōe · ɔsiderand' est de solutōe cor̾ · q̄ aūt · et de ta sic sūt
soluta q̄ liq̄tur aut sic soluūt̾ et mollificant̾ et n̄ liq̄tur
Que aūt liq̄tur · aūt humectant̾ in p̾fundo et cē · p̄p̄ hu̾do aūt
humectantur existente · aliq̄ et n̄o · ī tenui̾ · et h̾ aliū p̄p̄ hu̾ge ·
aliū alieno · q̄ n̄o ɔtingit ab extrinsecis cū agunt aliq̄ cor̾ d̾tag
solutōm in p̾fundo qm̄ d̾ꝑat inexteri b; · p̾mo g̾ tractat
de coagu̾lib; et incoagul̾ib; · s̾o de mollific̾b; · t̾ de liq̄bil̾ et liqual̾
tractans g̾ de coagu̾lib; · ꝑ tangit cās efficientes · quare ꝑ sua
fit coagulō · s̾o quare absentia · t̾ · cū nature sūt h̾ in q̄ue
coaglant̾ · q̄ sic aquib; aūt soluunt̾ coagu̾lia · Incipiens g̾
dicit q̄ ꝑus dcm̄ est de coagu̾lib; et incoagul̾ib; vlt̾o · s; tūc redend'
est de hiis sp̄alib; · que · n̄ · coagulantur · quedā a calido ·
quedam a frido · s; differunt · q̄ a calido exsiccantur hu̾do ·
s; aquosū · aūt condensatō aūt ɔsumendo · a frido exp̾lluntur
exp̾mente calid' · que coagulat · aūt coagul̾ · absentia
calidi aūt hu̾di · que v̄ sunt mag̾ aq̄ calidi absentia
coagulant̾ · que v̄ mag̾ t̄re hu̾di absentia · g̾ est absentia
sic coaglatō · eius ꝑsentia fiat solutō · g̾ que hu̾di absentia
coagul̾ · hu̾di ꝑsentia liq̄ant̾ · vt ī p̾cedenti coaglone sunt op̄
nūt minores pori spacijs aq̄ · i · ī sicco ɔp̄sito fiunt pori cor̾ꝑ ·
q̄ n̄o h̾ent spaciū suscipiendi hu̾d' aquosū · ita sic patet
de lat̾e · s; quor̄; pori n̄o ita ɔstunt ꝑmūt liq̄tur hu̾do
s̾ que coaglantur ꝑ p̾uatōm calidi · calidi ꝑsentia liq̄tur
vt patet de auro et de argento et h̾ · et n̄o dicit h̾ · n̄ pori ɔp̾mant̾
q̄ ingressus caloris; ingressus ī corꝑeis · hu̾ v̄ corꝑeus
vn̄ n̄o potest op̄ilari pori corꝑis coagu̾ a frigore q̄ ꝑ
ip̄ius ingrediē calid' soluet eū · n̄ · ingrediēs sp̄ualit̾ hu̾ · s̾ ꝑ
sic potēū op̄ilatos n̄o p̄t h̾c ingredi · q̄ g̾ coagu̾lia et cē ·
In coagu̾lia v̄ et cē · declarat q̄ ea cor̾ sūt incoagu̾lia q̄dā · n̄ · q̄
n̄o h̾nt huōre aquosū · et quedā que h̾nt · et p̄p̄ h̾ coagu̾lia sunt
a frido · n̄o tū ɔtingit coagu̾ eū sine sc̾ientia et q̄dā que h̾nt
huōre aquosū · s; plus h̾nt hu̾di aerei p̄p̄ h̾ n̄o coagulant̾
p̾cedit sup̾ p̾mo dicens · que h̾nt huōre aquosū in coagu̾lia g̾
q̄ s; debent coagu̾ · h̾ ent a frido ꝑ p̾uatione hu̾di · g̾ que n̄
h̾nt huōre aquosum · incoagu̾lia sūt · q̄ n̄ ꝑ sūt coagu̾
a calido · n̄ a frido sic dcm̄ est · s̾o · que h̾nt huōre aquosū · s; ꝑ
h̾nt de calido et terreo · incoagu̾lia sūt · vt mel · d̾ est ī s̾cruce
elixatōis · et egressōis pura a feculento t̄rio n̄ coagul̾ · t̾ · loo
in coagu̾lia sūt que eī; h̾nt multū de hu̾ aq̄o · s; plus h̾nt
de huōre aereo vel de oleō · de q̄uo sup̾dcm̄ est; qm̄ n̄o coaglat̾
et vel ut ꝑ dragunt · i · viuū argentū · de noīāt · n̄ · sic aū · aq̄ō
et frig̾ suu mod' ꝑ se · s; imp̾ · n̄ · insup̾ficiat plana · m̾ōīs mag̾
de q̄uo h̾nt inv̄le ꝑ mlo · h̾ quarta q̄ n̄o coagu̾ sūt · n̄ · vt dcm̄
est sup̾ · ꝑpositas et vitio tal̾ ī p̾dinte actōm · ita et p̾ohibet
coaglōm · Mollificabilia v̄ sūt · s̾ · tractat h̾ de mollific̾bib;
cois duo cor̾ et imollific̾lia · p̾m q̄ mag̾ est t̄rea · s; ī sua
coagu̾ne exigitur totū hu̾ · s; iter imollificab̾le est corꝑ
q̄ n̄o h̾t equalit̾ viam · i · ad coaglōm · et solutōm · t̄dicat
quid mollificab̾le q̄ mag̾ est t̄rea · n̄o h̾nt duas dcās · q̄ cōe
dicit g̾ q̄ illa cogn̄te coagu̾ · s; mollificab̾lia que n̄ sūt q̄
magis hor · n̄ · que · s; sūt mag̾ aque · sic n̄o est mollificatō
s; liquatō · s; cor̾ꝑ q̄ mag̾ sūt t̄re cor̾ꝑ solutō mollificatō;
· s; in sua coagu̾ne n̄o exigit̾ totū hu̾d' ab eis · hor · n̄ · ī
quib; totū exigitur hu̾d' si remaneant pori ap̾ti · educto
toto hu̾do · s; iterū adueniat hu̾d' finalit̾ liq̄tur et mollific̾
sic vitrū et sal · n̄; mollificantur · et ne h̾nt inequalit̾
et q̄ · h̾ n̄o sp̄cificant̾ intus exponit̾ dup̾licat̾ d̾ · aūt · n̄ ·
ita q̄ n̄o h̾nt equalit̾ viā ad solutōm sic h̾uerunt · co̾a
glone · aū · ita q̄ si h̾nt poros equalit̾ · in coagu̾ne · n̄ · h̾nt
poros ex quib; educebat̾ hu̾d' · et ī natura v̄ coaglone n̄o
h̾nt poros susceptiuos hu̾di · vt p; in late · et h̾ in ōib; h̾ ɔtra
sūt · vt p; de t̄rio · coagulat̾ n̄ · et resiccat̾ · et solūtur ī poros
cor̾ hu̾d' sic et cē · et pori eo̾ exeunt · vn̄ tale n̄ p̄t
mollific̾ri · n̄ ī ut motu h̾ ɔtinꝑiant̾ pori ad susceptōnem
hu̾di mollific̾tis · et talia t̄rea n̄o debent cē materie ·
ductilia · est · n̄ · fīciunt t̄rea n̄ ꝑ duct̾ilec · vt h̾ent intus · et ide
mollific̾ri q̄ liq̄ō; · vn̄ si coagu̾ ꝑ ip̄us solutō erit liquatō ·
et h̾ de q̄ ductilia n̄o sūt mollifi̾lia · q̄ talia sūt mag̾ aque
hor · n̄ · tūc solutō fuat; mollificatō q̄ h̾ sūt mag̾ t̄re · Quedā
liquabilium · vlt̾o in hac sc̄ie exponit liq̄bilia et illiq̄bil̾

Deinde cum dicit: liquabilium autem quaedam sunt madefactibilia, quaedam non madefac-
tibilia, et immadefactibilium [illegible] sicut probatur per experimentum, quia illiquabile
non madefactibile nullum potest esse, et similiter quod est differentia inter liquabilia et madefac-
tibilia, quoniam liquabilia sunt ea quae per liquorem dissolvuntur, non tamen in ipso
tamen continentur ut lutum; madefactibilia vero sunt quae humorem [illegible]
aliena non per liquorem dissolvuntur ut lana. Insuper vero huic litterae
dicit differentiam inter ea quae liquantur et ea quae tinguntur. Dicit ergo quod liqua-
bilium et illiquabilium quaedam sunt madefactibilia, et enim lutum
est liquabile simul et madefactibile ab humido, sed lana est non liquabile,
madefactibile ab alieno humido, et aes vero est liquabile ab humido et
madefactibile. Liquabilium autem, quia superius dixit quaedam non madefactibilia sed
liquari, dicit hic quod est quomodo liquantur madefactibile et alieno
humido. Sunt et ab aqua. Exponit quod quaedam liquabilium ab
humido aqueo sicut vitrum et sal sunt non madefactibilia,
humido enim in eis infuso non madefiunt ipsa sed liquantur; unde sunt
madefactibilia. Sed quidam dicunt madefactibile et non liquabile et hoc
probant dicentes [illegible]
[illegible] tangibile [illegible] aliquibus quae non tanguntur
non mollificantur [illegible] liquantur humido tangente et accipit
hic non mollities non secundum quod mollificativum est finale solutio, sed
[illegible] sicut non dat vitrum et sal cum tanguntur mollificari, non
solum finaliter. Quaedam sunt madefactibilia. Exponit quod liquabilium
quaedam sunt madefactibilia, quaedam non. Exponit hic quod quaedam non liquabilia
sunt madefactibilia, sed quaedam alieno humido ut lana, quaedam
proprio ut [illegible] in maceratione ut [illegible]
Deinde non liquabilium et non madefactibilium nullum potest
esse. Et enim quaedam [illegible] scilicet grossum vel [illegible] sed non liquatur
[illegible] quia non coagulatur, non humidum quia non suscipit alienum humi-
dum [illegible] non madefactibile quia semper manet humidum.
Sunt proprie tingibilia. Assignat hic intingibilia scilicet tingibilia
et liquabilia, dicens quaedam enim sunt tingibilia non liquabilia,
quaedam [illegible], quaedam vero [illegible] modo. Exponit primo quae sunt tin-
gibilia, quia quae habent poros maiores quam [illegible] igitur aq-
[illegible] poros partes duriores non solubiles ab aqua, sed liquabilia
aqueo sunt quaecumque [illegible] liquantur illa [illegible] humido quod
contingit tingi scilicet aqueo, ut ponit exemplum de liquabilibus
tingibilibus [illegible] humido sicut est terra [illegible] quali-
[illegible] humido et non tinguntur scilicet vitrum et sal [illegible] probat quod [illegible]
[illegible] poros [illegible] dimensiones non [illegible] coagulatione
[illegible] dissolvuntur partes eius. Liquabilia vero. Exponit quod
[illegible] humido tingitur sicut terra in qua sunt pori [illegible]
[illegible] magni [illegible] tingitur [illegible] ut
in profundo [illegible] liquatur, id est per liquorem dissolvitur [illegible]
dicit quod [illegible] passio scilicet liquationis et tinctionis [illegible]
recipit humidum in poris. Sunt autem flexibilia. [illegible] pars
[illegible] in qua determinat [illegible] homonima [illegible]
[illegible] passiones [illegible]
[illegible] in eis quantitatem et figuram [illegible]
[illegible] passiones manentia in eadem quantitate aut [illegible]
[illegible] manentia in eadem quantitate, ut in hac diffinitione. Sunt
autem flexibilia [illegible] in proprio sequentia id est Sunt autem [illegible]
non manentia in eadem quantitate aut in duabus dimensionibus sequentibus
[illegible] Sunt autem flexibilia [illegible] et [illegible] Sed sunt ma-
nentia in eadem quantitate aut manent in eadem quantitate [illegible]
utrique [illegible] in prima diffinitione id est videlicet Sunt autem
[illegible] aut non manentia in equali quantitate ut ibi Sunt
autem [illegible] manentia vero in eadem quantitate [illegible]
secundum passiones aut secundum totam figuram [illegible] aut secundum
partem [illegible] secundum partem [illegible]
secundum partem profunditatis [illegible] Pulsu cedentia
aut secundum partem [illegible] Compressibilia autem
[illegible] secundum partem profunditatis
[illegible] secundum partem superficiei [illegible] hic scilicet [illegible]
[illegible] pulsu cedentia [illegible] pulsui cedentia [illegible]
[illegible] frangibilia [illegible]
[illegible] secundum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicit qualiter [illegible] dicitur [illegible]
[illegible]

[illegible] curvatur [illegible] quarto dicit ad [illegible] motum [illegible]
[illegible] curvum [illegible] lineae
[illegible] lapis [illegible] curvabilia [illegible] lapis
curvetur [illegible] Sunt flexibilia et directa [illegible] lineae [illegible]
[illegible] longitudo [illegible] extensa
[illegible] probat [illegible] longitudinem
[illegible] directa [illegible] extensa [illegible]
[illegible] sursum [illegible] Exponit hic qualiter [illegible] curvantur
sursum et deorsum [illegible] curvatur sursum [illegible] [illegible]
dicitur [illegible] curvatur deorsum [illegible] curvum.
[illegible] longitudine curvatio est motus [illegible]
[illegible] modus [illegible]
dirigi [illegible] directa [illegible] dicit ad [illegible] illum motum [illegible]
[illegible] videtur [illegible] motum [illegible]
curvum [illegible] curvum curvatio [illegible]
[illegible] curvatio [illegible] in medio [illegible] rectitudo
[illegible] curvatur [illegible] lineae [illegible]
[illegible] curvum [illegible] curvatur [illegible]
[illegible] motus [illegible]
in rectum [illegible] curvatur [illegible]
[illegible] curva et directa [illegible]
[illegible] solvitur [illegible] falsa [illegible]
[illegible] curvum curvatio [illegible] medietas [illegible]
[illegible] directionis [illegible] falsa medietas [illegible] curvatio [illegible]
[illegible] curvatio [illegible] rectitudo. Et hic quaedam frangibilia
Sequitur [illegible] quae [illegible] curvantur [illegible]
aut frangunt aut comminuunt, unde dicit quod [illegible] frangibile quod non
comminuitur [illegible] lignum [illegible] ad [illegible] comminuitur
[illegible] frangibile ut glacies et lapis [illegible] ponit hic [illegible]
dicit [illegible] inter [illegible] comminutionem [illegible] individuas
[illegible] partes [illegible] plures [illegible]
[illegible] assignat causam [illegible] illud enim frangibile est
quod [illegible] poros longa [illegible] soliditate
[illegible] curvatur [illegible] non [illegible] dicitur
hic poros non [illegible] poros [illegible]
[illegible] dimensionem [illegible] curvatur [illegible]
[illegible] plures duabus [illegible] dimensiones [illegible] habet poros [illegible]
[illegible] scilicet frangibilia et comminuibilia. Sed dubium est qualiter
dicit glaciem esse comminuibile [illegible] coagulatum [illegible]
non habet poros [illegible] coagulatum non [illegible] habet po-
ros aliquo modo. Sed aqua liquida frigore [illegible] coagulata non habet po-
ros nec vacuum [illegible] aqua coagulata [illegible]
glacies [illegible] aqua liquida non habeat [illegible]
ut patebit infra [illegible] poros [illegible] fortius in glacies [illegible]
glacies non [illegible] glacies [illegible] frangibile
[illegible] grossius corpus [illegible] poros [illegible]
[illegible] glacies [illegible] grossius [illegible] aqua liquida [illegible]
[illegible] frigus [illegible] vapores [illegible]
aggregat illos [illegible] glacies [illegible]
frigore [illegible]
aqua [illegible] vaporatum [illegible] subtilius [illegible] grossiori [illegible]
[illegible] subtilis [illegible] repletum [illegible] grossum [illegible]
[illegible] subtile [illegible] repletum [illegible]
[illegible] in aqua subtilis in grosso [illegible]
[illegible] congelatione [illegible] grossius [illegible] poros
subtilius [illegible] poros [illegible]
[illegible] non potest [illegible]
poros plenos mollioribus aqua [illegible] mollis [illegible] unum aqueum molli-
[illegible] Et hic pulsui cedentia. Sequitur de [illegible] passiones [illegible]
manentibus in eadem quantitate et equali [illegible] secundum partem [illegible]
[illegible] profunditatis [illegible] dicitur pulsui cedentia [illegible]
[illegible] pulsui cedens [illegible] liquari
[illegible] non cedit pulsui quia [illegible] non potest aqua [illegible] cedit
pulsui [illegible] cedit ad plus [illegible] non manet
[illegible] cedit [illegible]
[illegible] pulsus [illegible] secundum partem [illegible] profunditatem
[illegible] pulsui [illegible] plagae ad totum tactum [illegible]
secundum partem [illegible] comminui
[illegible] pulsui cedentia et [illegible]
[illegible] pulsui [illegible]
[illegible] plagae [illegible] totum tactum [illegible]
[illegible] angulum aut [illegible]

actum. et sic dicitur cedere plage: vel cedit corpori obtuso. et sic cedit ad tactum ad totum vel tactum cedit. quod quidem est magnitudo corporis cedit. tamen est magnitudo contingentis corporis tangentis cum superficie. Dicta igitur divisione dicit quod talia sunt mollificabilia et sunt mollia. quia manet embryon equaliter parte tactus [illegible] secundum partem propriam cedenti. et exponit quod pulsui non cedentia. aliqua quia nullo modo cedit pulsui ut lapis. aut quia non cedit cum coagulatione. sed cum incipit solui ut est. vel quia licet cedat et cohibeat tangenti. non tamen cedit secundum partem corporis cum cedit. sed transponitur equaliter parte et includit ipsum. Coactibile quod pulsui cedit. exponit hoc in materia medio quantitatis recti et primum secundum partem superficialem et propriam tantum. et hoc quod dicitur totalia tactus hoc est secundum quantum quod qualitatis [illegible] et corpora sic distinguit. formalia sunt que manent in pulsu et quedam non. non sunt manentia ut spongia et lana. item corpora que manent in pulsu quedam facile obediunt tangenti quedam non. non facile obediunt sicut lignum. vnde [illegible] que non manent in pulsu. et quedam non facile obediunt. et quod non cedunt pulsui. et sic planum quod dicitur inuita [illegible] quod ad [illegible] reducit quod dicit Alexander in commento [illegible] de memoria. quod homines qui sunt duriores habent [illegible] non manus humidas non suscipiunt fantasias [illegible] [illegible] que non sunt humidi [illegible] humidum [illegible] non manus [illegible] si induat sigillum magis fluente [illegible] imprimit. sed quia [illegible] nunquam permanet similiter sicut est in aqua [illegible] quod hic accepta accipit solum in corpore habente partes manentes [illegible] accepit in anima licet non habeat tantum corpus ut maneat [illegible] [illegible] tamen cum corpore [illegible] cognoscens.

Sunt autem compressibilia. sequitur in hac secunda distinctione de corporibus permanentibus secundum partes manentibus in eadem quantitate. sed non equali. aut quod suscipiunt extensionem in maiore quantitate aut exprimuntur in minore. sed vel extenduntur in maiore aut in extenduntur propriam servantes figuram. aut in alienam. quod vero propriam servantes tractabilia dicuntur. quod vero alienam ductilia. que vero in minorem compressionem quantitatem dicuntur compressibilia. sunt ergo compressibilia quedam que sunt pulsui cedentia. sed non omnia. quod igitur distinguit compressibilia. secundo exponit partes distinctas. et ostendit dicens quod compressibilia sunt quorum in ipsa in pulsu conveniunt possunt in profunditate embryon alienati. dicit non [illegible] aliud alii partem in expositione vero partium distinctionum primo exponit ultimam partem. aqua enim non compressibilis quod transponitur in locum alterius partis. secundo exponit primam partem distinctionis quod [illegible] quod in se ipsa in pulsu conveniunt [illegible] quod in pulsu [illegible] motus amonetis? contingentis ut in vii. phisicorum capitulo [illegible] quod impulsus est motus qui sit a mouente et diditur in impressione et expulsione. et est expulsio quando mouens tedeat? et commouetur. et hic in fine motus. et post totum motum. et venit solum expulsio in parte expulsionis. impulsio vero que non tedeat. sed continget impulsum post totum motum. et compressibile non tedeat compressio. et exponit secundam partem distinctionis dicens

Compressibilia sane. quod dicit. que compressibilia sunt in profunditate embryon alienati quia habent poros evacuatos corporibus. et dicit divisione quod est profunditatis inania vacua. et sic queritur qualiter possunt hic in poris si plene distinguendi aut quod aut poris sunt pleni mollioribus corporibus quorum sunt pori. compressibilia sunt compressibilia non possunt. sed vero sunt pleni durioribus. hoc nequeunt compressibilia. et sicut compressibilia. dicens enim spongia enim cum pori corporis sunt pleni liquidis. ergo compressibilia sunt. vel que non habent poros. vel quia sunt duriora non sunt [illegible] vel que habent poros plenos durioribus corporibus. sicut lapis compressibilia non potest vel quia non habet poros. vel quia durius est aqua. ante compressibilia sunt quorum pori non habent. sed contingit querere de predictis partibus divisionis. et primo de hoc quod dicitur. quod compressibilia possunt convenire in se ipsa. quia aut conveniunt in sua vacua. aut in sua plena. si vero in sua vacua. tunc vacuum est in rebus. et hoc est impossibile. sed in sua plena. et dico corpora esse in eodem loco. aut plures partes vnius corporis esse in loco vnius. vel non differret compressibile et corpus plenum. Ad hoc dicendum quod conveniunt in sua vacua. id est in poros aut plenos aere aut plenos mollioribus. ut dicitur in textu cedentibus illis quorum pori sunt pleni. Contra. et de hoc quod dicit quod conveniunt in profunditatem embryon dimissi alienati. quicquid compressibile exprimitur in minorem quantitatem. et secundum longum et latum et profundum. igitur non conveniunt solum in profunditatem corporis embryon. sed etiam in breuitatem et in [illegible]. et hic videtur partim quod alienatio dimensionis. quia si sua dimensio est permanet continua. tunc non est vnum corpus quod compressibile. sed [illegible] et hoc falsum. igitur sua alienatio dimensionis erit profunditatis. secundum plures dimensiones. et non solum conveniunt in profunditate embryon. dicendum quod cum tres sint corporis dimensiones. due illarum sunt tamen extremitates actu. scilicet longitudo et latitudo. et vero extremitas est tamen potentia. et non actu. scilicet profunditas. et tamen sunt extremitates actu continuo. actualiter dimensio non est autem profunditas. vnde in profunditate [illegible] latitudo et longitudo et non actu. secundum quod dicitur longitudo linee. et linea actu finis superficiei. et secundum quod dicitur latitudo superficiei est superficies actualiter extremitas corporis. vnde pori profunditatis sunt quodammodo in potentia alterius dimensionis. Contra et de hoc quod dicitur quod eius quod compressibile dicitur non transponitur alia pars in locum alterius. hoc enim videtur falsum. quia si imaginetur partes proximas medio et partes interiores partes ex medio et proximiores necesse est cum corpus compressibile partes propinquas medio et proximiores partes [illegible] illas et in locum vel in quibus sunt partes proxime medio conveniunt. vnde partes transpositi ad locum alterius. Ad hoc dicendum quod

sicut cedente vno corpore necesse est aliud corpus esse in loco ipsius. sed conveniunt partes proxima medio. et sic proximior medio necesse est partem interiorem illam esse in loco partis proxime medio. et sic non manent due partes in loco vnius. Tractabilia vero sunt. sequitur de corporibus que extenduntur in maiorem quantitatem sequendo propriam figuram. non alienam manentibus in sua continuitate. et hoc dicitur tractatiua. hanc principaliter distinguit. secundo exponit et facit de hiis. et in tractabili distinctione quorum embryon potest transponi in oblicum. exponit partes distinctionis. primo partem hanc quarum est transponi in oblicum et accipitur hic transponi. ut supra vero dicitur quod aqua non cedit pulsui. sed transposita maiorem locum extenditur. et ulterior partibus locum. et hoc probat dicens. quando trahitur transponi admovetur. sicut distinguitur in vii. phisicorum capitulo. ii. tractus est motus admouentis. secundo exponit hanc partem embryon dicens ipsum esse continuum. modo enim tractus nullam suscipit divisionem. per eam efficiuntur tractabilia. et in mollibus enim humidis viscosa et habent [illegible] aut non possunt. vel talia in quibus continue et humiditas. ut in lacte vel in quibus est humiditas. sed non viscositas. ut lac. et sic vero concludit quod similes eadem sunt tractabilia et compressibilia. quia multa continua in suis poris [illegible] possunt trahi in porositatem. quedam vero sunt tractabilia et compressibilia ut que poros non habent. sed viscosam humiditatem. sicut fenum. quedam compressibilia non tractabilia sunt que poros habent. sed non habent viscosam humiditatem. ut spongia. Sed queritur. quia ponitur in distinctione tractionis transponi in oblicum. et non in rectum. sicut enim quando trahitur secundum aliquam dimensionem. necesse est ipsam extendi principaliter secundum primam dimensionem. scilicet secundum longitudinem et rectitudinem. Ad hoc dicimus. quod in distinctione in oblicum intelligitur sicut procedens transpositione in rectum. vel aliter quia trahitur quod trahitur in oblicum per suis [illegible] vel nulla pars quam trahitur in oblicum trahitur et curvatur.

Sunt autem hec ductilia veluti es. Tractat hic de corporibus manentibus in eadem quantitate. sed non equali. que extenduntur sequendo figuras continuas alias vero ductilia quorum primo ponit exemplum. secundo distinguit. ipsa enim est cum liquidum sint ductilia per lignum. vel et lapides. nullo modo ductilia vel sic distinguit. ductilia quecumque possunt eadem plaga simul et in latitudinem et in profunditatem transponi secundum partem embryon. sed hoc videtur falsum quia impediat quantitatem secundum eandem plagam possint esse ductilia secundum omnem plagam. certum enim cum liquida sint si fundatur in aliquo loco. potest ergo partes esse in medio et ductilia? ergo quod hoc non accipitur eandem plagam secundum dimensionem. sed secundum diam [illegible]. quia primo quia quod ducitur sit per ductibile ducitur. Item cum dicat ductilia que cum dua in profunditatem et latitudinem intelligendum quod secundum has dimensiones maxime sequitur figuram ducentis et eius in quo ducitur. quoniam enim ducitur suscipiunt figuram et replicationem. secundum latitudinem et profunditatem eius in quo ducuntur. in ethione? vero et [illegible] sed longitudinem eius in quo ducitur. et tunc figuram ductilia sunt patet cum plumbum liquidum ducitur cum aliqua superficie plana ut planam sequitur figuram. accidit enim quod ducantur in longitudinem et accipiatur in hac divisione transpositio. id est positio ulterior partis loci. accipitur ac secundum partem embryon. hoc enim est partes prima in quam partes conveniunt ductibilis partis medie sequentes. et non partes media cum ductibilis partis medie sequentes et non partes media cum ductibilis ponit partes positas. et hac divisione dicitur illa esse non ductilia que non possunt ita transponi. Sunt autem ductilia sunt hec ductilia sicut pulsui cedentibus. sed non conuertuntur. quia lignum mollificatum. vel putrefactum pulsui cedit non tamen ducitur non enim conuertuntur. quia lana et spongia cedunt pulsui. non tamen ductilia sunt compressibilia. et hic dicit quod quedam compressibilia sunt non ductilia vt lana et spongia. quedam vero ducuntur ut es et liquida. alia vero non sunt compressibilia ut supradictum est in ductilibus. quia que ducuntur licet cum ducuntur sequuntur alienam figuram. tamen cum ducta fuerint tenuantur propria quantitate et superficie plana. Sunt autem quedam fissibilia. In hac eciam distinctione tractat de corporibus suscipientibus spaciales passiones vero non manentibus in eadem quantitate. in inequali corpora suscipiunt divisionem in minorem. dicit igitur sic de talibus. aut enim suscipiunt divisionem similem non autem similem aut dissimilem. continuam. que vero suscipiunt divisionem ut dissimilem non autem dissimilem. non dicuntur in sequenti dicuntur id est et frangibilia. procedendo. que vero suscipiunt divisionem similem naturae. aut similem naturae. aut sicut sicca et humida. humida vero aut dissimiliter dividuntur. aut facile manent divisa. velut viscosa. aut facile dividuntur. sed non bene manent divisa. ut quilibet humida. que vero sicca sic dividuntur. hec dividuntur. adeo scilicet quod dividens diuidit et incendit. et non precedit dividendo divisionem. et talia dicuntur potencia scissibilia. aut diuidentur. id plus quam dividens incendit et diuidit dividendo diuidentem sine extremum corporis dividentis. et talia dicuntur scissibilia. de quibus tractat hic primo et primo ponit exempla. et postea distinguit. scissibile quando scissibile est quod potest dividi ad plus quam dividens. diuidit. quia quociens scinditur

hoc contingit. Et in hiis perdit dictio dividentem. Sed non impositionem vel divisionem corporis que dicuntur porosa. Post dicit quod que sunt insecabilia, sicut que non patiuntur talem divisionem, sicut molle coagulatum quod recedit pulsu, non potest dividi. Et quod perdat dictio dividentem et hoc intelligendum est de mollibus simpliciter. Molle enim aliquid scissibile est, ut lignum, nec consideratur esse scissibile, quod quia continuum non. Quia scissibilia sunt quecumque habent poros secundum longitudinem. Postea ostendit quod in ligno quoddam, quod in ligno partes secundum longitudinem coherent debiliter quoad eam naturalem colligationem, et quia poros et oblongos scissioni convenientes invenimus, propter hoc secundum longitudinem sunt scissibilia. Sed quod partes naturali colligatione et coadunatione sive consolidatione coherent partes ligni secundum latitudinem, et quia ibi non invenimus poros, propter hoc non sunt scissibilia. Sed porosa scissilia non enim secundum longitudinem dividuntur ad plus quam dictio intendit. Divisiva autem sunt. Exponit hic que sunt porosa. Quedam et mollia in quibus dictio non perdit continuitatem dividentem, nec continuantur, neque que manent divisa sicut liquida. Non nulla particula. Dicit quod quedam possunt esse simul scissibilia et porosa, sicut lignum scinditur secundum longitudinem, dividitur secundum latitudinem. Et hoc est quia secundum latitudinem habet fortiorem continuitatem et adhesionem, et propter hoc secundum hanc divisionem non potest dictio perdere dividentem. Secundum longitudinem vero habet partem quandam debilem talem colligationem, et propter hanc divisionem perdit dictio dividentem. Viscosum particula. Et alio loco exponit viscosum, quod sunt humida sive mollia tractativa, et propter fortem coherentiam sive humiditatis et talia sunt ductibilia quecumque non contrahuntur ut tachene, quarum una pars non solum adheret alteri sed et inheret, quia vehementia coherentie sive humiditatis, et propter hoc in talibus valent extendi partem [illegible]. Sed non per apprehensionem, sicut enim dicitur quod [illegible] tractivum sed non apprehensibile. Quecumque tunc talia. Quarto loco hic exponit humidi [illegible] dictio congruentem viscosis et dicuntur liquida. Pacientia quot. Postea dicit quod pacientia non cadunt in divisione et cum pressione quod reducuntur ad apprehensibilia non manifesta apprehensa. Et insensibilium quedam apprehenduntur sub viscosis, sicut que apprehendi non possunt, quedam vero sub apprehensibilibus, sicut insensibilia que comprehenduntur habent manifestam apprehensionem. Et hoc quod visibilia. In hac quarta distinctione tractat de corporibus susceptivis passionum, quasi passiones habentibus dictionem difficile [illegible]. Hanc et dicit aut enim susceptiva dictionem per difficile [illegible] difficilia. Et hoc sunt evaporabilia aut susceptiva dictionem difficile [illegible] difficilia, quorum totum potest exalatur a sicco, et talia sunt ustibilia. Tractat ergo de ustibilibus et vaporabilibus, et primo de ustibilibus, quia in hiis est segregatio totius humidi potentialis a sicco terreo declarato. In vaporabilibus vero segregatur pars a toto. Unde in principio huius distinctionis dicit docens quot sunt ustibilia et distinctionem omnium ustibilium. Secundo tractat de vaporativis. Et tertio item adustibilia specialia tractantur ergo de ustibilibus et non ustibilibus, lapis vero non ustibilis, quia non habet poros susceptivos ignis et glacies similiter, quia licet habeant poros, habent tamen humidi potentiam igne dissolvi. Ergo ustibilia dicuntur quecumque ustibilia sunt quecumque habent poros susceptivos ignis et que habent humorem in poris sive aquosum quod secundum rectitudinem exalatur ab igne vincente, quia ignis vincens superattendit sursum secundum rectitudinem et humorem habent debiliorem igne minus potentem extinguere ignem et exalare ab igne. Et quod talia ustibilia probat per locum a contrario, quia quecumque non habent humorem in poris sicut lapis, et lapis, vel que habent humorem potentiorem igne vincente sicut glacies et valde humida ustibilia sunt. Vaporativa et quecumque tractat hic de vaporativis, in duas dividitur partes. In quarum prima tractat de vaporabilibus specialibus simplicibus et hic tangit [illegible] omnium impressionum que tractantur supra in libro tertio [illegible]. Dicamus namque. Qualiter prima mixta in aeris sunt et ex vaporibus et qualiter per evaporationes generantur aliqua ex terrestribus mixtis et talis, tractando ergo de simplicibus vaporativis primo tangit humidi vaporatum, secundo siccum et coniunctum, ex hiis tangens vero humidi vaporativi dicit quod ex ipsa vaporatur quoddam subtile et quoddam minus subtile et hic tangit ex sicco vaporativa. Primo ergo diffinit vaporativa dicens quod vaporativa sunt quecumque habent humorem aereum et habent non minime exalentem. Et hoc pro una sola probatione probat utrumque per contrariam dissolutionem, quia dicit quod vaporativa non exalant sive ignis. Et hoc probat sic, quia omnis alterius vel exalatio fit a calido vincente, et propter hoc quod dicit a calido vincente dicitur intelligi quasi ille humor qui est in vaporativis, quia humor aquosus aereus non evaporatur, quia totus sublimatur. In acetis est spiritus congregato. Dicit qualiter fit exalatio humidi sive a calido vincente, quia inacte sicut in toto et ex humido humectativo sive aquoso fit congregatio spiritus vel spiritualium vaporum, quidam elevantur supra medium ex quibus fit tonitrua et cetera. Et quidam vero ad medium aeris ex quibus fit pluvia et nix.

Vaporativa vero mora. Tangit hic vaporativum siccum. Ut etiam et hoc vaporativa mora vaporant, quia difficilius resolvuntur vapores ex eis quam ex aqua. Et propter hoc maiori mora et hic elevant sursum in aere et que subtiliora sunt horum evanescunt cito et dicuntur evanescentia sicca, que vero grossiora sunt non evanescunt, et talia dicuntur sicca. Et dicit dicam inter vaporativa sicca et vaporativa humidi dicens quod vaporativa sicca differunt ab humidis, quia vapor siccus neque humectatur nec fit spiritus et differunt hec spiritus sic spiritus est fumus continuus in longitudine aeris sursum et talis est subtilis vapor aquosus, de quo dicitur supra in libro celi et mundi, quia vapor humidus ascendit recte. Et hec fortassis quasi fit pressio cuius partes recte ascendunt. Et dicitur vapor aquosus spiritus continuus, quia spiritus continuitas partium vaporis et etiam continue partes, quia non habet partes continuas nec propter fumi humidi aquosi continuitas. Vapor vero a calido vincente. Declarat hic qualiter elevatur vapor continuus humidus et hic de quo supra in principio et in libro vapor unius ex duobus vaporibus. Dicit ergo quod vapor a calido vincente est segregatio aeris cum calidi et humidi. Et dicit quod vapor communis aque et est aliquid resolvatur coadunatur in continuo, quia exalatio resolvitur non madefaciens, nec madefacit. Sed quoddam colorat et colorat propter hoc colore nigro. Et ideo vapor est extractus a ligno et est ligneus coloris vel etiam coloris in ligno. Dico namque omnia. Secundum partem in qua declarat vaporativa inanimata et primo in talibus et hoc dupliciter, aut enim sic quedam inanimalibus et hoc dupliciter aut enim sicut quidam talibus pro generatione et mixtione fiunt exvaporationibus, sicut dicitur fit exvaporationibus aque et terre sunt mixta in generatione sua principaliter ut in libro methaurorum. Principio secundum caliditatem et crines vel capilli generantur propter vaporationes eternas exalantibus et sic generantur dentes. Unde dicit quod omnia vel pars superflua fit in modo sive vaporatur et hec sicut in suo tunc dicitur. Nomen iacet omne. Hic dicit quod specialibus nominibus et non nomine communi exposuit partes alias factas exvaporationibus, quia eius in animali quod sit exvaporativa unum nomen non est unum non est commune, sed secundum analogiam vel secundum proportionem et similitudinem omnia membra superflua que fiunt ergo coopimenta in plantis et animalibus sunt ex eodem genere sive vapore. Et exposuit in quibus est hec analogia, quia secundum quam proportionem sunt crines in talibus sunt folia in plantis et plume in avibus et squame in piscibus inest pilum et dicuntur in avibus et piscibus forma membra non solum illa quibus moventur pro cessione. Sed quibus prohibent leviores cruciatus. Sane pinguis vapor. Declarat hic vaporativa in plantis dicens quod non solum vapor est in lignis. Sed et pinguis vapor ex forti constantia humidi aerei cum subtili calido terreo. Et quod eis inest pinguis vapor probat quecumque enim sunt combustibilia esse generativa poris illa habent inesse pinguem vaporem. Sed ligna sunt combustibilia generativa vaporis esse ergo habent pinguem vaporem. Contingit enim quedam ligna oleum esse quod non elevatur propter fortem coherentiam sive humiditatis nec in ipsis per elevationem ut supra in tractatu de epistola. Sed creatur quam ipsius vaporativum est a calido vincente. Sed non est exalativum a calido non vincente, ut aliud vaporativum est a calido extrinseco non exalativum ab intrinseco, sicut oleum bullitur et potest intrinsecus evaporatur ab eo sicut fit ab aqua. Aqua vero exalativum est et propter hoc partes non comburuntur. Sed non est evaporativum. Et propter hoc extinguit ignem. Vinum sane dulce. In fine vero hic dicit similitudinem vini dulcis ad aquam vinum pinguis ad oleum. Et dicit hic vinum dulce evaporat sumitur evaporatio pro exalatione. Sed pingue vinum ad oleum, quia nec coagulatur a calido nec a frigido, ut supra dictum est de oleo et medium secundum calidum et sicut oleum creatur et vinum pinguis vero non vini. Sed non oportet quod nimium est impositum de vino sive humore vel humore exalativo sursum et propter hoc non inebriat eo enim quod habet exiguum humorem mixtum ad hunc pinguem emittit flammam. Ustibilia vero videntur. Procedit hic super ustibilia specialia que sic dividuntur. Ustibilium quedam sunt flammancia quedam non flammancia. Flammancia vero que calore ustivato liquantur. Et non contingit flammam nec carbonem faciunt ut patebit in sequenti divisione ustibilium. Item flammancium quedam flammant partes, quedam non partes. Sed eum aliis flammancium vero partes quedam dicuntur quedam non vero que vero dicuntur in tamen continuent, quia vero non dicunt carbones faciunt ut alias potest dici de hiis quod flammancium partes quidam habent propter poros ipsius humidi facile vaporativum et hic continent quod in continuum continuentur et non faciunt carbones, quidam vero habent in poris extrinsecis huius facile vaporativum. In poris vero profundioribus grossum humidum aliquid sive viscosum habent carbones faciunt. Flammancia vero non partes. Sed cum alius sunt que habent coadunatum humidum aereum cum aquoso et terreum ut nimium habent de calido terreo. Alia vero dictio ustibilium est hec. Ustibilium alia flammancia non liquabilia ut lignum. Alia liquabilia non flammancia ut cera et aurum aliqua vero isto modo ut thus et hec. Ordinat autem tertium sive cetera de ustibilibus et primo enim agit de hiis que continuentur in carnes. Secundo dicit ustibilia partes inflammancia et non inflammancia, et post secundam dictionem ustibilium quarto vero dicit declarando inter flammancia partes et non flammancia partes. Sed cum aliis. Incipit ergo sic. Quecumque corporum continentur in carnem illa sunt

No divido
tractus

[illegible] dicit.

&

vstabilia et dicit quod haec sunt coagulata a calido ut commixta a calido et frigido, haec
enim magis terrena sunt. quia quae coagulantur a frigido a calido dissoluuntur et
non continue mollificantur. Cuncta ut nitrum. probat quod corpora possunt dici con-
tinues. quia alia vitrum post hoc essentia super quae corpora composita et ideo quod enim
argentum tenetur ab igne. quia combustibilia quaedam lapides. et ideo sigilla
aliorum lapidum. quia propter similitudinem ipsius alius. hic est lapis detinetur ab igne
vincente. Vstibilia quaedam haec. quod declarantur quaedam species vstibilium. dicit haec vstibilia
generaliter. quia quaedam sunt inflammancia. quaedam non inflammancia. et inflammantium
partem quaedam sunt carbones ut patebit. et ex parte generaliter quae sunt inflammancia
quia quaecumque valent probare flammam sive per se sive cuncta cum aliis. et ex parte quaedam
est flammancia propter quod quaecumque terrena ut magis vel humida ut nihil habent humi-
dum vaporatum aereum vinum. Pinguedo ut oleum. exponit haec quae sunt flammancia
sed non per se sed alieno sicco aquoso sed magis partialia sunt quae maxime fu-
mum emittunt sive per se cum cunctis aliis. cum enim flamma sunt ardens ut in 3o
de generatione dicit. unde haec nihil habent de humido aereo coadunato cum aquoso. quae
vero carbones fiunt plus habent de terra quam de humido fumoso. Cumque quaedam
liquabilia cuncta. haec exponit sermonem vstibilium quae aliquando sublimium quaedam
flammancia non liquabilia sunt lignum. quaedam liquabilia non flammancia sunt cera.
[illegible] quaedam vero utroque modo sunt thus. Cum quo lignum. dicit exponit causam unde
propter quod lignum inflammatur et non liquatur. quia propterea sunt habet non determinatum
et aquosum coadunatum cum aereo terreno et propterea coniunctum est ut per se [illegible]
et non liquatur cum sit humidum quia continue cum extrahitur a poris inflammatur. et e con-
trario haec humore aquosum coadunatum cum sicco magis sunt per se quam haec de
aereo terreno quod possit fieri flammam. necesse est enim flammam consistit fumum ardens
defertur ab aereo terreno. sed thus quod quodammodo liquatur et quodammodo infla-
matur. propter haec habet aliquem in se humorem bene coadunatum cum sicco terreo et flam-
mam emittit. aliquando vero minime liquatur. unde dicit quod thus uno modo habet
se haec alio modo materia. Flammancia quae sunt vaporatiua. haec quarto loco ex-
ponit plus cum naturae quae sunt flammancia cum aliis et non per se sed quaecum-
que nitent ex humido aereo et aquoso et sicco terreno plus habent de terra. habent enim
symbolum cum igne. cum quo ignis calidus et siccus. unde dicit quod de aereo quod
flammancia per se habent cum igne cum sit fiat siue aliud fit ignis. et propter haec
flamma quae eleuatur ex humido aereo est spiritus combustus. vel humidum aereum com-
bustum. ut fumus vel aquosum aereum. et hic probat quod flamma quae fit ex hu-
[illegible] est vapor et fumus ardens. Cera per se seu thus. exponit haec quae sunt
flammancia non per se sed cum aliis dicens quod humidum cere seu thuris seu
similium sicut olei et picis et huiusmodi. sed ignis euaporante. sed non sic cum opponitur
alienum siccum. quia humidum olei et quaecumque oleagina vel cuncta [illegible]
ex aliis habent humidum quod cremantur solum et haec est. quia parum de aereo terreo est in thus
necesse est per flammam eius ex aereo terreno defertur. et haec quae non cremantur per
ipsam aliter tamen cremantur cum aliis. sed id est quod pinguedo [illegible]. haec nihil
de aereo terreno. ceterum tenetur per corpus. et per locum alium. liquidi vaporativa
quae magis habent vel parum de aereo terreno sicut oleum et thus sine obuiat.

Hiis ergo passionibus ex hiis differentiis. Declarans sufficienter passionibus
specialibus et actiuis quae insunt corporibus omiomeris propter nimium humidum et siccum.
Declarat in isto capitulo quaestiones et tales naturales corporum compositorum per dictas
passionibus differentiarum. haec non sunt corpora composita aut sunt omiomerica
aut anomiomerica. unde istud etiam dicitur in 3o. per eas in quibus primum
declarat quaestiones et tales illos corporum omiomeorum. Infra vero ut ibi. Quinque de-
cisus. declarat naturam anomiomerorum adhuc potest per huius capituli in .iiii.
diuiditur distinctiones. in quarum prima probat se bene tractasse de
causis de praedictis differentiis et passionibus corporum. quia omnia corpora omiomerica
ipsis differunt. Infra vero distinctione vel ibi. Ex hiis vero quaecumque exaltantur
quot modis corpora omiomerica generantur ex calido et frigido. et continetur
diuisi quam [illegible] et quot modis haec corpora constantia sustinere solent.
Infra vero distinctione ut ibi. Sicut vstibilia humida ut coagulata. ostendit
in superiori distinctione omnibus modis constantiae corporum omiomerorum
a calido et frigido et solutionibus eorum probat quod omnia corpora omiomerica suscipiunt
praedictas passiones constantie et solutiones. et probat multa per multa corpora.
In quarta vero distinctione ut ibi. Quaecumque vero aque et multum frigida
ostendit quod frigiditas non solum est efficiens et actiua in corporibus
omiomeris. sed et passiua et materialis. Declaratum superius in secundo capitulo
quare in prima distinctione haec capitulis probat se bene tractasse de praedictis
passionibus in capitulo proximo. quia omnia corpora omiomerica differunt per ipsas et haec
probat primo in metallis. 2o in omiomeris animalium et plantarum.
2o vero in hac distinctione dicit quod anomiomera constant ex eis ex quibus
omiomera. et quodammodo ex aliis. et per eorum sunt [illegible] corporibus omiomeris et
eorum sunt efficientes. quae praedicta sunt et sunt efficientes materiales praedictarum
passionum dicit ergo. Hiis vero passionibus etc. planum est. Per ista ut determinatum
haec dicit quod duae primae passiones tangibiles passiue sunt et alias illos
praedictas. scilicet humidum et siccum. duo vero actiue sunt efficientes. videlicet calidum et frigidum
et quod praedicta corpora principaliter differunt in ipsis passionibus. sed quia

ex diuersis compositionibus et commixtionibus tangibilium praedictorum generantur diuersis
corporibus diuersi colores. odores sapores. propter haec dicit quod omiomeria corpora non
solum differunt tangibilibus passionibus. sed et odoribus gustabilibus et visibilibus
et primo ponit exemplum in metallis primo ponens aurum quae calido liquantur
et [illegible] pulsum et fossilia sunt frigido vero coagulantur ut est aurum et argentum.
Haec enim magis sunt ex humido aquoso. secundo ponit exemplum de ferro quod frigido coagulatur
calido vero mollitur. et quia carbonatum haec enim magis est terreum et ponit exemplum
de lapide qui sicut calido coagulatur. et sic magis terreum. sicut frigido et sic
magis aqueum corpus commixtum est. Atque quaecumque sunt ex hiis. exemplificat
in multis enim omiomeris durum sunt. alia segregata ex hiis. aurum per
depurationem ut superius dictum est. sic accidit ex ferro aut per aliud
per commixtionem ut est ex commixtione stagni et cupri et haec est praedicta
differunt differentiis. Et in animalibus exemplificat de omio-
meris animalium. caro enim calido coadunata est corpus aptum humido molli
per eius actionem. cedens pulsum sicut de dimittitur. ossa vero magis sunt
frigido coagulata fragilia sunt. et [illegible] ipsa cum efficiat de [illegible] quia
magis terre. quae sunt corpora continua. Ex quibus constant. In animalibus
enim constant anomiomera ex omiomeris sicut facies manus et pes. Simi-
liter. Atque in plantis. exemplificat de omiomeris in plantis ponens
nec. vel quae cum sint magis terre frangibilia sunt scissibilia et fissibilia
et vstibilia non liquabilia. Quae haec magis ab aliis constant. dicit
[illegible] in hac distinctione quod etiam anomiomera in plantis quam in animalibus
immediate constant ex omiomeris et mediantibus omiomeris constant ex elementis
propter haec dicit quod anomiomera constant ab aliis quae immediate constant ex eis ex
ex quibus ipsa sunt mediate. et haec dicit propter quod quaecumque immediate sequitur ut
ostendit quod in mollibus haec humidum et siccum sunt cum aliis. et aqua et terra et haec
probat. quia aqua et terra habent virtutes materiales in hiis et utrumque per
utrumque materialiter habent virtutes intendentes per vtrumque. ut magis humidum vel
magis siccum et utrumque dico per utrumque materialiter habent virtutem. quare
suscipiunt corpora omiomera praedictas passiones per naturam aque et terre. terra
aque per terram sibi conveniunt. quod ergo materialiter praedictae passiones
virtutes [illegible] supra. et dictum inprimis sicut calor conuenit utrique
terra. Efficientia vero. sic humidum et siccum sunt materiales horum corporum
ita calidum et frigidum efficientes et haec probat dicens. haec enim constare corpora
praedicta constant et coagulantur per actionem calidi et frigidi. unde sicut omnia
omiomera constant ex illis scilicet ex calido et frigido. quaecumque sunt magis
terre. et quaecumque sunt magis aque. et quaecumque sunt communia utriusque.
secundum equalitatem terre et aque. et non quod multa quae sunt magis terre sunt
species terre. quae magis aque sunt species aque. Sunt vero corpora quaedam.
probat haec quod quaedam sunt species aque. quaedam terre. quia quaecumque corpora condita
sunt calido et frigido. aut enim sunt quasi humida et haec magis aque
aut mollia non liquida et haec magis terre. quaedam vero non dura haec per
consequentiam vtrumque ut quae sunt dura magis terre sunt. quae vero mollia
vtriusque qualitatem tam mollia et dura coagulata sunt a praedictis causis
dictum est supra. Ex hiis vero quaecumque exaltantur. In hac 2a distinctione
declarat quot modis omiomerica corpora constant efficiente a calido et frigido.
Cum dictum quam omiomerica a calido enim constant .iiii. modis. et hoc per se
calidum enim facit constare. aut per segregationem alicuius ab aliquo.
aut sine segregatione. si vero per segregationem. aut per segregationem
subtilis a grosso et sic facit constare coagulando. aut per segregatio-
nem grossi a grosso. et sic facit constare segregando ut caseum
et butirum lactis. Si vero facit constare sine segregatione aut facit
constare residuum consumpto aliquo ipsius. et sic facit constare per
pinguationem. aut nullo ipsius consumpto et sic facit con-
stare per coadunationem ut lignum et est exemplum coadunationis
coadunatum cibi cum praedictis membris et vltima digestione. frigidum autem per se ipsum
facit constare simpliciter quia non facit aliquid constare nisi per expulsio-
nem sui contrarii ab alio. aut quod expellit contrarium. quod quaeritur calidum et premittit
humidum aereum residuum in aquosum facit constare cum aereo terreno et sic
impinguatur. aut expellit calidum et inde ipsius residui permittit
in aliud siue permittit humidum aereum. et ita coagulatur et indurescit. quia aut
congelando aut non congelando. coagulata vero a frigido. ita quod congelata
continentia est. coagulata vero a frigido non congelata non continua sunt sicut aurum
et argentum. de primo exemplum glacies. continentia vero a calido et frigido
constant si non inueniat solutio. necesse est calidum principaliter agere. sine
vero frigido. Si calidum principaliter agit et consumit aliquid de humido et frigido post
adueniens expellit calidum et premittit humidum aereum in aquosum sic
fit impinguatio consistentia ab utroque. Si vero calor plus euaporat vel
exalat de humido. et tunc frigus adueniens comprimat humidum residuum
sicut aereum in aliud sic fit coagulatio consistentia ab utroque. vel si calor
per ipsum agens consumit multum de humido. et residuum facit constare
cum aereo terreno. ceterum per se ipsum cum impinguatione. si vero frigus per se ipsum

agens expellendo calidum permiscet humidum aereum in aquosum et faciet constare cum arido terreo. erit per ipsum ad impinguationem. tot igitur modis tum dixit [illegible] omnino initia constare ex calido et frigido [illegible]. primo igitur dicat que constant a calido sive exalatione que sunt per impinguationem vel per liquefactionem vel per coadunationem. Ea que constant a frigido per impinguationem ut in textu quecumque vero a calido. Et que constant ab utroque per inspissationem ut in textu quecumque vero ab ambobus. quarto que constant a frigido per coagulationem ut in textu ad frigidum quecumque. quinto que constant a calido per coadunationem ut in textu que ab hac. sexto in [illegible] que constant ab ambobus per coagulationem ut in textu que ab ambobus etc. [illegible] quibus [illegible] solutionibus [illegible] solum [illegible] constantia ut in textu Et quecumque mixta et mollia [illegible] [illegible] humidum debet hic [illegible] declarat. quecumque constant a calido per sive coagulatione et humidi exalatione. Dicit quod quecumque humida exalantur a calido aquosa sunt. que vero constant a calido et minime exalantur sed habent terrestrem per [illegible]. hec magis aque et terre quam aeris sicut lac et [illegible]. quinimmo dicit [illegible] quam aque et terre quod per ebullitionem a calido separatur [illegible] et butirum et caseus. butirum enim [illegible] butirum vero magis aeris unde supernatat caseo et sero quorum unum magis aque reliquum magis terre. Quedam vero magis constant a calido per coadunationem et hec sunt magis aeris quam terre quam aque ut sunt ligna. quedam vero constant a calido per impinguationem et hec sunt magis aque et aeris quam terre sicut oleum et alia unguentosa que impinguantur a calido. et sic videtur quod id quod est magis aeris et aque quam terre et impinguatur a calido quod non exalantur [illegible] dubium [illegible] quoddam tale quod impinguetur a calido et exalatur simul. sic mustum in sua novitate. [illegible] [illegible] dicit enim quod exalatur quod non est omnino in specie illius quod impinguatur a calido sive exalatione. Quamvis sit plus aque et aeris quam terre. [illegible] impinguari a calido sive exalatione non solum dicit esse magis aeris et aque. [illegible] est compleret digestum [illegible] [illegible] non est mustum novum [illegible] dicat quod non est [illegible] vinum [illegible] quod non est completum secundum [illegible] digestionem. quamvis [illegible] vini. et hoc probat quod habet plus [illegible] terreo quam vetus vinum quod est in specie vini et plene digestum et propter hoc indiget maiori calore ad digestionem. unde calor [illegible] digerens [illegible] exalat [illegible] humidum facit [illegible] constare cum arido terreo. [illegible] impinguatur simul et exalat et impinguat. et propter hoc vinum novum magis coagulatur a frigido quam vetus. et hoc est quod habet [illegible] calido [illegible] impinguant et exalant [illegible] [illegible] multum de terra [illegible] a frigido minus potest coagulari. propter magnitudinem eius [illegible] in sua novitate [illegible] ponit exemplum quod vinum in archadia ita [illegible] digestio [illegible] [illegible] [illegible] novum [illegible] vinum [illegible] a calido cum impinguatur quod cum impinguatur a calido calor coadunat humidum aqueum cum sicco terreo. [illegible] [illegible] probat quod vinum novum plurimo indigeat calore ad digerendum quod si habet [illegible] [illegible] [illegible] et aqua [illegible] [illegible] multitudinem [illegible] et hoc indiget maiori calore quo simul evaporatur [illegible] impinguatur. quecumque vero a calido. exponit ea que impinguantur a calido et frigido. et dicit quod hec sunt magis terre quam si essent magis aque et aeris possent impinguari a calido ut dictum est de oleo et vino novo. quecumque vero ab ambobus. exponit ea que impinguantur ab utroque a calido et frigido et hec [illegible] exemplis quod aut est magis aque quam aeris et terre ut oleum et vinum novum. aut magis terre et aeris quam aque ut mel et hec impinguantur a frigido ut dictum est per expulsionem humidi aerei in aquosum et substantiam cum arido terreno. hec impinguantur per expulsionem [illegible] humidi et substantiam [illegible] arido terreo. quecumque quidem. exponit que solo frigido coagulantur cum congelatione et hec sunt magis aque ut post [illegible] [illegible] nive [illegible] et [illegible] quod grando [illegible] ex vaporibus resolutis ex aqua [illegible] [illegible] [illegible] in aqua [illegible] [illegible] congelatur unde dixit [illegible] vapor congelatus antequam resolvatur in aquam. [illegible] [illegible] ex vaporibus resolutis ex aqua [illegible] sunt in via [illegible] resolutionis in aquam. unde nix est vapor congelatus [illegible] in via resolutionis in aquam [illegible] necesse est [illegible] descendere in [illegible] [illegible] quam pluvia [illegible] necesse est omnem [illegible] humidam in medio aeris [illegible] ex vapore vel resoluto vel non resoluto vel [illegible] in resolutione

et nunc non resolutum plus et resolutum postmodum. necesse est resolutionem medium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic igitur vapor resolutus in aquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vaporem non resolutum autem resolutum. [illegible] in completo sunt [illegible] [illegible] igitur est in resolutione media inter non resolutum plus et resolutum postmodum necesse est ipsum esse grossiorem et [illegible] [illegible] [illegible] non resoluto. plus igitur necesse est ipsum esse [illegible] [illegible] [illegible] resoluto postmodum. [illegible] [illegible] vaporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aere et calore. [illegible] est in via resolutionis et non est resolutum plus habet inter [illegible] aere [illegible] quam cum est plene resolutum. si igitur est in via resolutionis comprimitur a frigore congelante cum vero plene resolutum est comprimitur a frigore congelante. si aggregantur resolutiones vero congregantur a frigore grandiores erunt [illegible] [illegible] quam comprimuntur a frigore congelante. dicit in via resolutionis [illegible] [illegible] resolvendi. [illegible] igitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in medio aeris. sicut nix. pluvia. et grando. sic ex vapore plene resoluto aliquo calido [illegible] sicut igitur nix ex vapore [illegible] in via resolutionis [illegible] [illegible] [illegible] quam grando vel pruina. et signum huius est quod pruina [illegible] sit [illegible] a frigore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pluvia [illegible] in medio loco aeris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comprimitur a frigore congelante. pluvia vero [illegible] igitur pluvia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comprimatur pluvia [illegible] comprimitur cum a frigore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plene [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. quecumque vero exponit que [illegible] coagulantur a calido et hec sunt magis terre. que enim magis aque [illegible] coagulantur a frigido ut dictum est supra. quecumque autem ab ambobus. exponit ista que coagulantur a calido et frigido non in [illegible] solutione et talia finaliter coagulantur per infrigidationem vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et probat quod ista coagulantur [illegible] [illegible] cum coagulationis quod si id quod coagulatur coagulatur per expulsionem [illegible] [illegible] [illegible] coagulantur per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coagulantur [illegible] [illegible] coagulationis. coagulantur [illegible] [illegible] [illegible] et humidi [illegible] cum calido expulso. Nam calor [illegible] [illegible] [illegible] que coagulantur [illegible] [illegible] [illegible] coagulationis coagulantur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sola co-agulationis constant. quod [illegible] que coagulantur solo calido [illegible] humidi. coagulantur [illegible] [illegible] que magis terre sunt. sicut vitrum et glacies quod coagulantur solo frigido solvuntur calidi [illegible] coagulantur igitur que [illegible] coagulantur [illegible] [illegible] et humido [illegible] [illegible] [illegible] coagulantur. quecumque igitur totum exsiccatur. sequitur [illegible] loco. [illegible] que coagulantur a frigido sive congelatione sic quidam [illegible] et quorundam arborum [illegible] per calorem liquorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aque. [illegible] [illegible] coagulantur eo quod [illegible] coagulantur frigido [illegible] calido [illegible] [illegible]. Item in coagulatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viscositatem. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comprimitur ipsum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liquida [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] postea coagulatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coagulationes prohibetur calor exterior putrefaciens [illegible] [illegible] habet ingressum ad putredinem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a putrefactione. [illegible] [illegible] [illegible] quorundam corporum [illegible] calidum extinguitur a frigido coagulante sic [illegible] [illegible] extinguitur totum humidum cum coagulatur a calido. talia constant per infrigidationem coagulata. et [illegible] dicens. velut electrum quod [illegible] modo metallum est. alio modo [illegible] et omnia que dicuntur [illegible] lacrime. [illegible] que stillant [illegible] sicut lacrime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viscositatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calida coagulantur [illegible] [illegible] expulso calore a frigore unde vehementius coagulantur et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] a putrefactione calorem [illegible] [illegible] [illegible]. Item nota enim vehementer coagulantur hec dicens [illegible] in metallis [illegible] [illegible] [illegible] a frigore coagulatur [illegible] [illegible] [illegible] et aque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic calidum in [illegible] [illegible] exalans humidum quousque diminuitur [illegible] ad [illegible] [illegible] humido aquoso [illegible] et [illegible] licet [illegible] [illegible] [illegible] frigore coagulantur magis cum constant [illegible] [illegible] [illegible] terreo. Et quidam [illegible]. [illegible] omnibus modis quibus finaliter constant corpora omnia [illegible] [illegible] agentia [illegible] [illegible] modos dissol[illegible] [illegible] non [illegible] finalem corruptionem. [illegible] omnia dissolubilia [illegible] aut putrefactione aut combustione. [illegible] [illegible] [illegible]

ult. et non finalis. tamen duo sunt. quia cum sint due cause solutionis. scilicet
calor et humidum. calidum autem solutionis ut loquendo aut mollificando humidi
sunt. liquatur enim calor magis aquea que frigido coagulantur. molliuntur autem
magis terrea frigido coagulata que non habent inequalitatem ut supradictum est in tractatu
de mollificabilibus. mollificantur autem humido que sunt magis terrena coagulata
in quibus coagulatur non totum exterminatur humidum. liquatur autem humido magis terrena
coagulata calido in quibus coagulantur totum exterminatur humidum. ut patet
supra de nitro et sale. in tractatu de liquabilibus et mollificabilibus. consequenter post de
liquabilibus potest de mollibus dicere ergo. Liquidum aliquociens. sicut electrum
liquatur calido et thus. et quidam lapides porosi. qui magis continent ut
liquantur a calido. et propter hoc quod dicit sicut in speluncis debet intelligi quod continet
magis nitri sicut enim lapides sunt sicut coagulata sunt per dictas continet
a frigido. et propter hoc sic solvuntur calido. Et non ab igne. id est talia quia solvuntur
calore igneo non coagulantur ab igne. sed a frigido. calido autem omnia percipitur ut
supradictum est. et hoc in ipsis sic coagulantur egrediente calido exit a dicto humido
non quia enim expellitur calor quin simul expellatur aliquid de humido. sicut
enim accidit frigido ut supradictum. Indivisibilia autem. dicit quod talia supradicta coagulantur
frigido. dicit hic quoniam indivisibilia id est inseparabilia que sunt divisa ab eis que coagulantur
a frigido et coagulata a calore exteriore. quia quecumque nimie coagulantur a
frigido. sed a calido omnia talia sunt magis terre. ut alibi. quecumque liquabilia
nimie liquantur calido. sed humido talia sunt magis terre ut vitrum et sal.
Mollia quorum. dicto de liquabilibus consequenter hic de mollibus. quia ferrum et cornu que
sunt magis terre mollificantur calido. sed thus quamvis videatur magis
esse terre. tamen corpus non habet vehementer humidum coadunatum cum calido externo
non mollificatur. sed uno modo inflammatur alio modo liquatur. unde dicit
quod exalat flammam sicut lignum et supradictum est quod thus tenet flammas
et est liquabile. Omnium quidem igitur liquefactorum. ostenso quod omnium. quedam liquefiunt quedam
mollificantur concludit hic quoniam supposito est quedam esse liquefacta et non solum mollia
et quoniam quecumque liquefiunt calore illa sunt magis aquea. licet quedam liquabilia
calido sint sicut aqua et acetum. sicut terra. quorum igitur liquefiunt humido. illa sunt magis
terre ut vitrum et sal. quecumque vero nec liquefiunt ab humore aquoso nec a calore
igneo nec ab alio nec ab ambobus sed sunt magis terre sunt magis aque
coagulata sunt insolubilia. Sicut igitur ut hinc. In ista distinctione procedit concludit
omnia corpora omeomera continentur per dictas passiones calidi et frigidi. arguit igitur sic. omnia omeomera
humida. ut coagulata continent per dictas passiones. sed omnia corpora omeomera quibus dignoscuntur
sunt sicut magis aque quam terre. sunt magis terre quam aque licet sint omnia
plura sunt continent aque et terre ut ab ambobus sunt humida. ut coagulata. igitur omnia
corpora omeomera continent per dictas passiones. maiorem solum ponit hic sed probavit
in precedenti distinctione. minorem probat omnibus in ista. Sed dicit igitur quod dicit
omnia omeomera esse humida. ut coagulata et nichil ipsorum esse medium accipit hic de humido
pro liquidis et mollibus coagulata vero pro corporibus duris. Quorum componi continendi
ostendit. Aurum quorum et argentum. consequenter hic de omeomeris magis continentibus
aque. continentibus coagulatione frigidi liquabilibus calido. Amplius magis quod
consequenter hic de liquidis magis aquosis calore solutis coagulatis frigido
sicut est vinum quoddam. sed vinum dulce planum est de talibus. Natura in
hic dicit humores qui nascuntur in plantis. ut purpura apostemata in quibus
humidum indigestum. Ferrum autem et lac. consequenter hic de eductis. quorum quedam continentur
a calido quedam a frigido. ferrum enim continetur a frigido per coagulationem lac vero a calido
eodem modo nervus vero et nervus continent a frigido per coagulationem. lignum vero et folia
et cortex et tenes continent a calido per coadunationem humiditatis omnia coagulata magis sunt terre.
Amplius electrum et mirra. hic quanto loco consequenter de hiis que sunt magis terre
et quedam illorum sunt adhuc magis terre quam alia. horum autem quedam sunt mollia
frigido enim coagulata quedam sunt dura calido coadunata. electrum enim et mirra et thus
et omnia dicta sicut lacrime eo quod distillant ex arboribus et habent similitudinem lacrimarum
sicut expolunt mollia frigido continentia. procedit dicens frumentum
et fruminum et crocus. quia est quoddam genus fructus ista vero dura calido coadunata.
licet autem quedam sint valde excellentia sicut que sunt calida coadunata
quedam magis terre sunt sicut predicta frigido continentia horum est mollia sicut
calido continentia. que magis terrea sunt quedam vero vapora. vel solubilia in humido
qui est vel vapor. non quia vapores emittunt ut lacrime sunt gemme.
In frigidatione sunt. hic quinto loco tangit ea que initialiter continentur a calido
finaliter a frigido solo et hec sunt dura magis terrea unde dicit quod quedam fiunt in frigiditate
id est finaliter continentur sicut vitrum et calcis et quorundam genera lapidum. quedam enim frigido id est
solo frigido continentia nec sunt liquefacta. id est solo calido liquabilia. Sanguis preterea et
sperma. sexto loco hic tangitur corpora liquata quorum unum potest permutari
ex liquido in molle per coadunationem caloris exeuntis sicut sanguis quod magis
habet terre per fibrinam calido coagulatur sicut sanguis qui plus habet terre.
et de porus eternis alius vero est qui manet liquidus per calorem potentem
in liquido coagulatur. dicit igitur quod sanguis et sperma terre et aque et aeris. sed
sanguis qui habet vias id est poros eternos. magis est exaquatur alius sanguis et quidam plus
est hic sanguis. ideo sanguis qui magis habet aque coagulatur frigido. et ille qui
est terre quia calido coagulatur liquescit humido et probat quod sanguis qui plus

habet aque frigido coagulatur quia minime coagulatur. quod vero habet aquam. ut semen quod
quia sperma coagulatur frigido calore expulso concludit quod excommunicat dicens
corporibus sed prosequi quecumque coagulata corpora. ut humida. id est mollia. ut liquida
continent a calido. ut frigido. Quecumque igitur aque. ultimo adhuc locum determinans
de frigiditate esse tantum causam efficientem sicut et calorem sed quia frigidum
symbolum est in passivis elementis. scilicet in aqua et terra ex quibus principaliter
continent omnia alia elementa sicut supradictum est necesse habet hic ostendere in quibus
elementis frigiditas non solum esse causam efficientem. sed et esse causam materialem. quia non in
quolibet continentur a calido ut frigido. nec est in istis de humido. quia in lacte non. nec
in istis lapidibus coagulatis a calido. non enim est in istis plus de humido. quin
faciat per se terre cohere. nec in quolibet est in istis de sicco. quia in metallo
et glacie non. sed cum frigidum indeficiens symbolum in terra et aqua est causa
propter grauamentum in eis. sed continens sunt magis aqueum. ut terreum. necesse est
in quolibet frigiditas per se esse in istis. ideo enim calidum coagulatur quibus sicut sed
terreum quod est essentialiter frigidum. nec frigidum coagulatur quibus humidum sed causam aque
quod est essentialiter frigidum. igitur necesse est frigidum essentialiter esse in quolibet omeomeo
continente. et sic patet qualiter dixit superius et continue dicit plus habet de terra quod plus
de frigido quod est essentialiter in quolibet continente. leue vero et minus plus habet
de spiritu. quia plus de calore qui inuenitur esse spiritum semper et non in. et sic quia
hic cum frigidum aqueum coagulatur et coagulatur a frigido et sic frigidum agit in frigidum
et sic id per se agit in se ipsum quod est impossibile. et dicendum est hic quod sicut intellectus
intelligit se ipsum mediante alio apprehenso ab intellectu et non immediate. ita frigidum per se et immediate agit in humidum aquosum et mediante
humido in quo agit per agit in frigidum dicit. Quecumque igitur est aque. hic est quecumque
omeomera sunt magis ex aqua in istis frigida sunt quia est eis terre et nichil terre
non habent alienum calorem actualiter. Quecumque autem terre. hic est que sunt
terre magis si continent a frigido agente in istis frigida sunt sed dicit hic
esse calida quedam terrena continentia. sed non propter essentialem caliditatem. sed propter
calidi conditionem. id est propter alienum calidi adiunctionem. unde dicit cum ista non
habent caliditatem nec alienam quoniam sed supponit ex quo habent essentialiter
frigiditatem. frigiditatem esse quidam materiam in quolibet. quoniam materia
continentium. terrenorum. terreum et humidum aquosum quorum frigidum est essentiale
symbolum. unde quecumque corpora sunt magis terre. ut aque habent frigiditatem
materialem et dicit causam quod terra et aqua terminata sunt deorsum in situ
elementorum per frigiditatem grauitatem et deprimuntur. quia sicut grauitate et deprimuntur
sic per calorem elevata sunt sursum ignis et aer. patet igitur quoniam
omnia corpora quecumque sunt ex istis elementis. scilicet aqua et terra magis habent frigidum
materiam quam humidum ut siccum. quia frigidum est essentiale vel humidum aut
aque solum. et siccum terre solum unde omnia ex hiis composita sunt frigida et
essentialiter et actualiter. nisi habeant actualiter alienum calorem ut aqua
bulliens essentialiter habet frigiditatem actualiter vero caliditatem. et corpora ultima
quia in ignem et flammam convertuntur. unde suponatur hic aqua in loco magis
calido quam frigido ad pyram redibit frigiditas. nullo extrinseco in istis
sed quia essentiali caliditate frigiditas actualem calorem expellente. Palam
enim est caliditas. quia dicit quod continentia ex aqua et terra frigida sunt
nisi alienum habeant calorem. ideo dicit quod in omnibus calescit alieno calore
est plus et minus de calore. et hic probat quia quedam propter maiorem
calorem. non omnino continentia et prohibentia putrefiunt. ita quod
ex subito humido et calido. et sicco exalata ab eis per calorem putre
faciente. et vinum vero in debita proportione mixtionis aliud generat
aliud. quia propter plus calor in eis corpora ab aliena caliditate. et hic propter indigestionem
calidi superadditam est quod putrefactio est omnis passio propter frigiditatem
et alienam caliditatem. quecumque enim corpora communia sunt ex aqua et terra simpliciter
continent plurima caliditatem exeuntem post putrefactionem aliena caliditate.
Quedam autem cum putrefactione sunt. ostendit hic que sunt magis
ignea aliena caliditate quia tamen habent intus debitam caliditatem
quod non possunt putrefieri per alienam caliditatem sicut sunt superfluitates hiis
membra digestiva et humores habentes intus calorem digestivum. ut sanguis
et sperma. sanguis vero quia omnibus habentibus sanguinem vitam nutrimentum
sanguis. ut in primo de sompno et vigilia. calor. igitur est principium
sperma vero quod digestum est ex superfluitate ultimi cibi. Mirabile opus. dicit
hic opus mentis per operationes et digestiva ista non sunt corpora animalium
sunt corrupta autem continente vero enim sunt nichil frigida. reliquum
igitur aquam et terram et materiam in hiis. et propter hoc quibusdam contrariis
videtur quod utrumque sit materia et propter hoc per se considerantes ista dicunt
quedam calida esse quedam frigida. calida que magis sunt terre et aeris
frigida que magis sunt aque. ut alibi. calida autem sunt sub
calore continente a putrefactione. sed non a combustione. et propter hoc dicit
putrefactio non corporis. quia putrefaciens non corrumpit nisi quod solutum
est autem continente. continens autem continet equaliter et ideo quod deficiet
et id quod adhuc est sub natura continente unde dicit quod omnia
dicuntur calida vero sunt in non consistentia. frigida vero quando separantur

Sunt quidem. Ostendit quod sicut determinatum fuit in quibusdam quod est in aqua magis sit minus frigida quam nihil, et constante a frigido effectio propter hoc sit minus frigida, et quia frigida aque magis resistit igni, magis autem frigida terre. Unde in quibusdam quam in est terra et aer, et terra ut aer illa sunt calidiora, omnino illa fient gelidissima recedente alieno calore, et hoc probat quia quecumque sunt magis frigida si perciperent alienam caliditatem, ut illa maxime urine si ignirentur aliena caliditate, sicut aqua et fumum et flammam, et sicut lapis qui magis est ex aqua vel urina calore calefactione. — Omnino quidem ex dictis determinatum est. Secundo post hoc ostendit quod corpora composita que sunt anomeomera constant ex omeomeris sicut prius determinatum est quod omeomera constant ex elementis sicut ex materia. Declarat et hoc quod omeomera et anomeomera existunt equivoce et univoce et equaliter existunt secundum speciem. Unde primo dicit quod sicut omeomera constant ex elementis ita anomeomera ex omeomeris, quia in compositionibus semper constant posteriora ex prioribus. Secundo ibi declarat qualiter ista dicuntur equivoce et univoce, et dicit quod sicut elementa sunt materia compositorum quia non sunt ex prioribus sensibilibus sicut elementa, omeomera que immediate fiunt ex elementis nobiliores habent operationes quam elementa et cetera. Quia oculus habet sensum visus, cuius actus est videre, et pupilla sensum visus, cuius actus est visio, et lingua gustum et tactum et inspirationem. Sic et quod omeomera videntur nobiliores habent operationes secundum speciem quam elementa. Similiter manus et brachium multo habent nobiliores operationes quam caro et os, eo quod caro et os sunt partes brachii. Omnes hee operationes que conveniunt partibus huius conveniunt brachio gratia partium, et aliqua operatio convenit brachio secundum totum quam in partibus eius est, convenit aliter sine partibus. Ergo nobiliores erunt operationes membrorum anomeomerorum quam omeomerorum, et ipsa hec erunt partes magis secundum speciem existentes eo quod sunt anomeomera. Sicut enim totum pars totius corporis humani quecumque operationes conveniunt eius conveniunt et toti gratia partium, aliqua vero operatio partibus convenit toti quam in partibus est, convenit aliter sine partibus, sicut intellectus anima humana intelligit [illegible] animal et universalem. Nobiliores ergo secundum speciem operationes conveniunt toti homini quam aliter sine partibus. Ergo magis est secundum speciem, ergo separata anima a corpore prius spoliabitur operationibus secundum speciem que conveniunt quam aliqua sua pars, ergo magis dicetur equivoce quam caro. Unde in primo de generatione capitulo loquitur de augmento: magis dicitur mortua esse manus et brachium quam caro et os. Ergo et caro deficiente magis dicetur equivoce quam aqua et terra ex quibus constat. Secundo loco declarat qualiter omeomera et anomeomera in animalibus et plantis sunt existentes secundum speciem. [illegible] totum omne quod [illegible] propter quod est hoc [illegible] simpliciter est. Membra in animalibus et partes in plantis sunt propter aliquid, ergo cum hoc [illegible] simpliciter [illegible] unumquodque quod est propter aliquod opus cum potest complere operari secundum illud opus propter quod est simpliciter. Et omnes partes plantarum et animalium sunt propter opera determinata, quia singule propter singula, ergo convenit ipsis esse aliter. Ergo omnes partes plantarum et aliorum sunt cum possunt complere operari. Quarto loco declarat similiter esse in omeomeris membris. Quinto loco et ultimo concludit intentionem suam. Dicit ergo —

Quam quidem determinat etc. Hoc est quam per singula, id est per singula membra determinatum est de omeomeris, quia quod caro et os et talia similia sunt propter hoc, hinc ex quibus constat similiter natura anomeomerorum, ergo faciem et manum et talia corporis, quia sicut substantia utrique omeomerorum est compositum ipsius cum similiter quam elementa, quia omeomera constant ex elementis sicut ex materia constant omnia corpora composita que sunt, secundum naturam generationis et corruptionis, eum omnia id est omeomera que sunt propria constant, sicut elementa, quia in quibus sunt secundum formam quod dicitur in materia. — Elementa sunt in materia illa. Et hoc probat quia semper in posterioribus composita elementa que sunt priora in illa et ut quecumque sunt velut organa in corpore organico constant ex elementis. — Et quecumque magis sunt.

Secundo dicit hic quod quia illa elementa tamen secundum quantitatem aliquorum composita etc. elementa per plura media composita distant ab elementis tanto magis secundum speciem etc. Corpus autem humanum maxime distat ab elementis quia secundum anomeomera et omeomera media propter hoc cum habet formam convenientem et complexionem maxime est secundum speciem ergo remotum a formis materiei elementorum, quia corpus mortalium erit magis equivoce quam aliqua sua pars ergo et manus distincta dicitur equivoce licet manus sic dicitur naulum. Navis lapidea habet tamen figuram navis sed non opus eius, id est de figura navis habet actum in extremitatibus ad scindendum aquam latitudinem in medio ad occupandum aquam in magna quantitate, ne homines mergantur et ponderosa est navis et fert super aquas. Hanc autem figuram potest habere navis lapidea, opus autem imposibile est. Similiter manus defuncti figuram habet manus simpliciter opus autem impossibile est. Et est aliud exemplum quod anima rationalis est in corpore sicut nauta in navi. Et secundum illam separabilis est a corpore, actus vero unitas est quod nauta et actus nautae inseparabilis est a navi, et eius illa anima separabilis

velut in organa. Ponit aliud exemplum quia organa corporis humani videntur esse velut organa artificialia. Unde in primo de anima dicit quod visus est sicut oculi secundum formam sicut in malleo dolabre quia ratione incisione non est amplius dolabra nisi equivoce. Sic oculus si removeatur visus abortio non est amplius oculus nisi secundum quod dictus equivoce nisi in materia. Ideo quod manus defuncti dicitur equivoce. Sed multum quam homo dicit quod quia talia sunt in mortuo equivoce, non magis etiam in materia totius quam in manu et ad minus in aqua et igne et terra abusiva operatio nisi calor ignis est quod organum digestionis et in pupilla magis constant ex aqua. — Hoc ergo quod ille. Ostendit hic causam quare quedam dicuntur magis et minus equivoce quam [illegible] dicitur esse propter quod minime in est de equivoce, et plurimum de maxime. Unde si humane secundum ultima elementa etiam ultra extra materie et tamen in aqua est ultra extra forme et autem sunt quasi mediorum elementorum ad ultimum extremorum in ulteriori secundum magis et minus accidit ad ipsum, quia ad totum corpus humanum dicitur maxime secundum speciem quam propria est elementorum et non per hoc dicitur in primo de generatione capitulo de augmento. Quod caro et os dicuntur dupliciter, dicitur id est caro speciei quia est totum compositum ex elementis sicut ex partibus, et dicitur totum forma et species sicut patet in secundo physicorum capitulo primo. Dicitur autem caro in quantum est partes manus et partes id est sunt in toto manus et brachium dicitur esse equivoce secundum id quod eque dicuntur abusiori extremorum. — Quanto ad extremorum. Hic secundo loco declarat qualiter partes alie sunt secundum speciem quam completiorum id est membrorum aliter est propter aliquid et non qualitercumque se habeat, quia minus in illis ultra non propter quemcumque finem sed propter finem determinatum, quia in corpore est ordo, aliter sicut in aqua in igne, in minus id est aliquid propter aliud. Similiter id est caro et ossa que sunt omeomera in simul propter aliud et propter hoc extra prominentibus digestivis et magis insunt propter aliquid membra anomeomera, ut manus, aut dicentem quod ipse est in quo sensus sua sunt. Manus autem in est ad operandum omnia, id est determinata sunt operationes et habent opera determinata sibi propter quod sunt quia singulis id est quibus cum est simpliciter in his id est in his habet esse perfectum et completum quod potest facere sive ipsius opus. Secundo nota quod hic dicuntur organa perfecta et completa et posse facere sive ipsorum opera in his formam completam cum in et principium operandi convenit cum organo. Aliter autem dicuntur organa non completa ad operandum paganum cum id est in eo quod est adveniens sustinere perfectam et completam magnitudinem. Unde caro que augetur corporis dicit esse secundum speciem vero in quo sustinet perfectam magnitudinem ad complendum opus suum. Alio modo manus et non fluentes ut caro est et caro non, ut si extra potest se [illegible] fluxio propter generationem ut decursum extra sit [illegible] membris sicut et in alterius modo subiectis ipse, quia si tenue esset ordo superfluitas illa sibi posset pati generare autem ipse sibi determinatum. — Quod ad oculus simul dicit esse simile et secundum speciem quia membrum quod non potest facere suum opus equivoce est quod ad homo mortuus ut lapideus habet tamen figuram hominis neque in speciem nec opus lignorum nec terra non est terra simpliciter. Secundum quod ymago vel homo lapideus similiter caro simpliciter est cum potest facere suum opus et quia lingua caro et propter hoc quod carnibus alterius enim est opus nisi sit quam lingue, quia lingue facit plures operationes quam alterius carnis, id est lingua et tactus et gustus ut in secundo de anima in capitulo de tactu. Et lingua principium inspirationis ut in secundo de anima capitulo de voce. Et opus ignis in corde non est quam opus lingue quia forsitan minus est quod opus carnis cum ignis simpliciter sic et completum. — Similiter quoque in plantis id est sicut dicitur completum esse secundum speciem et alio modo equivoce et secundum materiam in animalibus, similiter est in plantis, cum id est partes plantarum perfecte facere sui ipsius opera sunt secundum speciem, cum vero non possunt equivoce et secundum materiam. — Atque inanimatis. Sicut dictum est de partibus plantarum et aliorum ita declarat de omeomeris in animatis sicut de metallicis quia unicuique illorum determinata est actio propter vel actus agendi ut patientis et quamvis possunt operari. Unde si possunt operari secundum speciem sunt sicut de ferro et mel et veris [illegible] equivoce et secundum materiam sunt. Sed autem habent vel materia non sunt materie, et id est veritas cum veris in non cum dicunt esse, desicca et cum mei et [illegible] cum veris debilitatum. Unde sicut propter summum alicuius de causa quod adamas attrahit ferrum, cum et per dictum quod in primo de vegetabilibus in plantis occultata est. — Figure sole sunt ultime. Ostendit hic causam maxime signa deficiens veris vel signis, id est in naturalis corporis maxime in hoc ipsum propter est, et propter desiccationem deficiunt ipsius figuram est id est figura una earum propter [illegible] ut in secundo physicorum capitulo de [illegible] veris deberet propter [illegible] unum in fine [illegible] cum vel uniusquisque maxime perfectum est cum actione [illegible] deveniunt in hec et veris [illegible] propter id quod maxime constat extra forme. Hanc autem calor est propter [illegible] id est ordo conveniens et forma [illegible] non tota permaneat sicut calido et ordo huius ipsius non sicut patet in corporibus sepultis in quibus sola reliqua figura. Unde si aliquis cum moveantur deciderunt in pulverem. Aliter vero figura videtur debilitas, quia remanentes adhuc aliquo de calido et humido in complexionato diu

alterat multum deinde ut in fructibus plantarum superius manifestis et in aliis mixtis inveniens. unde dicit quod talia non mixta debilitate
generatur. Sed sunt signa generalis particularis declarantur homo homeomerium et anomeomerium
corporum. concludit quod talia sunt coagulata calido et frigido et operationibus corporum
et anomeorum. Ex terra enim. Sunt dure. aque enim sunt quorum dure dissolventur
per exhalationem imperfectam calore continuit accidentia et frigido. Sed omnia homeomeri
generantur per diversitates generantur actione et frigido et motibus mixtis corporum
diversi motus mixti quoniam calido et frigido sunt impugnant ut coagulent
aliquis. Quae vero et huius manifesta. q. d. talia sunt homeomeri. Sed quoniam aliqua
videtur quod omnia talia ex omeomeriis videantur omnio. nihil tamen possunt
esse unde sicut magnus et per tempus post tamen videri aliter quod aliquid corpus
completum materie habet in omeomeriis ut fiala ex argento solo vel stagno quod
possit aliter videri quod per membrum completum est omeomerium. Aequivoce
autem. Hoc est iam ostendit quod anomeomerium ex omeomeriis sit mixtum sicut fiala de
argento similiter liquatum cum calore liquefacit et frigore coagulatur et
sic etiam ut fiola et per hunc de quidem sicut quod completum sit omeomerium sic est
intus. unde dicitur quod quando quam in talibus et hoc non est. Ut non sicut completum in
brevi omeomerio. quia non solum intendit non figuram sed complexionem convenientem
dicit ad figuram tamen. Dicit quod hominis autem. Hoc ostendit quod quoniam expedit
huius sunt genus unumquodque omeomerium constat totaliter et per singula et
similia exempla. Sicut cognoscit. i. cum cognoscit unumquodque per se quid sit
et quid sit cum propter hunc hominem tunc reliquus cum hunc hominem
cum generationis et corruptionis quae materia huius sit. Item consideranda sunt omeomeria non
magis sunt. Item. Sed magis sunt propter consideranda et organica et organa sicut et
aliter. ut in libro de anima de vegetabilibus et animalibus. Et multum declinatur considerare
qualiter constat ex his planta. Sunt et hoc. Et ipsa. Et in pura lapis
non sit. Hoc est iam in qua post visum generationem omeomeriorum declarat specialem generationem
homeomeriorum quae sunt mineralia. et primo generationem lapidis et in quo hoc sunt mineralia
maxime simplicia et propter. Tractatur vero iste in quatuor dividitur partes. In quarum
prima declarat generationem lapidis et sunt locorum in quibus lapides maxime generantur
in secunda vero parte ubi. Corpora vero mineralia. Declarat specialem aliorum mineralium
generationem. Hoc vero per primam in duas dividitur capitula. In primo quorum declarat lapidis
generationem. In secundo vero montium generationem ut ibi. Montes quorum sunt adhuc primum
capitulum in quatuor dividitur partes. In quarum prima declarat lapidis generationem ex suis principiis
causis et aliis et cetera. In secunda vero declarat qualiter lapides generantur
non ex omnibus sed ex aliis corporibus mixtis ut ibi. Generantur quorum quae vegetabilia. Sed
est quod prima hac prima parte vult continentem prima. Primo enim declarat quod ex pura
terra non sit terra. Secundo vero quod lapides generantur duobus modis quia coagulatione
calidi et congelatione frigidi et ex aqua non sunt lapides propter coagulationem calidi.
Et qualiter generantur lapides coagulatione frigidi et ex aqua in continentem.
Quarto loco concludit ubi lapidis generationem ex causis mixtis et aliis. Quinto
loco et tertio probat non possit generari lapides per congelationem coagulationem quam
autem quod lapides fieri per congelationes accidentales. Hic autem duo
sunt. quaerentur. Et qualiter lapides sunt per coagulationem calidi. Omnino
et supra ponitur quod coagulatur calido et magis terre quam aque et ideo
agitatur a calido per humidi eductionem. Et ideo quod consumatur huius coa-
gulatio cum sit luteum autem habebit huius vaporatum aut non vaporatum.
Si vero vaporatum est necesse est lapides propter eius in solutione et ymaginem
sortem ex coagulationis a maxime calido. Necesse est unum huius eductionem quod non re-
linquitur non erit ut pulvis. Sed vero vel in ipsius huius post evaporationem
tunc necesse est non coagulari a calido quod omnino videtur quod non possit coagulari
a calido. Solvitur autem hoc propter hoc quod dicat in luto. Quod lutum humidum
accidit. hinc continuum. i. in lapidem per calidi coagulationem. et est in
humiditatem medium inter viscosum et vaporatum huius veri et huius sit
sed quod vaporatur post a calido coagulari. Sed vero viscosi numquam totaliter
dura. Sed autem coagulum consolidatur. Quae vero qualiter sit coagulatio lapidis
a frigido. Verum a frigido aliqua vitalis vero. Quod aquosa. Sicut enim a calido
maxime est frigidum calido maxime sit calidi coagulatio. Ita a frigido non maxime
frigido. Necesse est frigidi coagulationem. Frigidum maxime est in aqua quod maxime erit
coagulatio frigidi in aqua. Contra hoc quod aer aeris non est coagulatio sed
solis. Ubi igitur. Forte sic aliquis dicet quod cum sit coagulatio a calore solis
hoc non est propter aer. Sed in aliena regione. Sicut in quo ignis non sit
coagulatio ab igne. Sed aliter. Sed si fiat coagulatio a frigido aque
hoc non erit in regione aque. Sed alibi. Contra hoc sic obstat. Ostendit quod a frigido
vero maxime coagulatio et illa sola coagulatio possit quae huius humorem
aquosum et omnem quod coagulatur a frigido autem aque autem magis aque. Sed
in ipsa spera aque hoc est in spera enim coagulatur cum corruptione cum propter huius
coagulationis. Et ubi tamen est sic terminus spera hoc contrarium cum sua spera cum
passibus. Tunc erit maxime generatio et operatio. Sed in spera aque maxime erit
frigidi coagulatio. In spera vero ignis quoniam sic calor potest congelatio
non enim hoc contrarium sed in coagulatione ab ipso. Hoc hoc sic obstat. Sed in ipsa aqua
erit a spera frigido coagulatio. Tunc magis coagularetur aqua in glacie
quam in summo aque. Ubi contrarium ad etiam dicit est frigiditas erit mag-
na. Ante enim congelatio aque in medio sive profunditas et non in sui supremo quod
in hoc contrarium cum corpore calido vel aere. Sed certe accidit cum coagulatio
aque in superiori aqua. quod non a frigido quod est in aqua. Item dicit in illa
quoniam in mineralibus quae coagulat aquam in lapidem est in medio et in aqua
item sicut in furnis calores quam ex maxima approximatione solis
ad nos frigidum quod est in aere fugatur ad medium aeris. Similiter
etiam superior approximatio ad ignem et ad solem. Et proximum est frigidum
in aere fortes fiant congelationes grandinum in medio aeris ut in hyeme
calore solis multum elongato. Quod non frigidum est depellendum de loco
frigidum quod est in aere. Ut ad esse super faciem aque et fiant fortes congelationes
in eis quia. a frigido quod est in aqua non fiunt congelationes. Non enim potest dici
quod frigus quod est in aqua ex calore circumdante possit fugari ad medium
quia calefacta aqua in corporibus corruptum est frigidum actualiter et non fugatur et
hoc est quod in medio ad hoc et humido aquoso. Sed calefacta duobus extremis acuis
non corrumpitur frigidum actualiter. Sed fugatur ad medium et hoc est quod frigidum intra
adheret aeri. Sed in vaporibus aquosis sublimatis continuatur frigidum per domi-
nationem quod a frigido in aqua non est congelatio. Accipiatur enim aqua congelata
illa non est completa quod prius fuit liquida. In congelatione non est una de primis
passionibus aque convenientibus. Illa aqua fuit aliter liquida et congelatur
quod trahitur ad maiorem frigiditatem. Quod frigiditatis quae fuit in ipsa dum fuit
liquida non est causa huius coagulationis quod obviamus ipsam liquidam quod
congelatur a maiori frigiditate. Quod non alia spera. Quod si completa est a frigiditate
aque non congelata est a frigiditate aliena aque aliquid quod a frigiditate aliena
aque liquide congelantur et ideo potest quaeri de alia aqua congelata
sic in infinitum aut necesse est dare aquam congelari a frigiditate existente in
alio corpore. Ad hoc dicimus quod frigiditatem existentem in aqua non est causa congelationis
per se omnibus. Quod quamvis aqua sit frigidissimum elementum non tamen
frigidum ipsius intenditur. Sed frigidum aque ex calore in aliis corporibus
potest magis intendi ut frigidum est in medio aeris ex fuga
caloris circumdantis et sic in aliqua profunditate terre calor de super
veniens cum vaporibus inclusis maxime excitatur per agitationem
ad calefactionem eo quod undique circumdatur. Tunc frigore et in dimi-
nutur et ideo coagulat lapides ex luto victuoso sic in
aliqua parte est frigidum aquosum et ipsa calore circumdante maxime intenditur
ad generationem lapidis per congelationem. Dicit quod. Ex pura lapis non sit et dicit
pura terra non commixta cum aqua quae magis patitur commixtionem
et continuationem quod sicca sicut vicens omnem humiditatem quod multa et
non permittit ipsam consolidari. Sunt autem lapides. Secundo dicit
hoc quod lapides fiunt duobus modis tam ratione quam experientia. Ubi sit
i. coagulatione calidi et congelatione frigidi. Ostendit quod in quibusdam
lapidibus et coagulatis calido dominatur terra. In aliis vero
coagulatis a frigido dominatur aqua. Et ostendit qualiter sit lapis a calido quod
per lenti decoctione quam aliter habet lutum plene sit coagulatum inter pri-
mum medium quod est inter lutum et lapidem. In hoc omnino dicitur neque omnino molle
sed verum inter duritiem et aliquid dicit cuiusmodi lutum aptum natum
huius consolidationi in lapidem quod lutum humidum. Sed quod non est ratione sed
vaporatum est commixtum aliquo per calore huius eductione.
Invenitur quorum. Hoc probat per experientiam quia dicit quod terra convertitur
est in lapidem in magno spatio a calore in igne. Quando quidem
sunt lapides. Hoc vero loco ostendit quod duobus modis sunt lapides
ex aqua. Quorum unus est quod aqua guttatim cadens in terra et ibi
in mineralibus congelatur. Alius modus quoniam de aqua currente quidem
quod est grossius ipsius cadit et residuum in superficie funditur ibi ex
virtute existente in terra convertitur in lapidem. Sunt et certa loca.
Tertium modum probat per experientiam quod sunt certa loca
et sunt super quae aque influunt convertuntur in lapides diversorum colorum.
Sed quod aqua in se est diversorum colorum et ubi certa loca quod sunt
aque quod sicut accipiantur domini i. se parati aliorum habitibus mineralis
non congelantur si vero fundantur super ut pro aliquem sunt terra
et est virtus mineralis sicut lapides. Concludit quod ex hoc et
primis quod nos scimus quod illa terra est mineralis coagulans aquam
in lapidem et est virtus mineralis. Virtus coagulativa in solutione
virtus calidi agentis circumdante calore frigiditate. Ut frigoris agentis
circumdata calore. Propter quod lapis. Quarto loco concludit hoc principia
lapidis tamen excepto in quibus ex quibus dicit quod materia principium lapidis
autem sunt ex luto humido coagulato calido
aut ex luto contra frigidum coagulans. Unde autem hoc per hoc dicat quod
congelatur quadam virtute minerali. Ut videtur in multis lapidibus
fiericius cum frigiditatem sufficientem ideo quod tamen est coagulari a calido et
frigido sic coagulatio ab alio non solum sed a calido quod virtus terre
sufficientis. Terra non sufficit per mixtionem talem ex huius natura

lapis

in sicco. Sed calor adiuvat ipsam quia calor adiuvans congelat alteram virtutem occultam, id est, ... vapores occultos ... fit coagulatio lapidis ... frigiditas ... et hic probat quod si aqua permutatur in terram ... qualitates ... aque ... permutata in aquam vincentibus aque qualitatibus ... lapidem ... est, id est, res que videtur. Hanc autem quinto loco probat quod ... coagulari lapides ... [illegible]

... lapides ex luto vi[s]coso ... Similiter quoque quedam vegetabilia et quedam alia. In hac parte ... [illegible]

... Secundo qualiter lapides generantur in tonitruo ... [illegible]

cendentes. Sed sunt qui ... ascendit ... de aquosis ... [illegible]

... includitur ... neque fit tonitruus ... [illegible]

... coagulatur nubes ex parte superiori quam inferiori ... [illegible]

... sicut lapides generantur ex ... ita quedam vegetabilia ... in lapides ... [illegible]

... Ex toto ... qualiter ... [illegible]

dicit tamen quod remanet ei color suus quod habuit cum sunt panis et hoc
non quod frigore coagulatur. dicit et quod talia sunt mixta quod ideo accid-
it quod mixta sunt mixtione dicitur duobus modis. uno enim modo di-
mixta quod quando accidit esse tamen ipsius materie sicut superius dic-
tum est de his. Alio autem modo dicitur mixta quod frequenter accidit [illegible]
tamen ipsius occultatur sive sic accipitur mixtum in primo modo mixtus
vel dicitur quod inveniuntur etiam [illegible] ad omnia ultra consi-
milia in hominibus. Sed et fiunt lapides. Declarat hic quarto de
vilium lapidum generationem dicens quod ex vapore igneo exsiccato
generantur lapides sicut in [illegible] et saepe [illegible] terrea li-
quabilia [illegible] terrea [illegible] mollificata. et lapidea [illegible]
quod vapor igneus qui in hac exaltatur sic frigidus [illegible]
et ex frigiditate nubis congelante ipsum. Et in parte illa ponit hic de
his accidentibus abusus mineralibus et [illegible] lapides talia
et dicit quod [illegible] non possunt [illegible] ut [illegible]
igneus evaporante ipsa in fumum [illegible] [illegible]
resolutam [illegible] quod non relinquitur [illegible] probatum enim
in meteororum [illegible] quod [illegible] [illegible] colore [illegible]
comburentis resolutum ex ligno fumum cum color fumi enim [illegible]
per [illegible] album per aerem viridem per aquam. Tendit ad [illegible]
ponit aliud exemplum. Et quod [illegible]. Dicit hic qualiter [illegible]
[illegible] cadit [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
Dico quod fiunt lapides. Concludit hic [illegible] quod sicut [illegible]
fiunt lapides [illegible] congelante [illegible] fiunt lapides [illegible]
[illegible] coagulatur [illegible] humiditatem. Montes vero fiunt ex qui-
[illegible] generationem lapidum declarat generationem locorum in quibus magis ge-
nerantur lapides. scilicet loca montuosa in quibus autem generantur
lapides [illegible] frigore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] In qua [illegible] declarat omnium modorum
generationem. In [illegible] vero declarat quod montes sic generati [illegible]
aut generatur [illegible] [illegible] [illegible] quod generatur [illegible]
[illegible] non [illegible] generatione [illegible] elevatur [illegible]
[illegible] ultra [illegible] ipsius [illegible] [illegible] generationem
elevationem [illegible] [illegible] montes
[illegible] motu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] elevatio [illegible] indicatur [illegible]
[illegible] motum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
maior [illegible] frequenter dicitur in primo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] elevatur [illegible] [illegible]
[illegible] elevantis [illegible] [illegible] [illegible]
vapor [illegible] igneus inclusus in profundo terre qui cum agitat
naturaliter tendit sursum [illegible] tendens naturali [illegible]
ne movetur elevat etiam sursum [illegible] motum [illegible]
[illegible] generantur [illegible] [illegible] movens etiam inclusus in pro-
fundo terre cum movet etiam [illegible] [illegible] elevat [illegible] loco
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] elevatio apparet
magna profunditas [illegible] [illegible] elevatur [illegible] extra
non sic [illegible] [illegible]. [illegible] non solum [illegible] montes [illegible]
[illegible] valles et valde profunditas. Dicit et [illegible] motus [illegible] [illegible]
[illegible] cursu et agitatione forti aquarum currentium abradit
terram mollem et ex uno loco [illegible] in alio [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] elevatio ultra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. In [illegible] [illegible] abraditur terra mollis [illegible]
[illegible] profunditas [illegible] vallis [illegible] [illegible]
[illegible] apparet terra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit quod
Montes vero fiunt planum [illegible] quod ex ventis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] meteororum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex loco [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in profundo terre [illegible] [illegible] [illegible]
aeris [illegible] in ventre nubis [illegible] [illegible]
Et per [illegible]. [illegible] ex aqua [illegible] [illegible] [illegible]
magna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quedam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] molles [illegible] [illegible] moventur
[illegible] [illegible] [illegible] aquarum [illegible] ventorum. Ter-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
loco [illegible] in alio [illegible] [illegible] lapis [illegible]
[illegible] in maiori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipsius [illegible] [illegible] [illegible] mineralem [illegible]

lapidem. unum [illegible] [illegible] [illegible] generationem lapidis [illegible] aliquando apparet
in lapide coagulatio. Montes vero [illegible] [illegible]. Sed [illegible] in qua declarat
quod montes post generationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad diminutionem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] meteororum non probat quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pluvie cadentes super
altitudines montium semper abradunt aliquid terrenum [illegible] [illegible]
valles proximas. montes vero [illegible]. Vene autem lutee. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] magna. aquosa [illegible] [illegible]
sursum [illegible] [illegible] non de lapidibus in montibus [illegible]
[illegible] [illegible] evaporationem diminuitur [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aquosa [illegible] generantur [illegible] [illegible]
sursum [illegible] [illegible] luto [illegible] [illegible] plantarum
generationem [illegible] [illegible]. Et sic semper moratur [illegible]
[illegible]. Vel fortasse antiquitus [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] mare
[illegible] in diluvio [illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] remansit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per evaporationem [illegible] [illegible] lapides [illegible]
qua [illegible] [illegible] mollificabatur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Mare quoque [illegible]. Ostendit hic [illegible] qualiter
generantur montes [illegible] mollis terre [illegible] dura. [illegible]
[illegible] undique maris influxu et refluxu molles [illegible] [illegible]
et aliqua loca terre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mollior abradit. et [illegible] [illegible] [illegible] loco [illegible] in alio
loco et hic probat [illegible] aliquo [illegible] [illegible] diluvio mare [illegible]
[illegible] [illegible] et mollem [illegible] [illegible] ab uno loco [illegible] in alio et
montuositatem. [illegible] mollis terra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] montes
[illegible] mineralia. [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] generationum
mineralium. [illegible] quedam generantur [illegible] [illegible] et non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliorum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
generantur in medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] que generantur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mineralibus [illegible] [illegible] generantur [illegible] [illegible] [illegible]
Vel quorum quedam [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de mineralibus que [illegible] generantur [illegible]
[illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] que generantur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lapides [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de generatione [illegible] lapidum
[illegible] qui liquantur calido [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coagulantur
[illegible] [illegible] de generatione mineralium omnium que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] coagulatione calidi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non liquabilis [illegible] liquabiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
que generantur per coagulationem calidi [illegible] dicitur [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] de generatione lapidum [illegible] [illegible] maiorem
[illegible] [illegible] de generatione lapidum per coagulationem frigidi quam calidi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] lapides [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generantur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liquantur. lapides [illegible] [illegible] coa-
gulatione calidi non liquantur [illegible] [illegible] qui coagulantur [illegible]
nullum facit hic tractatum de lapidibus calido coagulatis [illegible] [illegible]
debet tractare hic de mineralibus que [illegible] generantur [illegible] [illegible]
[illegible] aliorum [illegible] non [illegible] [illegible] argentum vivum [illegible] dicitur
[illegible] [illegible] argentum vivum [illegible] [illegible] argentum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex vivo argento [illegible] [illegible] aliorum [illegible]
quod vivum argentum [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et coagulantur [illegible] vivum argentum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicit quod argentum vivum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tractat de vivo argento [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod argentum vivum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aliorum [illegible] generantur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tractat de vivo argento dicit igitur

com minalia ꝛc. primo quod dicit quot de mineralia ꝛ prout ex dictis patet quedam talium mineralium que sunt ex fortis complexionis ut sulphurea ꝛ talis. quedam vero fortis substantia ut alia insolubilia ꝛ lapides. ꝛ eorum que sunt fortis substantie quedam sunt aquea magis ꝛ minus vnctuosa sicut sunt lapides. quedam vero magis aquosa ꝛ magis vnctuosa sicut liquabilia. ꝛ eorum que debilis. dicit ea que sunt debilis ꝛ coagulata sunt calido ꝛ sicco totum ineis extinguitur humidum ꝛ ita liquantur facile in humido. alumen quedam species salis ꝛ calcantum que quedam species attramenti. plus est debile quam debilis sunt sal amoniacus liquatur ut hic. iterum quedam eorum que sunt debilis complexionis habent vnctuositatem humorem coagulatum frigore ꝛ propter hoc non soluuntur solo humore ut sulphur ꝛ auripigmentum. sed argentum viuum. hic est quintus inter mineralia quedam sunt inter se debilis complexionis nullam habent mentionem de viuo argento. quod sit etiam ductibilium ꝛ liquabilium ꝛ propter hoc videtur esse de prima parte prime diuisionis. quando hic ꝛ est hic lapides liquabilia. tamen non est sed de secunda parte prime diuisionis non solum quia est magis ꝛ subtilis ꝛ c. sed quia conuenit etiam cum sulphure quod est de secunda parte prime diuisionis. quia argentum viuum ꝛ sulphur sunt causa efficientium omnium que generantur ex eis ꝛ componuntur ex illis. vnde dicit quod quintus que sit etiam ductibilium. vel sunt alibi ductibilibus quia licet est solo in se quod per ipsum nullo modo coagulatur ꝛ propter hoc videtur quod deberet esse de prima parte prime diuisionis non tamen est sed de parte secunda ut dictum est. sunt autem ductilia. inter iiii predicta bene nominat distinctione primo dicit liquabilia. bene lapidea. bene tales. nam sulphur ꝛ ratione hic liquabilia. alia quia alia etiam debent inuenibilia post aliquam tantum de aquarum que adunt in eis ꝛ inuenem liquabilia ꝛ minime. dicit quod ductilibus quod omnia ductilia sunt liquabilia quod hic videtur bene ꝛ non est. ꝛ tamen quod liquabilis et sunt etiam liquabile ꝛ rigantur non tamen ductilia sed tamen ita quod videtur falsum omnia ductilia sunt liquabilia quia argentum viuum ductile non tamen liquabile. nisi n. potest coagulari ꝛ postea liquari. sed ꝛ ita predicto videtur esse falsa. omne liquabile est ductile non solum propter id quod nunc dictum est de terra. sed propter id quod ista dicitur quod lapidea possunt liquari non tamen duci quia carent humore vnctuoso. verum quod ista falsa est omnia ductilia sunt liquabilia ꝛ hec sed omnia liquabilia sunt ductilia. ad hoc dicendum est quod accipit hic cum dicit omnia liquabilia sunt ductilia quia accipit hic liquabile pro eo quod liquari potest ꝛ ꝛ pro eo quod liquidum est. quantum non liquetur procedit dictum quod non sequitur videtur non ductilia sunt non liquabilia. hic dicit propter lapides ista. quando liquatur ut mollificatur non magnitudine caloris que dicitur violenta. quia operatur hic in eam lapidis coagulationem sicut. n. magis in soluere coagulum. ꝛ et in ductibilium tangit hic generationem liquabilium. quia prima ꝛ materia eorum est substantia aqua mixta cum substantia terrea forti mixtione ꝛ non facile dissolubili. quia sic potest vnum separari ab alio. coagulantur autem eius. hic tangit etiam quam habet alia materia ꝛ coagulantur. quia cum liquari sunt ab actione caloris. que dicitur obtholesi. i. aliquo calido facta suscipiunt congelationem a frigido quia hunc humidum coagulatum. aliqua enim humida non hunt humidum coagulatum ꝛ propter hoc non congelantur substantia eorum sicut vnum humectosum ꝛ pinguis. propter hoc est ductile ꝛ non coagulatum. lapidea vero de lon. hic loco in ista diuisione tangit naturam ꝛ generationem lapideorum ꝛ primo de eorum materia. nihil. secundo quia non sunt ductilia. ꝛ quia facile non soluuntur dicit hic quod quia lapidea predicta que sunt debilis mineralibus in sicut sunt primo ex aqua. sed quia plus habent de terrestreitate quam predicta liquabilia propter hoc non congelantur solo frigore aquoso. sed ꝛ siccitate terrea que quando est fortior dominatur super qualitates aquosum materiam. ꝛ mediocris est forte potest cum sicca coagulari hic lapideum. ꝛ non ꝛ inest humor ostendit quod non sunt ductilia quia non est in eis humor vnctuosus. i. multa cohesionis. propter hoc hunc de substantia aeris ꝛ aquosi ꝛ quia hoc coagulatio dicit hic tamen quia non de facili soluuntur quia coagulantur non solum ex frigore sed ꝛ in sicco. vnde non soluuntur quoque calore illo in igne adiuto artificiali ut patet per flatum ꝛ flores ventorum. alumen ꝛ sal. hic loco exponit hic illa que sunt inter subtile ꝛ primo sales ꝛ species sulphur. tractando quod de talibus concordia dicit primo ꝛ sal. bene vero dicit quidam. n. inter quod vnum est de genere salis. i. de genere in eorum coagulatum a calido extinguente totum humidum. n. quod sal amoniacum. hic dicit dicendum eorum quia sal amoniacum magis est ignis quam terre. hic non. quia magis est ex igne multum. quia nullus sal ex igne multum ꝛ quia magis coagulatur a calore igneo. quia dicitur ista amoniacum potest totum sublimari propter subtile aquosum mixtum. vnde propter hic ignis multum. i. sal amoniacum magis est ignis. quam terre. magis est subtilis substantie quam terrene ꝛ grosse. ꝛ propter hoc ꝛ totum

in sublime eleuari potest ꝛ hoc ex parte aque cum in generatione hic calidus natura sunt. i. sulphure terreum calidum. i. calido coagulatum multe igneitatis ꝛ ꝛ coagulatum ex continua siccitate. vel aliter hunc salem in sua sublimatione mittitur vapor terreus subtilis sublimatus calore igneo. atque ꝛ sulphure. vltimo hic exponit sulphurum ꝛ dicit sulphur continet ex debilis complexionis quia est omne etiam aliorum metallorum sicut viuum argentum. ꝛ quia dicit est mixtum cum coagulatione viui argenti. ad ipsum quia non potest coagulari per se propter suam subtilitatem propter hoc necesse est sulphurum esse grossioris substantie ꝛ grossioris dicit quod quia aquosa substantia sulphurorum mixta est cum terra forti mixtione. i. insolubili. cum sit in vero calore. i. grossities aeris. donec ista substantia sit humida ꝛ ex continuatione humidi aeris ꝛ aquosi ꝛ finaliter coagulatur frigore. attramentum vero ꝛ c. sequitur de generatione mineralium que sunt composita ex aliis ꝛ non generantur inmediate ex elementis ex hiis autem dissolubilitate sunt dicta mineralia. hic quidem sunt attramenta que dicuntur composita ex sulphure ꝛ sale ꝛ lapidibus. sed videtur quod ipse dicit ignis quidam compositionis equalis complexionatum ꝛ inequalis sunt partes attramenti ꝛ hic quod ꝛ c. quod si dissoluatur non possunt ex diuisione partibus ipsius generari mineralia diuersa specie. sed ipse dicit quod sic quando dicit quod ex vna parte ipsius potest generari ferrum. ex alia vero parte es. ad hoc dicendum quod cum est inter vnum cum sit obiectum est. sed non est mixtum sed compositum ex partibus diuersis sicut partes aliorum mineralium. vnde in alia maiori parte ipsius potest plus habundare de natura lapidis ꝛ salis ꝛ nisi de natura sulphuris quod contingit ex illa parte generare ferrum per dissolutionem totius. in aliqua vero parte maiori plus habundat de natura lapidis ꝛ sulphuris. ꝛ contingit ex illa parte per dissolutionem generari es. dicendum est quod liquabilia que sunt generatiua specie aliarum autem ex sulphure non veniunt in compositionem attramenti. quia attramentum non componitur ex illis. ꝛ ex illis que sunt liquabilia ex elementis. ꝛ non componitur ex illis vero alia sunt ex elementis. ꝛ componuntur ex illis mineralibus non venit in compositionem attramenti. quia est attramentum est inequalibus sui parte omnis etiam non sicut predictis illis que sunt ex sulphure ꝛ viuo argento ꝛ propter hoc dictum est quod attramentum habet diuersas in diuisione partibus. dicit quod quia in attramentis est vis aliquorum liquabilium. quia salis ꝛ sulphuris per quorum liquationem cum dissoluitur attramentum calcantum. ꝛ alkachar. quod sunt species attramenti sunt ex maioribus granis eius. i. ex granis magis lapideis ꝛ sal ꝛ sulphur ipsius dissoluitur. ꝛ post solutionem si aliqua pars ipsius coagulatur per aliquam virtutem ꝛ suscipit in sua coagulatione plus de natura terreum quam aquosi. id est coagulatum ut ferrum ꝛ dicitur colcotar rubeum. vel croceum. propter plus terreum inflamatur ꝛ illud coagulatum ex parte eius quod plus habet de aquoso quam terreo accipit virum etiam propter maioris quantitatis aquositatis ꝛ est viride ꝛ dicit quod ista fiunt hic artificialiter. argentum autem viuum ꝛ c. hic dicit generationem argenti viui etiam omnium metallorum que fiunt ex elementis ꝛ per compositionem ex aliis. hoc autem est viuum argentum de quo tamen magis dicit primo. n. quia in maiori parte ipsius est substantia aquea est mixta cum substantia terrea forti mixtione sulphurea. i. indissolubili. ꝛ hoc habet ex magna siccitate terrea. quia vero quiescit in superficie quod est aquosum plana. ꝛ non adheret atingenti sicut id quod est aquosum. bene dicit quod albedo eius est ex claritate aque. substantia est ex albedine terre substantia bene digeste. vnde est quia non solum ex admixtione aeris ab illis suscipit albedinem. sed hoc propter ipsius congelationem coagulum non potest. sed cum sulphure est ad mixto ꝛ hoc modo potest congelari. cum plumbo ꝛ admixto. vel cum sulphure. ꝛ quod argentum viuum ꝛ c. secunda parte hic capitulo in qua dicit generationem mineralium que fiunt vno modo ex elementis ꝛ alio modo sunt per compositionem ex aliis elementatis. ꝛ tamquam dicit generationem eorum dicit qualiter argentum viuum cedit in compositionem illorum que etiam fiunt per compositionem ex aliis. per quid ista in textu diuiditur distinctiones in quibus dicit quod argentum viuum ꝛ que sunt cum illa ut sulphur est causa omnium liquabilium. in hac distinctione vero. ex hiis autem argento viuo. dicit qualiter ex commixtione sulphuris ꝛ argenti viui generantur sex metalla. in hac distinctione vero. sciant artifices alchemie. probat quod non contingit aliquo modo permutari metallum speciale in aliud metallum. secundum ad primum dicit quod quod argentum viuum ꝛ que sunt illi similia ut sulphur sunt causa liquabilium. sed videtur quod solum sulphur sufficiat. quia sulphur mixtum ex aqua ꝛ terra ꝛ aere. ꝛ per se potest coagulari viuum argentum ꝛ per se sine viuo argento nullam aliam addit materiam. excedit enim componitur vero. sufficit quod sulphur ꝛ sufficiunt viuum argentum. ad hoc dicendum quod metalla liquabilia dicas habent non.

una qua perficitur coagulatio et hanc habent ex virtute sulphuris. aliam
qua perficitur liquatio per aequalem liquorem. magis liquida haec habent
ex vivo argento. secundum debitam fortitudinem et vehementem et prolongationem
ignitionis et propter hoc ad difficultatem coagulantur eo ... ipsum sic ... sic alio
coagulatur. fortiter coagulatur. est autem et vivum argentum unde
coagulationem possunt habere ex sulphure quod est fortis et soliditatis ex vi-
vo argento. unde ita coagulatur vivum argentum ... propter
sulphuris ad maiorem soliditatem. dicit ergo quod argentum vivum
... sicut sulphur. unde est in omnium liquabilium et hoc
probatur quia omnia liquabilia cum liquefiunt non convertuntur ad oppositum i.
ad actum liquidi sicut ipsum semper est sicut liquabilia non liquatur
... et propter hoc cum liquata fuerint apparent rubea et non alba sicut
vivum argentum ex inflammatione coloris liquefacti. sed plumbum cum liqua-
tur convertitur in actu liquido sicut est vivum argentum et liquatur
convertitur ad omnem colorem omnibus liquatis. sed rubeum ex inflammatione
coloris liquantis et ita differt a colore vivi argenti et propter hoc
bene apparet quod vivum argentum sit de ... et compositione illorum. sed
alia liquabilia differunt in compositione sua a vivo argento eo modo
quo vivum argentum differt ab ... i. cum sint grossiora
vivo argento. et quia argentum vivum est subtilius sulphure ...
... et ab ipso permixtiones ... mixtione cum illo ...
congelari possunt ... ex frigore coagulari
possunt vivum vero argentum non. Et si fuerit argentum vivum

In hac subdistinctione dicit qualiter ex metalla generantur
ex sulphure et vivo argento commixtis. quod autem generantur ex
utroque magis subtili ut aurum et argentum. aut ex utroque
magis grosso ut ferrum et plumbum. aut ex utroque mediocri
ut stagnum vel aes. Sed ex utroque magis subtili aut erit plus
de vivo argento quam de sulphure albo et tunc est argentum
aut erit plus de subtili sulphure rubeo quam de vivo argen-
to albo. ... et tunc est aurum et de soliditate
sulphurea plus ... vivi argenti. Sed utrumque
fuerit mediocre aut erit plus de sulphure quam de vivo ar-
gento et tunc sulphur erit ... rubeum et tunc fiet aes. aut
erit plus de argento vivo. minus vero de sulphure. sulphur
cum illo bene erit minime ... et tunc stagnum.
Sed ex utroque grossissimo. aut erit ibi plus de grosso vivo
argento quam de sulphure fetido et tunc erit plumbum.
aut erit ibi plus de sulphure magis ... quam de vivo argen-
to et tunc erit ferrum. dicit ergo quod si fuerit argentum vivum purum
commixtum cum sulphure albo non urente. quod si fuerit ...
evaporabit omne vivum argentum in fumum tunc hoc totum
coagulabitur in sulphure et in ... frigiditate ...
et ita poterit fieri argentum. Et si fuerit sulphur viridum
i. purum et clarum cum rubore habens simplicem colorem ... vir-
tutem ... et vivo argento ... commixto potest fieri aurum
quod sulphur ... ipsum et vivum argentum commixtum
i. aurum. Et si fuerit argentum i. bone substantiae i. non nimium
subtile nec nimium grossum et sulphur non valde purum sed
aliquantulum grossum habens colorem adurentem sic commixtum
fiet aes. argentum autem vivum si fuerit i. grossum et non purum
et ... et si fuerit sulphur grossum non purum ex
his commixtis fiet ferrum. Stagnum vero videtur habere vivum
argentum i. non valde grossum nec valde subtile et sulphur
malum i. non bene ... in ... soliditatem et propter hoc
dicit quod si non sunt commixta ... ad ... perfectionem
... et ita fit stagnum. Plumbum vero grossum. videlicet hic loquitur
de generatione plumbi dicens quod eius argentum vivum grossum est
et ponderosum et sulphur eius est grossum et quod ... ...
et propter hoc cum liquatur ... vapores est fetidum ...
... ... et propter hoc ... plumbum non fortiter
frigore coagulatur. sed artifices ... corpus ... frigido
... faciunt congelationes ... quibus ars ...
propinqua naturae. non tamen eo certo modo facit sicut natura
quod non novit ad generationem ... elementa ... divi-
sas proportiones ... coagulat. Sciant artifices alchi-
mie. In hac ultima distinctione quasi concludendo dicit quod
quamvis ars ... possunt generare ... quibus dicit
... metallorum diversa metalla. tamen quamvis ... natura
potest permutare unum metallum ... non potest tamen
ita facere quamvis ... laborem mutando naturam. unde
dicit quod artifices alchimiae non possunt permutare vivum ...

metallum in aliud. sed possunt facere similia. unde primo osten-
dit quot modis possunt facere similia. secundo ostendit causas
quare non possunt vere permutare. possunt enim facere per tincturam
Similem colorem quod possunt tingere rubeum i. citrinum
citrino colore i. medio inter album et rubeum. ita ut videatur
et possunt tingere stagnum colore rubeo donec videatur sic
aurum. aut etiam possunt quorum immunditias. Est alius modus
faciendi similia per depurgationem. quia per liquationem et depura-
tionem possunt abstergere immunditiam plumbi ita ut videatur
argentum. ... stagnum semper tamen erit plumbum. quia non au-
fertur differentia ipsius substantialis. sed qualitates ali-
... ... et faciunt homines errare sicut qui dicunt
colores ... talem esse salem armoniacum. Ceterum quod
differentia specifica. hic dicit causam quare artifices non possunt
vere permutare. quia non est possibile credi quod specifica differentia substantialis
aliquo modo dissolvatur vel arte vel ingenio. nec potest
una complexio substantialis permutari in aliam. hic intelligitur est
in metallis. quia quamvis videatur permutari ... sensibiles
colores et qualitates. tamen sensibiles qualitates non sunt substantiales
differentiae corporum. sed sunt accidentales proprietates. Secundum substantiales
differentias metallorum non sunt cognitae et quo non sunt
cognitae non possunt scire utrum tollantur vel non tollantur
vel aliquam accidentium. sed possunt ... accidentibus ut vapo-
ribus et coloribus ponderibus. et possibile est eos diminuere
et depurationes. secundum complexionem metallorum non est eadem
in omnibus. nec potest una complexio permutari in aliam
nisi per dissolutionem resolvantur in prima principia illa
et misceantur. secundum ... aliam proportionem
quam prius. et ita poterunt permutari in aliam substantiam
Sed hoc non potest fieri per solam liquefactionem neque ars
... neque ars novit diversas proportiones ... quas
... ... metallis. sed adhuc oportet
aliquas ... ... naturam quae
sola novit mixtionum proportiones.

Utrum quatuor causae ... determinatae sint ... [illegible]
[illegible]

Liquabilia ... [illegible]

Ab his distinctione ... generantur ex sulphure et argento vivo commixtis.

nota bene quaestio

ad generationem mixti. Sed exiguntur duo passiva que sunt aer et terra. ergo etc. Secundum species ...
sunt elementa. ... quod ... est ... ad unum ... [illegible]

[illegible]

¶ Ad aliud dicendum quod ... [illegible]

[illegible]

et due passive et non quod nulla sit activa. sic omnia ... [illegible]
per extendi ... extensionem ... [illegible]

[illegible]

ex hoc fiat quod non incomplete non est quod non corrumpitur quia non est; nam dissolucio alicuius continuitatis que discontinuatur est corruptio. Ad aliud dicendum quod putrefactio non tendit in non esse sed est dissolucio alicuius continuitatis non tamen cuiuslibet, set principalis continuationis et complexionis. [illegible]

[illegible]

No(ta) q(uod) ca(usa) putrefactionis no(n) e(st) ca(lor) ignis n(ec) ca(lor) aeris s(ed) ca(lor) a sole influx(us) in aere generat(us)

Nō q̄ cū digestio est cū ɔplonalis regulat̄ ab eā.

digestiones in plantis. et ideo quod [illegible] in animalibus quia per digestionem nutrimenti salvatur

[illegible] maior est [illegible] membrorum et partium in plantis quam in animalibus

[illegible] digestiones plures quam in animalibus [illegible]

[illegible] plantarum homogeneorum [illegible] diversitatem partium in animalibus

plures erunt ibi digestiones quam in plantis. Ad aliud dicendum quod licet digestiones in

animalibus [illegible]

[illegible]

Epsesis est autem digestio ab humido [illegible]

[illegible]

Modi speciales digestionis

[illegible]

Optesis est digestio [illegible]

[illegible]

¶ post quod ut assata magis [illegible] manu [illegible] ut dicat ac. et vult quod non. quia nullum nutrimentum [illegible] digestionis [illegible] digerendum. nutrimentum assatum [illegible] [illegible]

[illegible]

¶ [illegible] humidum aqueum et humidum aereum [illegible] [illegible] simplicium [illegible] aereum quod est magis [illegible] passivum. alio modo est loquendo [illegible] magis passibilis et agens [illegible] magis passivum [illegible]

[illegible]

nota de pinguedine

[illegible]

coadunatione humidi aquei cum sicco terreno. et hoc est optima pinguedo. ¶ Ad obiectum dicendum quod pinguia propter ignem aquea aere moventur. tunc quia vene et arterie constringuntur et oppilantur. propter quas fiunt morbi [illegible] tunc quia suffocatur calor in membris.

¶ Postea queritur de mollitie et duritie. et primo est quid generantur. et videtur quod mollities non causetur ex humido. quia si causaretur ex humido quanto humidius tanto magis molle. vel aqua vel aereum. quod falsum.

¶ Item videtur quod durities non causetur ex sicco. quia sic durior esset ignis quam terra. nullus illorum est tam durum. Contra est. ¶ Ad hoc dicendum quod molle et durum sunt passiones corporum determinate consistentie. consistentia autem determinata est ex humido aqueo et sicco terreno. et ideo non sunt simpliciter corporum iste passiones. quod hoc apparet solo ad primum. aqua enim non habet consistentiam. molle est passio corporis terminati. similiter de duro quod est passio corporis terminati. sed tamen est quod nec ignis nec aer sunt corpora terminata. ideo nec aer nec ignis sunt dura.

¶ Postea queritur de oleo. et primo utrum possit impinguari. et videtur quod non. quia impinguatio est humido superfluo abeunte humido coherente residuo cum sicco terreno. sed oleum non habet de sicco terreno neque de humido aqueo. Contra est. Item si impinguatur aut a calido aut a frigido. non a frigido quia non potest coagulare propter ipsum non aeris intercepti. non a calido. quia hoc potest consumere ab oleo cum sit corpus inflammabile. et aliter non est impinguatio a calido. ergo non impinguatur.

¶ Item dicitur post quod non impinguatur. et hic dicitur quod impinguatur. Contra. impinguatio est coherentia humidi aquei cum sicco terreno expulso superfluo humido aqueo et residuum coherens. possibile est impinguari. sed hoc est possibile in oleo. ergo possibile est oleum impinguari. ¶ Ad hoc dicendum quod oleum potest impinguari tam a frigido quam a calido. sed cum quod impinguatur a calido impinguatur per coherentiam humidi aquei cum sicco terreno. et tunc fit per eductionem humidi superflui. et hoc est in corporibus terminatis. et de hoc dicit [illegible] quam accepi. Alia est in corporibus interminatis. et hoc fit per expulsionem humidi aeris in aqueo a frigido. vel per abstractionem humidi aquei a calido. Impinguatur ergo oleum a frigido quando est multum aeris in aqua [illegible]. et impinguatur a calido uno modo per exalationem humidi aquei cum adherente humido olei. et sic educendo etiam aqueum reliquum coheret cum oleo et condensat oleum. Secundo modo impinguatur a calido per expulsionem aeris a calido. unde oleum quanto magis album tanto minus pingue et quia sic impinguatur albescit. [illegible] expulsum ab oleo igitur a calido [illegible] ad primum [illegible] impinguatione in corporibus interminatis. ¶ Ad aliud dicendum quod oleum habet aerem dominantem. [illegible] coagulari [illegible] super [illegible] oleum.

¶ Item queritur utrum oleum possit coagulari. et videtur quod sic. quia omne quod habet aquam partem sui est coagulabile. quia aqua et omnes partes coagulabiles sunt. sed oleum est huiusmodi quia dicitur [illegible] quod impinguatur oleum per expulsionem humidi aeris in aqueo. ergo habet aquam partem sui.

¶ Contra. dicitur quod non est coagulabile nec a calido nec a frigido. a calido quia non est terre. a frigido quia plenum est aere. quod concedo. ¶ Ad obiectum dicendum quod due sunt cause quare non potest coagulari. una est dominium aeris in ipso. secunda est sua viscositas quia non permittit [illegible] nec ad frigidum exprimi propter coherentiam partium. ¶ Item queritur quare humidum olei non extinguit ignem sicut humidum aque. Item quare ponderosa sunt [illegible] liquabilibus et videtur quod deberent esse levia cum plena sint aere. quia ligna propter dominium aeris leviora sunt aliis corporibus. ¶ Ad primum dicendum quod humidum aereum est inflammabile et illud dominatur in oleo quare non extinguit ignem. sed humidum aque est igni contrarium et ideo illud extinguit ignem. ¶ Ad aliud dicendum quod [illegible] in oleo. unde est humidum aereum [illegible] esse leve. Alia est [illegible] quod est viscosa propter quam partes se [illegible] et coherentia partium sic viscositatis. et quia liquabilia non habent tantam subtilitatem partium quod sint ponderosa.

¶ Postea queritur utrum [illegible] possit esse in lacte. et videtur quod non. quia nullum corpus interminatum habet [illegible] corpus [illegible]. sed aqua [illegible] sunt talia corpora. ergo [illegible] non erit in lacte. [illegible] consimiliter in lacte. calcea [illegible] humidi [illegible] aeris. tenella [illegible] aqua. Contra est. ¶ Ad hoc dicendum quod [illegible]. ad obiectum dicendum quod [illegible] in alio [illegible] uno modo aer [illegible] sic [illegible] in aqua [illegible] ad [illegible] sicut [illegible] in lacte [illegible] ¶ Ad obiectum dicendum quod in corpore interminato [illegible] in corporibus terminatis potest esse contentum sicut in lacte. Omnia hec solubilia ut nitrum sal et cetera.

¶ Contra. Item utrum corpus aliquod possit coagulari a calido et frigido. et dato quod sic. utrum tale corpus sit insolubile. De primo videtur quod aliquod corpus non possit coagulari a calido et frigido. quia coagulatum a calido dissolvitur a frigido. et coagulatum a frigido dissolvitur a calido. ergo ab utroque in nullo coagulatur. ¶ Item liquefactio et coagulatio sunt contraria. et horum contrariorum sunt cause contrarie. calidum et frigidum. ergo non ab eodem. ¶ Contra est. corpus insolubile [illegible] ab utroque coagulatum est. sed multa corpora sunt huiusmodi sicut lapides molares. ergo et cetera. ¶ Ad hoc dicendum quod corporum coagulatorum quedam coagulantur a calido tantum. quedam a frigido tantum. quedam ab utroque. que a frigido tantum quedam solubilia ut glacies vel insolubilia. et sunt ex humido aqueo [illegible]. que a calido sunt ex sicco terreno [illegible] et hec vel solubilia ut sal vel insolubilia. et hec sunt lapides qui generantur ex luto [illegible] ab utroque dicuntur autem a frigido inchoative finaliter a calido sicut lapides molares. ut dicitur. et sic sunt silices. et hec utique insolubilia sunt. ¶ Ad obiectum dicendum illud quod coagulatur a calido tantum dissolvitur a frigido et econverso. sed si ab utroque coaguletur insolubile est. ¶ Ad aliud dicendum quod contrariorum contrarie sunt cause cum primo. sed non est inconveniens quod [illegible] cause sint eedem et non cum primo ita quod unum inchoative aliud finaliter. et sic est in coagulans a frigido et calido. ¶ Postea queritur utrum lignum sit ustile et mollificabile. et videtur quod sic. aer est inflammabilis. sed omnia ligna sunt plena aere unde supernatant aque. magis ergo videtur quod sint inflammabilia quam combustibilia.

¶ Item videtur quod sint mollificabilia. quia illa sunt mollificabilia que habent humidum [illegible]. ligna sunt huiusmodi quia possunt elevari ut dicitur super. ergo et cetera.

¶ Contra. in fine [illegible] quod sicut pili ossa et ungues sunt sicca non magis [illegible] ligna. sed talia corpora sunt combustibilia et non mollificabilia. quia quanto sunt aque non magis illa sunt mollificabilia et non quanto terre. ergo et cetera. Generaliter queritur quare omnia ligna plena sunt aere preter ebanum. et quare omnia supernatant aque. ¶ Ad hoc dicendum quod ligna sunt combustibilia et non mollificabilia. combustibilia sunt quia terrestria sunt [illegible].

¶ Ad obiectum dicendum de lignis est loqui [illegible] uno modo quantum ad [illegible] determinatam et figuram et colorem et sic sunt terre non magis. Alio modo est loqui de ipsis quantum ad compositionem corporis. et sic [illegible] compositionis sunt [illegible] aeris. sed humidum aeris propter habundantiam dicitur in [illegible] sicut in aere vel viscositatis ut in oleo. et talia corpora sunt inflammabilia non combustibilia.

sed non est [illegible] aereum [illegible] tale corpus est combustibile et talia sunt ligna. ¶ Ad aliud dicendum quod ligna sunt [illegible] nec habent humidum quod exigitur ad mollificationem sicut cornu. sed humidum quod exigitur ad [illegible]. ¶ Ad aliud dicendum quod omnia ligna supernatant propter aeris multitudinem que est in compositione corporis. sed ebanus [illegible] supernatant aque. ita ligna in quibus dominatur non aereum. ebenus magis submergitur quia in sua compositione non invenitur aer. [illegible] condensatum [illegible]. ¶ Dicemus ergo propter nullum [illegible] et cetera.

¶ Primo queritur utrum ferrum mollificabile sit. et videtur quod non. quia omnia metalla habent sulfur [illegible]. sed ferrum est de genere metallorum. et metalla liquabilia. ergo ferrum est liquabile. ¶ Contra. omne corpus liquabile est aque magis. ferrum est terre magis. ergo et cetera. ¶ Et dicendum quod metallorum quoddam est corpus mollificabile et non liquabile. quia coagulatum est [illegible] sicco expulso calido. ¶ Ad obiectum dicendum quod metallorum quoddam est magis aque sicut stagnum plumbum. quoddam magis terre sicut ferrum. et talia non liquescunt. ¶ Postea queritur utrum cornu sit liquabile. et videtur quod non. cornu est coagulatum a calido. quia dicitur [illegible] quod cornua [illegible] in principio sunt mollia. postea coagulantur a calido. ergo cum coagulatum a calido [illegible] cornu [illegible] ut dicitur [illegible] et cetera. ¶ Contra. cornu est magis aque [illegible] ergo est liquabile. ¶ Et dicendum quod cornu liquabile est a calido. Ad obiectum dicendum quod duplex est opus caloris. unum est [illegible] humidi superflui et coherentia partium sicci cum humido. et sic generantur lapides molares et coagulantur a calido. Aliud est [illegible] dissolutio humidi. et dicendum quod coagulatum a calido [illegible] vehementiam [illegible] et ideo cornu est liquabile. ¶ Primo queritur de ligno. dicitur quod liquabile. Contra. lignum est ustibile. ergo non est liquabile. Item dicitur [illegible] quod nec mollificabile nec liquabile.

¶ Ad hoc dicendum quod quedam sunt ligna in quibus humidum cum sicco coagulatur et aereum cum utroque. hec autem sunt ligna que sunt terre magis. et de istis dicitur quod ligna sunt combustibilia et non mollificabilia nec liquabilia. Alia sunt ligna in quibus magis dominatur humidum sicut [illegible] et talia sunt liquabilia [illegible]. Alia sunt que sunt vehementis adherentie et coherentie humidi aquei cum sicco terreno expulso aereo sicut ebenus magis. et talia non combustibilia nec liquabilia. ¶ Primo queritur utrum omnia corpora sint ustibilia. et videtur quod sic. quia omnia corpora subiciuntur igni. sed ignis aburit quod sibi subicitur. ergo et cetera. [illegible] dicitur quod [illegible] subiciuntur igni [illegible] combustio [illegible] simpliciter. et omnia corpora [illegible] ergo omnia ista combustibilia et cetera. ¶ Contra. corpora [illegible] humidum sicut glacies. et in istis non dominatur siccitas. ergo non sunt combustibilia. ¶ Ad hoc dicendum quod illa corpora que habent poros [illegible] sunt receptiva ignis. alia vero sunt que habent poros ita constrictos quod non possunt recipere ignem sicut lapides molares. et talia non sunt combustibilia. [illegible] alia que habent multum humiditatis quod non possunt recipere ignem sicut glacies. ¶ Ad obiectum dicendum quod omnia corpora subiciuntur igni non comburentur sed [illegible] aliquam aliam passionem. ¶ Ad aliud dicendum quod [illegible] non dicitur simpliciter [illegible] sed quia fit ab agente simpliciter. [illegible] combustio [illegible].

¶ Postea queritur [illegible] dicitur quod carbunculus combustibilis est. carbunculus est lapis ponitur in sigillis. [illegible] dicitur [illegible] quod combustibilia sunt que [illegible] in cinerem. carbunculus non [illegible] in cineres. ergo non est combustibilis. ¶ Ad hoc dicendum quod illa corpora que [illegible] ignis sunt combustibilia et in cinerem rediguntur. alia sunt que comburuntur et non [illegible] sicut carbunculus. [illegible] combustibilis non [illegible] manens. ¶ Postea [illegible] pori sunt in corporibus [illegible] pori sunt [illegible] corpus [illegible] recipiunt [illegible] duo corpora in eodem loco [illegible] ¶ Item [illegible] glacies sit corpus porosum. ¶ Ad hoc dicendum quod pori dicuntur [illegible] uno modo in corporibus [illegible] partes distare. et hoc modo ponebant [illegible] poros in corporibus vacuitates ad [illegible] distare [illegible] partium. et sic est inconveniens ponere poros in corporibus. quia sic ponentes poros ponunt vacuum. Alio modo dicuntur pori partes [illegible] in corpore [illegible] magis [illegible] et iste sunt plene subtilibus sicut subtili aere vel humido. ¶ Ad obiectum dicendum replentur hii pori corporis eiusdem generis et non cedunt. aut diversi generis et tunc cedunt [illegible] magis [illegible]. ¶ Ad aliud dicendum glacies non habet poros sed habet modum [illegible] quia sicut in corporibus porosis est [illegible] subtile [illegible] in glacie. habet enim partes subtiles [illegible] liquida est [illegible] porosa [illegible] pori [illegible] receptivi. et ideo aqua liquida non est porosa.

¶ Huius vero passionibus et his differt et cetera. [illegible] determinat [illegible] et primo [illegible] corpora [illegible] et videtur quod omnia [illegible] igne. [illegible] sunt [illegible] evaporativa. omnia corpora [illegible] et differentia [illegible] ergo et cetera. [illegible] dicitur [illegible] evaporativa [illegible] quia [illegible] omnia subiciuntur igni.

¶ Item videtur quod omnia mixta sint evaporabilia. quia in eis sunt pori [illegible] humidi in longitudinem et continuum et dilatatum. talia sunt evaporabilia. ergo et cetera. ¶ Contra. evaporatio est exalatio subtilis a calido. [illegible] non potest elevari. [illegible] in omnibus corporibus non est similiter subtile [illegible] ergo et cetera. ¶ Ad hoc dicendum quod corporum [illegible] sunt simplicia [illegible] sunt [illegible] sicut ignis et aer. et ex istis non elevantur vapores. Alia sunt que habent ad subtile [illegible] sicut aqua et [illegible] et talia sunt evaporabilia. corporum mixtorum quedam sunt coagulata et insolubilia et ab istis nichil per elevationem vel evaporationem. Alia sunt que sunt viscosa ut oleum et illa non sunt evaporabilia. Alia sunt que non sunt coagulata et dissolubilia sicut [illegible] lignum et talia in quibus ignis habet [illegible] et hec sunt evaporabilia. et horum quedam sunt magis [illegible] quam [illegible] quedam magis aque sicut vinum vetus et vinum pingue. et hec evaporantur [illegible].

¶ Ad obiectum dicendum quod omnia corpora aliam passionem patiuntur ab igne sicut ustionem vel aliquas operationes. et non [illegible] omnia patiuntur evaporationem. ¶ Ad aliud dicendum quod in omnibus mixtis sunt pori. sed in quibusdam sunt [illegible] et coherentes ut non possit [illegible] igni. ¶ Postea queritur utrum vinum pingue sit evaporabile. et videtur quod non. quia vapor vini habet [illegible] quod est [illegible] et [illegible] dicitur. sed vinum pingue non habet [illegible] ut dicitur [illegible] ergo non est evaporabile. [illegible] pinguedo [illegible] aere [illegible] et vini. sed aer [illegible] evaporationem [illegible] et cetera.

¶ Contra. vinum pingue dictum anno [illegible] et [illegible]. vinum [illegible] vinum [illegible] magis [illegible] evaporabile [illegible] et cetera. vinum pingue [illegible] quod vinum magis [illegible] pingue vel subtile. et [illegible] non [illegible] et [illegible] ¶ Ad hoc dicendum quod vinum

de lacte

Vinum pingue est evapo[rabile]

pingue est euaporabile et est ei simile in corporibus animalium magis digestum ad deserviendum nutri-
mentum proprium corporis. unde hoc est dictum per porus est subtilis humiditas ad deserviendum
nutrimentum ad singulas partes corporis. sed est corporis euaporabile est per calorem solis. nec est
euaporabile per calorem animalis. Ad obiectum dicendum quod cum dicatur unum pingue non est euaporabile dicatur per
comparationem ad unum subtile quod cito tollitur et calefit. sed est tollere et consumere propter
magis proprie corporis. sed unde dicitur. Ad aliud dicendum quod unum pingue non tollitur per unum
subtile. Ad aliud dicendum quod unum magis tollitur quia magis euaporatur. unde in maiori
nisi devitantur fumositates ad cerebrum ... Quedam enim corpora sunt opium
et mandragora que magis infrigidant quia [illegible] reddunt in modico tempore. et hoc est quia ista magis in
frigidant corpora. et quando aliqua gustaverint ea illa crudiuntur et dormiunt. unde causant
somnum grave. Et ideo iterum in diuturnis est somnolentia. non ergo quod opium et
mandragora causent somnum propter euaporationem corporis sed quia infrigidant. Sed propter quid de carbunculo
videtur sicut corpus ustibile et videtur quod sic. quia omne corpus igneum in mixtum ex aqua et terra magis est
ustibile. sed lapis est huiusmodi. ergo et cetera. carbunculus est lapis igneus. Sed omne corpus ustibile habet
poros susceptivos ignis. et humorem exalabilem in eorum et dicitur. carbunculus non est
huiusmodi ergo et cetera. Et propterea ustibilium quedam consumuntur in carbones sicut ligna. quandoque ut in
terra fiunt combustiones ut stupe et festuce. sed carbunculus non in carbones nec in
cineres convertitur ergo non est corpus ustibile propter hoc. Sed una ratio est quia habet poros coadunatos
nec habet ignem intrinsecum. alia causa est quia est humidum eius coadunatum cum suo
sicco quod expellit calorem ignis. et propter hoc glacies et cristallus non uruntur nec liquantur.
Ad aliud dicendum quod duplex est ignis. unus quod est lucens qui habet carbunculus lucet enim de nocte et propter
hoc dicitur signum lapidum quia clarior est aliis. Sed alius est ex opere ignis et est comburens et
hunc non habet. Sed tunc quod dicitur in litera nomine corporum quedam sunt inflammabilia non liquabilia sicut ligna.
quedam liquabilia non inflammabilia sicut est aurum argentum. quedam utroque modo sicut thus et iuxta hoc
alia corpora sunt inflammabilia et liquabilia. quia quod est liquabile hoc est magis aqueum. sicut oleum et pix
quod non est inflammabile propter est terre. sed ideo corpus non potest esse propter aqua et propter terre. ergo et cetera. Sed dicebat
ac quod lignum liquefit mollificabile et liquabile est. non ergo solum inflammabile. Ad hoc dicendum quod dicio bo-
na est quod quedam sunt inflammabilia non liquabilia. ut lignum. quedam corpora ut est. quedam utroque mo-
do sicut thus et pix. et causa autem est quia in hoc humidum vehementer coadunatum cum sicco terreno
non possunt dissolui ut lignum et tamen est inflammabile. alia sunt in quibus humidum est debiliter co-
agulatum ut sunt aurum et argentum et ideo liquabilia sunt. non est tamen liquabilia et aqua.
alia sunt in quibus mediocriter est humidum coadunatum cum sicco. sicut thus et pix et ista
sunt liquabilia. quia humidum non est inseparabiliter coagulatum et inflammabile propter humiditatem
Ad obiectum dicendum quod illud quod liquabile tamen plus est aqueum et de ista ergo autem est liquabile quod est inflam-
mabile continens secundum debitam proportionem. Ad aliud dicendum quod lignum tamen inflammabile non liqua-
bile nec mollificabile. et si est hoc est exceptionale non propter habundantiam humidi-
Sanguis ferreo et ligna et cetera. hic quia diu precedendi. et videtur quod male precedat ac in
hac parte. quia supra assignavit differentiam impassionum corporum. ergo hic deberet supponere. Sed dicen-
dum quod impassionum est penes actiuum et passiuum corporum. hic vero determinat corpora et passiua corporum ergo et cetera.
Ad hoc dicendum quod hic assignat differentiam impassionum et corporum et supra. et differunt. quia hic assignat differentiam
impassionum per comparationem ad passiua et actiua corporum que sunt calidum frigidum humidum et siccum. supra vero assignavit
differentias impassionum penes subiecta que eas recipiunt. et dicitur corpora susceptibilia impassiones
quas recipiunt. Sed post quod hic dividit impassiones corporum. et quod quibus passionibus distinctae
corpora homeomera et anomera. et videtur quod diversis. quia illis passionibus differunt que agunt et
patiuntur. sed in nullis passionibus agunt et patiuntur ergo et cetera. sed dicitur quod passionibus primis
differunt. sicut calidum. frigidum. sicut et humidum. sed a quibusdam passionibus conveniunt. hoc est quia corpora
qualitatibus passiones omnes exprimunt. ergo sicut quibusdam omnes exprimunt differunt in diversis.
Sed tunc videtur quod odoribus et saporibus distinguntur. quia sicut odor sicut et sapor huiusmodi. ergo sicut
differunt mollis et durum in odore et sapore. Sed quod illis passionibus differunt corpora que facta
sunt. sed unde est exhumido aqueo et sicco terreno mixta ex calido et frigido efficiente. ergo
istis passionibus differunt tantum. Ad hoc dicendum. quod duplices sunt corporum. una est mixtio
et congregatio. et hec est secundum primas qualitates. alia est quia secundum passiones passiones omnes
exprimunt. et harum quedam sunt quibus differunt corpora mixta. sicut molle durum. et harum di-
stinctio tenditur ac. alie sunt passiones omnes exprimunt. quibus corpora differunt non sed
quod variabilia sunt vel receptiva impassionum. sed sicut quod agunt in sensum sicut sunt odor sapor
color et alia. et distinctio penes istas passiones non tenditur ac. Aliter et hoc
apparet solo adspectu. quia hec distinctio istas passiones in alia dicitur non est ad propositum
Ad aliud dicendum quod quedam passiones quarum omnes exprimunt. id est movent sensum. et hic non sunt
tenentes. alie sunt que sunt in corporibus sed quod sunt mixtae et quasi impassiones proprie in sunt corporibus
sicut mollities durities et hic sunt hic tenentes. Sed post quod videtur simile cum liquefactiones
et videtur quod non. quia siccum est contrarium et non est cum liquefactione ergo non humidum. Sed tunc.
sunt effectus. calidum frigidum sunt causa. activa non sunt coagulativa. ergo sicut secundo liquefactiva. sed
calidum non est humidum. ergo ab humido non sunt liquefactiva. Sed contra illud quod tendunt ad disso-
lucionem proprie quod coagulatum est a sicco et magis terre illud liquefit ab humido
valde et videtur probent igitur illum huius primus coagulatio a sicco. quod est magis terre ergo et cetera.
Ad hoc dicendum. quod ad est prime liquefactionis causa vel aut simile aut effectivum ut in illis que magis
sunt aquee ut in plumbo et stagno in istis calidum est prime liquefactionis effectiuum huius
simile. similiter vero que coagulata sunt a sicco sic sal et nitrum. que a sicco coagulantur
in istis dicendum simile liquefiunt a sicco. effectivum autem est humidum. Ad obiectum dicendum sicut predic-
tum est cum coagulationis sit calidum cum sicco. ut patet in lateribus. sic humidum cum sicco
est cum dissolutionis in hiis que sunt magis terre. Ad aliud patet solo ex predictis. Sed propter quid videtur
abeunte calido et humido possit fieri coagulatio. sicut patet de luto. abeunte calido et humido
fit coagulatio. et videtur quod non. quia dicendum est quod propter coagulantur calido illa sunt magis
terre. quare non abeunte magis sunt aquea. ergo in istis non fit coagulatio expulso humido.
Sed tamen calidum et humidum sunt activa et passiva. ergo cum calido et sicco distinguuntur sicut actiua.

videtur quod siccum expellendo calidum non expellat humidum. Sed contra. quando coagulatur a sicco constitu-
tum et densatur. sed remanente humido non possunt densari. ergo necesse est quod expellat humidum.
Ad hoc dicendum quod siccum coagulando semper expellit calidum cum humido actuali ut in glacie
calidum non expellit essentiale. aut expellit humidum actuale essentiale sicut in lapidibus mala-
bilibus expellit humidum essentiale. et cetera calidum coagulando expellit siccum cum humido. et hoc
propter esse duplex. aut expellendo essentiale siccum cum humido. sicut cum ex luto in caumate fit
lapis. expellit enim humidum essentiale. aut expellit humidum accidentale. sicut sal coagulatur a calido
Ad obiectum dicendum. thus quod sunt aquea magis siccum coagulando non expellit humidum essentiale
sed accidentale. Ad aliud dicendum siccum non est contrarium huius essentiale sed accidentale. Sed cum sunt de illis determinatum est et cetera.
Sed propter quid videtur in corporibus compositis ex aqua et terra possit esse simul calidum cum sicco. sicut est unum h-
ominum complexionis. et videtur quod non. quia in mixtis corporibus determinatum est aut a calido aut a frigido. quia
hunc constitutum aut a calido aut a frigido. ergo simul non possunt esse simul actu. calidum
Sed tunc contraria sunt siccum et calidum. ergo simul non possunt esse in alio. Sed contra. omnia corpora mixta in
quibus siccum est simbolum receptibilia sunt impassionum fieri a calido. sed mixta ex aqua
et terra sunt huiusmodi aliquid ut sunt hec. ergo simul constituuntur ex calido et humido. Ad hoc dicendum
quod in corporibus in quibus siccum est simbolum simul possunt esse calidum et siccum. sed siccum et calidum
simul essentialia esse non possunt. nec unumquodque actuale in eo quod unumquodque habet efficientiam suam.
sed calidum prius in esse actuale siccum vero essentiale. et sic est in lignis unctis et collatis. Ad obiectum
dicendum quod verum est quod quando constituta a frigido et densata liquefiunt a calido et cetera. unde sunt corpora constituta in
solubilibus sicut lapis molaris. similiter corpora in quibus sunt calida et humida. non sunt a calido
et frigido constituta. unde non sunt ab illis per constitutionem. Ad aliud dicendum calidum actualiter et
siccum essentialiter non sunt contraria. et sic sunt in illis corporibus. Sed post quod videtur membra organica
sunt corpora et cerebrum et alia sunt calida vel sicca. et videtur quod sic. quia quedam sunt extrinseca a do-
minio in quibus siccum est simbolum sicut sunt membra corporum sunt huiusmodi. ergo et cetera. Sed tunc quedam
sunt nervi ossa in celo sicca sunt. quia siccum est simbolum in nutrimento debet digerere
sed corpus animalis et partes in testitiva sunt huiusmodi ergo et cetera. Sed contra. omnia corpora disposita ad vivum
constat ex calido quia unum sunt per calidum. sed omnia membra sunt disposita ad vivum
ergo sunt calida. sed omnia membra sunt homeomera que modo constant ex aqua et terra ergo et cetera.
Sed tunc quod videtur magis coherent concluditur quia non et videtur quod sic quia in illis corporibus est constituta
et determinata signum ad unum aquam et terram. sed siccum est simbolum in aqua et terra. ergo sic constituta
ex aqua et terra constituuntur magis a calido. Sed contra. ac de tertia quod sunt calida non dicuntur
cum confusione. ergo constituta a calido essentiali. Ad hoc dicendum quod singula membra corporum constituta
calidum et humidum. sed est longe de corpore dicuntur. vel quantum sunt ex eis naturaliter. vel ex quod sunt
organica disposita ad vivum. sed loquendo de corpore per se non omnia sunt sicca. cum signata est quod
si corpus fuerit vivum reddit ad dispositionem. si loquendo de compositione sunt disposita ad vivum
et sic quod ad distributionem complexionis magis dicitur calidum et humidum videtur plane ac dicere.
Sed propter quid quod corpus habent per dispositionem rationem. ut vinum et lignum ut aurum et oleum et videtur quod
in igne sic magis disponitur quam in alio. quia illud corpus quod magis recedit a medio magis
est sed contrarium aqua scilicet magis est equalis et magis attingit proprio fini. sed ignis
est hoc ergo et cetera. Sed tunc aurum ex elementis est sicut ex aqua et terra. quare fit sed non magis. sed ignis
remotius est ab hiis ergo opus ignis est sed contrarium magis quam opus auri. Sed contra.
aliquid est sed non sic. quare est primum non ut ipsum aliud est quod non est sed quod non est quia
aliquid. sicut aurum quod est illa maxima sed non quando non sunt media inter ista sicut elementa et armonia.
et anima vita que non magis propinqua sunt in se ipsa non ita magis erunt sed contrarium
sed anomera sicut nervus caro et carnes magis accedunt ad contrarium quam omeomera
sicut aurum vel os. et hec magis quam elementa. ergo inter ista corpora elementa erunt minus sed forma
et ita opus corporum magis erit sed contrarium. Ad hoc dicendum quod opus ignis minus est sed contrarium
quam opus aurum et cetera. et hoc est. quia magis appropinquat materiae sed vero quod magis re-
cedit a materia propria magis est sed contrarium. et minus sed contrarium. et quod magis accedit ad formam propriam
magis est sed minus et minus sed contrarium. et hoc dicitur ac. plane in litera. et ideo elementa minus
habent opus sed contrarium quam aurum. et aurum minus quam anomera corpora. ut brachium vel alia.
Ad obiectum dicendum ignis plus habet de forma et specie quam alia elementa. non magis est sed minus. quam omeomera
corpora vel anomera. vel dicendum quod ignis minus est equalis sed proportionem suam formam. quia magis dicitur
res esse equalis quod proportionem formam. et aliter magis recedit. et ideo sicut aurum proprie sua specie
magis dicitur esse equalis quia magis recedit a contrario. et hoc est intelligendum secundum naturam cognitionem.
Ad aliud dicendum non est medium in mixto per rationem. et ideo supponit sua forma minus dicitur equalis. quam in mixto.
quia ab est medium in mixto non sed in mixto. Sed Sicut prunum non est lapis et cetera. hic propter videtur quod non possunt
commoveri temporibus sicut huius aspectum et videtur quod sic. quia quod est sicut igneum et terreum. sed sicut
igneum est magis sicut quod est cum calido continuatum. sed sicut igneum sed commoveri temporibus sicut
huius aspectum et cetera sicut terreum. Sed propter contraria sicut cum partes naturaliter sunt adunatae coherere
per totum continuatae tendit sed commoveri temporibus tamen non alia. sed sicut terreum est huiusmodi
ergo et cetera. magis patet. nam partes cum nil retinet congregantur ibi derelinquitur sunt effectum.
nec patet sive calidum et humidum hoc quod partes non habent comprehensione et coherentia
per singulas opus magis partes tendunt et declinant ad centrum. Sed contra. nullum corpus dependet
ab alio nisi colligatione sed propter commoveri temporibus. sicut terreum est huiusmodi
est et colligatum huius aspectum et cetera. ergo tamen huius aspectum non sed commoveri temporibus. Ad hoc
dicendum quod sicut terreum per comparationem ad non corpus. semper est ipsum quod salvatur in igne et hoc non potest
commoveri temporibus sicut sicut igneum. per eam considerandi in igne est prime consumme-
tionem et sic dicendum quod omne determinatum est consistit ex humido aqueo et sicco terreno. et non
sufficit ita tale quod pulverizatur non coherent huius partes ab humido aqueo. Ad
obiectum patet solo per predicta. vel sanctorum sustinere quod sicut terreum nulla in se consistunt
expressa sunt huius aspectum. dicendum sicut igneum non est ad sui dictam constitutionem terminatum
sic sicut terreum. et ideo cum terreum non sustinet se expressa huius aspectum. Sed post
quod videtur lapides generent ex terra et videtur quod non. quia non sunt generati ex loco suo. Et
terra est locus lapidum ergo non erunt ibi generationes lapidum. Sed tamen nullum corpus determinate

terminare continue gravitatem excessus quod non est aptum continere. Sed lapis est corpus terminatum continue. Terra vero non est terminare constans sine humido aqueo. Ergo terra non generat lapidem. Contra. Omne generans corpus per coagulationem fiunt actione [illegible] terra magis. Sed lapis est huiusmodi, ergo et cetera. Contra. Terra potest generari ergo et terra. Ad hoc dicendum quod terra non generat per se lapides. Sed terra cuius partes coherent per humidum aqueum. Ad aliud dicendum quod terra per se consolidari dicitur in lapidem in quantum est minerale, et sic est locus generationis lapidum, in quantum adunata est in partibus per humidum aqueum, et hoc est in lapidum [illegible] magis per consolidari. Ad aliud dicendum quod terra est remanet per se continue. Sed terra cuius partes coherent per humidum aqueum est per se primum. Postea queritur utrum terra pura fiat lapis, et videtur quod sic, quia sicut aqua est male terminabilis proprio termino, ita terra est male terminabilis termino alieno. Sed ex aqua per se generantur lapides ut dicitur hic. Ergo ex sola terra [illegible] male terminabili lapides generabuntur. Contra. Aqua est corpus male continuum in se ipsa, terra magis continuum in se ipsa, et lapis est corpus terminatum [illegible] in se ipso. Ergo si ex aqua generantur lapides multo fortius ex terra. Contra. Nullum corpus vehementis coagulationis et coherentie in partibus fit ex eo cuius partes non coherent. Sed lapis est tale corpus, terra talis, ergo et cetera. Ad solutionem dicendum quod terra ad terminandum per se [illegible] et terra nata est coagulare lapides et generare per coagulationem. Ideo dico terram in aqua per eam converti in lapidem per coagulationem. Sed sicut terra est adiuvans, quod si non coagularetur immo fit pulverizare et disgregari. Ideo dico terra pura non fit lapis sicut ex aqua. Ad aliud dico quod aqua est liquida duplici [illegible] est per se terminare continue per colligationem et sic [illegible] sicco terreno. Sic sicut terrenum humido aqueo. Alio modo per consolidari [illegible] coagulabilis et sic ipsa fit non coagulabilis et sicut fit in ipsa ad minimum. Ideo cum [illegible] sufficiat ad generandum lapidem, dico sola aqua sufficit non autem terra. Postea queritur utrum ex luto generetur lapis, et videtur quod non, quia nullum corpus per se coagulatum [illegible] postquam liquatum [illegible] coagulatur insolubile. Lutum est huiusmodi [illegible]. Sed cum lapis sit corpus coagulatum insolubile, ex luto non potest lapis coagulari. Contra. Sed ex luto generatur lapis aut actione aut [illegible] non [illegible] coagulatum [illegible] actione et manet insolubile. Hoc nec actione, quia calidum non coagulat nisi per exalationem. Sed lutum est huiusmodi corpus viscosum ex quo [illegible] non fit generatio lapidum. Contra. Omne illud quod est in [illegible] ut [illegible] in lapidem est in lapidibus. Sed lutum est huiusmodi ut dicitur hic, ergo et cetera. Contra, ut [illegible]. Ad hoc dicendum quod duplex est lutum: vaporosum unctuosum et viscosum. Evaporatum est quod dominante humido coagulatur. [illegible] disgregatur et male redit in pulverem ad ultimum. Viscosum lutum est ex quo [illegible] exalari [illegible] ex calido adunato per lapis generatur. Unctuosum in eodem est [illegible]. Calidum enim agit in huiusmodi lutum [illegible] humidum [illegible] et vehementi generatur in lapides, et [illegible] generantur lapides molares [illegible] minerales. Ad aliud dico quod aliud unctuosum [illegible] aliud viscosum [illegible] aliud evaporatum [illegible] humidum exalatum [illegible] humidum remanens per exicationem [illegible] in lapidem.

Postea queritur utrum ex aqua pura possint lapides generari, et videtur quod non, quia nullum corpus terminare [illegible] continue per se, ex corpore male terminabili [illegible] continue. Sed lapis est corpus terminare [illegible] continue, aqua vero non, ergo et cetera. Contra. Ubi [illegible] est [illegible] insolubile [illegible] necesse est reliquum esse insolubile. Sed [illegible] aqua [illegible] coagulabile insolubile et non coagulabile. Ergo ex aqua pura fit lapis generatur. Contra, corpus illud quod est magis extra actione coagulatur insolubile, sicut lapis molaris. Ergo corpus magis [illegible] ex aqua actione coagulabile insolubile. Ad hoc dicendum quod ex aqua per se generatur lapis et hoc duplex: vel ex aqua [illegible] cadente super locum mineralem, vel ex [illegible] aqua in [illegible] aqua, et ad hoc [illegible] nodi [illegible] ipsi aque. [illegible] rigoris [illegible] et hoc [illegible] aqua coagulabili [illegible] et hoc coagulatur aqua [illegible] uno modo solubilis et sic generatur glacies ex aqua aut insolubilis, et hoc duobus modis: aut de puriori parte aque et clariori, et sic generatur cristallus, aut ex [illegible] parte aque, et sic generatur lapis aqua [illegible] ad locum [illegible] mineralem. [illegible] ut dicitur est [illegible] mineralis coagulans insolubile. Unde sicut in loco [illegible] colorationem omnia corpora [illegible] coloratione dicuntur in loco vero generatur lapis ex aqua [illegible] mineralis. Ad obiectionem dicendum quod aqua [illegible] continue uno modo per coagulationem [illegible] dominare in aqua et [illegible] alio modo generare lapides per admissionem vaporis sicci in illo [illegible] in quo [illegible] sicut in lapide [illegible] et [illegible] actione qua [illegible] vaporis sicci. Postea queritur utrum [illegible] mineralis [illegible] sit simplex aut composita, et videtur quod sit simplex, quia [illegible] mineralis est coagulatum [illegible] insolubile. Sed omne coagulatum vel actione vel [illegible] simplex et cetera. Sed [illegible] metalla magis [illegible] et cetera. Ergo [illegible] aciarium non [illegible] in corpus minerale. Ad hoc dicendum quod [illegible] mineralis est [illegible] una non simplex [illegible] ex [illegible] calido et sicco. Unde [illegible] calidum [illegible] continet [illegible] minerale. Unde cum generantur lapides ex aqua ibi est [illegible] coagulans calidum ad coagulandum insolubile et cum lapides [illegible] generantur est ibi calidum [illegible] coagulationem. Unde [illegible] calidum [illegible] humiditatem [illegible] vehementer coagulandum ut patet in generatione [illegible] et [illegible] generant [illegible] lapides. Ad obiectionem dicendum quod coagulatum omne est actione vel [illegible]. Sed duplex: vel solubile et sic [illegible] solubile sicut [illegible] vel actione ut sal vel insolubile, et sic actione et [illegible] coagulatur [illegible].

Ad aliud dico planta generatur per locum mineralem [illegible] operationem [illegible] lapidem quia [illegible] in loco minerali [illegible] expellit calidum aereum [illegible] corrumpit calido et humido aereo quod remanet [illegible] terrenum et humidum et illud coagulat [illegible] minerali et [illegible] in lapidem. [illegible] ad obiectionem [illegible] loco minerali [illegible] in lapidem. Ad obiectionem [illegible] minerali [illegible] terminatam [illegible] vehementer [illegible] et ideo non potest [illegible] ad exalare [illegible] planta [illegible] minerale [illegible] aereum exalat et remanet terrenum et humidum [illegible] mineralis [illegible] omnes [illegible].

Sed quia [illegible] generatio montium [illegible] et videtur quod non, quia nullum corpus aut [illegible] per elevationem [illegible] et cetera. [illegible] elevatio [illegible] et motus [illegible] est qua elevatio [illegible] eminentia [illegible]. Ergo generatio montium non est [illegible]. [illegible] dividitur quod unumquodque [illegible] aliud et unumquodque [illegible] aliud [illegible] aqua [illegible] et sic [illegible]. Sed terra elevatur [illegible] elevabitur usque ad superficiem aeris [illegible] aqua et reliqua pars non elevatur [illegible] unde [illegible] circumstantia mouere super ipsum super elevatio ipsum vapor inclusus [illegible] per poros [illegible] ergo [illegible] elevabitur [illegible] elevatio non est [illegible] motus [illegible] parte [illegible] in [illegible] per calorem inclusum et ostendo quod [illegible] quia calor [illegible] mouet sursum ergo non per violentiam [illegible] movebitur sursum [illegible] non est [illegible] elevatur terram [illegible] elevabitur terram. Ad hoc dicendum quod elevatio terre est [illegible] calor [illegible] in [illegible] super [illegible] incorporationem [illegible] per poros terre [illegible] et [illegible] per [illegible] elevatur [illegible] generantur [illegible]. Ad obiectionem dicendum quod terra est locus duplex: aut [illegible] et sic est [illegible] compressionis [illegible]. Alio modo est locus terra [illegible] est receptiva [illegible] per non motus [illegible] et sic est receptiva elevationis. Ad aliud dico quod [illegible] ad primum [illegible] et sic unum [illegible] ab [illegible] et [illegible] ultimum. Alio modo est locus [illegible] ad [illegible] et hoc modo dico per non agentis [illegible] et [illegible] venerit [illegible] ad locum [illegible]. Sed [illegible] fuit in superficie terre vel aque quia [illegible] et plante non poterunt generari [illegible] discooperiretur [illegible]. Ideo necesse fuit quod discooperiretur et [illegible] calor potuit terre per poros terre discooperire. Unde dicit Algazel in sua methaphysica quod [illegible] est pars terre superficialis et hec discooperta est ut generentur plante et animalia [illegible] aque. [illegible] centrum terra est [illegible]. Postea queritur utrum sit aliqua causa [illegible] et videtur quod non, quia [illegible] unumquodque elementum est rotundum et [illegible] equaliter [illegible]. Non ergo per [illegible] imaginis eminentiam alia. [illegible] ergo non est aliqua causa generationis montium. In dicens quod illa pars fuit [illegible] calor inclusus non.

Contra. Eadem est [illegible] terre [illegible] equaliter [illegible] et [illegible] ergo [illegible] parte potuit elevari et inequaliter. Contra. [illegible] [illegible] terre vel aque [illegible] est [illegible] centralis quia [illegible] calorem inclusum et cetera. Ad hoc dicendum quod [illegible] elevatio terre una centralis [illegible] accidentalis [illegible] aqua [illegible] et due [illegible] superiores alia terra prima [illegible] aqua [illegible] centralis [illegible]. [illegible] terra [illegible] ad [illegible] non potuit elevari per [illegible] centrale [illegible] in [illegible] potuit elevari [illegible] ad obiectionem [illegible] ad primum [illegible] discooperta fuit aque [illegible] elevatur. Ad aliud dico quod eadem est [illegible] terre [illegible] ad [illegible] ad receptionem [illegible]. Unde terra arenosa non est elevabilis neque sabulosa. Postea [illegible] dicitur [illegible] et [illegible] per [illegible] principalis [illegible] appellatur [illegible]. [illegible] ista [illegible]. Ad hoc dicendum quod ista [illegible] elevationis terre per [illegible] aque relinquit vallis [illegible] dicitur [illegible] non [illegible] elevatur. [illegible] ista elevatio sit [illegible] et [illegible] quod non, quia [illegible] motus [illegible] mobilis [illegible] violentus. Elevatio terre est [illegible] elevatio terre est violenta.

[illegible] elevatio [illegible] simplicium corporum [illegible] multorum [illegible] plenum [illegible] sicut grando, nix et alia [illegible]. [illegible] ista elevatio fit [illegible] a calore [illegible]. Ad hoc dicendum quod [illegible] duo [illegible] elevatur [illegible] terra [illegible] violenta elevatio et aque elevatur [illegible] a calore [illegible] sursum [illegible] calor solis [illegible] vapor aque [illegible] subtile elevatur sursum [illegible] elevatio [illegible] calore [illegible] elevatur sursum [illegible] movetur deorsum [illegible] non sursum [illegible]. Ad aliud dico [illegible] corpus simplex movetur deorsum per [illegible] dominans in ipsa [illegible] receptibilis [illegible] calor terre dico elevatur sursum [illegible] violentum duo exigitur: primum est quod contrarium sit [illegible] mobilis [illegible] quod movetur sit [illegible] et non in [illegible] temperatur terre elevatur. Sed corpora mineralia dividuntur in quattuor species et cetera. [illegible] emulatione corporum mineralium [illegible] plura quam illa quattuor: sales, sulphures, lapides et liquefactiva. Et videtur quod sint plura, quia vivum argentum est corpus minerale et est liquefactibile sicut sulphur. Ergo debet eminere [illegible] lapis est [illegible] lapidibus [illegible] non [illegible] terminare. [illegible] quod lapides non liquefiunt. [illegible] liquefactivum [illegible] humidum aqueum [illegible] generantur lapides et cetera. Ad hoc dicendum quod [illegible] illa mineralia [illegible] alia [illegible] vivum argentum non venit in [illegible] ipsum non [illegible] ad [illegible] liquefactiva [illegible]. Ad aliud dico [illegible] terminatur [illegible] generatione lapidum [illegible] ad [illegible] et [illegible] non terminat de lapidibus [illegible] sunt [illegible]. Unde dicitur hic quod tales lapides sulfurea et liquefactibilia [illegible]. Ad aliud dico omnis lapis aut est coagulabilis actione et [illegible] insolubilis aut actione [illegible] et talis est [illegible] lapis [illegible] aut actione [illegible] vehementi agendo et constringendo poros ut [illegible] insolubilis et [illegible] insolubilis sicut lapis molaris. Ad aliud dico quod ante coagulationem humidum aqueum liquefactibile est, non post coagulationem. [illegible] de luto unctuoso possunt coagulari [illegible] insolubile. Postea queritur utrum [illegible] sit [illegible] corpus et videtur quod non, quia nullum corpus [illegible] est ex diversis [illegible] et [illegible] dicitur [illegible] anomeomerum [illegible] corpus [illegible] est [illegible] et non [illegible] ex diversis partibus [illegible] sicut ex tali lapide [illegible] liquefactibilis [illegible] non est corpus [illegible]. [illegible] nullum corpus [illegible] est [illegible] corpus [illegible] mineralia [illegible].

[illegible] dicens quod non [illegible] lapis generatur ex aqua [illegible] ex luto unctuoso [illegible] liquefactibiles. Contra. Dicitur hic quod sulphur est liquefactibile quia est corpus unctuosum et cetera.

[illegible]

Reliquorum vero. [illegible]

[illegible]

vn̄ h̄rī cōtr̄ addicit gͦ ꝛc̄. ſ ad h̄ dō q dhi ē ſ͞cā ſeparā rh̄ ē ſͣ ſrā
adcognitū ꝑ aꝉ diuiſiō diuiſiōcꝭ. eſt ē i ſ̄cā cōpleⁱō cognī ꝑ qͣ
qūā uideat ſ̄ rememoramus ꝛ reminiſ̄ ꝛ qūā mūde. In libͦ d aīā
d̄miāc d aīā nō ꝑ q ſͥc̄ ad cōgī ꝑ aūc ſuaſ pͦ. ſ adillud q ob̄ dō q
cōſiderando memoriā ꝛ remiⁱ ꝑue ab aīā cōſiderāt ſic ab aīā ſepāri
nō debent. alio mͦ ꝑ q diuiſiōe ꝑ diſpōnes cōr ꝑ quaſ d̄miāt
ꝛ ſic ſ͞cā ſepāri d̄r. ſ ad ͣ dō q q̄dā ſ̄ cōpones q ab aīā cōſiderāt
ſic ē memoria ſingliū ꝛ ad ptiū d̄miāt ſic īlligē prolocutione
ꝛ d opib̄ h̄ ī ſ͞cā d aīā d̄miāt. ſ alia ſ̄ q ab aīā cpiūt ꝛ ad aliud
t̄miāt ut mors ꝛ uita ꝛ d hiſ ī alia ſ͞cā ab aīā d̄miāt. alio ū ſ̄
q ab aīā cōſiderāt ꝛ ad cōr t̄miāt ꝛ ꝑ dicta cōplexione ꝛ diſpōne cōr di
uiſiōe. cuiuſmōi ſ̄ memoria ꝛ remi. ꝛ d hiſ libͦ ī alia ſ͞cā ab aīā
d aīā ꝑ d̄miāt. ſ ſ̄ dubͦ ut h ſ͞cā ſ͞cā d aīā cōtinuet ꝑ ſubal
ternē. aū h ſic ī ſtor illa ſupior. ſ uͥ q ſubalterniē libͦ d ſ ꝛ ſenſ
q ī cōtinuāt ꝛ poſtea ſ ꝛ d hiſ ē agendū. ſz ſ̄ uͥ q memoria et
remi ſ̄ poreſ oib̄ paſſionib̄ aīe q d ī libͦ reliquū cōtinuum ꝛc̄
ſ ad h̄ dō q ſubalternat libͦ d aīā ꝛ cōtinuat nō ī me. ſ me libͦ de
ſ ꝛ ſen. ꝛ poſt iſtū ī lib. ꝛ ꝑ ſ ad obiect. ſ adillud q q̄ ut ſic ꝑ
ſ̄ oī ſ͞caz q d paſſionib̄ aīe d̄miāt. dō ē q ſic. poſt librū d ſ ꝛ ſen
vn̄ ꝉ q dico ꝑmū d ordine ſ cōr q ſequit poſt librū d ſ ꝛ ſen
ꝛ nō ſ oīū paſſionū d q̄b̄ aīe ſ͞cā d̄miāt. ſ poſt dubͦ q ſit obm
iſtͥ memorie. ſ. ut ſͥc ꝉ ꝑm. ut ſen. ꝉ īllig. ꝛ uͥ q īlligibile. q ē
dup īlleca ꝛ reſſeꝛma q nō reſſeāt ī ſup īlligibile gͦ nō memō
ſ illud ſup q reſſeāt ꝉ reuiuit ē ei ob. gͦ ꝛc̄. ꝑm ſ̄ ē ꝑ ſenſus
memō ē ſupior ꝛ ulā. gͦ ei obiectū erit maioris ſpēalitatis ꝛ abſt
tōnis. ſ aē nō ē ī īlligibile gͦ ꝛc̄. ſ ō. ſi ei obiectū eē ſolū īlligibile
gͦ cū alia aīalia abſ hōīe nō īlligūt ī alijs aīalib̄ nō eēt memoria
ſ̄ dubͦ ut ſenſibile ſ ei obiectū. q ē cōr q uidet ꝉ audiuit ſ aē ſ̄ ſen
gͦ ꝛc̄. ſ ꝑm memoria ē ꝑ aīe ſenſitiue. ut d ac. cui obiectū ē ſenſi
gͦ ꝛc̄. ſ ō. pō diſtingūr ꝑ actuſ ꝛ hiſ ꝑ obiecta. ſ alia ē pō memō ꝛ ſen
gͦ ꝛ obiecta. ſ ſen ē obiectū ſenſibile. nō gͦ ē obiectū memorie. ſ ad h̄
dō ꝛ ꝑ ad pmū q memō ē d oſidatū ī ꝙuāt ē aīe pō ꝑ ſe. ſenſi
ꝉ alius ꝑ actus ut īllexiue. ꝑmo uͥ ē ſenſi ei obiectū ꝑ ſe. ſe nō ē
īllig ei obiectū ꝑ actū. ꝉ dō q ꝑ ue ē hōis īllexiue ē ei obiectū. ꝛ ſ̄ dī
diſtinctū ē ut ꝑhi. ſ ꝑ ue ē aliox aīaliū ſic ei obiectū ē ſen ꝛ nō īllig
ſ ſ̄ dubͦ ut ei obiectū ſit ulē ꝉ ꝑticulare. ꝛ uͥ q ſ. q oē dup mag abſtra
ē aūt ꝑ obiectū quā minꝰ abſtrā. ſ ꝑ ꝑ ac. q d. q ūuſ mag abſtra
obiectū ūualiū cognoſcat ꝛ ꝑhendat. ſ memō ē maioris abſtractōniſ q
aliq̄ ūuſ ſenſū cui obiectū ē ſen. gͦ ei obiectū d ē maioris abſtractōniſ
quā ſen. ſ aē ē ulē gͦ ꝛc̄. ſ ō. memoria ē cōr q ſ̄ ꝑ hiſ diſtinct uē
ꝛ ſ̄ ī ꝑe. hec aē ſ̄ ſinglia gͦ ꝛc̄. ſ ad ō dō. ſz diſtinguendū ꝑ d me
moria q ꝑ ſ̄ cōpacōe ad illecū ꝛ ſic nō ē ūaliū ī ꝑ a ſinglib̄ ſ̄ abſtra
cōpat uni ad ꝑ ꝑhendat ī ꝑd ꝛ ſic ē ſinglia. ſz ſinglia dui
duꝑ. ꝉ ꝑone ſuppōnes ꝛ ſic ſ̄ ūal ſ alia ū ꝑ d̄miātōnū cōditōnū ūuā
ꝛ ſenſibiliū. q̄b̄ d̄miāt ī rōne ſenſibiliū ꝛ ſ ꝑue d ꝑuatōnū ſuaꝝ
ꝑ illcū agent ꝛ ſic ē memō ſinglia. ſ ad ͣ dō q ē dup ſupior ꝛ nō
dicat ſupior ī q ī maiori ī uiſtate ꝛ puitate cognoſcat qui ſ ꝑuſ
vn̄ ſ nō ē q ſen cognoſcat. vn̄ q cognāt ē aſſ cognoſcat aliquit
memorat ſub d̄miātiſ diſtiſ ꝑiſ. q ſ̄ ut ꝛ ſ̄. ſ ſub memori ī illā.
ſ poſtea dubͦ ut ꝑo ſit obiectū memorie. ꝛ ꝑiū cognoſcat memō
ꝛ uͥ q ſic. q ē obiectū ſ̄ cōmuniſ aū ē memō. ꝑm ꝑuſ ꝛ poſtiuſ
ſ̄ diſtcē ꝑiſ ſ memō cognoſcat ꝑ ꝑuſ ꝛ poſtiuſ gͦ ꝛc̄. ſ ō.
unūqꝙ obiectū ꝑꝑia uirtute cognoſcat. ſ ꝑo cognoſcat aſſ ī.
nō gͦ a memō. ſ ꝑm memō ē cōr q ſ uidet ꝉ audiuit. ꝑo
nō ē hͥ gͦ ꝛc̄. ſ dō memō ē cognitō ūna ī ſ̄ ꝑ. q ꝑ ꝑhendit
ſpēſ ꝛ poſtea reponit. uno ſic cōuſio ſup illaꝝ ꝛ ſ̄ ſit cōuſio aꝉ ſup
illā ī nō ꝑiſ adiꝑ ſ̄ ſ ſ̄ ſacta fuit illa ꝑhenſio ꝑ. ꝛ ſic ē cōplem
qūat ad actū ſuū. ī dō q memō ē dup ūna ſubīterruptōne ꝑ.
ſ adillud q ob dō. q cognoſcat ꝑ. ꝑhend ē ūnā ꝑhēſione ſuā cō
gnitōne ꝑhēſione ꝑiſ ꝑteuaſ q ꝑ ꝑ ſenſū ꝑhenſū fuit. q ob.
dō. q ꝑt cōſiderādo ꝑiū ꝑ ſe cognoſcat aſſ cōmuni ſ ꝑ haſ diſtīs ut
ꝛ ſ̄. aliquit memorati. ꝉ dō q nō cognoſcat ꝑ ī ꝑ actū cognoſcat
ē ꝑhēſione ſ̄ factā ī ꝑo. vn̄ ſ̄ cōplecē ꝛ ꝑfat memō. ꝑmo ī
cognitōne ꝑhēſion ꝑ ꝑte. ſo ī ꝑhen ꝑiſ menſuratiſ. ſ̄o
ſup cōuſione ſup ſpēm obiectū. ſ ꝑ d. aū memō ſic cognitō ūnā ſub ut
ꝛ ſ̄. ī ſ̄ ꝑſ ꝛ ꝑm. gͦ ē ꝑſenſ ꝛ ꝑm. ſ ꝑm memō ē ei q̄ uidet
ꝉ audiuit. gͦ ut ꝑ. ō ut q ſic ſuꝑ. q qūā dū memoria ē diuinā
cōſideratōe q ē futuꝝ ꝑ. gͦ ꝛc̄. ſ ō. ē ſ̄ ꝑ ꝑo ī aīā diſtiāc ut ſpēs
q ē futuꝝ ꝑ. ſenſ ē ꝛ īllectus ꝑſentiū ꝛ ꝑteꝛ. gͦ memō erit ꝑ ꝑteꝛ.
ſ ad h̄ dō memō ē ꝑteꝛ ꝑ. adillud q ob dō q memō ſ̄ ſuꝑ opā ī ut
ꝑ cōuſione ſup ſpēm receptā ꝉ reuctā. cōplet ꝑ ꝛ ꝑfat ī ꝑhēſione
rei ꝑteꝛ ī ſ̄ q ē mēſura rei ꝑteꝛ ꝑhēſionē. q ē gͦ rei ꝑhend
ꝛ menſurate ſ̄ aū cōplet ī ꝑhēſione ꝑteꝛdo eſt ꝑteꝛ. ſ ad ͣ dō
hec illud q ſ uidet ꝉ audiuit ī aliq ꝑſentia uidet ꝉ audiuit illud ꝑ ꝑteꝛ
uā ē ꝑteꝛ. ſ ad ͣ dō q ſ ī dcm ē ꝑ cōpmone q dūs memorat ꝑ diuinā.
ſ Slm aū ꝛ d fantaſia ꝑuſ ꝛ c. ꝑͦ dubͦ q̄b̄ inſit memō. ꝛ ut ī ſubiſ
ſepātiſ ut īlligētiſ. ꝛ uͥ q ſic. q oīſ ut ī ſubīs ꝑplecti ꝑuſ ꝑ ꝑ ꝑ. ſ ſ
ꝑm uͥuit ꝛ reponet ꝑ. cē ꝛ cō. cē h hūt ordine. q dūſ aē ꝛ ꝑo aliōꝛ
oī aē opa nobiſ cōſidere aūt nobilꝛ. memō ē opo nobilꝛ gͦ
ſubē ſepate cōuēt. cū ipā ſubā ſepat ſit ita nobil. ſ ꝑm ſuba ſe
pata abdit poꝛ ꝑſenſ ꝛ ablatā ſpēs ſepar. ſ hec ꝛ ſtna et
ſ ſuba nō meſſe ſ ſ ī cōr cogeſſit ī cōr gͦ ꝛc̄. ſ memō ꝛ cōpō
oppoiūr. gͦ ſ eſ nō ieīt memō gͦ ī eīt obliuio cōr q geſſe
ī cōr. q ꝑ ē. gͦ ieīt eſ memō. ꝑm ī ſuctione ſ ſ ē aīe ſepā
quā cōr alligata. ſ ē aſ acaſ memorandi aū ē cōr alligata ꝉ cōplexa.
gͦ ꝛc̄. ſ ō. memō ē opo ī ſ̄ ſ̄. ſ oīſ opo aīe ꝉ ſubē ſepat ē gͦ.
gͦ ꝛc̄. ꝑm memō ſ̄ ꝑ ſ. ſ ſubē ſepat nō ē ſ. gͦ ꝛc̄. ꝛ uā ū
aīe ſepate. ſ ꝑm nō ē memō ſ̄ ſ̄ ſenſibiliter. ſ ſepare nō ieīt
ſ̄ ſenſibilia gͦ ꝛc̄. ſ ad h̄ dō q ut ſepare nō ieīt memō. ꝛ h ē q
memō ē cognitō ūnā q ē media ꝉ in illa. ſubē aē ſepate
cōgͦ ē ꝑ. ſ ad ͣ dō q memō ē opo nobil. ſ h ē ex ſuppōne
aliox ūuiū q nō ſ̄ ī ſubiſ ſepatis ꝛ ꝑ h mel nō ē. ꝛ ſ deſſecus
memorie nō ponit ieī ignobilitatē q hūt nobiliorē modū cog
ei collatū ex ꝑſleuna ſ̄mi bonꝑ ꝛ lumiſ diuinj. ſ ad ͣ dō q ſcāt
ꝛ ſ̄ ſ̄ ſ nō ex ūta cogſue loq ꝉ ꝑiſ. ſ ꝑ quēdā aliū modū cog
ſublimiorē. ꝉ dō q ſcāt ꝛ ſ̄ nō aū ex ūta cogīe ꝑiꝑ. ſ ē aū
ꝑ ꝑm ꝛ poſt ſ q geſſe ī cōr. ſ ad ͣ dō q memō ꝛ obliuio oppō
ī q̄b̄ nata ſ̄ ē. ſ ad ͣ ꝑ ꝑ. q ē nō ieīt memō cōr q geſſerūt
ī cōr. ſ ſ̄ ꝑ ꝑ cōgͦ qua memorat cōr q geſſerūt ī cōr eſ ieīt ꝑ
ſublimiorē modū eiſ collatū ex diuino lumine. ſ poſtea dubiꝑ
ut aīalib̄ īſit memō. ꝛ uͥ q ſic. q oīſ opo d̄miātū ꝑ obm ꝑuē ē ī ꝑ
paſſione aīalib̄ ieīt aīalib̄. memō ē h q ꝑmemorie q ꝛc̄. ſ ſ̄
memō ē paſſio ſ̄ cōmuniſ q ieīt aīalib̄ gͦ ꝛc̄. ſ ſ̄ q̄b̄ aūꝑ ieīt delectatiō
ꝛ ſtna ieīt memō. q ꝑ cōuſione ſup ſpēm ſeu ꝉ ſ̄ gͣt gaudiū
ꝉ ſtna. ſ ſ̄ aīalib̄ ieīt gaudiū ꝛ ſtna. q q̄b̄ ī ē ſ ieīt gaudiū et
ſtna ſ oib̄ aīalib̄ ieīt ſ̄ cōmuniſ q ꝛ gaudiū ꝛ ſtna. ꝛ ꝑ memō.
ſ ō. nulꝑ mot ſ̄ ieīt aīalib̄ ſ ī ſ̄ ſolū. ſ memō aū ſic cog
ī ſ ē mot ſ̄ gͦ nō ieīt aīalib̄. ſ ꝑ ꝑo d aīā ſ̄ ſ̄ q d dup
ē mot unuſ ab aīā ad rē. ali ē ab rē ad aīā. memō aē nō ē ꝑm
nō ꝑ ꝑe. gͦ ē alt modus. gͦ aīalib̄ nō debet. ſ ad h̄ dō q aīalib̄ ieīt
ī ꝑ ē pō. ſuīc ꝉ cōpō. eſt ē pō ſenſitiā d ꝑ ſenſitiā. hiuſ ſ ad
ſpēm reuctā. opo q ad cōuſione ſup ſpēm cōprando adiē cui ē ſub
ut ꝛ ſ̄. ī ꝑiē ī quo ſacta fuit ꝑhēſio. ſ ad ͣ dō q ē motuſ ſ̄
dup. q dā ē ī ſ̄ ꝛ ſ ē memō. ꝛ ſ ꝑ ieīt aīalib̄. ali ē cōmuniſ ꝛ ſ
nō ieīt aīalib̄. ſ ad ͣ dō q memō ē mot ab aīā ad rē aluꝑ ſ ē ꝛ
ſolū ī hōīe. aliꝑ ē motuſ ipā memō ab rē ad aīā ꝛ ſ mot ꝑ
ad ſ ꝉ poſtea q ut oib̄ aīalib̄ īſit memō. ꝛ uͥ q ſic q oib̄ aīalib̄
ieīt ſ̄ ut ſen ꝑſent ꝉ memō q ē ob memorie. ſ̄ aīalib̄
ſ̄ cōmuniſ. ſ ꝑm ī libͦ d aīā ſ̄ q aīā aīalia retinet memoriā
cōr q uident ꝉ audiūt. ſ ex reuctōne memorabiliū uocat actuſ
memorandi gͦ ꝛc̄. ſ ō. memō diſcernit diſtiſ ꝑiſ q ſ̄ ſ̄ ꝛ ut. hec
aē nō ieīt oib̄ aīalib̄ gͦ ꝛc̄. ſ ꝑm ī libͦ d aīalib̄ ſcꝛibit q ſoluſ hō
memorat gͦ ꝛc̄. ſ ad h̄ dō q ſolū diſcernentib̄ ſ̄ ꝛ ut ꝑiē ex ſ̄ ſ̄
ſpēſ reuctāſ ieīt memō adeo q uiſa ꝉ audita ſ̄ ꝑo. ſ adillud
q ob dō q ſ̄ cōmuniſ cōſiſtēa nō ſuſſicit ad memorie ſ dictōꝝ ꝑiſ
ut ꝛ ſ̄. ꝛ ꝑ ſ ꝑ ſ ſ̄ ſolāt cōſ ꝑ abſtinētiōꝝ. ſ adillud dō q aū diuīuꝛ
memorie ꝑ ē opo recepto ſpēꝝ. aliaſ ē reuctō ꝛ ꝑ nātō. ꝛ q adhaſ
duaſ cōdītōneſ ūlluſ aīalib̄ ieīt ut hiſ q ſ̄ bonꝑ ſ. ūnā ē cōuſio
ūuiuſ memorat ſup ſpēm reuctā. quarta ē cōpātō ſpēꝝ reuctē ad
rem aū ē ſpēꝝ q uiſa ē ꝑo ꝉ audita ſub ꝑiīb̄ diſtinctōne. ꝛ q adhaſ
duaſ ūltimaſ nō ieīt oib̄ aīalib̄. ſ ſ̄ dubͦ ut ſolū hōī īſit memō
ꝛ uͥ q ſic. q memō ē opo cōplecā ꝛ ꝑima. gͦ ē aūꝉ hūiſ
q ꝑima. hō ē hō. gͦ ꝛc̄. ſ ſ̄ memō ē dup reſſeꝛua ꝛ cōuſiua
ſup ſpēm. ſ ſ ieīt ſolū hōī. gͦ memoria ſolū ieīt hōī. ſ ō. oīſ
opo q ieīt alicui ſubē ꝑ actū ꝛ nō ꝑ ſe nō ieīt eī ſimpꝉ. ſ me
moria ieīt hōī actual ut d ac. gͦ hōī nō ieīt ſimpꝉ. ſ ꝑm
ꝑleſ hōīeſ ſ̄ ſileſ bruīſ q̄b̄ nō ieīt memoria. gͦ ꝛc̄. ſ ad h̄ dō
q ē memō īllectiua ꝛ ſ ē ſolū hōīū. q ē ſenſitiua ꝛ ſ ē aīaliū mag
que ſ̄ bonꝑ ſ. ꝉ dō q quātū ad duaſ cōdītōneſ ꝑoreſ aīalib̄ ſ̄
ſ q ad aliaſ duaſ nō. ſ nō habuit. ſ ad ͣ dō q dicat ē īllectꝑ
ꝑ actū. q ꝑ ē ſ̄ ꝛ ꝑo. ſ ad ͣ dō q oib̄ ieīt ī ī ꝑpōtiaē ꝑ cōgniī
ꝉ dō q ieīt hōīb̄ oib̄. ſ diſtīt ī ſ̄ ſ̄ ꝛ ſ̄. ſ dīſ q
ut memō ī hōīe d̄miāt ſibi cōgnitū ꝛ uͥ q ſic aū ſic ſ̄ d̄miātū
eſt ē ꝑ aīe ſenſitiē q ē ſ̄ ſ̄ ꝛ ſ̄ ſ̄ d̄miāt ſibi cōgnitū
ſ ſ̄ memō diuiſiōe ī hōīb̄ ꝑ uelocī ꝛ tardī. ſ aē nō eē ſ̄ ſ̄
ſ̄ ſibi cōgnitū. gͦ ꝛc̄. ſ ō. nūlla ſ̄ d̄miāt ſibi cōgnitū cōditionē

ultra organum. Si memoria extenditur ultra, est organum sibi habet; ergo non habebit organum. Si dicis: si organum est cor, cor et memoria est passio communis, cor est organum sensus. Si dicis quod memoria indiget [illegible] nobilissimo, cor est organum nobilissimum. [illegible] ... Ad aliud dicendum quod memoria habet organum. Ad illud quod obicitur dicendum quod non est [illegible] copulata organo extendit [illegible] organum quantum ad cognitionem non [illegible] ... quod membrum [illegible] fiat memoria [illegible] media, quia illa lesa leditur memoria. Si dicis: anterior pars cerebri est organum sensus communis et memorie [illegible] ... organum memorie [illegible] ... ad actum memorandi [illegible] ... et dicitur memorandi [illegible] magnitudinem [illegible] ... intellectus [illegible] magnitudinem [illegible] ... Algazel [illegible] ... intelligere [illegible] ... intelligibile [illegible] ... intellectus [illegible] ... intelligibilis linea [illegible] ymaginacione [illegible] duo puncta.

Dubitabit autem aliquis etc. [illegible] ... memoria, fantasia, sensus communis et ymaginatio [illegible] ... fantasia [illegible] sensus communis [illegible] ... memoria [illegible] ymaginatio [illegible] ... memorandi [illegible]

[illegible]

quemadmodum [illegible] operationum, quarto parte [illegible] organicam [illegible] ... ante cerebri [illegible] ... Ad illud quod obicitur quod eadem est [illegible] ... differunt [illegible] operationem [illegible] ... sensibilia [illegible] apprehendendo [illegible] ... operationes sensuum [illegible] ... memoria et sensus communis [illegible] ... memoria et fantasia differunt sola operatione, sicut pictura et ymago, quia dicitur pictura absolute, ymago per comparationem ad illud quod representat [illegible] ... Ad aliud dicendum quod memoria et ymago [illegible] ... operandi, quia memoria [illegible] ... ymago [illegible] ... memoria [illegible] presentem [illegible] ymago [illegible] ... cognoscat sub determinata [illegible] ... memoria [illegible] cognitionem non autem ymaginatio. Secundum dubitatur utrum memoria possit esse [illegible] ... memoria est cognitio [illegible] ... memoria [illegible] distinguere [illegible]

[illegible]

consuetudinem non est ulterius. modus reminiscendi consuetudine. ergo etc. Ad hoc dicendum quod omnis modus reminiscendi quod est a principio consuetudinis [illegible] quia [illegible] consuetudinem vel a parte, et modus ad hoc autem consuetudo. Et dicendum quod omnis modus reminiscendi est a parte [illegible] respectu alterius de quibus fit reminiscentia. [illegible] in [illegible] alterius [illegible] et arte. Et dubitatur quod autem est reminiscentia an sciencia iterata [illegible] accepta, et videtur quod sic. nam reminiscentia est intellectus quo ad principia speculativa non [illegible]. ergo est sciencia vel scientie iterate acceptio. ergo etc. Et [illegible] reminiscitur aut scit [illegible] aut non. si non, ergo ignorat. si autem scit eadem [illegible] est quam sciencia iterata. ergo etc. Contra sciencia non est [illegible] aut [illegible] aut in [illegible] [illegible] autem in futuro est ut [illegible] vel passio. ergo si reminiscentia est sciencia iterata esset aliqua istarum modorum. non est quia sic sciencia non est, neque [illegible] quia neque habitus vel passio est. [illegible] reminiscentia est passio vel habitus. non primo quia sic sciencia est perfecta. si reminiscentia non est completa [illegible] de primo. ergo etc. Ad hoc dicendum quod reminiscentia non est sciencia, sed est cognitio iterata et quod reminiscitur prius sciverit. Et ad obiectum dicendum quod iterata cognitio est duplex. aut oblivione interveniente et sic iterata cognitio vel sciencia non est reminiscentia. aut est quod [illegible] vel audivit sine [illegible] interveniente non oblivione. et talis iterata cognitio est reminiscentia [illegible] sciencia [illegible] non. Et ad aliud dicendum quod neque est ignorans neque sciens [illegible] sciens [illegible] cognoscit quam prius. nam prius cognovit cognitione [illegible] [illegible] modo cogitat cognitione iterata [illegible] aliqua non [illegible] oblivione. Et dubitatur utrum aliquis possit reminisci de oblitis [illegible] et videtur quod sic. ut reminiscentia possit esse oblivionis et videtur quod non. quia oblivio est ignorantia. reminiscitur [illegible]. ergo reminiscentia non est oblivionis. Contra oblivio est deletio habitus. reminiscentia non est habitus. ergo etc. Contra reminiscentia est quod prius scivit vel novit. [illegible] est aliqua [illegible] ad [illegible] oblivio. ergo etc. Et ad hoc dicendum quod oblivio est deletio prius prius cognitionis aut totalis [illegible] non [illegible] esse [illegible] reminiscentia oblivionis. aut [illegible] et [illegible] est [illegible] quia reminiscitur [illegible] reflexione super [illegible] [illegible] reflexione. quod est [illegible] si totalis deletio est. Et ad id quod obicitur dicendum quod illa deletio [illegible] esse totalis [illegible] vel [illegible] acceptione. si ad remanet [illegible] potest esse reminiscentia. Et dicendum quod reminiscentia oblivionis non [illegible] esse [illegible]. [illegible] esse oblivio [illegible] [illegible] propositio ad [illegible] [illegible] quod est ignorantia [illegible] esse oblivio. Et [illegible] dubitatur utrum reminiscentia possit esse [illegible] et videtur quod non. quia [illegible] est plenus [illegible] plenus [illegible] reminiscentia non est acceptio rei preterite. ergo etc. Contra omnis [illegible] est a principio [illegible] vel [illegible] veniendi vel a [illegible] reminiscentia non est ab [illegible] reflectente. ergo etc. [illegible] [illegible] est [illegible] ymago rei preterite impressa [illegible] reminiscentia est [illegible]. ergo etc. Ad hoc dicendum quod reminiscentia [illegible] esse [illegible] vel [illegible] vel [illegible]. dicendum ergo quod reminiscentia [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] in quantum [illegible] est acceptio plenior [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] prius est ymago rei preterite et non prius est plenior. Et dubitatur utrum [illegible] non est ymago possit esse reminiscentia ut dei et angelorum et videtur quod non. quia reminiscentia est iterata acceptio rei preterite ymaginate [illegible] ymaginem plenior. si substantia spiritualis non est ymago. quia ymago dicitur [illegible] [illegible] ergo etc. Contra reminiscentia est iterata acceptio eius quod quis vidit vel audivit. [illegible] deum nemo vidit unquam neque aliquam substantiam spiritualem ut dicit Damascenus. ergo etc. Et [illegible] dicit Augustinus quod [illegible] [illegible] [illegible] quam deus non [illegible] [illegible] est sibi [illegible] plenior. si reminiscentia est cognitio [illegible] [illegible] ergo etc. Ad hoc dicendum quod reminiscentia [illegible] esse dei. unde [illegible] reminiscitur de deo [illegible] [illegible] modo cognoscit [illegible] [illegible] interveniente media [illegible] [illegible] reminiscitur. ad illud quod obicitur dicendum quod [illegible] non [illegible] ymago [illegible] [illegible] [illegible] ymago [illegible] [illegible] cognitione cognoscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub ymagine [illegible]. [illegible] [illegible] intelligit sub ymagine [illegible] formando [illegible] ut dicit [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub ymagine [illegible] intelligit. [illegible] [illegible] deum [illegible] [illegible] ymaginem. ut ymaginem pueri. si ipsum intelligit ut puerum. [illegible] super ymaginem reflectitur. et per ymaginem plenarie reflectimus super [illegible]. Et dubitatur utrum reminiscentia sit per simile aut contrarium. et [illegible] [illegible] eadem est [illegible] [illegible] et cognoscendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscitur. si reminiscentia est cognoscere ergo etc. [illegible] neque aliud quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reminiscitur vel non. [illegible] ergo [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Contra [illegible] [illegible] acceptionis una est acceptio. ergo [illegible] reminiscitur. non ergo [illegible] [illegible] [illegible] reminiscitur. quod est [illegible] [illegible] plures modos actus reminiscendi. ut [illegible] [illegible] aut [illegible] etc. Ad hoc dicendum quod [illegible] modus [illegible] reminiscitur ut [illegible] prius primo [illegible] [illegible] consequentiae [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] reminiscitur de [illegible] [illegible] et [illegible] ex [illegible] si non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible] [illegible] consequentiae [illegible] [illegible] [illegible] modus ex necessitate ut dicit [illegible]. Et ad illud quod obicitur dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad illud quod obicitur quod eadem est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et ad aliud dicendum quod [illegible] [illegible] reminiscitur [illegible] [illegible] primo non ut ibi fiat [illegible] sed ut fiat [illegible] ad illud quod [illegible]. Et dubitatur [illegible] [illegible] reminiscitur [illegible] [illegible] ordinatim ad actum reminiscendi [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primum [illegible] et non invenitur [illegible] [illegible] ergo non invenitur [illegible] non est [illegible] [illegible] ergo quod dicit quod si non invenitur primum [illegible] [illegible] est. Contra [illegible] [illegible] primum [illegible] aut invenit aut non invenit. si non, ergo [illegible] [illegible] si invenit [illegible] [illegible] [illegible] dicit quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non invenitur. Contra [illegible] primum [illegible] aut cognoscit ipsum aut non.

si cognoscat ergo non dicitur [illegible]. si vero non cognoscat ergo si [illegible] obviet non cognoscat. et est simile de [illegible] [illegible] quia si obviet non cognoscat ergo non dicitur [illegible]. Et [illegible] reminiscibilia sunt que [illegible] aut consequentia [illegible] ordine. reminiscitur autem [illegible] cognitione [illegible] [illegible] ordine ponitur ut dicit [illegible] judicavimus etc. [illegible] illa reminiscitur [illegible] sit primum vel non positum primum. primum autem non cognoscat [illegible] inveniat [illegible] non inveniet [illegible] [illegible]. ergo etc. Dicendum ergo [illegible] [illegible] quod cum invenit primum [illegible] necesse est ut [illegible] [illegible] [illegible] est. quia [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] consequentiae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] cognitio primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consequitur. et ita reminiscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognitione [illegible] [illegible] [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod non [illegible] [illegible] quod ipsum invenit. Ad [illegible] dicendum quod cognoscat ipsum in [illegible] [illegible] dicendum quod cognoscat ipsum in [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscat quo [illegible] cognitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] media. Et ad [illegible] quod [illegible] dicendum quod [illegible] non cognoscat [illegible] [illegible] ut est [illegible] [illegible] consequentiae non dicitur [illegible] [illegible] dicitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] cognoscere ipsum. Et [illegible] [illegible] etc. primo dubitatur utrum necesse sit

principium acceptum primum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consequentiae [illegible] quale illud erit de primo sic. et videtur quod non sit acceptum. quia reminiscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] ordine [illegible] [illegible] ad [illegible] primum. ergo [illegible] non [illegible] reminiscitur [illegible] accipiendo primum [illegible]. Contra reminiscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] non est accipere primum vel ultimum. ergo in reminiscendo non est necesse primum accipere. [illegible] [illegible] illud necesse est reminiscentem accipere quo [illegible] [illegible] [illegible] reminiscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primum. ergo etc. maior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordine [illegible] media. minor [illegible] quia accepto primo [illegible] [illegible] et sic [illegible] usque ad ultimum. Ad hoc dicendum quod necesse est reminiscentem accipere primum [illegible] [illegible] [illegible] consequentiae. Et ad illud quod obicitur dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordine non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ordine [illegible] [illegible] [illegible] reminiscentem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reminiscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reminiscibilia non sunt [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordine [illegible] [illegible] [illegible] reminiscentiam [illegible] ordine [illegible] [illegible]. Et ad illud quod obicitur dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] media [illegible] [illegible] est accipere primum et ultimum. [illegible] non [illegible] non [illegible]. Et dubitatur de [illegible] primum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] ergo etc. Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primum reminiscibilium [illegible] [illegible] esse [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo esse [illegible] et non [illegible]. Et [illegible] [illegible] reminiscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] dicendum quod [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] magis ergo etc. Et ad hoc dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] singulare vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ordine et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est primum [illegible] [illegible] consequentiae in reminiscendo non primo [illegible] et sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et dubitatur utrum consuetudo [illegible] reminiscentiam et videtur quod non. quia [illegible] consuetudinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reminiscentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] consuetudinem reminiscentie. Contra [illegible] [illegible] quod consuetudo est actus [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] reminiscentia sit [illegible] [illegible] [illegible] consuetudine [illegible] esse [illegible]. Contra ex consuetudine [illegible] magis reminiscitur quod [illegible] est [illegible] vel [illegible] si reminiscentem [illegible] [illegible] accipere primum [illegible]. ergo consuetudo est [illegible] [illegible] reminiscentiam. Et [illegible] reminiscentem [illegible] est reminiscentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consuetudinem [illegible] reminiscitur. Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] audivit vel vidit. et [illegible] est [illegible] consuetudinem et [illegible] [illegible] [illegible] consuetudinem [illegible]. Et ad hoc dicendum quod [illegible] reminiscentem [illegible] consuetudine quia consuetudo est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eidem [illegible] [illegible] ex quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reminiscitur ad [illegible] memorandum [illegible] consuetudine quia [illegible] [illegible] consuevit reminiscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reminiscitur consuetudine. quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apprehendit et [illegible] quas consuevit [illegible]. Et ad illud quod obicitur dicendum quod [illegible] [illegible] eadem et [illegible] [illegible] reminiscitur consuetudo non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] eidem [illegible] [illegible] [illegible] consuetudo et [illegible] reminiscitur [illegible] [illegible] non est [illegible] etc. Et ad [illegible] dicendum quod reminiscitur consuetudine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] est [illegible] [illegible] primum. Et dubitatur utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et videtur quod non. quia [illegible] non [illegible] maiorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] minores [illegible] [illegible]. ergo etc. Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in illo. [illegible] [illegible] [illegible] ergo etc. Et [illegible] exemplar rei [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] exemplar rei [illegible] [illegible] ergo etc. Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Contra mensura

[illegible]

tercie. [illegible] non reminiscitur [illegible] fantasmata [illegible] reminiscentia [illegible] humiditas fantasmatum [illegible] et iuvenes [illegible] ad aliud [illegible] disponit ad reminiscentiam [illegible] et formas intellectuales etc.
lib' de memoria et reminiscentia

Reliquorum autem primum considerandum de memoria etc.

Cum vero complete habita sit scientia de anima per se [illegible] non sufficit [illegible] de anima per se [illegible] memoria et reminiscentia, sompno et vigilia, morte et vita, iuventute et senectute, inspiratione et expiratione etc. [illegible] libro de sensu et sensato, de memoria et reminiscentia, de sompno et vigilia, de morte et vita [illegible]

[illegible]

sed est apprehensionis praeteriti. quod sic explanat. Cum aliquis videt album praesens nullus dicit ipsum memorari album sed sentire. Et cum absens sit album et apprehendit se quod vidisse album tunc est memoria. Sic et intelligibile est praesens et intellectus actu considerans sic intelligens non dicitur memorari. Et cum intellectus intellexit se prius intellexisse aut scivisse aliquid tunc dicitur memorari, sicut cum intellexit se aliquid scivisse triangulum habere etc. vel aliquid scire memoratur, sed quia apprehendit se aliquid didicisse aut scivisse aliquid. Secundum memoratur similiter et memoratur se aliquid vidisse aut audivisse secundum [illegible]. Opportet autem. Cum in parte praecedenti innuit quod memoria est apprehensiva praeteriti, hic ostendit quod hoc est verum et est apprehensiva apprehensionis praeteriti de illo praeterito sic. Omnis virtus apprehensiva dicens se prius audivisse aliquid aut vidisse sensisse aut intellexisse aut aliquid aliqua virtute apprehendisse est apprehensiva apprehensionis praeteriti. sed memoria in actu est huiusmodi. ergo memoria in actu est apprehensiva apprehensionis praeteriti. Hec non ponit maiorem quia plana est sed solum ponit minorem. quam probat per hoc quod virtus apprehensiva apprehendens ad praeteritum solum in quantum apprehensionem illius non est aliqua virtute ymaginativa. cum ergo memoria non sit virtus ymaginativa sed [illegible]

[illegible]

Sensum autem. cum iam distinxerit ponere unam adhuc rationem, notandum quod hic dicit suam rationem. et hec est omne cognitum quod non est sensibile sed per se memorabile [illegible]

[illegible]

sensum secundum duplicem aut secundum esse. et ideo potest considerari ut est sensibile et ut est ymago et sic est idem secundum subiectum differens secundum esse. et ideo potest considerari secundum quod est forma sui simpliciter et secundum quod est ymago. Si ergo consideretur in quantum est forma sui simpliciter in quantum tale apprehenditur ab ymaginatione. Si autem consideretur in quantum est ymago hoc est secundum comparationem ad id cuius est similitudo sic apprehenditur a memoria. Ex quo patet qualiter solvenda est predicta dubitatio. scilicet quando dicitur quod motus est ipsa passio existens in anima. non tamen in quantum in se consideratur et absolute. sed in quantum comparatur ad id cuius est [illegible] apprehensum ab anima. et quia anima sic apprehendit fantasma [illegible] et quia pictura est ymago. [illegible] et per hoc apprehendimus hoc fantasma quando non percipimus ut sic sed aliud actum apprehensum absolute an sit aliquid acceptum. unde non percipimus utrum memoremur aut non. sed non apprehendimus in fantasmate esse speciem aliquam acceptam aut pridem aut paulo ante percipimus nos memorari. hoc autem est quando consideramus ipsum fantasma in quantum est id secundum se consideratum et prout est ymago differens ab eo. Cum autem econtrario consideramus. scilicet non considerando ipsum ut duplicitur se habet sic non percipimus memorari. et dat simile ad hoc in effectu ut contingit [illegible] in speculo ubi in quantum recipitur ymago de obiecto distanti quando consideratur non in quantum ymago sed in quantum forma absolute existens in speculo et sic non facit memoriam obiecti. quando autem consideratur [illegible] ymago in quantum ymago et tunc facit memoriam ipsius obiecti. Hoc autem dicit medium autem. addit quandam declarationem propter quod sit salvatur memoria. et est propter meditationes quae quidem non aliud sunt nisi frequens consideratio fantasmatis accepti in anima non in quantum per se consideratur sed in quantum est ymago prius accepti quae salvant memoriam. [illegible] ut obiecti cuius fantasma est ut est ymago [illegible] secundum quod anima semper apprehendit ipsum in quantum fuit aliquid prius acceptum.

¶ Dubitaret potest super hoc quod dicit ultimo in hoc capitulo quod memoria non solum est in hominibus sed et in aliis [illegible]. sic est ultimo secundum Commentatorem hic in libro de memoria exiguntur tres virtutes scilicet sensus ymaginativa et cogitativa. [illegible] que spoliat ipsum fantasma a ligaturis et conditionibus quibus [illegible] est apud ymaginationem et reponit ipsum spoliatum apud virtutem conservativam [illegible] respondet a memoria. Cum ergo ista animalia cogitativam non habeant [illegible] licet habeant sensum et ymaginationem videtur ut memoriam non habere. Et potest dici ad hoc quod licet virtutem cogitativam non habeant habent tamen aliquam virtutem que facit [illegible] in brutis [illegible] quod facit cogitativa in hominibus. quia virtus illa vocatur [illegible]. [illegible] et est in hominibus [illegible] in aliis. ¶ Consequenter dubitatur quo se habent iste virtutes scilicet sensus ymaginatio et memoria. utrum scilicet sint diverse virtutes aut non. et videtur quod sint diverse sic. instrumenta sensus communis et ymaginationis sunt diversa. ergo ipse virtutes sunt diverse. [illegible] unius instrumenti. quod instrumenta illarum virtutum sint diversa patet per partes. secundum quod quidem organum sensus communis est [illegible] vel ad eius similitudinem. organum autem ymaginationis est [illegible]. quod [illegible] communis et ymaginationis diverse sunt virtutes. Cum memoria similiter sit [illegible] ymaginatio. [illegible] quod memoria sit a [illegible]. Sic est [illegible]. non omnibus in est memoria [illegible] sensum communem. ergo relinquitur quod sensus communis alia virtus est a memoria. Item quod [illegible] cogitativa et ymaginatio sint virtutes diverse videtur per medicos qui distinguunt partes cellulas scilicet ymaginationis cogitationis et memorie. et ponunt ymaginationem in anteriori parte cerebri cogitationem in media memoriam in posteriori. Si ergo sic differunt [illegible] secundum locum necesse est [illegible] quod sint virtutes diverse. ¶ Dicendum sic. et primo quod [illegible] memoria et ymaginatio sint eadem virtus sic. secundum recipientes ymaginationis est organum virtutis ymaginative et secundum recipientes memorie organum virtutis memorative sicut secundum recipientes [illegible] est organum virtutis [illegible]. sed quod est secundum ymaginationem est et memoria. ergo idem est organum ymaginationis et memorie et sic ymaginatio et memoria [illegible] eadem est. et eodem modo videtur quod cogitativa sit eadem istis duabus virtutibus. [illegible] secundum ymaginationem et memoriam sit idem patet [illegible] memoria ut habetur in solutione predicte dubitationis. sola comparatio addit supra fantasma. fantasma enim in quantum est ymago [illegible] memoria est cum ergo sola comparatio non diversificet secundum esse secundum id. Et quod sola comparatio non diversificet secundum [illegible] patet quia [illegible] pictura sicut consideratur ut est pictura sicut ut est ymago semper est idem secundum esse. ex hoc igitur videtur quod memoria et ymaginatio ut eadem sunt virtus [illegible] quod sit eadem virtus videtur [illegible] quia anima est quedam [illegible]. [illegible] ymaginatio [illegible] sensus communis [illegible] et scilicet cum omnis sensus reducatur in sensum communem ut videtur quod ymaginatio sit eadem sensui communi. Ex quo patet [illegible] quod sit eadem memoria et cogitatio. Sic sensus communis idem est memoria et sensus communis idem est ymaginatio erit eadem memoria. ¶ Et potest dici quod iste virtutes predicte sunt eadem in [illegible] anima sensitiva. diverse autem et differentes secundum esse. et secundum quod differunt secundum esse habent diversa instrumenta sicut patet in virtutibus [illegible] quod sunt idem in [illegible] anima sensitiva differentes autem secundum esse et secundum organa. Unde anima sensitiva [illegible] mediantes suis organis diversas exercet operationes. et hoc modo [illegible] in anima [illegible]. Ex hoc et patet qualiter dicendum est ad [illegible]. [illegible] virtutes diversas operationes [illegible] ut volunt [illegible]

alio modo per se dicitur eadem ut per subiectum ut fuit obiectum in [illegible]. ¶ De ipsa autem reminiscentia. Declarato de memoria hic de reminiscentia. et primo sic. primo dicit de ipsa esse agendum. secundo ut ibi. Primum quidem. incipit agere. et dividitur illa pars in duas. in prima dicit quid sit reminisci. et quis est modus reminiscendi et quomodo se habet ad memoriam. Secundo ut ibi. Quia autem contigit [illegible]. dicit cum [illegible] attribuit reminiscentie. Prima in duas. in prima dicit quid est reminisci. secundo ut ibi. Contingit. dicit quis est modus reminiscendi et quomodo se habet reminiscentia ad memoriam. In prima primo investigat hanc diffinitionem reminiscentie. scilicet quod reminisci est alicuius prius accepti iterata acceptio ab anima discurrente in ipsum non per inventionem neque per doctrinam sed per se ipsam. et potest investigare hanc diffinitionem in summa sic exponi. scilicet reminiscentia non est cum scientia vel quando reminiscitur [illegible] et sequitur memoria. sed memoria est quod reminiscentia non habet [illegible] quia reminiscentia est alicuius ut scientie vel alterius reminiscentia iterata acceptio. adhuc quando reminiscitur est cum iterum fit acceptio alicuius ab anima discurrente in ipsum non per inventionem neque per doctrinam sed per se ipsam. ¶ [illegible] investigans istam diffinitionem potest dici quod hec pars dividitur in duas. In prima dicit quod reminisci non est scientie alicuius vel [illegible] reminiscentia dum est iterum neque cum [illegible] est expressum et sequitur memoria est [illegible] per hanc diffinitionem scilicet quod est alicuius prius accepti iterata acceptio. Secundo ut ibi. Si autem invenitur residuum declarat diffinitionem. In prima sic procedit. primo dicit quod reminisci non est cum scilicet scientia est [illegible] et sequitur memoria est [illegible] reminisci sic declarat. Secundo est dicit Adhuc autem. declarat quod iterata non est cum res est presens. Tertio ut ibi. Amplius autem ex huius. [illegible] dicens quod [illegible] habitus reminiscentie non oportet ponere quod actualiter sciat [illegible] ut propter habere reminiscentiam et sic [illegible] et in quibus per [illegible] sillogismi sunt aliquibus. Quia cum dicit non est memoria. explanat illa que dixit et addit reliquam particulam. quod dicit quod reminisci non est memoria sive scientie aut alicuius reminiscentia dum est iterum. Nullus enim dicitur reminisci scientiam dum est in [illegible]. neque est reminiscentia cum est sensata [illegible] et sequitur memoria. sed est reminiscentia cum prius fuit scientia aut quando reminiscitur aut oblivioni aut aliquid ante cognitum in tempore fit iterum ipsius acceptio. quare reminisci non est dum scientia aut [illegible] passio est iterum [illegible]. quod cum dicit Adhuc autem. dicit quod reminisci non est [illegible] dicens quod [illegible] esse scientiam sive passionem ipsius scientis. sicut per quod scientiam habet aut passionem et non dicitur tunc ille sciens habere reminiscentiam ipsius [illegible]. quod est [illegible] dicitur licet [illegible] non sit reminisci [illegible]. reminisci est per se [illegible] memorari [illegible]. est reminisci [illegible] apprehensiones [illegible] memoria et non [illegible] in quantum huiusmodi [illegible]. Cum dicit Amplius autem. dicit ex huius inventum quo ad propositum predicte diffinitionis concludens ipsum esse expressum quod reminisci non est memoria aut scientia aut alicuius memoria. [illegible] et sequitur memoriam existit neque est iterum [illegible] sed cum prius fuit scientia vel ad reminiscentiam sit iterum recedit a memoria per oblivionem vel aliquam causam iterata acceptio ipsius dicitur esse reminiscentia. Et hoc modo est dicere scilicet reminisci esse scientie aut alicuius passionis predicte in memoria. [illegible] sit memoria et prius recessit a memoria per aliquam causam sit iterata eius acceptio per reminiscentiam. Unde patet quod non est [illegible] quod reminisci sit scientie aut alterius reminiscentie tamen. quia non est iterum neque cum per sensum est sed solum cum prius [illegible] sit iterata eius acceptio. Hoc est dicit. Si autem invenitur residuum diffinitionis predicte dicens quod licet scientia vel ad reminiscentiam prius accepta fuit in anima [illegible] et iterum [illegible] accipiatur ab anima uno modo est dicere illa iterata acceptionem esse reminiscentiam. alio modo non. Si enim fiat illa acceptio iterata aut per inventionem aut per doctrinam tunc non est reminisci. hoc enim non accidit eidem [illegible] aut discens dicitur quod non sit reminisci. quare oportet addi quod fiat reminisci esse illam iteratam acceptionem ab anima [illegible] quod sit doctrina vel inventio. [illegible] sic ista iterata acceptio. et hoc est una particula. quare iterata acceptio alicuius [illegible] est reminisci dicitur est ab anima discurrente in ipsum non per inventionem neque doctrinam sed per se ipsam. et hoc est quidam modus facile in studio. ut in proverbio. et sic patet qualiter venatur et complete diffinitionem [illegible] secundum omnes suas partes. Contingit autem. quod sit reminisci. hic intendit de modo reminiscendi et quomodo se habet reminiscentia ad memoriam. et dividitur in duas. In prima dicit de modo reminiscendi. Secundo ut ibi. Quod quidem igitur. declarat quomodo se habet reminiscentia ad memoriam. prima in duas. in prima dicit modum reminiscendi in rebus que se habent. Secundo ut ibi. Maxime autem oportet. dicit modum reminiscendi [illegible] in omnibus. prima in duas. in prima dicit modum reminiscendi [illegible] se habentibus. Secundo ut ibi. Oportet autem accipere. declarat necessitatem illius modi. In prima sic procedit. primo dicit modum reminiscendi [illegible] se habentibus in [illegible] dicens quod reminiscentie fiunt in illis quoniam motus reminiscendi sic se habent in quantum natura est quod sit post reliquum ut sic se habent illi motus quod necessario consequitur se. [illegible] motus aliquis movetur adhuc consequenter motus reminiscendi quod [illegible] necessario movebitur motu. Ista autem motus non semper se habent necessario sed [illegible] consuetudine sicut in multis hominibus. [illegible] quod quidam solum accepta ab anima semel et per suos motus magis velociter memorantur quam alia multociens accepta. unde et quidam semel apprehendentes id magis reminiscuntur quam alii etiam multociens apprehendentes hoc. Secundo est dicit. Cum autem reminiscemur. magis in speciali declarat modum reminiscendi dicens primo quod cum aliquis voluit reminisci in illis quod sic se habent [illegible] sic reminisci in quo per [illegible] motum suum quo accepto consequenter fiet deinceps quando in totam seriem [illegible] sicut est ad consuetudinem apprehende unum post aliud. sicut apprehendit post statim deinceps in eo. hic autem sic se habentia sunt connexa adinvicem aut similitudine aut contrarietate aut [illegible] alia habitudine colligata. unde fit reminisci in huius aut per similitudinem aut contrarietatem aut aliquid [illegible] colligitur. motus enim ipsorum reminiscibilium [illegible] quod apprehendit reminiscentia. [illegible] sunt eius similes [illegible]. et sic intelligitur quod alia sunt simul. alia autem communia. quare est reminisci aliquid illorum per motum propter illum motum [illegible] motum reminisci [illegible] a simili. a contrario [illegible]. et [illegible]

no quiescit reminiscentia cum alia reminiscentia per apprehensionem ad decursum motuum. Et ne putet
quod semper et necessario oporteat recurrere ad principium quod omnino est primum in his que se habent removentur hoc cum dicit
non autem semper. dicens quod si fiat reminiscentia a loco non semper oportet movere in quo preter illud et omnino primum sed
sufficit accipere medio et in quo pertransit reminiscentia quesito. et hoc quia modo primi et fines
sunt modo unum in illis que consequenter sunt unum sicut sicut ad partes consequentes ut reminiscentia sunt re-
mi ipsum consequens primo sufficit accipere in quo pertransit ad illud consequens et sic decem est in que
enim quam aliquid in illis consuetudine convertunt adiunctum et sunt sumpta in illis que consequenter se habent
consuetudine cum dicit cum consuetudine est dicens quod reminiscentia que se habent alia consuetudine velut quod una
est quod per a. quare ad voluntatem reminiscentia ipse ipse primo accipit primum sicut in quo primo est in illa quia
discendendo in que se habent per consuetudinem hoc cum dicit. unum et velociter. quod illa quam modo
precedunt in primo reminiscentia requirit ad hoc difficili reminiscuntur et alii velociter sunt in reminiscendo
et hoc quia vel ipse et ordinatur per quem docentur in illam quod quedam que se habent et per ordinem
unum illa que consequenter se habent et per ordinem magis sunt reminiscibilia et facilia sicut est in doctrinis sunt
mathematice ordinatam quod sunt pure ordinata difficili reminiscentia. et ne putet quod tanta accep-
tio tantum que difficilis reminiscentia non sit reminiscentia sed doctrina aut inventio sunt per doctrinam
aut inventionem id dat differentiam inter reminiscentiam et iterum addiscere cum dicit et in hoc differt et est
quod est ab seipso posse accipere in quo primo est in que se habent et ab ipso distantem in quo
non est et reminiscentia. cum non in seipso sed per alium ut per inventionem aut doctrinam est et addiscere
iterum unum in velocius hoc quod quandoque reminiscentia non semper posse accipere precedentia quod
per quem ducatur in et iam non potest semper reminiscentia sed vero quandoque potest accipere illa per et in
vetere quod sit. sed hoc sit est per multa modo et est magis laborare quousque inveniat motum re-
miniscentia quod quandoque et resumitur causa hoc quam recogit est dicit. reminiscentia autem. et est quia iterum re-
ducere ad memoriam sunt reminiscentia cum ipse reminiscens potest accipere motum primo ex quo certi mo-
nus finem procedit sunt ad ducuntur in quod quandoque. hoc ad est sic deinde est est ex seipso et non per
inventionem aut doctrinam posse movere addiscendo. hoc est dicit oportet autem accipere declarat necessitatem
illius motus reminiscentia in que se habent. et dicit id. primo declarat quod a primo que est vera
reminiscentia. Secundo ibi in vidimus autem. declarat cum est in primo. primo sic quod in posterius quam in
dicens quod in reminiscendo in que se habent oportet accipere principium primo ad quod omnia cetera que se habent
et hoc estimat in memorativo fit de loco aliquo. est reminiscentia loci aliquo principium loci
primo ad quem que loci a quo que sit declarantes ad locum questionis. Secundo cum dicit cum autem est.
dat causam quare est quia accepto primo velociter et facili fiet decursus in tota seriem
que se habent. quod per exemplum in lacte ad sit decursus reminiscentia invenire ut in aliqua
que se habent. quod per exemplum in lacte aliquid fit decursus. cum ut appetendum lac sumptum fit apprehensio albedi-
nis et clari. et albedo difficili fit decursus in aere et abaere in humido. aliquid humido sunt
non habere reminiscentia veri. hunc primo est animal quod sunt reminiscentia. vel postea de sic ultra sic volunt
quid quare difficili fit decursus in tempore. accipiens in annum. ab anno in mensem. a mense in
septimanam. a septimana in diem. a die in horam. et in qua hora sit quesitum in reminiscendo. videtur autem ut.
hic declarat cum est primo accipere in reminiscendo in que se habent declarans quod primo magis
ut quod quidem est medium inveniendi in cognitione omnium rememorandum. et primo sic per primum hinc quod in
temporibus. Secundo est dicit. si autem non plus. probat causam et hoc per duas rationes. quarum prima est triplex in ut
Si fiat reminiscentia non in accipiendo primo magis similiter aut non erit reminiscentia sed rememoratur. aut
de rememorativum erit rememoratur aliud et ex se nullum. sed utrumque est impossibile. primo est probatum est impossibile
scilicet quod non sit rememorando secundo etiam est impossibile quod sic ad seipso est cognitum et non alium
sed ad seipso est rememorandum et non alium. hanc rationem ponit et probat. Secundo cum dicit
ut signis intellectus. declarat actualem que sic. sit multa exempla fiat decursus in cognitione
sunt rememorandum aliter reminiscentia. ut a. b. c. d. e. l. i. t. Si igitur est reminiscentia non accipi per primum
quod est a. aut fiet accipi ad ultimum quod est t. aut ad medium inter t. et a. sed sunt
sic sunt sic. aut non erit rememorandum aut alium erit rememorandum aut rememorandum. et cognito tamen
ipsi t. quod aliorum mediorum inter a. et t. dependeat ab ipsi a. quod si in reminiscendo non
accipi a. aut non erit rememorandum aut alium quam per a. Cum igitur hoc sit in his oportet fieri
reminiscentia in accipiendo a. et sic semper addiscendo quod cetera et bene fiat reminiscentia. et quod alium potest sed reminiscentia
hoc in complere et iterate non reminiscentia per primum ut est habitum est. secundo sumptum que est dicit
sic est ab eo. quod alium hoc sed reminiscentia recurrendo ad hoc primum quod est a. ut scilicet cetera et bene
fiat reminiscentia. aliud autem non. sed sufficit recurrere ad aliquid commune quod pertransit est in ipsi ut
supra declaratum est aut causa est quia movetur in reminiscendo ab primo est in plus hoc ab aliquo communi.
unum potest esse unum sed reliquum. que est dicit Si igitur per aliquod. dat secundam rationem ad principium
que est. et est si in reminiscendo accipiatur primo ultimum tamen ad reminiscendum continue consuetudine et non quare magis
de sunt primo ultimum in reminiscendo aliquid consequens. hanc rationem sic ponit primo ponit causam in sua declaratione
Secundo ibi in quando autem sic. probando necessitatem in se consequens per aliquid ponit antecedens dicens quod si
primo magis ultimum fiat motus in reminiscendo ille motus fit secundum consuetudinem et tamen consuetudine generat
est non in continuitate ipsius quod probat quia quod intelligimus consuetudine movetur et velociter reminiscentia
sit est in in que se habent invicem et quod unum est per aliud impositum sic est constituitur in actu motus
velociter per consuetudinem sit non. et consuetudine quam est quasi altera natura. Cum igitur in omnibus fiat consuetudine in
accipiendo ultimum primo generatur consuetudine et non. hoc est dicit quando autem sic. declarando necessitatem consequentie
in se consequens et hoc sic dicendo per unam causam necessitatem consequentie. ex quo in se consequens sic. sic in hiis
quam animal sunt magis sit reminiscentia ex consuetudine quam sine. et et in hiis quod est non sunt in apposito et
adhuc in hiis quam sunt a forma est et adhuc multo magis sit reminiscentia in hiis igitur consequenter
consuetudine et non. quod est in accipiendo primo ultimum. quod ipsum est magis prius accipi in reminiscendo. hic primo.

Secundo cum dicit quare motus. dat causam necessitatem consequentie. et est perfectione sic. quia consuetudine et non est
aut in reminiscendo vel accipere ultimum in consuetudine aliud fit motus in reminiscendo. Ideo ibi cum hoc
hoc sit aliud reminiscendo revertit se non adinveniens sua reminiscentia sed quod relinquit ipsum. Si
nunc in velociter modo in consuetudine et sic quod est oportet reminiscentia unum ex consuetudine reminiscentia aliud
et differentia sic nos cum facimus solet ponimus preter proprium aut accidens patiente.
exemplum probat quod consuetudine multum confert in reminiscendo. et in magis et melius fit reminiscentia et non et consue-
tudine generat quam a quod ut plus accidit in accipiendo primo ultimum reminiscentia sunt ex primo. dicens
quod reminiscentia accidit precedens non. magis autem oportet. hic incidit de modo reminiscentia ultimum et est tertio
ipsius quod reminiscentia fit ultimum in omnibus in accipiendo rei ultimum vel percipere. et hoc est ipsi
finito aut infinito aliquid res similis accepta fiat decursus in reminiscendo. quod est quesitum. de
a hoc ipsius id. primo narrat quod in quod reminiscentia oportet accipere tempus finitum aut infinitum
et est res similis rei accepte. Secundo ibi in est forma sic. hoc magis in specie explanat
primo sic per primum dicit quod in reminiscendo magis oportet accipere sunt conscientie tempore et hoc aut sic cum
mensura aut infinito. hoc est aut finito aut infinito. sic quam videntur rectitudinem in
mensuram aut infinito. hoc est aut finito aut in infinito. Secundo primum contra. similiter oportet in reminiscendo accipere tempore certum aut finite
dicens vel incertum. et quod primum contra. similiter oportet in reminiscendo accipere res similes vel percipere. dicens quod
aut incertum. Secundo est dicit vero aut est. narrat quod oportet res similes vel percipere. dicens quod
vero est accipere in reminiscendo. sic fit acceptio in intelligendo magnitudinem. hoc est accipe-
re speciem sive fantasmata in anima quod quidem similitudines et proportiones habet rei extra cum quam
reminiscentia. intellectus et magnitudine ad aliud a potest intelligere magis et prius et pre
et ipse non per extensionem sive adversus ipsius sicut dicebat quidam visum fieri per ex-
tramissionem. intelligere est res absentes sic et plures quod non attingunt sed intelli-
gere per ipsius extensiones sive per emissiones non igitur fit in intellectu sed per analogiam
motus. id est per motus et hoc sunt sive fiunt in anima. ante ex proportione et similitudine
ad ipsas res habentes. quare sic est quod in intellectu per formam id non refert ut intelligere
magna aut parva. nulla est est distantia ut in anima quam adhuc recipiat species sive magnitudinis
rei magne aut rei parve. Sic est se habent ille species sive fuerint magnitudinis sive
parve quam sunt in anima quod proportiones et similitudines habent ad res quarum sunt. hoc est dicit
est est forma sic. magis in speciali declarans quod reminiscentia fit accepto similis vel
percepte. et hoc est tempore finito aut infinito. et habet illa partes duas. primo ostendit quod in
reminiscendo oportet accipere similitudinem sive fantasmata rei reminiscende. Secundo ibi in cum igitur sic. de-
clarans quod sic accipitur tempus finitum aut infinitum. primo declarans in his et suppo-
nens continuum sic. Sicut a. et b. sunt. similiter sunt una recepta in anima. c. d.
sit reminiscentia quod facit illa species in anima. et i. sit reminiscentia sive obiectum aliquid sit illa. Et
hiis suppositis procedit sic dicens primo quod sic in rebus extra magis est recipere res per similitudinem
tudinem et proportionem adiunctas habentes. sic in anima est recipere formam sive species ipsius re-
rum et proportiones et similitudines habentes. Si igitur modo anima ab aliqua specie ut ab a. b. faciens
illum motum erit sive obiectum quod est c. d. habent et proportiones et similitudinem adiunctam
Si igitur ad quandoque per quod c. d. obiectum magis movet animam sicut a. b. species quam sunt et i. ob
certum movet ipsam sunt in illa species. videtur hoc quia sicut c. d. se habent ad a. b. sic
et i. se habent ad i. t. quare sic c. d. movet animam sicut a. b. sic et i. t. movebit animam
sicut i. t. unum sed ad velut intelligere. et sic a. b. et c. d. patet igitur quod quam reminiscentia ut in illi
que ad reminiscentia oportet hoc sic per similem sive species acceptam ab anima. hoc cum dicit est igitur sic.
o quod necesse est hoc sicut comprehendit tempore finite aut infinitum. unde sic primo primo declarat quare
pro temporis cum est nunc non reminiscitur. potest tamen ad opinionem se reminiscentia. non est posse
aliquid in mente opinione se reminiscentem quod tamen sit accipere temporis quod cum non memoratur. sed necesse
reminiscentem accipere reminiscentiam simul accipit tempore et falso opinatur reminiscentiam. hoc est non
apprehendere re est reminiscentia. unum sic accipiat rem tamen tempore non reminiscentia. hoc est
Secundo est dicit quod non est tempus. declarat quod tempus acceptum cum reminiscentia debet dici accipi quando
aut secundum mensuram finite aut secundum mensuram incertam et infinite per modum non est aliquis
reminiscentia dicit quod est in dies quod hoc fecit vel audivit vel ad aliquem tempus. secundo modo sic consuetudine
fit quidam dicere quod memoria. contra aliquem tempore igitur est non cognoscit quod temporis secundum certam
sunt. quare est dicit quod quod igitur bino tempore potest quod est reminiscentia et quo se habet et quo sit
suum. hic declarat quo se habet reminiscentia ad memoriam dicens de duobus. et primo est per non temporis. secundo primo secundum
igitur sit dicit per non temporis est quod reminiscentia potest sit est accipere temporis sunt et contra memoria a
igitur sit dicit per non temporis est quod reminiscentia potest sit est accipere temporis sunt et cetera memoria est
et est et est contra. Secundo dicens dat est dicit sed quando ipse. et est quod memoria in est mul-
tis aliis ab ut in multis brutis. reminiscentia autem solum hominibus inest. aut causa est quod memoria
sit per decursum qui est in tantum ut scilicet que se habent. ipsum ad unum ultimum quod est quesitum
aut aliud ad id cum est similiter. et sic reminiscentia est quasi sillogismus et inquisitio quod est proprium opus
intellectus ratiocinantis et deliberantis. quare reminiscentia solum erit in hominibus.

Quoniam autem et cetera. habito quid sit reminiscentia et quomodo et quid sint et quo se habent ad
memoriam. hic declarat est prima autem dubitationes plures et tamen propter causas quidam sunt aptiores ad reminiscendum
et quidam ineptiores et dividitur in duas. primo declarat est primo aute dubitationes. Secundo ibi in magis autem. primo quare
causas quidam sunt aptiores ad reminiscendum et quidam ineptiores. primo primo in quod reminiscentia est cuius passio
passio discreta et organo autem similitudine sive quod scilicet organo non operatur quod dicitur
in melancolicis. unde probat sic. primo ponit quoniam quandoque dicens quod sic et quare rei et passione
corporis est. hoc quod quidam et magis melancolici habent reminiscentia. medium tamen. secundo est dicit quoniam non ipsa
removere quidam cavillationes. quod habent quoniam. propter est quod putare quod sic reminiscentia esset pas-
sio corporis quod non solum in esset et sed et brutis dicens quod licet differentia in aliis. scilicet brutis
non reminiscantur sed solum nunc non reminiscentia id est dicit reminiscentia et passiones anime
et hoc est non impositum. Secundo est dicit magis melancolici. dat sic in melancolicis a quo sunt

et est per milia magis remi ... [illegible]

[illegible]

Explicit

De sompno autem et vigilia.

Ista sciencia que est de sompno et vigilia ... [illegible]

[illegible]

q sompnus et uigilia [illegible] in illis [illegible] [illegible] Vi esse [illegible] est actus [illegible]

[illegible] oppositorum [illegible] necesse est esse circa idem [illegible]

[illegible] illarum [illegible] non dicetur esse [illegible] [illegible]

[illegible] organo [illegible] ad sompnum [illegible]

[illegible] sompnus

[illegible] plantis [illegible] planta [illegible]

[illegible] sompnus [illegible]

sompnus [illegible] sompnum [illegible] sompnum [illegible]

[illegible] sompnum [illegible]

[illegible] uapor [illegible] sompnum [illegible] uapor

[illegible] sompnum [illegible] plante [illegible]

sompnum [illegible] Simile autem [illegible] uigilat. [illegible] sompnus et uigilia [illegible] animali

[illegible] animali. duo [illegible] sic [illegible] sic [illegible]

[illegible] illas [illegible] sic [illegible]

[illegible]

[illegible] declarat [illegible] sompnus et uigilia [illegible] animali [illegible] alia [illegible] pene.

[illegible] uigilans necesse est dormire [illegible]

[illegible] dormiens necesse est [illegible] uigilare [illegible]

[illegible] necesse est cessare [illegible] abactu [illegible]

uigilans necesse est [illegible] cessare abactu uigilie [illegible] sompnus et uigilia [illegible]

[illegible] necesse est [illegible] dormire [illegible] necesse est [illegible] abactu

uigilie necesse est dormire [illegible]

[illegible] necesse est [illegible] cessare abactu [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] necesse est [illegible] cessare abactu [illegible] medium [illegible]

[illegible]

[illegible] necessarium [illegible] dormire [illegible]

[illegible] sompnus [illegible] uigilie [illegible]

[illegible] sompnus [illegible]

[illegible]

d necesse est [illegible] sic [illegible]

sompnus et uigilia [illegible] organo. [illegible] declarat [illegible]

[illegible] declaratione [illegible] sic declarat [illegible]

[illegible] medium [illegible] declarat [illegible]

sic. si sompnus [illegible] sensu [illegible] uigilia [illegible]

[illegible] sua declaratione [illegible] alia [illegible] sua [illegible]

[illegible] Omni autem audit et uidet

[illegible] declarat [illegible] sensu [illegible]

[illegible] uidet [illegible] sensu [illegible]

[illegible] Hec autem [illegible] alia [illegible] sua

declaratio [illegible] declarat [illegible]

[illegible]

[illegible] sompnus

[illegible] sompnus

[illegible] sensu [illegible] necesse est [illegible] sensus

[illegible] sompnus et uigilia [illegible]

[illegible]

accid' ul' aliq(ui)d s(e)c(un)d(u)m corp(us) e(st) mot(us) l(oca)l(is) i(n) a(n)i(m)ali ut declarat(ur) e(st) p(ost) ... n(on) mo(tus) loc(a)l(is) n(on) ...
i(ps)e p(ri)nc(ipium) sen(su)s e(st) ad sensibile p(ro)p(ri)e co(m)p(re)hendat ... ad s(e)c(un)d(u)m corp(us) p(ri)nc(ipium) sen(su)s
huius ... t(ame)n pot(est) uidere. Q(uonia)m u(er)o e(st) so(m)p(nu)s ... p(ri)n(ci)p(iu)m e(st) maio(r) p(ri)nc(ipium) ... (et) declara(tur) i(n)
...

[illegible]

tempit de diuinatione que est de diuinatione in sompnis. In prima parte sic procedit. primo dat intentionem. secundo ibi
sensus est. prosequitur illam. et dicit in i. d. p. primo est de quodam sompnium. secunda que incipit cum autem quodam
et de modo quo fit. et quia sompnium est quedam apparitio simulacrorum in sompno secundum quod sompnium est sompnium
ideo ad huius investigationem investigare oportet modos apparitionis simulacrorum. ad hunc illum modum
quem quidem dicimus sompnium. et ideo hec pars dividitur in duas. primo exequitur de primo apparitionis simulacrorum. secundo ibi
sed simul declarat illum modum quem quidem dicimus sompnium. prima in duas. primo est de modis simulacrorum
sensibilium. secunda que incipit sed neque quod in sompno est de modo simulacri intellectus. modi autem simulacri
... aut in semper vigilantibus aut in semper dormientibus aut languide vigilantibus aut languide dormientibus.
et ideo hec pars dividitur in duas. primo est de modis simulacri sensibilis in semper dormientibus et semper vigilantibus. secunda que incipit
quoniam autem est de modis simulacri sensibilis in languide vigilantibus et languide dormientibus. prima in duas. primo est de
modis simulacri sensibilis semper dormientibus. secunda que incipit excitatis quidem et cetera. de modis simulacri
sensibilis in semper dormientibus. prima in duas. primo declarat quod hec ... secunda ibi que incipit ad hoc facile
declarat quod hec simulacra quoniam non sunt in deceptione. In prima parte sic procedit. primo ponit ... et que
simulacra sensibilium remanent in sensibus ipsis sensibilibus absentibus. simul quidem. secundo declarat ea et
removet dubitationem. et dividitur in duas. primo est declarat ista. secundo ibi quoniam non organa sensuum. removet
dubitationem suppositam. prima in duas. primo est declarat illa per rationem. secundo ibi in palam autem per experimentum. per
rationem procedit sic. primo modo ... gesserunt et absentibus ... sensibilibus ... motu ... quod non est in possibile
sensibile deleri in sensu absente ... sensibili remanent simulacra eius in sensu. In hac ratione ...
primo declarat ... secundo ibi ... ante dicti ... per duo ... sic in motu localiter ... movere
gesserunt ... moveri. ut patet in proiectis. et ... alterantur ... gesserunt
ultimum alterati. quare eodem modo ... in sensu ... est quedam alteratio. In hac ratione
sic procedit. primo ponit medium. secundo ibi ... medium ... simulacri
... sic procedit. primo ponit primum ... autem. hec ponit ... in passio
... declarat ... palam autem. hic declarat
per experimentum. et dicit in i. d. p. ... per experimentum in visu. secundo ibi. fiunt autem. per experimentum in sensibus ... in ...
... secundo ... si aliquis aspexerit solem et postea ... se
ad aliud ... in visu deleri ... et repellere motum
alius sensus. et si ad calorem. ... si ... aspexerit ... colore
valde nitente et postea ... se ad aliud apparebit ... in aspectu eiusdem
coloris. quod non ... in aspectu deleri in ipso visu. et si ad solem. ... experimentum. si aliquis aspexerit solem vel ad splendidum. et postea ... oculos
clauderit ... apparebit album vel splendidum et postea medium coloris
... evanescat. quod non ... in aspectu simulacri deleri in visu. Ab
huiusmodi. ... experimentum. Si aliquis aspexerit ... motu velociter et postea ...
... se ... ad ... in aspectu apparebit in moveri quod non ... simulacri
motus deleri in visu. fiunt autem. ... hic declarat per experimentum ...
... sensus deleri ... quod in organa. hic removet dubitationem que
... et ... se ad ad sensus ... simulacra ... puris
deleri in visu. ... tamen ... et non ... procedit sic. ... ratione
per dubitationem ... in speculo. quod ... recepit simulacra ... sensus ...
... suscipit simulacra ... est de organo ... per modum ... speculi se habet
et ... Quo ... hic removet ... dubitationem ... sic ...
... in speculo ... tamen ... Jn hac ratione sic procedit.
primo ponit medium. secundo ibi i. ... medium ... et dicit in i. d. ... est
... medium ... sic.
... plenum ... suscipiendi humores. ...
... illas venas ... et ... ne ... discerne-
re ... colores ... oculi ... sic ... aere
et aer sic ... speculum. Quemadmodum ... hic ... medium ex
parte ipsius aspectus. et ... est planities ipsius speculi et mundicia eius. propter enim
planitiem est ... suscepto. propter mundiciam ... suscepte pro
fundendo. Quamquam ... declarat ... hinc ... fit.
... est ... aspectus ... nono et puro ...
solum ... earum ... eorum ... sic ...
de uino. ... et ... quod ... tamen ... et agit ... et hic
non ... quod est simulacra sensibilium remanent in sensu absentibus ipsis sensibilibus.
Ad hoc autem. hic declarat quod quedam simulacra recepta in sensu ... recepta ... apud
vehementes passiones. ... simulacra ... apparet
... et plus in sensu. et ... vehementior fuit passio ... simili
sic ... decipit ... et ... vehemens potest esse passio ... decepta
latebit ... vehemens non fuit non latebit ... per ... et non de-
cipiet sic ... quod non est eadem ... iudicans et ... sensus. excitatis autem.
hic tendit de simulacris sensuum in semper dormientibus. et dicit ... i. d. p. primo est declarat quod hec simulacra
apparent apud sompnum et ... apud vigilantes. secundo ibi ... opinari ... et ... hec
simulacrorum apparentium ... et iudicia ... eorum apparentium. In prima parte sic procedit.
primo ponit ... secundo ... ibi declarat ... sic. apud vigilantes repellitur hec simulacra
per motus ... aut extrinsecus ... et ... aut intrinsecus ... et ...
... magna ... passio ... magna apud sompnum

... est ... hec motus ... apparet hec simulacra opinari. hic declarat
modos ... hec simulacrorum apparentium et iudicia super apparitiones eorum. et dicit
i. d. p. primo est declarat modos ... hec apparitionem. secundo ibi apparere sic iudicant ... hec
apparentes. primo ... sic declarat in fluminibus ... quedam ... que alia ... solvuntur propter
obstaculum. ... apud sompnum simulacra sensuum organis sensuum quedam ... faciunt quedam
... et ... ad ... sensus ... que alia ... que alia dissolvuntur
propter fortiorem motum. ... motus ... si fuerit valde vehemens non apparet simulacra
sed distorta. ... motus fuerit ... sedari et ... apparet simulacra
... distorta. ... fuerit motus omnino ... apparet ydola recta. et apparere quod sic. hic
tendit de modis ... apparitionis hec simulacrorum. et dicit ... i. d. p. primo est declarat
... duo ... sunt hec apparitiones. secundo ibi ... quemadmodum ... simulacra ... declarat quod ...
unum iudicatorum ... et ... non ... p. in. d. primo est procedit ... secundo ibi quemadmodum
... narrat ... In prima parte sic procedit. primo narrat quod apparet hec simulacra apud
sompnum ... organa sensuum ... anima iudicans iudicat ... quod apparet est ... esse
quod apparet. apparet et cetera. hic ... narrat ... apud sompnum non iudicat sicut
apparet ... simulacra esse. quemadmodum ... hic declarat narrat possibile sic.
sic est apud vehementes passiones ... vigiliis apparet ... esse ... quod ...
... et decipit ... et ... anima iudicans ... quod apparet. ... non est
simile est apud sompnum ... plurimo sanguine ... ad ... organum sensuum. et velo
...   sic ... simulacra ... et illo organo
apparet illa simulacra declarata ... organis sensuum ... apparitionibus ... anima ... iudicans
iudicat ... quod apparet ... esse. ... non sic iudicat. ... bene ...
... non esse ... simulacra apparentia ut ... quod apparet ... simulacra ...
Quemadmodum ... hic declarat ... unum iudicium ... possibile sic. sicut
digito supposito oculo apparet esse duo non ... iudicatur ... supposito ...
... supposito apparet unum esse duo ... iudicatur ... apparitionibus hec
simulacrorum ... organa sensuum apud sompnum ... se dormire non iudicat sic apparere
... simulacra ... apparere ... non procedit se dormire
iudicat ... quod apparet ... apparitione. Omnino autem ... hic ... modis
apparitionis in languide vigilantibus et languide dormientibus. et dicit ... i. d. p. primo est ... modis simula-
crorum in languide vigilantibus. secundo ibi ... sompnus in languide dormientibus ... sic ...
... magis ... apparet simulacra que apud sompnum ... excitatis igitur
... exhibus ... sompni ... sensu ... apparet semper vigi-
lantibus languide vigilantibus ... sompni. hic ... modis simulacrorum in languide dormientibus ...
... apud languide dormientibus languide ... que ... sensuum ... et mo-
... sompnus est. ... hic ... modis simulacri intellectus. et est visio ... intellige-
... que apud sompnum est. ... hic ... modis simulacri que est quoddam sompnium ...
apparitio simulacri sensuum ... semper dormientibus et eodem modo ... duplex ...
... et ... simulacra intellectus ... apud sompnum sic et ... eodem modo ... ...
et eodem ... hic tendit ... sompnia ... que accidit
esse sompnum ... Quidam ... non sompniant et ... sensus ...
... modus ... impediens apparitionem simulacrorum. Quidam ... in sua
sompniant et ... media ... medioci motus non impediens ...
... simulacrorum. Quidam ... in una etate non sompniant ... sompniant et ...
... etiam. ... in una etate ... eius ... simu-
... motus impediens apparitionem simulacrorum. et ... etate non sompniant ... etate
... motus ... quod non impedit apparitionem hec simulacrorum. et ... etate
non impedit sompnia apparere. ¶ De diuinatione autem. hic tendit de diuinatione in sompnis
et ... sic. primo dicit ... omnia ... diuinationes in sompnis et ... plurale
illa esse et tendit ... diu ... visiones ... sompni ... sed ... hic
... in ... et dicit ... i. d. primo est procedit ... secundo ibi ... neque est
sompnia. primo i. d. primo opportet ... affirmativam. secundo ibi nullam vero rationabile. ... ne-
gativam ... primo est ... videtur et ... iudicium diuinationis esse in
sompnis ... est ipsum esse et ... sic ...
non est credibile ... nullum vero rationabile. hic opportet ... sic. hec diuinatio non est ... in ...
... hec ... primo est declarat ... secundo ...
... et declarat ... sic ... hec diuinatio ...
... esse ... et ... magis diuinare in sompnis quam ... et prudentes
... magis diuinat ... non est ... ablata vero. secundo ...
... non ... eventus ... magis ...
... eventus et ... valde ... per sompnia ... et ... sompnia ...
... neque est ... hic tendit de ... et dicit ... i. d. primo ...
... sompniorum ... et quemadmodum vero ... sompnii ... primo i. d. primo est de ...
... quorum origines ... sompni ... neque ... sompnus ...
origines ... primo ... secundo ponit ... cum ...
... dubitationem ... In prima parte sic procedit. primo ponit ...
... una est ... sompnia ... alia ... sompnia ...
... et ... se habent ... ad ... et ... quod ...
... quoniam ... hec ... sunt ...

ire pres. ipse inchoat primo. scilicet in. at vero quod sit. tertio in plurimum vero tamen. prima vero sic.
scilicet causam et experientiam medicorum et speculatiuorum. quorum sompnia visiones que signa opi
nionum et cognitionum in vigilia existentium et secundarum. ab auctoritate sapientum medicorum qui
dicunt quod multum intendendum est de sompniis ad cognoscendum dispositiones. et ergo simul est et ratio aliqua
apud sompnium visa sunt signa futurorum euentuum. simul vero et in vigilia visa sunt signa futurorum
in celo. et hec sompnia visiones que signa passionum futurarum in corpore. signa et causam autem quando
nes originem habent. et ideo multum intendendum est de sompniis. hic est modus tales passiones signi
ficantes magis apparent in sompnis quam apud vigiliam. et non apud sompnium. et ideo primum modum apud sompnium.
dicitur est putare fulgura audire et tonitrua audire exiguo sono facto in auribus. et reputat flu
ere defluere gustum putat affici. et sic de aliis sensibus. et aliis. ante vero quam in sompniis.
hic dicit sicut hic et postea sic. post ipsum. scilicet in quodam est. post suam vetustatem et est de dicta ad
incipimus quam adeo complectionem non ducimus apud vigilantem ut apud sompnum dispositionem ipsius
attingimus. et hoc apud sompnum cum exteriora non accipiat conuertit se complere sicut primum operationis
et continuare et incohare apud vigilantiam et complet apud sompnum in sompnis. quia apud vigiliam incohauit. et sic sompnia
sunt complectionis multorum actuum. plura vero actuum. hic inchoat secundam et sic. post ipsum
scilicet in magis autem. exponit eam sic. hec sompnia sunt que inducunt sompniantem. non est in se. de hiis
enim. post suam intentionem sic. sicut sunt medentes de aliquo apud vigiliam quando hic ipsum sunt. et cum
ipsi memores non sunt signa nec causa sui euentus sic sunt ymagines de aliquo apud vigiliam quando hic ipsum
sunt. et tamen ipse ymagines que sunt sompnia non sunt signa nec causa sui euentus. omnino autem et quod. hic incidit
in quandam dubitationem de pristino. primo mouet eam. scilicet in quam aut non euenit. alia est
quam prius dubitando sicut ultima hic et cetera. philosophus credere quod immittere hec sompnia
quorum effectus valde distat tempore et loco ab ipsis sompniantibus. hec remouet per duo signa. quorum
primum est quod hec sompnia contingunt brutis quam dominus illustratione non sunt participata. signum autem
ecce secundum signum. hec sompnia contingunt magis indiscretis hominibus et mulieribus. et ideo valde videtur indigne
esse illustrationes et diuinas dominum mittere per sompnia. multa est hec multa contingit hec
sompnia. quia multa multa ymaginantur quorum quedam accidit aliquando occasionaliter euenire.
sicut in multo aliquando lacu primum. omnino vero non euenit. hic mouet aliam dubitationem. et est utrum
necesse est omnia euenire quorum sompnia sunt signa. et est ista dubitatio cum prima hec quam mouet
per duplex exemplum. scilicet in nubibus et in hiis que fuit apparentia in nubibus. etiam in hiis que fuit an
teriora quam inferiora in quibus visiones contingit signa non tamen signata. et hoc propter fortiores causas sunt.
et ideo similiter est de sompniis. sompnia est sic quam sunt signa aliorum et ipsa signata non euenit propter
causas fortiores et multa consilia. hic post simile in hiis que fuit apparentia in quibus quando videtur
formatur fienda propter alias causas. quod tamen veniunt ad effectum propter fortiores causas. Dehiis vero
que hic incidit de diuinatione in sompniis que originem non sunt in sompno quam sic declarat. quam
sunt de illius ydolorum antea valde distantibus usque ad sensus deorum. quod quando ingrediuntur usque
ad intima repleuerunt illas res et remouent euenire cum causa. et sic sit diuinatio. et ipsa
per illius ydolorum magis sunt de nocte quam de die et hoc quia aer est minus turbidus
de nocte quam de die. sunt et magis apud sompnum quam apud vigiliam. et quia apud sompnum est anima minus
occupata circa exteriora. et quia hec sompnia sic sunt ideo hec diuinatio sic quando est
est intelligenda. et per quod dicitur velamen. hic incidit de diuinatione in sompniis experte sompniantium.
dicit in de. primo ipse dicit. qui bene prouidet et diuinat de sompniis. scilicet in. et artificialis
quam artificiose ymaginatur. ipse probat sic primo. primo de quod velamen bene prouidet et diuinat
et causa est quia non sunt solliciti circa proprios motus. et bene discernunt motus exteriores. quod
dicitur. scilicet dicit quod amici de se inuicem bene diuinant et prouident in sompniis. et causa est
quia amicorum ad inuicem est magis sollicitudo. et ideo suorum sollicitudo maior cogitatio. amplius.
tertio dicit quod multi bene diuinant et prouident de sompniis. et hoc quia intellectus est separatus
non vehementer impressio. et de simili ad simile facilius mutatur. sic facilius mutatur de simili ad
simile in colore rebus quam de contrario. ad quem velamen est hec facilius prouidere. velut
est mutare ab aliquo ad suum simile per prius simile. artificialis et cetera. hic dicit quod optime
et artificialiter prouidet et diuinat in sompniis. et sunt illi qui nouerunt sensibiliter inspicere similitudines
nes et cetera. sicut quod est in aqua mota. sic visiones est in sompniis. sicut est in aqua mota
apparent similitudines distorte sic visiones in sompniis. Sicut ergo iudicantes in aqua mota
similitudines distortas primum sunt reddere eorum significatum qui sensibiliter sciunt inspicere similitudines
similitudinem eorum adeo quod sunt similitudines. sic et in sompniis iudicantes similitudines distortas proprias
debent eorum significatum qui nouerunt sensibiliter inspicere similitudines eorum adeo quod sunt similitudines.
Quod ergo. hic epilogat omnia determinata in isto libro. Dubitatur cum sompnus et vigilia insint
vniuersaliter animalibus quod eorum naturaliter prius. et quod vigilia sic probatur. priuatio naturaliter posterior est habitu.
sed naturaliter priuatio et cetera. cum ergo vigilia sit habitus sompnus priuatio. videtur et cetera. Sed contra naturam
est adhibitum et prius quam primo et primo natum est adhibitum et illud primo appetit. ergo natura
sic vniuersaliter ad sompnum quod priuatio est et ad vigiliam quam habitus est. primo et primo naturaliter est ad vigiliam.
et esse primo appetit. quod naturaliter priuatio est ei inest. Item sic est de aliis habitibus et priua
tionibus quod primo est habitus quam priuatio naturaliter. ut primo naturaliter incorruptibilis. audire quam sur
ditas. quod sic est in hiis quod habitus sed vigilia naturaliter prius in esse. Sed propter sompnum et vigiliam
est sciendum quod in esse cum de aliquo cum primo est alia necesse est alterum horum inesse. sic primo aliud est
non inesse sompnum. sompnum est non inest non propter siccitatem membrorum sicut ratio aut propter ra
tionem ipsorum actiuitate cerebri dissoluente et dissoluendo obstruente meatus
quibus dicitur mouere spiritus ad membra exteriora. quorum neuter est. et primo est animal

nisi sompnium inest. et ab esse. quod vigilia in esse est primo. Sed vigilia assimilatur vite. sompnium morti.
et ergo mors non est nisi post vitam nisi sompnium esse nisi post vigiliam. contra hoc vero quod vigilia sit primo naturaliter
et simpliciter quam sompnus. Ad oppositum sic. est aliquid est primo inducitur anima sensitiua non potest exercere operationes
anime sensitiue. cum ergo vel in actu sit in actu exercere operationes sensitiuas. anima est primo induitur anima sensitiua
actu non vigilat. quod de necessitate dormit si necesse sit alterum inesse. quod probatur anima potens
reddere operationes sensitiuas cum reddet in potentia adhuc facta dicitur dormire. ergo aliquid in primo inducere anime
et cetera. probatur. sompnus est immobilitas et vinculum sensus vel habere in litera expressum. et ergo aliquid ipse primo induc
tione anime sensitiue habet hec immobilitatem et hoc vinculum ipse inductione sensitiue habet. quod Item aliquid est primo est quod
non primo exercere eam quam spectant ad motum localem. dicitur non mouetur per locum immo magis quiescit. ergo aliquid
eam potest est non quam spectant ad vim potest exercere ut dormiens in matre dicitur non vigilare immo
magis dormire. Solo. adhuc dicitur quod vigilia in est animali primo non et simpliciter quam sompnus sic planiter
mouet inducere. ad primum pro quolibet vigilia tamen non sed melius in primo inductione sensitiue complere sed solum
quam adhuc est. et hec non complere. ad obiectionem quam in hoc dicitur ad primum sic. quod licet aliquid est primo generatur non possit
exercere operationes sensitiuas quasdam tamen potest licet non in complemento. propter quod via in est ei quodam modo in prima
inductione vel generatione sensitiue et licet in primo generatione sensitiue habet aliquid in potentia sensuum. illa tamen in primo sompnium
non est. non est omnis impotentia sensuum sompnus est vero vult auctor in illo textu. sed in primo sensuum que sunt propter superflui
tates sensuum. autem propter excessum vigilie sompnus est cum motus in primo non est in animali in primo suo genera
tione. et per hoc soluitur secundum. licet est aliquid in primo sui generatione sit impotens complere exercere operationes
sensitiuas hec est in primo sompnus non est. non propter hoc dicitur dormire. et sic per hoc soluitur tertium. non est omnis immo
bilitas non est vinculum quod est sompnus. sed multa immobilitas et tale vinculum qualia potest sunt. et sic
per hoc soluitur ultimum. licet est anima in primo sui generatione non possit exercere complere ea que spectant ad vim
non propter hoc dicitur dormire. non est omnis impotentia hec facit dormientem et sic expressum habetur istam.
Dubitatur vero utrum intellectus hominis vel in homine est indigeat sompno. et quod sic videtur. est continuum
in homine fatigabile est intellectus hominis est continuum ut vult auctor iste. ergo intellectus hominis fatigabilis.
sed est fatigabile indiget sompno et quiete propter salutem. Sed aliquid non potest continue sentire vult
auctor in litera. sed sentire spectat ad intellectum. Item ad intellectum hominis. intellectus ergo hominis vel hominis
est et potest continue sentire. ergo intellectus hominis vel hominis est fatigabilis. ergo indigens sompno propter salutem.
Item probatur. est intelligere per receptionem fatigabile est ut vult auctor in vii. physicorum. intellectus homo vel homo
est sic intelligit. ergo fatigabilis est. ergo indiget sompno et quiete propter salutem. Item quod opus corporis
est fatigabile. intellectus hominis vel homo est opus corporis intelligere est corporis. ergo est fatigabile. quod indiget sompno
et quiete propter salutem. Ad oppositum sic. eadem est causa generationis et corruptionis vt vult
auctor in ii. de physica. et ideo cum substantia intellectiua non sit corruptibilis non corruptibilis. sed causa corruptionis in
intellectu hominis non est quod nec causa fatigationis. et sic hec sompno et vigilia non indiget. Item nichil quod non
semper in actione est fatigabile. sed intellectiua potentia est semper in actione ut declarat auctor
in vii. physicorum. ergo intellectiua potentia non est fatigabilis. quod nec sompno indiget. Item nulla
fatigatio est in passibili. intellectus hominis est impassibilis ut declarat auctor in de anima. ergo sompno non indiget.
Item anima intellectiua in quiescendo fit sciens ut vult auctor in vii. physicorum. sed anima intel
lectiua eo minus quiescit eo minus est in vigilando et intelligendo melius. ergo hec quiescendo et melius
intelligendo. sed apud quietem hominis in sompno est anima intellectiua magis quiescendo. ergo apud quietem
hominis in sompno melius intelligendo. sompnus ergo hominis non debet sompnum intellectui. immo
magis augmentabit operationem eius. Dicendum quod intellectus hominis dicitur non est fatigabilis est. et dicitur se
potest ipsum intelligere sicut ei fatigabilis. vnde dicitur nullus sompno indiget autem alioquin hec quiete
et sic concludit vero rationes inducte. ad primum pro quolibet quod tamen intellectus vel in homine est vnitus
membro fatigabili, exceptis ipsis organis fatigabilis est. et tamen exceptis ipsis organis fatigabilibus est. et excepto
ipso est sompni indigentia. et per hanc vnionem intelligit homo intellectum per receptionem et suc
cessionem et tempore et corpore. et hoc modo concludunt vero rationes inducte ad primum pro quolibet.
Dubitatur de hoc quod hic ab aliquibus dicitur organum. quod organum sensus communis est primo cor vel ad simile
cordi. sicut est sensus communis non sit primum sensus. sed primo est principium sentiendi. principium autem sensum sit cor vel ad simile
cordi vel hoc expresse habetur. ergo sensus communis est primo cor vel ad simile cordi. Item sicut sompnus et vigilia
sunt primo circa organum sensus communis vel habetur primo. et sompnus et vigilia sunt primo circa cor vel ad simile cordi. et non
possunt esse primo non circa vnum et idem. ergo organum sensus communis est cor vel ad simile cordi. Item quod cor
vel est principium operationis in omnibus sensibus. cor vel ad simile cordi est principium vite caloris vitalis. ergo cor
vel ad simile cordi est principium operationis in omnibus sensibus. sed hec principium non est nisi sensus communis. ergo cor vel ad
simile cordi est organum sensus communis. Item probatur. sentire potest. ergo in ipso est aliquis sensus. autem ergo communis autem proprius.
sed communis hec potest. sensus. sed aliquis proprius tamen. cum sensus quod est in toto sit vel primo non receptiuus
ab aliis sensibus. sed ergo sic cor est primo membrorum non receptiuus ab aliis membris. sed ergo et cetera est aliquis
sensus proprius non receptiuus a ceteris. sed communis ab ipso. hec autem ipse. ergo primum. Sed contra ipse in sensu
per sensationem interiorem que exterior. et inter interiorem per cor. cum a corde sit principium membrorum. et sensus
communis primum sensuum inter omnia membra corporis. cor vel ad simile cordi maximam sensum conueniet. probatur.
vero habetur in libro de celo et mundo. dicitur est medium in corpore vniuersali. scilicet medium per locum vt centrum et
medium per virtutem. vel   et sic habetur ibidem quod medium est de medium hec. scilicet per situm et virtutem
et medium per virtutem est nobilissimum. et in dicto auctoris. hec et de animalibus. quod cor est medium quodam.
intelligit per situm et virtutem. cum ergo sit nobilissimum membrorum. et sensus communis sit nobilissimus
sensuum. inter omnia membra corporis vitalis cor maximum sensum conueniet sic ei primum organum. ex hiis
ergo videtur quod ad simile cordi sit primum organum sensus communis. Ad oppositum sic. illud quod se habet per modum
centri ad omnes partes et sensus particulares ad ipsum per modum conferentie maxime est organum sensus communis

sic expsse ur arist uelle i fin sc d aia. s3 ceb mag se ht ad tact. mag e pmod
cem se ht ad tact por. z sic pi ad ipm pmod cofforme. Jt e imediat z ppi
quis imte organa sensui por mag d3 ee organu sens q3. h organa sensui por
imediat z ppinq imte cebro q cordi. g ceb mag d3 ee organu sens coits q cor
ul ad sile illi. q p i aquo imediat suscipiut acc sens pi dr mag ee sensus
coe organa. s3 sic pi ppiqus z imediat suscipiut acc q cord. sic d arist i li
d sensu z sen. q. Jt si ceb e sen pe i eo e q3 sens. au g pus au cois. n aut q q3
pus. p3 e q nullus. iiij. por sensu i illo e sic i pio organo uz gustu z e pt
tactu. qd z tact no sic ut dic e arist i lib d sensu z sen. q i illo tact e ec cor
p. excoccupatoe ueniz ec ceb naler mag dcto aie z i sensu. s3 d eo aie z
i sen. no naler magis n excoccupatoe pm sensuu. ceb g p sensum est.
z si h organu p sensus cois e. Si dicatur q q sic q3 e i cord p z pric uel
sic pio. opt m p z pric ut porganu. h n e. cor e opat p oia mb cor

[illegible]

[illegible]

[illegible]

vigilie et est cognitionis signum vel causa rerum preteritarum apud vigiliam quia solus intellectus est cognitionis signum vel causa rerum
preteritarum apud sompnium et sic solus intellectus est de sompniis divinare et ista propter quedam generaliter est.
Ad dubium autem in contrarium dicendum quod ad propositum hoc modo. Licet si divinus esset tunc ad sompnium vel sompnium sic
sompnium sed ad sompnium vel sompnium aliqua efficientia illa non posset habere licet non sic est. Ad aliud dicendum quod est cognitionis
signum signum tale et est cognitionis signum. Sed sensus lentus cognitionis sompnium quia dicendum quod est cognitionis sompnium in quantum
est signum aliud est cognitionis signum. Sed sensus licet cognitionis sompnium non causat ipsum ut est signum etc. quare nec
est quod cognitionis signum. Ad aliud quod cum sit aliquis eventus per se et principaliter intentus ab ipso cum sit propter aliquem finem.
Sed cum sit aliquis eventus casualis intentus ab ipso et non principaliter non est quod fiat propter aliquem finem intentum
aliquid tale est vero sompnium. Primo et principaliter intendit sompnium propter salutem animalis et non propter finem causatum
sompnium aliquid est occasionaliter et accidentaliter ex sompnio et non accidit intentum aliquid. Per hoc solvitur ultima
sompnia est non fuit in primo sensu per se et principaliter propter aliquem finem causatum. Ad aliud quod sensus alium non per
intuemur sensum non est vago aliquid percepti in illo sed quia est vago aliquid sensum illum non non per
ipsum sic inveni. Consequenter an deus inmittat sompnia aliqua sive visiones aliqua apud sompnium et quod
aliquis non estimat hoc sic videtur aliquis in littera expresse vult quod maxime inmitti videntur a deo et maxime
contingit hominibus insipientibus in prudentibus et maxime talibus quibus in hoc dicitur deum mittere
illustrationes et manifestationes. Sed per ipsum sompnia a deo non inmittuntur quare per ipsum non aliqua
Item dicit aliquis in littera quod de sompniis sciendum est non et non divina quare non inmittuntur per ipsum nec sompnia
nec habet deus. Item dicit aliquis si deus esset inmittens visiones conveniens esset mittere de die quam
de nocte et in iuvenibus apud vigiliam et quod non videtur esse sic ut. si deus inmittit visiones intellectui
cui conveniens est mittere cum qui intellectus minus est distentus et minus impeditus ut recte apprehen
dat et videat eas quam quando est magis distentus et magis impeditus. Sed apud vigiliam est minus impeditus et
minus distentus apud sompnium est multociens distenta et sic sompnium et non recte videtur quare
xenie conveniens deum inmittere de die quam de nocte. Item actio dei per se est uniformis quare uniformiter semper
agit. quare vel semper visiones inmittit vel numquam. Sed non semper quare numquam. Probatio minoris aliquis in 6 prime
philosophie et in 8 phisicorum quod deus non diversas dispositiones causat in istis inferioribus nisi mediante celo motore
sed hec visiones non causat in hiis inferioribus mediante celo motore quare etc. non causat. Item si deus inmittit
visiones vel esset signum futurorum omnium quod deus causat est non habet originem. Sed signum ignum est minus
nobile signato non est est non propter signatum. cum sint signata quorum hec visiones sunt signa procedunt in esse per
opus dei ut prima creatio. opus dei quod creatio minus non est una generationis quod est iste. Ex hiis
videtur quod admittunt per sententiam aliquis non sunt sompnia inmissa a deo nec visiones apud sompnium. Ad
oppositum sic. eventus rerum valde distantium a nobis loco eveniunt et rerum valde distantium tempore per
sompnia previdentur et aliquam paginam precedentem sapientia humana non est sibi nec ab inmissione divina.
Item si sompnia non essent inmissa a deo nec essent aliqua visiones apud sompnium prophetice non essent prophetie
est apud sompnium et in sompniis inmittitur. Sed quod prophetie non sit in hoc est quod per. Probatio unde quedam
futura est utile hominibus propter salutem eorum est quod deus sollicitus sit de salute hominum ipsum ho
minibus habere futura manifesta. Sed conveniens est mittere quando anima minus est occupata circa exteriora. hoc autem
est apud sompnium magis quam apud vigiliam. licet aliquis velit contrarium. Ingeniose et magis habilitata
ad sciendum et cognoscendum ut habetur in 3 phisicorum. Sed apud quietem sensuum est intellectus hominis magis ingeniosus
quare apud quietem sensuum est intellectus hominis magis habilitata ad sciendum et cognoscendum. Sed apud sompnium est quies
sensuum quare apud sompnium est intellectus hominis magis habilitata etc. quare apud sompnium est magis habilitata ad
visiones et sompnia a deo inmissa. Item si deus inmittit visiones in prudentibus non credendum
quod hec provisio conveniens est tales visiones inmittere talibus hominibus qui minus providentes sciam hu
manam quare videtur quod conveniens sit inmittere visiones apud sompnium quam apud vigiliam magis et in pru
dentibus vel insipientibus quam prudentibus et sapientibus.

Incipiunt Glose de vegetabilibus et plantis secundum magistrum Io. de Sicca villa parisius.

[T]Ria sunt ut ait empedocles. Quoniam in principio methe(ororum) premisit aristoteles se acturum de mineralibus et in de aliis que generantur sub terra, et de animalibus et plantis et de suis partibus [illegible] cum in textu methe(ororum) habetur sic de mineralibus sermo alibi [illegible] de animalibus autem et plantis non est hic nisi sermo ubi, ideo in hoc libro [illegible] qui incipit. Vita autem in animalibus et plantis. et in libro de animalibus solvit aristoteles quod in principio libri methe(ororum) premisit agens de animalibus et plantis et de suis partibus sermo [illegible]. In hoc autem libro de plantis et suis partibus, in libro autem de animalibus de animalibus et suis partibus. Patet ergo de quo est intentio in isto libro. et quia in materia sequitur librum methe(ororum) et antecedit librum de animalibus. Antequam tamen ad prohemium textus aggrediamur exponam quendam prologum quem premisit in textu huic libro magister Alfredus de sareshelle, qui istum librum transtulit ab arabico in latinum. qui prologus sic incipit. Tria etc. In quo quidem prologo significat dictus magister alfredus quomodo se habuit in transferendo istum librum. [illegible]

[illegible]

[illegible] uite animalis [illegible] uite et augmentum [illegible] illustratus [illegible] in hoc
[illegible] planta [illegible]
[illegible] planta non habet [illegible] solum dat medium [illegible]
[illegible] plante non habent [illegible]
[illegible]
[illegible] in plantis [illegible] mollitiem
[illegible] in plantis [illegible] mollities [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] gentiuas agentis [illegible] pertinens [illegible]
[illegible] animalia [illegible]
[illegible] animalia [illegible]
[illegible] principalis [illegible]
[illegible] celum [illegible] uita
[illegible] celum [illegible] uite animalis [illegible]
[illegible] uita [illegible] plantas [illegible] uita
[illegible] uite animalis [illegible]
[illegible] celum [illegible] planete
[illegible] stelle [illegible] medium [illegible]
[illegible] planta non habet uitam [illegible] non habet uitam [illegible]
[illegible] dat medium [illegible]
[illegible]
[illegible] planta [illegible] anima plante [illegible] animalis [illegible]
[illegible] uegetabilis [illegible] arbore [illegible] uegetatiua [illegible]

[illegible]

que est sicce in indiget aliquo in sua ambitione humido aqueo et sicco terreo. quorum utrumque sit in ea. ma-
gis vero illorum in sua ambitione sequatur an...
et quod addit quod dicitur esse abilabile in sua ambitione indiget calore et frigore. que est sicce in ...
nec res abilabilis indiget ambitione ...
... planta ...
... humido et sicco ...
terreo ...
...
et ... medium ...
... in sua ambitione ... indiget ...
... ambitione sua ...
...
...
...

[illegible]

fructum

Tho q[ui] ... planta ... ratione ...

tc

tc

natio. In secundo [illegible] et planta dormire non indiget [illegible] dissoluitur [illegible]
uires supra inducta [illegible] plantas [illegible] perfectas [illegible] animalia [illegible] propter [illegible]
[illegible] dicit [illegible] ad [illegible] plante [illegible]
et propter diminutionem plante [illegible] plante [illegible] producere et nutrire [illegible]
[illegible] animalibus [illegible] ad illas [illegible] propter renouationem plante ge-
neratiue [illegible] arboris [illegible] distantie [illegible] ad inueniendum [illegible]
ad esse plantam propter [illegible] unde dicit: et non fecit. dicit [illegible] uires. et quia non sup-
fluum esset a planta [illegible] ab animali ut [illegible] ad hoc. Propter
has quatuor uires putabant quidam plantam esse perfectionis animalis. Unde dicit: planta dormire.
dissoluitur [illegible] uires et hic ponendo uires ad somnum [illegible] quidam concludit
tamen somnum. quidam autem et somnum concludit et istis uiribus [illegible] dissoluuntur post illa [illegible]
vii uires. [illegible] planta non indiget sompno et hoc propter [illegible] quia non fit ex nobilitate
et perfectione plante sed magis ex corruptione. Hoc est quia planta [illegible]
alligatam [illegible] et nullum [illegible] sompnum habet ut [illegible] planta et non mouetur
motu progressiuo [illegible] sicut habet alia ut uisum [illegible] auditum
et tactum. non habet sensum non motum uoluntarium. non animam completam sed tantum partem anime scilicet uegetatiuam.
[illegible] plante non propter eius perfectionem sed magis propter eius imperfectionem. et ideo sic intelligendum est
quod planta non habet sensus separatos et distinctos sed permixtos et propter hoc non indiget [illegible]
[illegible] hoc non est propter suam perfectionem sed magis propter ipsius imperfectionem. quia non habet [illegible]
uires distinctas et separatas ut dictum est supra [illegible] planta [illegible] in medium [illegible]
[illegible] permixtione et imperfectior [illegible] perfectior [illegible]
[illegible] Unde dicit: et planta non est. dicit [illegible] uires
[illegible] concludit somnum [illegible] et est planta [illegible] planta [illegible]
[illegible] Unde dicit: et si diceret. dicit [illegible] uires quae concludit somnum et dis-
soluit [illegible] et est planta [illegible] indigeat [illegible] indiget [illegible]
[illegible] cibo [illegible] et hoc propter suam imperfectionem. [illegible] indiget
[illegible] cibo nobiliori et hoc propter suam nobilitatem et perfectionem. Unde dicit: et si constituit.
dicit [illegible] uires quae somnum concludit et dissoluit tertia uires [illegible] et si planta esset perfectior ali-
[illegible] ut uoluit [illegible] quod non est superfluum [illegible] ut
[illegible] animalibus ut uoluit [illegible] in planta [illegible] perfectiorem [illegible] est plus diuersa et ideo
non superfluum [illegible] Unde dicit: et unum opus in animalibus. dat quintam
uirtutem [illegible] quae tamen concludit somnum. et est unum opus animalis [illegible] est perfectius
[illegible] opere plante [illegible] perfectior planta. Sextam uires dat cum dicit: [illegible] quae sunt [illegible]
concludit somnum. et est animal habet omnes uirtutes quas habet planta et adhuc plures. [illegible] animal perfectius planta.
Septimam uires dat cum dicit: [illegible] quae quidem secundum opinionem alienam. et planta ge-
nerat [illegible] in completo et perfecto animali [illegible] completo et perfecto ut dixit [illegible]
[illegible] animal adhuc perfectius est planta. ista autem non solum concludit somnum [illegible] sic procedit.
Postea ponit ipsas uires. Secundo dicit: sed hic primo. quia ista non fundata fuit super opinionem [illegible]
opinionem sue. Secundo dicit illi opinioni [illegible] quod adhuc [illegible] post modum
[illegible] diminutum et non perfectum [illegible] planta [illegible]
[illegible] perfectum [illegible] animalia et plantarum
[illegible] species animalium et plantarum [illegible] putare ipsum
uelle plantas [illegible] animalia esse perfecta [illegible] Unde dicit: et talis species plantarum.
[illegible] corruptionis [illegible] plantarum et animalium [illegible] calor et humor natura-
lis [illegible] in animalibus [illegible] in plantis [illegible] illis.
[illegible] in animalibus [illegible] quibus [illegible] planta a
[illegible] planta [illegible] plante [illegible] et hoc quia ex
[illegible] planta [illegible] planta [illegible] ut dictum est. [illegible]
[illegible] arbores habent gummi [illegible] plante [illegible] plante
[illegible] plante [illegible] alii
[illegible] Adhuc [illegible] plantarum [illegible] opinione [illegible] et considerauimus
[illegible] Adhuc [illegible] naturale natura
plantarum [illegible] plantarum quidam [illegible] Adhuc [illegible] de
[illegible] plantarum [illegible] plantarum quidam [illegible] arbores [illegible]
[illegible] plantarum [illegible] Adhuc [illegible] plantarum [illegible] determinauimus
[illegible] Adhuc [illegible] pla-
[illegible] et non habent plante humores [illegible]
quosdam [illegible] Adhuc [illegible]
[illegible] et summa sermonis [illegible] Adhuc [illegible]
[illegible] partes [illegible] plantarum [illegible] simplices [illegible] compositas. In
[illegible] in animalibus [illegible] Inpossibile [illegible] sic procedit.
[illegible] partes [illegible] simplices plantarum [illegible] quidam plante ut arbores habent [illegible]
[illegible] simplices ut [illegible] gummi [illegible] gummi in arboribus
[illegible] multiplicatur humor [illegible] multiplicatur [illegible] plus
[illegible] arbores siue plante [illegible]
[illegible] ramos et folia [illegible] humoris [illegible]
[illegible] gummi [illegible]

plex et spes ut [illegible] resina [illegible] gummi et gummi amigdali [illegible]
[illegible] gummi tenax [illegible] gummi ambre. Adhuc quidam arbores habent nodos [illegible]
[illegible] plures arborum [illegible] plantas [illegible]
[illegible] plures ipsis arborum [illegible]
[illegible] folium [illegible] fructum [illegible]
[illegible] animalibus
[illegible] cum humore [illegible] Adhuc quidam habent [illegible]
[illegible] fructum [illegible]
et [illegible] plures arborum ut humor nodi et uene [illegible] et uocatur humor [illegible]
[illegible] uocatur gummi. hic [illegible] Secundo dicit: et quidam partes compositae. [illegible] partes plantarum
compositas [illegible] ramos ligna folia flores radices et [illegible] ramos habent [illegible]
[illegible] plante [illegible] ligna [illegible] humore in planta [illegible] sic
uene in animalibus. folia [illegible] ad [illegible] plante [illegible] Tertio dicit: et hoc omnium
[illegible] non omnes plantarum partes [illegible] in omnibus plantis. immo quidam
plante habent omnes ut plante [illegible] completae [illegible] habent quidam plante
[illegible] partes compositas et simplices ut radices ligna folia ramos flores pullulationes et
[illegible] ligna [illegible] ad partes simplices [illegible] cortice non habet solum
ad cooperiendum lignum et corpus plante sed ad cooperiendum fructum in quibusdam plantis ut [illegible]
radices quidem planta habet ut mediantibus ipsis attrahat [illegible] humorem [illegible] flores autem et pullu-
lationes [illegible] habet propter sue speciei saluationem. Unde dicit: et sic sunt in animalibus.
[illegible] partes plantarum [illegible] animalium. hic sic procedit. Postea dicit quod sic in animali [illegible]
[illegible] et intelligendum est quidam [illegible] in plantis. quae quidem partes in plantis [illegible]
et [illegible] aliis. Secundo dicit: quia cortex. exprimit [illegible] partes plante quibus partibus
animalis [illegible] similes. dicens quod cortex in plantis similis est cuti in animali. et hoc quia [illegible] propter saluationem
[illegible] et [illegible] radix in planta similis est ori in animali [illegible]
et [illegible] nodi similes [illegible] plantis in animali. et hoc quia [illegible] partes adiuuantes [illegible] dicit [illegible]
alius partibus plante quae similes [illegible] alius partibus animalis. ut scilicet uene in plantis [illegible] in animali [illegible]
[illegible] in plantis [illegible] in animali et sic de aliis. Tertio dicit: et quibusdam partium. [illegible] similitudine
[illegible] partes similes et dissimiles in animali. [illegible] partes similes [illegible] homogeneas ad partes homoge-
neas [illegible] quod partes homogenee [illegible] in animalibus [illegible] in plantis [illegible]
[illegible] diuiditur diuisione [illegible] et alio modo partes dissimiles [illegible] diuisione [illegible]
[illegible] partes plantarum [illegible] diuisione [illegible] in
animalibus [illegible] diuiditur diuisione [illegible] diuiditur in [illegible]
[illegible] diuiditur diuisione [illegible] diuiditur diuisione [illegible]
diuiditur [illegible] diuiditur diuisione [illegible] diuiditur [illegible] radices [illegible]
[illegible] intelligendum est in partibus plantarum homogeneis. Secundo dicit: et non diuiditur. [illegible]
[illegible] plantarum ad partes ethrogeneas animalium. [illegible] manus [illegible] pes [illegible]
[illegible] partes [illegible] non diuiditur [illegible] partes similes [illegible] ut manus in manum [illegible] pes in pedem [illegible] partes
plantarum [illegible] diuiditur radix in radices [illegible] non solum in folia. immo [illegible]
[illegible] diuiditur [illegible] radix [illegible] folium
[illegible] et hoc quia [illegible]
[illegible] officialibus [illegible]
[illegible] fructuum quidam. [illegible] fructus plantarum ad partes animalium [illegible]
[illegible] in animalibus [illegible] in plantis
[illegible] ut fructus [illegible] quia habet testam [illegible]
[illegible] et semen. quidam [illegible] fructus habet tres coopertiones. ut nuces magne [illegible]
habent testam et uelamen nuclei. [illegible] semen [illegible] duas cortices habet exteriorem
et interiorem et intelligendum est quod [illegible] indiget [illegible]
[illegible] maiore et minore. [illegible] semen [illegible]
[illegible] indiget uelamine [illegible] indiget [illegible] semen [illegible]
[illegible] fructibus [illegible]
indiget [illegible] calor et humor nutrimenti seminis [illegible]
[illegible] habent [illegible] Unde dicit: et partes plantarum. epilogat
partes plantarum [illegible] simplices [illegible] compositae. Unde dicit: et summa sermonis [illegible] difficul-
[illegible] partes [illegible] dicens quod [illegible] natura [illegible] partium [illegible]
[illegible] plantarum et earum diuersitates [illegible] difficile. non solum [illegible] partium [illegible]
[illegible] partium [illegible] solum [illegible] accidentalium [illegible]
colores plante [illegible] accidentes [illegible]
[illegible] Unde dicit: non habent plante motus [illegible] remouendo quosdam [illegible]
[illegible] et remouendo [illegible] partes plante partibus
[illegible] animalium [illegible] credere quod plantarum partes [illegible] similitudine
et [illegible] ad partes animalium [illegible]
[illegible] partibus in animali [illegible] partes plante [illegible]
[illegible] in animalibus [illegible] partes plantarum [illegible] partes [illegible]
[illegible] Unde dicit: et [illegible] determinando partes
plante [illegible] ad partes [illegible] animalium [illegible]
[illegible] Unde dicit: et forte non [illegible]
partes plantarum et partes animalium magis [illegible] partes plantarum [illegible] partes animalium non [illegible]
[illegible] Secundo dicit: quia pars rei [illegible] plante [illegible]
[illegible] ipsi plante [illegible] accidentale

[illegible]

tc

tc

medie inter arbores et herbas que tamen plus accedunt ad plantas cum sic fruticosis dicens quod hec sunt plante que habent multos ramos in suis radicibus sicut stipites [illegible] ramus [illegible] sicut frutices [illegible]. Secundo cum dicit *et holera sunt* exemplificat quod sunt plante medie magis accedentes ad herbas [illegible] dicens quod hec sunt plante que multos habent stipites ex una radice et multos ramos sicut stipites [illegible]. Tertio cum dicit *sicut et herbe* exemplificat quod sunt herbe dicens quod sunt plante que non habent stipites ex sua radice nec sunt rami sed tantum folia et hec propter humiditatem habentes aquosam [illegible]. Quarto cum dicit *et quedam est anno* dat quartam distinctionem istarum partium plante et dicit tres. Prima est quod quedam istarum partium plante est anno nascuntur et arescunt ut [illegible] et olera adveniente autem calore propter humorem nascuntur [illegible] accidentibus sed ipsis [illegible]. Quedam non sic sed pluribus annis [illegible] et [illegible] cum [illegible] non [illegible] sicut dicit de [illegible] plante sed magis [illegible] similes et [illegible] *et non possunt bona* quod non [illegible] locis [illegible] non [illegible]. Quinto cum dicit *et quedam habent* dat [illegible] distinctionem et est quod quedam istarum plantarum [illegible] ad duas extremitates [illegible] olus regium quod dicitur holus et [illegible] ad duas extremitates. Sexto cum dicit *et quedam nascuntur* dat sextam distinctionem et est quod quedam istarum [illegible] nascitur [illegible] habet [illegible] sunt magne arbores [illegible] omnes arbores [illegible] plantes [illegible] stipites multi [illegible] radice nascentes [illegible] arbores [illegible] tales plante [illegible] arbores [illegible] sicut [illegible]. Septimo [illegible] nascuntur [illegible] et nos videmus [illegible] plantarum [illegible] *et non oportet* [illegible] intelligendum est [illegible] diversitates [illegible] et [illegible] diffinitiones [illegible] sic nobis [illegible] et [illegible].

Plantarum quedam est domestica [illegible] accidentibus [illegible] plantarum [illegible] accidentales ipsarum nobis manifestas [illegible] diversitas [illegible] plantarum [illegible] accidentalibus [illegible] plantarum [illegible] *arborum aromaticarum* [illegible] arborum et [illegible] plantarum [illegible] regione et loco [illegible] cultura [illegible] *et quedam plantarum* [illegible] loci [illegible] plantas [illegible] regionis et loco [illegible] quedam plante [illegible] nasci [illegible] silvestres [illegible] loca [illegible] nasci [illegible] plantis [illegible] agresti [illegible] domestica [illegible] silvestria [illegible] plantis [illegible] plante [illegible] regionis in loco [illegible] silvestres [illegible] *plantarum quedam* [illegible] quedam [illegible] plantarum [illegible] fructum [illegible] humorem [illegible] sufficientem [illegible] quedam [illegible] humiditatem [illegible] folia [illegible] humorem [illegible] plante [illegible] in magnitudine [illegible] maiorem et minorem humiditatem [illegible] et [illegible] calorem agentis et extrahentis [illegible] fructuum et malicia propter maiorem [illegible] humoris [illegible] fructum et minorem [illegible] fructus [illegible] dulcis [illegible] dulce [illegible] quedam fructificant magis [illegible] arbores silvestres magis fructificant quam domestice et hoc propter maiorem humiditatem [illegible] viscosi et [illegible] fructus [illegible] fructus domestici meliores sunt quam fructus silvestrium et hoc propter humiditatem dulcis viscosi [illegible] ad fructus domesticos [illegible] ad fructus silvestrium [illegible] plantis [illegible] diversitate [illegible] regionis in loco [illegible] diversitates regionum [illegible] diversitatem regionum in loco. Quinto cum dicit *et quedam plantarum nascuntur* [illegible] plantarum [illegible] loci [illegible] quedam plante nascuntur et vivunt in locis humidis quedam in locis siccis quedam utroque [illegible] primo [illegible] plantarum nascuntur et vivunt in [illegible] locis siccis [illegible] *et quedam in maribus* [illegible] in locis humidis dicens quod quedam plante nascuntur in maribus et quedam in fluminibus quedam in mari rubro et hec plante sunt magne [illegible] plantarum [illegible] in talis locis humidis nascentium et hoc propter humiditatem caloris [illegible] quedam [illegible] fluminum et quedam in stagnis. Secundo cum dicit *sed plantarum que nascuntur* [illegible] nascuntur in locis siccis dicens plantarum nascentium in locis siccis quedam nascuntur [illegible] quedam in locis [illegible] quedam nascuntur in locis aliis [illegible]. Tertio cum dicit *et quedam vivunt* [illegible] vivunt in utroque loco scilicet sicco et humido dicens quod quedam vivunt in loco humido [illegible] quedam [illegible] calido. Quedam in utroque loco vivunt [illegible]

calor. Et quod sic dicit est quod multe diversitates plantarum proveniunt a loci et regionis in loco [illegible] declarat. Quarto cum dicit *et planta multa* [illegible] sic procedit. Secundo post [illegible] dicens quod planta sic [illegible] diversitate locorum propter quod ad diversitatem [illegible] ipsarum plantarum necesse est diversitatem locorum considerare. Secundo cum dicit *et planta terre aspera* [illegible] declarat per duo [illegible] quod planta [illegible] terre aspera [illegible] necesse est [illegible] diversitates recipiat terram. Secundo [illegible] dat cum dicit *quidam vero locorum* [illegible] quidam loci meliores sunt ad producendum plantas quedam ut manifestum est [illegible] arbores [illegible] meliorem fructum [illegible] peiorem [illegible] plante diversitates recipiunt terram [illegible] loco. Quinto cum dicit *et quedam plantarum* [illegible] accidentalibus [illegible] partium plante [illegible] accidentales [illegible] partium plante [illegible] *fructus in fructibus simile* dat [illegible] fructuum [illegible] differentias [illegible] plante [illegible] penes folia [illegible] folia quarundam plantarum sunt aspera et hoc propter humiditatem [illegible] quarundam autem folia sunt lenia et hoc propter humiditatem [illegible] aquosam [illegible] quarundam autem sunt folia magis [illegible] propter humiditatem [illegible] caloris agentis et extendentis [illegible] quarundam plantarum folia [illegible] folia autem propter [illegible] humiditatem [illegible] *et quedam habent unum corticem* dat [illegible] differentiam penes corticem [illegible] quedam plante habent unum corticem ut [illegible] et hoc propter [illegible] quedam autem habent multos et hoc propter corporis [illegible] ipsius [illegible] *et quedam habent nodos* dat [illegible] differentiam penes nodos [illegible] quedam plante habent nodos multos [illegible] et hoc [illegible] plante propter [illegible] plantarum [illegible] Quinto cum dicit *et quedam spinas* dat [illegible] differentiam [illegible] quedam plante habent spinas quedam non et hoc quia humiditas [illegible] calorem [illegible] plante [illegible] figuram pyramidalem [illegible] in figura [illegible] *et quedam caret ramis* dat [illegible] differentiam penes ramos [illegible] quedam plante caret ramis ut [illegible] quedam habent ramos [illegible] *et quedam habent diversitates* dat [illegible] differentiam penes [illegible] dicens quod multe diversitates [illegible] plantis penes [illegible] quedam habent [illegible] radices [illegible] radice in qua humiditas [illegible] humiditas [illegible] *et quedam habent* dat [illegible] differentiam [illegible] penes radices [illegible] quedam plante habent plures radices quedam [illegible] habent [illegible] unicam radicem [illegible] cepa [illegible] unicam radicem [illegible] unicum ramum [illegible] magis [illegible] augmentat [illegible] calor [illegible] augmentat [illegible] loco [illegible] rami in plantis tot sunt radices in plantis [illegible] *succorum qui in fructibus* [illegible] differentiis fructuum [illegible] dat differentiam fructuum penes succos [illegible] *fructuum quedam* quo ad alias [illegible] differentias fructuum [illegible] succorum qui sunt in fructibus quedam sunt potabiles et succus uvarum et aliorum [illegible] et hoc propter humiditatem [illegible] sicce et [illegible] caliditatis [illegible] quedam autem sunt pingues sive [illegible] quedam autem dulces [illegible] ut [illegible] et hoc propter [illegible] humiditatis aeree [illegible] calidi [illegible] quedam autem sunt calidi [illegible] ut succus [illegible] et sinapis et hoc propter [illegible] caliditatis [illegible] quedam autem amari ut absinthium et [illegible] et hoc propter [illegible] caliditate. Quarto cum dicit *fructuum quedam* [illegible] differentiis fructuum quo ad alias [illegible] *et quedam* [illegible] differentias fructuum [illegible] fructuum compositionem [illegible] quedam fructus componitur ex carne et osse et grano ut pruna quedam autem ex carne et grano ut cucumeres sive poma quedam autem ex exteriore et grano ut mala granata. Secundo cum dicit *et quedam corticem habent* [illegible] fructus [illegible] dicens quod quedam fructus habent corticem [illegible] et carnem [illegible] ut cucumeres et poma que habent corticem [illegible] et carnem [illegible] ipsi fructus [illegible] quedam autem habent carnem [illegible] et granum [illegible] fructus [illegible] ut [illegible] quedam autem fructus [illegible] nascitur [illegible] ut fructus [illegible] amigdali et hoc propter [illegible] fructus [illegible] fructus [illegible] fructus [illegible] *sed fructus comestibiles* [illegible] de fructibus ipsis quod omnes fructus sunt comestibiles [illegible] fructuum sunt comestibiles [illegible] quidam non [illegible] non sunt comestibiles [illegible] *fructuum* [illegible] de [illegible] fructuum [illegible] quedam [illegible] et [illegible] quedam autem [illegible] fructu [illegible] quedam autem [illegible]

cooptimen calefie valde ꝛ uele ꝛ celere· ut i̾ frutib; oia h̾ ꝗ oblitate ꝛ forme
ipi̾ fruct̾ siu̾ gen̾ minorꝫ· qui ē dbile h̾ granu̾ pilis ꝛ ꝺiger coopelis ꝛ for̾· q
a fruct̾ prunorꝫ· qr̄ ꝺ dic̄ ꝛ quedā aro· i cedro ꝺ ꝑemnibꝫ acc̄ frutib; sic ꝗpo
sius n̄ dat uer̾ ꝑeme̾· quia ꝑ ē ꝺ fructu̾ maturoꝭ ꝛ coꝛꝺꝭ ꝑducere· sa dco
lore fructu̾· tota ꝺ eo ꝑ ficu̾· ꝑ a ꝑemis ē q̄ q̄da fruct̾ cito maturāt ul moꝛa ꝛ
cerasa· q̄da u̾o ut oēs fruct̾ silueste̾ ul plꝭ· ꝛ h̾ sic q̄da plāte cito ꝑduct̾ fruct̾
ꝛ folia ꝛ q̄da tarde· q̄da ē plāte ita tarde ꝑducunt fructu̾ q̄ fruct̾ ꝯtecie hyeme
aniq̄ maturescant· Et q̄rit uelox matura̾ ꝑ festinantiā caloꝛis potentis sup h̾ui̾d
maturand ꝛ obediā ipi̾ h̾uoꝛis ꝛ̄ actionis caloꝛis tardat ē maturac̄o ꝑ h̾ui̾· qr̄ ē dic̄
si caloꝛis· dat sic ꝑemte ꝺcolo̾ fructu̾· ꝛ ē q̄ sic q̄da plāta cortice uirīdis est
q̄da a decima̾ ad nigredinē· q̄da ad albedinē· q̄da ad rubedinē· oīo sil̄ ē ꝺ colo̾
fructuu̾ ꝛ foliorꝫ· qr̄ ē d̾· si fic̄a fruct̾ dat tota ꝑemte· ꝛ ē q̄ fic̄a fructu̾
siluestriu̾ q̄ꝺ m̄ ut q̄ diuersitate i fic̄a q̄ de ortensibꝫ cu̾ nulla diuersitate recipiat
albedinē· multu̾ ta̾ fic̄a ē diuisoꝝ moꝛꝫ· nō ē sic oēs a glandꝫ fic̄e ꝛ oēs rec̄te· au̾
ꝑ eorum du̾ n̄ oēs ꝛ uirīde fic̄e· si q̄da sic ꝛ q̄da nō· Arborꝫ a animaru̾· In hac
ꝑte n̄ ꝺ ō ē i cedit i fin̄ ꝺ ꝑemnibꝫ aborꝫ ꝛ q̄ꝺā suaꝝ ꝑui̾· ꝛ dr̄ h̾ꝫ ē ꝺ· In ꝑma
ꝺtiat fin̄ ꝺ ꝑemte aborꝫ animaꝝ· In sa̾ n̄ i̾· ꝛ q̄da aboꝛꝫ nascit̄ i cedit ul̄ ꝺ ꝑemtib;
aborꝫ ꝛ ē quaꝺā suaꝝ ꝑtiu̾· ꝑemis a aborꝫ animaꝝ quā dedit i̾ ē ꝑte ē q̄ q̄da
ē animae i radice· ita q̄ n̄ i aliis ꝑtib̾· q̄da i cortice· q̄da i flore· q̄da i ligno· q̄da in
oībꝫ ꝑtib̾· ꝛ h̾ ē q̄ i oībꝫ ꝑtib̾ ul̄ i una ta̾ ul̄ i aliis ꝺtiat h̾uiꝺ subtilissim̄ aquosū ē
subtilissio succo tereo ꝯmixtu̾· q̄ ē cā odoꝛis animati· ē ē odoꝛ anodie̾ ex subtilissio
h̾uido ꝛ sicco ꝑui̾ ꝛ n̄ m̄ta h̾ fragrātia· qr̄ ē d̾· ꝛ q̄da aboꝛꝫ i cedit ul̄ ꝺ ꝑe̾ bꝫ
arbor ꝛ q̄ꝺā suaꝝ ꝑui̾· ꝛ dr̄ i d̾· i ꝑ ꝺtiat ꝺ ꝑe̾ bꝫ i ꝑa̾ aborꝫ· In sa̾ n̄ i̾ q̄da a aboꝛꝫ·
ꝺ ꝑe̾ bꝫ quaꝺā suaꝝ ꝑui̾· ꝑ i ꝺuas· i ꝑ ꝺtiat ꝺ ꝑemtib̾ aborꝫ q̄ ad sua̾ ꝑonē· i̾ sa̾ n̄ i̾
ꝛ q̄da a sem· ꝺtiat ꝺ ꝑe̾ bꝫ ipaꝝ q̄ ad sua̾ altaꝛoꝭ· In ꝑ ꝑte sic ꝑ· ꝑmo distingit ge
nātones aborꝫ ꝛ ꝑ̾ ad h̾ꝫ ꝑemtes eaꝝ· ꝛ ē q̄ aboꝛꝫ au̾ generāt ex plantatoē· au̾ ex semie·
au̾ ꝑ se ut su̾ sic ꝛ plantatoē· sꝫ ē dic̄ plāte sicꝺ· ꝑlegit̄ ista ꝺuonē· ꝛ h̾ q̄ addue m̄b̾
seu̾ a m̄bru̾ siue ꝑlegat̄ i fo h̾· In ꝑlegendo a duo ꝑ m̄bra sic ꝑcedit· ꝑ ꝑlegit̄
ꝑ so̾ ut̄ i ꝛ omis plāta ꝑlē sꝫ· ꝑmu̾ a m̄b̾ ꝑlegit̄ quo ad id q̄ꝺ plantat̄ ꝛ quo ad id
i q̄ꝺ sic plantato· ꝛ ꝑ q̄ ad id q̄ plantat̄ erit aꝺ q̄ nascit̄ ex plantatoē au̾ n̄ transfer̄
cera ꝺ loco ad locu̾ si ad ꝑs· ꝛ ē sic ꝺ id ad ꝑtis· ul̄ a radice· ul̄ a stipite· ul̄ a ramo·
ul̄ a ꝺte· au̾ transfer̄ tota ꝺ loco ad locu̾ ꝛ q̄da tal̄ n̄ plantat̄ ut sit q̄da animae
ramorꝫ ul̄ ꝯtectoē sꝫ q̄da sic omi̾ ꝯtectoē ꝑter plāta̾· ꝛ ē ramorꝫ ꝯtectio ul̄
i q̄da neā ipi̾ plāte ad locu̾ ꝯtineu̾ ꝺ plāte i atticedo m̄ ad insistentiaꝫ ul̄
uiridis iunieꝫ ul̄ ꝑ eaꝝ exterisea ne m̄tu̾ au̾ mag̾ ramorꝫ nimis mouent
plāta ita q̄ ꝑhibeat̄ radices fic̄ i t̄ra i̾ q̄ ꝺnouis plantat̄· sꝫ ē d̾· q̄da itm̄ i t̄ra·
ꝑlē ipm̄ m̄b̾ q̄ ad id i q̄ sic plantato· dic̄ q̄ oīs plantato aboꝛꝫ au̾ ē i t̄ra aut ē
i arbore ꝛ q̄ue plantat̄ i aborꝫ du̾ i site· siu̾ plantate ꝑfectioꝛꝫ· q̄ꝛ n̄ ꝑlegit̄
qr̄ ē dic̄ est q̄ meliꝺ i talio· sic oīs i talio siue plāte i site· aut ē i arbor̾
silis n̄ ꝛ h̾ i talio ē meliꝺ q̄ optime ꝑueniat̄ i talib̾· ꝛ h̾ ꝑ ꝑportoēꝫ utilis
h̾uoꝛis ul̄ ꝺ atis u̾ mali i ꝑmu̾· ꝛ sic sil̄ q̄ pir̄ ꝛ malus n̄ differ̄ specifica
dr̄u̾· au̾ sic tal̄ i talio i abo̾ disilis n̄ ut plātaꝝ disilis spe̾ i plātis disilis
n̄ ul̄ spe̾· ut siluestri i torꝺelꝫ· ꝛ eꝫ· ꝛ ista i talio n̄ ē eque bꝫ· qr̄ ē dic̄
ꝛ oīs plāta· ꝑlegit̄ sꝫ m̄bru̾ ꝑcē ꝺ ioꝛꝫ dic̄ q̄ plāta q̄ nascit̄ ex sēie n̄ ꝺ
necc̄e ꝑduc̄ sile sem̄ semi aq̄ cera ē i bonitate ul̄ malicia· i̾mo q̄da ꝑducunt
sem̄ meli̾ alio sēie ꝛ q̄da peꝛ· n̄ ē ꝑ necc̄e u̾ ex sēie bono ꝑducat̄ aꝺ bona
n̄ ꝛ ex malo mala· imo ꝯtigit̄ u̾ ex sēie malo ꝑducat̄ arbo̾ bo̾· ut a bamig̾ a
mari bo̾ amig̾ ꝛ granatis aciꝺis aꝺ sꝑꝫ mala granata dulcia· ꝛ sil̄ ex sēie
bono arbor mala licet h̾ raro ꝯtigat i plātis· frequētē ē accit̄ q̄ bo̾ plāte
ꝯbat sꝑꝫ ꝑuerat ꝛ eꝫ· sꝑꝫ alia accidat h̾ui̾· ꝛ h̾ ꝯtigit tu̾ ꝑ diuersitatē
loci· tu̾ ꝑ diuersitatē culture ꝛ regis i loco· tu̾ ꝑ diuersas aeris i ꝑmixtioēs· tu̾ ꝑ alias
cās· Et sꝑꝫ ista diuersitas raro ꝯtigat i plātis miro̾ q̄ ꝯtigit̄ i aīalib̾ ut
i ista dicitur· sꝫ ut ex bono sēie multi al̄ nascat̄ ꝛ ex malo sēie al̄ bonu̾· q̄ q̄de
ꝯtigit i aīalib̾ plus q̄ i plātis· q̄ plāta affixa ē i t̄ra· nō suscipies tot diu̾
sitates locoꝛꝫ ꝛ alimentorꝫ sic sic al̄· n̄ ē loci diuersitatē ꝛ alimti diuersitatē ꝛ
plēs alie diuersitates ꝯtibꝫ ipm̄ al̄ in̄trocie transmutat ipm̄ al̄ ꝺ una q̄
ꝑlē ad a̾· qr̄ ē d̾· ꝯpada a· i cedit ꝺ diuersitatib̾ plātaꝝ sm̄ aborꝫ q̄ ad sua̾
altatoēꝫ· ꝛ dr̄ ista ꝑ i̾ d̾· i̾ ꝑ ꝺclar ꝺ altacoē plāte manentis i eaꝺ spē· In sa̾ u̾
sic plātaꝝ q̄da· ꝺ altacoē plātaꝝ ab una spē ad a̾· I ꝑ ꝑte sic ꝑ· ꝑo ꝺtiat
altatoēꝫ plāte q̄ accit̄ ei ꝑ senectute sua̾ dic̄ q̄ sem̄ sua̾ fruct̾ q̄da aborꝫ ꝑ sen̄
tute sua̾ ꝯtic̄e sꝫ tn̄· ꝛ sic i capiut ꝺtiat i ꝑis ut ē ꝺ sēie pini ꝛ palme· ꝛ h̾
sꝫ i inuentute fuerit senilor· sꝫ ē d̾· ꝛ n̄ ꝑuert· q̄ tꝑe ꝑtite dic̄ q̄ abor mala
fac̄ sem̄ bonu̾ ꝛ eꝫ· ne ꝑueter̄ h̾ ꝯtigit̄ frequēte ꝛ i maiori ꝑte remouꝫ h̾ dic̄ q̄ in
plātis n̄ ꝯtigit h̾ n̄ raro i aīalib̾ a in̄troc̄ie ꝯtig̾· s̄ q̄ ex malo sēie fiat al̄ bon̾·
ꝛ eꝫ· ē eꝫ ꝑus dicē· bn̄ forte meli̾ ē ꝺ dicāt h̾ litā an illa· quaꝺā a sem̄ ꝛ ē
tm̄o ē dic̄· aborꝫ sꝫ ꝺuaꝝ coꝛꝺe· ꝺtiat altatoēꝫ aborꝫ q̄ ꝑ ei ꝯstituite i filiute
ꝛ ē que ꝯtigit eis ꝑ aut maturatoēꝫ fructu̾· ꝺ sic ꝑ· ꝑo ꝺtiat q̄da altatoēꝫ ꝯtit̄ii
te i fidelitatē· ꝛ ē q̄ si arbo̾ fuit effca stil̄ ꝑ diurne ꝯtientis ꝑhibentis ꝯtipositoē q̄
nocuu̾ ē si fodit̄ radix ei ꝛ i̾mittit lapis i sistum ramis ut ꝑhi̾ si cuppito
recipit fecunditatē· ꝛ sil̄ dr̄ utile ē ut ille lapis sit caleficatꝫ· cu̾ ei ē q̄m ꝑfissioni
eaporat̄ frigiditas h̾uoꝛis nociui ꝛ ꝑcalitate lapidis ꝯtinetur h̾uor̾ ul̄ i radice
ipi̾ plāte· q̄ ꝯtitat̄ digerendo h̾uores crudos eos ad supi̾ plāte eleuabit· ꝛ i̾ta ē ille
ex caliditate recipit abo̾ fecunditatē· sꝫ ē d̾· In palmis q̄ꝺ· ꝺtiat altatoēꝫ q̄
ꝺa arborꝫ ꝑ maturatoēꝫ fruct̾· u̾ g̾· palme· fici· oliue· ꝛ ē illa altatio i palma q̄
si folia ul̄ cortex ul̄ puluis palme masculē foliis palme femmee ꝑhibeatꝫ· ꝯtisu
foliorꝫ ei ꝺce ꝯtipleta fuit ei matur̄· u̾ ꝺco modu̾ altacoēꝫ ꝑdic̄· sꝫ ē d̾· diserit
q̄ mal̄· q̄ sic relinq̄ ꝺ plāta mascula ꝛ femia i palmis i cadit dit modu̾ ꝯtisiꝺi ma
sculi ꝛ femiꝛꝫ i ꝑis· ꝛ ē q̄ plāta mascula ꝑ pullulat· ꝛ h̾ ꝑ maiore caloꝛe expellere
ꝛ diffundere h̾uores· ipa̾ ꝛ plāta mascula minora h̾ folia· ꝛ h̾ ul̄ q̄ plēs uenis eiunt
mascula q̄ femia· ul̄ q̄ eaꝝ ei sbilioꝛe· ꝛ ꝛ fic̄ tores ꝛ uene· ꝑ q̄ efficiunt folia ꝑua·
plāta ꝛ mascula ꝑcedit̄ di scent̄ alteria· ꝛ h̾ sil̄ ꝑ h̾uiditā h̾uoꝛis ē maiori sicci
tas ꝛ h̾uidi firmoꝛi· sꝫ ē d̾· ꝯtigꝫ fic̄e· q̄ꝺ addit ad h̾ ꝺ maturatoē fruct̾ palme
femmee· s̄ ꝑ ꝯtitu̾ ꝺtenuat odor ꝺ ꝯtitu̾ palme masculē ad palma̾ femea̾ matura̾
bit fruct̾ palme fēie sic ꝑcedit̄ ē ipm̄ maturu̾· cu̾ ꝑtes palme masculē ꝛ folia ꝛ ē
i mediate ꝯtigit ꝛ coherent ꝑtib̾ palme· ꝛ dr̄ q̄ folia plāte masculē sbilē i uenit̄
ꝑ̄m ita coherentia foliis palme femmee q̄ sic fissum n̄ ꝑlē sepi· Dubitat̄
a supi̾ q̄ h̾ uult una̾ plāta̾ ē masculā ꝛ a̾ femiā· ꝛ ita ut uit q̄ sexꝫ ē sepa̾ ꝛ disti
cti i plātis ꝛ n̄ ꝑmixti ē supi̾ ex ꝯtitu̾ ꝺtiauit h̾ui̾· Ad q̄ i̾ tellig̾ q̄ n̄ ul̄ h̾ic
ē sexꝫ sepātꝫ ꝛ distinctꝫ i plātis q̄ cā i eāꝺ plāta h̾uidat plus masculi̾ q̄ femi̾
ꝛ eā eꝫ ex h̾ ē q̄ h̾ dic̄ una̾ plāta̾ ē masculā ut illā i̾ q̄ plus h̾uidat masculin̄
alia̾ a femina̾· ubiq; eni̾ i uenit̄ ꝑ ꝑmixti sexꝫ· qr̄ ē dic̄· sꝫ sꝫ siluestris·
ꝺtiat altaꝛꝫ q̄ ē ꝑ maturatoēꝫ fructu̾ fici ꝛ oliue· ꝛ ē illa altatio i fructu fici·
q̄ si fic̄ siluestris ꝯtipendit̄ sup radices fici ortensis ꝯtit̄ ei ad maturitatē fruct̾· h̾uor̾ ē
fici siluestris resolutꝫ ꝛ dilat̄ ad radicē fici ortensis ꝯtit̄ ad ꝑprias radices ꝛ mittit̄· ꝛ eā ꝯtin̄
uet ꝺ caloꝛe ꝛ fixi̾ ad digestoēꝫ fruct̾· Istud m̄ ut h̾ dubiꝫ· q̄ mag̾ ut q̄ h̾ui̾
resolutꝫ ex fici siluest̄ ꝺberet i ꝑedire fructu̾ fic̄ ortensis i sua ꝯtipositoē ꝛ ē siluest̄
ꝛ ꝑ i ꝑi̾· q̄ ta̾ n̄ ē u̾· ꝛ h̾ q̄ uis sil̄ ꝺtiat radice fici ortensis h̾uoꝛē ad h̾ ꝺ ad
suu̾ ꝯtit̄ ꝛ n̄ ab illa ꝯtit̄· qr̄ ē d̾· balaustie· ꝛ ē ꝺ ꝯtit̄ altatoē fruct̾ oliue
ꝑ maturatoē· ꝛ ē q̄ si balaustie que sunt q̄da flores sil̄ fuerit plātate ē au̾ q̄
sit ad sua̾ fruct̾ maturatoē· ꝛ dr̄ q̄ balaustie ē flos mali granati nimium h̾uidans
i caloꝛe· bn̄ ꝑ caloꝛis h̾uidatiā ꝯtit̄ ul̄ maturatoē· qr̄ ē dic̄· sꝫ plātaꝝ· ꝺtiat ꝺ
altatoē plāte ab una spē i alia̾· ꝛ ē d̾ ꝑnci̾ sumis ul̄ altatoēꝫ· bn̄ sꝑ h̾ dr̄ illa ꝑs i ꝺ·
i ꝑi ꝺtiat h̾ altatoēꝫ· i sa ut i· amig̾ sꝫ· ꝺtiat ꝑncipiles eaꝝ altatoēꝫ· In ꝑma
ꝑte ꝺtiat ista altatoēꝫ i diuersio i diuersis arborib̾ ꝛ plātis ꝛ ꝑcedēs dicēdo sunt q̄ i cedit̄
dic̄ q̄ q̄da plāte transmutant̄ altatoēꝫ ab una spē ad a̾· sꝫ ē dic̄· uit ꝛ ē· h̾ insistit i
diuersio ipiꝛꝫ q̄ri q̄da abor transmutant̄ i a̾ spē· ē i uetam fuit sic corulus· ꝛ h̾ ꝑ
ꝯtitu̾ ꝑtoēꝫ h̾uitatis ꝛ caliditatis ipi̾· sil̄ ꝑ calamentu̾ h̾bi silis mēte ꝛ ꝑncipaliꝛ ul̄
sꝫ ꝛ ē eꝫ ꝛ h̾ ꝯtipositoēꝫ transmutant̄ i mēta q̄ ē cā ꝛ sic ꝯtipositoēꝫ· ꝛ h̾ ꝑ ꝯtitu̾ ꝑtoēꝫ h̾ui̾
ipi̾· ad h̾ a sic̄a q̄ ē sic ꝛ sicce ꝯtipositoēꝫ plātata ut ꝑ se maritima uirīde ꝯtiuertit̄ i
q̄ ē plāta sic ꝛ sicce ꝯtipositoēꝫ· ꝛ h̾ ꝑ ꝯtit̄ ꝑtoēꝫ h̾ui̾ ipi̾· ꝛ dr̄ sic̄a q̄ ꝯtinet̄ q̄ꝛ uitis ꝯtite·
sic̄ tritici̾ q̄ ē calē ꝛ h̾uide ꝯtipositoēꝫ ꝛ lini q̄ ē h̾uide ꝛ sicce ꝯtipositoēꝫ transmutat̄ i siligi̾·
h̾ ē i a̾ spē plāte q̄ ē cā ꝛ sicce ꝯtipositoēꝫ ut siligo· tritici̾ ē transmutat̄ ꝑ ꝯtituptoēꝫ
ꝺti̾ altatoēꝫ s̄· h̾uitatis· lini̾ a ꝑ ꝯtituptoēꝫ utrisq;· ad h̾ belenu̾ q̄ ꝺ sui n̄ ē i ꝯti
stibile· sꝫ q̄ ē ꝯtitisa ꝑ ꝑmiuntoē i egyptu̾ ꝛ terra fit ꝯtistibile· ꝛ ē belenu̾ fruct̾
calē ꝛ sicce ꝯtipositoēꝫ· bn̄ i ꝑha q̄ ē cā ꝛ sicca ꝯtinat sue ꝯtitunites ꝛ fit amom̄ i ꝯti
mestibile q̄ q̄ꝺ ꝯtinent i ali̾ tris ꝯtitrare eo q̄ ꝯtipe sic i t̄ ali̾· bn̄ i tellig̾ ē
supi̾ q̄ sꝫ aīalia n̄ transmutant̄ ab una spē ad alia̾· n̄ ē a mirabilia ꝑ siāte n̄ uo
lunt ait i fine q̄rti methororꝫ· plāta ta̾ forte transmutari ꝑsit u̾ h̾ ut ait uelle·
ꝛ h̾ q̄ plāta ē i ꝑfecti̾ ꝛ ꝑficiꝫ m̄· al̄ u̾ uis ꝑfca ꝛ ꝑficiꝫ sꝫ· sic h̾ pōt exponi
i h̾ libro· ꝛ ē i ista q̄rti meth̾· ꝑ q̄ a ꝑma spē mag̾ ē ꝑmutabil̄ plāta q̄ aīal·
ad h̾ a plāta minore sit uice i sluoeꝫ q̄ sit i coꝛꝫ minali· ꝛ h̾ ꝑ raritate ipi̾ plāte
ꝛ soliditate coꝛꝺ min̄ al̄ ut ista uidet̄ i so h̾· ꝑ q̄ forte adhuc mag̾ ē ꝑmuta
bil̄ plāta i spē a̾ q̄ coꝛ minale· qr̄ ē d̾· amig̾ sꝫ· ꝺtiat eas ꝑncipaliꝛ ꝑt
altatoēꝫ q̄ ꝯtit̄ ꝑ ꝑnes locu̾ ꝛ regionē i loco· ut ꝑnes culturā ꝛ laboꝛe̾ i colendo
ꝛ ꝑ ꝑnes tꝑe i q̄ sic plantato· ꝛ dr̄ i d̾· i ꝑ ꝺtiat q̄ regionē i loco ut culturā m̄tu̾ ꝯti
sꝫ ad istā altatoēꝫ· In sa̾ u̾ i loc̄ uo ꝛ labor· q̄ loc̄ ꝛ labor i colendo ꝛ ē tꝑe i quo sit
plantato magne faciunt ad ꝑiꝫ· ꝑm̄ q̄ ꝺtiat ꝑ eꝫ i amig̾ ꝛ malꝫ granatis· amig
dal̄ ē ꝛ malꝫ g̾ sꝫ sic i cōestibilia transmutāt̄ eꝫ a sua malicia ꝑuis· sꝫ h̾ ꝑ
culturā aliā ꝛ aliā· mala ē granata transmutat̄ si fuit abor fimata fimo porco
ꝛ aq̄ dulci ꝛ si ꝯtitu̾ regata· ꝛ eā ē q̄ i mal̄ granatis ē ꝯtisa ꝯtitimis ꝛ stipticitas· bn̄ ē
fimata fuit tali fimo q̄ ē calē ꝛ sicce ꝯtipositoēꝫ ꝛ n̄ h̾ꝫ penetratiua̾ sꝫ ꝯtinetam
amaritudinē auferre ꝛ sic ipi̾ fimi ꝯtipat̄ aq̄ h̾ui̾· ad h̾ a ne amaritudine
ipi̾ fimi dulcedo fruct̾ ꝯtitupit̄ rigat̄ aq̄ dulci ad reprimendū eoꝛꝫ amaritudinē·
amigdala n̄ a sua malicia altant̄ ꝑ positionē clauorꝫ ꝛ q̄ q̄ꝺ affixionē eꝫ
ponit̄ q̄ i nociuu̾ ē ꝛ n̄ uenenosu̾· sꝫ sup̄fluu̾ q̄ i ꝑedicebat h̾uidi digerendo uenenosi

quod est in fructu quo nocivo euaporato conuertitur secundum adoptionem huius uiscosi quod est materia
fructus quo nocivo euaporato conuertitur secundum adoptionem huius uiscosi ipsum [illegible] in substantiam
fructus. propter quod Aristotiles sic dicit: mirabiles plantas silvestres [illegible] et domesticas. Consequenter
dicit: locus uero et labor. Declarat quod locus et labor [illegible] in quo fit plantatio magis sicut
[illegible] arborum et tempus in quo plantatur. Et quia maxime est [illegible] quod tendit
de loco et de labore [illegible] propter hoc [illegible]. Et solum dicit quod hoc tempore conuenit ista al
[illegible] de tempore quod plantare est dicit: plantare quidem. Ostendendo quo tempore magis [illegible]
dicens quod in aliquo tempore ut in uere plurime fiunt plantationes. Et hoc propter [illegible] caloris et humiditatis. In
hyeme autem et autumpno pauciores [illegible] quia non fiunt plantae propter humiditatem [illegible]
non fiunt plantae calidae et siccae [illegible]. In autumpno
autem fiunt pauciores plantationes et hoc propter humiditatem [illegible] non fiunt plantae calidae et humidae complexionis.
[illegible] sic [illegible]. In estate autem propter ortum stelle canicule pauciores fiunt
plantationes. Et hoc propter uehementiam caloris consumentis in illo tempore humiditatem [illegible] plantae. Et hoc non
fiunt plantae humidae et siccae complexionis tamen quod [illegible] propter qualitates temporis [illegible].
In uno est loco [illegible] scilicet [illegible] propter [illegible] loci temporis [illegible]
egypto enim non fit plantatio nisi semel in anno scilicet propter fluuium nili. quod fluuius [illegible]
[illegible] siccitate superflua. Et sic declarat [illegible] differentiis arborum. propter quod con
[illegible] dicit: quaedam arbores etc. [illegible] arborum quaedam ad [illegible] scilicet quaedam ad folia et fructus.
et post declarat partes ipsarum quaedam ad folia et fructus. et post declarat partes ipsarum quaedam ad folia.
et sic quod quaedam arbores ex sua radice producunt folia. quaedam uero ex [illegible]. quaedam generant in
[illegible] ut ex [illegible]. quaedam de nigro et [illegible]. quaedam prope terram. quaedam longe a terra. quaedam in me
dio. quaedam [illegible]. et hoc [illegible] partibus aut in [illegible]. sic et in quibusdam non humidat humo
[illegible] quae est in [illegible]. Adhuc autem quaedam in diuersis [illegible] habent diuersa folia. ut aliae pla
aliae pauciora. aliae maiora. aliae parua. Et hoc secundum diuersitatem [illegible]. Si enim fuit ut calor
et humidum producit folia plura et maiora et uelociter. si autem fuit [illegible] et humidum producunt fo
lia mediocria pauciora et minora. si autem fuit [illegible] mediocra autem
[illegible] producendi. Postea dicit: et quaedam semel in anno. Declarat partes quo
ad fructum. et sic quod quaedam arbores fructificant semel in anno. et hoc quia semel in anno colligunt
semen. quaedam autem pluries fructificant in anno fructus [illegible] et [illegible]. et hoc propter
[illegible] caloris in sufficientis ad digerendum et ad maturandum humidum suum semen [illegible] collectum.
quod est in fructu [illegible]. quaedam autem arbores [illegible] ut ficus. et hoc propter humidus
uiscosi humiditatem [illegible] sufficientiam caloris agentis. quaedam autem uno tempore fructificant
et alio tempore [illegible] ut oliuae quae [illegible] multos annos [illegible] producunt. non
enim [illegible] anno fructificant. et hoc quia quaedam in uno anno ad solum fructum emittunt in quo
anno recolligunt. quaedam autem arbores in iuuentute [illegible] propter humiditatem
caloris et [illegible] in iuuentute magis quam in senectute [illegible] non fuit excellens. quaedam
[illegible] scilicet in iuuentute et [illegible] quam in senectute. et hoc quia in iuuentute magis humidatur
[illegible]
[illegible] actionem caloris [illegible] et digestionis. et sic terminantur partes plantarum nobis manifestas.
Consequenter dicit: diuisionis quidem plantarum. Intendit de diuisione earundem partium in plantis nobis
manifeste. [illegible] masculinitatis et feminitatis [illegible]
et in palma reperiuntur. [illegible] in plantis [illegible]
[illegible] in plantis [illegible] masculus [illegible]
[illegible] plantam masculam [illegible] folia. et hoc propter maiorem [illegible]
[illegible] durior propter fortitudinem et maiorem [illegible]
propter caloris humiditatem [illegible] multiplicantis [illegible]
propter maiorem humorem [illegible] caloris [illegible] humidi.
[illegible] fructus breuior [illegible] et hoc propter soliditatem [illegible]
[illegible] fructum. folia [illegible] plantae masculae [illegible]
[illegible] folia [illegible] masculi [illegible] folia [illegible] folia [illegible] masculae [illegible]
[illegible] folia [illegible] maiora [illegible] et masculae [illegible]
[illegible] et hoc propter maiorem humorositatem [illegible] in masculo [illegible] epilogando
concludit [illegible] plantarum et suarum partium. [illegible] diuersitates [illegible]
[illegible] et fructibus. [illegible]
[illegible] plantarum [illegible]
[illegible]. Consequenter dicit: et considerem. [illegible] plantarum [illegible]
[illegible] plantarum [illegible] ostendit [illegible]
[illegible] sic dicit [illegible] fructus
et medulla [illegible] compendio [illegible] et declarat illa compendiose [illegible]
[illegible] dicit: et considerabimus. [illegible] quod quaedam plantae [illegible] quaedam autem faciens
semen [illegible] quaedam [illegible] fructus [illegible] uiscosi. quaedam
[illegible] medicinales [illegible] quarum plantarum
fructus non nutrit. quaedam [illegible] fructus [illegible] complexionis.
Consequenter dicit: et horum omnium [illegible] epilogat [illegible]
[illegible] de plantis [illegible] opinione [illegible] opinione aliorum [illegible] et materia
[illegible] partibus et hoc [illegible] propter quod [illegible] naturalis [illegible]
[illegible] de [illegible]. Set ad singulas. [illegible]
[illegible] naturas [illegible] assignando. et procedit sic. [illegible]
[illegible] ab hoc libro usque ad [illegible] in [illegible] libro [illegible]

plantarum tres habet uires. [illegible] in libro [illegible] primo [illegible]
dicens quod ad [illegible] causarum plantarum de plantis et suis partibus [illegible] generatione [illegible]
[illegible] generationis [illegible]
[illegible] et [illegible] partibus [illegible] et diuersitates [illegible]
[illegible] fructuum [illegible]
[illegible] fructus cito putrescit et quaedam [illegible]
[illegible] omnium plantarum et suarum partium. et maxime [illegible] quia [illegible] est [illegible]
plante [illegible] quia quaedam fructus [illegible] et quaedam non. quia et quaedam [illegible]
et humidae complexionis [illegible]
[illegible] ut [illegible] et siccae complexionis [illegible]. Adhuc [illegible] quod quaedam
plantarum fructus [illegible] lac. et quaedam non. quia enim in [illegible] libro [illegible]
[illegible] quod hunc librum non habemus completum.
Lanta habet tres uires. In hac parte ut dictum est causarum plantarum [illegible] et dicit hec
[illegible]. Intendit de causis plantae quo ad suam generationem. Intendit ut in [illegible] Intendit
de causis [illegible] ipsius plantae [illegible]. Adhuc [illegible] declarat de plantis quo ad suam
generationem [illegible]. Intendit ut in herbe autem et [illegible] declarat de aliis modis ipsius plantae
[illegible] declarat quod planta in sua generatione habet [illegible] elementorum. Intendit ut in [illegible] herbe. declarat
modum quo plantae generantur ex [illegible] elementis. Prima [illegible] declarat quod plantae habent [illegible] elementorum
scilicet terram aquam ignem. Intendit ut in [illegible] in digestione quod habet [illegible] scilicet aeris. In prima parte sic procedit:
[illegible] quod [illegible] dicens quod planta tres habet uires [illegible] scilicet terram. aliam
ab aqua. tertiam ab igne. et ita planta in sua generatione non habet [illegible] elementorum. et exponit istam
[illegible] istius uires est dicit. aliam est dicens quod planta [illegible] habet a terra [illegible] in mobilitate.
ab aqua autem coagulationem. quia terra [illegible] aqua [illegible] in pluribus. ab igne autem habet planta coagula
[illegible]. [illegible] dicit uidemus quia [illegible]
[illegible] artificialibus [illegible] in [illegible]
[illegible] ex aqua [illegible] coagulans [illegible] partes [illegible]
[illegible] aquae [illegible] complectens [illegible] in plantis. [illegible]
[illegible] igneus [illegible] humidi aquei. quod est in [illegible]
[illegible] post dat medium [illegible] dicit: apparet uero. concludit quod [illegible]
[illegible] et ipsi [illegible] coagulatio apparet manifeste. quae est ab igne [illegible]
[illegible] dicit: quae [illegible]. declarat modum [illegible] et [illegible]
[illegible] aqua coagulans. et est modus quod [illegible]
[illegible] humiditatem humoris [illegible]
[illegible] coagulans [illegible] partes luti et [illegible]
[illegible] loco. et [illegible] soliditatis. et [illegible]
[illegible] dicit: prudentes [illegible]
[illegible] partes luteae [illegible]
[illegible] et hoc [illegible] in plantis et animalibus et in [illegible] mineralibus [illegible]
[illegible] et [illegible] caloris [illegible]
[illegible] ignis [illegible] humidi aquei [illegible]. Consequenter dicit: et in digestione. ostendit quod planta [illegible]
non [illegible] scilicet [illegible] procedit. [illegible] fiat digestio a calore [illegible]
[illegible] non [illegible] idem modus in digestione [illegible] in digestione lapidum et mineralium est idem modus
in digestione [illegible] plantarum et animalium [illegible] idem modus [illegible]. Postea dicit: et quia partes [illegible]. declarat
in quo est differentia. et est [illegible] quod plantae habent [illegible] aerea. animalia [illegible]
[illegible] mineralia et lapides soliditatem habent et non [illegible]. [illegible]
[illegible] ostendit quod plantae [illegible] habent [illegible] aerea quo [illegible]
[illegible] aer est necessarium [illegible] plantae. [illegible]
declarat quod plantae habent [illegible]. Intendit ut in [illegible] quod illa [illegible] est aerea.
[illegible] animalibus [illegible]
[illegible] planta exhalando. et est necessarium quod [illegible] est euaporatio. animalibus
autem et lapidibus [illegible] superfluitatis [illegible]
[illegible] plantae et animalia [illegible] habent. mineralia uero non
[illegible] soliditatem. [illegible] dicit: [illegible]
maiorem [illegible] dicit: quia partes [illegible] ponit [illegible]
[illegible] dicit [illegible] in quo [illegible]
[illegible] in quo non [illegible] dicit [illegible]
[illegible] quod augetur habet [illegible] medium quod [illegible]
[illegible] humoris [illegible] plantae et animalia augmentant
mineralia autem et lapides non augmentant [illegible]
[illegible] plantae et animalia [illegible] mineralia autem et lapides non. [illegible]
[illegible] dat medium [illegible] notabile ad augment
[illegible] dicit: plantae uero. [illegible] planta [illegible] generatione [illegible]
in terra. [illegible] humoris [illegible] aqua [illegible]
[illegible] humor [illegible] in plantam [illegible] in [illegible] plantae
[illegible] humor [illegible] partes plantae [illegible]
[illegible] humoris [illegible] partes plantae [illegible] habent. [illegible] ponit medium. Consequenter dicit:
est ut plurimum [illegible] plantae [illegible] generatur [illegible]
[illegible] generationis plantarum [illegible] in plantis [illegible]
in animalibus [illegible] plantae [illegible] habent [illegible]
[illegible] dicit: non enim [illegible]
[illegible] partes [illegible] habent [illegible]

propter quod animalia multa indigent instrumentis et multo usu et operatione, non autem [illegible] et habitet ad illas operationes diversa membra. [illegible] in planta et magis unum et partes plantae magis unum in nomine et similes et ideo propter hoc non indigent [illegible] multis. [illegible] et partes plantae [illegible] et velocius generantur et velocius nascuntur et crescunt. [illegible] dicit spiritus est. [illegible] spiritus [illegible] propter diversitatem figurae [illegible] plantarum. adiungit [illegible] et ideo [illegible] spiritus et velox [illegible] in sua [illegible] propter suam sicciatatem et [illegible] et [illegible] spiritus [illegible] propter suam soliditatem [illegible] figura [illegible] dicit partes et planta [illegible] elevatur [illegible] ad extremitates plantae [illegible] partes plantae [illegible] et [illegible] et elevatis [illegible] dicit in balneo. [illegible] in balneo [illegible] elevatur humidum [illegible] guttae [illegible] in planta et [illegible] ascendit ad partes [illegible] et [illegible] descendit [illegible] dicit fluvii. [illegible] propter [illegible] solidi [illegible] et soliditate [illegible] fluviorum et [illegible] terrae motuum [illegible] planta [illegible] dicit in loco [illegible] fluviorum et [illegible] per [illegible] et in aliis locis [illegible] fluviorum [illegible] et plumae [illegible] et ad [illegible] in solida [illegible] aqua plumales [illegible] et [illegible] et [illegible] terrae motum ascendit vapor [illegible] soliditate terrae [illegible] et multiplicatur [illegible] et vehementi [illegible] et [illegible] et [illegible] solidi [illegible] in [illegible] et [illegible] plantae [illegible] et [illegible] terrae motum vapor calidus et siccus [illegible] et [illegible] terrae [illegible] solida [illegible] terrae [illegible] et multiplicatur in [illegible] et [illegible] multiplicat [illegible] et forti [illegible] et [illegible] terrae soliditatem [illegible] et [illegible] et [illegible] et in [illegible] fontium et fluviorum [illegible] ut in [illegible] et sic [illegible] dicit: sed hoc plantae non [illegible] dicit hoc lignum. [illegible] in [illegible] et hoc [illegible] et locis arenosis [illegible] vapor [illegible] in [illegible] terrae motus [illegible] locis non fit terrae motus [illegible] propter porositatem et [illegible] mediante [illegible] ille vapor [illegible] sed in locis duris [illegible] terrae motus et [illegible] propter soliditatem [illegible] vel [illegible] et [illegible] in [illegible] sicut est [illegible] in planta non fit terrae motus [illegible] propter suam [illegible] propter suam soliditatem [illegible] dicit sicut [illegible] ascendit. [illegible] terrae motus [illegible] solidis [illegible] dicit [illegible] terrae motus [illegible] in locis duris [illegible] loca [illegible] et [illegible] et hoc quia [illegible] soliditatem habet. sed vapor calidus et siccus [illegible] terrae motus [illegible] ascendit sicut aer [illegible] ascendit. cum [illegible] partes illius vaporis [illegible] ascendere [illegible] includens in [illegible] et [illegible] et multiplicatur [illegible] locum [illegible] et fit terrae motus [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] et maiore calore [illegible] et [illegible] propter [illegible] terrae [illegible] ille [illegible] sic [illegible] ille vapor [illegible] soliditate [illegible] propter [illegible] partibus vaporis [illegible] et [illegible] dicit: et in spiritibus. [illegible] spiritibus plantae et animalia non est terrae motus [illegible] et [illegible] et [illegible] et propter [illegible] solidi [illegible] et in [illegible] animalia et plantae non fit hoc [illegible] vapor [illegible] propter porositates [illegible] aer [illegible] porositates [illegible] vapor [illegible] et terrae [illegible] et hoc intelligendum est [illegible] dicit [illegible] dicit quod terrae motus fit [illegible] in locis [illegible] mollis [illegible] et [illegible] solidi [illegible] solida [illegible] et hoc [illegible] solida [illegible] vapores [illegible] libere [illegible] et plantae [illegible] mollia [illegible] solida. [illegible] dicit in mari mortuo. [illegible] quod [illegible] in mari mortuo est in planta et [illegible] aerea [illegible] et plantae [illegible] in aqua [illegible] plantae et [illegible] natant super aquam [illegible] non [illegible] propter [illegible] est [illegible] plantae non [illegible] propter suam levitatem [illegible] propter [illegible] natant super aquam [illegible] aerea [illegible] non est super aquam. [illegible] dicit [illegible] et [illegible] in aqua [illegible] aerea et [illegible] soliditate [illegible] aer [illegible] et [illegible] propter [illegible] soliditatem et [illegible] aerea [illegible] plantae non [illegible] in aqua [illegible] aqua [illegible]

[illegible] quia habent [illegible] aeream humiditatem. [illegible] dicit sicut oleum [illegible] ad [illegible] oleum [illegible] et folia [illegible] non [illegible] in aqua et hoc propter [illegible] suam humiditatem aeream in ipsis [illegible] ad [illegible] aqua [illegible] et [illegible] sic [illegible] ascendere [illegible] aqua [illegible] non elevatur [illegible] aerea [illegible] aerea ascendit [illegible] aqua [illegible] oleum [illegible] oleum [illegible] aqua [illegible] natura [illegible] aerea [illegible] et [illegible] super aquam [illegible] aqua [illegible] oleum [illegible] oleum et [illegible] folia propter [illegible] suam humiditatem aeream natant super aquam [illegible] plantae [illegible] in aqua [illegible] quia habent [illegible] aeream humiditatem [illegible] solum dat medium [illegible] sic [illegible] dat medium [illegible] dicit [illegible] dicit [illegible] aerea [illegible] dicit [illegible] medium [illegible] dicit lapides [illegible] lapides [illegible] plus [illegible] aerea [illegible] soliditate terrestri natant super aquam [illegible] aerea et soliditate terrestri [illegible] natant [illegible] plantae [illegible] super aquam [illegible] quia habent [illegible] aeream humiditatem [illegible] medium [illegible] lapides [illegible] natant super aquam [illegible] dicit propter raritatem. dat [illegible] lapides [illegible] partes [illegible] et [illegible] partes aerea [illegible] aerea [illegible] loco [illegible] terrestris soliditatis [illegible] ascendere [illegible] super aquam [illegible] partes [illegible] lapidis [illegible] in aqua partes [illegible] aerea [illegible] lapidis [illegible] ascendere super aquam [illegible] lapides [illegible] aer [illegible] partes aerea partes [illegible] dicit [illegible] resumit [illegible] dicit [illegible] dicit sed lapides [illegible] et [illegible] lapides in quibus [illegible] aerea natant super aquam [illegible] lapidum et [illegible] collisione [illegible] spuma [illegible] sicut lac [illegible] spuma [illegible] aqua [illegible] partes [illegible] spumae [illegible] arenae [illegible] lapides [illegible] lapis [illegible] spuma [illegible] lapidi [illegible] aqua maris [illegible] calor [illegible] cum partibus aquae maris [illegible] fluentium [illegible] calor [illegible] aqua [illegible] et [illegible] partes [illegible] aqua maris [illegible] calor solis partes aquae [illegible] spuma [illegible] aer [illegible] calor [illegible] aqua [illegible] aeree solis [illegible] partes aquae [illegible] aer [illegible] calor et [illegible] aqua [illegible] aqua [illegible] partibus aquae [illegible] spuma [illegible] calor [illegible] spuma [illegible] sicut lac [illegible] in lacte [illegible] et [illegible] calor [illegible] partes [illegible] sicut lactis [illegible] dicit figurato [illegible] lapidum [illegible] arenae et [illegible] arena [illegible] arenae [illegible] generatione arenae in locis [illegible] generatione arenae [illegible] locis [illegible] dulcis [illegible] aqua [illegible] aerea [illegible] aqua [illegible] elevatur [illegible] aerea et [illegible] partes [illegible] aqua [illegible] calor solis [illegible] et sic [illegible] aqua [illegible] in ipsis [illegible] aquis [illegible] aquae dulcis [illegible] partes [illegible] aqua [illegible] et [illegible] partes [illegible] aqua [illegible] arenae [illegible] partes [illegible] arenae [illegible] aqua [illegible] dicit [illegible] generatione arenae in locis [illegible] aqua [illegible] calor solis [illegible] dulce [illegible] terrae [illegible] arenae [illegible] dicit non fit arena [illegible] arena [illegible] arenae [illegible]

sol fecit motum super talia loca. et hoc si elongatum fuerit ab aquis dulcibus. Et intelligendum est quod aliquando in superficie terre invenitur terra sicca et firma et in profundo arena.

[illegible]

et in talibus locis non multum generabitur planta. hoc tamen potest dare medium. Secundo ibi [illegible] neque invenimus
[illegible] ut ibi. et sepe videmus. quia hoc [illegible] non omnibus modis [illegible] et maxime in multis plantis et [illegible]
[illegible] ut arbores generantur in locis nive humidatis [illegible] declarat [illegible] hoc [illegible] ostenditur [illegible]
non est [illegible] generationem multum. immo [illegible] in nive. et procedit in illa parte sic. [illegible] dicit quod licet in
locis nive humidatis non multum generentur. et [illegible] videmus et [illegible] pla-
[illegible] [illegible] generantur [illegible] ut lubricos [illegible] calide [illegible] complexionis. [illegible]
[illegible] et sicce complexionis. et habet amaritudinem [illegible] calide et sicce complexionis [illegible] complexionis.
Secundo cum dicit. Si non esset. [illegible] quod [illegible] generentur in locis nive humidatis [illegible] ne-
[illegible] in generationis [illegible] immo [illegible] nivis. quod sic declarat. [illegible]
[illegible] [illegible] frigiditatem [illegible] [illegible] congelat [illegible]
[illegible] [illegible] suas partes [illegible] aer [illegible] calidus est. [illegible] aer inclusus
[illegible] congelatur et [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in aqua [illegible].
[illegible] [illegible] calor aeris inclusi [illegible] calor solis [illegible] aer [illegible] inclusus

[illegible]

Io. de [illegible]

[illegible]

propter dulces locos

lenibus et calidis. quia in planis locis est humiditas humoris. et hoc si adsit loci dulcedo et aeris
tepiditas simul. et locis altioribus quia in eis aeris tepiditas et humiditas debilis propter frigiditatem vaporis
dulcis arboris. et ideo sic dicit frequenter in montibus maior est sterilitas et mediocritas. humidus est dif-
ficile movetur aer. unde ex conclusione certo impellitur aer et vapor contrarius. unde propria est ibi
digestio. et propter eandem causam est ibi humor salsus. Quinta cum dicit planta autem que super lapides. dat sextam
proprietatem consequentem distantiam localem in generatione plante. et est penes velocitatem et diuturnitatem
generationis et similiter nutrimentum et augmentationem. et habet illa partes duas. In prima dat ipsam proprietatem pe-
nes velocitatem et diuturnitatem generationis et similiter nutrimentum et augmentationem. In secunda ibi planta
quando generatur. penes velocitatem et diminutionem cum augmentatione et nutritione plante. In
prima parte sic procedit. primo dicit quod planta que nascitur super lapides solidos sive in locis solidis et
siccis habet generationem diuturnam. Secundo cum dicit aere comprehenso. dat causam huius et est quia aer comprehensus
in lapide tendens ascendere non ascendit propter soliditatem ipsius lapidis repellitur. quod repulsus et repercussus
calescit per compressionem. et calescit residuum humoris lapidis secum [illegible]. et illo ex-
[illegible] et in suo exitu [illegible] partes lapidum propter frequentem [illegible] lapidis et agitabatur ipso dissol-
vitur. cumque illi aeri calefacto unitur calor solis adiuvat ipsum addigendum humorem elevatum
inde quod exeo producitur planta. quod quidem non longe ascendit [illegible] propter humoris paucitatem. quia tamen
dispositio ascendit indiget adsui salute sua constantia et aqua rigante et aere quiescente.
quod est cito completum non prolixe diuturna habet hec planta generationem. De quo addit Quarto cum dicit.
et sedat. quia si hec planta vel aliqua generetur prope orientem cito generatur propter caloris sufficientiam.
que vero prope occidentem tardius. et hoc propter caloris defectum. De durabilitate plante in generatione
dicit alibi quia adhuc non durabilis sit ista planta eo ut bene digestum et viscosum habeat humorem.
unde ille plante que habent humorem aquosum. [illegible] in digestum. [illegible] cito arescunt. hoc
est causa [illegible] terminum non durant. tamen si in semen [illegible] multum [illegible] fieret
decoctio. et tamen quiescit in se. et ideo diu durabit. [illegible] Quinta cum dicit et planta quando generatur.
dat proprietatem [illegible] plante penes velocitatem et diu[illegible] plante et augm-
entationem et nutritionem plante dicens quod planta in qua superfluit aqua humidus male nutritur et are-
scit. et hoc quia habet aqua densum subtile aereum et non permittit ipsum ascendere ut in nutriat
plantam. Similiter et planta in qua dominatur sicca male nutritur et arescit. et hoc quia calor sicca cum non est
ascendere ascendit adeo pervenientes ultra plante. per calidum ascensum obtinet meatus in planta et
non permittunt humorem nutrimentum libere ascendere. vel aliter secundum alios quia extremitas sic constringit
poros ne nutrimentum possit ascendere. quia quod nutrit. sic dicit tertio in plantis quarum [illegible] substantia fumi et
vaporis ascendit. sic quod in extremitatibus [illegible] sic tandem augmentatio et
nutritio in plantis. Quarto cum dicit. terra siquidem planta. quia primo dicit quod planta multum indiget
loco convenienti. et temperamento ipsius. Ideo addit et dicitur quod principaliter indiget planta et secundum
quatuor. scilicet semine [illegible] locus convenientis aqua moderata. aer similis et talis [illegible]
ut nulla alia semen in sua specie producit et maturat. et ablata putredine consuetum. pro loco convenienti
[illegible] talis terminum. et hoc duo sic dicit alibi necessaria sunt ad plante generationem. per aquam
moderatam talis humoris temperamentum et plante quiescente. per aerem similem talis aeris convenientie
quia si aer sit nimius calidus evaporat et non potest apparere. si autem sit nimis frigidus [illegible]
[illegible] planta. et ideo sic dicit hec duo necessaria sunt ad plantam nutriendam. huius quatuor principaliter in-
diget planta. quia cum affuerit parte nascitur planta perfecta et crescit bene. quia si adhuc de-
fecerit non bene. Et non solum indiget planta huius quod [illegible] sed et animal ut dicit. Sic ergo habemus usque
duas determinatas proprietates accidentales. Quarta cum dicit planta autem que generatur. dat tertiam proprietatem. et est
quod planta que nascitur in montibus altis [illegible] hec est de plantis consuetis [illegible]
prolixior est [illegible] et preciosior et aptior medicine. quia forte est propter sufficientiam
humoris et optimam et caloris inde fructus et vel plante est diutior addigendum et in-
mittens. et hoc forte propter vehementem congelationem ipse fructus [illegible] inde humiditate.
sive propter nobiliorem mixtionem partium vel plante. quod est nobilior mixtio [illegible]
cum difficultate maiori dissolvitur vel resolvitur quod est in mixtionibus ut ex 4 metheororum
habetur. Post cum dicit locum non [illegible] dat quartam proprietatem. et est quod in locis multum [illegible]-
[illegible] non erit multitudo plantarum [illegible] ibi [illegible] multe productionis. et hoc propter defectum
solis quia sic comprehendit humorem seminum in locis talibus existentem. per que non redditur [illegible]
ipso propter sua elongationem. et quia planta in nascitur non habet [illegible] producendi fructus et folia.
quia sic dicit alibi quantum ad loca remotiora est [illegible] in dies longiores in estate. unde existentes
sub septentrione diebus habent continuum per medium anni. preter noctem. Ibi ergo [illegible]
nascitur planta vel aliter in estate et non propter continuationem caloris. in hyeme non propter continuati-
onem frigoris. ¶ Sed planta que nascitur in locis aquosis. In hac parte intendit principaliter
determinare modos generationis plante et suis proprietatibus. et ponit tres modos cum suis proprietatibus.
unde dividitur hec pars in tres partes. In prima dat primum modum cum sua proprietate. In secunda ut ibi.
sed planta que est. dat secundum cum sua proprietate. In tertia ut ibi. sepe et in planta. dat tertium cum sua.
primus ergo modus quem dat est de generatione plante in locis humidis aquis habentibus [illegible]. vel
sic procedit. primo dat modum ipsum. et est talis. In hiis locis cum aqua [illegible] sit terra ac ipsa aqua
[illegible] sit sicca. et hoc quia in talibus locis includitur aer terra [illegible]. quia aqua dulcis [illegible]
calidum sua consuetum cum sua [illegible] intrinsecis calor et solis qualitate preter subtile ipsius aque elevat
terra quia non [illegible] aqua remanens non super adherens superficiei terre. non habet aer [illegible]
[illegible] partes sed aqua relevet eas. Immo ista aqua [illegible] superficie [illegible] aere [illegible]. cumque [illegible]
vero valide in illo loco terra sederit et expirat aer per compressus vero in sua siccitate
simul et calor solis coagulat illa humiditate [illegible] quod relinquitur post exitum aeris. et digeritur
ipsius in planta quam vocant plantam stagnorum. hec sunt primo. Secundo cum dicit et ut multum non differt.

dat proprietatem huius plantarum. et est quia hee plante non multum differunt in forma et figura. et hoc propter existentis
exalationem non [illegible] non super. et propter existentiam eius efficacis in aqua quod est calor solis. Quarto cum dicit sed planta
que est. dat secundum modum cum sua proprietate. et est de generatione plante in locis humidis habentibus in superficie
siccitatem terre et soliditatem [illegible]. quod sit loci humidi. unde sic procedit. primo dat ipsum modum. et est quod in
hiis locis nascitur planta expansa super superficie terre admodum panni viridis. et hoc quia cum in hiis locis sit
terra solida et [illegible] huius humoris aquosi in superficie expansum et cum sit calor solis ap-
propinquat illi loco movens ea [illegible] humiditate in superficie terre existente et similiter et calore existente
in profundo terre. cum est calor aeris in illis terra sufficiente digerit humorem ipsum. et producit plantam. Secundo.
et non habet plantam. dat proprietatem huius plante. et est quia hec planta non habet humorem sufficientem in
crescat. sed [illegible] est humor expansus in superficie terre non ascendit talis planta in altum crescendo
sed expandit se super superficiem terre admodum panni viridis. et hoc propter paucitatem partium humoris co-
adunatis ipsius in superficie terre expansi. [illegible] et solum propter paucitatem partium humoris nascitur
et ad similitudinem plante nascentis in superficie aque. et hoc propter humorem expansum ipsum adunate
minor tamen est illa in quantitate. et hoc propter paucitatem humoris. sive quia prope est terre que non est adeo
habilis expansioni in latitudinem sicut aqua. non ergo ascendens sursum crescendo non distenditur in latitu-
dine. et hoc propter debilem admixtionem humoris aquosi cum terrestri. Sic est dicit illa terra est solida [illegible]
huius [illegible] aerea in suis partibus terra ut bene humor aquosus est [illegible]. Quarto cum dicit sepe
et in planta. dat tertium modum cum sua proprietate. et est quod [illegible] plantis [illegible] nascitur aliqua planta alterius forme
et speciei. unde sic procedit. primo dicit quod sepe invenitur in illa planta aliqua planta nascens non eiusdem speciei. quia quod
planta nascens [illegible] radice. cum [illegible] ut sit terra [illegible] movebitur [illegible]
et crescet super illam plantam alia. Secundo cum dicit quia planta. dat modum quomodo contingit. et est quia cum
in planta aliquid [illegible] aqua viscosa ipsa aqua viscosa in planta movet se de loco ad locum
[illegible] sua poros plante aperiens quibus poris mediantibus putrescit illa aqua viscosa me-
diante aere existente. cumque advenerit calor solis illos humores putridos exalando per
poros apertos digerit eos in stirpem plante alterius speciei. et hoc adiuvante loci calore et complexione
ut si planta sit humida et calide complexionis. et locus [illegible] humoris putrefacti accidit si
[illegible] sicca et locus complexionis contingit ille humor [illegible] in planta sicca et sicce complexionis. Adiuvat
et in tali generatione calor naturalis in quo est aliqua plante. similiter et calor aeris [illegible] calor
solis [illegible] digerente et transmutante. Tertio cum dicit. et crescet planta. dat proprietatem talis plan-
te. et est quia hec planta crescet sicut filum subtile et gracile. sicut planta aqua generatur. et hoc
forte propter [illegible] loci aque [illegible] ista planta. et propter paucitatem humoris [illegible]
et propter compressionem [illegible] longum et gracile ut filum. hec autem [illegible] nascitur de plantis maxime
spinosis. et hoc forte propter humiditatem humoris viscosi in ipsis. ¶ Et intelligendum quod licet [illegible]
[illegible] speciem [illegible] producat [illegible] alterius speciei. et hoc concipiendo semen ab
alia alterius speciei [illegible] producit multum. sic planta producit [illegible] plantam alterius speciei non sic
hoc non mediante humore [illegible] complexione [illegible] ad plantam alterius speciei magis convenientem. et sic
adhuc generatur hec aliqua [illegible] speciei generandi. et tamen [illegible] complevit determinationem suam
principalem de generatione plante ex 4 elementis. Unde quarto cum dicit hec autem. aggregat [illegible]
[illegible] generationis plante que sunt in universo quatuor. [illegible] planta [illegible] super terram
terra cum generatur [illegible] aut ex putrefactione. et hoc quod addit [illegible] ordinatam an-
aut generatur ex humore aquoso. et hoc [illegible] quod est in [illegible] et ordinata an-
aut generatur ex plantatione sive insitione. aut generatur ex alia planta non sue speciei ut nunc ultimo
dictum est. ista est quatuor modi sive radicales et principia omnium generationum plantarum superius
nascentium. ¶ Amplius quoque aliorum fecunditas. In hac parte [illegible] cum proprietatibus
plantis quo ad generationem plantarum. In hac parte [illegible] penultimarum de plantis
generatis. et dividitur hec pars in duas. In prima [illegible]. In secunda ut ibi fructus
autem magis. [illegible]. Adhuc prima in duas. In prima [illegible]
magis [illegible]. In secunda ut ibi diversitas vero plante. [illegible] magis [illegible]
[illegible] de fecunditate plantarum [illegible]
[illegible] quod ibi [illegible] figura autem plante. [illegible] plante [illegible]
quod incipit figura autem plante. [illegible] de digestione ipsius plante. quod incipit. est autem [illegible]
[illegible] quarum [illegible] proprietate que est de fecunditate plante
[illegible] de fecunditate plante que ad fructus et folia. In secunda ut ibi. spine vero
in [illegible]. de fecunditate plante que ad spinas. In prima parte sic procedit. primo dat proprietatem ipsius.
et est quod fecunditas in plantis et [illegible] in arboribus [illegible]. quedam enim producit fructus ante folia
quedam folia ante fructus. quedam autem utraque simul. et ideo dico quod fecunditas que ad fructus et folia
[illegible] est in arboribus. quia quedam plante sunt que sic non habent radicem sicut non folia. ut plante que
nascuntur super faciem aque de quibus predictum est. quedam et plante [illegible] habent sine fructu et folio
ut barba iovis. et hoc est quod dicit. est quedam planta. hec sunt primo. Secundo ut ibi. sed quedam fructum ante folia. dat
causam istorum duorum modorum. unde sic procedit. primo dat causam quare plante quedam dant fructum ante folia.
et est multa viscositas et calor sufficiens addigendum. quoniam est [illegible] calor in corde viscositatem
quod quidem est [illegible] fructus ipsius viscositate digerit et maturat. cumque [illegible] calor et digestio
multiplicat viscositas illa digesta [illegible] plante prohibet ascensum humidi subtilis
quod est [illegible] foliorum non permittit ipsum exire ad productionem foliorum ante quam producitur
fructus. et tamen producit hec planta fructus ante folia. Secundo cum dicit. in plantis autem quedam. dat causam
quare planta producit folia ante fructus. et est humiditas humoris et paucitate viscositatis
[illegible] hec [illegible] in planta calor solis digerit ipsum humidum aquosum quod est materia foliorum [illegible]
[illegible] et [illegible] plante. et [illegible] producit folia ante quam coagulet [illegible]
[illegible] viscositas quod est materia fructus. [illegible] est materia foliorum et [illegible]

maturitas. in fructu quia ei maturatio non completur in proximam digestionem coagulationis, et ita precedit folia fructum. Sed non dicit planta quaedam. dat causam quia planta similiter producit ... et sic multa humor similiter et humiditas viscositatis ... et viscositas et humiditas ... fuerit proportionata ... calor ... digerendo viscositatem ... elevando ... elevat humorem ad partes superiores plante ... aeris ... fructum et folia ut ... viscositas in fructu et humor subtilis aqueus in folia ... fructum et folia. et quia aliqui sapientes loquentes de foliis ... in suo sermone ... dicit aliqui sapientes. vel sic procedit. post sermonem ... sic est folia. sic fructus ... fructus differt ... a fructibus foliis ... minor est digestio ... in fructibus ... quia est humor aquosus in planta fuit ... ipsum ... non potest ... in ipsum in viscosum humorem digerere ... digerit calor solis ... ad extremitates plante attrahit et ... foliorum ... quod autem residuum est calore digerente fit viscosum et quod ... fructum. Sed dicit. non habent folia. removet errorem istius sermonis ... concedendo et ... negando. concedit enim quod folia fiunt ex humore subtili elevato ... completam digestionem. negat autem quod folia fiant tantum ... immo adhuc sunt folia ... ut ... fructus ab excellenti calore et ... extrinseco ... et ideo folia necessario sunt ... fructus. licet hoc pilla non habent partem ... immo non foliorum elevatur sed non fructuum ... in folia ad fructus ... Sed dicit. eodem modo in olivis. ... declarando ... quia ... dicunt ... quod fiunt folia in plantis ... eadem causa sunt folia ... in arboribus ut ... in olivis. et non solum ... eadem causa sunt folia quando ipsis sine fructu et nulla causa ... caloris et insufficientia addigendi humidi viscositatem humiditate in olivis ... hoc est in uno anno non producit nisi folia tantum et flores in alio non est vigoris calor addigendi producit fructum. cum est insufficiens est calor ... addigendi calor solis extrinsecus ... humiditate non complete digestum ... ad extremitates et ... aquosa ... sic folia ... flores ... sic ... ut non reliquatur nisi folia ... in alio anno vigoris ... digerit ... viscosa que est ... fructum et ... producit fructum. Similiter quod dicit Alfredus quod olive viscosam habent humiditatem ... difficiliter attrahitur. et ideo uno anno vacat ... alio fructum producit ... et in plenum olive uno anno sunt steriles alio anno sunt fertiles. et in anno quo sunt steriles producit folia et flores ... et digerit ... fructus quia ... digerit. Sed dicit. spine non sunt. intendit de fecunditate arborum que ad spinas. et hic ... duas ... spine ... spinarum sed ... Sed dicit. et ideo est ... de figura earum generatione autem spinarum dicit dicens quod spine non sunt de generatione plante ... sed generantur in planta sic. in quibusdam plantis ... sunt multe ... in parte digestionis ... ascendit humor ... calefit et ... per illas ... ad partes plante exteriores ... attingit calor solis coagulat ... et digerit in spinas. Sed dicit. et ideo est ... de figura plantarum quia sunt spine ... quod spine habent figuram pyramidalem. cuius causa est quod humor ... spine est ... a planta minor et subtilior magis ... plante et maior et grossior. et ideo spina ... remotior a planta ... subtilior ... et grossior ... pyramidalis figure ... in generatione ... plante vel arboris que ... in figuram pyramidalem. super quod dicit Alfredus quod spina ... in planta non ... humor est viscosus ... expellitur aer sic ... expellit ... alias non posset ascendere pro proportione ... viscositate ... et acutum et crescit in figura pyramidali. sicut ignis et aer in figura pyramidali ascendit. Sed dicit. viriditas plante. intendit de ... plante que est penes viriditatem plante in parte exteriori et ... de albedine ligni interioris est sua causa. vel sic procedit. post dicit quod viriditas ... in arboribus quo ... partes exteriores. albedo autem in ligno interiori. Sed dicit. et hoc est quia ... dat causam ... intelligi ... plante sive arboris ascendit humor aqueus usque ad extremitates sive ... ipsius plante. ... lignum ... magis album. sicut tela ... aque magis albescit. donec calor mediocris operans in illum humorem existentem in extremitatibus generat inde colorem viridem sicut dicitur in libro meteororum quia calor vehementer operans in humidum aquosum generat ibi nigredinem. minus autem operans rubedinem. minus adhuc operans viriditatem. minime vero albedinem. ... humor ... in exteriori parte plante sive arboris est mediocriter recipit calorem et eius actionem et non magis appropinquat ad viriditatem ... viriditas in parte exteriori. quod ... in ligno autem ille humor subtilis adhuc recipit actionem caloris et non magis appropinquat ad albedinem. ideo apparet albedo in ligno interiori ... ab alio colore colorari ... et addit de ista viriditate. Sed dicit. et hoc est in foliis. quod iste color scilicet viridis reperitur in omnibus foliis plantarum ... in quibus est maior digestio et complexio ... in foliis ... est minor digestio ... in foliis liliorum. et ... folia isto colore colorantur ... medium ... digestionis inter rubeum colorem ... et albedinem ligni interioris sive albedinem que est in liliis. Adhuc addit et dicit. sed viriditas. quod iste color scilicet viridis non est continualiter manens ... non est manens ... manet ... et ... quia ... in nigredinem ... non ... humidum ... est medius inter nigredinem ... et albedinem ligni interioris. cuius lignum est quod ... arbores cortex exterior est magis nigredine ... lignum interius

albus. et cortex medius viridis. super quod dicit Alfredus viriditatem plante ... viriditas ... humidi ... calor ... plurimum ... humidi ... ut ... ad extrinsecum ... humore ... calor viridis. et quod ... sit plurimum ... ut dicit Alfredus ... magis humidum aqueum ... et aliquibus ... cortex ... et quod in ... viriditas ... in ... rubea superhumiditate. et ideo est arbor alba ... colorata ut ... dicit. Sed dicit. figura autem plante. intendit de tertia parte capituli plantarum que est penes figuram plantarum ... secundo. vel sic procedit. post dicit quod tres sunt modi figure ... plante. scilicet quod quedam planta magis crescit sursum. quedam autem deorsum magis. quedam autem equaliter et sursum et deorsum. Sed dicit. figura autem sursum. ... istorum trium modorum ... plante. et primo quod planta magis crescit in sursum. et est quia humor subtilis que est in tali plante ... in medulla ipsius plante ... sursum ... in montibus ipsi. quia quod humor ... partes ... sicut ... pyramidis ... in quibus ... Sed dicit Alfredus. est causa hoc quod ... tali plante est magis aerea quam aquosa vel terrea ... aereum ... poros ... procedit sursum ut ... abies. et ideo abies levis est et mollis. ... acuitate. Sed dicit. quedam autem deorsum. dat causam quia planta magis crescit deorsum. et est ... humor ... in planta est sic ... per ... humore ascendit ... angustia meatuum ... quia digeritur ... plante ... humor aquosus que est in medulla plante ... subtile est ... digesta procedit sursum licet sic ... quod ... propter suam ponderositatem ... partes inferiores et mittit plantam ... quod crescit ... planta sursum et multum deorsum. dicit tamen Alfredus hoc est quia in quibusdam plantis humidum aquosum ... opilat poros ne aer possit ascendere et est ... suam deorsum ... quod tali planta magis deorsum crescit quam sursum. Sed dicit. quedam vero inter duas partes. dat causam quia planta crescit equaliter sursum et deorsum. et est quia humor ... plante mediocriter subtilis est scilicet nec nimis grossus nec nimis subtilis ... digerit ipsum ... meatuum medium ... superfluam ... neque superflue angustiam ... sic ... humor ... sursum et deorsum. cuius planta ut dicit Alfredus est salvius. Sed dicit. et a prima digestione. intendit de ... partes digestionis in planta. vel sic procedit. post dicit quod in planta est duplex digestio ... scilicet in radice ... in medulla quod ... in medio plante ... quia ... medulla ... humor fuit ... digestus iam fit nutrimentum ... plante non digerit ad tertiam digestionem ... complexio ... est solum in animalibus ... tertia in singulis membris. Sed dicit. non est sic tertia digestio. dat causam quia in animali est tertia digestio et non in plantis ... potest ... prima digestio que est in singulis membris ... diversitate ... membrorum ... que diversitas manifesta est in animalibus. sed plante ... iuvamentum ... complexione ... Sed dicit ... in animalibus ... tres digestiones ... in plantis autem tantum due. hoc ... post ... Sed ... est sua complexio ... Sed dicit. sed plante iuvamentum ... pro ... multiplicationem. ... Sed dicit. et ideo multiplicantur. vel sic procedit. post ... partes plantarum ... valde in complexione ... multiplicantur partes undique ... in planta ... ut una crescit sicut ... et non ... in membris animalis. Sed dicit. et ut plurimum ... quod sicut valde ... hoc est quod ... ut plurimum est ... deorsum. et hoc sunt ... crescit planta in sua figura ... crescunt flores et fructus plantarum ... figura plantarum ... in ... et flores ... in ... fructus ... in ... Sed dicit. et post ... cuius ... proprium ... digestio ... in animali que est in ... digestio ... que est ... et ... digestio ... completa. digestio que est in singulis membris. sed ... non est ... sed in planta est tantum prima digestio que est in radice et ... que est ... digestio in medulla. ¶ Et notandum est quod dicit Alfredus quod in planta sunt tantum due digestiones ... quia planta est ... et ... distat ab ... sed in ... animal est ... in ... necesse sunt plures ... De figura plante dicit quod ... sunt ... plantis ... et ... plante ... sicut ... quod ... flos et fructus ... quod ... dicit ... in animali scilicet ... albus ... aliquo ... in vegetativis ... generat ... ovo ... album ... et ... plante ... generatio ... non est ... actuale vegetatio ... Sed dicit. quoniam vero arbor ... quod ... diversas ... et planta tamen duas ... dubitatio ... est ... quod ... plus ... crescere quam planta ... dubitationem ... dat causam quia planta magis crescit quam animal ... dicit ... arbor ... crescit ascendendo ... plante ... animali. Sed dicit. et hoc est quia. dat causam huius ... maiorem ... in partibus animalis cuius figura est quia sua longitudo propinqua est

siue latitudinem ꝛ maiorem uirtutem spūs plante cuiꝰ sigm̄ ē q̄ silua longitudo nō ē [illegible] siue latitudinē s̄ m̄lt̄ excedit ea. ꝑ h̄ .q̄. sicut ꝛ illi dant hūi [illegible] plante ꝛ certeri [illegible] coloris ꝛ crescit planta sēp dū uiuit. difficil' ē ꝛ mml' [illegible] [illegible] hūis̄ [illegible] .q̄. ita nō crescit. [illegible] [illegible] penes minorē [illegible] [illegible] [illegible] mixtiōe [illegible] ꝛ sic mag̃ [illegible] [illegible] ꝛ [illegible] [illegible] [illegible] ostendit [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ [illegible] mag̃ [illegible] [illegible] ostendē mag̃ [illegible] [illegible] ut calō excellēs [illegible] hū [illegible] [illegible] obe diendo [illegible] [illegible] mag̃ [illegible] al. [illegible] planta sp̄ crescit i logu̅. [illegible] [illegible] ꝛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ [illegible] quo [illegible] [illegible] planti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] crescit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝑ q̄ hūoꝛ [illegible] [illegible] [illegible] plata i logu̅. ꝑ [illegible] [illegible] [illegible] nouum [illegible] i planta. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ iō n̄ ē uehemēs hūoꝛs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hūoꝛs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ [illegible].

¶ Ad h̄ fibra noua n̄ pōt̄ g̃nari i ali. ꝑ dūsitē m̄ .q̄. ꝯ ul' n̄eti n̄ p̄ g̃n̄i i ali n̄ exp̄ m̄ alis. Vn̄ ē al. istud q̄ adh̄ plenī p3 ꝑ h̄ q̄ dic̄ ari i fine lib. m. ꝛ ꝟ. q̄ uult q̄ uig3 i plāta ē g̃m̄ ꝛ radix i pō. eiꝰ ē q̄ ab eo sēp dū uiuit [illegible] ꝯ renouatiōes aut i radice. aut i ramis. cū ē sicut ꝑ una aut i radice aut i ra mis renouat̄ ꝛ crescat alia loco p̄s d̄siccante. h̄ ē ē ei logioꝛis uite. ī ī plāta q̄ i alali. ut uīt ari. iꝺ s. i fine d̄ mō ꝛ uita. ¶ Diuersitas uō plāte ꝛc̄. ia dedit cāz q̄pdā ꝑetuitatē i plātis mag̃ q̄ i ali. i hac aūt pte i tēdit d̄ cāis ꝑetuitatē mag̃ spāliū. ꝛ dat i hac pte. iiii. cās. q̄ꝝ pa ē d̄ uisa m̄ltitudiē ramoꝝ ꝛ foli oꝝ i plāta. cui cā tal' ē .q̄. i qb3dā platis ē silua natal' ꝛ m̄lta hūores i sua na tura ꝯpsiti. ꝛ ex ꝯpositiōe calesc̄i. ꝑ q̄ sestiat̄ diḡo hūoꝛs i ꝑductiōe diuīsoꝝ ramoꝝ ꝛ folioꝝ. q̄nt̄ ē dic̄. q̄ aūt aboꝝ folia. dat cām s̄e ꝑetuitatis q̄ ē penes casū ꝛ n̄ casū folioꝝ. ꝟ sic ꝓcedit. p̄o dat cām i casū folioꝝ. s̄o ut i. ꝛ ē hō. dat cām q̄r n̄ cadē folia. Cā aūt i casū folioꝝ ē hūoꝛ nat̄ ueloc̄ fluxibil'. ꝑaue uiscositatis ꝛ uiscositatis. ꝛ h̄ q̄z cū n̄l' cū hūoꝛe tal' ē n̄ ꝯplere digestiū ex pellit i m̄lta q̄ntitate ꝛ fluxibilitate expellit. ꝛ ita ꝑmeat̄ aplos ꝛ longos. [illegible] mag̃ fuit ille hūoꝛ digest' ꝛ maioꝛis uiscositatis. i m̄ori q̄ntitate ex pellit̄ ꝛ ita i ꝑnō ē folia lata ꝛ paulati aceruat̄ ꝛ ꝯgelat̄ ita q̄ i fine ꝑ ramū dant̄. ita q̄ ē ꝯpletū sit̄ foliū appet ꝑ uit'. figē ꝛ tunc ē dētinēt mate i supioꝛi pte plāte n̄ ē foliū ꝑfug' aduenēs. ita q̄ ult' n̄ d̄ferēt nutrimē ꝑoꝛs ad folia. adueniēte q̄ calor sol' d̄siccat hūoꝛ i folia. n̄ ē ꝑ q̄ pōt restaurari de ꝑdito ꝑ q̄ dissoluit' aplāta ꝛ cadit. ꝛ sic p3 ē s̄a i sigm folioꝝ ꝛ eoꝝ cāi. q̄nt̄ cū dic̄ ꝛ eōs ei. dat cām q̄r nō cadē folia i quibꝫdā platis. ꝛ ē q̄z i talib' pla tis ē hūoꝛ opposito m̄ s̄e hūi hūoꝛi p̄dō. s. hūoꝛ ꝑfectꝰ uiscosꝰ q̄ q̄d hūoꝛ ad dissolutiōe n̄ ē habil'. imo ꝯtinue ꝯtinuāt i folia. ita q̄ n̄ d̄tinēt̄ meatꝰ ꝑficiētē folia ꝑollinē. s̄ ꝯtinue nutriūt aīal hūore q̄r q̄i i dissolubil' platis adheret. q̄z tn̄ q̄uis ut i hyeme d̄niat̄ frig' sup calorē n̄le plāte aliq̄ntulū mu tāt folia h̄i colorē n̄ tn̄ cadunt cū ē frig' eyḡ aduenit ꝛ repellit calorē usq̄ ad intā plāte h̄ n̄ pōt siccas d̄siccare folia ꝑ hūoꝛs uiscositatē colorē m̄ glau cū ꝑ absentia caloꝛis n̄l' recipiūt folia i sua sup̄ficie. n̄ tn̄ ꝑh' cadē sic p3 de foliis oliue ꝛ mirti. Vn̄ dic̄ al. q̄ aboꝝ q̄ hnt̄ uiscosis hū' ꝛ d̄ssiale digestibiles retinēt sua folia. s̄ q̄ hūores hnt̄ lignos n̄ retinēt. q̄nt̄ ē dic̄ s̄o hūit. dat cā s̄ue ꝑetuitatis q̄ ē penes fructificatiōe plātaꝝ. ꝛ dī illa p3 i d. i p dat cām q̄r q̄dā pla te semel i āno fructificāt q̄dā aūt plieς. ꝑ sua ut i. plāti uō q̄ ē ꝛc̄. dat cām q̄r q̄dā plāte fructificāt uix. cā aūt p̄mi ē q̄ plāta q̄ h̄t calorē sufficiētē ad ext[illegible] ꝛ digēnd' ꝛ dānd' hūorē s̄uati n̄ sol' ꝛ una uice totū hūorē q̄ ē m̄ fruct' dat ꝛ di gerit. ꝛ iō n̄ ꝑduc̄ plāta fructū n̄ s̄el i āno. plāti uō q̄ nō h̄t sufficiētē cal' ad digēnd' i una uice digerit unā pte ei hūoꝛs ꝛ ꝑduc̄ ex eo fructū. ꝛ ꝑ alīq elēt ut resumat uigorē. q̄ ē residuū digerit' a pte hūoꝛs ꝛ ꝑduc̄ exea fruct' ꝛ sic plies fructificāt i āno. Vn̄ dic̄ al. q̄ plāta q̄ h̄t uirtutē uehemēt attra he̅te semel fructificāt q̄z semel ꝑfec̄ attrahit. plāta aūt q̄ d̄bile h̄t uirtutē attrahi [illegible] attrahit ꝛ sic digerit. sic ꝛ fructificāt. q̄nt̄ ē dic̄ plāta uō. dat rōn q̄r plāta uix fructificāt. ꝛ ē ꝑ humiditatē hūoꝛs aq̄i ꝛ aptitudiē meatuū. ꝛ flu xibilitatē. ꝛ subtilitatē suaꝝ uiaꝝ. calō ē i talib' h̄ fuit i ereꝰ n̄l h̄t pō. q̄ı [illegible] hūoꝛē i ꝯtes fruct'. i mō ē digerit ipm̄ s̄bul' hūoꝛ aq̄us. ꝛ ꝑ sui aq̄itatē n̄ adhe̅t n̄ ꝯgelabit' acclō. Sup̄ q̄ m̄ dic̄ al. q̄. ū̄. ē g̃na plāte. s. aboꝝ. sue [illegible] ꝛ holus. ꝛ herba. ꝑ h̄ aūt ꝛ alib3 siccā humiditatē hūit q̄ m̄ n̄ pōt ꝯgelari nec solidari. cū ꝑ ab aliq̄ntulu [illegible] i h̄ fructificatiōe fit̄ rep̄iūt hūoꝛ ꝛ arefiūt. ꝛ iō sic dic̄ olera ult' āni tēpꝰ n̄ durat. q̄nt̄ ē dic̄. [illegible] dat cā q̄rte ꝑe tuit. ꝛ ē d̄ diuisione coloꝝ i plāta. cui cā tal' ē. q̄n i plāta ē m̄lt' cal' i uirtute lo ca ꝛ pauc' hū' ē aq̄ua meatuū. calō n̄l' recep' q̄ntē ꝛ m̄ficere hūorē digestū ad extremitates n̄ pōt ꝑ ꝑunitatē hūoꝛs m̄ ꝑ aq̄ua meatuū. retinēt' s̄ hūoꝛ

digest' ad loca calid'. ꝛ q̄n sic ē n̄ uirescit plāta [illegible]. s̄ calorē colorē [illegible] medio [illegible] albedinē ꝛ nig̃. mag̃ m̄ accedēt ad nigredinē. [illegible] [illegible] al. colore [illegible] ꝛ apparebit iste color [illegible] plāta n̄ solū i cortice [illegible]. s̄ i lig̃ [illegible] ꝛ [illegible] [illegible] [illegible] plāte [illegible] [illegible] colorem [illegible] medio [illegible] albed' [illegible] nig̃. ꝛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ rubum. q̄ lignū uald' [illegible] [illegible]. ꝛ q̄ excedit ei. [illegible] meatuū [illegible] [illegible] ꝛ talib' aboꝝ [illegible] [illegible] aboꝝ coloꝝ plātis [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] q̄ ꝑp cald' cām nigrit' h' plāta [illegible]. s̄ ꝑp [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ meatuū aq̄ua. ꝑp h' ē n̄ i grediēt ꝑ tes [illegible] plāte [illegible] ꝛ iō [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lignū [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alba q̄ n̄ solū [illegible] aq̄uā meatuū [illegible]. s̄ ꝛ habuerit [illegible] aplos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ ꝑ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ [illegible] lignū alba [illegible] [illegible] [illegible] hūoꝛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝛ [illegible] [illegible] albedinē i [illegible] sic [illegible] hūoꝛ ē sic [illegible] [illegible] [illegible] albedinē i lig̃. s̄ sic [illegible] [illegible] ē dic̄ q̄ nō i plāta. breuit repetit mediū [illegible] d̄ g̃ōe coloꝝ plāte. ꝛ ei [illegible] gīt duos alios modos [illegible] i plāta [illegible] aq̄ua meatuū [illegible] [illegible] ē apparebit [illegible] i sficie ut lignū q̄ ē ꝑp̄ı colori nigro. s̄ plāta hnt̄ simplex moꝝ h̄t colorem mag̃ d̄clinātē ad albedinē. ꝛ h̄ ꝑ humiditatē eiꝰ aeris i meatib' recepti ꝛ hūoꝛs dia phonitatē albedini affinē. plāta aūt hnt̄ moꝝ mediocres h̄t glaucū colorē. ꝑo q̄ repetit p̄m̄ istoꝝ medioꝝ. s̄o cū dic̄ ꝛ q̄n n̄ ꝯpmit' nigr̄ s̄. s̄ō ē d̄ cuiꝰ ipi tñ fuit. tēꝰ uīꝰ. i telligēd' ē q̄ s̄ diuisitate i aptitudiē ꝛ aq̄ua meatuū ꝛ hu moꝛ q̄ntitate maiorē ꝛ m̄orē ꝛ calorē mag̃ [illegible] l' m̄ ꝑueniūt ꝯ coloꝝ i sr̄ fiē plāte apparētes. ꝛ ē i ligno. q̄ꝝ quidā mag̃ d̄clināt ad albedinē ꝛ q̄dā mag̃ ad nigredinē. Vn̄ dic̄ al. q̄ plāta hnt̄ siccā m̄ h̄t lignū nig̃ sui d̄clinās ad nigredinē. q̄ aūt h̄t m̄ aq̄ā h̄t lignū albū. q̄ ē h̄t m̄ [illegible] utriusq̄ [illegible] habet lignū glaucū ꝛ [illegible] dat i telligē ꝯsidaē alios coloꝝ medios. q̄z sic dic̄ s̄ maiorē ꝛ m̄orē aboꝝ sunt lig̃ m̄ alba ꝛ nig̃. q̄nt̄ ē dic̄ flos ligi ꝛc̄. dat cām q̄nte ꝑetuitatis q̄ ē ꝑ q̄dā plāte hnt̄ floꝝ. ꝛ q̄dā nō. ꝛ ꝓcedit sic. p̄o dat cām g̃ñōis floꝝ. ꝛ ita q̄r q̄dā plāte hnt̄ folia. ꝛ ē hūoꝛ s̄bul' i ꝑnc' digestꝰ. tal' ē hūoꝛ ꝑ calorē ꝑ digit̄ i floꝝ q̄ ꝯgellꝰ hūoꝛ i fruct'. ꝛ ꝑp h' p̄cedēt floꝝ fructū i q̄bꝫdā platis. sic aliq̄n ꝑcedē folia fructū. cui cā ꝑus dāta ē. s̄o ē dic̄ q̄ aūt q̄dā floꝝ. dat cām q̄r q̄dā plāte n̄ hnt̄ floꝝ. ꝛ ē ꝑp ꝯpaīatē ꝛ ꝯstrictē i ꝑtib' quaꝝdā plātaꝝ. ꝑp q̄ n̄ pōt eoꝝ hūores s̄bulari i m̄ floꝝ. ꝛ ꝑp s̄bulitatē aq̄ā ꝛ liq̄ditatē i ꝑtib3 q̄ꝝdā ꝑp q̄ eoꝝ hūores n̄ possūt digeri n̄ ꝯgelari i m̄ floꝝ. Vn̄ dic̄ al. q̄dā arboꝝ ꝯstās ꝛ uiscosās hnt̄ hūores ꝛ iō n̄ pōt s̄bulari. ꝑp q̄ n̄ hnt̄ floꝝ ut fic'. q̄dā aūt adeo liq̄dos hnt̄ hūores q̄ n̄ pōt digi. ꝛ iō carēt floꝝ ut palma. q̄nt̄ ē dic̄. plāta uō q̄ floꝝ ꝯstās. dat cām ꝑetuitatis sexte. s. q̄r q̄dā plāte q̄ dur' cortice hnt̄ m̄ltū crescūt i logu̅. ꝛ ē q̄z hūoꝛ ꝯstās i corticib' ꝯstis m̄ltū tēdit. ꝛ ꝑ calorē m̄ltū ipellit' n̄ ꝑ t'cla i la titudinē pōt ꝑp durat̄ cortic'. Vn̄ dic̄ al. q̄ plāta ꝯstās cortice hnt̄ ꝛ dur' m̄lū crescit i logu̅. ꝛ h' q̄z calor ext'ioꝝ ꝑtiū attrahit d̄ m̄l' i latitudinē. q̄r calō i so̅ rigeris ē inferiora m̄ltū pōt hūorē s̄ logitudinē extēdē. q̄nt̄ ē d̄. s̄ plāta q̄ lac ꝯtinēt. dat cām septime ꝑetuitatis. ꝛ ē d̄ g̃ōe g̃ūmi i platis. ꝟ sic ꝓcedit. p̄o dat cām i g̃ōe g̃ūmi. s̄o ū i q̄ūmē uō calē. dat diuisos modos i g̃ōe eiꝰ. dat q̄ p̄o cām i g̃ōe g̃ūi. ꝛ ē q̄ q̄n calō m̄l' ꝛ aq̄ uiscosi i medio aboꝛs siue plāte ꝯtinēt ꝑp q̄ aq̄ uiscosā i hūore siles lacti. q̄ ui q̄d hūoꝛ ꝑ s̄btiles euapātiōes elēuat' ul3 ad extremitates plāte i quo q̄d hūore dū remāserit calor n̄ ꝑm̄ ꝯgelat' ꝛ h̄ ꝑp humiditatē aq̄ q̄ nō ē nata ꝯgelari a calō ut h̄t' i q̄rto metheo. h̄ tñ ad lac m̄ltū humidē d' aq̄ a calō m̄ltū ꝯgelet. lac ē camelī ut d' ꝑ suā aq̄itatē n̄ ē ꝯgelabile. lac tñ i alius aīalib' ꝯgelabile ē ꝑp crassitudinē suā. cū aūt aduenit frig' ꝛ repellit calorē ab hui' hūore lacteo ad extremitates aboꝛs eleuati ꝑ frig' ꝯgelabit' ille hūoꝛ lacte' ꝛ fit m̄ g̃ūmi. s̄ic ē dic̄. q̄ue ū calē. dat dūi sos modos i g̃ōe g̃ū. ꝛ dat tres. quoꝝ p̄mi ē q̄ q̄dā ē gen' g̃ū. ut. s. g̃ūmi calid' q̄ ꝓcedit aplāta distillādo. q̄uā q̄d distillatiōe sic calor. ꝛ ē h' g̃ū ꝯtigit ad acti frigor' ꝛ siccitate aeris ꝯgelat' mediocr' tñ. s̄o ē dic̄ ꝛ n̄dū manat. dat s̄ modū. ꝛ ē q̄ q̄dā gen' g̃ū n̄q ꝯgelat'. s̄ manat ad silitudinē aq̄ ꝛ ē s̄pl' g̃ū. ꝛ h̄ q̄z ē i loco tēꝑato. s̄ n3 nimis calis n3 nis fri. t'o ē dic̄. q̄dā uō manat. dat t'ciū modū. ꝛ ē q̄ q̄dā ē gen' g̃ū q̄ n̄ solū mediocr' ꝯgelat'. s̄ ꝯgelat' m̄ d̄ctiē lapidꝰ. ꝛ h' s̄bitate uehemēti aeris ꝯtristātis. aut ꝯtinua calitate. i stꝰ ꝯgōnes g̃ū p̄o dat. s̄o ē dic̄. s̄ q̄ ꝯtinuat. i uuit cās istoꝝ duoꝝ modoꝝ. s̄oꝝ. q̄ cū modi p̄mi p3 ex p̄dc̄s i g̃ōne g̃ū simpl'. ꝟ sic ꝓcedit. p̄o i uuit cām s̄i modi dic̄s q̄ g̃ūmi q̄ manat ad silitudinē aq̄ liq̄d' remanēt sēp i sua liq̄ditate n̄ ꝯgelatū ē eꝯ ꝯ calorē q̄ nascit' i loco tēꝑato i q̄ua ꝛ humidat' hui' aere ꝑp q̄ tal' g̃ū n̄ ꝯgelat'. ꝛ h̄ n̄ ꝑp tēꝑantia loci. tū ꝑp aq̄tatē ipi' aboꝛs q̄ nec a calid' aere ꝯgelat'. s̄o ē dic̄. q̄d uō acti ū lap. dat cām s̄i modi. ꝛ ē q̄ q̄dā g̃ū ad acti' ꝛ ꝯgelat' i s̄bas lapidū. ꝛ h̄ ꝑp uehemētiā frigitatis i t'rioꝛi pte aboꝛs aq̄ fluit s̄ aere d̄silitē aboꝛe. cū ē ꝑ calorē ille fluxēt i g̃ū ad ꝑtes plāte ext'ioꝛes ꝛ m̄ uenit ꝑ nimia s̄bitate ꝯuīt q̄uis i lapidū d̄ritiē. istud ē h̄ i locis s̄ue calid'

Unde dicit Aristoteles quod humor ligatur et congelatur cum in eo calor vehemens [illegible] et humor [illegible] calor non potest congelari cum est fortior [illegible] [illegible] frigiditatis et frigus, pro adiuvantes ultra congelatur sicut est [illegible] in quo [illegible] congelatur quod congelatio incipit [illegible] et [illegible] frigus sicut est [illegible] hoc congelatio ut [illegible] sive [illegible] consequenter cum dicit arborum autem quedam. dicit enim [illegible] [illegible] in plantis [illegible] [illegible] quod quedam plante in una parte anni [illegible] calore virides et in alia parte anni alii coloris scilicet glauci. quorumdam plantarum folia et fructus non corrumpuntur. Secundo cum dicit quedam arbores dicit enim [illegible] dicit enim [illegible] et [illegible] folia et fructus talium plantarum quod plante quedam habent [illegible] dicit [illegible] calore [illegible] humore [illegible] in frigus [illegible] sunt [illegible] diebus foliorum et fructuum. quod [illegible] hyemali [illegible] sunt [illegible]. Secundo cum dicit [illegible] calor. dicit enim [illegible] quod arbores in quadam parte anni sunt virides et in alia parte glauce [illegible] humore [illegible] plante [illegible] [illegible] et frigus et siccitas [illegible] calore [illegible] humore [illegible] plante [illegible] calor [illegible] sunt viridis. ut dicit Aristoteles quod quedam arbores ut [illegible] sunt virides et [illegible] glauce. et hoc quia humor [illegible] [illegible] folia. Unde humore calidente [illegible] humor [illegible] calore sunt virides [illegible] humor et humidum siccitas et fit calor glauca. Fructus vero erit amarus. In hac parte ut [illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible] et in fructibus plantarum. et dicit hoc [illegible] [illegible] dicit [illegible] saporis [illegible] ut in mirobalanorum. In ipsis dicit esse sa-porem in fructibus [illegible] in fructibus mirobalanorum. [illegible] [illegible] [illegible] dicit esse saporem quo adeunt intrinsecus [illegible] in arbores a qualitate aque. dicit esse saporem quo adeunt intrinsecus simul et extrinsecus. In hac parte sic procedit. Primo dicit quod fructus quarumdam plantarum sunt amari. Secundo quod calor et humor. dicit enim amaritudinis [illegible] et [illegible] caloris et [illegible] digestio [illegible] [illegible] humoris [illegible] actioni caloris [illegible] [illegible] [illegible] ad calorem agere [illegible] [illegible] humore humidum. hoc est [illegible] [illegible] caloris [illegible] [illegible] actioni caloris. propter quod calor et humor in digestione [illegible] ad amaritudinem. [illegible] [illegible] [illegible] amaritudo [illegible] [illegible]. Tertio cum dicit [illegible] lignum. dicit [illegible] quod fructus [illegible] [illegible] [illegible] propter digestionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt dulcia [illegible] in digestione fructus amari. Super quod dicit Aristoteles quod fructus in principio est amarus [illegible] [illegible] [illegible] amarus sapor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit fortior [illegible] [illegible] est fortior. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] digestio [illegible] calor [illegible] [illegible] est digestio et ita fit dulcis. et [illegible] [illegible] [illegible] amaritudinis in sapore [illegible] [illegible] dulcedo in sapore fructus. et est quia calor [illegible] sufficiens ad digerendum [illegible] [illegible]. quod in fructu est et completa digestio [illegible] calore in fructu [illegible] [illegible] a qualitate. dicit esse saporem quo adeunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit esse saporem quo adeunt simul [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit esse [illegible] quo [illegible]. In prima parte sic procedit. [illegible] dicit quod arbores [illegible] [illegible] in principio [illegible] fructum acidum. in fine vero amarum. in medio [illegible] digestio [illegible] fructum dulcem. [illegible] [illegible] [illegible] dicit enim quod fructus talis [illegible] in principio [illegible] saporis [illegible] in medio autem dulcis in fine amarus. et est quia hee arbores in [illegible] [illegible] [illegible] humor [illegible] siccus. [illegible] [illegible] [illegible] frigus et siccitas que congelatur in fructu [illegible] in fructu [illegible] [illegible] saporis in principio. postea vero cum ille humor [illegible] digestus [illegible] [illegible] [illegible] dulcis [illegible] et fit sapor dulcis et hoc est cum calor et humor [illegible] super frigus et siccitatem et tunc fructus fit dulcis. folia tamen et extremitates plantarum sunt acida et non dulcia. propter hoc quod minor est digestio in eis quam in ipsis fructibus. Adhuc autem [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] illa humore et [illegible] vel [illegible] [illegible] dulcedo ad amaritudinem et erit fructus amarus et completa fuerit [illegible] [illegible] propter superfluam siccitatem et [illegible] ipsius humoris. et sic [illegible] fructus in principio acidi. deinde vero dulces. ultimo autem amari. Tertio cum dicit fructus nuclei. [illegible] fructibus quo ad [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] in extremitatibus est acidus et [illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible] caloris [illegible] [illegible] et [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] aque acetose et frigiditas [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in medio autem remoto [illegible] humoris quod cum [illegible] et congelatur [illegible] caloris [illegible] talis fructus [illegible] in medio et extremitatibus [illegible] [illegible]. Quarto cum dicit arbores autem que sunt. [illegible] [illegible] [illegible] in locis [illegible] in calore [illegible] fructus [illegible] ante dies [illegible]. et hoc propter [illegible] calore et [illegible] ad digerendum et maturandum humorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] frigus [illegible] [illegible] [illegible] maturatione, quia [illegible] [illegible] [illegible] frigus. [illegible] est sic [illegible] [illegible] [illegible] digeret fructus calor exterior [illegible] digestio propter quod [illegible] [illegible] dies [illegible] [illegible] [illegible] augetur calor exterior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Unde dicit Aristoteles quod arbores nascentes in loco [illegible] [illegible] [illegible] fructum producunt. quod est aer [illegible] temperatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humor [illegible] et digestibilis. quod [illegible] calor potest digerere ad fructum [illegible]. Quinto cum dicit omnibus quidem arboribus. dicit esse saporem in fructu [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] sic procedit. Primo dicit quod omnes arbores et [illegible] plantarum [illegible] fructum amarum aut accedentem ad amaritudinem [illegible] [illegible] est sapor [illegible] accedens ad amaritudinem. Secundo cum dicit cum humor. dicit enim hoc esse quia in [illegible] arboris [illegible] [illegible] non est tota fortitudine sua ad extrahendum et digerendum humorem existentem in medio arboris [illegible] quod humor [illegible] [illegible] in arbore. Unde [illegible] caloris in digerendo [illegible] in arbore [illegible] siccitas. [illegible] [illegible] [illegible] humorem existentem in extremitatibus arboris. quod est in fructu erit fructus

amari. cum accedentes ad amaritudinem. et hoc quia omnis digestio non est nisi per calorem et humorem. propter quod est in multis fructibus vincat humor et siccitas calorem erit in fructu non bene digestio. et ita fructus non dulcis sed amarus cum accedit ad amaritudinem. Aliter autem potest sumi hoc capitulum sic. quia calor in tali etate convertit se ad extrahendum et digerendum humores in medio arboris. propter quod convertit se super humorem et in extremitatibus congelatur in fructu. Unde propter defectum caloris in tali etate sunt fructus amari aut accedentes ad amaritudinem. Similiter quod dicit Aristoteles quod in principio generationis fructus humidus est in multis frigus in aqua sed demum humiditas est fructus acidus vel amarus sed siccitas fortior. Consequenter cum dicit mirobalanorum. In ipsis autem dicit esse saporem in quibusdam fructibus ut scilicet in fructibus mirobalanorum. et procedit sic. Primo dicit quod hic fructus in principio sui ortus est dulcis. in medio ponticus. ultimo autem amarus. Secundo cum dicit tamen arbores. dicit causam huius. et est quod talis arbor in principio digestionis est nimis [illegible] et [illegible] [illegible] valde [illegible]. igitur ascendit calor sufficiens addigendum et maturandum fructum. propter quod in principio est fructus dulcis. Deinde autem calor [illegible] existens in membris consumendo humorem attrahit siccitatem sibi similem. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod prohibet ascensum caloris et humoris ad fructum. Unde [illegible] in fructu frigus et siccitas caloris et humoris. et [illegible] fructus ad ponticitatem. ita scilicet quod calor solum [illegible] in illo humore [illegible] quod est in extremitate arboris attrahit siccitatem superfluam. [illegible] quod [illegible] prohibet ascensum caloris et [illegible] [illegible] superfluitatis. et fiet fructus [illegible] ponti-citatis. Postea augmentatur calor [illegible] et ascendit attractus per calorem solum usque ad fructum ita quod unitur cum calore alio. quod quia calor sic unitur superfluum exsiccat et adurit humorem ipsius fructus frigus expellit. et ita [illegible] [illegible] [illegible]. et fit fructus amarus. et ita est talis fructus in principio dulcis in medio ponticus ultimo amarus. et hoc est quod dicit Aristoteles quod arbor mirobalanorum porus habet mediocres habentes [illegible] [illegible] digestivam [illegible] [illegible] [illegible]. Unde humorem attractum statim digerit. propter quod fructus in sui productione est dulcis. quoniam humiditate calor [illegible] [illegible] [illegible] in fructu et arbore. et ita [illegible] [illegible] humoris in quo calor [illegible] includitur [illegible] relinquitur in fructu frigus et siccitas. et fit sapor ponticus. Postea vero augmentata [illegible] augmentat frigus et siccitatem in fructu. [illegible] est [illegible] ponticitas. adurente non [illegible] calore [illegible] [illegible] porum tandem vehementer propter poros apertos et calorem exteriorem adiutus vehementer agit in fructum cum descendendo et calorem et siccitatem inducendo [illegible] fit fructus in complexione frigide digestionis et maturationis perfecte amarus. [illegible] [illegible] [illegible]

Interrogasti me de differentia sp(iritu)s et a(nim)e etc. Iste lib(er) est de differentia sp(iritu)s et a(nim)e q(ui) de necessitate s(c)ire utile e(st). Si p(ri)mus d(e) utili q(ui)a licet p(ri)us pet(it) q(uod) i(n) p(ro)logo d(ici)t(ur)...

[illegible]

tc

tc

lucrato f.

partes cordis et quasi colligata hac vena habente undique concavum aperte videtur cordi extendi per hanc venam ad alias partes corporis et ideo aliquis partes cordis potest ut admittit spiritum per hanc venam alias partes corporis. huius causa est quia adest ventriculo plus est de calore [illegible] spiritum et sanguine deprimere et utrumque deprimitur ad alias partes [illegible] isti [illegible] de calore et [illegible] per hanc venam procedit nisi forte accidit spiritum vel sanguinem [illegible] deprimeret ad alias partes [illegible]. Consequenter dicit [illegible] quod spiritus [illegible] ubi dicit quod sola anima intellectiva separabilis est sic perpetuum ab corporibus [illegible] spiritus [illegible] non separatur cum opportet dicit [illegible] aut quod spiritus sit quod intellectiva anima quod est in parte et spiritus corporalis et anima intellectiva sola incorporea. Et dicendum est ad hoc quod non dicit hoc secundum opinionem suam propriam sed secundum opinionem vulgi et hoc sic dicit [illegible] dicit quod loquitur de [illegible] quae aere est quo utimur expirando [illegible] spiritus [illegible] ad eas operationes et sic [illegible] intelligere quod philosophus quod loquitur est non [illegible] ad eas operationes et sic potest sermo iste intelligi. Consequenter [illegible] ut in [illegible] operibus [illegible] omnia [illegible] et sic palpebrae elevatur. Et dicendum quod [illegible] est extendere et dilatare [illegible] et [illegible] et partes [illegible] movetur et sic partes palpebrae [illegible] vel [illegible] et [illegible] oculos cooperire et in [illegible] et sic partes labia [illegible] clausa se adiuvicem. Consequenter [illegible] supponit motum esse subitaneum [illegible] quod sit [illegible] quia omnis motus [illegible] est vel [illegible] violentus. sed nullus motus [illegible] violentus est subito. ergo nullus motus potest subito fieri. Et dicendum forte quod motus subitaneus est [illegible] sed motus [illegible] non [illegible] sed est in instanti fit vel violentus. et sic in instanti sit sic potest in instanti motus subitaneus fieri. Quia [illegible] quod omnis motus [illegible] fit subito [illegible] motus [illegible] est [illegible] et sic [illegible] esse et non dicitur motus [illegible] est in tempore [illegible] fit [illegible] sicut [illegible] anima fit [illegible] sic tempore et non subito sed motus [illegible] et sic nulla motus esse subito quod [illegible] fit. Et [illegible] hoc dicendum est quod hoc tempore subito [illegible] est quod [illegible] quod reperire et sic [illegible] reperire quod id sit reperire quod sit in insensibili tempore et sic subito [illegible] dicitur et [illegible] motus est in tempore sit [illegible] in [illegible] fit. alio modo dicitur id fit subito quod in indivisibili tempore [illegible] fit et [illegible] sic dicendum nulla motus subitanea dicitur potest [illegible] fit et sic [illegible] debemus intelligere quod motus subitaneus [illegible] est violentia [illegible] lesione [illegible] principalis [illegible] sic accidit [illegible] motus est subitaneus et naturalis et hoc dicit. [illegible] dolor [illegible] cor nimium quod [illegible] dilatari ad susceptionem aeris debentis temperare [illegible] calorem naturalem [illegible] et sic necesse est subito expirare. [illegible] nimium gaudium [illegible] cor dilatatur quod [illegible] debens salvare [illegible] cordis [illegible] ad partes [illegible] quam [illegible] claudi et sic est subito [illegible] cordis necesse est spiritum animalem subito expirare. Spiritus vero qui procedit et cetera. Hoc est [illegible] huius libri in quo determinat [illegible] de spiritu animali et eius operibus in corde. et primo docet quod procedit [illegible] distinguitur cerebrum per cellulas divisas ut [illegible] distinctio operum [illegible] id est cerebrum vero dicitur. [illegible] distinctio cerebri docet quod [illegible] divise procedit operationes [illegible] et motus id est [illegible] procedit [illegible] cordis [illegible] animalis [illegible] ille spiritus vitalis qui est in ventriculo cordis. et docet modum quo spiritus animalis mittitur [illegible] et procedit [illegible] id est [illegible] dicit quod illa vena quae sumitur in sinistra parte cordis quae est pars [illegible] venae scilicet pulsum faciendi extenditur et ramificatur [illegible] includentes cerebrum et [illegible] partes huius venae [illegible] admodum [illegible] et est una pars [illegible] adparte interiore cerebri descendit et [illegible] in aptitudine ad recipiendum formam spiritus animalis. Consequenter dicit cerebrum vero dicitur distinguit ipsum cerebrum et eius partes ut ex ipsa distinctione appareat diversitas operum eius spiritus in cerebro. primo ipsum distinguit dicens quod cerebrum habet [illegible] quarum una est anterior et maior [illegible] posterior et minor et in anteriori parte sunt duo ventriculi [illegible] spiritus partes ad media cellula cerebri [illegible] posteriori est unus ventriculus [illegible] extenditur [illegible] ad mediam partem cerebri quae est inter anteriorem et posteriorem. secundo [illegible] pulsus vero docet qualiter [illegible] partibus cerebri producatur [illegible] spiritum et [illegible] docet [illegible] operibus spiritus in anteriori parte cerebri. [illegible] in posteriori parte cerebri [illegible] docet [illegible] operibus spiritus in ventriculo medio in [illegible] dicit [illegible] subtiles et [illegible] procedit [illegible] cerebri ad partem anteriorem cerebri et producit spiritum vitalem [illegible] ad anteriorem partem cerebri et fit ibi animalis. [illegible] spiritus ille ad ventriculum medium et ibidem subtiliatur ut recipiat aptitudinem ad susceptionem influentiae virtutis animae. [illegible] subtiliatio est [illegible] spiritus [illegible] cerebri in spiritum subtiliorem. Consequenter docet qualiter procedit [illegible] operationes a [illegible] in parte posteriori cerebri. et primo docet qualiter [illegible] cellula ad posteriorem [illegible] quod hoc est [illegible] spiritus cerebri quod [illegible] anteriori parte et posteriori. secundo ut id est [illegible] docet [illegible] dicit quod [illegible] spiritum quod claudit [illegible] cerebri [illegible] et aliud [illegible] super [illegible] foramen medium. aliud elevatur ab illo. [illegible] super ipsum [illegible] non potest spiritus [illegible] aperte [illegible] ad posteriorem. cum autem elevatur aperitur spiritui [illegible] spiritus ad partem cerebri posteriorem. secundo ut id est [illegible] docet [illegible] spiritus ad partem posteriorem dicens quod hoc non est nisi [illegible] recordari aliquid.

quod [illegible] est oblivionis. et hoc [illegible] non [illegible] foramen in medium aperti [illegible] quod [illegible] spiritus aperte media et anterior ad posteriorem [illegible]. secundo id est et illa autem apertio diversificat modum [illegible] spiritus dicens quod ex ipsa diversitate provenit diversitas in virtute [illegible]. dicit [illegible] quod apertio foraminis medii diversificatur in diversis [illegible] velocitate et [illegible] et [illegible] diversitate diversificatur [illegible] in eisdem [illegible] quibus [illegible] aperitur illud foramen in eis [illegible] et [illegible] mediocre. et illi velociter mediocre [illegible] foramen velociter aperitur et quibus apertio foraminis ad mediocria [illegible] id est et accidit ei dicens quod ille qui vult recordari aliquid [illegible] oblitus est [illegible] et [illegible] sursum in spiritu [illegible] et hoc non [illegible] ut motus capitis sit ei in [illegible] ad [illegible] in foramen per elevationem illius corporis quo [illegible] claudebatur. Consequenter docet qualiter procedit diversae operationes spiritus a ventriculo cerebri medio. et primo docet [illegible] hec operationes [illegible] procedit dicens quod ab illo spiritu qui est in medio ventriculo procedit iste tres operationes. ad quod necesse est ut medium foramen inter partem mediam et partem posteriorem clausum sit [illegible] spiritus in ventriculo medio manens [illegible] spiritus cum discretionis ac [illegible] intelligentiae cognoscendi ac providendi. secundo id est dicit et [illegible] accidit. docet per signum quod ad debitam operationem spiritus in medio ventriculo [illegible] foramen medium dicit quod ille qui cogitat de aliquo [illegible] ipsum [illegible] est [illegible] et hoc non est [illegible] nisi [illegible] medium claudit foramen inter partem mediam et posteriorem [illegible] super ipsum [illegible] capitis [illegible]. tertio est dicit spiritus autem. docet quod [illegible] diversitatem spiritus diversitatem in diversis dicens quod spiritus qui est in ventriculo medio [illegible] est valde subtilis et [illegible] et illi sunt [illegible] intelligentiae [illegible] non est spiritus ille [illegible] et [illegible] et [illegible]. Dubitatur primo quod cum in ventriculo in posteriori parte cerebri est sit duplex cognitio scilicet memoria et reminiscentia. sic est duplex cognitio [illegible] in parte anteriori. sensus scilicet et imaginatio [illegible] duo ventriculi [illegible] quod duplex cognitio [illegible] duo ventriculi in parte posteriori [illegible]. Et dicendum quod sensus et imaginatio [illegible] magis [illegible] et minus spirituales et ideo eis [illegible] maior diversitas in parte organica. et [illegible] duos ventriculos. sed memoria et reminiscentia virtutes spirituales sunt et minus organicae. et ideo eis [illegible] maior et [illegible] organicas. et sic habent [illegible] unum ventriculum. Secundo dubitatur sic [illegible] quod spiritus vitalis ad ventriculum producitur quod est in anteriori parte cerebri quod [illegible] quod spiritus vitalis [illegible] ut [illegible] ille [illegible] in principio huius libri. [illegible] dicit quod spiritus ille qui est in cerebro est animalis et qui est in corde est vitalis. Dicendum est ad hoc quod [illegible] spiritus [illegible] vitalis [illegible] diversitatem [illegible] diversitate [illegible] intelligendum sic cum [illegible] ad operationem animalis [illegible] quod spiritus [illegible] in corpore humano et [illegible] sit [illegible] ad operationes alias quod non vitalis [illegible] animalis dicitur eo quod eius principales operationes in parte [illegible] motus et sensus et eius operationes [illegible] vitalis [illegible] et [illegible] et sic [illegible] vitalis [illegible] quod operationes vitae [illegible] quam operationes [illegible]. Tertio dubitatur quod dicit quod spiritus iste sit subtilior et clarior est in ventriculo medio quod [illegible] est [illegible] subtilius et clarius [illegible]. Et dicendum est quod intellectus [illegible] principaliter viget in media cellula cerebri et [illegible] sapit spiritus [illegible] in parte vero anteriori [illegible] sic [illegible] subtilior est [illegible] intellectus [illegible] subtilior est in medio ventriculo [illegible] subtilis. Quarto dubitatur [illegible] non clauditur foramen medium inter ventriculum anteriorem cerebri et medium. sic clauditur inter partem posteriorem et mediam. Et dicendum est ad hoc quod clausio [illegible] non est [illegible] species sensibilium et intelligibilium [illegible] vel [illegible] medium [illegible] et [illegible] sit [illegible] partem posteriorem et medium partem. [illegible] media necesse fuit medium foramen aliquando claudi et aliquando aperiri. [illegible] species [illegible] cellula posterior est speciebus [illegible] vel [illegible] cellula media [illegible] spiritus [illegible] in cellula anteriori [illegible] quod in [illegible] non oportuit inter illas cellulas esse clausionem foraminis. et [illegible] species sensibiles vel imaginabiles [illegible] parte ad mediam [illegible] species [illegible] et subtiliato [illegible] ille fiat [illegible]. Quinto [illegible] quod non sit una pars cerebri distincta respondens [illegible] sicut est una pars cerebri distincta respondens [illegible]. Et dicendum est quod [illegible] ad [illegible] pars cerebri distincta [illegible] et [illegible] ad [illegible] et ideo cognitio [illegible] pars cerebri distincta ab illa parte quae debet cognitioni [illegible] cognitio futurorum et [illegible] pars anterior cerebri [illegible] sic intellectus [illegible] providentia quae est cognitio futurorum est potius in media parte cerebri quam in anteriori parte cerebri. Et est [illegible] quod [illegible] duplex [illegible] spiritus subtilis et [illegible] intellectus autem [illegible] spiritus. et ideo cognitio futurorum [illegible] intellectu [illegible]. et sic in eadem parte [illegible] cognitio futurorum. [illegible] imaginatio non [illegible] sufficit ei [illegible] species sicut et intellectus [illegible] in parte anteriori [illegible] in parte media est intellectus. Et dicendum quod intelligentia est [illegible] et sic est magis potens ad cognitionem futurorum quam in [illegible] providentia [illegible] intellectus quod non accidit [illegible] quae [illegible] et [illegible]. Consequenter dubitatur de hoc quod dicit quod intellectus viget in media cellula cerebri. sicut videtur quod intellectus [illegible] in aliqua parte corporis sicut visus in pupilla [illegible] et sic [illegible] organa [illegible] in [illegible] libro de anima quod intellectus nullius partis corporis actus est

sanguis propter hoc quod nulla pars corporis est quae uiuat. Et dicit adhuc quod post istis continuam calorem et uitam per naturalis uirtutis corporis est in prouisione ad sensum et imaginationem et sic nulla pars corporis uiuat et post consideratum fuit continuatam sensum et imaginationem per quam accommodatur pars corporis quae uiuat. et cum sit unus in medio ad sensum et uigilationem, sicut dicit ei illa pars quae est in mediam partem qua uigor sensus et imaginationis. et hoc patet cellula media est. Ex uentriculo etc. supposita distinctione cerebri data in parte ista quam ad diuersas partes uentriculi spiritus motiuus diuisus procedit operationes motus et tres partes. Iste docet quod procedat operationes in uentriculo anteriori cerebri. sed docet quod hic procedit motus corporis prior. l. procedit. sed uersus pedes et plus confirmat. i. a cerebro. Et postea docet quod secundum puram uirtutis dicit quod continuati per cerebrum procedit. uel partim diuersas partes corporis mediantibus quibus operantur ad diuersas operationes per se ipsas et operationes spiritum specificant ut patet in littera. sed ut i. Quandoque. ostendit quod possunt esse prigna et postea in generali dicit quod sicut hic quod operationes hic patiuntur corporis fiunt per dilatationes spiritus in partes per hoc quod cum obstruuntur nec ut distinctio patens tam quod non possit se elicere per minutiam ad id modum ad quae dirigitur aut mediat per medium distinctionis operationum talis modus. sed docet id in speciali i. ut aqua. Et postea docet quod oriente impedimento in uirtus dicens adeo quod in sensum impedit ut sic dicit quod est aqua uapor aquosus fuit coagulata in uirtus diuersis ac prohibens ne possit se elicere ad pupillam. prouenit ex hoc impedimento et docet id inductive in aliis sensibus etc. sicut et amittentes. sed ut i. ideo quod apri. docet quod recedente impedimento ambos sensus redit id ad quod dicit. quod est fuerit motus spiritus apri et medicamentis ut potest per egestionis motus et expellentis hoc et humiditate redit ipsis adeptione sua et sanum efficitur per accessum sue adeptionis. Consequenter docet quod sic corporis plantas cerebri est similis et in pura natura uirtus dicit quod a parte cerebri procedit quod a parte cerebri quae est hic nucha et descendit per os colli a uertice capitis usque ad spinam dorsi extremitatem et unamquamque nodum spine et extra parte cerebri neruosi procedit in illa parte neruos ad unum quamque uertebrarum spine dorsi. quorum unum par intrat ad uentrem neruosum propinquum ossibus quae uenis iuncta est et per dilatationes spiritus in neruis et uenis neruosis fit motus manuum ac pedum et aliorum quorum partium corporis. sed confirmat in proposito i. cum uero uideamus. et postea docet quod adueniente impedimento in his partibus distinguit modum dicit quod si passio aliqua aduenit hic neruis obtenebratur et corrumpit ipsos et quod si non posse per ipsas ad membra corporis elicere necesse est per generationem corruptionis uel oblationis neruorum corrumpi uel oblationem operationes membrorum. et hoc docet ipse propter hoc quod in membris uidemus manus aliquorum apparere sanas et integras et tamen non possit mouere nec sentire propter aliquod impedimentum et sicut in neruis sentiuus. sed ut i. communiter in firmitates. docet quod hoc impedimentum recedente redit motus dicit quod est tales in firmitates curate fuerint per ad medicamenta purgans motus spiritus per hoc neruos ad membra sua redit motus ad ipsa membra. et sed diuturna in firmitas et diuturna fuit in corpus quod excessit se coniunctis. ut quod fuit membrum in tam oblationem quod non possit sustinere operationem curationis. Consequenter confirmat aliquid quod dicit esse de operationibus spiritus in cerebri parte et postea ponit signum quibus omnia predictam ostendit. sed ut i. signa et deterem nemp. et postea ostendit communi dicit quod aliud accidit spiritum impeditum in partes cerebri et aliud non est in generali potius per grossos uapores condensatos et impeditum est motus spiritus prouenientis. Si aut destruitur operationes omnium membrorum ut si impediatur in ore uentriculo aut aliquorum ut si ipse impediatur in uentriculo aliquo. sed ostendit id in speciali i. ubi ergo. et postea quo adeptiones sic in anteriori parte cerebri dicit quod est accidit impedimentum spiritus quod est in anteriori parte cerebri de necessitate perit uel oblitaretur quod patet per ipsos qui balneum ingrediuntur et multa mora faciunt quod uapores sursum eleuati et neruos uisibiles oblitantur et accidit eis aut quod non uident aut quod uisus eorum oblitatur. et similiter accidit in huius inquibus humidam cola uia. quia per illa elicientes sursum fluunt uapores eleuati adeo. et dicit quod similiter accidit in omnibus aliis sensibus. sed ut i. uirtus. docet de quo adeptiones sic parte media cerebri dicit quod est accidit impedimentum in media parte cerebri aliis partibus remanentibus sine impedimento perit et oblitatur cum intellectus et cogitatio manet operationes et motus ut patet in passione melancolica. sed ut i. et si fuerit. docet id quod adeptiones sic in uentriculo posteriori dicit quod est accidit sic impedimentum et non uelocitas aliud destruitur uel oblitatur memoria remanentibus aliis actionibus sine uidere et intellectus per se remanere in dispositione debita. Consequenter. i. et si fuerit impedimentum. docet id quo adeptiones sic in motu quae sensum uel est in parte cerebri dicit quod in quibusdam partibus cerebri fuerit in omnibus suis et aliquibus accidit impedimentum neruorum uel spiritus quae sunt in uirtus. in eadem partibus est necesse accidere impedimento motus et sensus ut patet in laborantibus an. c. et in aliquibus quae subito moriuntur. Consequenter recapitulat et postea sic terminat ea quae determinata in prima distinctione huius capituli. sed generaliter ea quae declarata sunt a principio huius libri. i. ostensum est ergo. Consequenter dico nunc et ad declarandum dicit de anima. et postea dat intentionem suam et modum procedendi dicit quod declaratur de anima sed consuetudinem ualde difficile est. et hoc patet per plurimitatem et diuersitatem philosophorum quod de ipsa declarabant. nos tamen de ipsa declarabimus duplicem eius diffinitionem unam abarum, aliam a platone et pariter de utrisque aliis declarabimus. et hoc sufficiens erit ad differentiam cognoscendam inter spiritum et animam. sed aut ut i. dicamus ergo. procedit declarando intentum et postea in generali dat duplicem eius diffinitionem quae patet. sed in speciali i. nunc eam exponamus. et postea in hac parte exequitur de diffinitione tamen data a platone quae est quod anima est substantia incorporea mouens corpus. sed exequitur de diffinitione data abarum. i. et anima tamen exponimus. tacito distinguit utriusque autem ponens distinctiones exponit et hoc incidenter et manifeste. sed postea ante et pluris i. et quod in exponimus. et postea declarat quod anima est substantia. sed quod in corpore i. et quod sit tamen est. tacito quod est mouens corpus. i. et quod si patet. primum declarat duabus rationibus. et prima sumitur a parte substantiae et est quod manens unum numero suscipit contraria est substantia. sed anima est huius. Consequenter declarant philosophi quod anima manens una numero sit aliquando uitiosa aliquando uirtuosa et similiter aliquando sciens aliquando ignorans. Secunda uero incipit. i. et si dicamus. et est quod mouet substantiam est substantia. anima est huius ergo etc. Consequenter docet quod est in corpore. et postea dat intentionem suam. quae sic et patet satis. sed uirtutibus

declarat intentum et postea sicut in corpore sunt sensibus corporalibus sed quaedam ...
... sicut petra est sicut ... Secunda uero incipit. i. et si dicamus etc. et est omnis ...
quodam sensu ut ad ... uelocitas mouet in sensibus ... Tertia uero incipit. i. et postea. et est quod corpus est
animatum aut in animam quod si anima est corpus tunc est animatum uel inanimatum. quae utraque destruitur est sic.
si sit est diuersitas quia si anima corporis ... alia est animata. ponit adhuc rationem quod nominalis est dicit
hic. sed post est ut sic quod quaedam istius sit et nullus animatus sit nobilior sicut ipsa sit in anima
in animata est nobilior animato. et quod non sit anima in se ... sicut si diceretur
quod si animata est qualis est anima ... ipsa adhuc fuit animata uel non si ipsa fuit
animata ergo procedit in infinitum. animata uero incipit i. et si anima et est tamen si anima corporis est similis
aut erit aer aut aliud in corpore diuersis ... aut ut ... et si hoc autem oportet ponere ipsam animam
hoc alia ... aut est ponere quod ignis est anima. Quinta uero incipit i. et si fuit et
est si anima est corpus aut est corpus simplex aut compositum et postea declarat quod non est simplex quod corpus simplex est
aut elementum uel quintum essentia ... elementum quod si fuerit terra quod terra est anima et undique
... i. et sic fuit et sic anima fuit ab eo quod corpus animatum quod omne in se habet
terram quod si pars et aqua et aer et sic corpus elementum est animatum. Sexta uero incipit i. et si fuit aer
et est ad omne ... parte ... quia ponit anima ... corpus animatum et suppositio in hac sunt quod
sic patet quod ... aer sit ... Consequenter declarat quod anima est mouens corpus declarando primum quo
motu mouet. et postea ... sic corporis uentre sicut ... patet. sed declarans uentre i. dicamus.
et postea in hac parte distinguit motum et mouentem dicit quod ... est quod mouet aut non motu
aut motum ... et hoc declarat per quod ... motum aut si motum ... mouentem uel ...
... mouens ... et in motu sicut ... motu mouet ...
... mouens in motu ... est ... et non ... mouentem in potentiis ...
est mouens in motu sic si ... mouens in motu mouet ... et alia ...
... non dicitur mouens in motu quod ... et est ... et secunda motus ... docet
magistrum et alius motus ... cum ... magister ... motu. sed ut i.
sic anima mouet corpus. docet quod est mouens in motu ... dicit ... aut ...
... motus sic magistrum est alius motus ... et hoc declarat ... quod anima mouetur in motu
corporis sed mouens in motu ... uel ... principalis motus corporis. et hoc declarat ...
anima. Consequenter hic mouens ... declarat ... et patet sententia. Consequenter declarat de anima per opinionem aliorum.
et postea confirmat se dicens ... et patet sententia. declarat in textu i. uel dicamus ergo. quod est manifestum ex
diffinitione aliorum data ab ... et postea declarat quod anima est perfectio. sed ut i. et omnis. declarat quod
corpus ... i. naturale ... quod instrumentale. i. in mediis ... diuersis
differentiis ... declarant hic modum quod uiuens potentia ... et ipsa postea declarat
postea quod anima est perfectio. sed declarat cum est perfectio i. quod philosophus dicit ... sed ...
quod ... quod autem est uiuens potentia. et hoc quia quaedam quae ... actu ut ...
adhuc operationem ... cum ad aliquam perfectionem actum ... et ... est perfectio ...
... sicut ... et quia anima perfectio ... et ... perfectio ...
tu sit ut est in animali et cum perfectio consistit in ... aliquid ...
sensibile motus motum uoluntarium ... hac parte ... Consequenter declarat ...
et postea dat intentionem suam quae patet. sed ut i. dicamus ergo. declarat ... quod perfectio ...
... et ... anima ... sed declarat ... Consequenter
declarat quod anima est perfectio corporis sicut ... et perfectio sit alia ... et anima sit perfectio et tamen perfectio
corporis sicut in corpore est anima perfectio corporis. Consequenter declarat quod anima est perfectio uel natura et hoc in parte
capitulo ... in textu differentiam in parte ... dicit quod duo sunt modi corporis. quia quoddam
corpus est in se est ... et hoc quaedam sunt composita ut plantae et animalia. et quaedam simplicia ut elementa.
quaedam hunt principium sui motus in se. et sic quaedam corpora quorum formae est ab arte et corpus est sensibile ... et
patet quod anima non sit perfectio corporis nisi est perfectio corporis naturalis in parte ... quod dicit quod formae
quae est ab arte quandoque autem dat differentiam inter illas formas dicit quod forma corporis naturalis est substantia et
formam artificialis corporis est accidens. Consequenter declarat hanc particulam quae est instrumentalis et hoc habet uel partes.
in prima diuidit corporis naturalia in composita et simplicia et patet sententia. sed ut i. autem ergo. ex illa diuisione concludit
intentum. Consequenter i. multiplicantur remouet dubitationem quae ut i. et si ... recapitulat totam diffinitionem
et patet sententia. hic principium. sententia est patet est hoc dicit quod anima sit perfectio corporis compositi animati et dicit
corpus hic ... componitur ... necessarium est ... unumquodque ... corpus animato ad re-
frenandum ... et adaugendum ... dicit procedat ... non potest sine organis
quorum quaedam sunt necessaria ut ... adhuc ... et ad ... ... necessaria sicut
guttur et uenae in animalibus et quaedam sunt necessaria ut ... fiat ... sicut ... in
animalibus. ex quibus omnibus patet quod anima est perfectio corporis instrumentalis organica. Consequenter remouet
dubium. quia possit aliquis dubitare propter quid sunt plura organa formis distincta in animalibus sed in plantis
et dicit quod hic est quia animalia sunt fortiora et natura ad plura opera. et hoc declarat philosophus quod animalia ... mo-
uens oportet quod habeant organa motus et non solum neruos sed ... neruosa ... et ... illa ... dicitur
animati. Consequenter ... differentias ... adducit ut ... manifesta sit uniuersalis pro
diffinitionis. dicit philosophus quod in una diffinitione ponitur hoc quod est corporis instrumentalis et ponitur uiuens potentia ut uterque
hic diffinitio ualeat sit ... commissione ... Dicendum adhuc quod non multum differt
una diffinitio ab alia. quia eandem animam repraesentant. et hoc philosophus quod est dicit uiuens potentia non
solum intelligitur quod sit ad hoc ... ante quam ei adueniat anima et ... recipiat anima
et uitam. sed datur intelligi philosophus quod ipse uiuens potentia habet in se quibus actum uitae suscipiat.
et in philosophus quod dicit uiuens potentia id dicit talis ac si diceret corpus instrumentale inuenitur etc. Con-
sequenter quod ... hac diffinitione sunt declarata et dicit hoc est ergo diffinitio animae. Consequenter declarat de uirtutibus
animae. et postea dat intentionem suam. quae sic et patet sententia. sed exequitur de uirtutibus i. et dicamus quod hic

ps. 2. In prima docet quae et quot sunt partes vel virtutes animae. ibi ut in anima est docet ubi et qualiter ipsis insunt tres virtutes. ibi in opus autem. docet quod sunt operationes ab ipsis virtutibus egredientes. et tertia parte distinguit ipsas virtutes et partes suas. ibi in de anima. ...

[illegible]

animal quod est siccius. Et si fuerit contrarium actiuum et loco continentis contineatur ad corrumpendum fit cum
cum sufficiens corruptionis est. quod licet contrarium non fuerit sufficiens necesse est addi ad addendum scilicet
quod sit contrarium actiuum excellens. Et hoc est Sicut autem omne. Ex quo concludit quod est dicit una flamma,
propter quod uidetur quod maior flamma comburit minorem per accidens sicut in continendo eam mox in breui tempore
quam minor flamma non comburit in proximiori tempore. Et hoc non fit nisi per excellentiam. Ex quo concludit con-
clusionem quam est dicit. Unde necesse. Cum corruptio fiat a contrario actiuo excellenti quod oportet quod corruptio contingat in motu
Quantum est dicit Omnes autem sunt. Reducit corruptionem illam quae fit a contrario tali motu. Omnes
corruptiones aut simul aguntur et est in instanti, aut contrarie corruptiones simul aguntur et continue. Si tamen fuerit
corruptio uel aut uel sit per contrarium. quod omnis corruptio quae fit a contrario fit a continente. Hoc
ostendit per positionem medium. Omnes autem et ipsum explanat sic. quod transplantata a loco in locum
aut transeunt in imo loco quia in alio. Et hoc est contingens simul agatur contrario. quia motu contrarium
agatur medium contrarium et cum hoc est quod ubi fuerit ad transplantationem non in loco transplantationis generatio
habitus. Sed tamen mox plantam statim contrarium continet. quod propter hoc tamen motu motu locali augmenti
aut alterationis. Et hoc est Et propter hoc est ab nunc. Simul tamen per hoc cum corruptione naturalis hic descendit specialiter
ad inuestigandum de causis longioris uitae et breuioris. Et dicit in quo dicto ipse primo notando sic ut ibi
Quod autem corpus assignando causas. Primo in quo dicto quod ipse eruat eam igitur non est cum longio-
ris uitae uel minoris longae. Primo dicit quod animalia magna non de necessitate sunt longioris uitae et minora
breuioris uitae. nam equus est maior homine et breuioris uitae. Et parua diuersa sunt longioris uitae
quam magna. nam quod mures et animalia parua monentur in tertia anno. Hoc est Est autem. Quod
dicit quod plantae non sunt longioris uitae animalibus. quia quaedam plantae in tertio anno terminantur et sunt quaedam
animalia perpetuo continentia. Et hoc est Neque plantae. Quod est dicit quod animalia magis non sunt longioris uitae
quia animalia sanguinem habentia breuioris uitae. ut ostendimus de animalibus quae moriuntur in tertio anno. Item in tempore
et hoc propter defectum sanguinis. quia quaedam sunt longioris uitae et breuioris. et hoc non propter defectum sanguinis uel est
sufficiens. Et hoc Neque in modo. Quod dicit quod animalia habentia sanguinem non sunt uel longioris uitae animalibus
non habentibus. quia apes longioris sunt uitae quam sanguinem non habentia quaedam sanguinem habentibus. Et hoc est Neque
Quod dicit quod sanguinem non habentia non sunt longioris uitae uel sanguinem habentibus. quia multa talia in tertio
anno moriuntur. Neque illa quae multas habent operationes sunt longioris uitae non habentibus. Et hoc Neque quae sunt. Quod
dicit igitur frequenter agunt uita dicens quod frequentia habentia sanguinem sunt longioris uitae non habentibus. et pedes
habentia continentia non sunt et est quod maior in mediis longioris sunt uitae. et maius est dicens actio se-
cundum longitudinem sicut proponitur in praedictis et carentibus patebit. Et hoc est et in sanguine. Quod est
dicit Omnis autem. dat causas longioris uitae et breuioris. Et hoc in dicto. Ipsa supponit quaedam supra quae
fundat suam inquisitionem. Secundo ut ibi In magis. inquisitionem prosequitur. Prima parte dicit quod uita in animalibus
ubi est longitudo est a calido et humido. Similiter in uirtutibus est a calido et humido. senectus quae in animalibus
in frigido et sicco. sic et mors sunt. Et hoc determinat talis uita excellens corrumpit uires excessus contrarium.
calido et humido frigido et sicco ad inuicem agentibus et patientibus constituit aliqua. Quae necesse est aliquem
corrumpi. et se inuicem secundum. Et hoc est Oportet autem. Quod est dicit Unde oportet causas longioris uitae et bre-
uioris inquirere. Et dicit hoc in dicto. Ipsa agitur causas longioris et breuioris uitae in talibus. Secundo ut in Dico autem. causas lon-
gioris uitae explanans. Prima in dicto. In primo dicit. de causis longioris uitae et breuioris in talibus. Secundo ut in Sicut
talibus. Dicit Assignans. Prima in dicto. Ipsa dicit eum humidum est cum uitae longioris. Secundo ut in Est quid.
de causa eius calidum de cum longioris uitae. Prima in dicto. In primo declarat continentiam humiditatis quae est cum longi-
oris uitae secundo ut in In multitudine. De quantitate humidi. In prima parte dicit quod humidum non debet facile
et aereum est cum longioris uitae. Et hoc sic est quia pinguia de facili non putrescunt propter humidum ae-
reum quod est in eis. Et est quies in talibus locis igitur uita in eis non inducatur putrefactio quod frigus est in
talibus humoris de talibus putrefactionem. Quod dicit quantitatem humidi. Hic dicit quod humidum non debet esse paruum
quia parua humiditas de facili siccatur et consumitur. Sed debet esse sufficiens. Adhuc quod sit cum longioris uitae
Unde et magis animalia et plantae ideo quod magis habent de humido aereo diuturnius uiuunt ut dictum est prius.
Et hoc est Neque tamen. Et quod ad possumus credere quod multitudo humidi sola est cum sufficiens longioris ui-
tae hic remouet dicens quod adhuc quod humiditas sit cum longioris uitae oportet quod sit sufficiens et non
de facili siccatur non desiccatur. Et hoc declarat per signum. aliqua homines sunt longioris uitae quam quaedam ani-
malia. scilicet plus de humido habentibus. Et hoc quia quantitas humiditatis corporis quantitate humiditatis hominis excellat.
Non tamen quantitate quia humiditas hominis est maior difficilius desiccatur et in fine quam corporum humidorum. Et hoc est Non
in corpore. Quod ostendit dicens calorem. calidum et calidum humidum est cum longioris uitae dicens quod est calidum
pingue quod de facili non siccatur sed firmiter consistente non de facili desiccatur frigidus uel siccus. compli-
cet et in quibusdam est in calidum cum longioris uitae. et in quibusdam est humidum cum uitae breuis. Et sic declarat
quantitatem caloris quae est cum longioris uitae. Et hoc est Est autem quidem. Quod est dicit Id quod. dicit quantitatem
caloris dicens quod non debet esse multus sed parua. quae debet esse cum longioris uitae in uiuentibus
parua non debet esse quia extinguitur statim a contrario corrumpente calorem tamen in uno in quo
prefectus uel non inducitur corruptio. Aut dictum est quod uita prima calidus ita quod dicitur est sed
uel quod primo. Si autem fuerit prima non habet desiccare calorem et consumitur humorem in quo fundatur calor
uitae consumatur. Unde dicitur quod in talibus dictis pertinet homines consumptionem et ideo magis laeduntur
quam in eis non habent ad quod per se fiat operationes excitare se mediante calore consumit ad
partem humidi corporis et consumit quia consumptum consumitur et est cum uita. Et superfluum non debet esse in
calido. quae calidum superfluum corrumpit uitam. quod non contra uel est prope. ut patet in eis quae superflue emit-
tunt semen propter nimiam caliditatem cito senescunt et corrumpuntur. et semen est superfluitas quae cum
superflue abundat prolixitatem secundum cum desiccatur. Et hoc manifestum pollet hoc tamen. Semen
est superfluitas ultimae digestionis. Sed superfluitas dicitur duobus modis aut naturae aut humoris. Superfluitas
humoris dicitur in corpore in quantum degestae superfluitas non est prope. sic in calidum quod mittit
in semen membris. quia quod humidum in aliis membris calidis fluxu et multum repellit ad membra ge-
nitalia. quae in digestione in semen formatur. Et propter humiditatem calidis uelociter digeritur

in corpore talium animalium. Et est non calidum in quibus assumpsit quod si fuerit nocumentum residuo superfluo
calore expellitur et consumitur per frequentes emissiones humores cibales male digestum ad quod non
habet conuersione est in digestione. Unde in aliis igitur non est multus calor nec multa emissio sed in eis se-
remanet magis dissolutiuo. Et sic maiori tempore uiuunt et minus senescunt. Et ideo dicitur quod
mulus longioris uitae est quam equus uel asina quia minus spermaticat. et feminae sunt longioris uitae
masculis quia multum accidit adeuntium. et passeres masculi sunt breuioris uitae feminis quia multum
coeunt. Et hoc est Ideo oportet finem. Causa quae autem etc. Dicit est in principio quod frequens accessus ma-
ris ad feminam est cum breuioris uitae. Sed magis quod impedimentum longioris uitae dicens quod omnia quae
fatigant masculos sunt cum breuioris uitae. Et ideo labor quia fatigat. nam labor calorem accidentalem
corpori adducit. Qui quidem corpus desiccat propter quod siccitas propter deas eius sit breuioris uitae. Et modus
talis est longioris uitae quam femina. Et hoc est Non. Et cum hoc est quia in maribus magis humida cum calore. Quia
longioris uitae quam in feminis. Et hoc est Aptius autem. Quod quia est. Quia prae de causis in uniuersali uitae longi
est hic singulariter causae exemplaris. Et dicit in dicto. In prima declarat causas exemplaris absolute. Secundo ut in Cum
autem. Declarat causas exemplaris in comparatione adinuicem. Prima in dicto. In primo de eum quae loco calidiori. Secundo
ut in In humidis. de causis breuioris uitae et est humido loco aquoso. In primo docet quod quae sunt in lo-
cis calidis et humidis sunt longioris uitae quam quae sunt in frigidis. Et propter eandem causam quia sunt multa in locis
calidis et humidis. Et est cum sufficiens calor et humor in locis talibus. Et hoc patet per signum quia serpentes
et tales et coluber sunt maioris et longioris uitae in locis calidis et humidis quam in frigidis. Et in mari rubro
sic sunt longioris uitae quam in aliis maribus. Et multa propter calorem et humorem habundantia. Et hoc est
Sed quae sunt. Quod dicit de causis breuioris uitae exemplaris dicens quod quae natura sunt in locis humidis
et aquosis breuioris uitae sunt quam in aliis locis. Et hoc propter humorem loci aquosum quae de facili con-
gelatur et siccatur quod est quaedam contrarius motus. Non sunt ibi animalia magna propter defectum caloris exce-
dentis humorem et sunt pauca sanguinem ut in locis aquilonalibus propter maximam absolute uentorum.
Et hoc est In humidis. Et animalia quae sunt in mari sunt fuerunt congelabilia sunt non multum sicca et breuioris
uitae quam alia animalia. quae frigus augmentationem impedit. Sed uitam extremo non
tollit. nutrimentum et alimentum cuius uiuens uita corrumpit. quae calor sine uel non a
generatur per calorem deficiente multum reducitur super se consumendo humorem proprium. Quia consumpto
consumitur calor. Et per consequens non corpus. et corruptio non sequitur sicut maior flamma minorem quae
minor flamma consumitur sine modo proprio humore separato consumitur. Et hoc Neque congelabilia. Quod dicit
causas longioris uitae et breuioris in comparatione adinuicem quorum sunt esse dicens quod ambulantia sunt breuioris
uitae pedibus ambulantibus. Et hoc non propter multitudinem humoris. Sed propter humorem eius quod de facili corrumpit
propter siccitatem eius in frigiditate et desiccatione. Quod dicit quod animalia non habentia sanguinem sunt breuioris
uitae habentibus. quae in habentibus est magis de calore. Et hoc est Unde dicit est non in aquosis de ma-
gis exteriori in perfectione humoris aquosi uicinitas aeris diuersas quae si sic fuerit
longioris uitae talis aqua tantum habentia ut apes quae eius sanguinem et habent de humore
aquoso humorem ille exteriori et uicinus uincitur aeris dissoluentis in quo dissoluitur consumitur
et propria in loco pluuiali. quae non saluatur sicut non calida non fouet non producit. Unde
dicit quod plantae sunt solum dulce munit. Et hoc est Sed plantae et quae habent de causis longioris uitae in
plantis. Et hoc dicit in dicto. In primo dat causas longioris uitae et breuioris plantarum igitur. Secundo ut in
Id quod. dat causas longioris uitae et breuioris arborum. Dicit quod quaedam plantae sunt longioris ui-
tae et quaedam breuioris. propter quod in eis est humidum et calidum pingue et dulce. et de facili non siccatur
non consumitur. quae in eis plures diuersae et uiscositatem sicut sit in olerum uiscositatibus. Et hoc est Sed plantae.
Quod dat similiter causas uitae longae et breuis in arboribus. Et hoc Id. Prima dat causas longae uitae et bre-
uis in arboribus. Secundo ut in Comparatur. comparat plantas secundum genus et diuersa animalibus differentia. Prima
sic primo ponit suam intentionem dicens quod causa huius diuersitatis longioris uitae arborum. Et hoc est Deo.
Quod dicit quod plantae habent diuisionem partium ad animalia propter quod animalia discisa. quae plan-
tae multo tempore uiuunt propter renouationem partium corruptarum tam ramis quam radicibus. Secundo huius.
quae est uiuens non desiccatur nascitur in alio loco eius. Et est unde quod mediante corruptione ut
nascatur in loco eius. Sed hoc parte cum sint plantae longioris uitae. quae hoc in animalibus non contingit.
Quod est dicit Comparat etiam. comparat plantas ad animalia decisa. dicens in hoc quod sicut animalia decisa ui-
uunt et plantae. Secundo est dicit Decisa autem. comparat plantas ad alia decisa. Sed diuersa dicens quod al-
ia decisa non habent organa in quibus animalia manere non possunt. quae medium organis assumi-
tur necessarium et expellit nociuum sed quod saluat alia. nec habent uirtutem potentiae in membra or-
ganica generandi. non enim in membris organicis deputata. plantae uero decisae uiuunt uirtute in po-
tentia sufficiente membra necessaria generandi inaequali sui parte. Unde decisa plantae non indi-
gent per organa quibus fundamentum post omnium generationem et postmodum de planta. Et hoc est Decisa autem. In prima
hoc supponit quod cum longioris uitae sit calidum et humidum. Quomodo quae uero fuerit calidum igneum uel aereum
et uero fuerit humidum aqueum uel ac... Unde dicit autem quod calidum igneum et humidum aqueum sunt cum longi-
oris uitae. et adhuc potest sic aqueum. Quantum est illorum obiectum quae maxime congruit compositis
aliis sunt propriae causae longioris uitae et breuioris. Sed sunt hoc quantitates aquae et terrae. Quod
et humidum sit una causa longioris uitae et breuioris uitae est humidum aqueum. Sed ista caliditas
est cum longae uitae quae fortiter corrumpit ipse uita. Sed hoc caliditas igitur autem ad oppositum sic quod ista
caliditas et ista humiditas quae est multum difficilius desiccatur et frigefit est cum longioris uitae. Sed humiditas
aeris et tamen ignis est calida. Quod et est adiuuat ista caliditas et ista humiditas quae est aptior corpori quod
est cum longioris uitae. Sed humidum aereum et calidum igneum est calida. Quod est dicit neque tamen humi-
ditas tamen est sic est uitae longioris. Philosophus posuit uita est abundans longioris uitae actuum. quod quidem
corpus non inuenit extra ex multis eis sed ex multis habitus et aliquis in hominibus admodum humidorum.
Quod in ratione est longioris uitae est exhilarationibus operationis. Et adhuc potest dicere quod in ratione est cum longae
uitae et breuis non est aptius elementis. Sed ex propriis. Multitudo humidorum corporum operationum

r eyeor̄ ꝺ vita ⁊ꝑtōe adiuice. Au cū remota lõge uite ⁊ breuitatis aḡitur ut ē ⁊ h̄ ꝑ dom̄ calitatis ⁊ hũi. q̄ q̄ humis ē plis aquosa mltũ accidēt adn̄ aeis q̄ ꝺ fcali n̄ flant sic n̄ aer. ⁊ ē calitatis ignei aeri ī cōꝑua. cū q̄ ꝺ fcali nō ī fine. Et sic ꝑmiſso calīn ⁊ hūiꝺ ē cā longiois uite ⁊ breuiois fcale ē dcas nōes solue. que mlt̄ ad ꝯtrra.

Incip lib dc̄r ꝺ senecte.

1 Q̄ḋ ā ꝺ aīā ꝑ ſe ꝑ ẽ̄. Cū ī ꝺmo phie ꝑ q̄ phīc ſit ꝺtiare ꝺ aīā ꝑ q̄ ē actus ...

[illegible]

indiget lumine et plante non. cum enim dicit primo .s. tactus ... nullo et plante indigent nullo. sic et alia

et est super ipsum in quo nullum aliud non est medium in pluribus rebus; sic est in plantis et ideo plante non indiget sensu

quod distinguit cibum. alia enim indiget sensu per quod comprehendit ... et in his existimantis recipere

licet nocivum et attrahit conveniens. ...

[illegible]

visibilem non autem esse propter apparitionem ydoli in oculo. Unde dicit: Hoc autem accidit. Ostendit eorum errorem quia apparitio ydoli non est in oculo secundum quod oculus est videns sed per quod est lenis, propter quod ista apparitio non est visio. [illegible] Primo ponit [illegible] passio [illegible] illa apparitio ydoli est in oculo secundum quod oculus est lenis [illegible] passio sit apparitio ydoli [illegible] perspicuum sit lenis [illegible] apparitio accidit in oculo secundum quod est lenis [illegible] perspicuus [illegible]

[illegible]

i instru͞m sensitiuu͞. ideo dicit qui autem quod dicitur quo non agens dicitur quod non agens est in ipsis sensibilibus [illegible] in ipso est et hoc dat intelligere [illegible] dicit eo. qui
dicta dicuntur [illegible]. ut [illegible] contrarius notificare non [illegible]. unde dicit. de
colore. dat modum agendi et quod in agendo sensibilibus [illegible] agendo et sensibilibus [illegible]. s. de colore. et
[illegible] aliorum sensibilium. et quod [illegible] determinandum ne circa [illegible]
dicit [illegible]. unde dicit. est medium. dicit quod [illegible] uno in. [illegible] actu suum
ultimum. [illegible] operatione instrumenti sensus. alio in [illegible] actu [illegible] sua [illegible]
de sensibus [illegible] et [illegible] continente corpora in suis [illegible] in actu [illegible]
sensus sic [illegible] sic perspicuum. unde dicit gadin [illegible]
perspicuum [illegible]. p. i. d. [illegible] de [illegible]. s. de colore. ista [illegible] agit de sen-
sibus aliorum sensuum. [illegible] agit de colore [illegible] dispositionibus
colorum. [illegible] ut color et non est uere color. ista [illegible] color autem extre-
[illegible] uero colore. iuncto [illegible] perspicuitas lucis in perspicuo non terminato est actus illius p-
erspicui [illegible] et ut color est et sic in corpore terminato perspicuitas lucis est uere color [illegible]. sic. ideo dicit
esse illud [illegible] lumine recepto in perspicuo non terminato quod est color perspicui. i. non uere color
sed ut color. et [illegible] actu. s. quod perspicuum fiat actu illuminatum [illegible] in corpore terminato est uere
color eius. ideo dicit [illegible]. [illegible] quod [illegible] perspicuitate in perspicuo non terminato ple-
na [illegible] lucidi est lumen illius perspicui. et [illegible] apparet colorem [illegible] illius lucidi est tenebr-
[illegible] perspicuo. [illegible] cum dicit. [illegible]. ne putetur quod perspicuitas solum sit in corporibus non terminatis
quod [illegible] magis [illegible] dicit quod perspicuum non est [illegible] corporibus non terminatis. ut aer et aqua.
sed est in omnibus corporibus non terminatis ut [illegible] et corporibus terminatis [illegible] non dico non
separata a corporibus. [illegible] in ipsis [illegible] magis et minus. quoniam magis in corporibus non terminatis quam terminatis et magis
in [illegible] quam [illegible]. [illegible] dicit gadin [illegible]. concludit [illegible] perspicuum non esse non separatum a cor-
poribus. sed [illegible] corporibus terminatis et non terminatis. [illegible] sic [illegible] perspicuum [illegible]
perspicuum [illegible]. [illegible] perspicuum non est non separatum a corporibus. [illegible]
non utique. [illegible] quod [illegible] ut color perspicui [illegible]
[illegible] quod non lucis perspicuitas sint in perspicuo non terminato est ut color eius. sed quod lux [illegible] in corpore
terminato et apparet in [illegible] perspicui terminati est uere color [illegible]. unde dicit color autem
[illegible] quod est uere color [illegible] extremitas perspicui in corpore terminato. et sic non [illegible]
[illegible] ad colorem non [illegible] ut color. [illegible] ad extremitatem perspicui
in corpore non terminato. color est [illegible] extremitas perspicui in corpore terminato. color non [illegible]
ut color est extremitas perspicui in corpore non terminato. [illegible] color e-
st extremitas [illegible] in extremitate [illegible] colore [illegible] ab omnibus
colorantis corporibus [illegible] perspicuum quod est in omnibus [illegible] plus et minus. [illegible] extremitas perspi-
cui in corpore terminato sed fuerit uere colorata [illegible] in corpore non terminato sed fuerit ut color. [illegible]
[illegible] minus [illegible] color [illegible]
[illegible] dicit [illegible] et [illegible] non [illegible] sic
[illegible] colorem [illegible] que [illegible]
[illegible] apparet. [illegible] quod color [illegible] extremitas [illegible] in extremitate [illegible]
[illegible] dicit [illegible] quod [illegible] natura coloris solum sit [illegible] superficie
corporis et non [illegible] dicit quod non intelligit colorem [illegible] extremitate corporis quod non pro
fundum [illegible] extremitas est [illegible] coloris [illegible]. et [illegible] de colore
quo ad suum [illegible] actum [illegible] et quo color est id [illegible] magis [illegible]
[illegible] actum suum [illegible] actum suum [illegible] speciale. et [illegible] actum
suum [illegible] actum [illegible] cum [illegible] actum [illegible]
[illegible] actum suum [illegible] non [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] quod [illegible]
[illegible] coloris [illegible]
[illegible] coloris [illegible] in superficie [illegible] profundo [illegible]
[illegible] in superficie [illegible] profundo ut apparet in albugine oui. album est ouum
[illegible] perspicuum non terminatum [illegible] terminatum [illegible] superficie [illegible] profundo. [illegible]
ultimum [illegible] color non coloris non solum [illegible] magis [illegible]
[illegible] in actu suum [illegible] perspicuitas lucis [illegible] quod non
[illegible] suum profundo [illegible] actu [illegible] colorem [illegible]
non est [illegible] in [illegible] extremitate autem est in actu. unde dicit [illegible]. [illegible] plus [illegible]
non [illegible] color est in extremitate corporum non terminatorum [illegible]
[illegible] et in extremitate corporum terminatorum [illegible] non [illegible]
[illegible] sic [illegible] color in extremitate est. [illegible]
[illegible] sic [illegible] in corporibus non terminatis dicit quod aer et aqua apparent colorata in suis extre-
mitatibus. aer est [illegible] admixtione uaporum apparet coloratus sicut patet de aurora. [illegible]
colorem non habet [illegible] non terminatum. et [illegible] apparet coloris [illegible] longe distantes et
[illegible]. sic patet in aqua maris [illegible] et in mari. ideo dicit et in corporibus. idem est in corporibus terminatis.
dicit quod in corporibus terminatis apparet color [illegible] extremitate [illegible] corporibus terminatis [illegible] coloris [illegible]
non [illegible] ut patet in uitro et cristallo [illegible] ut [illegible]
[illegible] unde dicit [illegible]. [illegible] concludit quod idem est receptibile co-
loris in corporibus terminatis et non terminatis. [illegible] extremitas [illegible] apparet color in corporibus. [illegible] non uolunt
[illegible] quod [illegible] ab illo loco [illegible] quod color est passio perspicui. cum est color apparet
in corporibus [illegible] non terminatis [illegible] non terminatis. cum color sit una natura et in [illegible] una [illegible] non proprio re-

receptibili. cum est proprium receptibile in corporibus habentibus colorem non terminatum sed apparentem tamen sic perspicuum
[illegible] perspicuum [illegible] proprium receptibile coloris [illegible] in corporibus terminatis [illegible] colorem habentibus et in color
passio perspicui est. sed [illegible] sic apparet color in extremitate. et [illegible] tenet [illegible]
et sic [illegible] maior [illegible]. unde dicit perspicuum. ponit [illegible]
dicit quod [illegible] extremitas est color [illegible] colorem [illegible] coloris [illegible] ab omnibus corporibus colo-
ratis [illegible] perspicuum [illegible] plus et minus in omnibus corporibus recepte. ideo dicit [illegible] plus [illegible]
[illegible] color sit in extremitate ut [illegible] et perspicuum est in
extremitate corporis ut [illegible] perspicuum [illegible] est color [illegible] coloris et [illegible]
coloris [illegible] ab omnibus corporibus coloratis. unde dicit quod color [illegible] distincto coloris
[illegible]. concludit quod color est extremitas in perspicuo in corpore terminato [illegible] ad colorem [illegible] et in cor-
poribus non terminatis [illegible] ad colorem non [illegible]. [illegible] dicit et [illegible].
[illegible] color [illegible] in cor-
poribus terminatis ut color [illegible] extremitate [illegible] in corporibus non terminatis quod color apparens
in ipsis apparet [illegible] extremitate quod non est ut color [illegible] magis ut color [illegible] color extreme
[illegible] aliud [illegible] quod perspicuum non terminatum [illegible] inuisibile [illegible] dicit [illegible]
colorum. et [illegible]. [illegible] agit de extremis coloribus. [illegible] de aliis agit de mediis. De colo-
ribus [illegible] extremis [illegible] quod sicut perspicuitas luminosi in perspicuo non terminato sit lumen [illegible]
[illegible] tenebra. sic perspicuitas luminosi in corpore terminato sit albedo. [illegible]
[illegible] quod [illegible] nigredo. [illegible] dicit me-
dium [illegible] concludit quod [illegible] medium [illegible]
[illegible] concludit [illegible]. unde dicit de aliis. agit de coloribus mediis [illegible] dat [illegible]
[illegible] dicit quod [illegible] de aliis coloribus ut de mediis [illegible]
[illegible] determinandum est [illegible] mediorum colorum et [illegible]
[illegible] opinionem aliorum de ipsis coloribus me-
diis. [illegible] opinionem [illegible] modum [illegible] me-
dii coloris [illegible] opinionem aliorum. [illegible] modum [illegible] quo ad nos.
[illegible] dat opinionem unam. [illegible] dat opinionem aliam. [illegible] opinione
[illegible] modum generationis medii coloris [illegible] opinionem illam. [illegible] declarat
modum generationis medii coloris [illegible] eandem opinionem [illegible]
[illegible] cum duo extremi colores sic se habent adinuicem quod neutrum est per se uisibile [illegible]
[illegible] extremus est inuisibile [illegible] non erit album non nigrum sed
habebit aliam speciem coloris [illegible] ex albo et nigro. et sic erit [illegible] opinionem ponens
colores medios generari ex extremis aliis [illegible] extremis. s. albo et nigro. et [illegible] mo-
dus generandi colores medios [illegible] opinionem [illegible] ex corporibus [illegible]
[illegible]. unde dicit [illegible] modum generationis medii coloris [illegible]
[illegible] opinionem. et [illegible] modum generandi medios colores [illegible]
[illegible] medios colores [illegible] non. [illegible]
[illegible] species colorum mediorum [illegible] opinionem. et quod multiplicatur
[illegible] coloris medii [illegible] proportio extremorum colorum [illegible]
[illegible] dicit. [illegible] quod extremi colores. s. albedo et nigredo [illegible]
[illegible] proportionem ut se habent [illegible] ad duo. [illegible]
[illegible] proportionem ut se habent [illegible] aut [illegible] proportiones [illegible] et tales extremi
[illegible] proportionem [illegible] proportiones diuersas generant medii colores diuersi
[illegible] proportione [illegible] adinuicem [illegible]
[illegible] magis [illegible] colores [illegible] et [illegible] colorem medium
unde dicit [illegible] colorum mediorum [illegible] delectabiles [illegible] non. et [illegible] possibile [illegible]
[illegible] dicit quod [illegible] in coloribus medius [illegible]
[illegible] proportione [illegible] delectabiles [illegible] hanc opinionem
[illegible] colores medii esse delectabiles qui [illegible] proportione colorum extremorum
[illegible] color [illegible] et puniceus. [illegible] proportione [illegible] delectabiles [illegible]
[illegible] proportio. [illegible] colores [illegible] proportiones adinuicem
et quosdam non. [illegible] quod omnis color est proportionalis [illegible] dicit [illegible]
quod [illegible] omnes colores adinuicem [illegible] proportiones [illegible] quosdam habere
proportiones ordinatas [illegible] alios uero habere proportiones inordinatas [illegible] et tales non esse
delectabiles [illegible] proportione [illegible]. unde dicit [illegible].
[illegible] esse unum modum generandi colores medios. unde dicit [illegible] dat modum
generationis colorum mediorum [illegible] opinionem aliam. [illegible] generatione medii coloris [illegible]
illam opinionem. [illegible] dat modum generandi [illegible] species. [illegible]
quod non. [illegible] opinionem [illegible] sic procedit. [illegible] dat modum [illegible] quod duo co-
lores extremi in se habent adinuicem quod una [illegible] generatur medius color [illegible]
modum [illegible] color [illegible] apparet [illegible] colore [illegible]. ideo dicit
gadin [illegible]. [illegible] modum generandi colores medios [illegible] quod [illegible]
[illegible] unum colorem magis apparentem [illegible] aliud minus apparentem ut [illegible] resul-
tet [illegible] proportio media [illegible] magis delectabilis [illegible] aliorum extremorum. ideo dicit gadin.
dat [illegible] cum aliquis uolunt [illegible] apparere [illegible] colore [illegible] in aere [illegible]
[illegible] in aqua [illegible] colorem uolunt [illegible] colorem. ut patet [illegible]
[illegible] et quod aer [illegible] colorem et recipiat [illegible] ut dicit eo. [illegible]
[illegible] colorem [illegible] colores [illegible] nubes [illegible]
[illegible] dicit gadin et sol. dat [illegible] quod sol [illegible] apparentie albi [illegible]

caliginis siue fumi caliginosi ad albedinem vel ut generantur colores punicei. Quod autem dicit nihil est dicere generationem coloris medii per superpositionem, et cum quando colores medii sunt delectabiles et quando non. Et hoc secundum eandem opinionem tenentes quod species colorum mediorum multiplicentur. Per hanc opinionem eo modo quo per primam, scilicet secundum proportiones multiplicationis colorum adiunctorum ex quibus generantur medii colores. Color enim superveniens habet quandam proportionem ad colorem cui supervenit per quam scilicet proportionis multiplicitatem multiplicantur colores medii. Et quia ista proportio sunt decentes et bona sunt colores medii delectabiles. Aliquando autem colores aliqui omnino nullam habent proportionem aliquam non proportionem decentem et [illegible], et tunc quicumque color apparet mixtus ex hiis non est delectabilis. Quod autem dicit dicendum vero determinat modum apparitionis medii coloris quo ad hoc, et dividitur illa in 2. In prima determinat modum apparitionis coloris simpliciter destruendo opiniones quasdam antiquorum cum hoc; in secunda ibi de anterioribus determinat modum apparitionis colorum mediorum per duas opiniones procedens. Et primo dicit quod inconveniens est dicere sicut dixerunt antiqui, scilicet colores esse quasdam defluxiones in medio successiuas quas et illi per defluxiones vel decisiones. Et propter hanc causam colores videri. Puta est quod colores apparent visui per emissiones lucis ab eo ad visum et nulla fit mentio de specie coloris in medio usque ad organum visus quod est inconveniens dicere. Secundo dicit omnino enim dat causam huius inuectionis contra primam opinionem cum hoc dicto quod omnis sensus fit per contactum sensibilis cum organo sentiendi, et ille spiritualis [illegible] non fiebant sensus per contactum talem [illegible] non sunt [illegible]. Et propter istum contactum debet esse spiritualem, planum est quia species sensibilis est immutat sensum est [illegible] quodammodo. [illegible] non tangeret [illegible] spiritualis. Unde [illegible] dicit quare tibito quod melius est ponere visibile videri per multiplicationem continuam specierum usque ad organum visus [illegible] sensus fiat per contactum et non per defluxionem. Secundo [illegible] dicit [illegible] corporalis fit in eo [illegible] motu [illegible] spiritualis [illegible] motu [illegible] tempore et non subito. Intendit quod [illegible] est quod [illegible] colores non apparent nobis per decisiones sive per defluxiones aliquas [illegible] corporales a re visibili usque ad oculum vel ab oculo usque ad rem visam ut dicebant quidam, sed per multiplicationem subitam speciei in medio vel in sensu [illegible] spiritualem [illegible]. Secundo dicit inconveniens esse dicere sicut ipsi dicebant cum hoc et primo [illegible]. Secundo dicit omnino enim, hoc probat sic: omnis sensus fit per contactum sensibilis cum organo sentiendi [illegible] apparent [illegible] non in tempore sed subito, et per decisiones [illegible] ponebant antiqui fieret in tempore cum sit corporalis [illegible] ex quo [illegible] melius est visum fieri per subitam multiplicationem speciei sensibilis in medio et in sensu et per quendam contactum spiritualem et subito sensibile tangere organum visus quam per decisiones [illegible]. Hoc [illegible] post medium sunt [illegible]. Secundo dicit quare subito [illegible] et [illegible] necessitas continue [illegible] est propter quod immutatio visus non [illegible] in tempore sed subito. Quod autem dicit de [illegible] determinat modum apparitionis mediorum colorum per opiniones duas procedens. Et primo secundum primam. Secundo secundum secundam. Intendit quod [illegible] est quod quidam secundum opinionem primam magnitudo extremorum colorum propter suam paruitatem est insensibilis, sed est in quo illi colores extremi [illegible] ad sensum movent visum et intelligitur [illegible] ut propter paruitatem [illegible] simul et [illegible] colorum extremorum [illegible] quod motus illorum colorum sit unus in sensu [illegible] simul apparent [illegible] sunt duo [illegible] sic procedit. Secundo dicit quod sic [illegible] a coloribus extremis [illegible] necesse est supponere magnitudinem [illegible] insensibilem propter paruitatem [illegible] et in quo [illegible] videtur [illegible] in sensu. Secundo dicit ut de apparentia exponit [illegible] insensibiliter [illegible] quod propter paruitatem [illegible] et [illegible] extremi colores [illegible] unum motum in sensu facere [illegible] quod est diuersi coloris propter [illegible] paruitatem [illegible] apparet unus color, et hoc est et unum punctum. Sic igitur ponebant apparitionem colorum mediorum [illegible] magnitudines ponentes [illegible] colorum mediorum [illegible] ab eis [illegible]. Secundo autem [illegible] quod in hac opinione nulla est necessitas [illegible] ut ponebat [illegible] quia nulla magnitudo [illegible] nulla est magnitudo colorata [illegible] distantia sicut magnitudo [illegible] videtur. Et propter istam opinionem [illegible] destruere [illegible] hoc autem quod iste modus apparitionis nullam habet necessitatem. Quod autem dicit [illegible] determinat modum apparitionis mediorum colorum per aliam opinionem [illegible] quia posita illa opinione color superueniens [illegible] mobilis [illegible] colore [illegible] non est [illegible] ut apparet [illegible] color [illegible] eo modo apparet [illegible] color aliquis medius [illegible] color superueniens [illegible] color [illegible] superueniens ut [illegible] album [illegible] nigrum [illegible] color medius [illegible]. Et [illegible] iste modus probabilior [illegible] generationem coloris medii [illegible] ad [illegible] duas opiniones adiunctas. Quod autem dicit [illegible] dicit quod [illegible] nulla magnitudo colorata sit insensibilis [illegible] omnis est visibilis [illegible] opinio [illegible] non [illegible] suppositum [illegible] opinionem [illegible] ex [illegible] commixtio colorum mediorum [illegible] per [illegible] destructa est prima opinio, et secunda [illegible] apparere colores medii [illegible] dicit [illegible] apparet [illegible] color [illegible] et medius [illegible] extremos. Et hoc secundum opinionem primam [illegible] colorum extremorum propter paruitatem insensibilium [illegible] nulla magnitudo colorata sit insensibilis [illegible] prius. Quod autem dicit [illegible] hic dat opinionem [illegible] generationem medii coloris [illegible] opiniones aliorum [illegible] et dividitur in 2. In prima dat opinionem [illegible] generationem medii coloris [illegible]; in secunda ibi [illegible] opiniones duas. In 2. [illegible] dat modum generationis medii coloris per duas species. Et hoc secundum opinionem primam. Intendit quod [illegible] est quod commixtio corporum [illegible] in toto [illegible] commixtionem necesse [illegible] mixtio colorum extremorum [illegible] ordine mixtorum et [illegible] fiunt miscibilia in mixto [illegible] est mixtio corporum [illegible] minima manentia in mixto propter paruitatem in sensu ut [illegible] colores medios [illegible] colorum extremorum propter suam paruitatem insensibilium [illegible] est mixtio corporum [illegible] miscibilium in toto [illegible] colores medii [illegible] ex coloribus extremis manentibus propter paruitatem [illegible] ex coloribus extremis [illegible] adiunctis [illegible]

[illegible] propter [illegible] Secundo dicit [illegible] proportione [illegible] est quod [illegible] colores medii [illegible] non sunt [illegible] secundum quod est mixtio corporum [illegible] paruitatem in sensu [illegible] sic [illegible] colores mixti [illegible] Quod autem dicit illo est [illegible] prima [illegible] mixtio corporum [illegible] minimis [illegible] propter suam paruitatem in sensu quia [illegible] miscibilia [illegible] ad minima [illegible] sicut [illegible] et [illegible] minima [illegible] commixtio non [illegible] opinio prima [illegible] colores medios [illegible] colorum extremorum propter paruitatem insensibilium [illegible] minima [illegible] miscibilia, ut scilicet homo in homine et equus in equo. Et [illegible] in homine [illegible] hanc [illegible] destruit [illegible] unum hominem [illegible] uni equo [illegible] non [illegible] unum hominem uni homini. Quod autem dicit [illegible] dicit [illegible] quia [illegible] miscibilia [illegible] in toto [illegible] non [illegible] que dividuntur ad minima [illegible] dividuntur [illegible] commiscentur commiscentur in toto, quo [illegible] generationem [illegible] in toto quia [illegible] minima [illegible] miscibilia [illegible] in [illegible] generationem [illegible]. Quod autem dicit [illegible] necessitate [illegible] dicit quod [illegible] necessitate [illegible] colores medios commisceri [illegible] et intelligit [illegible] generationem [illegible] quia mixtio colorum [illegible] mixtionem corporum [illegible] duo [illegible] coloris, scilicet lux et perspicuitas [illegible] corporum [illegible] necesse est [illegible] commixtio colorum [illegible] mixtionem [illegible] primorum. Quod autem dicit et hec causa [illegible] opiniones aliorum [illegible] generationem mediorum colorum [illegible] Secundo dicit [illegible] et [illegible] colores a coloribus extremis [illegible] medii [illegible] ut voluit [illegible] opinio [illegible] colorum extremorum insensibilium propter paruitatem ut voluit prima. Secundo dicit non est [illegible] sic [illegible] medii generandi colores medios [illegible] apparet color mixtus [illegible] et [illegible] et [illegible] modum [illegible] modus est [illegible] aliorum non [illegible]. Quod autem dicit multa autem [illegible] modum generandi colores medios per species. Et hoc secundum opinionem primam [illegible] generatio medii coloris multiplicatur [illegible] multiplicatur [illegible] colorum adiunctorum quod est colores medii commiscentur [illegible] et bona [illegible] et hii sunt delectabiles [illegible] extremis [illegible] adiunctae [illegible] et hii medii delectabiles non sunt [illegible] extremis [illegible] adiunctae [illegible] colorum mediorum generatorum [illegible] 2 opiniones procedens [illegible] multiplicatur [illegible] colorum extremorum quo [illegible] colorum mediorum generatorum [illegible] quia [illegible] in quo [illegible] species colorum mediorum [illegible] magis [illegible] proportiones [illegible] multiplicatione [illegible]. Quod autem dicit [illegible] species colorum et saporum et sonorum [illegible]. Quod autem dicit [illegible] epilogat [illegible] colores [illegible] colores [illegible] medii. Destruxerunt [illegible] hanc [illegible] et [illegible] sensibilium [illegible] sono [illegible] et [illegible] et intelligendum est quod [illegible] sapore [illegible] et odore [illegible] et intelligendum est quod non [illegible] sono [illegible] sua generatione [illegible] sono [illegible] est quia [illegible] non immutat sensum [illegible] generationem [illegible] sua [illegible] de sono per suam generationem [illegible] et [illegible] generatione [illegible] est [illegible] generatione [illegible] generationem [illegible] et [illegible] et modum agendi [illegible]. Secundo [illegible] dat [illegible] quod [illegible] de sono per suam generationem [illegible] et intelligendum quod [illegible] generationem [illegible] sensibilium [illegible] Secundo dicit [illegible] dat causam [illegible] quia odor et sapor [illegible] eadem passio [illegible] quia habent [illegible] et eadem [illegible] humidum et siccum [illegible] necesse est [illegible] odore et sapore [illegible]. Quod autem dicit [illegible] dat modum agendi [illegible] quod [illegible] sapor [illegible] odor [illegible] dat [illegible] quia [illegible] saporis [illegible] odoris [illegible] nobis [illegible] odorabilium [illegible] de sapore [illegible] odore. Hanc causam [illegible] dat. Secundo dicit hoc autem, dat causam huius [illegible] quia nos habemus sensum olfactus peiorem aliquibus animalibus [illegible] aliis sensibus [illegible] habemus certissimum inter omnia alia [illegible] sensus [illegible] saporis est magis nobis manifestus quam [illegible] odoris [illegible] sapor et olfactus [illegible] odor. Et intelligendum est quod [illegible] nos habemus olfactum peiorem aliis animalibus et [illegible] aliis sensibus [illegible] quia nos habemus [illegible] olfaciendi [illegible] humidum [illegible] calidum [illegible] in nobis [illegible] sensus [illegible] non [illegible] non [illegible] odoris [illegible] tactum [illegible] sicut [illegible] quia [illegible] inter omnia animalia aquis [illegible] et [illegible] in nobis, scilicet [illegible] olfactus [illegible] nos habemus tactum certissimum [illegible] excellentius [illegible] omnia animalia [illegible] ad [illegible] proportionis miscibilium [illegible] proportionis [illegible] nobis [illegible] et [illegible] non [illegible] non [illegible] est [illegible] sensibilia [illegible]. Quod autem dicit [illegible] et dividitur [illegible] in 2. In prima determinat de sapore. In secunda ibi [illegible] de odore [illegible] in 2. In prima determinat

de sapore sic. et sunt in quadam colores de tribus saporis. In parte a preter declarat quod sit sapor investigans
hanc diffinitionem saporis. scilicet quod sapore humidi aquei sicut passio humidi aqui passiva a sicco terreo per ad
agens. et dicit hoc primo i. d. et prima investigat proprietas huius diffinitionis. et sunt l. quadam que ipsius diffinitione co
duxit. et manifestat: primo ad hoc i. d. In prima declarat quod humidi aquei non sufficiat ad agendum saporem. sed
solum prime inde adiprim. et sunt i. quadam que non accidit. declarat quod omnis humidi aquei tamen non
sufficit ad agendum saporem sed necesse est sicce terrei. In prima parte sic procedit. primo ponit quod intendit probare
dicens quod non aqua vult est insipida. hoc est quod humidi aqui dicit nullum habet saporem. sed est prime
materie saporis. pro eo dicit necesse. quod plures sunt aque sicut humidi aquei. alii habet ergo sapores
tamen in se. ...

[illegible]

vii sapores [illegible] colores [illegible]

varium proprium sic et non colores extremi nisi duo sunt sapores scilicet dulce et amarum inter quos sunt v sapores notabiles quorum scilicet saporum mediorum unus est equidistans ab utrisque extremis. alii autem sunt inter ipsos extremos et illum medium equidistantem ita quod duo sunt ex una parte inter illum medium et unum extremum, duo autem ex alia parte inter illum medium et reliquum extremum. isti sunt sapores notabiles [illegible] alii sapores [illegible] sic ergo species saporum notabilium sunt vii. sic et species colorum [illegible] in utrisque saporum et colorum [illegible] in numero est septenario [illegible] sapores medios v scilicet salsum qui valde appropinquat sapori extremo qui est amarum, ponticum acetosum et stipticum et acutum qui sunt medii inter dulce et amarum [illegible] colores medios v scilicet lucidum sive flavum puniceum [illegible] viride et [illegible] qui sunt medii inter album et nigrum [illegible] color semper medius aut sapor sit medius inter extrema non est certum [illegible]

[illegible]

so i. si quis ponat [illegible] conclusionem concludit et affirmat [illegible] sapore [illegible] odor est [illegible] passio [illegible] saporabili [illegible] sapores [illegible] odoris [illegible] sapo[rabile] [illegible] odorem [illegible] olfactus non solum in aere sed in aqua [illegible]

[illegible]

odoris ad saporem. Et relinquitur quod quidam odores saporibus proportionantur et quod possit esse dubium cui odores sint proportionales saporibus amaris ideo dicit: hoc est, dico, et amaris. Dicit quod est dicendum odores putridos esse proportionales saporibus amaris. Et hoc quia sicut amari sapores sunt difficiles gustui et nocivi, sic putridi odores sunt difficiles odoratui [illegible]

[illegible]

respectu et inter gustum et tactum ex alia parte quia licet utrique illorum [illegible] sic ponit
[illegible] in medio [illegible] aliorum sensuum [illegible] olfactus [illegible] medie
[illegible] ex una parte [illegible] per medium [illegible] et audire
ex alia parte. [illegible] odorabile [illegible] passio [illegible] sensus [illegible]
[illegible] aliorum sensuum odorabile [illegible] odor et passio [illegible] et passio saporis.
[illegible] odor [illegible] sapor [illegible]
[illegible] odor ex alia parte [illegible]
[illegible] et audire [illegible] odor [illegible] per medium [illegible] sensus [illegible]
[illegible] medium [illegible] odorabile [illegible]

[illegible]

me impedit licet sua actio fiat sepius sine strictura. ut. C. si tetigerit pedibus. quare cum dicit sepius utitur iam dicte solutionis respondet obiectionibus addendo quoniam similiter se habet duobus quibus hic prima et minima quod latet sensum [illegible]

[illegible]

q2 sufficiente medium sicut si fuerint adhuc loca et magis ad albedinem de celo et inde philosophus dicit
ipsum supponi hic magis patenter. q2 alibi planum est quod modo maior impedit minorem. deinde cum dicit quando non
miscentur tollit quandam cavillationem circa iam dicta notandum. potest enim aliquis dicere quod sicut duo motus sunt
equales eodem tempore in invicem et sic quasi unum corpus per commixtionem. et sic in illo mixto posse sentiri
...

[illegible]

si partes magnitudinis essent insensibiles non sentirentur. hoc est possibile sentiri quod est in actu per se suam partem. [illegible]

[illegible]

Depuncta. [illegible] ... sic non sicut duo. Incipit sua solutione. [illegible]

[illegible]

... et sic finiatur totalis iste liber.

De generatione autem et corruptione. In isto libro intendit agere de corporibus generabilibus et corruptibilibus. et dividitur iste liber in duas. In prima declarat de corporibus generabilibus et corruptibilibus simpliciter [illegible] generabile et corruptibile [illegible] ... amicitiam ... De generatione et corruptione ... Vtrum utrique de generatione et corruptione. [illegible] ... necesse est alterationem ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

alīi reducit ī actū. cor̄ g̃ sem̄ oīo dicto q̄ certū n̄ ē mag̃ dr̄. q̄r aūt ē ad icorpe-

ū sic pū̃t ł passio. [illegible]

[illegible]

Cū in d latere palogismi. [illegible]

[illegible]

hec autem est ignis. Sunt enim aliqua que habent esse diminute et multum, quod scilicet plus habent de minori et minus de ... horum autem generatio est generatio quedam et corruptio quedam ... Sic Parmenides estimat ... Parmenidis. Hoc autem aliud ... Uno quidem modo ... Alio autem modo ... Unde autem magis ...

[illegible]

pauci post corporeis diaphonicis ... in quibus ... et accidentia ... In huiusmodi ... Sed aut non est ... Contingit ... Cetera autem ... De augmento autem reliquum ...

[illegible]

sz i ali h sc ultima . i . n . cu e tinea r puct terminat corpus . quu terminat rem

r sic i e m caua h ultia . ita r m n e ple sepai nz a for. subi nz accn. Contingit

h i ista qda evolatoi exmediatne ... s . gnone sz evente i actu . Si enim

gnio sit eptm ... sz accn . sic a ee e ac actu ... gnio sit evente

re actu . ...

[illegible]

Amplius a li tal h pont ... adicd ... e fi aug fier ex hunc mag ...

actu ... z h phat p diffone aug . Si e augmte est

additamte mag ... ad h q fiat aug mag ...

sit mag ... n ee augmtnud sz gnio . Susceptd unq .

h dicit mod aug dimi ...

z pcedit sic ... suppont duas ... augmtu

so ut i necce e au i corpo ... dat g ... mag

gitud z dimi ... susceptd e ... mag augetes ... sit augmtm .

Vndr unq . h pont duas ... z dimi dimi .

... apli a . pont ... sit aq adueiete . z dim ...

Ssicce e . h plos ... au qm h ...

... augete ... qret a qs ... po dat opione

sua . so remou ... si n ungit e dic . opposito

e tal . Si augmto sit aq adueiete . au h est adueiete corpo au i corpo . sz

... ut ur e ipie . Si e adueiete i corpo cu h adueies n plt ...

... forme agede ... sepan ... z mag ... h a u p iphare .

Si a i adueies sit cor er duo cor i loco eode ... adueies ... adueit . cu em

hi unio n fiat p posone ... sit ... i ibibitu ... z q

... penetrer ... eude locu ... n fiat

alq adueiete . Sz nec sic augt . h remou ... eidu di

... q no sit augm adueiete aq n corpo n i corpo ...

[illegible]

et quo modo non. dicens quod est ut sic sanum. dicta a sic enim continue dicit. Hec autem species quia cum decem
et quadam aquam semper dum vivit nutrit non autem semper augetur. docet quod dum per se augetur. Tertio
quod dum per se species quod vocat in mixto potens est convertere cibum in se non augmentatur. cum autem
cibus convertitur in debilem mixtum in se non amplius augetur sed diminuitur. et est paulatim debilitatur quousque scilicet corrumpitur. et dat exemplum de vino mixto aqua cum vino. si est multum de
vino appositum pro eo quod aqua dicitur vinum augeri. sic gutta dicitur vinum augeri. et quando
potest esse super aquam convertendo ipsam in se non tamen dum dicitur vinum augeri. sed in tantum potest
apponi de aqua quod vinum non potest hoc facere sed ipsa aqua potest esse super vinum. et tunc paulatim diminuitur sic vinum et dicetur potius aqua augeri. Species autem. ne crederet aliquis quod similiter cum diminuitur alia diminuerentur sic species sic sermo dicit quod non. ¶ Quoniam autem primum. Intento
in hac parte est declarare de generatione et corruptione, alteratione et augmento. et cum quod hic faciat declarat de quibusdam
de quibus necesse habet declarare cum primum intentum. scilicet de contactu. actione et passione et de mixtione.
unde dicit primo. Ista declarat de hiis eadem et tractat ad finem libri. Secundo de primo contactu. Prima
in duo. in prima de quo necesse est de hiis declarare cum primum intentum. et in alia procedendo et tractando
de ipsis. Secunda ibi. Si ergo de ipsis incipit de ipsis agere. primum ostendit sic. cum principia
dicuntur agere de ipsis corporibus simplicibus et de ipsis et simplicibus corporibus ut sit cum illis nobis.
et si sit ut sit generabilia et corruptibilia an sempiterna. et si sit generabilia et corruptibilia ut se invicem
an agat sive secundum hunc sit ut in eorum generatione cum sic sit primum intentum necesse est declarare
de quibusdam de quibus aliquid dicitur sive nullam mentionem declaraverunt. hoc autem est mixtio actio passio et
tactus. Circa ista sic procedit. primo ponit ipsa. secundo declarat necessitatem communem. Secunda
ibi. Secundo quoniam de admixtione. secundo quoniam de actione et passione. tertio quoniam de contactu. Quo ad mixtionem sic.
omnes ponentes elementa plura sive ponant illa plura quatuor scilicet corpora simplicia et alia generari ex hiis ut
posuit Empedocles. sive ponant illa generari et alia ex corporibus simplicibus et aliquis ut Anaxagoras et Leucippus
cum hiis vero diceebant. ut congregationem et segregationem. congregatio est et segregatio aliquid in quo est mixtio.
aut est segregatio mixtorum et quia scilicet necesse habent ponere mixtiones. cum quod illi de mixtione non dixerunt non necesse habemus nos de mixtione declarare. sic quod patet quod mixtio est
de numero dicendorum. Sed neque alterationem. hic de quo necesse habemus declarare de actione et passione. et sic omnes
concedentes generationem esse sive ponant generationem ex pluribus aliis sive ex uno necesse habent ponere actiones
et passiones. ponentes plura eo quod ponunt congregationes et segregationes. que non sunt sine actione
et sine passione dicunt ponere actiones et passiones. ponentes enim quia actio et passio
exigunt simile et contraria in formis. et ponentes necesse habent ponere actiones et passiones.
et quod hic sit non confirmat per sermonem Diogenis quia quod hic dicit verum. ipse enim posuit aquam in se
mutatam ad invicem et non simile cum non transmutatur cum aliud in se non est. non est aliud non
transmutatum tamen sed simile transmutatum ab uno in aliud. quia actio et passio simile in illa in
necesse est. et ita ponentes tamen unum elementum et ponant aliquid contrarietate illo necesse habent
ponere actiones et passiones. Ordo secundum hic removet quendam errorem. quia sic dixit quod agere
et pati cetera ut non necesse est habere ne putetur hoc esse verum de agente et paciente dicit
quod non sed solum et quod agit et patitur ad invicem. ita scilicet quod agens patitur et paciens agit. non
est hic in corporibus. cum enim celestia agunt in inferiora illa non tamen habent eadem materiam non est hic actio et
passio mutua. agens enim non patitur non paciens agit. Sed similiter. hic visitat utrumque dicere
quod adinvicem. et sic que per se agunt et patiuntur adinvicem necesse est tangere. quia est necesse sit
declarare de mixtione et de actione et passione necesse est de tactu declarare. et dicit necessitatem
convertit hic cum dicit necesse est. et concludit tamen de tribus ex eis dicit quapropter. Principium autem. hic declarat
que incipiet est declarare de ipsis ostendens quod incipiendum est a tactu. et hoc quia tactus communis est ad actionem
et passiones et admixtiones. que enim agunt et patiuntur tangere se ut tamen declaratum est et non convertitur. que
enim tangere se miscentur et non convertitur quia de tactu primo declarandum. ¶ Sicut ergo. hic incipit agere de
tamen declaratum. et dicit tractus. in prima agit de tactu et tactum in de facto autem. secundo de actione et passione et tertio
de mixtione autem. tertio de mixtione. In prima parte sic procedit. primo distinguit nomen tactus. secundo
incipit agere de ipso. distinguit sic quod dicens quod est sicut cetera nomina in talibus dicuntur in multis et ex parte in
dictis sive equivoce ac multipliciter. et per se sicut est de tactu quod dicitur multipliciter et per se. Sed tamen principium.
hic incipit agere de tactu. et primo primo modo est primum in talibus. secundo secundo modo est ipsum. ibi. Si autem et
alium secundo modo est ipsum ibi. Si autem et alium. In prima primo tangit rationem istius communis de tactu quod
tactus est in hiis quibus positionem quorum ultima simul moventibus et motis actis et passiis est.
quod sic ex primo suppositis principiis. communicationem quia sic patet ex dictis. et quia primo positionem necessario quam ut aliquid ad
investigandas alias conditiones. secundo ibi. Si igitur est non declaratum est. quia ex diffinitione tactus data in libro
physicorum concludit quod tactus sit conditionis. tertio ibi. Quoniam autem positio investigat tertiam. quarto ibi.
Quoniam autem moveri. incipit quartam conditionem. unde dicit. Positio autem. supponit quod actum precedit. et quod in hiis que in
loco. et enim quia sic dixit quod in talibus potest et ibi sic positio locus est tactus. est in talibus ponere
et sic positio locus est tactus et in talibus potest habere locum. et sic positio locus. hic concedit quod in ipsis sic
evidens quod mathematica similiter dimensionem et motum et locum. et sic mathematica abstrahunt sic esse et sermone.
sed sic esse tamen. et dicit similiter quia non dat eis tactum prius non locum prius. scilicet nec sic in primus similiter mathematica.
Si igitur. hic diffinitione tactus data in libro physicorum concludit secundam conditionem tactus. et ei coniungit parte
conditione. et sic stringere est hic ultima simul ut in hac est tactus in talibus ponere quod
sit ultima simul. Quoniam autem positio. hic investigat tertiam conditionem. et sic si positio est in talibus et locus et ubi
est locus in diversa loca. scilicet sursum et deorsum. et ubi hec ibi contrarium gravitatis et levitatis ita ut hic
in actione et passione. et ita motus. quia ex positione non positio in motu. quia si tactus est in talibus positio erit in
talibus quorum ultima sic similiter moventibus et motis. In hac ratione sic procedit. primo ponit rationem suam
et positio addidit. Secundo. ex hiis tunc tactus conditionem tactus. et ei coniungit sic. Quoniam autem similiter. hic
igitur quartam conditionem tactus et ultima. contrarium est ipsius conditionis sic procedit. primo dividit mo-

ues et agens. ex quo probat dicendo ibi sic oppositione aliorum quod omne movens est agens et contra.
Secundo hic ostendit de quo movens est in plus quam agens. ex quo concludit ultimam conditionem quam tradit
dividit quod primo movens dicens quod quoddam est movens immobile tantum. quoddam movens et motum. et
similiter est movens motum. similiter et agens est non patiens ab eo in quod agit. quoddam autem agens est patiens
tantum quod similiter est agens patiens et quia tamen est volebat quod omne esse agens et contra. Sed tamen differunt.   ¶ movens
hic removet hic sic quod agens per se sumitur in talibus et procedit sic. primo dicit non sic esse sicut
existimabat ipsum. et quod contrarie dicunt inter agens et movens. secundo dat dictum. idest non est ergo simpliciter.
et est quod si agens sumatur per se sic quod opponitur paciens est tale agens faciat conditionem passiva
in patiente sive alterationem. unde ex non sic necesse esse movens sicut hic alterationes. et non
non erit esse movens agens sed movens erit in plus quam agens. ¶ Illud quod autem movens. hic tertio concludit
ultimam conditionem tactus eodem. et coniungit ei conditionem priorem. et sic si movens est in plus
quam agens sed ad movens non tamen motum sequitur. ad hoc non erit per se sed contra. sed sic per se tactus sumatur
tactus erit in talibus ponere moventibus et motis esse inter activis et passivis. Sed ipse
corrigit quoddam expositum cum dicit. Ergo quod. et quia esse tangens nihil est nisi tactum. et dat exemplum hic et
quod in tangentibus movens movetur et agens patitur. Est autem alius. hic declarat modum tactus in ipsum
et ipsum comparat ad modum ex primo ut magis appareat sua ratio. intendens quod aliquid movet
et non movetur a motis dicitur tangere. sed contra et ipse. sic ex parte tangente similiter et movent
moventes ut autem in quodam non sic est. et dat unum exemplum. sic ad tactum dicitur tangere
nos in tenendo efficiam et movere nos non tamen tangit nos non autem sic et corpus superecle-
stia movet hic inferiora non tamen movetur ab ipsis. in talibus est quidam dicere esse tactus non
est in ipse sed magis est contra ipse. unde epilogat declaratum de tactu. scilicet de tactu. ¶ De faciendo
autem et patiendo. hic tractat de actione et passione. et primo dat dictionem. secundo ponit. in toto ponit unde ponit sequens dicit.
Suscepimus autem. et dicit in duo. in prima declarat de actione et passione quid sit. secundo dicit de modo agendi et patiendi
in quo autem hic. et primo in duo. primo quid sit actum et passivum. secundo effectum autem et. et de modis quibus fiunt sunt
quibus declarat scilicet quod sunt modi actionis et adhuc generaliter est et reducit actum et passivum. secundo ibi. Locus autem
non. dicit quod sit modi actionis. tertia ubi ibi effectum autem et. adhuc generalis cause reducit actum
et passivum. prima in duo. in prima dicitur opiniones aliorum de actione et passione et in tertio concludit rationem
in diversis eorum assignat. secundo ibi. Sed quoniam non contraria. dicit de ipsis secundum opinionem primam veterem opinionem a-
liorum suorum et sentiendo reducendo. dicit enim et de ipsis opiniones aliorum quarum utraque in parte posuit ut
in parte falsum. prima adhuc in duo. in prima dat opiniones aliorum. secunda ubi ibi Verum autem hic non dat omnium contra-
dictionis eorum. in prima parte sic procedit. primo dicit quod antiqui habuerunt opiniones contrarias de actione et passione
et dicit ipsas esse contrarias. quia in prima sunt vere et in parte false. unde quod adhuc possunt similiter stare sicut
sequitur. secundo est dicit. multi quidem dat ipsas opiniones et est duo. prima est quod nullum omnino simile est activum in suo
simile nec passivum ab eo. et causa horum est quia non est maior ratio quare unum simile agat in aliud vel pa-
tiatur ab ipso quam econtra. quare necesse est per eos dissimilia agere et pati ad invicem. et respondet ipsi euidenter
mate obiectioni quod possit fieri eis. dicere enim quis quod simile in simile agere est magis et minus ignis. unde conveniunt in igne.
respondet adhuc ipsi respondet quod simile quia simile non agit in simile et patitur ab eo sed secundum contrarietatem eorum.
quod dicuntur esse magnum pro et minimum. Secundum quam unum. hic respondet alteri obiectioni. Democritus.
hic ponit aliam opinionem. et est opinio Democriti. ipse enim posuit solummodo similia esse activa et passiva sed in
contrario non fuit quia contrarium non respicit suum contrarium. sic eadem secundum non est. non autem dissimilia et con-
traria transmutantur non sed quod contrarium aliquid sit in subiecto. nunquam enim ipse conciderunt transmutabile in
se sed differens secundum hic transmutatur ab uno in aliud. et ideo posuit ipse contraria et dissimilia non
esse activa et passiva ad invicem sed similia. Videtur autem. hic dat omnium contradictionis. et est quod oppositum
esse eis in sperasse adtendunt non agentem et patientem non in sperasset non parte. et ideo ipse dixerunt
utrumque ex parte falsum. et reperit in quo dixerunt verum. prima opinio verum supponit. in hoc quod posuit omne
simile non agere in suum simile. non est enim dignius unum agere quam aliud. adhuc autem si omne simile esset activum aut
passivum non esset incorruptibile non omnino immobile. cum est unumquodque sit suum ipsi magis simile. Democritus
septem. tamen in simile ponentes omnino dissimiles nec esse activum nec passivum quod adhuc hoc patet
sicut et hic patet. quia album non dicitur agere in lineam non patitur album. non sic et hic sed lineam
fuerit nigra et quod album non agit in lineam nec lineam in album. patet est dicit. Nec contrarius. ipse
quod nulla sunt activa et passiva ad invicem non fuerint contraria vel contrarietas simplicia vel extremis vel mixtis.
Sed quoniam non contraria. hic dat opinionem primam est activa et passiva que media est inter duas opiniones
premissas veritate utriusque recipiens et falsitate relinquens. et primo hoc. secundo dat ipsam opinionem.
secundo reddit causam contrarius aliorum illius opinionibus ibi et sic primo. Primo sic est quod activa et passi-
va sunt similia genere dissimilia autem specie quod primo patet per rationes sic. contraria sunt similia genere et dissimilia
specie activa et passiva sunt contraria quare sunt similia genere et dissimilia specie. Et relinquitur quod non sunt hic genere
solum genere logico sed per genus subiectum. In hac ratione sic procedit. primo ponit minorem et eam ibi contraria. secundo declarat
minorem. tertio ponit maiorem et eam coniungit minori et concludit ipsam in illa conclusione. minor dicitur.
Innatum. probat minorem in hiis productionibus et per conductionem. minor est dicit. Unde autem. ponit maiorem et sic
ergo concludit in eo que. minor est dicitur Factum autem. resumit maiorem per digressionem.
Quoniam autem faciens. quia tamen intuitu actionis et passionis esse similia genere et dissimilia specie probat quod
sunt contraria. et ista declaratio est quia non prius posuit. ideo continuat suam declarationem ostendit quod activa et passiva sunt
contraria probans quod sunt similia genere et dissimilia specie. et est sua ratio talis. Que sunt similia genere et dissimilia specie sunt
activa et passiva. contraria sunt huiusmodi. quare sunt activa et passiva in contraria extremis quam media. et concludit quod
sua quam tradit quia convenit per quod sumitur hic contraria. In hac ratione sic procedit. primo ponit maiorem. secundo minorem. tertio
conclusionem. et hic declarationem quoniam non dat fidem per se ipsam et sic declarans tamen dat nobis fidem sic dicens ale-
xander. hic est ubi continuatur. Et ut hic. hic addit duas rationes ad eandem conclusionem. scilicet quod activa et passiva
sunt contraria. et est primo ratio genus et corruptionem sic sit activa et passiva. sed genus et corruptio non sunt nisi contrariorum. quare activa
et passiva. In hac ratione sic procedit. primo ponit maiorem et eam probat quia per se generatur. secundo ponit minorem. tertio conclusionem

lo et molle. Hoc quod pugnum [illegible] quia calidum et frigidum que sunt contraria [illegible] sunt activa et passiva. Sic ergo contraria [illegible] sunt activa et passiva. Consequenter cum dicit et ubique. Postquam [illegible] re agens assimilat sibi passum. Sed assimilans et assimilatum sunt contraria. Hoc [illegible] posuit [illegible] continuat suam probationem [illegible] ultimo necessario concludit. Consequenter cum dicit et contrarium. Concludit propositum, quia omnis transmutatio est a contrario in contrarium. Unde est hic transmutatio a contrario in contrarium et ab alio. Et propter quem. Hic dat causam erroris aliorum in predictis opinionibus. Et est [illegible] contingit dicere simile pati et dissimile agere et contrarium respicientes ad passiones [illegible] quia conveniunt in subiecto posuerunt solum simile pati; alii respicientes ad passiones [illegible] quia contraria sunt [illegible] se divisa posuerunt dissimile pati a dissimili. Unde utraque opinio [illegible] aliquid dixit [illegible] eciam [illegible] quia non consideravit totam naturam actionis et passionis. Consequenter cum dicit eadem autem. Hic declarat quot modis dicitur actum dividendo agens in [illegible] quod duobus modis dicitur [illegible] et movens dicitur duobus modis et illud agens est unum movens omnino [illegible] aut movens et motum [illegible] et agens omnino impassibile et agens passibile. Quecumque enim. Quia sic dictum est agens esse patiens primum autem agens non [illegible] hic [illegible] ultimum agens et primum patiens [illegible] primum quod agens est patiens. Consequenter cum dicit. Materia enim. Quia dictum est quod [illegible] agens patitur [illegible] non [illegible] hic [illegible] materia est [illegible] ut [illegible] suscep-tionum [illegible] approximate adinvicem [illegible] ut tangat se non solum [illegible] mathematice sed [illegible] necesse est unum agere et reliquum pati. Propter hoc agens ultimum et patiens [illegible] quia sic approximate adinvicem necesse est adinvicem agere et pati eo quod materia eorum communis est agens [illegible]. Efficiens autem causa. Iuxta partem ostendit ad quod genus cause reducuntur actum et passivum [illegible] sic. Primo dicit quod actum [illegible] reducitur ad causam efficientem [illegible]. Materia autem quod passivum reducitur ad [illegible]. Iuxta partem [illegible] procedit. Primo dicit actum reduci ad causam efficientem et non forte neque ad finalem [illegible] et cum finis. Dicit quod actum differt a forma et fine [illegible] adinvicem non reducitur [illegible] reliquis [illegible] forma ut finis sic patiens est [illegible] actum [illegible] agens est [illegible] forma [illegible] et fine [illegible] actum [illegible] adinvicem [illegible] propter quod [illegible] agens [illegible] agens [illegible] et fine differt. Consequenter cum dicit [illegible]. Quia [illegible] debuit ponere formam et finem posuit [illegible] dicit quod forma et finis sunt [illegible] habitus et dicit quod quia [illegible] habitus simpliciter. Materia autem. Hic dicit quod passivum reducitur ad causam materialem et hoc est quia materia [illegible] passiva est. Unde etiam quia [illegible] activa et passiva necesse est [illegible] formam [illegible] qua forma agit et patitur et hoc [illegible] igitur quod [illegible]. Sed a sepatum. Quia dixit ignem habere calidum in materia [illegible] quod agit et patitur ne putaret calidum separatum [illegible] pati dicit quod non [illegible] calidum separatum [illegible] omnino non pateretur. Consequenter cum dicit hoc quidem igitur. Et ne putaret [illegible] propter hoc velle calidum separatum [illegible] dicit hoc esse forte impossibile [illegible] fuerit talia que fuerint [illegible] separata [illegible] est quod non patientur. Et potest [illegible] quod dicit forte impossibile esse calidum separatum [illegible] quia non dictum [illegible] est ut solum [illegible] calidus [illegible] vel [illegible] quod dicit forte propter hoc quod quidam posuerunt calidum separatum [illegible] et [illegible] non. Et epilogat cum dicit quod quidem igitur. Quo autem modo. Hic [illegible] de modo agendi et patiendi [illegible] et primo dat [illegible] sic pr[illegible] [illegible] secundo [illegible] consequenter cum dicit hunc quidem [illegible] et dividitur in duas. In prima determinat modum agendi et patiendi secundum opinionem aliorum. Sed secundum opinionem [illegible] quo autem modo [illegible] prima in duas. In prima dat opiniones aliorum. Secundo eas destruit [illegible] ut [illegible] prima in duas. In prima ponit [illegible] opiniones aliorum. Secundo comparat eas adinvicem [illegible] leucippus autem. Iuxta partem sic [illegible] primo dat opinionem aliorum [illegible] secundo dicit ponit opinionem empedoclis [illegible] secundum [illegible] hunc quidem [illegible] opinio [illegible] quod actio et passio [illegible] poros et foramina [illegible] corporibus [illegible] dicitur agens [illegible] agendo et [illegible] dicebant [illegible] passivum [illegible] foramina [illegible] non [illegible] per illa foramina [illegible] poros aeris vel aque [illegible] corporibus diaphanis [illegible] poros [illegible] convenientia [illegible] corporibus [illegible] [illegible] melius [illegible] hunc quidem. Hic [illegible] ad opiniones eorum [illegible] et ponit [illegible] democriti et leu-cippi [illegible] quia autem [illegible] parmenidis et melissi [illegible] quia [illegible] autem. Prima opinio est empedoclis [illegible] foramina [illegible] actione et passione [illegible] mixtione [illegible] augmentatione [illegible] generationis et alterationis non potuit dare [illegible] Via autem. Hic dat opinionem democriti et leucippi [illegible] posuit [illegible] athomos esse principia [illegible] generationem esse [illegible] corporum [illegible] augmentationes et mixtiones. Quibusdam enim antiquorum. Hic dat opinionem parmenidis et melissi [illegible] esse [illegible] vacuum esse [illegible] plenum [illegible] multa esse [illegible] vacuum [illegible] multa [illegible] necesse est vacuum esse [illegible] actu abinvicem. Si enim multa [illegible] possunt [illegible] sic est [illegible] quia ipsi non distinguerent inter continuum et contiguum [illegible] hoc [illegible] vacuum et hoc non [illegible] unum quia non multa quia multa [illegible] non [illegible] vacuo et ipsi dicebant vacuum non esse. Ergo non sunt multa. Et ergo ipse primo [illegible] ponit multa esse et tamen non ponit vacuum. Immo posuerunt ipsi tantum unum esse [illegible] vacuum non esse posuerunt [illegible] uno motu omnia moveri [illegible] duo corpora esse in eodem loco [illegible] ipse [illegible] non [illegible] propter hoc ergo posuerunt ipsi unum esse [illegible] posuerunt [illegible] infinitum. Si enim esset finitum [illegible] terminaretur ad vacuum [illegible] terminaret ad aliud corpus [illegible] esset [illegible] et sic [illegible] est ponere infinitum [illegible] terminari ad vacuum. Sed ipsi negabant vacuum esse [illegible] ipsi posuerunt infinitum [illegible] non [illegible] vacuum posuerunt unum ens [illegible] infinitum et [illegible] sic [illegible] et quod ipsi sunt magis stulti quam dementes. Ipsi enim omnino negabant [illegible] et solum sequuntur sermonem quod non [illegible] dementes. Dementes enim non dicunt ignem esse glaciem non calidum frigidum [illegible] dicit [illegible] bonum et bonum propter assuetudinem quod tamen est malum esse idem. Leucippus autem. Datis opinionibus aliorum hic comparat eas adinvicem et primo

comparat opinionem democriti et leucippi ad opinionem empedoclis. Iuxta partem sic [illegible] primo comparando opinionem democriti et leucippi [illegible] opinionibus aliorum dicit quod leucippus in suo sermone [illegible] salvare apparentia que sensui sunt manifesta sicut generationem et corruptionem et motum et [illegible]. Secundo [illegible] dat [illegible] in quo [illegible] et in quo differt ab eis [illegible] autem dicit quod convenit cum parmenide et melisso in hoc quod posuit motum non esse si non sit vacuum sicut ipsi posuerunt. Differt tamen ab eis in hoc quod ipsi negant [illegible] et concludunt [illegible] negant enim vacuum esse et existimant motum non esse. Leucippus autem affirmat [illegible] et concludit [illegible] affirmat enim motum esse et vacuum [illegible] tamen ponit vacuum [illegible] ens sed quod non ens [illegible] plenum [illegible] ens [illegible] plenum [illegible] non ens [illegible] plenum unum [illegible] sed infinita multitudine [illegible] quod ponit omnia esse ex athomis infinitis [illegible] infinita dicit esse [illegible] sui [illegible]. Dicit et ipsi moveri in vacuo et ex hiis [illegible] in vacuo ponit ipsi fieri omnes [illegible] ex ipsis est congregatis generationem, ex ipsis segregatis corruptionem, ex ipsis [illegible] se actiones et passiones, ex ipsis [illegible] ordine situ [illegible] alterationes, ex ipsis [illegible] augmentationes [illegible] ponit ipse [illegible] plenum [illegible] in vacuo [illegible] posuit tamen unum [illegible] plenum [illegible] vacuum [illegible] unum [illegible] ipse ponere [illegible] multa [illegible] [illegible] unum [illegible] unum [illegible] actu [illegible] est [illegible] multa [illegible] actu [illegible] vacuum [illegible] existentia [illegible] Sed ut empedocles. Hic comparat opinionem leucippi ad opinionem empedoclis [illegible] sic. Primo docet in quo [illegible] in [illegible] Et adeo opiniones in quo differunt [illegible] in hoc quod sicut leucippus posuit vacuum [illegible] similiter empedocles [illegible] ponit poros [illegible] non [illegible] vacuum esse necessarium [illegible] leucippus [illegible] ponere vacuum. Adhuc sicut leucippus posuit corpora indivisibilia sic necesse habet ponere empedocles corpora indivisibilia media inter poros [illegible] tangere [illegible] non [illegible] corpora indivisibilia [illegible] totum esse vacuum [illegible] ipse. Quare necesse habet ponere corpora indivisibilia [illegible] media inter poros. In hoc ergo convenit cum leucippo [illegible] duobus [illegible] in ponendo vacuum et in ponendo corpora indivisibilia. Quodam igitur. Hic concludit [illegible] dicit [illegible] de actione et passione secundum opinionem aliorum et dicit fere propter opinionem [illegible] non [illegible]. Consequenter cum dicit et adeo opiniones in quo differt [illegible] leucippus et empedocles. Dicit quod leucippus plus potest dare causam apparentie generationis et corruptionis quam empedocles [illegible] et dat causam hic. Et est quod leucippus potest dare causam generationis et corruptionis [illegible] non solum compositorum sed simplicium. Posuit enim corpora indivisibilia [illegible] potest dare [illegible] generationem elementorum [illegible] empedocles autem non potest dare causam generationis [illegible] elementis [illegible] corruptionis [illegible] elementa non posuit [illegible] Unde non [illegible] dicere [illegible] generatur [illegible] sic potest dicere [illegible] que ponit [illegible] corporum simplicium [illegible] superficies indivisibiles. Unde [illegible] et leucippus [illegible] dicit [illegible] adinvicem est dicere. Leucippus enim [illegible] quod leucippus posuit [illegible] vacuum. Posuit enim ista corpora indivisibilia tangere se in vacuo. [illegible] posuit [illegible] superficies sed vacuum negavit [illegible] leucippo. Et dividi platonicus [illegible] quia sic [illegible] opinionem platonis et opinionem leucippi et opinio platonis [illegible] convenire [illegible] in [illegible] opinione leucippi [illegible] sed solum [illegible] quod necesse est ad actionem et passionem. Ut autem primum. Hic destruit opiniones aliorum de actione et passione et dividitur in duas. In prima destruit opinionem ponentium corpora indivisibilia esse principia et hoc [illegible] tantum [illegible] principia [illegible] ostendit quod non sit actio et passio per poros sicut alii posuerunt. [illegible] Contingit autem [illegible] Prima in duas. In prima [illegible] corpora indivisibilia non esse principia [illegible] ut [illegible] Amplius quod [illegible] quod non sunt mota in vacuo sicut ipsi [illegible] posuerunt. Prima in duas. In prima [illegible] quod non sunt principia [illegible] ad duo [illegible] opposita [illegible] sint principia [illegible] ut ibi amplius autem [illegible] quod non sunt principia [illegible] ad [illegible] propter hoc. Primo [illegible] quod si corpora indivisibilia essent principia neque essent activa neque passiva [illegible] ostendit [illegible] quod sint principia erunt activa et passiva [illegible] super primum ostendit [illegible] quod non erunt activa neque passiva [illegible] [illegible] quod si corpora indivisibilia sint principia sequuntur duo [illegible] opposita. [illegible] esse activa et passiva et non esse activa neque passiva [illegible] quod non sint activa neque passiva ponit [illegible] actionis et passionis [illegible] vacuum et infiniti corporibus [illegible] ex corporibus indivisibilibus [illegible] plena nullam habentia vacuitatem et sic indivisibilia quia hec corpora non erunt activa neque passiva. Hoc [illegible] ponit [illegible] medium [illegible] non est plenum et nulla actio [illegible] actionis et passionis [illegible] corporibus indivisibilibus non sunt [illegible] contrarie quia posuerunt calidum [illegible] esse ipsis non tamen posuerunt [illegible] esse ipsis quia hec corpora non sunt activa neque passiva. Hoc [illegible] ponit [illegible] medium [illegible] et [illegible] corporibus et passionis [illegible] ostendit quod corpora indivisibilia [illegible] activa et passiva et ponit [illegible] ipsi posuerunt calorem [illegible] hiis corporibus indivisibilibus et sic [illegible] necesse habent ponere [illegible] esse [illegible] eiusdem generis [illegible] ponere unum [illegible] in quo [illegible] et non ponere [illegible] quia [illegible] ponunt calidum in corporibus indivisibilibus necesse habent ponere [illegible] hoc necesse habent ponere in ipsis [illegible] et duritiem et mollitiem et sic hoc necesse est ponere ipsa esse activa et passiva. Hec ergo contraria [illegible] Unde primo ponit [illegible] sicut [illegible] et [illegible] ipsum [illegible] Sed tamen [illegible] ipsi posuerunt [illegible] corporibus indivisibilibus posuerunt esse unum esse [illegible] sicut [illegible] solum [illegible] athomum [illegible] et [illegible] quia actiones et passiones necesse habent ponere magis [illegible] Sed tamen si durum. Tertia ratio. Si durum [illegible] corporibus indivisibilibus et molle [illegible] ipsa sunt activa et passiva [illegible] et [illegible] sic. Primo ponit [illegible] autem suppositum [illegible] necessario [illegible]

et quia molle est passiuum. ideo si molle et durum insunt ipsis necessario est actiuum et passiuum.
Sed in [illegible] hoc. hic redit super principium ostendens quod in ipsis corporibus indiuisibilibus nec actiuum nec passiuum. et est sua
ratio talis. si corpora indiuisibilia essent actiua et passiua cum hoc non possit esse per solas figuras suas oportet
hoc esse per qualitates. aut ergo haberent corpora indiuisibilia unam qualitatem aut plures. si primo tunc [illegible] actiuum et
passiuum differunt in illa qualitate et conueniunt in forma. quare est inconueniens [illegible] differunt de ne-
cessitate quod indiuisibilia. hoc est ipse. Similiter secundo modo quod diuersas passiones esse in eodem [illegible]
[illegible] ipse quod probat. scilicet corpora indiuisibilia esse diuisibilia. Si enim diuerse passiones inessent eidem indiuisibili cum pas-
siones secundum eos non differunt nisi secundum diuisa [illegible] quod possit indiuisibilia habere partes
et partes. et sic esse diuisibilia quod est ipse. [illegible] sequitur scilicet corpora indiuisibilia esse actiua et passiua. et
addit quod in hoc est contra ponentibus corpora indiuisibilia esse principia et [illegible] indiuisibiles. sic ergo patet quod si
ponatur corpora indiuisibilia esse principia sequitur contradictoria opposita scilicet ipsa esse actiua et passiua. et non esse
actiua nec passiua. Amplius autem. hic remouet quandam responsionem quam possent dare aduersarii ultimo
positam. diceret enim quis magis corpora esse diuisibilia sed parua non. remouet ipse dicens quod paruitas corporis
non est causa indiuisibilitatis [illegible] quia si magna sunt diuisibilia necesse est parua esse diuisibilia. [illegible]
est maioris difficultatis [illegible] et est quia magis ex pluribus constat quam parua. ideo plus scilicet
magis agere [illegible] recipiunt diuisionem. Amplius autem unam. hic ostendit corpora indiuisibilia non esse principia [illegible]
[illegible] et sic corpora si essent indiuisibilia principia aut esset eadem natura aut non haberent [illegible] diuersas sed utrumque est ipse.
si essent eadem natura [illegible] se non sit penitus unum continuum corporis sicut in aliis corpo-
ribus eadem natura sicut in aqua et igne [illegible]
non diuersas [illegible] ponere illas non esse principia ipsorum corporum indiuisibilium [illegible] Adhuc est
si haberent diuersas [illegible] tangerent se essent actiua et passiua sicut in [illegible] uacui
quod plus in [illegible] est. Amplius quod mouet. hic ostendit corpora indiuisibilia non esse mota in uacuo [illegible]
corpora indiuisibilia mouentur aut mouentur a se aut ab alio. si ab alio ergo erit passiuum quod prius improbatum est.
si a se aut ergo [illegible] in motore et moto et sic est dicere [illegible]
indiuisibili [illegible] ipse [illegible]
una [illegible]
[illegible]
una [illegible] Communiter ergo. hic accedit ad principale
intentum. scilicet ad ostendendum quod actio et passio non fiunt per poros sicut ipsi posuerunt. et primo ostendit poros non esse ne-
cessarios propter actionem et passionem. secundo ibi Dicentibus autem. ostendit ipsos non esse necessarios propter diuisionem. Ad pri-
mum dicit [illegible] si actio et passio fieret corporibus ingredientibus poros et actio et passio
fieret ipsis poris existentibus plenis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

in quo utraque post mixtionem [illegible] et formam. quia post illa mixtura que mi-
scent saluari secundum speciem. istas duas opiniones post hanc questionem primo cum dicit Videtur nec mi-
sceri; cum dicit Aut non sic utique. Consequenter cum dicit Quoniam autem qui. hic dat ex ultima opinionis ignorantiam unius
speciei adiunctum alterius speciei et est sententia. generatum est [illegible] generante sit dicitur tamen in
suo genere esse dicitur et hic est sententia. ex quo sic generatum in suo genere esse mixtum dicitur. [illegible]
posuerunt ipsi dicentes scilicet miscibilia [illegible] in mixto in quo saluantur non miscibilia. esse tamen in ea post
ad primam opinionem. cum dicit Quoniam autem oportet. destruit predictas opiniones et primo sic. primo dicit quod
esse oportet sic dictum et mixtum esse idem non in toto et parte necesse est in mixto quamlibet parte
mixti poni in actu [illegible]. eo est quod esse oportet est dictum oportet mixtum habere partem utramque
parte eo quod esse idem non in toto et in parte [illegible] quia esse non est dictum in
mixtura non est [illegible] quod mixtio non est nisi ipsa mixtura que miscentur saluari secundum
speciem aliquo dictorum modorum. Secundo cum dicit Nisi potentia esse. declarat in ultimo et primo ponit rationes
in [illegible]. Secundo rationes utriusque opinionis partis. In [illegible] primo dicit quod et primo. Si mixtio esset secundum quod saluantur
secundum speciem alterius dictorum duorum modorum. sic autem esset mixtum [illegible]. cum [illegible] sit in [illegible]
cum dicit Neque hoc. ponit secundum rationem et est sententia esset non esset eadem differentia [illegible] non rationem
mixti. quia si mixtio et [illegible] partis. quia ille [illegible] salvare secundum speciem utroque
dictorum modorum non erit mixtum quod tamen est in [illegible] sic est [illegible]
mixti et mixti. quia si mixtum esset secundum mixtura saluata secundum speciem ut posuerunt alii non
esset eadem non mixtum non mixtum differret a compositione. Consequenter cum dicit Quoniam solum mixtum. in hac
parte destruit duas opiniones predictas ipsius partis. Et est [illegible] opinionem. primo [illegible]
si mixtum fieret ad sensum ut voluit prima opinio esset id esset mixtum uni et non mixtum alteri.
quod est inconveniens. [illegible] actum et penetrative fieret mixtum quod esset mixtum [illegible] in
[illegible] quia [illegible] uni est dicitur [illegible] alteri. cum dicit Neque divisione. ponit rationes
contra ad destructionem secunde opinionis. et est sententia omnia mixta fieret prima [illegible] saluantur secundum speciem
ut voluit secunda opinio esset divisio corporis [illegible] et non procedit divisio [illegible] in infinitum. quod est inconveniens.
cum dicit Aut quoniam non erit [illegible] quia autem non erit mixtum. [illegible] mixtum [illegible] quam
in dicitur. Et [illegible] quod predictas opiniones posuerunt [illegible] sed solum [illegible] miscibilia saluari
in speciem. [illegible] non [illegible] mixtum secundum [illegible] sit secundum [illegible] et [illegible] quod [illegible]
potentia et [illegible] sunt [illegible] et [illegible] dicit quod [illegible] non est mixtum non [illegible]
fiat alteri. Consequenter cum dicit Quoniam utique. Vel [illegible] utique. [illegible] modum minoris propositionis
[illegible] primo dicit [illegible] dicitur quod necessarium est adinvicem. et unumquodque illorum [illegible]
secundum accedit adinvicem. Divisio enim [illegible] quedam sunt activa quedam passiva. cum dicit Hec
quidem [illegible] sic activorum quedam sunt activa et passiva [illegible] quedam [illegible]
activa quoniam non [illegible] passiva et ita se habent [illegible] et [illegible]. cum dicit Horum
quidem [illegible] accedit adinvicem et dicit [illegible] quorum [illegible] modum non est mixtum [illegible]
[illegible] quorum et [illegible] modum est mixtum. [illegible] sic procedit. primo [illegible] quorum non est mixtum et [illegible] que
sunt activa non [illegible] et passiva [illegible] et [illegible]. [illegible] activorum docet
secundum quem modum non est mixtio aliquorum quoniam [illegible] et sic [illegible] magnis
et paucis [illegible] neque est paucis miscetur magis et paucis [illegible] in
[illegible] augentur [illegible] corrupti. Unde una gutta vini mille [illegible]
[illegible] aque miscetur [illegible] corrupti et [illegible] aque [illegible] non [illegible]
Cum autem potentiis. Hic [illegible] quorum et secundum quem modum est mixtum et dicit [illegible] secundum quem modum est
mixtum [illegible] et [illegible] facile miscetur et difficile. [illegible] Cum autem alterum
solum [illegible] quorum non est mixtum [illegible] solum [illegible] sic procedit. primo
quorum et [illegible] modum est mixtum [illegible] et sic [illegible] activa et passiva adinvicem et
[illegible] potentiis [illegible] medium [illegible] est mixtum. primo dicit [illegible] facile miscetur et [illegible]
[illegible] et [illegible] facile miscetur [illegible] facile [illegible]
[illegible] difficile miscetur et [illegible] facile miscetur [illegible]
[illegible] divisibilium passivorum [illegible] magis miscetur [illegible]
[illegible] facile [illegible] divisibilia [illegible] est [illegible] facile [illegible]
[illegible] humida non sit [illegible] humida [illegible]
male miscibilia. [illegible] humida [illegible] adinvicem et [illegible] humida [illegible]
ut oleum. Cum autem mixtum. Hic [illegible] quorum non est mixtum [illegible] est [illegible]
de passivum [illegible] non [illegible] parum. [illegible] stagnum [illegible] stagnum est [illegible]
[illegible] aut [illegible] parum passivum. et in mixtione [illegible] adinvicem se [illegible]
[illegible] stagnum et recedit solum colorem [illegible] mixtum [illegible] non est mixtum [illegible] dat
exemplum [illegible] que per unam [illegible] et [illegible] male sonantes et est
dubium [illegible] litteras planas [illegible] ut [illegible] male sonantes sit [illegible]
in [illegible] modo. [illegible] cum dicit [illegible] epilogat [illegible] declaravit [illegible]
[illegible] sit mixtum et [illegible] sit mixtum et [illegible] miscibilia [illegible] que miscibilia [illegible]
activa et passiva adinvicem et quod [illegible] potentiis non [illegible] manent non [illegible]
[illegible] in mixto. et [illegible] mixtio [illegible] miscibilium alteratorum eo est quod miscibilia non omnino [illegible]
[illegible] sed manent in potentia [illegible] alterata [illegible] quod non [illegible] existentia [illegible]
[illegible] unum mixtum [illegible]. [illegible] et [illegible] primi libri.
Determinatum autem et [illegible] In hac parte [illegible] hic liber [illegible] de generatione [illegible]
[illegible] elementorum et procedit sic. primo epilogat [illegible] et dat intentionem suam dicendum. [illegible]
[illegible] epilogat [illegible] determinatum dicens [illegible] et mixtione et [illegible] et [illegible] de-
[illegible] declaratum est [illegible] de [illegible] dicit [illegible] de generatione simplici et

quadam. et [illegible] alteratione et [illegible] alterationis ad generationem [illegible] determinatum est primo a principio huius libri
usque ad illum locum Quoniam autem de [illegible]. hoc habito dat intentionem suam dicendum. et est de generatione ad
[illegible] elementorum [illegible] et dat [illegible] quia generatio [illegible] omnibus generabilibus et corruptibilibus [illegible]
[illegible] corporum elementorum. et [illegible] augmentum [illegible] quia augmentum non [illegible] adgenera-
[illegible] hic [illegible]. [illegible] augmentum [illegible] quod generatur [illegible] completa [illegible]
ad completa. [illegible] completa generantur non [illegible] augmentum. [illegible]
[illegible] dicit [illegible] elementorum [illegible] Quoniam autem determinatum est
[illegible] de generatione corporum [illegible] omnium [illegible] elementorum
[illegible] opinionem aliorum. [illegible] Quidam quidem. [illegible] opinionem [illegible] opinionem aliorum [illegible]
posuerunt tantum unam [illegible] communem et separabilem [illegible] existentem [illegible]
[illegible] generantur. [illegible] subiectum [illegible] igne [illegible]
[illegible] alii autem posuerunt [illegible] et [illegible]
[illegible] ut patet in [illegible]. Quoniam quidem [illegible] hic [illegible] opinionem
[illegible] sic [illegible] supponit [illegible] esse [illegible] generantur omnia generata [illegible]
[illegible] alio [illegible] et [illegible] cum dicit [illegible] accedit [illegible] et dicit [illegible]
[illegible] destruit [illegible] elementorum [illegible] Quoniam autem [illegible] et dicit [illegible]
elementorum [illegible] elementorum [illegible] primo destruit opinionem ponentium
[illegible] actu separabilem esse subiectum [illegible] elementis [illegible] generantur et [illegible]
[illegible] ad opinionem [illegible] elementorum [illegible] dat opinionem [illegible]
[illegible] sic destruit [illegible] actu esset subiectum [illegible] cum [illegible]
[illegible] actu necesse est esse [illegible] et non [illegible] esse [illegible] oportet [illegible]
esse in loco. quia aut grave aut leve. et si [illegible] necesse esset [illegible] elementorum [illegible]
esse calidum aut frigidum et [illegible] illa [illegible] sit [illegible] posuerunt et sic [illegible]
[illegible] elementorum quod est [illegible] supponitur. supponitur enim quod sit actu corpus [illegible] elemen-
tis ex quo omnia generantur. Ut autem in Timeo. [illegible] reprehendit Platonem esse [illegible] elementorum
et [illegible] quia non dixit [illegible] actu [illegible] solum [illegible] dixit [illegible]
[illegible] sicut aurum [illegible] dicit [illegible] reprehendit [illegible]
[illegible] est hoc [illegible] est [illegible] alterationis [illegible]
[illegible] manens [illegible] et ne putetur [illegible] velle Platonem dixis-
se [illegible] subiectum [illegible] aurum [illegible] dicit [illegible]
esse [illegible] elementorum [illegible] cum dicit [illegible] omnibus [illegible] posuit [illegible]
resolui usque ad superficies. [illegible] resolui [illegible] ad superficies [illegible]
[illegible] materiam [illegible] sic potest exponi [illegible] posuerunt [illegible]
[illegible] latitudinem [illegible] opinionum [illegible]
[illegible] materie [illegible] non solum [illegible] in [illegible] non
solum [illegible] sic [illegible] sic [illegible] non solum [illegible]
[illegible] non solum [illegible] et [illegible] completa [illegible]
[illegible] Ut autem [illegible] contrarietate [illegible] sic [illegible] corruptionem [illegible]
[illegible] exhibet [illegible] generabit alia. Nos autem dicimus. hic dat [illegible] prima esse [illegible]
elementorum. et est quod [illegible] subiectum [illegible] inseparabilem contrarietatem [illegible] contrarie [illegible] Quoniam
[illegible] aliquid non [illegible] et [illegible] declarat sic [illegible] philosophorum
[illegible] quod [illegible] principium et sic [illegible]
subiectum [illegible] separabile. [illegible] oportet ponere [illegible] subiectum [illegible]
[illegible] post [illegible] philosophorum [illegible] non [illegible] subiectum [illegible]
[illegible] necesse est esse [illegible] que est subiectum [illegible] principium [illegible]
[illegible] generatur [illegible] igitur [illegible] generantur [illegible]
et [illegible] unum principium [illegible] in quo differunt ut [illegible] necesse est illa esse [illegible]
[illegible] contraria [illegible] principia [illegible] esse [illegible]
[illegible] sic [illegible] non [illegible] alteratio et
[illegible] generatio. [illegible] hic [illegible] elementorum et [illegible]
[illegible] elementorum [illegible] principia [illegible] subiectum [illegible]
[illegible] principia aliorum [illegible] elementorum [illegible]
[illegible] different. [illegible] supposuerunt et non declaraverunt [illegible] Quoniam autem
[illegible] elementorum [illegible] In [illegible] quod non [illegible]
[illegible] sit [illegible] quod [illegible]
[illegible] forme passive elementorum [illegible] forme passive elementorum [illegible] dicit
corporis [illegible] contrarie [illegible] forme [illegible] contrarie
[illegible] forme passive elementorum [illegible] solum [illegible] tactum. hac [illegible] Quoniam posset re-
moveri [illegible] dubitationem circa [illegible] ponit [illegible]
[illegible] Platonem [illegible] eo est quod [illegible] differentie [illegible] contrarie [illegible] contrarie
forme passive elementorum. [illegible] contrarie [illegible] contrarie [illegible]
[illegible] Visio [illegible] albedo [illegible] neque albedo neque nigredo
neque dulcedo neque amaritudo [illegible] forme passive [illegible]
[illegible] et [illegible] contrarie [illegible] et [illegible]
[illegible] Quoniam potest [illegible] formas
[illegible] corporis et [illegible] forme [illegible]
[illegible] forme passive elementorum [illegible]
[illegible] unum [illegible] tactum [illegible] abiecto
[illegible] passio [illegible]

unum est quod quantum dicit corpus tangibile est [illegible] penes [illegible] penes diversitatem [illegible] visus est. Sic dicit [illegible] est prior motu et loco et sine [illegible] tactus autem est prior utrisque [illegible] secundum quod est potentia [illegible]. Deinde cum dicit corporum autem [illegible] grave et leve [illegible] elementorum [illegible] sic. Postea dicit quod [illegible] contrarie elementorum [illegible] dividit. Secundo ut ibi horum autem grave [illegible] incipit [illegible] horum quidem grave et leve. Hic tangit quae [illegible] factive elementorum et procedit sic. Postea dicit quod grave et leve non sunt factive elementorum. Secundo ut ibi calidum vero et frigidum. Dicit quod [illegible] calidum frigidum siccum et humidum sunt factive elementorum. Primo dicit sic [illegible] sunt factive elementorum sunt active et passive. Grave autem et leve non sunt activa et passiva [illegible] quod nomina eorum significant [illegible] secundum motum sine actione et passione. [illegible] grave et leve non sunt factive elementorum. In hoc [illegible] sic procedit. Postea ponit [illegible] [illegible] calidum [illegible] calidum et frigidum [illegible] sunt factive elementorum [illegible] activa et passiva et prima [illegible] sunt factive principiorum corporum [illegible]. In hac [illegible] sic procedit. Postea probat quod hec [illegible] sunt activa et passiva. Secundo ut ibi subtile autem et grossum [illegible] hec [illegible] prima [illegible] in quatuor contrarietates [illegible]. In prima parte sic procedit. Dicit quod calidum et frigidum sunt activa, humidum et siccum passiva, per quod nomina eorum significant. Secundo ut ibi calidum enim est [illegible] per diffinitiones ipsorum. Primo probat quod calidum et frigidum sunt activa sic. Calidum enim est quod congregat omogenea sive res eiusdem generis. Ignis enim [illegible] disgregat res diversarum [illegible] sed ut congregat res eiusdem [illegible] congregat in differentes res [illegible] cum [illegible] congregare sit agere [illegible] calidum et frigidum sunt congregativa et activa. Deinde cum dicit humidum [illegible] humidum et siccum esse passiva [illegible] per suas diffinitiones. Humidum enim est quod est male terminabile proprio termino et bene alieno [illegible] humidum [illegible] passivum. Siccum autem est quod est bene terminabile proprio termino male tamen alieno [illegible] passivum. Deinde cum dicit subtile [illegible] activa et passiva reducuntur ad hec. Secundo ut ibi hec autem non amplius [illegible] non reducuntur [illegible] causam huius habet [illegible] dicit quod subtile et grossum [illegible] reducuntur ad hec. Secundo ut ibi etiam autem repletum [illegible] reducuntur [illegible] reducit subtile ad humidum et grossum ad siccum [illegible] repletum [illegible] humidum [illegible] subtile [illegible] repletum [illegible] lubricum [illegible] molle [illegible] durum [illegible]

[illegible]

cōrūpet q̄litas iuxta id q̄d illa duo elā. z tn̄ manent ille due s. q̄litates
i q̄b3 differt q̄ simpl' ē hic exceptis s. sic differentib' n̄ grāt ad unū. aū cōrupti
ē due q̄lit' i q̄b' differūt. z tn̄ manet solū una q̄litas cōis id q̄d hīt ex qualitate no
grāt ad tūn in ex uno n̄ grāt ad elm̄. Cum g̃ oīa. h' dclat dco q̄ sbiect
i gnōe elo℞. z d̄r i d. i pa d' nllū cor' ē sbm ipo℞ tn̄. fo ii i. lig' nullū sen'
i tē quedā corl'a expōcs ...

[illegible]

pri. ppe contraria et amicitia eorum adsua loca sequuntur a opposito et mouentur ad loca pria
per quod ult arg ice. et m. quod ela pp nisi ad loca pria sequuntur et corrumpuntur opposita. sic g i
sui dei spal inuicem ii dixe. Ampli a motu. hic respondet emp. q adpone sua mo
uetia. et respondet ipm ex. x. pro ex i sufficientia sua firmitas eo quod dixit amicitia solum co
gregare et lite segregare et non dedit aliquam cognitionem de amicitia et lite. quia tamen os non ee ipsorum est sic
l moue l sic e g ee ipsorum n sit h n h oportuit ipm aliquam cognitionem dedisse de amicitia et li
te. pro ut i. amp a qm uiu. respondet eum i h quod necesse e ponere motum n ee quod sic
plus: cum unumquodque elementum ut n e solum mouetur motu uiolento mouebitur motu
na. e mot nl' qui motu actu et post ipso. cum g terra et ignis congregate e enim dixit
emp. ee a amicitia mouetur terra a medio et ignis ad medium. cum ergo segregatur e enim dixit
ee lite moue ignis et ad medium. quod e mot ignis ad medium et mot terre a medio sit
uiolentus e et mot ignis a medio et mot terre ad medium sit nl' erit a amicitia cum motus
uiolenti et lis cum mot nl' quod e i ple et apud ad emp. qui ipse e ponere amicitia et lite
prie mot ut ipse posuit. et si amicitia et lis n sit prie mot e n sit a prie mot
ipm oio n erit mot corporum. si h e i her. tercio ut i. amp a zur. respondet eum i h q
posuit tamen ista duo principia mouentia. s. amicitia et lite. et tamen sil' e h posuit quod mouentur
a forma. ut ignem posuit quod mouetur sursum n aliter si a forma. et etherem posuit
qui mouetur deorsum et ibi g... aiunt ec. Sile a forma q nr dicit c ipi e posu
it tamen h duo principia mouentia et tamen ad moueri a forma. Quarto u i. sil' aut. rep
hendit eum i h q posuit mundum e se habere adsimilem ad motum nt i tpi litis et p tpe amicitie
sic e ignis n moue qui deorsum et n i tpe litis e mouebatur deorsum i tpe amicitie. quod si
lis n amicitia pot ee cum isti mot e sic ee s ipm motum diuersorum et tpibus diuersis. erg
pone ad a q sit eu h mot. et i mai ee prie mot q amicitie ul lite. quod tamen ut reprehe
nsit eum ex sua pri pre. si dicit q dedit e midi eod motu moue nc et i aliquo tpe
tu pot lis ee eu h i s. mot ut amicitie. e sic oie motum diuersorum. Inter e dic i uneis
et h ctra pre reprehendere emp ponens sua principia mixta. s. ela eorum quod extendebat eas ad pla
q sunt ple. ut adsilis i corporis. posuit e aiam aut ee ignem. aut opposita ex igne et alii
s elis i quo eum reprehendet. si e i ee n ee ple assignare cum actionum et passionum ipi
aie. ut scire et ignorare. obliuionis et remiscentie. Adhuc si aia ee ignis oportet q eius ee
actio ignis. et similiter ignem idem ignis et aliis et sic. Si a ee opposita ex igne et aliis
elis oportet ei ee admixtae aliquas s. passiones corporales quod tamen n e u. nulla e dein passio
aie corporalis e. de h tamen alibi plenius e considerandum ut i libro de aia.

De elis a. dictum de generatione elementorum h incidit de generatione oppositorum ex elis. et primo posuit
duas opiniones de generatione oppositi ex elis. pro ut illas opiniones. i. illa a quidam. Tangit g
pro opiniones dicens quod q ponit ela hre una m' similem dicit pone ipa ee mixta adinuicem. et
ponentes ela ee mixta adinuicem dicit pone ipa hre unam m' similem. et tales pe dic quam generatur
opposita ex elis q a ponit ela ee i mixta adinuicem ut posuit emp. n pe dic u modum quo
generantur opposita ex elis n sic ex lapidibus et tegulis generantur paries p compositionem et os p resolutione.
.... a mod q generatur paries et os n pe dic. et sic relinquit ista prima opinione dubia. et ne pu
tet prima opinione n hre dubium addit q sic e dic. hec a q de. dicens q quis ex igne
p illa opinione generatur elim ad et sim de aliis eo q hnt m' coe dubium e tamen quo ex ill
generatur caro et os et hmi. Inter e dic illa a quidam. ponens dicens duas dubitationes et dicit i d. ipa de quo
generantur opposita ex elis. pro i ora a mixta. o ex quo elis generantur unumquodque ul' opposita. nec
n existentes i medio sui i eorum pugnans. primum sic pro solvendo. d. dicens dubitationes ut de...
un pro procedit opposita ee eas. pro u i quagge quem e. determinando. Adhuc ipa opponit ee sem
opione. pro u i simil a facit ee prima. circa sa sic. Si ela eent i mixta adinuicem u po
suit emp ut sola ee oppositio elorum i generatio et n i mixtio. sic e paries ex lapidibus et laterib
compositis adinuicem. e ee oppositio elorum i opposito ex elis saluatorum sed partes minimas s scilicet
que e i hes. sic e quod unum e mixtum ee u mixtum alii. ut male uiden u hniti uisum acu
tum. Adhuc et ex h sequitur a i hes. s. quod n ex qualibet parte mixti posset generari p resolutione ignis
et a ela. s. ex una parte unum. et ex a parte a. sic i una parte cere recipitur figura de aliis. et i a
parte figura piramidalis. ne aut n e tamen sic h ee i cap de mixtione superius. sed sic i una et eadem
parte cere poterit recipi utraque figura ss. plures et successive. e ex qualibet parte mixti pe generari oia ela p
resolutione et simile. illa ergo duo ut dicit emp. s. ela ee i mixta adinuicem n pe h dicere.
si sic ex diuersis partibus et locis parietis generantur p resolutione tegule et lapides e habere
necesse ponere ex diuersis partibus et locis ipius mixti generari ela p resolutione ita quod ignis
ab uno loco et parte una et aer ab alio et sic de aliis. Simil a et facientibus. hic opponit ee prima
opione et sic. dato q ela sint mixta adinuicem ut uoluit prima opinio. aut corrumpuntur
utraque i mixto et tunc remanet sola m' et sic n e mixtum. aut corrumpitur unum reliquo manente
et tunc n e mixtio si generatio. tertium nullo modo pot q e superius posuit. s. quod utraque manent
q supponit mixtionem eorum ee adinuicem. Adhuc quis ela sint mixta dubium e tamen ex his
sunt generatio. Quagge quem e. hic procedit declarando sam opionem relinquens una i ple et prima op
pinione supponens. et soluit rones q uidebatur ee i pedire determinando modos generationis oppositi
ex elis. et procedit sic. pro declarat modum mixtionis elorum i all. pro ut i. Cum a et patiuntur.
dicit illum modum adinuicem elorum i oppositione opposita. primum sic. si e fuerint due for
me recipientes intensionem et remissionem si alia illarum fuerit simpliciter dominans. et sit actu eius re
liquo i potentia generabitur una et corrumpetur a. et e est generatio unius et corruptio alterius. et n generabitur ad a
alterius. si a fuerint adequate i potentiis quod utraque sit p intensionem et remissionem generabitur ex eis
id quod medium inter sola m' et actum primi ul' pure alterius elorum ipsorum. si a fuerit una ab

quantum dominans et altera n tamen simpliciter. si tamen quod aliquid m' patiatur ab reliqua generabitur ad h ex his
quod medium. sed i n erit ue medium si magis accedens ad unum extremorum. et h sed plus
s q elim dominans i ipso magis accedit ad eius qualitatem sue for. et sic erit mixtum ex elis
p oppositum. elis dico existentibus i ipso aliquo modo. quod n oio corrumpuntur n oio manent. si e i ipso
actu. et n e i ipso i mixto sic m' pu dicit ee i ipso. Quum a et patiuntur. hic tradit modum in
dem i illi adgeneratione oppositi i specialibus ex elis. dicens quod e terra sit actiua et passiua n he
tamen de actione siue fuerint calidum et frigidum adequata i potentiis. si altera fuerit simpliciter dominans tunc
corrumpitur unum i reliquum. et sic erit alterius generatio et n ipsorum mixtio adinuicem. Si a fuerint
adequata i ipso aliquo m' generabitur quod mixtum medium. unde pro... ipa ela. excessus
... generatur caro et os. et hmi mixta. et h e corrupte fuerint intensiones. et ne
putet i medium tamen ee unum ex q fiunt oia mixta ee ... eandem proportionem contrariorum. h dicens
e medium n ee i ... sed ... magis et minus. et i quod ipa mixta differunt abinuicem p
diuersas proportiones elorum dominantium i ipsis. Ora e mixta. hic ostendit ela e i mixto ... Cum
medium ostendens quem. x. et pro o h pars. pro u i totum a terre. quod postea i pe sic pe.
pro probat quod necesse e terram i ee oi opposito ee medium. pro q aqua. tercio quod ignem et aerem.
primum sic. h i corpus s. mixta e terra sic i loco pro eo quod locantur et locus hnt eundem n p
quietem. quod locatum aut e id corpus e eo i quo e locatum n'r. ai i quo e locus dominans i ipso.
cum g terra sit necesse e terram ee i ipse e. l. corpus locum i ipso maxime i loco pro. Aqua aut.
hic o quod aqua e i oibus. et h p duas rones. prima e unumquodque corpus mixtum bn e stabile ad unum
quodque terre bn a stabile n e n p aquam. quod necesse e i oi mixto ee aqua. Inter e dic
Amplius aut. potest sa ro. et e. siccum n pot permanere sine humido. quod adhuc quod pars terre
existens i mixto e sic siccum permaneret oz h ee p humidum. hic a humidum e humidum
aqueum et n aereum. eo quod humiditas aerea p sui subtilitatem n pot partes terre colligere. quod e partes
terre permanent i mixto oz aquam i mixto ee. et quod sicco n pot permanere sine humido p
bat quod experimentum. ut terra extrahitur oio humiditas n remanet n plus i n colligitur pe
c pre. Inter e dic terra. concludit ex dictis quod necesse e terram et aquam i ee oibus. Inter e dicit
aera a et ignis. d quod aer et ignis i sint oibus. sic e generatio mixti e ex contrariis et terra et aqua sint i mixto
necesse e ignem et aerem i ee e igitur sunt contraria aqua et aer terre. sic e dicere sibi sic ee contrarium.
Testificant a. hic probat id postea. s. p nutrimentum. et sic nutribile ex eisdem oportet ex quibus nutritur.
si ex elis oibus nutritur sic oportet ex oibus. h uero pro ponit nutrimentum. cum ei pot ee quod nutrimentum e i ipso
ut recipiat for nutriendi. h aut n p sicce n caret i nutrimento. quod e ipm nutritur sui in multe...
sic opposita ex oibus. x. oz ipm nutrimentum ee oport ex oibus. x. et contrariis. alr e n reci
pere eandem for. pro ut i. omnia a ex ministris. potest tamen. et tunc hnc quod ma est
tamen ut i. Zenaiz. probat idem. et ubi nunc ut hec ... s. i nutrimento plantarum. ut
e quod plante nutriuntur sola aqua quod sola humiditate. h tamen n e uerum. si nutriuntur oibus. et sig
adhuc e quod cultores miscent aquam terre sunt terra ad nutrimentum plantarum. et reliqua ista duo
s. aqua et terra e necessaria ad nutrimentum plantarum. sic intelligendum e reliqua duo. s. ignem et aerem
sibi ee necessaria. Cum a e. hic e pe reddens causam intendit quod quis sit nutrimentum q
potius tamen de dicendo nutriri inter corpora simplicia nutritur ignis et solum ignis materie quod sit o.
nutrimentum e sic nile est nutriendi. nutriendi a sic forle e nn. eo quod inter ipm in
sui n. cum g inter oia corpora simplicia sit ignis magis for. et sic plus inter oia corpora simplicia e
ignis quod materie nutriri. et quod ignis sit materie for. et sic plus quod ne mouetur ad ... co
tamen aquo e for om. Quia u e quidam. dictum de generatione et corruptione corporum simplicium et oppositorum
ex eis. h incidit dicens generationis et corruptionis elorum. ut e oium generabilium et corruptibilium. et procedit sic.
pro dic intentionem e sua causa. pro ut i. Sue g unio eorum. pe sic. quum dic causa
generationis et corruptionis eorum i generatione ex eis i medio. dicimus e i ubi que et que et oe generationis et corruptionis
ipsorum. et dat causam intentionis et e quod hoc q e oie generationis i ill de ... hebuit similes
cae generationis. et sic quod principia i ordine i hac pre de oie essentialibus de ... a et formali p ordinare.
sic ipse dicet i fine. Sue g unio. hic ponit causam i d. ipi supponit tamen principia ee necessaria.
i oi generatione et corruptione. destruit opiniones ponentium tamen duo sufficere. pro u i. nob a ulr.
ignem dicto principia quod ipi reliquerunt. In pre pa s h pro supponit tamen principia ee necessaria
i oi generatione dicens quod e eadem sint principia generationis et equaliter nos i spiritualibus et generabilibus et corruptibilibus
tamen i spiritualibus de necessitate tamen requiritur s. materia et forma et efficiens. et i generabilibus et corruptibilibus necesse e
h m ee. no e sufficit ad generationem i generabilibus et corruptibilibus sic n i spiritualibus. sic g in
generabilibus ee corruptibilibus m. s. m q e cum generabilibus ee et n ee. ad declarandum dicit quod dicione
quedam e necessaria et quedam contingentia. et q necesse e aut scilicet se hnt adeo ut
coniquentia eorum oppositum. que a e omnia ut
q e necessaria i generabilia et corruptibilia qui se hnt adeo quod adeo ee. h a ee n pe n pm. quod m e cum gna
... ee et n ee. for a q e eadem e sine e quod unumquodque e h quod e. illis duobus contentis necesse e
... mediante q generatur for i m de efficiente aliu n dixit opplere si si
sophistes. pro ut i. si bugd. destruit opiniones quorundam ponentium tamen duo principia sufficere
... po ... e sunt tribus. pro u i. neu a eis destruit. pa opio fuit plenius
q posuit for gna ... ee principia generationis et principia principia et sufficientes e in adgeneratione. et e eo sue
opinionis q posuit ... generatione si precipere aliquam for ... i m. et ... perceiue eorum am
Inter e dic bu a ... dat sam opionem e sua rone. et e q m e principia principia et sufficientes e for
adgeneratione sui ex ... essentialibus. et eo ipsa opionis e quod generatio e transmutatio et m e transmutationis n
educit for i actu q ... i ipa e i po. Neut aut. hic destruit illas duas opiones. et procedit e
pro dic quod neut bene ... pro u i. si ... e. hic probat et pro de pa. et h p duas rones. pa e. si
for ee sufficiens pa ... cipium e m sui exitus essentialis. cum for sit sic ut ipse posuit

τm̄ sile ur q for sep dr gnare se im. n e e maior m q̄ i ūno tpe quiet se
q i alio. s3 h e ethi. q̄r τ pm. Quī e d. amp ā e dic post sa roez adid. τ e q
nas uidm q̄ni iam nece ee ad pnc a afor. τ m. ut imediata medic. τ i
disciplia actoz. n e dr sanas ee cā suffices q̄r gnat sanitas i coz. s3 d neccri
req̄nit medic. q̄ d docr e. e tm sanus sit fot. τ q̄ susap sanas sit m. Quī
e dic. siaut. dstruit sa opione τ po gpat ea p dicis q̄ aemoz e p n ą pma.
aes e e pone q pnc gnois q̄ e mnuitas τ altas n uoluit sa opio q pone for
separat i mfm. ee pnc gnois ut uoluit pl. po u i. s3 m nec hu. ipia dstruit
τ ponens roes pie. m dbr moti τ pm τ n moue τ age. s3 alu. τ i n e. τ mlb
τ nanti aqua e l a valo n mfmuunt seipis ut c9le quiet a. q̄r peruet pone
rez m ee pnc sufficiens gnois e hi dr ee actu τ moti. reliquos pu le pnc
s. efficiens. Quī e dic amp τ po post sa roez τ e q̄ sic dicetes aetribuit m no
biliores actiones q i rtio. cui e m ee actu p suas passiones sic organi ag p isto
n a d i rtio age. s3 ipsi dicet m age diuisas actiones p diuisas po suas passion.
possibile e q̄ipi p aliu age una actione. τ p fer a. τ p a qlitates diuisas actiones.
τ possibile ista qlitates diuisas suffice ad gnone om̄ sit aa ext ageres. h tm n e u.
q̄ ee ages i m e agit n ag n p ad extrinsec causas sua actione. sic ut q may
p actis mē d eā n ag sui mouet n e mouet aa ext. Quī e dic apl n sile
post tua roez. adid. τ e m ee susceptiua sui susceptes gnois. e sile ac s3 ag
attribuet totā actione ale agetis i rtio. ut totā serrones ipi serre ipi a ignauerit q
acto m uilioz e q sit acto i rti. acto e i strumeti reduc ad ca efficiete q
for e acto a m no. vl p d acto m uilioz actio i rti. s. q. q̄ i rtio e mouet ab
extrinseco e cā gnois ale. cā a n mo n e cā gnois n s7 po. s3 m sic egs ul a eim e
mouet ab extrinseco. e s. gnoes p q dbm m ordi. pnc ages. cū a m mouet no
solū n e cā gnone. s3 e eide ad sui ipi cor. τ m e a qm ca cor sic patz por
igne q9le extrinco. Quī e dic. vob a ult. supposito mgis cās necias ee ad gnone τ
d strueus opionib pone tu cm duas suffice h igne d sua q ipi relinquit s.
d ca extrinseca necia ad ea gnone cor τ d suo effectu. vnde h dr i duas ptes.
i pa igne d ipa ca. po ut i. qm a neccē d suo effcu. pa i. d. ip igne d ca extrinseca
mouete. u efficiet fol. sed ut d cā extrinseca ut finis. In pa pte sic p. po dic d istr
ee d ams i uli. ut i po phicoz d m τ q̄ fot. i spalii i h lb. dic eam d strue ee i. ul h. ph
oz d allatone celesti quā e ytinua. q ad allatio e ca gnois τ cor. eo q adduc gnas
τ reducat. u sole τ alios planetas. τ q̄ dubitaret ad pp ad mags e allatio ca gnonis
q e h. dat roez q sic dr ee. nā q̄ allatio pa e i mfmitu ut phit i u phicoz. τ ideo q̄m
e ut sit ca posteriores quā ea. q̄ q̄ allatio mags e ens sic τ suū sbm. gno a ma
g n ens sic τ suu sbm. s3 rectū e ens ee sbm suū cam n ceiul q ea. q̄r recti e alla
toes ee cam gnatoi q eā. po ut i. qm a supposite. d clar q allatio e ca ppetue gno
nis τ cor τ q no. ostendes allatoes pmi orbis no ee cam gnois τ cor tinue. s3
allatoes q sit p circulu obliqui q dr d circlis zodiacus. sic dels signos. τ i p dominatoe
sed ut i. apparet a τ p sclli. p te sim c i pa pte p. hec q cor τ gno fiuent tinue
τ q̄ allatio sit cā gnois τ cor. e gno τ cor sit hia nece e cās cor aliās ee. τ h a ut p sba
aut p dispoe. ide e i qnū id sp nani e id facit q̄ e allatio pmi orbis sit oio unifor
mis ca gnois τ cor. nunc ee n p. s3 e ee ai sol ee gno ai cor. sol. allatio a q sit
p cclm oblique eo q e ytinua τ ēt hus one pph q ytinua e ca ppetuitatis pp h q d
hus one e cā gnois τ cor q c one. ista e allatio p accessu adduc gnas. precessum
reduc tpm. τ i e ytinua one sic sit ca p accessus sit ca gnois p recessu ēt ca cor
τ si m̄trociens p accessu sit ca gnois m̄trociens precessu ēt ca cor. ēt adh s3 pa
singulu accessū sit ca gnois p posse recessu ēt ca cor. eq sequit q tps gnois e
eale tpi cor p u. eq adh i e ulti coale q uita τ existencia oui gnatos. ani
nat τ mfmunt eoo mod accessu τ recessu. ita m q q̄dā maiore mfmunt
τ q̄dā minore. vn dic. g. q̄ uita hois p n mfmat τ tiat septuaginta annis. vn p
n tpis iuuentus τ etiem e q̄stiagnita anni. τ tps d clinatois τ cor ei eale p n.
appare a τ p sensu. h ostrinat ide p sesu uns dic m ee sesu q̄ne nec fit e solu
sol appropinquat ad nos. ut i tpe ueris. τ cor cū recedit. τ eq tps gno mis e eale
tpi cor p n. accidit m alii p ytusioez τ ordiacoez eloz sui ppii agetes pmi
dissimulatione p dispose ut e pat sui pnc ultim u e sol p yinctoez ei e plane
tas ad alios effcu tpe cor ei in tpe gnois. et q̄ sic p accessu sit gno τ p
recessu sit cor. et h ycludet q gno quozidā e cor alioz τ ea. cū e accedit
sol ad clima nrm recedit a clima e opposito. τ sic cū h ad nos e ca gnois quo
ad alios e ca cor τ ea. semp e. h d clat d ca gnois τ cor m o nece u finis.
ista e ca e ca ytinua gnois τ cor. sic dr finis ca eoz q sunt ad fine. i fine
ca e ytinuatio ee diuini. dic q ex e n s sp appetit q melie e τ ee q n esse.
τ ytin ei. s3 q̄ singlaria gnabilia τ cor no ps saluare τ ytin mare i ee. τ h p
maxia eoz distantia apo pnc nece e q uniuqq i tpi p e p n ytinat ytin
nuare i ee. h a e p gnone eoz gno ppia e a dee e sic ca n fbi. pp ytin
ee abuno s3 p n appetit nece e gnone ee ytinua ita ut q n pot saluare i ee
i le τ manes ide p nm saluet ipm τ ytinuet manes p spe. τ q̄ pdea po
s. allatio q dr ee pnc efficiens ē pp i pnc q mouz u fin is reddit s3 ipo dnis
q i e ca gnois τ cor ytin. τ addit q eā τ ult oia i rtm ne ysequit i sua nat.

τ q ad ytin pn ipa allatioe i ci q ut mouet p tū q ad ytin ne mutat p allatoes
τ mouet p cclm τ dat mod h τ ps. Quī e d simil a. q expedies p3 solo eda q
ro iidet ea m̄q τ d clat. τ e q pp ap. a. cor seplica. s. cū loqo ipi mfmare n q a
lem ad lem sui p a i. q sit defficit i suis locis pis τ sepm abo ytiuo τ mtiene.
h q p3 expedies ae q eā q mfm ad iunctoe sic p dcū e n e ple illa i ee ordiata τ
distacia i locis gn huit alq ytinuare ad iuncte τ magi pnc iste mt. c p reng. s. dup
allatoes. s. p obliq τ rectu circlm q una e p accessu sol τ alios planetas. τ a pre
cessu. Cum a e nece d tiato d ca extrinseca necia ad gnoez τ cor ne ytin. i h pte i d clo
sui. s. d ytin gnois τ cor pis q amie exea pdca. τ i pnc d m a gno ytin p successioe h
ytin. τ d i. d. i pa suppont qda pdclata i u phicoz. τ i qn aq ule sit ois mot ytin
nu hi ytin. po u i. cum a i ytin. accedit ad ppoit. supponit h τ d clara i u phi
se h. si e mot nece e ee mouens τ sic mot sepitu nece e mouens ee sepitnu.
adh si mot e ytinui τ oio i deis nece e moue ee unū τ id oio i mfm. ale e
n mouet ytin. adh si mbi sit mot oclaires nece e mltos ee motores q ad unu
motore reducer aliq ad pnc sui. sic ois mot reduc ad unu motu aliq ad pnc.
adh si tps sit ytinuu τ mfmu mot u ibid d clar oz mot ee ytinuu e e mfmu.
h mot e p e mfmu e mot oclaris. q̄r oz mot ee ytinuu ee. i a dca po repetit. po
u i. ytinui a mot igit aq ule ois mot ytin h ytin. q ut a ytin sbi e mot ēt
mot an ytin loci i q e mot. an ytin spei su for i q e mot. ad n a ytin spoi p3
alteratoe. e e ai mouet i a q pas. ca illa passio ytin no hrt n alio q i aug τ i ale
is mouetib m e q ytin spei ul for n dicet aq mot ytinu ee s3 ytin sbi. s3 ytin lo
ci p s3 d mot aq ut local ee ytin τ h q loc mag ne he τ i ytinu. s3 m mot local
p m. s. cui ytin loci n p ee ytin. τ h q i loco n e ple. q̄r ēt ytinui alcepa. s. ytin
cor moti d cui. τ i mot ytin sic tpe ytinuu ytin e i motu isto e ca ytin tps. q
q p3 q ois ytin mot ple e ytin sbi. Cum a i ytin. h redit ad ppoit sui. s. adh
a m gno ytin p successioe h ytin. τ p sic. po dat ratoez. τ e e gno q ytin plu
aliset igitd e ut oia q gnant gnone ytinget τ nihil ex nece aut a m. po u h.
qm q. p3 ple ratoez. τ d i. d. i p d q n oia e gno ytinget n oia nece. s3 qda
τ quozda n e. po u i. u q ytin nece. d quoz e gno nece τ q m. s. ut p rectu aut p circlu.
i p pte sic p. po dic q n oia e gno ytinget s3 quozdā. ut p3 i tone τ nube τ plu
uia. n oia nece s3 ytinget quozdā u i ull q gnant ap ptio. po ut i. vl a qm q.
dat roez adh. τ e sic e i loc q e i gnoe. s3 sic e loc q qda hnt ee nece. τ qda ytin
gent. q̄r q. s. ēt i gnoe q qda hebe gnoez nece τ qda ytin. Quī e dic. u q yus
h eo q qda e gno nece τ qda ytinget i h pte docet q̄ e gno necia τ quo m
po τ quoz ytinget. po τ q̄m i. si q d q. pm dr. inde q̄ m̄tū e gno nece q ee
ytinua gno. ita q̄ post gnato nece e psti gnari τ ea. ut p3 i uapore τ nube τ plu
uia. i doce sic p ee. ee m q post n e d posti. τ p prioz d nece aut gno h prioris
poti gnato n e n p suppo. Quī e dic. si q uid q. h d q m gno e nece ut p rectu
aut p circlm. τ i q p cclm. q p d. q. p una diois τ p nob necia. po ut i. τ alr. pui
cie. τ i p necia n. In p pte q p. q̄ i p sua hac diuoe. si aq gno e nece aut h e p
circlu aut p rectu. d q n e necia p rectu. τ ex h q e nece p circlu. q n sit nece
p rectu q d. s3 gno aliquoz p rectu e nece aut e finita aut i finita. s3 utraqz e i ple.
h uoz tm ytin d struit. τ d po q n e nece p rectu τ i finita. po ut i. s3 tm neq
q m finita. pm q d. dato q gno sit nece p recta τ i finita sumat ad. s. gnad. h gnu
n e nece sp τ ab. cū ipm n q nece. n e nece ex ytin. ita q gno h e nece. q ad
gnate i infinitio e p rectu n e p q n3 p. τ i n ee ad p gnatu q gnato nece
p teri gnari. q̄r nllo m e i gno nece. q m sp τ ab m ex ad. ale p3 h lecta oppo
u i nuat duo media ad ostendy gnare necia n ee i h. p recti. τ e pm tale. d mo
aq gnato. si h gnato nece e a pus gnari. τ illo adh p gnato nece e a pro
gnari e gno sit i finita p rectu ut suppont e. cū a prius i finita nq d ueiet
ad gnone h. s3 h e i ple. p mediu i nuat i quo ctu. sic e pu. q e ide e medio p
posito. Quī e dic. siai. d gnone nece n ee p rectu finitu e puectu sit e adul
timu gnat q e ple e sic finitu. τ n recipiat gno ad pus n gnabit. uez d fini
toz. q̄r e puectu sit e ad ultim d sic gno. τ i gno nece ytin ostiet q e i hu eo
si e e nece e sepitna. τ sic sepitna e nece. q̄r dato q sit nece n p d dico. Quī e d.
sig alic. ostedo q gno n e nece p rectu i h ex h q e q nece q e nece p cclu. τ h
recolligit roez pus posita adh τ p3. Quī e dic. τ alr. d ide pua cae τ sic si mot
celi e ca gnois e mot celi q eclaris. τ mot gnois τ mot alioz oiatoz a motu celi
ēt eclis. vel si mot celi sit eclaris τ aier mot sol ēt mot sol eclis. τ q reuolu
toes tpoz τ mot eqalia alipus aiioz ēt. s. eclares. Quare q h remouz qda
dubitoe ee pdca τ ea d clat. τ po mouz ea. po u i pnc a i ceteris. ea d dubi ei.
cū gno q ytin pp ap gnant qda p circlu i q sit reflexio ab eod i id ut eā. τ i
ut e i nube. τ i pluuia. qda a no sic. s3 ui gnat p rectu ut e i gnoe aialiu
ista dubitatoez d clar. Quī e dic. pnc g. i redes q q̄dā e gno ab eod i id p nui
ficilla q q sba moti e i cor quozda a e gno sui reptio i ide n p nui h
spez ut q ca q q e cor ut e i celis. u i uapore τ pluuia. e e ex uapore gnat plu
uia. τ ite uapor ille ulio gnat n e id e uapore p gnato p nui. s3 p spez. τ q
suppont pdca dub s. q̄ e i gnoe aialiu τ aloz sit reptio e i celis sua ina
pore τ pluuia e p yinoz reflexio p num q reptio i aialib. τ ea pot ex q

cū expigne ucr q̄uāt̄ tota m̄ q̄uāti ī pō r̄ q̄uandi. ſ; diſtēdet una ps q̄ pcell. ſ. a
gentes miſcēt z diſpoīt ad ſol̄ q̄uandi. et ī q̄uātū cū pō ſ ſbmagm̄ ī op̄ p ad
ueles miſcēt ī cplem. z ſic ad hō nō tota illa m̄ ē ī pō r̄ ulterioꝛ q̄uandi. ſ; ps ipi
ut pus. vel alr pt̄ expoi ħ lcā. ut īcedat has duas dubitacōes q̄ p̄ ē ꝑ q̄d ī
q̄uōne q̄uoyām ē reſſao ab eod ī idē ut ī elis. ī q̄b; nō ū ī q̄uōe alabū. z
reſpōdet ē dic. ſpēnl uti. q̄ ħ q̄uō alalū alalū ē ꝑ rectū. ſcd̄z dubitacōes
ponit i. p̄nc̄ aūt. z ē ut oā q̄ trāſeūt ab eod ī idē veniēt eadē m̄ au nō. re
ſpōdet ē dic. au nō. q̄ nō. ſ; q̄dā ī idē ꝑ mūm ut quoꝝ ſbā mota ē ī ooc̄ q̄dā
ī idē ꝑ ſpēz ut quoꝝ ſbā ē corruptibil;–

Incipiunt glose libri de generatione et corruptione secundum magistrum Johannem de Sicca villa parisius

[illegible]

[illegible]

[illegible]

e fundamentum omnium aliorum consequentium secundum radicationem et habitudinem ens e principium secundum prius et posterius album et ab accidente [illegible] prius album quod e radix et fundamentum omnium accidentium. Unde septimo metaphysice [illegible] e causa et principium esse et essentie accidentium et sic non [illegible] dicitur una materia [illegible] de corporibus superioribus et inferioribus quia [illegible] prius de corporibus superioribus et posterius de aliis tamen in superiorum non e radix nec fundamentum inferiorum [illegible] e unitas [illegible] secundum [illegible] aplicibus principium [illegible] quod e in [illegible] principium illius [illegible] radix et fundamentum aliorum et sic e [illegible] una [illegible] in corporibus superioribus et inferioribus [illegible] autem e unitas in potentia [illegible] centrum [illegible] mobile motu circulari et motu recto [illegible] motu circulari e in corporibus superioribus [illegible] sempiterni motus et sempiterne [illegible] motu recto e in corporibus elementis [illegible] una potentia in omnibus tamen non e eadem in omnibus [illegible] quod patet sic quia in corporibus superioribus e [illegible] ad formas [illegible]

[illegible]

imo sequitur contra, et hoc est idem quod generatio. Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum quod duplex est alteratio. Una que fit in se per qualitates alterativas … alterationis generatio est terminus. Unde una mutatio non est sua, quia una non est ad quod patet, quia una terminatur ad substantiam, alia ad qualitatem. Ad aliud dicendum quod duplex est causa generationis: una quod est sicut regulans et dirigens, et hec est forma substantialis elementorum … tionis ipsorum; alia vero est sicut disponens et regulans, et hec est illa que mediante forma substantiali agit, et huiusmodi causa est forma accidentalis ut calidum, frigidum et similia. Est ergo generatio mutatio secundum formam substantialem ratione agentium qualitatum accidentalium ad formam substantialem faciendam in materia, et quantum ad hoc principium regulans est huiusmodi motus generatio. Quantum vero ad formas accidentales que ab ipso regulantur iste motus est alteratio.

Q° Ad rationem quintam de opinione Empedoclis, dicentis omnia corpora sint ex quatuor elementis, queritur ergo utrum hoc sit verum. Et videtur quod sic, quoniam quecumque corpora conveniunt in differentiis possibilibus corporum forum conveniunt in principiis primis corporalibus. Sed corpora superiora et inferiora conveniunt in differentiis possibilibus forum corporum; ergo conveniunt in principiis corporum primis. Et si hoc, ergo omnia corpora superiora fiunt ex quatuor elementis sicut et inferiora. Minor patet, quia nos dicimus superiora in ipso celesti solem esse calidum et saturnum esse frigidum, et lunam esse humidam. Hec autem sunt qualitates possibiles elementorum que similiter in hiis inferioribus reperiuntur. Ad hoc forte respondebit aliquis quod ista corpora inferiora sunt corruptibilia et generabilia; corpora autem superiora sunt ingenerabilia et incorruptibilia et nobiliora sunt corporibus inferioribus. Unde propter suam nobilitatem non fiunt ex elementis que sunt principia corporum generabilium et corruptibilium. Contra: nobilius est corpus humanum quam aliquod corpus supercaeleste. Probatio: omne corpus perfectum nobiliori perfectione nobilius est alio perfecto minus nobili perfectione. Sed corpus humanum perfectum est nobiliori perfectione, quia anima intellectiva, quam omne supercaeleste; quia si habent aliquam intellectivam non est eis unita ut forma. Ergo corpus humanum nobilius quam corpus supercaeleste. Ad oppositum est quod quecumque corpora fiunt ex corporibus elementorum fiunt ex hiis per rarefactionem et condensationem; sed in corporibus supercaelestibus non est rarefactio nec condensatio. Ergo ex hiis non fiunt corpora superiora. Minor patet per celi et mundi, ubi scribitur quod corpora rara sunt et nunquam densa. Ad hoc dicendum est quod quatuor prima elementa non sunt illa principia ex quibus fiunt corpora omnia, immo solum principia corporum generabilium et corruptibilium mobilium motu ad formam, sicut autem sunt corpora plantarum et talium. Unde dicitur in libro celi et mundi: corpora superiora sunt remota ab illis corporibus que sentiuntur a nobis. Hec autem corpora sunt quatuor elementa que sunt prima mobilia et transmutabilia a nobis. Tamen sciendum quod ista corpora inferiora sunt ex quatuor elementis, non tamen tamquam ex immediatis principiis primis. Sed sunt ex tribus principiis … que sunt materia et duo contraria, quorum alterum est privatio, alterum forma substantie, et ex elementis fiunt tamquam ex immediatis principiis. Hec autem sunt tria principia nature que sunt quatuor elementa, et ex hiis similiter corpora superiora habent materiam, privationem et formam per se suam. Unde dicendum breviter quod sunt prima corporum inferiorum, non tamen prima sed quatuor elementa. Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum est quod equivoce participant corpora superiora et inferiora differentias priores quatuor elementorum, quia inferiora participant eas formaliter et effective. Unde planta vel animal formaliter est calidum, frigidum, humidum et siccum. Sed prima corpora participant has differentias effective tantum et non formaliter. Quod patet, nam sol dicitur calidus non quia actualiter et formaliter est calidus, sed dicitur calidus quia facit calorem et habet effectum sicut calidum magis quam sicut frigidum. Unde sol quia effective calidus est potest in meridie elevare plus per suum calorem de vaporibus quam in alia parte diei. Similiter luna dicitur humida non quia est humida formaliter, sed quia habet effectum super res humidas. Unde luna per suam humiditatem quam habet effective facit aquas maris elevare ad … Ad aliud dicendum quod corpora superiora et inferiora possunt tripliciter considerari: uno modo secundum se et secundum sua principia, et sic corpora superiora nobiliora sunt, quia sunt ex tota sua materia; unde forma eorum perficit totam suam materiam, similiter et sic sunt ingenerabilia et incorruptibilia. Corpora vero inferiora non, sed quia sunt composita sunt generabilia et corruptibilia, nec est in forma secundum totam suam materiam. Alio modo possunt considerari in comparatione ad finem, et sic corpora inferiora ut corpora humana nobiliora sunt, quia nobiliori modo participabunt de bono infinito quam corpora superiora. Tertio possunt considerari quantum ad perfectionem eorum, et sic corpora humana adhuc nobiliora sunt, quia complent nobilissima forma inter omnes formas creatas, scilicet anima intellectiva.

Q° Supposito quod ista inferiora fiunt ex quatuor corporibus elementalibus, sicut dicit Empedocles, queritur utrum veniant ad locum mixtionis per amicitiam et recedant a mixto per litem, sicut dicit Empedocles. Et videtur quod sic, quia amicitia nichil aliud est quam collectio in affectibus convenientibus cum convenientibus; lis vero nichil aliud est quam diffusio disconvenientis a disconvenientibus. Sed forma naturalis cum materia disposita et … coniungitur per … naturalem collectionem et affectum ab ipsa; vero quando dehabet dispositiones colligentes separatur. Ergo videtur quod elementa veniant ad generationem corporis mixti per amicitiam et separentur per litem, et sic videtur bene dicere Empedocles quantum ad hoc. Ad oppositum arguit Aristoteles in octavo physicorum contra Empedoclem: amicitia congregat homines in affectu, lis vero disgregat et separat ipsos ab invicem. Sed non omnia que participant generationes et corruptiones conveniunt in affectu nec in esse ut homines. Ergo non fit generatio mixtorum ex elementis vel corruptio lite et amicitia. Ad hoc dicendum est quod ad generationem mixti concurrunt duplex agentia: una est causa extrinseca, et hec est virtus corporis supercaelestis influens ad hec inferiora, que movet elementa ad hoc quod veniant ad locum mixtionis; cum vero in … agentia apte agentia, quia apte patientia sicut apte agentia. Hec est duplex: quedam est enim in … forma et species, et est forma substantialis que … totam autem est in ipsa ab ipsa, et sunt forme accidentales sicut causa apte materie. Hec est duplex: quedam est passivum recipiens et patiens, et sic est … indicatur in materia; et hec duplex autem: quedam influit materia ad formam et est appetitus materie ad formam quia preparat et disponit apte recipientis, quedam alteratio iam facta cum generatione in materia ut rarefactio et condensatio que preparavit et disponit materiam ad generationem. Similiter quod dicit quod lis et amicitia sunt prima effectiva affectum ad mixtionem formam, sed hoc est falsum; nam non sunt prima effectiva generationis ut visum est. Sed si dicit mutuum affectum appetitum materie ad formam et est unum appetitum materie ad aliam formam, sic bene posset dicere verum Empedocles, si hoc intelligeret.

Queritur utrum calidum et frigidum et alie huiusmodi qualitates elementares sint forme substantiales elementorum, et ponentes istam fiat generatio in elementis. Arguitur quod … exigitur alie substantiales, quia nulla forma enim aliquid est contrarium; et forma que est substantialis forme in elementis, in quibus iste … sunt accidentales, et videtur quod non sint substantiales, sed substantiales. Sed calidum est forma cui aliquid est contrarium, ut frigidum; ergo non est forma que est substantialis. Ad idem: nichil quod est causa et principium alterationis est forma substantialis; sed calidum, frigidum et alie sunt principia alterationis; ergo non sunt forme substantiales. Maior patet per diffinitionem alterationis, minor patet sensui. Ad oppositum est obiectio: unumquodque per illud per quod differt substantialiter ab altero per illud idem habet esse. Sed unumquodque elementorum differt ab altero substantialiter per istas qualitates, ut ignis per calidum ab aqua, et sic de aliis per ordinem; ergo per istas qualitates substantiales habent esse, ergo sunt forme eorum substantiales. Minor patet in secundo huius, ubi … determinat constitutionem elementorum ex hiis qualitatibus, dicens quod in quolibet elemento sunt due qualitates quarum altera dat esse et constitutionem et distinctionem unius ab altero, ut calidum in igne, humidum in aere, frigidum in aqua, siccum in terra. Ad hoc forte aliquis diceret quod hee quatuor qualitates dupliciter possunt considerari: aut prout sunt in eo, ut calidum in igne et frigidum in … et alie, et sic sunt eius substantiales; aut secundum quod sunt extra terminum, et sic sunt eius accidentales. Contra: intensio et remissio non diversificant res secundum speciem; ergo non est dicere quod forma minus intensa et magis intensa differunt secundum speciem, ergo et cetera. Solutio. Dicendum quod iste quatuor prime qualitates substantiales ipsis elementis non tamen sunt substantie, sed sunt forte quod sit substantiale aliquid, scilicet per esse substantiale vel essentiale alicui quod tamen non est substantia, ut disgregare est substantiale albo, tamen disgregare non est substantia. Similiter dicendum est quod iste dicuntur substantiales forme per quas elementa transmutantur, non tamen sunt forme que sunt substantie. Aliter potest dici quod huiusmodi qualitates considerate … accidentia sunt, tamen in comparatione ad ea quibus insunt in elementis substantiales sunt, quod patet. Nam … elementum completum est, et ab ipsa preparatione istarum qualitatum educitur de potentia completum ad actum et ad formam completam, ut quando calidum potentia est in materia fit in actu per actionem calidi extra agentis. Vel aliter et melius dicendum quod elementa dupliciter possunt considerari: uno modo in quantum sunt entia et partes universi; alio modo secundum quod sunt generabilia et transmutabilia ad invicem, sive secundum quod sunt mobilia entia. Dico ergo quod ipsa elementa considerata secundum quod sunt entia habent formas proprias substantiales intrinsecas alias ab aliis, per quas sunt illud quod sunt et per quas habent distinctionem ad invicem. Iste autem forme ignote sunt et innominate. Secundum considerata in quantum sunt mobilia et transmutabilia, sic iste forme eius substantiales sunt, cum per istas transmutentur et alterentur ad invicem, et quia iste qualitates nobis note sunt et manifeste, alie vero non. Ideo Aristoteles in secundo huius constituit elementa in esse per istas formas. Item quia in ipso hoc non loquitur de huiusmodi nisi secundum quod sunt transmutabilia, et non transmutantur nisi per has, propter hoc constituit ipsa in esse corporum mobilium per has et non alias. Ad illud autem quod obicitur in contrarium dicendum est quod duplex est distinctio in elementis: una est qua sunt entia habentia proprias formas intrinsecas per quas distinguuntur et per quas sunt illud quod sunt; alia est distinctio eorum in quantum mobilia et transmutabilia, et sic distinguuntur per huiusmodi formas calidum, frigidum, et sic in loquendo …

Q° Queritur utrum elementa transmutentur ad invicem. Dicit enim Empedocles quod non. Et arguitur quod que sunt contraria et conveniunt in principio transmutabilia ad invicem sunt transmutabilia ad invicem. Sed elementa sunt contraria ad invicem, quia habent formas contrarias et conveniunt in prima materia. Ergo transmutantur ad invicem.

Q° Queritur utrum unum excedens posset generari reliquum, et quod non videtur, quia sunt iste naturales habentes formas distinguuntur unum ab altero. Modo quero utrum ille forme sint equales in potentiis aut inequales. Si equales, ergo neutrum vincet aliam nec vincetur ab alia. Si inequales, ergo alterum erit semper vincens et aliud victum. Sed si una est victa et contrarium, ergo ex illa nunquam generabitur aliquid, immo semper erit contrarium et nunquam generatio. Ergo elementa non possunt ad invicem transmutari. Ad hoc dicendum est quod ad invicem transmutabilia sunt generabilia et corruptibilia, ad invicem quia conveniunt in prima materia et differunt in formis secundum speciem, et ista duo sufficiunt ad transmutationem. Quod autem queritur utrum forme eorum sint adequate potentiis vel non, potest dici quod sic. Sed tamen corpus supercaeleste excitat huiusmodi formas ad generationem, et aliquando plus excitat unum corpus quam reliquum. Sol enim in meridie plus excitat ignem ad generationem quam aquam; in septemtrione vero plus excitat aquam ad locum generationis quam …, et ideo bene potest excellere unum ut virtute alterius per agentis supercaelestis quod excitant ad opus. Vel potest dici quod … sit adequata in potentiis, tamen quia in substantia transmutationis possibile est per appetitum … materie et illam alia pertinentem ad formas contrarias, et plus ad unam quam reliquam; ideo causa est sub forma unius per appetitum naturale et operationem agentis seu sub qua forma … et … pravas.

Q° Queritur de generatione. Hic hinc dubitatur utrum sit ponere chaos sive unum principium confusum ex quo omnia fiant. Et videtur quod sic, quia materia habet appetitum ad formam; unde forma est in materia per appetitum materie. Sed iste appetitus suus est in potentia ad omnes formas; ergo simul appetit omnes formas. Ergo omnes forme per appetitum materie sunt in materia. Sed existentia omnium formarum in materia per appetitum nichil aliud est quam confusio sive chaos; ergo in materia erit ponere confusionem sive chaos. Ad idem: appetitus in … completur per formam; sed iste appetitus est ad formas omnes; ergo iste appetitus completur per formas omnes. Ergo necesse est omnes formas complentes simul esse in materia. Sed forme existentes in materia faciunt confusionem et chaos; ergo necesse est ponere in chaos. Ad idem: frustra est potentia que non reducitur ad actum. Sed materia est in potentia ad omnes formas, ergo non

Nota quod sol dicitur calidus et luna humida.

sint actu aliqua omnes forme in materia [illegible] erit illa potentia in vanum, sed in natura nichil est frustra; ergo necesse est aliquando omnes formas esse actu in materia, sed illud nichil aliud est quam chaos, ergo et cetera. Ad oppositum sic arguitur: forme ille sunt forme contrarie active et passive; sed agens non est cum patiente nisi in agendo et patiendo et non in implendo et perficiendo; ergo non est ponere formas illas omnes simul esse in materia et ideo non est ponere chaos. Ad idem: forma non perficit partes et totum nisi consimili in toto et in partibus; ergo non est ponere unum primum corpus in partibus igneum et similiter; ergo non est ponere eandem partem materie perfici nisi consimili, inquantum sunt per indistinctionem et confusionem omnis forme, et ita non est ponere chaos. Ad hoc dicendum quod per naturam non est ponere chaos nec confusionem per naturam; ideo in primo rerum exitu fuerunt elementa tamen distincta per ordinem in locis in quibus nunc sunt. Unde materia fuit contenta sub formis elementaribus distincta per proprias formas elementares, quarum una per [illegible] centrum et circumferentiam fuit sub forma ignis, alia autem sub forma aeris, alia vero sub forma aque, alia sub forma terre, et ita fuit contenta sub formis distinctis et separatis, et hoc est quia agens dicitur esse agens per ordinem et per distinctionem cum sit sapiens, et sapientis est ordinare producta ab ipso. Sed non fuisset agens per ordinem et distinctionem si fuissent omnia contenta sub quadam confusione. Ad illud quod primo obicitur dicendum est quod omnes formas simul esse in materia hoc potest esse dupliciter: aut actu aut potentia. Formas vero simul esse in materia actu est impossibile, et talis coexistentia formarum omnium in materia ponit chaos. Tamen omnes formas illas perpetuum [illegible] esse in potentia in materia hoc est possibile [illegible] esse actu sub calido appetit esse in potentia ad calidum et sic [illegible] et sic in infinitum. Sed non quod omnes formas actu esse in materia: hoc est dupliciter, aut omnes actu simul et hoc est impossibile, aut omnes actu successive et non simul et sic est possibile. Sed hec coexistentia formarum per successionem non ponit chaos. Sed ad. Ad aliud dicendum quod materia non repletur per actualem formarum simul existentiam in ipsis, et hec actualis multitudo ponit confusionem; sed potentialis existentia formarum in ipsa successione et non simul, et hec non facit chaos. Ad aliud dicendum quod duplex est potentia: una que est nata repleri per actum simul, et hec potentia est in materia que est sub formis chaos [illegible]; alia est potentia que est ordinata ad actum successive et non simul, et talis potentia materie nullis suis [illegible] [illegible] potentia [illegible] partem unicam tamen, sed perplexa quia [illegible] est sub actu uno est in potentia ad alterum, et cum dicitur frustra est potentia et cetera, intelligendum est hoc [illegible] potentia [illegible]. Ad aliud potest dici quod duplex est potentia: una que est ordinata ad actum quo accepto nichil amplius manet de potentia impleta, et hec est potentia in materia que est sub forma ignis; alia est potentia que ordinatur ad actum quo accepto aliquid manet de potentia impletum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad hoc quod remanet diminuta est et sic in infinitum. Secundo queritur utrum sit ponere latitationem formarum in materia sicut posuit Anaxagoras et quidam alii philosophi, et videtur quod sic: in materia naturali est mobile; sed mobile operatur et coadiuvat ipsum motorem in motu; ergo materia non coadiuvat operatur ad motum motoris nisi in se habeat formam motoris; ergo necesse quod mobile habeat in se speciem motoris. Sed ista species non apparet in mobili. Unde calidum quod est in materia in qua debet generari ignis non apparet in [illegible] et similiter; ergo mobile habet formam motoris latentem apud se. Sed species idem est quod forma; ergo mobile omne habet latentem formam cuiuslibet motoris. Sed illud mobile est materia; ergo in materia erit ponere latentes omnes formas et similiter et cetera. Ad idem: preterea quod forma ignis fiat in materia ipsius, illa forma non de novo actualiter est in illa materia, sed omne quod fit in alio aut est in eo secundum se aut secundum intentionem; sed illa forma non est in illa materia secundum se, quia secundum essentiam [illegible] [illegible] [illegible]; ergo est in ipsa secundum intentionem, et sic est de qualibet alia forma fienda in materia; ergo necesse est omnes formas secundum intentionem esse in materia [illegible] sed non apparent; ideo cum sit in secundum intentionem et non secundum se, ergo et cetera. Preterea ad idem: scribitur [illegible] [illegible] quod esse quod fit fit ex sibi simili convenientia nominis et speciei. Ergo si forma fiat ex aliqua materia fit ex sibi simili et convenientia nominis et speciei; ergo materia habet in se formam fiendi [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] forma fienda [illegible] et similiter; ergo in materia erit ponere omnes formas fiendas in ipsa. Sed omnes huiusmodi forme in materia non apparent; ergo est ponere in materia omnes formas latentes, et ideo est ponere latitationem formarum. Ad oppositum sic arguitur: accipiamus in materia formas calidum frigidum humidum siccum. Sic est quod calidum est contrarium frigido et humidum sicco. Ergo si ignis est calidum in materia, hic necesse est frigidum esse corruptum et actu manere calidum; et iterum si ignis est frigidum in eadem materia, necesse est calidum corrumpi et frigidum actu manere in illa materia, et similiter est de humido et sicco, et de aliis formis naturalibus et similiter. Ergo impossibile est omnes formas simul esse in materia. Ad hoc dicendum est quod non est ponere latitationem formarum quia ponentes hoc ponebant omnes formas actu esse in materia et replere materiam et esse principium operationum actualium, et latebat in se [illegible] quod de nocte [illegible] non apparent [illegible] [illegible] lucidi et in huiusmodi forme [illegible] non tamen apparent nisi quando agens aggregabat [illegible] [illegible] disgregabat illas formas in quas aggregabat. Hoc autem ponere est impossibile. Ad illud autem quod obicitur in contrarium dicendum est quod verum est quod materia coadiuvat agentem, sed hoc non est quia habeat formam agentis secundum speciem in actu, immo quia forma agentis est completa et perfecta, [illegible] [illegible] actu fiat in ea per operationem agentis. Sed dicendum materia habere illam formam quia continet per essentiam formam eiusdem per operationem agentis cum illa forma est in materia in potentia et appetitum materie. Ad aliud dicendum quod forma est in materia secundum intentionem [illegible] et hec intentio est forme in materia secundum potentiam et appetitum materie in quo per operationem agentis formantis et disponentis materiam ad suscipiendum formam [illegible] [illegible] actu forma in materia complendo et perficiendo eam. Ad aliud dicendum quod illa propositio intelligenda est in hiis que sunt in materia [illegible] et effective [illegible] [illegible] debet fieri calidum [illegible] [illegible] [illegible] quod fit ex sibi simili et [illegible] [illegible] [illegible] materia in qua debet fieri calidum per transmutationem non est actu sub calido sed in fine. Tertio queritur utrum sit potentia formas [illegible] in materia [illegible] [illegible] [illegible] additione formarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] omnes formas [illegible] esse in materia, ideo dubitabitur utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] additione formarum quod omnes forme fiant in materia [illegible] [illegible] forma est totum esse rei et complementum. Sed nullum agens potest in totum rei [illegible] [illegible] complementum nisi primum, et forma est totum materie complementum; ergo solum agens primum erit ponere formas in materia [illegible] [illegible] abagitur extrinseco et sic erit ponere [illegible] formas esse in materia [illegible] extrinseco. Ad idem: agens [illegible] calidum vel frigidum in materia erit et cetera; ergo generat calidum vel frigidum in materia [illegible] extrinseco. Sed generans [illegible] formas [illegible] complementum materie; ergo est dicere quod omnes forme fiant in materia [illegible] extrinseco. Sed non est agens quod possit componere formas totaliter ab extrinseco in materia nisi primum; ergo omnes forme sunt in materia ab additione [illegible]. Ad idem: esse illud quod in nichil resolvitur est abagitur ex nichilo; sed forma naturalis in nichil resolvitur; ergo est abagitur ex nichilo. Sed tale agens est primum; ergo et cetera. Maior patet quia [illegible] [illegible] in igne resolvitur [illegible] [illegible]. Minor patet: forma enim cum sit simplex non resolvitur in aliquid, et ideo non est dicere in quod forma resolvatur. Ad oppositum sic arguitur: forma naturalis non fit in materia nisi cum est disposita; sed agens primum non disponit [illegible] [illegible] [illegible] subito totum facit; ergo [illegible] formarum naturalium non est [illegible] extrinseco; ergo non est additione [illegible]. Ad idem: non est [illegible] motus et generationis et cetera, non est in [illegible] [illegible]; sed forma naturalis est [illegible] [illegible] [illegible]; ergo forma naturalis est [illegible] motus et generationis et non fit forma naturalis in materia; ergo [illegible] formarum est abagitur [illegible] natura; ergo non est [illegible] extrinseco quod est primum. Ad hoc dicendum est quod Nicholaus [illegible] [illegible] [illegible] opiniones [illegible] [illegible] formas in materia et est una talis. [illegible] [illegible] ponunt formas in materia actu entes et existentes [illegible] [illegible] [illegible] apparent et per aliquam agentem apparent. Unde isti ponunt latitationem formarum, et hec opinio est impossibilis. Alia opinio est talis, dicunt enim quod omnes forme sunt ab additione in materia, et isti dicunt quod omnes forme sunt in materia [illegible] et isti supponunt omnes formas in materia esse [illegible] [illegible] formarum, et hec opinio falsa est. Tertia opinio est talis, dicunt enim quidam quod duplex est existentia formarum: una est in materia, alia est in agente, et in [illegible] forme naturales in potentia in agente [illegible] [illegible] [illegible] sunt in actu. Unde forma naturalis in potentia est in materia et per operationem agentis extrahitur et reducitur de potentia in actum et fiunt actu forme in materia quando operationes agentis [illegible] [illegible] [illegible] potentia in agente non est actu et [illegible] actu fiunt in materia, et hoc dicitur in libro Metheororum: generat calidum et frigidum vincendo et sic patet quod [illegible] dicendum est complementum. Ad aliud quod obicitur primo in contrarium dicendum quod duplex est agens: potens in totum vel [illegible]. Unde est potens in totum vel [illegible] simpliciter et hoc est primum; aliud est agens potens in totum vel [illegible] ex suppositione et conditione et non simpliciter, et hoc est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in prima potentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit forma naturalis [illegible] in ipsa. Unde non [illegible] esse et forma in primum [illegible] [illegible] potentia abagitur potentia supponitur. Ad aliud dicendum est quod forma naturalis quando corrumpitur non cedit in nichil sed in aliquid, et hoc est in materia. Unde potentia philosophorum [illegible] quod corrumpitur abit in naturam et hoc est in materia, et sic patet quod unumquodque per non illud resolvitur ex quo fuit [illegible]. Unde cum forma naturalis sit extracta de potentia materie per operationes agentis oportet quod in illam resolvatur [illegible] tamen quod forma non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia materia non est pars forme sed [illegible] [illegible] et forma. Sed sic [illegible] quia extra [illegible] per operationem agentis. Unde [illegible] in materia [illegible] in qua fuit in potentia. Quarto hic dubitatur utrum sit ponere unum corpus mixtum primum ex quo omnia fiunt sicut dixit Anaxagoras, et videtur quod sic: quia corpora illa antequam fuerunt actu habent esse in potentia in illo ex quo fiunt; sed elementa in suis propriis speciebus in actu sunt; ergo necesse est ponere aliquod corpus mixtum prius in quo fuerunt [illegible] sunt in potentia; ergo mixtum corpus prius fuit hiis. Sed certum quod prius in quo fuerunt est in potentia [illegible] [illegible]; ergo necesse est elementa et aliud [illegible] [illegible] mixto fieri. Ad idem: sicut se habent res artificiales ad materiam ex qua fiunt, sic se habent naturalia corpora ad illud ex quo fiunt. Sed res artificiales fiunt [illegible] ex quibus sunt in potentia antequam fiant, ut forma sanitatis fit in ligno quod est mixtum et est in eo in potentia; ergo res naturales fiunt sicut compositio in quo sunt in potentia et similiter; ergo necesse est ponere unum corpus mixtum ex quo alia fiunt. Ad oppositum sic arguitur: fiunt [illegible] miscibilium in mixtum et sic hoc ergo prius sunt omnes miscibilium quam mixtum; ergo prius fuit miscibilia quam mixtum. Sed prius non fit [illegible] [illegible] [illegible]; ergo mixtum cum sit posterius fiet ex miscibilibus et non econverso. Ad hoc dicendum est quod quidam fuerunt qui posuerunt corpus mixtum unum ex quo fuit corpora universalia sicut veteres [illegible] et isti posuerunt chaos et massam quandam in qua fuerunt quatuor elementa per confusionem et ex qua fiunt omnia universaliter per [illegible]. Sed hec opinio est falsa quia agens primum est agens producens res in esse sub ordine et distinctione. Unde cum ea producta sint ab ipso necesse est quod producta sunt sub formis propriis et distinctis et non per confusionem. Sed si hoc esset quod ipsi ponunt non primum agens fuisset agens per ordinem et distinctionem. Alii autem posuerunt quod una est materia per potentiam terminata vel contenta inter centrum et circumferentiam sub quatuor formis elementaribus distinctis et per ordinem, et hec opinio vera est, quia in primo rerum exitu fuit una materia contenta vel contenta sub quatuor formis elementaribus distincta per [illegible]. Alia opinio fuit quod quidam fuit [illegible] [illegible] in qua actu fuerunt corpora universalia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporibus universalibus, et hec opinio falsa est sicut iam patet quia in primo rerum exitu non dicitur esse fuit una contenta vel contenta uno exitu simul tempore sub quatuor formis elementaribus distinctis. Alia opinio quod [illegible] corpora simplicia elementa sunt habentia formas contrarias, et quia elementa habent formas contrarias non possunt perfici eandem partem materie, ideo centrum et circumferentiam fuit una materia contenta sub quatuor formis contrariis distinctis et divisis ipsius [illegible] per proprios, et hec opinio vera est et est communis. Ad aliud quod obicitur primo dicendum est quod miscibilia sunt in mixto et hoc in potentia et [illegible] mixtum est constitutum et factum ex simplicibus. Unde dicendum est quod miscibilia in aliquo possunt esse dupliciter in potentia: aut effective aut in potentia materiali effective. Sic elementa in potentia agentis [illegible] [illegible] [illegible] in potentia [illegible] materiali sunt miscibilia in mixto [illegible] mixtum [illegible] est ex hiis et non in potentia effectiva, et ideo non oportet quod mixtum prius sit eis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ad aliud dicendum est quod non est simile quia res artificiales extrahuntur a mixto quia fiunt ex suppositione materie [illegible] supponit naturam et materiam illas [illegible] non extrahuntur a mixto [illegible] mixto. Sed extrahuntur ex quantitate materie, simplicia vero corpora non extrahuntur a mixto quia non fiunt in potentia materie, [illegible] effectiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extrahuntur. Sed fiunt in potentia agentis primi effectiva et non fiunt in potentia [illegible] respectu ipsius sicut res artificiales vel [illegible] mixti. Quinto hic dubitatur de opinione Platonis: posuit enim corpora naturalia ex divisionibus vel ex lineis superficiebus et cetera [illegible]. [illegible] posuit esse in potentia ad corpora illa et [illegible] posuit corpora illa ex hiis, scilicet lineam dicunt facere superficiem, superficies autem dicunt facere corpus. Unde lineam et superficies composuit magnitudines divisibiles, et ideo posuit hec esse principia corporum naturalium. Quod autem dicitur hec opinione videtur quod hec que intrant ex hiis quasi sunt in potentia ad corpora naturalia fiunt corpora naturalia. Sed lineae superficies sunt in potentia ad corpora naturalia; ergo ex hiis sunt corpora naturalia. Minor patet: lineam dicunt facere superficiem, superficies autem facere corpus. Ad idem: resolutio corporum fit ad lineam et superficiem in [illegible] ergo [illegible] componitur unumquodque ex quibus fit sua resolutio. Sed resolutio corporum naturalium fit in lineam et superficiem; ergo ex hiis componuntur ergo et cetera. Ad oppositum: corpora naturalia constant ex hiis que sunt subiecta motui et transmutationi. Sed linea superficies et huiusmodi non sunt huiusmodi; ergo corpora naturalia non constant ex hiis. Minor patet quia linea et superficies sunt abstracta a motu et a materia secundum quod considerant mathematici. Ad hoc dicendum est

quod duplex est corpus quantitas et est corpus physicum. corpus quantitas est ex lineis et superficiebus. Sed unum est secundum dictum non loquitur plato. Sed de corpore quod est physicum. Sed autem dupliciter potest considerari. uno modo secundum quod est compositum ex materia et forma physica et sic in hec resolvitur et ad hec fiat resolutio sua. alio modo potest considerari secundum quod fuit in determinata quantitate et signatur per eius dimensiones et sic est ex lineis superficiebus et in hec resolvitur. Sed plato non loquitur hoc modo sed primo modo. Ad aliud potest dici quod duplex potest considerari uno modo secundum quod est abstractum a materia ... et sic corpus illud non est ex his. ... superficies ... exhis. Ad illud autem quod obicitur ... quod linee et superficies ... extendit ... Item dubitatur ... figura ... triangul ... figuram ... resolutionem figurarum ... triangulus dividi ... triangulos ... [illegible]

[illegible]

formalis terminatur linea. ¶ Ad illud quod obicitur dicendum quod magnitudo habet esse tale ex partibus tamen oportet simpliciter non habet ab hiis sed a magnitudine prius. ¶ Ad aliud dicendum quod licet partes formaliter sint in magnitudinibus tamen quia magnitudo est eius que sunt unibilia ad invicem partita autem non sunt huiusmodi ideo etc. ¶ Hiis habitis dubitatur utrum magnitudo in infinitum sit partibilis et videtur quod sic quia omne quod est in potentia ad actum unum secundum speciem est in potentia ad quodlibet eiusdem speciei. sed continuum se habet ad unam actualem divisionem in potentia ergo continuum se habet ad omnes actus divisionis et sic ergo erit divisibile in infinitum. ¶ Ad hoc forte diceres quod hoc est verum ex parte rei tamen ex parte nostri non est verum nec possibile quod dividatur in infinitum. ¶ Sed contra cuius potentia habet reducere per gradus in actum ergo sic continuum ex parte rei est divisibile in infinitum in ex parte dividentis. ¶ Ad idem scribitur in libro celi et mundi continuum est divisibile in semper divisibilia et sic ergo in divisione continui non est stare sed procedere in infinitum. ¶ Ad oppositum cuiuslibet rei est accipere principium in quo est stare necesse est [illegible] et sic ergo in continuo est accipere principium [illegible] in quo stare necesse est [illegible] forma. ¶ Ad idem frustra est potentia que non reducitur ad actum ergo si in continuo est potentia dividendi oportet quod reducatur ad actum et in [illegible] divisione est stare. [illegible] dicens quod in continuo duo sunt scilicet materia et forma et ex parte forme stat sua divisio non autem ex parte materie. hoc nichil est quia omnis forma naturalis [illegible] totum et partes [illegible] extendit secundum extensionem sue materie. sed in continuo est forma talis ergo etc. ergo sicut est divisio in infinitum erit ex parte materie et ex parte forme. ¶ Ad hoc dicendum quod in corpore est duplex materia. una est naturalis continui divisibilis in infinitum potentia. alia est que est materia et forma. [illegible] et forma stat secundum quod forma est principium operationis. secundum autem quod forma per se non stat eius divisio. ¶ Et est notandum quod si divisio que est ex parte continui sit proportionalis secundum quod non stat. si autem quod sit per equalia secundum quod stat. ¶ Ad aliud dicendum quod divisio stat ex parte forme secundum quod est principium operationis licet non stat secundum quod perfectio. ¶ Et est questio utrum aggregatio sit generatio et segregatio sit corruptio et videtur quod sic [illegible] segregata generatur [illegible] aggregatur magis corrumpitur [illegible] et sic generatio est segregatio et corruptio est aggregatio. ¶ Ad idem generatio est unio forme substantialis cum materia. hoc totum est aggregatio ergo generatio est idem quod aggregatio. ¶ Ad oppositum aggregatio et segregatio sunt [illegible] completum generatio et corruptio non ergo generatio et corruptio etc. ¶ Ad hoc dicendum quod duplex est aggregatio. una dispositio materie preparata ad introductionem forme et hec est via ad generationem solum. alia est aggregatio que est adductio forme substantialis in materia et hec aggregatio est idem cum generatione. ¶ Et est dubitatur utrum generatio sit huius totius in hoc toto sive huius totius in toto et videtur quod non quia generationis et corruptionis est eadem [illegible] sed corruptionis est ad hoc totum ergo generationis non est ad hoc totum. ¶ Ad idem nichil quod fit [illegible] est ab hoc toto in hoc totum. sed generatio est huiusmodi ergo etc. ¶ [illegible] ex illo est generatio quod necesse est corrumpi vel generationem. sed illud quod necesse est corrumpi per generationem est hoc totum ergo etc. ¶ Ad hoc dicendum quod generatio est ex hoc toto in hoc totum. ad obiectum dicendum quod terminus corruptionis et generationis differunt. terminus scilicet initialis est non ens simpliciter [illegible] in potentia [illegible] terminus generationis terminus dico initialis. terminus a quo corruptionis est hoc totum et prius simul fuerunt producta in esse [illegible] supposito aliquo. terminus a quo generationis est hoc totum cum prius non fuerunt simul sed successive et quod fuit ex [illegible]. ¶ Ad aliud dicendum quod generatio est ex non ente secundum quod non subiectum [illegible] nullo modo est in actu vel [illegible] ex tali dicto aut non subiectum quod non est actu tamen in potentia et sic ex non ente est motus generationis. Nota quod elementa [illegible] non sunt infinita [illegible] ad [illegible] quod est huius appetitus ad formas [illegible] generabiles et corruptibiles necesse una corrupta alterius generationem et sic in infinitum et perpetualiter et hoc in infinitum et hec materia est principium perpetue generationis. ¶ Hiis habitis dubitatur utrum in generatione sit ponere [illegible] et videtur quod non quia generationis duplex est terminus a quo et ad quem. terminus a quo est non ens terminus ad quem est ens [illegible] ergo generatio erit media inter ens et non ens et sic ergo erit medium inter partes contradictionis. hoc autem impossibile ergo primum. ¶ Ad idem generatio est transmutatio secundum contradictionem ergo si generatio est necesse est [illegible] partes contradictionis. hec autem est immediata ergo etc. ¶ Ad idem si generatio est necesse est aliquid subiectum in generatione quod movetur motu generationis. sed omne quod movetur partim est in termino a quo et partim in termino ad quem ergo illud erit partim ens et partim non ens. sed unumquodque habet formam [illegible] illud quod [illegible] generationem ergo generatio est partim ens et partim non ens. sed hoc est impossibile ergo etc. ¶ Ad idem si generatio est quod generatur movetur motu generationis. sed illud quod movetur motu generationis in subiecto est materia et generatio est media inter ens et non ens ergo materia erit media inter ens et non ens. sed unumquodque habet formam [illegible] ergo materia [illegible] est media inter ens et non ens [illegible] habebit formam ergo erit sine forma. sed hoc est impossibile ergo primum. ¶ Ad idem corpora [illegible] magis conservantur in suis locis propriis et hec est in speciebus [illegible] per esse in locis propriis. sed per generationem fiunt extra locum proprium ergo non est necesse esse generationem [illegible]. ¶ [illegible] utrum corruptio sit [illegible] et videtur quod non. scribitur in libro de generatione quod natura [illegible] appetit [illegible] secundum illud quod melius est sed melius est esse quam non esse. ergo non semper [illegible] appetit esse. sed corruptio terminatur ad non esse. ergo corruptio non intenditur a natura. ¶ Ad oppositum [illegible] duplex est [illegible] unum est [illegible] aliud est [illegible] scilicet esse multiplicationis. sed est multiplicatio melius [illegible] ergo in natura necesse est esse generationem. ¶ Ad idem forma [illegible] est forma huius [illegible] sed omnis forma [illegible] compositi [illegible] necesse est illam formam corrumpi et non est semper in materia. sed quando corrumpitur illa forma [illegible] generatur alia forma [illegible] sine forma ergo materia [illegible] hoc est impossibile ergo necesse est quod forma alia fiat in materia [illegible] ergo necesse est generationem [illegible]. ¶ Ad hoc dicendum [illegible] necesse est ponere generationem et corruptionem. Ad aliud autem quod obicitur [illegible] dicendum quod est et non est

possunt duplex considerari. aut secundum quod sunt extrema oppositionis que est privatio et sic non habent medium inter se et sic differunt a quolibet. aut possunt considerari secundum quod sunt extrema distantie et sic aliquid ipsius rei et sic habent medium scilicet motum. unde motus generationis est medius inter esse in potentia solum et esse non in actu aliquo [illegible] iste motus et esse actu aliquo non [illegible] iste motus. inter autem esse actu et non esse actu non est in contradictione est medium. ¶ Ad aliud dicendum quod cum dicitur contradictio est [illegible] ente et non ente [illegible] accipitur in contradictione solum est et non est. sed sunt extrema oppositionis per se et privatio. sed prout sunt extrema distantie et aliquid ipsius materie [illegible] que est subiectum generationis est media. inter autem esse actu quod est esse in potentia solum actu. ¶ Ad aliud dicendum est quod non est [illegible] ad non esse actu. ad formam ad quam vadit et est in potentia et sic dicitur materia esse non esse scilicet secundum formam ad quam vadit et esse in potentia [illegible] quia non est in actu et est in potentia. ¶ Ad aliud dicendum quod materia cum est esse in potentia non est omnino sine forma [illegible] affirmatio et negatio de eodem est et in partibus quia materia [illegible] non est secundum formam completam et non est secundum formam completam ad quam vadit. unde quando generatur calidum in materia frigidum est semper in materia quousque generatum est in calido. unde similiter et econverso [illegible] est generatum calidum in materia et frigidum [illegible]. ¶ Ad aliud dicendum est quod duplex est [illegible] rerum in esse. est enim primus [illegible] et secundus. primus scilicet [illegible] unde in potentia [illegible] rerum [illegible] prima materia [illegible] limitata [illegible] formis elementaribus in locis in quibus [illegible] et quantum ad istum [illegible] salvantur in propriis locis [illegible] locum proprium [illegible] ad istum [illegible] ipsorum elementorum que est per multiplicationem et generationem sui [illegible] non melius salvantur vel sunt in locis propriis [illegible] cum [illegible] in suis speciebus non sint activa et passiva ad invicem. ¶ Ad aliud dicendum quod duplex est corruptio. est enim corruptio huius et est corruptio simpliciter. dico ergo quod non [illegible] intendit corruptionem huius [illegible] quia in corruptione aliquid non stat [illegible] sed stat [illegible] alterius quia corruptio unius est generatio alterius. unde non intendit [illegible] non esse sed esse et esse. unde corruptionem simpliciter intendit non tamen hanc corruptionem [illegible] per generationem alterius et esse. ¶ Vel aliter potest dici quod natura [illegible] intendit et appetit non esse sicut patet in putrefactione quia natura appetit et intendit quod a putrefacto exalet a calore solis calidum et humidum ab ipso per quod conservabit vitam in putrido. unde [illegible] est dispositio putrefactionis. necesse est [illegible] sicut patet quod natura appetit et intendit ei non esse sicut prius appetebat esse etc. ¶ Hiis habitis dubitatur utrum generatio sit motus aut mutatio et videtur quod sit mutatio talis ratione. omnis subita introductio forme substantialis in materia preparata et disposita est mutatio. generatio est huiusmodi ergo generatio est mutatio. minor probatur. ¶ Ad idem scribitur in v° physicorum si motus est necesse est mobile preexistere. sed mobile idem est quod subiectum. ergo si motus est necesse est subiectum preexistere. ergo si generatio esset motus aut generationem necesse est subiectum preexistere sed generatio fit ex non subiecto. ergo generatio non est motus. ¶ Et tu diceres forte quod motus est a contrario in contrarium ut est in v° physicorum et generatio est a contrario in contrarium ergo est motus. contra si motus est a contrario in contrarium et generatio est motus [illegible] et sic nichil est [illegible] ergo generatio non erit motus. ¶ Ad oppositum [illegible] omnis transmutatio que per corruptionem unius de reliquo [illegible] alterius est motus. sed per generationem de reliquo corrupto uno et esse alterius. ergo generatio erit motus. maior patet [illegible] quia per motum fit aliquid et corrumpitur. minor patet quia corrupto calido in materia generatur frigidum. ¶ Ad idem [illegible] generat per actionem et passionem. sed non est actio vel passio sine motu. ergo generatio non est sine motu. ergo generatio est motus. maior patet [illegible] quia generans necesse est aliquid agere et aliquid pati. ¶ Ad hoc dicendum quod duplex est generatio scilicet generatio mutatio et generatio motus. generatio mutatio dicitur esse [illegible] in fit ex non esse [illegible] et hoc est duplex. una est [illegible] aliquid in se et non in alio. alio [illegible] in alio [illegible] formarum in materia in quibus [illegible] hunc nunquam fiunt [illegible] et sic dicitur [illegible] in corpore. generatio autem que motus dicitur duplex potest considerari. uno modo prout retorquetur ad transmutationem precedentem in materia secundum dispositiones contrarias ipsius et sic generatio dicitur motus. aut potest considerari secundum quod retorquetur ad subitam introductionem forme substantialis in materia preparata et disposita. hec potest esse duplex. uno modo prout forma substantialis in materia disposita sufficienter non invenit contrarium et ideo fit subito in tempore et sic est mutatio et non motus. vel potest retorqueri ad extinctionem prioris materie et quantum ad hoc forma non fit subito per totam materiam sed successive et in fit in tempore et non subito et sic est motus et non mutatio. unde forma substantialis [illegible] generatur [illegible] successive et hoc patet in lumine. lumen enim dicitur subito fieri per totum medium. tamen [illegible] extensionem medii non [illegible] subito sed successive [illegible]. ¶ Hiis habitis dubitatur utrum generatio sit ex ente aut ex non ente. quia duplex est generatio secundum [illegible] et simpliciter [illegible] ergo generatio [illegible] est ex non ente [illegible] ergo generatio simpliciter erit ex non ente simpliciter et sic est ex non ente. ¶ Ad idem scribitur in v° physicorum quod generatio fit a non subiecto in subiectum. sed non subiectum est non ens ergo generatio a non ente. ¶ Ad idem terminus finalis generationis est terminus initialis corruptionis et terminus finalis corruptionis est terminus initialis generationis. sed omne quod corrumpitur vadit in non ens ergo omne quod generatur generatur ex non ente. ¶ Ad oppositum [illegible] differt generatio ab alteratione sicut dicit Aristoteles in hoc libro. alteratio est transmutatio [illegible] in [illegible] subiecto [illegible] manente. ¶ Et hec generatio est [illegible] totum generatur in hoc totum. ergo generatio est ex hoc toto in hoc totum. sed hoc totum est ens. ergo generatio est ex ente. ¶ Ad idem duplex est agens primum et secundum. primum [illegible] secundum supponit agentem primum et effectus agentis secundi effectum primi. sed generatio est effectus agentis secundi ergo generatio supponit effectum agentis primi. sed effectus agentis primi fuit materia [illegible] ergo etc. ¶ Ad hoc dicendum quod [illegible] non ens uno modo dicitur non ens quod nec est ens actu nec potentia. et ex tali non ente nichil [illegible] et tale non ens subiectum [illegible] alio modo dicitur non ens quod non est actu illud in quod vadit. est tamen illud in potentia [illegible] actu in se [illegible] dicitur quod ex non albo fit album et hoc subiectum in transmutatione qualitatis accidentalis. est autem aliquid non ens quod privatur esse actu et potest esse in potentia et tale subiectum generationis [illegible]. ¶ Ad illud quod obicitur primo dicendum est quod in alteratione subiectum est completum. materia est in potentia ad illud ad quod vadit et non actu et in illo est [illegible] unde tale non ens privatur esse [illegible] et potest esse in actu [illegible] in generatione privatur esse in actu [illegible] et in se et in potentia ad illud ad quod vadit est tamen ens in se potentia.

Ad aliud dicendum quod duplex est non album. uno modo quod non est album nec actu nec potentia, et tale subiectum in dicitur. est autem alio modo non album quod non est album actu est tamen potentia, et tale non album dicitur materia quae subiectum in generatione. Ad aliud dicendum quod duplex est corruptio. una quae opponitur generationi quae est mutatio et haec est in pure nichil sicut dictum fuit ex nichilo. est autem alia corruptio quae opponitur generationi quae est motus et talis corruptio est in id ex quo generabatur. haec autem fuit in existente potentia per operationem agentis corrumpentis, et haec subiectum in generatione quod non est pure non ens. sed non ens actu ens vero potentia. unde quando corrumpitur forma aliqua in materia, materia habet appetitum ad omnes formas praeter tamen illam formam eductam de potentia materiae per operationem agentis, et tamen permutatum appetitum habet. et hoc est quod dicitur in fine primi physicorum. omne quod corrumpitur abit in ultimum. hoc autem est materia. Supposito quod generatio fiat ex non ente, quaeritur utrum fiat ex ente actu vel potentia.

[illegible]

et quando ex magis fit peius generatur genitum et hoc est per .. immediata ipsi accidentis. Consequenter dicit quod non est simile de forma substantiali et accidentali quia forma substantialis generatur in quantum in quod dat esse completum et in quod generatur. Sed accidentalis generatur in illo non tamen dat esse completum illo in quod generatur non est generatio simpliciter sicut forma substantialis. Consequenter dicit quod duplex est generatio simpliciter. Est enim quedam generatio simpliciter in respectu et non omnino simpliciter et hec generatio simpliciter est in accidentibus quando generatur illud quod est complementum alterius non quando generatur dispositio vel generationis dispositio. Dispositio non est generatio simpliciter quidem utrum tamen est simpliciter quod vel generationis simpliciter. Alia autem est generatio simpliciter non in respectu sed absolute et hec generatio simpliciter non melius intelligitur. Notandum quod generatio accidentium duplex per considerari. Uno modo per comparationem ad generationem simpliciter et sic eorum generatio est simpliciter quedam. Alio modo per considerari generationem accidentium per se. Ad illud quod ...

[illegible]

... completa in motu. Et completa autem in motu quae est duplex: una quae fit in qualitate sensibili, et insensibilis; et talis est qualitas quae fit in illa re [illegible] non ...
nem contrarietatis neque alterationem. Et alterationem proprie dictam et extenso nomine alterationis. Quae autem completa quae fit in qualitatibus sensibilibus. Sed tamen non differunt ab invicem nisi in potentia ...
non [illegible] non distinguitur a [illegible] quantitate, neque in una earum excellentia et per excellentiam ...
fiat ex uno reliquum. Sed iste per qualitatem elementi [illegible] proprie alteratio, et alteratio
in illis qualitatibus quae sequuntur eas quae fiunt alteratio. Cum autem dixit: Et ideo mobilia etc. vult dicere
quod penes qualitates quas [illegible] quae fit alteratio proprie. Et completa quantum
non convenit alterationi perfectionis; non differt ab invicem nisi sicut ex rotundo fiat angulare
vel quod fit perfectionem qualitatis [illegible] vel perfectionem. Quoniam enim hoc est ex angulari fit rotundum
et hoc per calidum agens in illa transmutatione, rotunditas enim neque angularitas operantur in ista transmutatione sed qualitas passiva. Cum autem dixit: Et quia quaedam sunt qualitates penes et penes istas fit alteratio quae est via ad generationem, et non est proprie alteratio. Et autem alteratio quae fit per qualitatem passibilem vel per album et nigrum et per alia huiusmodi passiva: et ista alteratio non est via ad generationem. Et sequitur etc. et est oppositum. Cum hic habuit dubium, quod in elementis habentibus symbolum vel in aqua et aere maneat symbolum, scilicet qualitas communis quando ex uno generatur reliquum, vel non, scilicet utrum maneat vel non.
Quoniam transmutatur elementum habens symbolum in elementum habens symbolum et generatio. Sed quoniam est generatio, transmutatio est secundum istam etc. Sed quoniam transmutatur substantia, necesse est transmutari symbolum illud quod est in ista. Ergo quando generatur ex uno elemento, necesse est transmutari symbolum.
Cum autem dixit: Quando transmutantur habentia symbolum in habens symbolum, transmutatur dispositio. Sed symbolum non fuit tunc in potentia. Ergo necesse est symbolum transmutari. Cum autem dixit oppositum, sed quod in transmutatione [illegible] quia omnis motus a [illegible] et non contingit in [illegible] alia in ille. Sed symbolum scilicet qualitas communis duobus est in utroque, et non [illegible] in hoc. Ergo non transmutatur illud symbolum in transmutatione unius in alterum. Cum autem dixit: Transmutatio est solum secundum contraria quae habent agere et pati. Sed illud quod convenit non convenit agere et pati. Ergo secundum illud quod convenit non fit transmutatio.
Cum autem dixit: Et quod in transmutatione elementorum habentium symbolum ad invicem maneat symbolum potentia cum transmutatur per se. Quando enim ex aqua generatur aer, transmutatur forma substantialis et transmutatur diaphoneitas [illegible] quae est secundum est. Quia necesse est [illegible] illa nunc et huiusmodi maior et minor et diaphoneitas quam aeris non est magis diaphona quam aqua tamen remanet potentia [illegible]. Transmutatur autem solum secundum esse, et per hoc solvitur ratio ad oppositum. Sed dubium restat: illud quod subiectum [illegible] subiectum in aliis transmutationibus, quia hoc ut velle [illegible] et videtur quod est secundum in [illegible] philosophorum quod omnes transmutationes in aliis generibus reducuntur ad transmutationem in genere substantiae. Ergo idem erit subiectum utriusque transmutationis. Illud non subiectum est accidentium. Ergo erit hoc in transmutatione accidentium. Sed transmutationes [illegible] a motu. Ergo idem erit subiectum in motibus accidentium et substantiarum.
Cum autem dixit: Quare etc. est propter potentiam est propter positionem, sed substantia est per accidentibus; ergo est prius motibus [illegible] accidentium. Sed substantia non est prius illis motibus nisi subiecto secundum esse. Ergo substantia quae est subiectum in generatione erit subiectum in generalibus accidentium. Cum autem dixit: Quoniam tamen in illis differunt potentia respondent subiecto primo et remoto, quod subiectum in remoto motu sed in genere substantiae accidentium est differentiae contrarietates differentes secundum speciem. Ergo eis respondent subiecto differentia quod subiecto in [illegible] contrariorum et motibus et sic hic. Ergo non est idem subiectum in motibus omnium. Cum autem dixit: Et quod non est primum et proximum et principale subiectum in motu generationis et corruptionis, sicut dixit ipse in illo. In aliis vero motibus subiectum. Sed quod primum et immediatum, sed remotum. Unde enim individua subiectum est substantia quia in [illegible] subiectum autem est quod est quale et quantum, et quantum est quod subiectum generationi et quantum est quale subiectum alterationi et sic de incipiens. Unde non est primum subiectum in aliis. Sed individuale quia si tollatur substantia, tollitur quale et quantum et omnia accidentia. Unde dicit quod substantia est subiectum omnium, per hoc est prius subiectum primum et principium vel [illegible] est quale primum subiectum in quantitate et quantum primum subiectum in loci mutatione et contrariorum et sic de aliis. Cum autem dixit: Quod inferius dicit esse quod omnes alias generationes reducuntur in individua substantia ad substantiam et subiectum contrarietatum reducuntur ad substantiam in secundum individuationem et sic est idem subiectum. Non tamen principale [illegible] subiectum sed ad [illegible] subiectum respectu alterius generis non in quale [illegible] et in quanto quantum et sic de aliis. Cum hic habet dubium, dicitur in praecedentibus, prius non ordinatur alteratio quam augmentum et diminutio. Sed videtur quod consequenter agere tali ratione: motus est passio mobilis. Sed passiones ordinantur secundum ordinem substantiarum. Ergo cum prius sit quantum quam quale, ergo prius erit motus augmenti quam motus generationis etc. Cum autem dixit: Sic se habet substantia ad quantitatem sicut se habet quantitas ad qualitatem etc., quia sicut substantia prius est quantitate et quantitas prius est aliis quae sunt in libro praedicamentorum. Ergo sicut motus in substantia prius est motu quantitatis, motus quantitatis praecedit motum qualitatis, et sic hic. Cum autem dixit quod quia est qualitas et quale et quantitas et quantum et quantitas et qualitas dicunt differentias distinctas secundum speciem, quidem differentiae non subiciuntur ... et est amethodum considerare quale vel quantum etc. Vel passiones corporum mobilium quae subiectum motibus et non [illegible] mobilia sed quantum est prius quali quod scribitur in libro philosophorum, quod nihil movetur nisi continuum et primum, et sic est prius quantum quam motus motum. Sed tamen quia quale est agens mobilium, augmentum movetur non per quantitatem neque quantitatem activam et passivam sed quale et per eam in agendo quanto, et motus in quantitate prius est motu quantitatis. Et sic hoc ordinatur, quia prius quia scribitur in libro de sensu et sensato quod calidum est causa augmentationis, frigidum vero causa diminutionis, et ideo patet quod quale calidum prius est quanto et motus in qualitate prius est motu in quantitate etc. et ideo etc. Cum autem quod obicit in contrarium dicit est quod motus illi possunt dupliciter ordinari: aut secundum ordinem suorum subiectorum, et sic motus augmenti praecedit motum alterationis. Sed sic non ordinatur hic, aut secundum rationes causales subiectorum et sic ordinatur etc. Cum autem dixit est quod immediate subicitur motui generationis quale. Sed motus augmenti non est nisi per quale quod est activum et passivum. Ideo motus alterationis qui fit penes qualitates suas prius est motu augmenti. Cum autem dixit quod ista solutio valet secundum istam, quia sicut motus augmenti non fit sine quanto in motu generationis et corruptionis non fit sine qualitate. Ergo eadem ratione motus alterationis debet istos motus praecedere. Cum autem dixit quod non [illegible] quia in qualitate quae coadiuvant ad motum generationis non est agens principale sed forma substantialis quae regulatur et dirigitur et individuatur in illa. Et ideo prius est forma substantialis quam ille qualitates. Sed non est sic in aliis motibus. Sequitur quia superius hic quod dicitur in littera quod differt motus augmenti a motu alterationis et generationis quia in motu augmenti transmutatur locus, in motibus vero aliis non. Contra, duplex est motus: motus ad locum et motus ad formam. Sed isti motus sunt differentes. Ergo cum motus augmenti sit motus ad formam, ergo non erit motus ad locum, ergo etc. Cum autem dixit oppositum dicitur a philosopho in libro de anima: omnis motus est in loco. Sed motus augmenti est motus. Ergo est in loco. Ergo in motu augmenti contingit transmutatio [illegible] localis. Cum autem dixit: Et dicit scribitur in libro vegetabilium: omne quod vegetatur indiget loco in quo se dilatat et extendit. Sed dilatatio est motus localis. Ergo in omni motu augmenti est motus localis ergo etc. Sequitur vero quod intrat superius hic quod dicitur quod in generatione transmutatur locus. Videtur enim esse falsum quia omne quod generatur transmutatur ab uno in aliud. Sed quod

transmutatur ad [illegible] in [illegible] transmutatur locus ergo etc. Cum autem dixit oppositum quia generatur replet locum corporis. Unde nihil aliud quod possit replere corpus vacuum ponere in [illegible]. Sed autem implere, ergo replet eius locum, et sic hoc ergo quod generatur transmutatur locum quia est inter ipsum. Cum autem dixit quod motus localis dicitur enim quidam qui fit in transmutando ubi loci [illegible] qui fit in transmutando locum et hic est dictus. Quidam enim est et in unam dicendam partem. Item in genus situs et levius dolium. Est autem quidam qui est ad omnes differentias positionis in motu processivus animalium. Est enim in omnes partes secundum voluntatem animalium
et in quod augetur ullo istorum motuum movetur. Non enim transmutatur ubi loci. Est autem aliquis motus localis qui est dilatativus et constrictivus et hoc motu movetur cochilia in conchis suis et illa animalia in vasis suis secundum dilatationem et constrictionem. Et in motu non est in transmutatione ubi loci sed totum quiescit secundum locum et partes moventur per extensionem, et hoc motu movetur id quod augetur. Totum enim quod augetur quiescit. Sed partes extenduntur in omnes partes sicut [illegible] planities etc. Quia movetur motu alterationis non transmutatur neque secundum totum neque secundum partes. Unde quiescit in toto et in partibus. Similiter quod semper recipit in materia non movetur in alio loco. Sed quiescit cum augmentatur et extenduntur partes in ampliorem locum. Sed tamen non movetur de loco ad locum. Cum autem ad illud quod obicit dicendum est quod duplex est motus localis quidam enim est qui est in transmutatione ubi loci, et iste opponitur motui ad formam et motui augmenti, et tali motu non movetur id quod augetur. Est autem motus localis qui est in transmutatione loci in partibus et non in toto, et iste motus consequitur terminum generationis et corruptionis et motum augmenti et in motu non opponitur motui ad formam. Sed autem unde motus augmenti est a centro vel a medio ad partes circumferentiales. Aliquando ut contingit in signe in eodem [illegible] eiusdem et a centro quod est medium in animali distribuitur sanguis per venas ad partes et in quod [illegible] sanguis mittitur ad partes superiores. Consequenter ad partes inferiores. Sequitur quod de hoc quod dicitur quod semper movetur localiter. Contra: omne corpus est in loco. Sed supremum corpus non est in loco, quia non est locus ultra ipsum. Ergo non est in loco. Ergo non movetur localiter, quia autem non est in loco probatur. Scribitur in libro de anima quod omne quod est in loco est in aliquo continens. Sed supremum non est in aliquo continente, quia supra ipsum non est corpus continens ipsum, cum sit corpus ultimum. Ergo non est in loco.
Cum autem dixit oppositum quod movetur localiter, aut movetur transmutando ubi loci aut movetur motu dilatationis et constrictionis. Sed non movetur motu tali vel tali. Ergo non movetur localiter, quia non motu dilatationis vel constrictionis [illegible] quia quod movetur motu tali est rarefactibile et condensabile. Sed celum non est neque rarefactibile neque condensabile, ut probatur in libro de celo et mundo. Sequitur non movetur in transmutando ubi loci, quia omne tale movetur ad finitum a quo et ad quod. Sed ista non movetur. Ergo non movetur transmutando totum locum, non enim motu locali. Ergo non movetur localiter. Cum autem dixit oppositum est: motus localis est motus corporis perfecti. Sed supremum est corpus perfectum. Ergo etc. Cum autem dixit est quod celum movetur in loco et secundum locum. Sed non movetur ad locum, in loco movetur et secundum locum non tamen totum movetur ad locum. Sed tamen suae partes moventur a loco in locum, quia illa pars quae modo est in septentrione iam fit in meridie et hoc per philosophum in [illegible]. Sed enim movetur igitur omnino modo in loco. Sed non movetur ad locum. Sed suae partes ad locum moventur. Est enim de celo motus enim secundum locum in loco non tamen ad locum, quia non transmutatur ubi loci. Sed manent partes autem suae moventur in loco et ad locum. Cum autem ad argumentum obicitur dicendum est quod duplex est aliquid esse in loco. Uno modo est in loco et in ultimo continens continentis, et sic celum non est in loco. Alio modo dicitur aliquid esse in loco quia ipsi est locus, et hoc modo celum est in loco quia ipsi est locus. Patet enim est in loco quia ipsi est locus. Unde sic potest [illegible]. Iam et si ipsis sit et non per accidens. Sed ipsi enim celum est in loco per se quia per se ipso est in loco, et ipsi est locus et non aliquid. Sed ipsum est locus omnibus aliis. Cum hic habet dubium: utrum plenum sit aliquid augmenti. Secundum dubium: utrum augmentum sit per se in omnibus rebus corporeis et incorporeis. Tertium dubium: utrum motus augmenti sit in infinitum vel non. Circa primum sic proceditur. Videtur enim quod non sit plenum augmentum, quia in rebus dicitur in corporibus augmento quia ei quod augetur aliquid per augmentum. Ergo aliquid per eam augetur. Sed celum partes continuae sunt finite et plenum est maxima perfectionis. Ergo si est ponere augmentum in rebus, necesse est infinita perfectionis. Sed implere est ergo implere in aliquid augmentum. Cum autem dixit omne quod augetur augetur aliquo advenientem aut quod augetur advenientem maiori vel minori aut aequali. Si aequali ergo omne quod augetur in duplo augetur. Ergo in duplo erit maius quam prius quod falsum est. Non ergo aequali advenientem augetur. Et non minori, quia maius non recipitur in minori. Sed econtrario ergo etc. Et non minori, quia maius non recipit minus. Ergo implere est aliquid augmenti. Et sic hic ergo implere est augmentum est in rebus. Sequitur ad ostendendum quod augetur, aut augetur corporeo aut incorporeo. Sed non incorporeo, probatio quia omne quod ad augendum facit maius. Sed incorporeum non facit maius ergo etc. Et non corporeo quia omne subiectum corporeum est corpus et illud quod augetur est corpus et ex hiis fit unum corpus. Ergo duo corpora in eodem loco quod est impossibile. Ergo implere est ad augmentum corporeo aut incorporeo ergo etc. Cum autem ad oppositum sic: in qualibet generatione in qua est plenum ad reducendum de potentia in actum per motum in illo genere, ergo est motus in omnibus rebus illius generis. Sed in genere corporum numerum est reducere corpus in potentia ad actum per motum. Ergo in genere corporum numerum est aliquis motus. Sed corpus potentia magnum non potest fieri actu magnum nisi per motum augmenti. Ergo necesse est motum augmenti esse et conveniendum est plenum esse augmentationem in [illegible]. Cum autem ad quod obicit in contrarium dicendum est quod partes corporis secundum se considerate sunt secundum dimensionem et sic non augetur. Sed augetur secundum quod est sub forma sua totius et hoc modo finite sunt et quia hoc modo finite sunt ideo sub toto forma augetur quia pars quod partes totius non augentur nisi per nutrimentum augmenti. Unde autem ut augmentatur est a toto et in partibus quod plenum est ad augmentum. Vel aliter potest dici quod duplex est pars: una quod est pars secundum materiam, alia quod est pars secundum formam et speciem. Pars autem secundum materiam de omni illa pars quae fluit et refluit et non manet. Et quantum ad hanc partes secundum est infinitas in partibus. Pars autem secundum speciem dicitur illa quae in animali a primis partibus ut ossa et caro secundum speciem. Et ille partes semper manent. Unde semper manent secundum speciem et in partes finitae sunt et augmentatur huiusmodi partes secundum finem augmenti et hoc est quia habent determinatam virtutem suae operationis et augmentatur secundum [illegible] et secundum suae virtutis. Cum autem dixit quod illud quod augetur augetur aequali advenientem. Nec tamen in duplo augetur. Et hoc est quia aliquando non semper advenientem ei quod augetur et iterum advenientem in continuo fluxu est deperditum. Unde tantum est ipso deperdito quod non potest recipere aliud. Tantum restaurando sicut patet in senio, propter hoc enim quod est in senio deperditum calore naturale et virtus debilitatur, convertit aliud in aliud speciem plus deperditum quam possit restaurari et sic mensura accipiatur de alimento sicut patet in tanto perfecto in quo non tamen potest deperditum quod agit quod fiat restaurandum, ideo etc. Vel potest dici quod non augetur corpore neque maiori neque minori neque aequali advenientem quia corpus quod advenit non manet secundum formam primam sed quia fit prius. Sed corpus in formam alterius scilicet in formam corporis alendi. Unde nec forma nec quantum remanet quam prius habebat. Cum autem dixit quod corpus quod advenit corpus in tantum convertitur contra quod est advenientem et ex hiis potentia fit unum corpus et ideo possunt esse in eodem loco. Circa secundum sic proceditur. Videtur quod plenum sit augmentum est in omnibus rebus corporeis et incorporeis, in quibus corporibus est accipere in potentia. Sicut generationis quantum quod est in potentia impletum plenum reducitur ad quantum completum in eis est plenum sit augmentum. Sed in omnibus corporibus generabilibus et corruptibilibus est accipere in potentia sicut generationis quantum quod in potentia impletum plenum reducitur ad quantum completum. Ergo in omnibus corporibus generabilibus et corruptibilibus est plenum sit augmentum. Sed non potest reduci de potentia quantum ad actum quantum nisi per augmentum. Sed corpora generabilia et corruptibilia sunt tamen corporea quam incorporea ergo etc. Cum autem dixit: Videtur enim quod in elementis

parte sunt augmentum in quantitate corporis est ut continua alteri in specie aliter in parte est augmentum sed in
qualibet elemento est ut continua alteri ut quanti in sui ... sed in qualibet elemento est parte est augmentum.

[illegible]

agente dupliciter: aut non fuit a causa agente indigente aliquo regulante in sua operatione, sicut in alteratione motus est; fuit omnia que per naturam in se existunt. Primo non est agens quod non indiget aliquo regulante in sua operatione. Secundo modo hoc est dupliciter: aut a causa agente sine cogitatione et scientia, et sic est natura, et sic fiunt ea que a natura fiunt; aut a causa per cogitationem, et sic fiunt ea que fiunt ab intellectu; et hec que fiunt ab agente per cogitationem secundo dupliciter: aut non illa causa regulatur in sua operatione per intellectum, et sic fiunt ea que fiunt via experientie et casu vel fortuna; aut regulatur aliquid in eo non per exemplar vel similitudinem rei que est in anima, sicut artifex qui facit domum habet exemplar in anima, quo mediante regulatur in operando, et sic fiunt ea ab intellectu operante, fiunt per artem. Et hec est quod dicitur in primo [illegible] phisicorum. [illegible] que fiunt a natura quedam a propria alia causa, id est ab intellectu operante per artem, sicut patet quod [illegible] recipit aliquis in ore stomachi et indigestum et in fit separatio puri ab impuro, et mittitur purum ad opera et generatur humorum [illegible] et infinitum ad eo et generatur in eodem sanguis ex humore, et deinde mittit sanguis subtilis per venas subtiles [illegible] in eodem ad membra superiora nutrienda, per venas autem grossas mittit sanguis grossus ad membra inferiora nutrienda. [illegible] quod in hoc differt naturale ab artificiali quia forma naturalis in principio materie, forma autem artificialis non in principio materie, sed quantum [illegible] non differt per essentiam. Hic est dubium super hoc quod dicit [illegible] in littera quod [illegible] est in puncto, quia videtur hoc esse falsum [illegible] ipsum continuum [illegible] puncto continuo ablato nichil remanet in materia nisi ipsa [illegible] ergo illa in terminus aut est ipsa forma aut est ipsa partes. Sed non est ipsa forma, quia forma differt per essentiam a materia; item non est ipsa unitas, quia illa est solum in discretis; ergo est ipsum punctum. Ergo puncto continuo a materia nichil remanebit nisi punctus. Ergo materia privata suis passionibus est ipsum punctum. [illegible] puncto continuo [illegible] quia terminus puncti debet continuo; punctum autem est continuum a materia [illegible] ergo illa ipsa est coniuncta ipsi, quod est implete [illegible] ergo implete est puncto continuo a materia, implete est remanente [illegible] ergo non nisi punctus. Ad oppositum: passiones que sunt eedem per essentiam cum quantitate [illegible] in materia [illegible] ponitur divisibile in materia; ergo puncto continuo remanebit in materia punctus. Ad hoc dicendum est quod materia ablato continuo [illegible] potentia que non dividitur [illegible] essentia [illegible] divisibilis potentia est, quia non dividitur nisi per dividens [illegible] essentia est non una materia omnium [illegible] que est radix [illegible] et divisibilis [illegible] divisio debet continuo. [illegible] dicitur [illegible] in continuo [illegible] aliud quod est radix divisionis [illegible] materia et divisibilis; divisio autem per materiam et divisibilis divisio a [illegible] et divisibilis est divisio non potentia; unde non dividitur quantitas materie [illegible] et forma, et hec est divisio compositi per partes secundum essentiam. Ad [illegible] quod obicitur in contrarium dicendum quod materia [illegible] per essentiam non punctus [illegible] aliquid addit super punctum et super sua [illegible] quia hec est potentia ipsius [illegible] et divisibilis [illegible] punctus autem non est radix divisionis. Ad aliud dicendum quod illa divisio est quantitatis continue vel discrete quia divisio per se ipsius est divisio quantitatis continue; divisio vero [illegible] est divisio discreti [illegible] non est quantitatis [illegible] divisio [illegible] et divisibilis. Hic est dubium super hoc quod dicit in littera quod linee et superficies non sunt partes materie, sed sunt ultima materie [illegible] linee et superficies sint partes materie et principia corporis [illegible] quod omne corpus quod constat in determinata quantitate et figura est ex principiis per que est in determinata quantitate et figura, sed materia corporalis constat in determinata quantitate et figura; ergo tamquam ex principiis per que constat in determinata quantitate et figura sunt linee, superficies, puncta, sed illa per que constat in determinata quantitate et figura [illegible]. Ad id dicendum [illegible] situm et positionem componitur ex hiis que habent situm et positionem [illegible] sunt linea, superficies et punctum; ergo componitur ex hiis. Ad id dicendum illud quo posito ponitur quodlibet et quo remoto alterum removetur est causa et principium illius, sed positis linea, superficie et puncto ponitur corpus naturale, remotis removetur corpus naturale; ergo et cetera. Ad oppositum: sicut [illegible] ipsum celi et mundi principia [illegible] sunt [illegible] naturalia [illegible] sed linea et punctus non indicantur sunt principia corporis; ergo est [illegible] corporis, sed non sunt ingenita cum sint quanta; ergo et cetera. Ad hoc dicendum est quod [illegible] que est [illegible] corpus sua essentia et sic constat ex materia et forma tamquam ex principiis [illegible] quod constat [illegible] quantitate et figura, hoc autem non habet nisi per puncta, lineas, superficies que terminant ipsum, et hic sic dicitur quod [illegible] constat ex lineis, superficiebus et punctis [illegible] sua [illegible] et sic est [illegible] essentia et [illegible] constat ex punctis, lineis, superficiebus, quia non habet esse determinatum in quantitate nisi per lineas et puncta. Ad aliud dicendum quod puncta [illegible] posita non quia hanc

positionem in alia sicut partes in toto, sed dicuntur hic positionem quia determinant sua loca corporalia in quibus sunt; non sicut partes, sed sicut termini, et ideo non oportet quod sint principia corporum. Ad aliud dicendum quod illud quod illud quod [illegible] positionem in intellectu est sicut quod est principium [illegible] quod immediate se habet ad illud, et ideo licet linee et puncta posita ponant corpus et destructa destruant, non tamen sequitur quod sint corporis principia vel cause; sed quod sequitur immediate ad illud quod per se determinatum [illegible]. Hic est dubium super hoc quod dicit quod materia est una numero [illegible] quod non [illegible] methaphisicam quod unum numero est cuius materia est una determinata per formam; sed materia prima per potentiam non est determinata per formam unam quia non est sub forma; ergo materia prima non est una numero. Ad id dicendum quod est unum numero est hoc aut completum in se et per se, sed materia est quid incompletum; ergo materia prima non est una numero. Ad hoc dicendum est quod unum numero dicitur multis modis: dicitur enim unum numero supposito aut materia dicitur unum numero numero essentie per quandam privationem [illegible] et sic est dicitur per quandam privationem unum numero aut materia dicitur unum numero numero essentie aliquid per quandam indicationem et [illegible] qua se habet ad multa et sic materia dicitur unum numero numero essentie per quandam indicationem et fixionem que se habet ad multa [illegible] dicta fuit et limitata [illegible] essentia dicta fuit sub [illegible] formis [illegible] distincta sub locis in quibus non est et hec est una numero omnibus [illegible]. Ad [illegible] quod obicitur in contrarium dicendum est quod illa [illegible] intelligitur de materia prout est sub forma completa, et sic fit unum numero numero [illegible] supposito. Unde tu obicias de eo quod est unum numero numero [illegible] supposito et non de eo quod est unum numero numero [illegible] essentie secundum indicationem et fixionem quandam. Ad aliud dicendum quod unum numero essentie dicitur [illegible] uno modo de unum numero quod aliquid est completum, et secundum materiam de unum numero quod aliquid est incompletum, et sic materia est unum numero prout est in supposito [illegible].

Hic est dubium utrum materia possit separari a mophea[?] et a passionibus. Dicit enim quod non. [illegible] quod sunt omnes forme actus est [illegible] in [illegible] methaphisicam quod quodam actus sunt separati, ergo [illegible] formis [illegible] actus est quidam forme [illegible] separabilis a mophea[?]. Ad id dicendum quod quod est distinctum ab altero per essentiam potest ab illo separari, sed forme et passiones sunt distincte a materia per essentiam; ergo possunt a materia separari. Tu dices forte quod non quelibet passio separabilis est a materia, sed solum illa que habet propria principia per que propria [illegible] non quantitas que vult principia [illegible] habet a [illegible] puncta et unitas. Contra: [illegible] quia [illegible] quantitas separari quod est in [illegible].

Hic [illegible] utrum materia possit separari a passionibus et videtur quod sic: omne illud quod non est [illegible] ab aliquo [illegible] ab aliquo [illegible] ab illo separari, materia non est in passionibus [illegible] a passionibus [illegible] ergo materia a passionibus est separari vel separabilis est. Ad ultimum [illegible] dicendum est quod materia ab accidentibus est separari et separabilis est, non tamen separata actu, et hoc non est propter suam dependentiam vel indigentiam, sed propter indigentiam accidentium que numquam ab ipsa possunt separari, [illegible] nec a materia. Unde de se separabilis est, non tamen separata. Ad primum dicendum est quod accidentia non possunt separari a subiectis nec a materia. Ad illud quod obicitur in contrarium dicendum est quod aliquid est distinctum per essentiam ab altero sicut [illegible] completum ab [illegible] incompleto; est separari ab altero ut homo ab asino, aut est distinctum ab altero per essentiam quod [illegible] incompleto [illegible] dependet ab altero sicut est accidentale, et tale non est separari ab altero, et talis est forma [illegible] et omnes passiones. Ad aliud dicendum quod duplex est actus: est enim quidam qui est forma tamen non forma, et talis est actus in [illegible] forma et talis actus est inseparabilis; alius est actus qui est forma et similiter [illegible] anima et intelligentia, et talis actus separabilis est a materia, et de tali loquitur [illegible]. Ad aliud dicendum est quod quantitas non est separata a subiecto, licet enim habeat principia propria, non habet principia [illegible] non separatur a subiecto, sed propter illa principia per abstractionem per intellectum a subiecto. [illegible] separatio et abstractio, quia separatio in [illegible] est abstractio in abstractis et similiter in [illegible], sed separatio in accidentibus non est, propter hoc quantitas abstrahi, sed non separari. Hic est notandum quod duplex est abstractio: una illius [illegible] et de hac non loquitur [illegible] a est forma a materia, et sic [illegible] per abstrahi; [illegible] quia non [illegible] in materia [illegible] uno modo quod [illegible] et [illegible] et [illegible] abstrahi [illegible] abstractione ab intellectu. [illegible] est actuale [illegible] abstrahi a materia quia sunt [illegible] ad [illegible] est ultimum in quo habet esse actuale.

Hic est dubium super motum augmenti. [illegible] quod augmentatur [illegible] est adveniens aliud ab illo quod advenit, et videtur quod sic, quia illud quod per aliquid [illegible] additur fit maius augetur; sed illud quod advenit per illud quod advenit [illegible] additur fit maius; ergo [illegible] quod advenit augetur [illegible] quod augmentum est secundum magnitudinem ad [illegible] sicut dicit in littera, et hec est extensio in maiorem quantitatem; [illegible] quia illud quod advenit ad singulas partes corporis distribuitur per [illegible] totum corpus [illegible] totum corpus. Ad id [illegible] augmentum est per quandam mixtionem eius quod advenit cum eo quod advenit, et sic est in mixtione corporum miscibilium, utrumque miscibilium augetur in maiori extensione quam prius; ergo similiter in motu augmenti augetur illud quod advenit et illud quod advenit. Ad id [illegible] sunt eadem per [illegible] uno augmento augetur alterum, sed [illegible] quod advenit [illegible] est idem in [illegible] cum illo quod advenit; ergo augmento uno augetur alterum vel utrumque vel neutrum augetur, et cetera. Ad oppositum [illegible]

augmenti. esse quod augetur motu augmenti manet, sed illud quod advenit non manet set fluit et refluit. sic dicit in textu. ergo illud quod advenit non augetur. Ad hoc dicendum est quod aliquid augetur dupliciter. uno modo in se et per se et sic augetur illud quod est subiectum augmenti et sic augetur illud quod est adveniens. alio modo dicitur aliquid augmentari non per se nec in se, nec secundum speciem propriam sed per naturam alterius et secundum speciem alterius et sic augetur illud quod advenit per quod continuum est in specie et non est adveniens. unde non augetur in se, nec secundum speciem propriam, sed secundum speciem alterius. Ad id quod obicitur in contrarium dicendum est quod verum est quod id quod advenit fit maius, sed non est in se nec alterius. sed per naturam alterius est adveniens quod augmentatio eius est adveniens. augmentum quoniam per eius et sic quod advenit quod continuum est cum alia specie et non est augmentatio non attribuitur ei quod per se augetur. Ad aliud dicendum quod in mixtione utrumque miscibilium augetur quia utrumque manet et est simpliciter subiectum mixtionis. sed alimentum quod advenit non est manens nec est subiectum augmentationis. Ad aliud dicendum est quod unum est in illis per continuationem. non tamen sic unum in permanendo. quod illud quod advenit fluit et refluit et ideo licet continuum augetur non tamen necesse est alterum augmentari. Consequenter queritur utrum quod sit caro secundum speciem ut illud quod advenit per alimentum extrinsecus sit caro secundum speciem an illud quod advenit a parentibus. et videtur quod id quod advenit per alimentum extrinsecus sit caro secundum speciem. caro enim quod conservat eam in determinata quantitate et figura est caro secundum speciem. sed caro que advenit per alimentum conservat eam secundum speciem in determinata quantitate et figura. ergo caro que advenit est caro secundum speciem. maior patet quia illud quod conservat alterum in determinata quantitate et specie salvat ipsum in esse specifico et est. minor patet sensu quia quando subtrahitur alimentum non remanet animalis corporis continuatio et corrumpitur caro. et calor philosophie. unde in libro de morte et vita scribit calor philosophie quod extinguitur cum animal non apponitur continuatio alimenti. Ad oppositum sic. caro secundum speciem est mota et activa. sed caro que per alimentum advenit non est mota nec activa. ergo et cetera. caro enim que advenit mobilis est et passiva a calore et ab anima. maior patet quia species est agens. minor autem patet quia caro illa continuata in calore est adveniens et in movet et non movet sed movetur et patitur. Secundo queritur utrum illa caro que derelinquitur a parentibus in decisione seminis sit caro secundum speciem. et videtur quod non. nulla caro que est in potentia ad recipiendum formam et complementum ab anima est caro secundum speciem. sed solum scilicet materia quia in materia principium est patiendi et recipiendi ut scribit. sed hec caro que datur a parentibus est in potentia ad recipiendum formam et complementum. ergo caro que datur a parentibus non est caro secundum speciem. minor patet quia semen est in potentia naturali recipere formam et complementum. Ad oppositum sic oppositum omnis caro que est assimilata in esse specifico carnis est caro secundum speciem probatio quia species omnis est assimilata. similiter ad alia et in alia. sed caro que datur a parentibus est assimilata in esse specifico carnis. ergo est caro secundum speciem. minor probatur per quia semen quod est non simile carni in principio habet virtutem quodammodo in se per quam fit simile suo generanti. continua per semen est ei simile tamen membris per virtutem aliquam eius in semine a parentibus continuatur alimentum miscens in sua specie. unde ossa continuant per virtutem spermaticam animalis que immissa est in membris ossis et carnis in membris carni et medullam in membris medulle et caro in carne continuat alimentum ei immissum. probatio quod dicit in textu quod quoniam per se augetur est augmentum. non autem augmentatur per eos non continetur alimentum suum in se nec. sic ergo caro continetur carne adveniente per alimentum. hoc non esset nisi per virtutem ei insitam a parentibus. Ad id omnis caro que habet in membris determinatam speciem est caro secundum speciem. sed caro que datur a parentibus est que habet in membris determinatam speciem. ergo caro secundum speciem. ergo caro que datur a parentibus est caro secundum speciem. maior patet quia species est modus et figura. unde antiqui philosophi semper estimabant speciem moveri. Ad primum dicendum quod illa caro que advenit animali per nutrimentum non est caro secundum speciem. sed illa caro que a generante datur in semine. unde animal carne in sui continua vere consistere non possunt et ideo per suas partes componentes et ideo quia illi non sunt ex complentibus speciem componentes quod omnes quod caro secundum speciem manet et fluat et refluat. secundum est quod illa caro est multiplicativa sui et propagativa quia semen in principio est animal dum in eo fit hoc. et sic multiplicatum et assimilatum sui similis per virtutem ei infusam a parentibus. sed non quod hec caro non sola est caro sive in carne. sed ossa et nervi et medulla et in omnibus aliis et aliis partibus omeomeriis et anomeriis. unde caro que datur cum semine est in osse et in omnibus aliis membris in quibus per virtutem super se manet per propagationem. Verum est quod illa caro que est actu. agens non in alimentum secunda est quia continuat alimentum in sua specie et scilicet sua virtus. est quod caro det alimento quod advenit speciem et formam. unde alimentum recipit formam alterius quod continuatur et non manet amplius secundum suam speciem. vel est quod illa figura alimenti que advenit extrinsecus figuratur in membris in esse et speciem continuatur et hec caro est et secundum ea est composita per regula ab anima vegetativa et a calore naturali et ista caro semper manet et quamdiu fuerit continuat alimentum in membris et figuram tamdiu est augmentum in membris et quando non fit diu in membris illud. Ad id autem quod obicitur in contrarium dicendum est quod caro que advenit per alimentum extra adveniens conservat carnem que est secundum speciem in quantum illa fuit augmentativa non tamen conservat eam in esse quod patet in illo quando non fuit recipere alimentum. remanet enim caro secundum speciem quamdiu vivit tamen non recipit alimentum et ideo patet quia ipsa conservat solum in esse augmenti. Ad id quod obicitur secundo dicendum est quod caro que datur que est caro secundum speciem est in potentia ad speciem que est forma sic ad augmentum que est forma et species et complementum. sed non est in potentia ad aliam carnem vel speciem cum sit completa perfecte. unde non est in potentia ad hoc quod recipiat speciem que sunt diverse in specie ab illa carne in qua actu est ille perfecte. sed dicitur in potentia quia actu non habet adhuc perfectionis complementum. Consequenter queritur utrum caro secundum speciem augetur an secundum materiam et videtur quod caro secundum materiam tali modo differentia naturam sic fit continua. augmentum et diminutio sunt contraria. ergo natura sic fit circa idem. sed diminutio fit in carne secundum materiam ergo et augmentum. minor patet quia quando caro secundum materiam refluit tunc minoratur corpus et diminuitur. Ad oppositum. nichil quod aliquem impedit motum augmenti et aliquem facit augmentum est illud quod augmentatur. sed caro secundum materiam est huiusmodi. ergo non est illud quod augmentatur. maior patet quia illud quod augmentatum potest conferre ad motum augmenti. ergo ipsum impediat. minor patet

in quantitatibus. Si enim per alimentum acciperet carnem secundum materiam non diceretur augmentum. sed per carnem contrarie quantitatis extendit membra per sequentiam et fluit misera. Consequenter dicendum quod neutra caro secundum speciem augmentatur et videtur quod non. esse quod augetur patitur. caro secundum speciem non patitur. ergo caro secundum speciem non augmentatur. minor patet quia quod patitur patitur ab agente. sed quod patitur ab agente continuatur ab agente. sed caro secundum speciem est omnino immobilis. ergo non movetur motu nisi mobili sui modo habente vel exigente. sed motus augmenti est motus mobilis. ergo et cetera. Ad oppositum esse illud quod manet in transmutatione motus augmenti augetur. caro secundum speciem manet in transmutatione motus augmenti sicut scribit in textu. ergo caro secundum speciem augmentatur. Ad hoc dicendum est quod caro secundum speciem materia non augmentatur autem sic augmentatur hec est in quantitate continua et continuatur in carne secundum speciem et in quantum est secundum speciem carnis secundum speciem. Ad illud quod obicitur quod caro secundum materiam fluit et refluit dicendum est quod in hoc recessu duo sunt. scilicet quod recedit et illud a quo fit recessus. illud autem quod recedit est caro secundum materiam. a quo autem fit recessus est caro secundum speciem. unde ei cui fit diminutio per recessum carnis secundum materiam eidem debetur et augmentum. Ad id quod obicitur quod videtur quod caro secundum speciem duplex per considerationem aut secundum essentiam non augmentatur dicendum quod caro secundum speciem dupliciter potest considerari aut secundum essentiam aut secundum esse. si secundum essentiam sic continuat alimentum et agit in ipsum et sic non patitur nec movetur. si secundum esse sic patitur et movetur quia est in materia continuatur et per esse in materia continuatur patitur compressionem et cetera. ideo est per extensionem sic per divisionem quia per suam essentiam non patitur per viam compositionis. patitur aliquid secundum dictam immobilem dicitur autem quia non est continuum in materia et sic caro secundum speciem non dicitur immobilis quia non est in materia. sed dicitur in mobili. quia habet virtutem agentis et continuantis et hec dicitur ad differentiam carnis secundum materiam que non est sic talis. operatur agens et continuans et ideo bene per partem sic patet dicendum quod per suam essentiam est immobile. sed tamen quia est in principium est mobile quia est continuatur in materia. similiter est de carne secundum speciem quia est mobilis quia est aliquid materie continuatur in materia et ideo bene per partem per quam materia in qua est non continuatur in eadem est sed continuat. hec sunt per quod similiter hec esset ab alimento sed alimentum non continuat ipsum sed econtra. Ad id ultimum continuum in mobile non motu mobili agente mobili. sed caro secundum speciem. Consequenter habitis dicendum utrum sic motus augmenti ut ab anima an a calore et videtur quod a calore. omnis motus est ab aliquo habente contrarium. calor autem habet contrarium. ergo motus augmenti est a calido. Ad oppositum. motus augmenti est motus in quantitate. sed quantitati nichil est contrarium. sed calidum est huius contrarium. ergo non fit a calido. Ad idem motus augmenti est secundum omnes partes. motus calidi non. ergo non est a calido. Ad hoc dicendum est quod motus augmenti est ab anima vegetativa sicut a principio regulante. et a calore naturali sicut ab instrumento et regulato. calor enim naturalis intendit se cum calore et facit quod ipsum penetret in omnibus partibus tam omeomeriis quam anomeriis ad illas nutriendas secundum quod oportet. unde fit ab anima et approximatur carnis secundum speciem ut a principio et remoto in medio. a calore ut tamquam a principio instrumento. Ad id quod obicitur quod quantitati per se contrarium est nichil quod verum est tamen primum dispositivum et per quas transmutatur ut calidum et frigidum habet contrarium. vel aliter quantitati secundum essentiam nichil est contrarium. tamen quantitati in quantum est in mobili et motiva aliquid est contrarium. Ad aliud dicendum quod calor naturalis duplex potest considerari. uno modo secundum naturam suam propriam et sic movet sursum. alio modo per considerationem in operatione ad regulas quas est anima que in membris alimentum distribuit proportionaliter secundum partes ad nutriendas eas et salvandas et sic movet secundum omnes partes et secundum omnes dimensiones. Consequenter dicendum utrum motus augmenti fieret in infinitum augetur anima. et videtur quod augmentatur tali ratione. potentia cum motus naturalis potentie efficacis sui motus naturalis. sed anima non desinit esse cum augmenti. ergo potentia anima ponere motum. sed anima semper est in animalibus quamdiu vivunt. ergo semper manet in animalibus motus augmenti cum sit motus naturalis. ergo semper augmentatur animalia. maior patet. scribit in libro de anima quod anima non debilitatur operatione cum senescit. Ad idem quotienscumque alimentum in corpore alicuius ingreditur. totiens additur quantum quanto. sed alimentum in infinitum potest ingredi corpus. ergo in infinitum potest addi quantum quanto. sed quandocumque additur quantum quanto est augmentum. ergo infinitum est augmentum in animalibus. ergo semper augmentantur. Contra hoc quod experimentum animalia non semper augmentantur tempore iuventutis. Ad hoc dicendum est quod anima non potest augmentari licet hoc esse per multiplicem defectum in huiusmodi. aliud enim quod sic augmentetur tamen oportet quod calor naturalis esset in corpore potens digerere et convertere alimentum sed non est sic calor potens hic sicut fit in iuvenio et etiam cum quod alimentum sit frigidum. ingreditur frigidum siccum cum alio in corpore. unde Aristoteles in libro vegetabilium dicit quod frigidum et siccum habent symbolum in alimento. humidum autem scilicet frigidum et siccum moribunda et mortua. unde tamen potest ingredi de frigido cum illo ingreditur quod expellit et extinguit calidum innatum quod debebat digerere a frigido et sicco. ita quod non potest convertere alimentum ingrediens et ideo sic fit diminutio illius defectus. et quia ad hoc quod esset augmentum oportet per existentem quantitatem quantitatem que debet augere ideo hanc autem quantitatem non sic permanet in resolvit illa quantitas et ideo alimentum adveniens non potest augmentare. unde licet adveniat alimentum quantitas non tamen quantitas preexistenti quia diminuit. diu non recipiebat alimentum nec per naturam potuit recipi. alius defectus est quia anima que regulat calorem debentem digerere convertere operatur per organum corporeum et ideo cum per organum debilitatur a frigido et sicco receptis cum alimento intrinseco quod non possunt exire et etiam ipsa per tempus debilitatur. unde sua operatio debilitatur. Ad id quod obicitur in contrarium dicendum est quod anima semper manet secundum substantiam. tamen virtus per quam operatur debilitatur sicut virtus caloris et ideo non potest complere augmentum in tempore et ideo non augmentatur tempore. Ad aliud dicendum quod potentia anime non debilitatur secundum quod refertur ad animam. cum ipse relate ad organum per quod operatur debilitatur. Ad aliud dicendum quod tempore alimentum additur quantum quanto. sed non semper additur alimentum quanto remanenti sed quanto fluenti. Ad aliud dicendum quod in alimento est duplex. est enim alimentum sola recepta quantitas. et etiam in alimento est superfluus

Quarto queritur de dissolutionibus mixti. Ad quod dicendum quod Boetius ponit quattuor dissolutiones mixti in De duabus naturis, prima dissolutio est que non est omnium rerum quarum sunt que ... [illegible]

[illegible]

Tertio queritur utrum in homine sint ... [illegible]

[illegible]

ad formam specialem et tunc post ad formam accidentalem. Si ergo est activa pro ad formam accidentalem et ad formam specialem, ergo sicut est ponere formam activam vel activum non est ad formam specialem, ergo non est ponere formam activam. Nam igne alterante. Item prius intelligitur materiam esse alteratam [illegible] cum generat activa similiter solum non in materiis, certum est principium [illegible] alteratione. Item si forma accidentalis aut recipitur solum in passo, activa et passiva, ergo sibi respondet creator qui est dator. Ergo recipit in solam activam, ergo est sibi similis. Item ponere formam activam accidentalem in motu alterationis. Item activa corporibus similiter generatur alteratione, et ergo corporis activa sibi similis [illegible] alteratione et ex hoc ... vel quod activa habet formam activam principium sicut terminum motus et motus esse sicut activa post creationem, et quod forma generatur per accidentales quas alias formas consequitur in igne sicut et non in aqua generatur. Activa corporis activa similiter in igne [illegible]. ¶ Ad obiectum ergo quod principium sicut et post activa est principium remotum. Item non tamen hoc aliud principium ex parte intus magis principium [illegible] ut sic intelligendum est ad illa argumenta et illa pro activa igne pro dicitur. ¶ Sexto queritur quid dicitur in motu augmentativo videtur quod non quia quidem [illegible] dicitur ut et alimentum quod generatur ibi materia et terminus et ita alia [illegible] quia certum principium motus. ¶ Sed contra quod quod generatur in re [illegible] educitur de potentia materie. Ergo tali [illegible] pro activa ille generante est ponere formam activam in quantitate [illegible] motus, in tali motu augmentativo et sic se quod [illegible]. Ad primum ergo dicendum quod alia [illegible] multiplicitate et mensuratione [illegible] requiritur aliud agentem ut dictum est. ¶ Septimo in motu locali quid sit in natura et sic et in loco [illegible] sed circulari rectius et processivus. Post quam ergo terminus in motu ad quod intendit pro activa quia ita ut forma alia generatur in motu recto nulla forma generatur. ¶ Item quod non per quod non est principium passivum non agit ut movet. Item videtur quod non forma quia forma aut moveret materiam aut [illegible] materiale [illegible] solum movet. Sed nulla forma que solum [illegible] movet non [illegible] propter movet in motu sed [illegible] materiam. Si forma in locum sed per [illegible] forma non est [illegible] in motu recto. Ad quod forma activa in istius dicitur quod forma principium movet materiam quod obiecit dictum quod forma movet materiam sed forma est loco [illegible] dicitur et sic non movet materiam quod generat aut [illegible] ponere ad virtutem ipsius celi et intelligitur et sic forma alia [illegible] activa solum movet et illi potest movere materiam [illegible] sicut distincto situm a composito et per hoc solum [illegible] ad argumentum. ¶ Octavo quia in motu circulari quod sicut [illegible] et videtur quod non sit intelligentia quia intelligentia est movens per voluntatem et voluntas distinguitur contra naturam ergo non erit hic intelligentia nec in celi [illegible] principium motus. [illegible] forma per hoc quod forma [illegible] sed [illegible] si forma celi non est natura eius educitur per [illegible] ergo videtur esse non in motu circulari. Et dicendum quod forma celi in [illegible] principium motus [illegible] in motu circulari non intelligentia [illegible]. ¶ Ad obiectum dicendum quod forma celi dicitur natura non effective quia sic est activa [illegible] formaliter quia per [illegible] in motu generatur natura [illegible] quo non quia in motu processivo quid sit [illegible] et videtur quod natura [illegible] quia hic motus ad virtutem [illegible] sed non processivus sic [illegible] quod [illegible] ille motu non est forma celestis natura in [illegible] tunc forma [illegible]. Item quod non [illegible] vegetativa quia est opponitur [illegible] generative augmentative [illegible] sic [illegible]. Item quod non sensitiva [illegible] et virtus sensitiva et virtus movens [illegible] voluntate et dicendum quod [illegible] ergo in motu processivo [illegible] aliquid [illegible]. Et dicendum quod forma celestis [illegible] in [illegible] et potest dici quod in [illegible] principium [illegible] anima vegetativa anima vegetative est [illegible] in partibus [illegible] corporis [illegible]

ad virtutem sensitivam et vegetativam extenditur in nos [illegible] et [illegible] superior [illegible]. Ad obiectum ergo dicendum quod [illegible] loquendo [illegible] quod vegetativa [illegible] opponitur [illegible] per [illegible] Ad [illegible] sensitiva [illegible] illa [illegible] quod [illegible] principium [illegible] motus [illegible] et in quantitate motus [illegible] et [illegible] principio [illegible] illa [illegible] utrum sit in omnibus [illegible] sit in omnibus [illegible] non recipit [illegible] solum formam [illegible] sic ponere [illegible] quia illa [illegible] creator dator formarum non [illegible]. Ad obiectum dicendum quod [illegible] non recipit [illegible] recipit [illegible] sub quo [illegible] principium [illegible] augmentum [illegible]. ¶ [illegible] forma [illegible] videtur [illegible] quia forma [illegible] principium [illegible] activa [illegible] non [illegible] quia recipit [illegible]

[illegible] non [illegible] sub [illegible] et forma [illegible] generis. Et dicendum quod [illegible] sit sub forma [illegible] generis non [illegible]. ¶ Ad obiectum dicendum quod non solum est principium [illegible] ad formam [illegible] non [illegible] non [illegible] ad [illegible] ¶ [illegible] sit sub forma [illegible] generis non sic [illegible] forma [illegible] sit [illegible] videtur quod non quia non distinguitur [illegible] activa [illegible] distincta [illegible] receptivam [illegible] dator forme [illegible] natura [illegible] descendat in formam [illegible] et dicendum quod [illegible] generis [illegible] sub [illegible] generis [illegible] descendit in [illegible] generis est loquendum aut [illegible] virtute [illegible] et sic [illegible] distincta [illegible] sit sub forma [illegible] activa [illegible] non [illegible] obiectum [illegible] activa [illegible] dicitur [illegible] ad [illegible] dico [illegible] non [illegible] obiectum [illegible] ut dictum est. ¶ [illegible] quod natura [illegible] forma [illegible] quod [illegible] forma specialis [illegible] forma accidentalis [illegible] principium [illegible] forma specialis non [illegible] educitur [illegible] forma specialis educitur [illegible] forma [illegible] ad [illegible] forma accidentalis non dicitur [illegible] forma [illegible] natura [illegible] motus [illegible] forma circularis motus [illegible] forma [illegible] dicitur [illegible] forma specialis dicitur [illegible] obiectum [illegible] educitur [illegible] ergo [illegible] forma que educitur non est [illegible] educitur [illegible] Et [illegible] generatur [illegible] ad [illegible] producendi [illegible] forma [illegible] forma [illegible] principium [illegible] forma specialis [illegible] forma specialis [illegible] principium [illegible] principium [illegible] ¶ [illegible] dubitatur utrum forma [illegible] et videtur quod non [illegible] forma accidentales forma accidentalis non [illegible]. Item [illegible] principium motus [illegible] forma [illegible] forma accidentalis non est [illegible]. ¶ [illegible] principium [illegible] forma accidentalis [illegible] forma accidentalis [illegible] ¶ Ad obiectum [illegible] forma accidentales [illegible] generationem non [illegible] principium motus [illegible] motus [illegible] ut [illegible] alie [illegible] intelligitur [illegible] principium motus [illegible] formis accidentalibus [illegible] intelligitur [illegible]. Ad [illegible] principium motus [illegible] simpliciter [illegible] dico quod principium motus simpliciter [illegible] simpliciter [illegible] forma [illegible] principium motus [illegible] solum [illegible] in formis accidentalibus [illegible] principium [illegible] intelligi [illegible] principium [illegible] remotum [illegible] forma accidentalis principium [illegible] principium [illegible] forma [illegible] principium motus [illegible] principium [illegible] forma [illegible] generande [illegible] ¶ [illegible] forma [illegible] utrum [illegible] non quia [illegible] non [illegible] sufficiens non [illegible] videtur [illegible] ex materia [illegible] ex forma [illegible] ex [illegible] non est [illegible] quia [illegible] ad [illegible] non [illegible] ¶ [illegible] principium [illegible] motus [illegible] activa [illegible] forma [illegible] non [illegible] subiectum [illegible] ¶ Ad [illegible] de [illegible] est loquendum [illegible] ad [illegible] ad [illegible] ad [illegible] non [illegible] ad materiam [illegible] forma [illegible] et [illegible] est [illegible] et non [illegible] et sic [illegible]

motu circulari

motu progressivo

nc

Quoniam autem determinatum est quot modis dicitur

per quem divisa est nam primam et secundam. In hac parte comparat mathematicum ad physicum. Dicens quod sunt de eisdem diversa considerantes et aliud. Et postquam physicus consideret et formam et materiam. Debet in tertio de anima quod haec sunt ... Et mathematicum et physicum sunt diversi, ergo non sunt de eisdem rebus. Item omne quod est scientia est secundum passionem vel dignitatem et accidens omnia sunt secundum. Sed secundum physicum et mathematicum est diversum, hic enim corpus mobile, ibi vero magnitudo vel quantitas, ergo sunt diversa et de diversis rebus. Contra arguitur. Cuius est considerare secundum rem et passionem, sed magnitudo ... quod considerat mathematicus sunt passiones corporis mobilis quod considerat physicus, ergo consideratur a physico ...

[illegible]

[illegible]

Declaratis autem hiis considerandum est de causis.

[illegible]

Uno quidem modo causa dicitur.

[illegible]

Contingit autem et multas causas.

[illegible]

[illegible]

Modi autem causarum &c.

In parte precedenti posuit ac species [illegible]

[illegible]

Dicitur autem fortuna &c.

In hac parte determinat ac de causis per accidens que sunt casus et fortuna [illegible]

[illegible]

per causa ut patuit. Ut quod sit cum per se est ad alterum esse [illegible]
Sed [illegible] ad esse [illegible] non [illegible] per se causa [illegible]
se esse [illegible] per se causa [illegible] causatum [illegible]
de [illegible] est [illegible] loqui dupliciter aut [illegible] per se sicut est
casus est [illegible] ut [illegible] aut [illegible] propositio ad esse
[illegible] esse [illegible] ita in [illegible] non [illegible] ut [illegible]
[illegible] obiecta. Deinde quia de alia [illegible]
dicit quod casus est in [illegible] in [illegible] et non [illegible]
[illegible] in maiori quam semper [illegible] per se [illegible] semper sic
et ponit [illegible] sit in maiori [illegible] utrumlibet ponit aliqua quae
sunt equaliter [illegible] contingens ad utrumlibet non magis respicit
unam partem quam aliam sed equaliter se habet ad esse et ad non esse. Iterum
sic ponit maius et minus [illegible] aliqua sunt in maiori et minori
et minori aliqua sicut equaliter. Contra omne quod fit aut fit a causa
determinata ad esse aut indeterminata. Si determinata [illegible] est [illegible]
[illegible] magis ad esse. Si indeterminata [illegible] ad non esse
de [illegible] sit [illegible] cum [illegible] plus se habet ad non esse quam
ad esse non [illegible] ponit quod ad se habeat equaliter ad esse et ad non esse
[illegible] ad argumentum quod contingit dupliciter [illegible] aut per comparationem
ad causam et sic est indifferens causa equaliter respiciens esse et non esse
aut per [illegible] et sic [illegible] non esse et causa [illegible]
ad se habeat esse non [illegible] equaliter [illegible] magis se habeat [illegible] Ad [illegible]
[illegible] magis et minus dupliciter est aut [illegible] et sic intelligendum
quod ponit magis et minus et equale quod [illegible] medium [illegible]
aut [illegible] contradictionis sic non est medium inter equale [illegible]
magis et minus sic autem est [illegible] illa quae sunt in maiori et minori
[illegible] contradictionis [illegible] causa determinata et indeterminata [illegible]
ponit medium. [illegible] quod non sit ponere medium quia illa quae sunt in maiori
[illegible] et minori [illegible] videtur [illegible] quae sunt semper et frequenter
quae contingunt ad utrumlibet [illegible] contingunt in
[illegible] quod sit in minori [illegible] distinguit [illegible]
[illegible] quae semper [illegible] sunt determinationes [illegible]
non sunt determinationes quod non [illegible] semper. [illegible] sunt
in maiori [illegible] impedita non quod sunt semper [illegible]
[illegible] determinationes [illegible] quod illa [illegible]
[illegible] illa [illegible] frequenter [illegible]
causa non [illegible] actu [illegible] ut eclipsis lune [illegible]
[illegible] quod non potest impediri [illegible]
[illegible] in maiori quae [illegible] causam determinatam [illegible]
[illegible] contingunt in actu [illegible] quae [illegible]
[illegible] et non esse [illegible] contingunt [illegible]
[illegible] ad [illegible] fiat semper [illegible]
sic semper et frequenter [illegible] Ad [illegible] quod [illegible]
determinata potest [illegible] impediri [illegible] semper et frequenter [illegible]
sunt a causa quae non potest impediri. Deinde quae [illegible] in quibus sit fortuna
[illegible] in hiis quae sunt in minori [illegible] quae sunt in
maiori quia dicit [illegible] omnia quae [illegible] sunt [illegible] frequenter aut [illegible]
[illegible] casualia et fortuita non sunt semper nec frequenter quod sunt [illegible]
[illegible] quae sunt in maiori [illegible] in hiis potest esse [illegible] fortuna [illegible]
[illegible] potest esse [illegible] fortuna ut si per intentionem [illegible]
[illegible] accidit [illegible] fortuna [illegible] in hiis quae sunt in maiori
contrarium dicit [illegible] ad primum quod illa [illegible] semper
vel frequenter [illegible] determinata [illegible] potest impediri [illegible]
[illegible] quae sunt in maiori [illegible] non sunt [illegible] Ad
[illegible] quod sicut [illegible] accidat in [illegible] per intentionem [illegible]
intentione [illegible] ut [illegible]
[illegible] accidit [illegible] a quo [illegible]
[illegible] non sunt a causa intentionis [illegible]
a causa intentionis non erit causa [illegible] fortuitum. Deinde [illegible] dato quod
[illegible] quae sunt in [illegible] quae utrum sunt omnia quae sunt in
minori [illegible] causa indeterminata [illegible] quae sunt in minori omnia
sunt a causa indeterminata [illegible] erit casus et fortuna. Deinde [illegible]
[illegible] quae sunt in minori [illegible] fortuita [illegible]
[illegible] quae sunt in minori [illegible] fortuna [illegible]
quod [illegible] in [illegible] distinctione [illegible]
quae sunt in minori [illegible] fortuna. [illegible] arguit [illegible]
[illegible] omnia in minori [illegible] non [illegible]
[illegible] arguit [illegible] sunt a proposito quae [illegible] in minori [illegible]
et ad utrumlibet [illegible] non omnia quae sunt in minori sunt a casu [illegible] Ad
primum [illegible] quod causa indeterminata dicitur [illegible] quia [illegible]
est [illegible] aut quia [illegible] determinata [illegible] impediri [illegible]
a proposito de causa indeterminata et [illegible] quia [illegible] non est [illegible] Ad [illegible]
[illegible] quod illa [illegible] causa [illegible] in [illegible] distinctione [illegible]
[illegible] est [illegible] ut [illegible]
Deinde [illegible] de alia parte [illegible] sunt a proposito et [illegible] in quibus [illegible]
a proposito [illegible] et [illegible] quod [illegible] voluntas [illegible] a proposito [illegible]
sed [illegible] est voluntas [illegible] a proposito. [illegible] a proposito

[illegible] aut [illegible] a proposito [illegible]
[illegible] sed [illegible] a proposito [illegible] a proposito
[illegible] voluntas [illegible] quod
[illegible] a proposito [illegible]
[illegible] voluntas [illegible]
[illegible] in hiis [illegible] voluntas [illegible]
voluntate [illegible] non est a proposito [illegible] Deinde utrum sit [illegible]
a proposito [illegible] proposito. Quod a proposito
et [illegible] in hiis non et [illegible] Et [illegible]
distinguendum [illegible] quod in hiis a proposito est [illegible] non [illegible] Ad [illegible]
quod obicitur dicendum quod [illegible] est loqui dupliciter aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] non [illegible] per [illegible] proponens
et sic non [illegible] sit a causa [illegible] non a proposito. Deinde [illegible]
utrum [illegible] sit casus et fortuna [illegible] quod [illegible]
[illegible] aliquid non [illegible] a proposito [illegible] accidit [illegible]
[illegible] magnum bonum et [illegible] bonum [illegible] fortuna.
[illegible] a proposito [illegible]
per intentionem accidit [illegible] a proposito [illegible]
[illegible] non [illegible] a proposito [illegible] per se a proposito [illegible] loqui
[illegible] nec [illegible] a proposito. Ad aliud [illegible] fortuna
[illegible] magnum bonum quod [illegible] fortuna [illegible]
a proposito [illegible] intentionem agentis [illegible] quod non [illegible]
Deinde quaeritur utrum [illegible] quod non [illegible]
[illegible] causa [illegible]
Iterum in principio methaphysice experientia fecit artem, inexperientia [illegible]
casum. Sed [illegible] non [illegible] quod [illegible] experientia [illegible]
non est causa. [illegible] dicit [illegible] quod [illegible] illa
fortuna [illegible] a proposito [illegible] quae quo distinguitur [illegible]
causa [illegible] fortuna [illegible]
[illegible] Quod obicitur dicendum quod [illegible] prudentem [illegible] fortuna
[illegible] quod [illegible] distinguit [illegible]
methaphysice [illegible] de negotio [illegible] vel negotium [illegible]
[illegible] prudentem ut [illegible] Ad [illegible] dicendum quod [illegible]
[illegible] actionibus [illegible] distinguitur [illegible] fortuna.
[illegible] quod obicitur [illegible]
[illegible] nomen [illegible] distinctum [illegible] fortuna. [illegible]
[illegible] ad utrumque [illegible] nomen [illegible] fortuna
[illegible] distinguitur a fortuna [illegible]
non [illegible] nomen [illegible] nomen [illegible]
fortuna [illegible] fortuna [illegible] a proposito [illegible]
a [illegible] illud. Deinde [illegible] quid [illegible] casus et fortuna [illegible]
sunt [illegible] ad [illegible] quod [illegible]
causam [illegible] casus et fortuna [illegible] ad [illegible]
causam [illegible]
se [illegible] fortuna [illegible]
in hiis omnibus [illegible] casus et fortuna. Iterum [illegible] casus et fortuna
debeant reduci ad materiam quia [illegible] casus et fortuna [illegible]
[illegible] dicit [illegible] casus et fortuna reduci ad materiam. Contra
casus et fortuna sunt per intentionem [illegible] reducitur ad causam [illegible]
[illegible] reducitur ad causam efficientem. [illegible] dicendum quod
[illegible] ad causam est loqui dupliciter aut ad causam [illegible]
[illegible] casus et fortuna [illegible] reducitur ad causam efficientem
[illegible] ad causam [illegible] casus et fortuna [illegible]
reducuntur ad [illegible] efficientem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] intelligendum quod
[illegible]
[illegible] casus et fortuna [illegible]
[illegible] reducitur ad causam efficientem [illegible] intellectum
[illegible] quae utrum reducitur ad [illegible] casus et fortuna [illegible] reducitur
ad naturam quia sunt [illegible] intentionem [illegible]
intentionem [illegible] per intentionem [illegible]
[illegible] Iterum [illegible] quod non reducitur ad intellectum quia
intellectus [illegible] indeterminata quia [illegible] casus et fortuna
sunt indeterminate [illegible] indeterminatum [illegible] quod non [illegible]
reducitur ad intellectum vel propositum. Iterum quod non [illegible]
[illegible] ad naturam [illegible] quia [illegible]
[illegible] ad naturam [illegible]
Iterum quod [illegible] ad intellectum reducitur fortuna [illegible] ad intellectum [illegible]
quod non [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod casus [illegible] indeterminate
[illegible] ad materiam [illegible] intellectum [illegible] nomen [illegible]
[illegible] fortuna reducitur ad [illegible] fortuna ad intellectum. Ad primum
[illegible] dicendum quod intellectus dupliciter [illegible]

[illegible]

Que autem sunt cause etc.

In parte ista probat numerum causarum [illegible]

[illegible]

[illegible]

Hec autem opinionem quandam &c.

[illegible]

[illegible]

Quoniam autem de natura scientia est

Incipit tercius liber phisicorum

[illegible]

h incipit iii lib

n̄ hēt q̄ntitatē· diōne diuisa ↄ diōne eīus ḡnis· q̄ solū dīdi i ī ptes eq̄les sic intellig̃· ↄ q̄ obiect̃ q̄ est ꝑtes· vn̄ est q̄ h̄t formā ꝑiorem ↄ idō diuid̃ in formā ꝑtiorē ↄ sic distī dō· [illegible]

[illegible]

De natura autem omnes.

In hac pte ponit opiniones loquentiū [illegible] de infinito ↄ p̄us ponit opiniones loquentiū mathematicorum [illegible]

[illegible]

in infinitum. Si autem infinitum componitur ex tantis [illegible] actu et in actu
toti non tamen [illegible] parti quia non quelibet [illegible] in infinitum [illegible]
non sequitur de corpore sicut sequebatur de substantia [illegible]
[illegible]. ¶ Si autem dicatur sine omni parte est infinitum [illegible]
pars est infinita, videtur quod [illegible] omne totum [illegible]
parte si infinitum non est maius finito [illegible]
infinita. Item infinitum occupat totum locum, ergo si pars aliqua est infinita
non compatitur aliam partem, ergo si pars est infinita non pars [illegible]
est quod totum ergo non est ponere partem aliquam eius infinitam. Contra
[illegible] infinitum [illegible]
signetur [illegible] punctus a [illegible] infinitum
est [illegible] infinitum [illegible] ab a [illegible] alio puncto [illegible]
[illegible] infinitum [illegible] infinita pars aliqua
infinita. Et iam [illegible] quod [illegible] est infinitum [illegible]
[illegible] totum infinitum [illegible]
partem infinitam [illegible] infinitum per [illegible]
[illegible] infinito
[illegible] residuum in
infinitum et sic [illegible] non adequatur toti
[illegible] infinitum [illegible] ad infinitum quod [illegible] parti
non occupat totum locum [illegible] illa obiectio
[illegible]. ¶ [illegible] infinitum
[illegible] aliqua pars eius sit infinita [illegible] sic quod non [illegible]
finitum occupat totum locum, ergo si pars esset infinita [illegible]
non [illegible] plura corpora simul [illegible]

[illegible]

de infinito in appositione nisi et divisione magnitudinis ut dictum est.
¶ Consequenter queritur utrum infinitum sit accidens. Videtur quod non, omne
accidens indiget in substantia. Set substantia est quid permanens, ergo omne
accidens debet esse permanens eo quod est in subiecto permanente; set infinitum
est in successione ut dictum est, ergo non potest esse accidens. ¶ Item
si sit accidens, cum quelibet pars accidentis sit accidens sicut substantie substantia,
quelibet pars infiniti erit infinita, quod est inconveniens [illegible]
sive in substantiis. Item aut erit infinitum accidens per se aut accidens per
accidens, et utroque dato est accidens per se, quoniam accidens per accidens
unius subiecti est accidens per se alterius subiecti. Set accidens per se causatur
a principiis sui subiecti; principia autem propria [illegible] sunt finita, ergo principia
[illegible] infinita [illegible] finita [illegible] impossibile [illegible] ponere in-
finitum esse accidens. Contra omne quod est vel est per se [illegible]
[illegible] ut substantia vel accidens. Set infinitum non est [illegible] ergo necesse
est accidens, et hoc est concedendum. Ad primum ergo [illegible]
cum debet permanere [illegible] in quantum subiectum accidentis dicitur ut
appositionis [illegible] in successione [illegible] infinitum. Ad aliud dicendum
quod argumentum procedit supponendo infinitum esse actu [illegible] actu
[illegible] infinitum sequeretur quod cuiuslibet pars esset infinita. [illegible]
non sic est, immo [illegible] loquimur de infinito prout sit in potentia non actu
completo. ¶ Ad aliud dicendum quod [illegible] loquimur dupliciter [illegible]
[illegible] finita [illegible] secundum [illegible]
infinitum [illegible] infinitum. ¶ Si ergo [illegible] infinitum sit
accidens [illegible] in quo genere, et videtur quod sit in genere quantitatis, quod
[illegible] quod infinitum [illegible] quantitatis. Item [illegible] in-
finitum [illegible] in appositione et divisione [illegible]
magnitudinis; set ista sunt in genere quantitatis, ergo et infinitum. Contra
[illegible] est quantitas [illegible] continua est vel discreta. Set discreta est
[illegible]
infinitum ergo infinitum non est in genere quantitatis [illegible]
[illegible]

[illegible]

quantitatis. et dico ad hoc quod infinitum est infinitum in quantum speciei qualitatis [illegible] ad primam obiectionem in contrarium dico quod [illegible] quod qualitas quae non fundatur et consequitur super quantitatem [illegible] per motum sequeretur qualitas quantitatis. cum qualitas mediante fundamento [illegible] et qualitas ipsa potest esse per motum [illegible] autem est infinitum [illegible] infinitum fundatur super quantitatem quae [illegible] in quantum speciei et quantitates. et ideo quantitas [illegible] sed est unum totum. finitum infinitum. ut dico quod quantitas non esset [illegible] per motum [illegible] per motum Aristoteles [illegible] ut est modo apponit in divisionis et sic patet illud. ad aliud dico quod predicatur de illis [illegible] et tale [illegible] ut si dicimus album est musicum vel aliquid tale [illegible] ponitur de se [illegible] accidentalis [illegible] in accidentia in substantia et sic licet predicetur de pluribus actualiter non est in eadem specie [illegible] et sic patet. Deinde dubitatur de divisionibus infiniti et primo quedam divisio quod infinitum est aut non est etc. videtur quod ista divisio sit vera quia infinitum totum locum occuparet quod non [illegible] etc. Item [illegible] dicit quod infinitum est sicut circulus [illegible] et [illegible] ipsius circuli [illegible] etc. [illegible] illud cuius non est [illegible] totum [illegible] infinitum [illegible] non potest dici infinitum cuius non est [illegible] etc. et hoc concedo. Ad primum dico quod ratio procedit ac si [illegible] infinitum in actu quod non est [illegible] loquimur hic de infinito in apponendo [illegible] divisione. unde si poneretur infinitum actu esset concedendum quod non esset [illegible] etc. Ad aliud dico quod [illegible] circuli [illegible] potest esse duplex. aut [illegible] et sic non est [illegible] infinita [illegible] aut [illegible] subiectum dividitur [illegible] sicut [illegible] in circulo [illegible] et sic [illegible] ad [illegible] et sic patet illud. Deinde dubitatur de alia divisione quod [illegible] infinitum est [illegible] quantitatis [illegible] et videtur quod [illegible] sit [illegible] actualiter est infinitum quod si quantitas [illegible] non [illegible] infinitum vel finitum. Item ac intelligitur quod [illegible] ad [illegible] quantitas aut alterius [illegible] infinitum quia [illegible] magnitudinem [illegible] est [illegible] sic magnitudo quod [illegible]. infinitum duplex est aut in apponendo aut in divisione [illegible] et sic [illegible] infinitum [illegible] etc. et hoc concedo. Ad primum dico quod [illegible] quantitatis duplex est aut [illegible] aut secundum imaginationem. dico quod [illegible] infinitum est quantitatis [illegible] actu [illegible] secundum imaginationem [illegible] et sic [illegible] quod [illegible] finitum quod non [illegible] quantitas [illegible] secundum imaginationem [illegible] quod obiicitur dico quod [illegible] quantitates finitas [illegible] concedo et quod [illegible] quantitas [illegible] non secundum imaginationem. ideo non est propositum. Deinde dubitatur de divisione infiniti [illegible] infinitum [illegible] divisione [illegible] dubitatur de [illegible] divisione [illegible] quod continuum dicitur divisibile in infinitum [illegible] continuum [illegible] dividi in infinitum [illegible] continuum in quantitate [illegible] quod continuum [illegible] non sit divisibile in infinitum quia [illegible] omne corpus finitum [illegible] finitum [illegible] omne continuum [illegible] per ablationem [illegible] divisibile [illegible] corpus infinitum [illegible] quod [illegible] quantumcumque [illegible] infinitum potest dividi in infinitum [illegible] aut [illegible] non dividitur in infinitum [illegible] quod est [illegible] continuum dividi in infinitum. Contrarium dicit Aristoteles [illegible] in divisione continuum [illegible] in infinitum aut est in divisibilia [illegible] continuum [illegible] in divisibilibus [illegible] est contra philosophum. Ad hoc dico quod continuum est divisibile in infinitum. Ad primum dico quod [illegible] quantitate aut [illegible] et [illegible] distinguit [illegible] dico quod continuum divisibile [illegible] non [illegible] magnitudo [illegible] divisibilia in magnitudine [illegible] in [illegible] quod [illegible] corporis [illegible] per ablationem corporis finiti [illegible] potest dividi [illegible] quia sicut dividitur in medietates duas [illegible] in duas [illegible] et sic [illegible] infinitum [illegible] per ablationem corporis finiti. Ad aliud dico quod continuum [illegible] extenditur in [illegible] infinito [illegible] et [illegible] infinitum dividi [illegible] procedit [illegible] toti in [illegible] quod [illegible] divisione [illegible] in una est [illegible] possunt [illegible]

dividi in infinitum [illegible]. Deinde dubitatur utrum [illegible] posset dividi continuum in infinitum. videtur quod non quia [illegible] ad unam magnitudinem [illegible] in divisione [illegible] Item [illegible] naturalis [illegible] in aliqua quantitate [illegible] non potest [illegible] impossibile continuum. Contra [illegible] non loquitur de continuo mathematico [illegible] quod est divisibile in infinitum. ergo continuum [illegible] est divisibile infinitum. Item tempus [illegible] est et motus [illegible] magnitudo [illegible] magnitudo est infinita. et hoc est concedendum. Ad primum obiectum dico quod in prima [illegible] non est [illegible] una ad [illegible] in divisione continui [illegible] si dicatur quod est [illegible] nullo ipsa [illegible] replicatur [illegible] potest replicari [illegible] dividi in infinitum. Ad aliud dico quod forma [illegible] quantitatem [illegible] non potest [illegible] dividi [illegible] possit [illegible] intelligi [illegible]. Deinde dubitatur quod continuum dividitur in [illegible] in divisione [illegible] dicitur quod continuum non [illegible] infinitum [illegible] intelligi [illegible] intelligi sic continuum non vadit in infinitum [illegible] per appositionem [illegible] quia non [illegible] magnitudinis infiniti [illegible] non [illegible] in infinitum videtur quod non intelligatur [illegible] dividi in infinitum [illegible] potest esse infinita per appositionem magnitudinis infinite. [illegible] infinitum [illegible] sic [illegible] infinitum [illegible] magnitudinis [illegible] infinitum [illegible] quod non [illegible] quod est divisio in infinitum [illegible] magnitudo infinita [illegible] quia non [illegible] magnitudinis in infinitum [illegible] et sic non [illegible] infinitum [illegible] aut non [illegible] additionem [illegible] magnitudinis [illegible] magnitudinis infinitum [illegible] et sic [illegible] etc. [illegible] utrum [illegible] quod magnitudo non vadit in infinitum per appositionem [illegible] additionem [illegible] finito potest aliquid addi [illegible] et sic infinitum [illegible] magnitudo [illegible] infinitum. Item est divisio [illegible] in partes [illegible] plus [illegible] magnitudinis [illegible] magnitudo infinita [illegible] ad divisionem [illegible] sic non intendit [illegible] oppositum [illegible] non [illegible] quod non [illegible] magnitudo infinita quae per appositionem [illegible] magnitudo infinita per appositionem [illegible] non apponitur magnitudo infinita [illegible] non intendit [illegible] quod non addatur magnitudo in infinitum [illegible] et hoc est concedendum. Ad obiecta ergo dico quod cum dicitur quod [illegible] potest [illegible] infinitum dico quod loquendo de rebus [illegible] quod [illegible] finitum cui non potest addi [illegible] loquamur de rebus [illegible] aut loquimur [illegible] et [illegible] aut [illegible] non [illegible] infinitum non [illegible] infinitum [illegible] aliud [illegible] sic in infinitum [illegible] non [illegible] non valet [illegible] ad illa. Deinde [illegible] magnitudo infinita per appositionem non [illegible] additionem quae [illegible] videtur quod forma non [illegible] maior est [illegible] formae [illegible] infinita [illegible] magis [illegible] formae [illegible] infinita. Item sic materia [illegible] magnitudo [illegible] appositio divisionis [illegible] in infinitum non repugnat formae [illegible] appositio in infinitum. Item omne quod recipitur in aliquo recipitur per modum recipientis [illegible] forma [illegible] in infinitum [illegible] per naturam formae. Contra [illegible] forme [illegible] appositio est [illegible] appositio est finita [illegible] appositio non erit per naturam formae. [illegible] quod appositio magnitudinis non vadit in infinitum per naturam formae. Ad obiectum dico quod cum sic dicitur quod maior est potentia formae [illegible] potest ut magis sit [illegible] sic est [illegible] maior [illegible] ut sit [illegible] forma [illegible] formalis [illegible] debetur [illegible] actus [illegible] in infinitum actus appositionis non [illegible] formalis. Ad aliud dico quod [illegible] recipiens [illegible] receptum [illegible] quod [illegible] non [illegible] sic non intelligendum est [illegible] quod recipitur per modum recipientis

et per modum veniens. Si autem recipiet excedat recipiens sic intelligitur
quantitas recepti per modum terminata recepti quia totum non potest, sic autem
ipsa forma erit. Si vero modo quod receptum ut forma excedat recipiens
sic in corporibus recepti sit receptio et propter formam actus est infinitum
... excedit terminatum quia habet potentiam infinitam. Deinde queritur
utrum magnitudo per relationem ad divisionem crescat in infinitum. Videtur
quod non, sicut apponitur ex proportionali parte tunc ex fieret magis magnitudo
potentia et sic in infinitum sicut modo consurgeret aliqua linea magnitudo maior
tota celo quod est inconveniens. Igitur sic crescendo magnitudo non ibit in infinitum.
Contra sicut ... magnitudo proportionaliter contingit dividi in medietatem et medietatem in
aliam et sic appositione procedit in infinitum sic procedit divisio et hoc est necessarium.
Ad obiectum igitur dicendum quod non est, quod magnitudo totum ... Quando ... magnitudo
non est ... per divisionem magnitudinis ...

[illegible]

sed distinguendum quod ipsum dictum est. Sed actiua et passiua ... et passiua non
actiua ... aliter actiua negatur in ... sicut in substantia
... et passiua ... et sic non est ... adequatio ...
... Deinde dubitatur de substantia infiniti
utrum in sit eius substantia ut quantitas videtur quod ... actu dicitur
... divisione substantie et divisione speciei. Sed quantitas dividitur per finitum et
infinitum non ... finitum et infinitum sunt ...

[illegible]

alia et homines quia licet generatio unius sit corruptio alterius tamen remanet
aliquid totaliter infinitum et sic in actu infinita [illegible]. Item videtur quod
adhuc omnia genita permanent quod non esset nisi infinita essent in actu. [illegible]
signum est sicut dicitur contingit ad similia [illegible]
tunc esset generatio [illegible] quia essent actu infinita [illegible]
sic fieret [illegible]. Dicendum quod generatio non est infinita in actu [illegible]
[illegible] infinita [illegible] generatio infinita [illegible]
infinita [illegible]. Ergo generatio est infinita [illegible]
ad illam generationem [illegible]
infinitas generationis [illegible] infinitum [illegible]
non sunt [illegible] tempus [illegible] generatio [illegible]
generatio est infinita [illegible] infinitate temporis [illegible]
mundus est infinitus [illegible] philosophi [illegible] quidam
alii [illegible] in actu [illegible]
[illegible] in [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] distinguit quod duplex est infinitum
aut [illegible] aliquorum in [illegible] ordine [illegible]
[illegible] ponere infinita [illegible]
[illegible] ordine [illegible] sicut una [illegible] non [illegible] alia [illegible]
[illegible] ad aliam et ideo [illegible]
[illegible] quod non [illegible] ponere infinitas [illegible]
celestes [illegible] infinita [illegible]
[illegible] et ideo non est infinitum [illegible] infinitum in actu
[illegible]. Ad aliud dicendum quod si non esset corruptio [illegible] et [illegible]
[illegible] generatio [illegible] magnitudinem [illegible] maiorem [illegible]
esse [illegible] nutrimentum [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] non [illegible]. Item
[illegible] sine [illegible]
omne [illegible] est [illegible] infinitum [illegible]
[illegible] est infinitum [illegible] non [illegible] infinitum [illegible]
infinitum [illegible] non [illegible]
[illegible] infinitum. Item corpora celestia [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] infinitum. Item [illegible]
[illegible] non [illegible] necessario [illegible]
[illegible] infinita [illegible]
[illegible] sufficit [illegible] inclinatio [illegible] remanet
ad formam aliam et ideo quod sit actu [illegible] quocumque [illegible] non
vadit in infinitum [illegible]. Ad aliud dicendum quod [illegible]
est [illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] non sunt [illegible] non sunt [illegible]
[illegible] et ideo [illegible] alia [illegible] ad
[illegible] dicendum quod [illegible] ad [illegible] non ad [illegible]
[illegible] differre [illegible] ad [illegible].
[illegible] sufficit ad [illegible]. Deinde dubitatur de alia ratione qua [illegible]
[illegible] nos possumus intelligere infinitum [illegible]
infinitum est quia intellectus non est [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] nos intelligimus infinitum [illegible] quod non [illegible] mathematicus
non intelligit lineam infinitam. Item intellectus [illegible]
non [illegible] intelligentiam [illegible] differentia [illegible]
[illegible] infinitum [illegible] non intelligimus infinitum [illegible]
dicit [illegible] nos intelligimus infinitum [illegible]
[illegible] infinitum [illegible] non differre [illegible]. Item [illegible]
[illegible] inferior et superior [illegible] imaginatio [illegible]
infinitum [illegible] intellectus. Dicendum quod intellectus [illegible]
aut [illegible]
[illegible] imaginatio [illegible] in [illegible] quod in-
tellectus [illegible] non apprehendit infinitum intellectus aut [illegible]
non apprehendit [illegible] intellectus ap-
prehendens infinitum non est intellectus [illegible] imaginatio [illegible]
magnitudinem non [illegible] ad [illegible] dicendum quod [illegible]
[illegible] inferior et superior [illegible] ad formam [illegible]
[illegible] imaginatio [illegible]
[illegible] infinitum [illegible] intellectus [illegible]
non apprehendit [illegible] infinitum [illegible] et ideo non
est [illegible]. Deinde [illegible]
[illegible] infinitum est [illegible] de motu [illegible]
[illegible] infinita [illegible] non
actu. [illegible] actu [illegible]
[illegible] actu [illegible] in actu [illegible] actu [illegible]
infinitas [illegible] magnitudinem
[illegible] magnitudo [illegible] actu [illegible]
magnitudo [illegible] non est actu infinitas [illegible] in
motu et magnitudine [illegible] actu. Dicendum [illegible] de tempore
[illegible] loquimur duplex: aut de [illegible] tempore [illegible] infinitum [illegible]
[illegible] non est actu aut de [illegible] actu [illegible]
non [illegible] infinita [illegible]. Ad [illegible]

duplex est: recte [illegible] et circularis. [illegible] quod motus rectus [illegible] infinitus
[illegible] super magnitudinem infinitam [illegible]
[illegible] infinitum. Aliud autem est motus circularis et iste est super magni-
tudinem [illegible] distinguitur [illegible] dividuntur [illegible]
la magnitudinis [illegible] non est infinita [illegible]
[illegible] magnitudine [illegible] infinita [illegible]
[illegible] contingit [illegible] in magnitudine [illegible]
motu et non [illegible] motus [illegible] infinitus et ideo [illegible] non est
[illegible] infinitum [illegible] de tertio de infinito.

Similiter autem et de loco [illegible] et de infinito cognoscere [illegible].

Circa quartum duo queruntur principaliter: primo de loco, secundo
de vacuo, tertio de tempore. Circa primum queruntur duo: primo de differentiis loci
secundo de loco [illegible]. Circa primum dicitur quod [illegible] differentie loci
[illegible] in [illegible] due sunt differentie loci [illegible]
et deorsum. Item [illegible] locorum est [illegible] locatorum [illegible]
locata [illegible] celum sit in loco [illegible] non [illegible]
differentie loci [illegible]. Item [illegible] deorsum simpliciter aqua [illegible]
[illegible] aer sursum [illegible] simpliciter [illegible] differentie loci sursum
deorsum simpliciter vel [illegible]. Item ad oppositum [illegible]
[illegible] motum localem. Sed motus localis omnium corporum est sursum
vel deorsum [illegible] sunt due differentie. [illegible]
de infinito [illegible] differentie loci non [illegible]
[illegible] natura [illegible]. Dicendum quod differentie loci est
loqui duplex: aut de differentiis [illegible] aut de [illegible]
[illegible] primo modo sunt tamen due differentie. Secundo modo [illegible]
differentie [illegible] deorsum [illegible]
sursum [illegible] polum [illegible]
dextrum [illegible] sinistrum [illegible]. Quod sursum [illegible]
[illegible] in polo
[illegible] in polo [illegible]. Item
[illegible] in polo [illegible]
[illegible] sursum. Dicendum quod non sic [illegible]
[illegible] loci non principales [illegible] in loco sursum et in
loco deorsum [illegible] ad sursum vel deorsum simpliciter
vel [illegible] ad sursum et deorsum simpliciter [illegible] tamen due differentie
loci principales. [illegible] primo obiectum dicendum quod loquitur de principalibus
differentiis. Ad aliud dicendum quod principium corporum.

Ad quartum dicendum quod motus [illegible]
ad [illegible] principales [illegible] due [illegible] due principales [illegible].
Deinde dubitatur de loco [illegible] secundum questionem. Circa primum
duo [illegible] locus [illegible] primum duo: primo an
sit, secundo an necessarium sit [illegible]. Circa primum [illegible] quod locus
sit [illegible] locatum [illegible] non est [illegible] locus [illegible]
[illegible]. Item [illegible] in alio [illegible]
[illegible] aliubi [illegible]
non [illegible] aliquo [illegible] locatum in loco [illegible]
[illegible] locatum in loco [illegible] locus est. Quod secundo [illegible]
[illegible] est unus [illegible] est unum [illegible]
et mundus non est [illegible] unum [illegible]
locum [illegible] locus est [illegible] est. Item [illegible] in omnibus
[illegible] celorum [illegible] in omnibus
[illegible] forme [illegible]
[illegible] mundus est unus [illegible] et sic ut [illegible].
Dicendum quod locus est. Ad obiectum [illegible] dicendum quod [illegible] alius est
loqui duplex: aut [illegible] ad unitatem [illegible] non [illegible]
[illegible] mundi aut [illegible]
sic intelligendum quod [illegible] ad [illegible]
est [illegible] et [illegible] intelligenda
[illegible] cum dicit [illegible]
est [illegible] ignis [illegible] alia [illegible] utrumque [illegible]
distincta non est [illegible] una [illegible] in
[illegible] non [illegible] obiectum.
Deinde dubitatur an sit necessarium locum esse [illegible] et videtur quod sic
[illegible] generationem [illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible] videtur quod
sit locus [illegible] generationem [illegible]
[illegible] est locus [illegible] generatio [illegible]
[illegible] quod locus [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] locatum [illegible] videtur quod non [illegible]
[illegible] aqua [illegible] et [illegible]
[illegible] locus non est [illegible]
[illegible] ergo non [illegible]
[illegible] loco [illegible] est [illegible] quod non [illegible]
celum [illegible] est [illegible] locum [illegible]
[illegible] non est necessarium [illegible]
quod necessarium est locum esse [illegible]
[illegible]. [illegible] primo obiectum dicendum quod [illegible]

vnū est sic ē ꝑ̄ua uel celi ⁊ oīa celestia. Alter sic ē ꝑ̄a terra ⁊ in terra ⁊ h̄ est uniuersal(is) ... distincta in ꝑ̄ticulari ⁊ h̄ est locꝯ conuenient(is) tal(is) in uniuerso ⁊ h̄ est forte quibꝫ ... loci ⁊ sic locus ... [illegible]

[illegible]

et uulgaris acceptio nobis et magis proxima et sic est contrarium in sur
sum et deorsum per comparationem quia sursum et deorsum in quantum de
bentur corporibus locatis fundantur super corpus ipsum simpliciter et de
ipsum sursum et deorsum contrarium. Si sic est patet. Ad aliud dicendum quod
sursum et deorsum possunt dupliciter considerari. Aut in quantum sunt termini
deorsum in toto universo et sursum ut circumferentia et sic debe
tur corporibus et sic inquantum possunt ut postea considerari inquantum debetur
locatis ad situm quod dicitur respectu universi et sic dicitur aut
quantum ad significationem et sic sunt inquantum relationes sicut patet per consuetudinem
ex relatione. Aut quantum ad supposita et sic dicuntur supposita et sunt corpora
aut considerantur inquantum corpora et sic sursum et deorsum sunt differentie corporum
et inquantum corpora continent et locant sic sunt differentie loci.
Et sic patet quod sunt differentie loci et corporis et sic inquantum corporis et loci
equivoce tamen et sic locus est quantitas. Item si locus sit quan
titas que ultimum sit superficies. Videtur quod sic. Locus est ultimum
corporis. Sed superficies est ultimum. Ergo locus est superficies. Item locus
habet divisiones et non unam et sic est linea quod finis continet
eos et sicut corporis qui finiuntur ut postea patebit. Ergo habet duas ex
hiis duas divisiones est superficies. Ergo locus est superficies.
Sed tu dicis quod superficies dicitur corporis ab alio continetur. Sed quantum corporis lo
cat et contineat, tunc dicitur locus et sic differunt. Quod obiectum et separata non
faciunt diversitatem in specie ut certa. Sed ista non differunt nisi sic
abstractum et separatum. Ergo adhuc non differunt. Ergo locus erit superficies.
Item cum locus sit ultimum sed non potest esse ultimum nisi punctus vel
linea vel superficies. Locus non est punctus vel linea. Ergo superficies. Item
omne quod addit super aliquid convenit cum eo. Sed animal rationale convenit
cum animali. Ergo si locus addit super superficiem vel locus erit superficies et
superficies superficies. Ergo illud quod addit et sic locus est superficies. Quia si locus
et superficies essent idem. Ergo ad multiplicationem unius esset multiplicatio alterius.
Ergo unum corpus quod habet plures superficies ut corpus cubicum quod habet sex
superficies, talis haberet sex locos quod falsum est. Immo habet unicum locum.
Item sumatur uva contra unam et ponatur medietas eius quantum alia
iacet in sede. Due superficies divise ergo et locus unius corporis erit
divisus quod est inconveniens. Ergo inconveniens est ponere quod locus sit idem
quod superficies. Et hoc concedimus. Et ad hoc concludendum nos dicimus quod locus
dicitur habere divisiones et sic superadditur superficiei infinitas
unum sic superficies sit de essentia loci. Sed non tamen habet divisiones
nisi per accidens corporis ut statim patebit. Item ideo dicendum quod due divisiones
possunt conveniri per has duas contrarietates immobile profundum secundum
de esse loci. Hec enim sunt locum circumdantia quia sunt ultimum continentis
immobile profundum. Sed immobile est differentia essentialis si quidem due
divisiones contrahuntur per duas oppositas quod non habet contrarium
continentis et quod non est corporis divisione sic est superficies proprie supra
et sic non est idem locus et superficies. Sed ante superficies sit de
essentia loci, hoc non est dubium nisi ut contrahatur superficies ad
duas istas essentiales et sic intelligendum est de natura loci
quod completur per duas istas immobile superficiei. Per ignem
igitur moventem idem non est omnino immobile ut patebit postea. Ad aliud
ergo quod obicitur primo iam patet quia superficies est ultimum et locus ultimum
hic est falsa accidentis quia superficies est ultimum essentiale corporis. Id non
ultimum accidentale. Secundum unum modum predicatum vel est falsa quantum
ad infinitatem. Locus non est ultimum quantum ad situm contrarium sic est cum
immobile et continente sic dictum est et ideo non obicitur. Ad aliud dicendum
quod locus habet duas divisiones quia due divisiones superficiei sunt contra ad
duas contrarietates loco ut dictum est vel ad oppositum et sic sic
divisa locus et superficies. Ad aliud autem quod respondetur dicendum quod non
sufficit dicere sic scilicet quod differant per accidens abstractionem et se
parationem. Sed per duas novas essentiales ut dictum est. Ad aliud dicendum
dicendum quod locus non est punctus et linea sic est superficies cum divi
sione et aliis duabus essentialibus. Sed tunc hic non est superficies
corporis. Ad tertium dicendum quod super addit novum essentiale et sic superfi
ciei et divisiones duas et ideo sic salvatur pulcrum
complementum eius per essentiale additum diversum et ideo locus non est
superficies. Sed si ergo locus non sit superficies quid ergo erit locus
sic corpus videtur quod sic. Sicut habetur inter locatum et locum quod
corporis et loci par ratio quod ad complementum perfectionem copulatur. Sed que ad
continentem terminum copulantur sunt eiusdem in specie. Ergo locus
et corpus sunt eiusdem speciei. Minor patet sicut enim punctus ad
punctum et superficies ad superficiem et corpus ad
corpus. Sed ea que copulantur ad eundem punctum sunt eiusdem speciei
ut linee et quecumque linea ut superficies et que superficiei
superficies. Sed corpus et locus copulantur ad superficiem. Ergo sunt
eiusdem speciei. Ergo locus est corpus. Item omne quod habet trinam divi
sionem est divisibile. Ergo locus ~~ergo~~ corporis locus est sic. Preterea
loci sunt sex differentie posite per quas sunt trina di
visio. Ergo locus erit corpus. Item sic sic habet primum
totum ad totum sic pars corporis est in parte loci et pars in parte

loci in profundum partis corporis quoniam profunditas corporis in toto loco. Ergo
locus habet trinam divisionem et habet duas quas eas est corporis. Contra
si locus haberet trinam divisionem corporis et loci essent simul in
essent due dimensiones simul in eodem tempore. Et sic ut dicit de
infinita corpora simul posse esse. Item omne habens divisionem
est repletivum corporis et loci cum recte vacuum. Ergo si locus haberet di
visiones totus esset in loco quod cum sit contra locus non habebit divi
sionem nisi esset corpus. Item iam dictum ...... quod
spectat quantum locus et spatium. Et illud quod dicitur locus haberet
dimensiones sed etiam divisio sic plenitudines esse ex istis tribus
loco autem acceptum. Unde potest dici quod trina divisio est essentialis
corporis primo modo dicendo per se tamquam essentialis eius esse.
Sed trina divisio inest dicendo per se tamquam passio naturalis
primum licet non insit ei essentialiter. Et ideo si habeat trinam divi
sionem non tamen est corpus quia aliter sic esset corpus. Ad aliud quod
obicitur dicendum quod que copulantur ad eundem terminum sunt divisibile
eiusdem in specie specialissima aut in specie subalterna. Dico quod
copulantur ad eundem terminum in specie specialissima ...... in spe
specialissima. Sed que copulantur ad eundem punctum tantum sub specie subal
terna non exigitur quod sint eiusdem speciei. Unde linea terminatur ad
punctum. Sed tamen differunt linee secundum speciem ut lignum circularis
et linea recta. Sed superficies dividitur triangularis et alie ...
ad lineas tamen linee non sunt eiusdem speciei per se dico ... termi
nantur ad idem specie specialissima subalterna corporis sic et locus quantum
ad duas divisiones. Sed duplex divisio divisibilis ...
et faciunt diversas species specialissimas sicut corpus et locus ......
dictum est. Unde aliter sic dicitur hoc in quantum suo superficiali
predicamento quod copulantur ad eundem terminum ut denotet predicamentum ...
non ......quod requiritur in quantitate qualitas ...
v. ...... est ergo sicut quod corpus et locus copulantur ad eundem tantum
idest ad similem quantum sicut locus copulantur ad indivisibile ......
divisiones que sunt indivisibiles tunc profunditas ...
ad talem indivisibile copulantur et ideo non sequitur quod corpus et locus sint idem.
Ad aliud dicendum quod locus per hec tres divisiones ... in quo ...
et ideo non obicitur. Ut dicendum quod ... differentie posite ... ...
...... non ... de essentia loci. Sed ... non ...
Sed quod locus habet trinam divisionem sic et corpus. Ad ... quod
autem obicitur in contrarium dicendum quod divisiones ... que ... eius
... inquantum et ideo non est ... divisiones corporis et loci sunt
et quando sunt divise divisio ... loci ... accidentalis corporis ...
accidentalis essentialis accidentale autem cum essentiali ... sunt ...
... ... divisiones corporis non ...
Ad aliud dicendum quod divisiones corporis replentur sed locus non quantum
accidentale ... et sic patet solutio ad ... Item quod locus ... ...
quod ... sit ... locatum et locum ... ...
quod sic locus ... duo ... locus ... ...
aliqua ... accidentalis vel essentialis. Sed locus ...
ipsa substantia cum sit accidens ergo ... accidentale ...
... Item locus est ultimum continentis profunditate ... ...
est accidens ... per naturam ... locatus ...
... ad ... due substantie ... que ... diverse ...
ad ... duo ut unum substantie sit nichil quod non est ... unum ...
aggregatum. Sed locus ... est ... quod ... non ... ...
... ... ergo locus non est ... locus et locatum
ut in subiecto ... ad ... ergo dicendum quod ... ad ...
accidentali non tamen est accidens quia accidentale ... est medium
inter substantiam et ... accidens et ideo ... due ... quantum
sibi ... accidens est ... unum ... accidens ...
Ad aliud dicendum quod locus est in locato ... non ...
et non ... quod sit eius accidens sic locatum ... ... per
corporis locantis et ... ... locatis sic
et ... locus ... locati ... ...
... eius et sic patet. Sed si ergo locus non sit accidens ... quod
... cum sit accidens videtur quod sit accidens locati ... locati
comparatur ad locum tamquam ad suum perfectum. Sed perfectio est essentialis
vel accidentalis. Ergo tamen locus non sit perfectio locati essentialis erit eius
perfectio accidentalis. Ergo est accidens locato. Item albedo est accidens cuius
...est. Sed locus sic comparatur ad subiectum locatum sicut albedo
ad album. Ergo locatum erit subiectum loci. Item per ... locato ...
... corporis in aere sic locus et remoto ... Sed que sic
se habent ... est substantiale ... vel accidentale. Sed locus non est substantiale
locato. Ergo erit accidentale. Contrarium videtur dicendum locatum posset
esse in diversis subiectis quod est impossibile. Item predicatum ... dicitur ... quod
locus est ... locantis non locati ... ... Et dicendum ...
quod locus est accidens locantis et non locati. Ad primum ergo dicendum ...
non est perfectio nec ... ipsius loci ... perfectio
... tamen predicatum ... ut sic ... locus est perfectio

in illo loco recipitur ad hoc quod impleatur aere [illegible] ipsum locatum. ¶ Ad 4m dicendum quod locus est immobilis, locatum non omne aere. Albedo non solum est accidens [illegible] non est sola. Ad 5m dicendum quod licet augmentetur si locus ponitur immediatus et secundo posito locato. Sed hoc non est verum quia adveniente locato sit primo et immediate locans et secundo locatum sit [illegible] loci et sic locus mediatus et secundo est ad locatum et tertio non est aere [illegible]. ¶ Hiis visis de loco quid sit secundum genus quia est accidens et cuius subiecti est [illegible] de ipso quidam est secundum suam diffinitionem [illegible] sic locus est ultimum continentis immobile. Sed [illegible] est quod est ultimum [illegible]. Ad superficiem et corporis [illegible] de ista conditione ut dicta est [illegible] immobile [illegible] tamen motus hoc probatum videtur quod motus [illegible] non [illegible] quia cum locus sit ultimum continentis et ultimum necessario in motu continui est [illegible] ergo locus in motu [illegible] ergo ubi probatur solum motum [illegible]. ¶ [illegible] si probaretur [illegible] motus [illegible] probaretur ponitur motus [illegible] aeris cum [illegible] non solum [illegible] locatum [illegible] omnibus accidentibus ergo ista dicta immobile sic quereret omnibus accidentibus ergo non esset dicta [illegible] loco ut si esset omnia accidentia [illegible] cum loco, quorum utrumque est impossibile ergo non solum negatur immobilis [illegible]. ¶ Ad obiectum dicendum quod moto corpore non movetur locus [illegible] ut post patebit. Et ideo [illegible] motus [illegible] quia immobile est per nos motus. Sed motus est localis [illegible] augmenti et diminutionis [illegible] ergo immobile [illegible] probabit. ¶ [illegible] motus potest sumi dupliciter [illegible] simpliciter et [illegible] aut [illegible] alio quomodo dicitur quies [illegible] motus. Sed locus non est [illegible] motus [illegible] quia locus [illegible] non [illegible] ergo locus non est immobile [illegible] quod omne quiescens est in loco [illegible]. Sed locus non est in loco ergo non immobile [illegible] ergo nullo modo locus est immobile [illegible] motus et [illegible] non quia immobile potest sumi dupliciter [illegible] sic [illegible] motum [illegible] non potest [illegible] dicitur immobile quod [illegible] in una dispositione [illegible]. ¶ [illegible] non [illegible] quod [illegible] immobile est [illegible] et [illegible] potest intelligi quod [illegible] manet [illegible] sua immo [illegible] in quod [illegible] ponitur quies [illegible] in dispositione loquitur sic [illegible] locus immobile [illegible] manens [illegible] et [illegible] ut post patebit. Obiectum autem procedit sub immobile [illegible] ideo non valet. ¶ [illegible] est hoc est duplex [illegible] quod [illegible] et [illegible] immobile [illegible] locus est immobilis. Sed [illegible] sic [illegible] locus est ultimum locantis [illegible] non est [illegible] immobile [illegible] accidentibus [illegible] immo [illegible] non est in locato ergo [illegible] locus [illegible] locum [illegible] est immobile [illegible] non [illegible] natura [illegible]. [illegible] lapis [illegible] et [illegible] immobilis per longum tempus et quod locus est immobilis [illegible] non est [illegible] quia illa [illegible] repugnat ergo immobilitas loci non est per naturam illius. ¶ [illegible] loco [illegible] de loco [illegible]. Sed locus [illegible] naturalis est [illegible] locatum. Sed non [illegible] illa [illegible] ergo illa [illegible] est [illegible] loco [illegible] ergo [illegible] immobilitas [illegible] per naturam illius [illegible] est [illegible] quod [illegible] immobile per naturam illius [illegible] loci [illegible] illa [illegible] non sufficit [illegible] ad quid sit [illegible] post patebit. [illegible] distinguendum quod de loco est loqui dupliciter aut de loco [illegible] aut de loco [illegible] et [illegible]. Sic de [illegible] intelligendum quod [illegible] est [illegible] sic non est intelligendum quod [illegible] est quia non sit immobilis per naturam [illegible] illius et sic [illegible] de lapide [illegible] quod est in loco [illegible]. ¶ Ad primum ergo [illegible] quod [illegible] loci [illegible] per [illegible] aut [illegible] aggregat [illegible] illa [illegible] non [illegible] est quod [illegible] est illius. Sed hoc non est [illegible] eius [illegible] non est [illegible] loci et illius loci [illegible] est [illegible] solvitur ad obiectum. ¶ Deinde dubitatur quid sit [illegible] quod [illegible] et [illegible] respectus ad [illegible] mundi et [illegible] et [illegible] et sic quod hic locus per respectum [illegible] mundi dicitur esse immobile et habere semper eundem locum. ¶ Sed contra [illegible] sic obicitur immobile [illegible] de loco [illegible] ista immobilitas que est [illegible] loci est per talem [illegible]. ¶ [illegible] est [illegible] oporteret [illegible] loci [illegible] in dispositione [illegible] quod est [illegible]. ¶ Item [illegible] medietas [illegible] et [illegible] quod hic [illegible] respectum ad [illegible] tamen non habet semper eundem locum [illegible] loci non [illegible] ad [illegible] maior [illegible] sic locus est ultimum continentis. Sed ultima [illegible] aeris [illegible] ergo [illegible] loca [illegible] immobilis que [illegible] et tamen ultimum [illegible] infinite [illegible] ergo [illegible] non est [illegible] immobilitas loci. ¶ Item [illegible] loci [illegible] respectibus

ultima de aere continente [illegible] aquam est quod [illegible] locus [illegible] est quia locus aque et aeris et tamen [illegible] quia aqua augetur et est [illegible] continentis [illegible] potest [illegible] aeris in aquam aut [illegible] ergo cum locus sit immobilis [illegible] variatur [illegible] quod [illegible] ad [illegible] non [illegible] attendi immobilitas loci. ¶ Item [illegible] plenum vino a loco ad locum [illegible] ad [illegible] est [illegible] locus quia vinum et [illegible] ultimum [illegible] ergo non est attendenda immobilitas loci per [illegible] ad [illegible]. ¶ Et [illegible] quod [illegible] ultimum continens [illegible] et immobilitas loci [illegible] habet eundem locum quem [illegible] columpna [illegible] ut [illegible] non [illegible] locus [illegible] locum et [illegible] locum ut [illegible] de vase pleno aqua [illegible] ultimum [illegible] et [illegible] non [illegible] locum et non [illegible] est [illegible] loco [illegible] alio et alio [illegible] completiva et integritas [illegible] loci. ¶ Ad primum ergo dicendum quod immobilitas non potest [illegible] de loco. Sed [illegible] quia [illegible] non [illegible] quod [illegible] angulus [illegible] anguli. Sed quod habet angulos sic non dicitur quod locus sit immobilis. Sed locus est [illegible] immobilis per [illegible] respectum ad [illegible] et sic [illegible] patet. ¶ Ad 2m dicendum quod [illegible] in dispositione [illegible] non [illegible] locus ultimum continentis immobile [illegible] mundi et sic [illegible]. Ad 3m [illegible] quod [illegible] ultimum quod variatur [illegible] non [illegible] loci [illegible] de vase [illegible] sed divisa ultima [illegible] non destruit locum [illegible] et ideo tota [illegible] completio loci est per naturam [illegible]. [illegible] obicitur de aqua [illegible] quod non est [illegible] locus [illegible] locatum quia nova aqua generatur et in loco novo [illegible] aeris [illegible] et sic [illegible] quod [illegible] locus et locatum [illegible] non [illegible] de vase [illegible] loci et sic [illegible]. ¶ [illegible] videtur [illegible] dubium [illegible] locus [illegible] ultimum continens ergo [illegible] ultima [illegible] loca ergo non [illegible] adhuc variatur locus cum variantur ultima. Sed [illegible] quod continens [illegible] tamen [illegible] manet continens [illegible] quod [illegible] remanet adhuc [illegible] locus. [illegible] non debent [illegible] locus [illegible] necessario erit [illegible] ergo [illegible] continentia [illegible] loca [illegible] continens [illegible] in est [illegible] locus [illegible] variatur [illegible] sic [illegible] individuum [illegible] continens [illegible] non [illegible] locus [illegible] aqua et [illegible] aer [illegible] continens quam non [illegible] locus [illegible] continet in quantum est [illegible] continentis simpliciter [illegible] non [illegible] est [illegible] aqua et [illegible] aer [illegible] ultimum [illegible] ultimum tamen [illegible] est [illegible] continentis simpliciter non [illegible] locus immobilis [illegible] non solum continet [illegible] est [illegible] continentis simpliciter ut dictum est et sic patet solutio. ¶ Hiis visis quid est immobilis [illegible] immobile [illegible] motum [illegible] locus sit immobilis motu corruptionis videtur quod [illegible] ultima dicta [illegible] cum [illegible]. Sed [illegible] ultima dicta loci [illegible] ergo [illegible] cum loco [illegible] immobilis [illegible] corruptionis quam numquam corrumpitur ergo [illegible] locus ergo locus non corrumpitur ergo est immobilis [illegible] corruptionis. ¶ [illegible] locus non est [illegible] continentis [illegible] potest corrumpi quia [illegible] locato [illegible] ergo locus potest corrumpi [illegible] quidam ad hoc quod de loco est loqui dupliciter aut [illegible] aut [illegible] ergo quod locus est immobilis [illegible] quia [illegible] locus [illegible] non. Sed [illegible] non necesse est dicere immobile [illegible] quod [illegible] ingenerabile continentis [illegible] locum et [illegible] locus [illegible] est [illegible] homo [illegible] homo [illegible] non [illegible] et sic [illegible] locum [illegible] quod [illegible] corruptibile continentis sic [illegible] locus corruptibilis est et [illegible] est immobilis sicut ponitur motus qui est corruptionis et sic [illegible] augmentationis. ¶ Deinde dubitatur [illegible] motu augmentationis [illegible] quod [illegible] augmentatur [illegible] locato necesse est [illegible] augmentari ergo locus non est immobilis ut ponitur motus augmentationis. ¶ [illegible] de augmentatione [illegible] quod augetur necessario [illegible] loci [illegible] locum. Sed locus non est [illegible] ergo non [illegible] augmentatur eius quod augetur [illegible] augmentatur. Sed loci [illegible] augmentatur [illegible] ultimum ergo locus non [illegible] motu augmentationis ergo est immobilis ut ponitur motus augmentationis. ¶ [illegible] quod augmentatum dicitur dupliciter [illegible] dicitur augmentatum [illegible] quod [illegible] et [illegible] locus est [illegible] augmentari quam [illegible] augentur ut lapis [illegible] naturalem [illegible] in suam naturam. Sed non [illegible] solum [illegible] non est augmentatum [illegible] loco [illegible] quod [illegible] augetur. Sed [illegible] quia solum [illegible] ultima sic ergo locus est immobilis ut ponitur motus

augmenti propter. Ad obiectum ergo patet quod cum dicitur augmento locati augetur
et locus. Intelligendum est quod non est quod recipit ad suam ultimam quantitatem ma-
gis diminuit tamen locata quantitatem quam prius et sic quantitatem adaequat suam extendere
magis et ideo motu augmenti propter non movetur. Deinde dubitatur utrum sit
immobilis probando motum localem et primo dubitatur utrum locus moveatur
localiter secundum circulum, secundo utrum moveatur motu recto. Et videtur primum
quod locus moveatur circulariter quia ultima continentia orbis lune
est locus ignis, illud tamen necessario movetur motu circulari, ergo locus est
talis motus, ergo non est immobilis locus sicut probando motum. Item
sit post augmentum de celis que moventur in spera sua circulariter unum
tamen est locus alterius. Et hoc sit continentia movetur tamen non semper manet eadem
respectu. Sed respectus facit locum ergo necessario semper manet idem locus, non movetur
et illud est contra. Ad obiectum dicendum quod de continentia lune est locus dupliciter
aut secundum se totam et sic non movetur quia secundum se totam semper est in eodem lo-
co, aut secundum suas partes et sic dico quod ista pars a locans illud corpus
semper eodem modo comparatur ad totas suas respectu oppositorum et semper manet
idem respectus et ideo numquam movetur localiter, itaque numquam mutat locum et eodem modo
solvendum est de celis quia semper manet idem respectus ad totum universum. Deinde
dubitatur utrum moveatur motu recto, videtur quod sic. Ultima aeris est
locus aque, sed aqua potest esse destructa, ergo aere sicut novo posito in ea
cum, sed ultimum aeris est locus, ergo sic movetur motu recto locus.
Item istud patet de vase translato a loco ad locum, semper enim est idem
locus tamen recte movetur, ergo locus non dicitur immobilis ut probat motus
localis rectus. Cuius oppositum istorum est quia si remanet idem respectus
semper manet idem locus. Si autem non remanet mutatur locus et ideo tamen non
idem locus, sed tamen si mutatur non tamen mutatur ipse locus. Ad obiectum ergo
primum dicendum quod si descendit aqua mutatur locus non manet idem locus quia
mutatur respectus, sed non mutatur locus ut maneat locus, sed continentia et
novus locus generatur et ideo non obstat quod movetur loco recto. Ad aliud dicendum
quod variatur respectus et ideo locus unus sicut dicta ultima non variat
locum si remanet idem respectus ut patet de virga fixa ut columpna ipsa nec
idem ultimum si mutetur respectus salvant locum et ideo si continuum vas totum
et locus non manet idem locus. Hoc viso quid sit de loco videndum de
immobilitate loci que de loco proponuntur et hic quatuor queruntur primo
de loco proponentem ad sensum, secundo ad locum, tertio ad indivisibile in loco, quarto
ad locatum. De primo videndum est, scilicet de compositione loci ad sensum. Dicitur
enim quod locus est accidens locantis et locus est eius sensum et
ideo dubitatur de secundo et est duplex dubitatio, primo de compositione loci naturalis ad lo-
cum mathematicum, secundo de compositione loci ad locum. Et primum videtur
quod locus naturalis et locus mathematicus differant per virtutem loci immo-
bilem quia requiritur ad locum, scilicet quod sit ultimum continentis et
immobile et additur quartum, scilicet potentia mutabilis [illegible] ergo sit prima
[illegible] in quolibet loco, ergo si sit dictum locum necessario ut videtur [illegible]
naturam quatuor, scilicet ultimum immobilis. Item dicitur [illegible] quod [illegible]
est per quam unumquodque fertur ad locum sicut non [illegible] ergo [illegible]
quod mutabilis illa potentia est de esse loci naturalis et sic differt a loco
mathematico ut videtur. Et hoc ultimum potius est secundum positionem
ut dicitur in 3o physicorum quod omnis sensus [illegible] ergo cum illa virtus
naturalis sit positionis [illegible] quod locus non est
sensum [illegible] illius [illegible]. Item illa virtus est [illegible], locus autem
accidens, sed accidens non est sensum [illegible] ergo mathematicus dicendum quod illa
eius sit mutabilis de essentia loci et hoc concedo. Est enim locus
pure accidens non habet de se virtutem mutabilem immo solum
esse in suo subiecto, scilicet in locante [illegible] sic distinguitur locus
naturalis et mathematicus quod locus naturalis dicitur quantum ad eam primam
ultimum continentis immobile et naturalis inquantum naturalis recipit virtu-
tem mutabilem [illegible] non quod illa virtus sit de essentia naturalis
loci, sed solum naturalis locus inquantum huiusmodi habet [illegible] ad illam, mathematicus
autem locus non habet [illegible] ad illam virtutem inquantum mathematicus
et sic differunt et quod obicitur primo patet quia hoc quartum requiritur non tamen
quaeritur ut intret essentiam, sed quia recipit locus naturalis. Ad
aliud dicendum quod [illegible] accipit hoc locum per locantem [illegible] quod locus
habet virtutem mutabilem, scilicet locus [illegible] locantis ad [illegible] loci
propter. Deinde dubitatur utrum locus sit in loco, videtur quod sic. Omne
quod est [illegible] nichil est [illegible] alicubi, sed locus non est [illegible]
ergo non alicubi, ergo locus est in loco. Item si a est in b et b in c
ergo primo a est in c, sed si locus est in corpore et corpus in loco
ergo locus in loco. Item omne accidens particulare est in loco [illegible]
sed locus est accidens, ergo erit in loco. Et hoc ultimum particularis reducitur

ad partes. Si ad primum, sed si locus esset particulare in loco non reduceretur
per locantem quod sit inquantum huiusmodi particulare est in loco, ergo simpliciter est quod
locus est in loco. Item si locus esset in loco per accidens et alia
accidentia sibi, ergo non esset differentia inter locum et alia que sunt [illegible]. Sed dicendum
quod locus est in loco dupliciter per accidens, uno modo locus est in locante et lo-
cans inquantum huiusmodi est in loco particulare quia per corpus et corpus per [illegible],
ergo dupliciter particulare est in loco. Alia autem accidentia particularia uno modo
quoniam [illegible] solum quia est in corpore et per partem in loco, sic ergo differentia est inter
locum et alia accidentia. Ad obiectum autem quod obicitur ad partem istam
dicendum quod particulare non reducitur ad particulare per hoc [illegible] locus reducitur ad lo-
cantem quod est in loco particulare. Vel aliter locus sit in loco particulare
per corpus quoniam [illegible] loci ultimum ut dicitur [illegible] in loco et sic locus est in
locante et tamquam in eo quod [illegible] ipsius [illegible] est in loco [torn] et ipsum lo-
cans particulare est in loco per corpus et sic potest sus[torn] sicut est
reductio. Ad [illegible] autem quod primo obicitur dicendum quod locus est [torn] in loco vi-
dendum est tamen potest dici quod alicubi per se [illegible] loci [torn] positus, secundo
modo sic est ista propositio falsa omne quod est [illegible] aut alicubi. Intelligendum
enim non est alicubi sic. Si autem dicatur de [illegible] probatur [illegible] quod
locus est alicubi, id est in aliqua parte universi, non tamen sic in loco [illegible]
concedi de quolibet accidente et intelligendum quod sit alicubi non tamen [illegible] quod sit in
loco. Ad alia argumenta patet locus est in loco particulare, tamen differt
ab aliis accidentibus quoniam dupliciter particulare est in loco, alia autem uno modo
particulare. Deinde dubitatur de loco per compositionem ad indivisibile in loco omne enim
divisibile [illegible] est unitas ut enim in quantitatibus discretis punctus
[illegible] linea vel superficies in quantitatibus continuis [illegible] indivisibile
in loco [illegible] duo non quia locus non est quantitas discreta
punctus vel unitas non ut planum est linea non quia linea est indivisibilis
in superficie, sed locus non est superficies ut prius visum est nec superficies
quia hoc est eius corporis [illegible] autem et locus [illegible] quantitatis ergo non est
indivisibile in loco ut videtur. Et hoc divisibile et indivisibile relative, sed locus
est divisibilis ergo [illegible] indivisibile. Item locus est quantitas continua,
continua quantitas que habet partes copulatas ad terminum communem, ergo locus habet
habebit ergo ad sibi [illegible] indivisibile. Item videtur quod sit [illegible] dicitur
enim in predicamentis quod ad eundem terminum communem copulantur partes
ad quem et loci, sed partes corporis copulantur ad [illegible] partes loci.
Et ideo est quod de loco est loqui dupliciter, uno modo quantum ad [illegible] du-
plicis dimensionis [illegible] que est de essentia eius et duplex
dimensio [illegible] quod recipit [illegible] partes ad locatum, scilicet
[illegible] et sic ut dictum est prius [illegible] recipit [illegible] oppo-
sito modo [illegible] superficies [illegible] linea [illegible] indivisibile ad
dimensionem secundum longitudinem non quia [illegible] ad lineam quia solum
propter est in superficie [illegible] quidem [illegible] indivisibile quoniam divisibile
longitudine. Alio autem est locus de loco secundum quod aggregat totam dimen-
sionem [illegible] eius et [illegible] dimensione que est [illegible] non
de sua essentia sic est superficies eius indivisibile et [illegible] sit [illegible]
patent omnia obiecta. Deinde dubitatur de loco per compositionem ad locatum
et primo ad punctum utrum punctus sit in loco, et videtur quod sic quia
est habet divisibile ad divisibile sic indivisibile ad indivisibile, sed divisibile est
locus divisibilis, ergo indivisibile indivisibilis, ergo punctus non obstante
sua indivisibilitate potest habere locum indivisibilem. Item illud debetur
locus cuius debetur positio, primo de generatione et de [illegible],
positio debetur puncto est enim punctus [illegible] positionem habens, ergo erit in loco.
Et hoc [illegible] solum est in loco quod [illegible] partes [illegible] distantes, sed punctus
non est huiusmodi, ergo non erit in loco et hoc est concedendum simpliciter quod punctus
non est in loco. Ad primum ergo dicendum quod divisibile et indivisibile possunt com-
parari [illegible] ad [illegible] et locus et [illegible] sic non [illegible].
Ad aliud dicendum quod positio dupliciter est quedam est positio partium [illegible] et [illegible]
sic [illegible] habet positionem sic punctus sic intelligitur et quod sic habet
positionem non [illegible] quod sit in loco. Alia est positio partium [illegible]
[illegible] sicut quod habet positionem est in loco sic intelligitur de generatione et ideo
punctus autem non habet sic positionem ideo non est in loco. Deinde dubitatur
tertio linea sit in loco videtur quod sic [illegible] quod [illegible]
partes [illegible] distantes est in loco, sed linea est huiusmodi, ergo linea est in loco.
Item [illegible] quod habet positionem partium [illegible] habet locum
[illegible] est, sed linea est huiusmodi, ergo linea erit in loco. Et hoc locus adequatur
locato, sed non adequatur linee [illegible] linea [illegible] in [illegible]
huiusmodi, ergo linea non est locus linee [illegible] linea non potest [illegible].
Item linea solum habet distantiam secundum longitudinem non secundum latitudinem
et profunditatem, ergo locus maior omnino [illegible] secundum latitudinem et profunditatem

z no distinguunt. g nuquam erunt in loco in li. u locati z h est contra. Ad obia
dr q licet distare solu p longitudinem z ideo mag continuitas ipsius;
cor z sic no sufficit illa distancia ad locu. Ad ad dr qd li' hic ptes
est se z iuxta se. z h debetur cor solum. vn sp patet ml' tripliciter
aut pcu materie infra se z iuxta se. aut est se z iuxta se z h dupl aut put
debetur cor absolute aut cor ut eius continens z locans z sic li. sp mo
hic sum pcu. cu sp no licet locum. li sp e mo. Item du u
tru superficies sit in loco. vr qd sic superficies h duas dimensiones nos li
z loc. g magis continuatur. si g aliquid debeat locari h magis erit sup
ficies. Item corpus dicit locatu z locans du superficies adequatur z
una continet reliquam g cor no locatur nisi p superficiem. si sp q unu
qz tale z illud mag. g superficies mag locatur. Item sic li' est indiuisi
bile latitudine z pfunditate z ideo corpus sic manet continuum z ideo linea
no locatur sic superficies est indiuisibile p pfunditate q sibi manebit
corpus continuum g no locatur superficies. et b est contra. vn superficies
corpus est e no locati. Ad g obiectu dr q loci sit du dimensio tn dr dimo
ipe est e no locati. et dimensionem z diuisibilem b qd h superficies ut est e cor z b qd continet loco
z ideo no est tancia continencia in loco z superficie q superficies dicit esse in loco.
Ad ad dr qd du superficies adequatur cor in ad locatu est dur. q2 li du
pot denotare coexistenciam cor tpis z sic est u. ut cor z sic est
falsa z ideo no aliquid est dicit sp qd. z e. q sp dicit conditione esse
z sic p3 solo ad ad. Item h qd ista no sunt in loco z mg pot esse
in loco n suba tale que pmo de suba in cor iltu sit in loco.
videtur q sit suba cor est p unu h omnes pte alie g suba
spualis erit alie g est in loco. Item coll p a causa est v g
suba spualis aliqui ut intelligencia est no sit in erit alie g est ilo
co Item dca oplecia loci est p dispciteas ptes si intellia sunt
sedpite ut aliu inouent aliu in oce g erit in loco. Item sm
locu dicit locatum equale locito. si quitite dicit equale ul
inequale g omnis locus est quatu. si suba spualis non est qn
ta g no erit in loco. est h est punct qcd prius sit distinctione
q locus de loco ut ar. h loquitur illo no intellia est in loco. Ad
duo pma obia dr q alie. u. h. z h. possunt esse dic loci ul formis
ul e ul cor. b in qd sit dic formas e cor cpetit intelligi
substancijs separatis. hoc n. sp pter deodis unu z sic sunt
alie. si sm qd alie dicit dcam loci no est intellia aliqu z ph
soluuntur duo pma obia. Ad tercium dr q sic mor dicit pte
excedit homine. tn mor lubgne alis tonalis continuitur cu
homine. sic e ille p se gedit locu z sic quiescit intellie. si tn qd
est ingne cotis sic quitur cu loco z sic no quicit intellie ul subc
spuali. q sic no ho e ut continatur z ideo intellia no est no
co q i no est e cu n cotis z cpetit z sic p3 solo ad ad. Item
co qd intellia non est in loco pot tn esse in loco indiuisibili ut certu
datur esse in loco quis utrum indiuisibilia sicut n. cod indiuisibili possit
esse z pmo queritur de indiuisibili qd est punctus. Sed de intellia z sp queritur
utru plura puncta sint in puncto indiuisibili simul videtur qd
sic q punctus puncto additus n augit. g si plura puncta sunt
infinita ponatur indiuisibili n mai sic z ita in cod indiuisibili pnt
esse infinita puncta. Item li' est pte q diui est no ytc tocu aliam
lineam. si ca pte qua indiuisibilis li posit esse simul ut b altera linea
numquam sicuint latine g cu punctus sit omnio indiuisibilis nu
co forte infinita puncta simul esse potuit. Item sic se h diuisibile
ad diuisibile sic indiuisibile ad indiuisibile. si plura diuisibilia no possunt
esse in cod diuisibili g nec indiuisibilia in indiuisibili. Item vn loc e vnu
cor z pla plium g p ma pportione sic se h vnu loc ad
cor z pla si vnu corpus ad pla locata si vnu cor p tribus
duo cor sic vnu corpus ad pla locata si vnu cor est in pluribus
locis g si pla sunt in cod loco potuit esse g pla puncta in
cod vno puncto indiuisibili esse no plus. et h est contra vn vno
puncto tendit loc punctalis. cotm no loci replectis pluribus
pla loca. Ad pmu qd obiectu dr qd sic dicit ar. inter methaphi
q vnitas addita vnitati no facit mai facit tn plus in quantitate
discreta sic punctus puncto additus n augit in quantitate continua ut sit
in magnitudine tn augetur in quantitate discreta z ideo facit plus
z ideo plura puncta locata necesso hnt pla puncta locancia. Ad
ad dr q li plures in loco diuisibili possunt simul recipi si i loco
indiuisibili vno numquam. Imo necesse ad multitudinem linearum locatarum
est multitudo linearum locancium recipi z sili cpte punctorum z ideo
i indiuisibili plura puncta esse no possunt. Item sicut du utrum intellie
sit esse possint in cod indiuisibili. videtur q sic luna duo corpa

in cod puncto medio indiuisibili pte sit esse. si intellia simpliciora corpa
luy coelis g plures intellie multo forcius in cod indiuisibili sive esse poterit
maior debetur corpo pspectiue q nt sub desptoe distare mt erit
luna in quolz puncto | medii nuquam visus distincte a pphi
dicit qd fallimentum z ideo | nisi p esse sensibilia. sz in fine diuisa luna
z cuiusq tante p sinam | picus ul quietus z admonetur unu
lunam qd apparet illi so | tamus unu lumen h no est n q distrete
sunt i lumen. z sic p3 | maior. Item intellia simplicior est quam
punctus q punctus est suba potest g si puncta sicut esse no possunt cu
intellie potuit ut videtur sp maiore simplici. Item h aduisatem
sibi recipi nuatos accitus n h instanciam n | recipi z obniciatur
si n est accnis rei locate q excepcione loci z locati relinquitur
g qd ad multiplicitatem intellia locatarum recipi multiplicatio locorum itur
si vo est est loc. g necesso plures intellie erunt in pluribus locis z no
in cod indiuisibili. est h est contra. Ad pmum g dr qd uidetur sic. q si luna
sint solum silitas z intencones z sic luna n h pter vnu ideo non
deficiant sibi pte per sm suum si vndiqz p visionem intellie
deficiant sibi pte per sm suum z vo dicit sibi deficiant z ita
aut sunt res nc n loc z b pter vnu z vo sicut sibi deficiant z ita
no est sic. Ad ad qd punctus sit sum intellia no. si tn verumqz
no est sic. Ad ad qd punctus sit sum intellia no. si tn verumqz
indiuisibile z ita g illi indiuisibile ncrum simul cu aliquo potest esse in cod
loco. ul e pot dr q intellia cpotum est z i. z m si esse in vno loco qm
punctus z ideo plures intellie sunt in cod puncto indiuisibili esse no po
sunt. si g ista indiuisibilia no esset in loco. si solu cor cu dupliciter
cor. sicut cor quantitas z cor suba. quis qd istorum dicatur esse in loco pte
videtur qd suba q2 ideo dr in loco dictu. q cor pter est in loco.
accidencia ac p accns sunt in loco. si cor quitas est accns g p accns
erit in loco. Item v mea est de pte debet q pte e mo sunt g
pte sunt in loco. h aute sunt pte sube sicut dicitur impossibili g pte
sube pte e in loco z no cor quantitas pte n. facit distanciam
inter latera continua g pte locatur. Item in celo v vacuo dr ar
inter latera continua g pte locatur. Item in celo v vacuo dr ar
qd si sit cor cubitu p omnis passiones z pte sumitur omis dimensiones
no pot recipi in vacuo. q h omnis qd sufficit ad replend ad g
sm cna dimo pte sicut locu z est in loco. z h est contra. Ad obiectu
g dr qd cu dicatur qd omne accns est in loco p accns intelligitur de illis
accidentibus aliquo accntibus z no de quantitate qm quantitas ultra alia accidencia
addit n dimensiones z repletionis z ideo h ut no quelz quantitas pot re
plere locu. si cor. ideo no est intelligendum de cor imo cor pte est in
loco. Ad ad vm est qd suba pma pte est in loco. si tn h est qdi
pte diuisibilis aut cor pte z p sub
in z ideo no est p in loco. b pte diuisibilis aute cor pte z po sut
in loco z sic p3 ad. Item si g cor quitas e in loco z cor suba quo
vtru locus debeatur cor vn cor est videtur qd sic. quibz debetur
pptas debetur locus pp degnone. si corpibz pte debet sp g e n. m
h ut pte ordinato pcu g ceis pte p n quia cor sit debetur loc
Item cor dr h pter z loca distare aut g si recipi i nullo aut
in aliquo. in nullo no q in nullo no pot assignari g relinqr
in aliquo n p vacuo g in pleno. g p n pam sicut pter pleni
distare. g cor unde corpus est debet locus. Item h ponatur lapis i
continente celi no est in loco z tn h natam cor vn cor est. g h
cor no tendit loc. est h est contra vn de cor est loc dr aut q totu
est pter vnu z sic ei debetur locus z p l dextans i mundo z sic
rlatiue aut pot considerari cor p naturam vn cor est. sicut no tendit
locus imo locus est eius accns z pot ab ipso sepa. Ad pmum g dr
qd sp vno no e pdicat sp qd est ordinis pcu i loco z in toto. z
sic ei debet sp z locus alr aute e sp quantitas. hoc. s. pter esse se z
iuxta se. z tollem ponem h omnes cor vn corpus est. h aute sp
no ponit locu i modo se sp insius dimensionibus. Ad ad qd cor
vn corpus pot recipi in no. si h est dupliciter q li nch pot esse
e puacio ut sic qd ipm nch recipiat loc cor sic esse sla
z sic obiectu. cu dicas qd in no non pot assignari distanciae
ul pot li no tem puncte ut negao ut sit sensus recipi i nullo
v in aliquo sic est pe cor vn cor est recipi z no si i sic ro di
stanciam imo inter completu est z cu insius dimensionibus z sic p3 ad
Item du utru pter cor sunt in loco pte sic z totu sunt
z videtur qd sic sp v ga in acte z aq diuisibile pter sunt indiuisi
sic vlat continuo n necesso z actu et tota g pter actu erunt
in loco sic z totu. si in contrarium qd h sunt diuisa qcu tn est
vna alterius dubia v celazis ut illa numerus sp g cu sic vna
illa diuisa qcu pot esse vnu. Contra v tu illa h vna sic p
eccentiam z omnibus ptibus vni tn vna no z sic h sub diuisio esse

partes a celestibus et elementis omnibus, ergo cum sit divisa pars est in aere et in aqua.
et locus erit divisus. ergo pars corporis locati habebit locum in actu. non obstan
te illa unitate continui. Quod si pars existens actu in loco sit totum haberet
etiam divisibilitatem et esse corpus in actu. Si pars sive insit in toto ergo
corporis in actu haberet divisa esse [illegible] actu et [illegible]
alia ingenera et [illegible] in toto in potentia solum.
et hoc est contra quod partes non habent locum in actu sed in potentia. Sed
solum in potentia et partem actu [illegible] ad argumentum probatur [illegible]
improbatum est. Sed sic dicendum ad obiectionem quod [illegible] continuum in actu et hoc
non corpus in actu nec totum aer [illegible] aqua ibi fiat et ideo. Sed [illegible]
partes non [illegible] et sic continuus et ideo [illegible] secundum locum
et sic patet [illegible]. Quod videtur sic de loco [illegible] locus [illegible]
tas quod locus coequatur locato [illegible] quod sit [illegible] quod loc
maiorem circulum describit quam locatum. ergo locus maior est lo
cato. Item si locus et locatum sint equalia. ergo sic locus contine
bit locatum sicut [illegible] esse. si quod locatum [illegible] locum [illegible]
ergo impossibile est ut videtur quod locus sit equalis locato. Quod ad [illegible]
guit si locus non est equalis eque locato sed maior aut minor [illegible]
[illegible] locus est maior. ergo locatum non totum locum occupat
sed remanet quid vacuum. hoc autem est impossibile. Si autem locus est minor ergo
locatum non in [illegible] loco. Sed remanet pars [illegible] non locata. hoc autem est impossibile. ergo
impossibile est ponere quod locus non sit equalis locato. et hoc necessarium est [illegible]
est demonstrato. [illegible] Ad obiectionem dicendum quod [illegible] locus [illegible] vel circulum
[illegible] est aut describendo [illegible] aut continuitate. Si [illegible]
est quod locus maiorem describit lineam. Sed sic non est locus. Si autem describit con
tinuitate sic non describit maior circulus quam si describit [illegible]
locati quam sic [illegible] locati [illegible] loci. et hoc patet si [illegible]
diametri per utrumque circuli diametri equales erunt ergo [illegible]
[illegible] sic autem [illegible] locus et locatum. Ideo locus et locatum necessario [illegible]
Ad aliud dicendum quod locatum [illegible] continetur et continet in suo [illegible] et non pot
[illegible] locatum non [illegible] sic loci. [illegible]
[illegible] loci [illegible] in locato locati [illegible]
equalis [illegible] ut locatum sic [illegible] locus [illegible]
locatum et ideo non [illegible] quod [illegible] locati locus non [illegible]
[illegible] non sunt equalia [illegible] ab alio [illegible]
[illegible] sunt equalia [illegible] ad [illegible]. Deinde dubitatur de superficie
loci que est quod locus sit contiguus locato videtur quod [illegible]
[illegible] contineatur [illegible] et [illegible] aut [illegible]
[illegible] puncto aut linea aut superficie aut corpore. Si quocumque dato [illegible] sunt
[illegible] quod locus et locatum [illegible]. Item si imaginetur linea
[illegible] superficies [illegible] aut erit linea in medio puncto
aut indivisibili. Si in medio ergo sunt [illegible]. Si indivisibilis ergo [illegible]
puncta [illegible] media iam erit media linea inter [illegible]
tentum ergo [illegible] medium [illegible] impossibile. ergo locus locato continuus est.
Item quia [illegible] est indivisibilis [illegible] si sint mille [illegible]
erunt indivisibilis. ergo [illegible] plures superficies [illegible]
erunt [illegible] ad [illegible] sequatur [illegible] ergo erunt [illegible] superficies
ergo [illegible]. Quod ad multiplicitatem [illegible] multiplicatio [illegible] ergo
si locus et locatum sunt multa [illegible] necesse est corpus ultima vel
superficies [illegible]. Et hoc est necessarium [illegible] oppositum [illegible]
[illegible] videtur. [illegible] non [illegible] secundum [illegible] quod sint divi
sa ultima [illegible]. Ad primum ergo dicendum [illegible] quod in
[illegible] est [illegible] quod in medio sunt ultima [illegible] quod in medio [illegible]
sunt ultima [illegible] et [illegible] equalitas [illegible]
sunt in medio secundum [illegible] non [illegible]. Ad [illegible] non
quod si sit linea [illegible] in [illegible] medium [illegible] centrum
medium quia [illegible] linea non [illegible] vel [illegible] quod divisa puncta [illegible]
sunt aut [illegible] et [illegible] necessario [illegible] linea [illegible]
[illegible] corpora sic [illegible] nunquam fieret continuum
[illegible] in [illegible] quod [illegible] sunt puncta ut punctus [illegible]
et puncta corporum [illegible]. Ad [illegible] quod [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] indivisibilis [illegible]
indivisibilis [illegible] quod indivisibilis [illegible] est aut quod [illegible]
et sic [illegible] quia non distant [illegible] non [illegible]
indivisibilium oppositum [illegible] indivisibilium [illegible]
[illegible] indivisibilium sunt unum [illegible] non [illegible] puncta vel linea vel
superficies indivisibiles ideo non [illegible] unum. Quod videtur de proprietatibus loci [illegible]
que [illegible] in loco [illegible] que [illegible] in loco [illegible]
de [illegible] de celo [illegible] de igne utrum sit in ultimo celi vel in luna sic
in loco suo videtur quod non. locus et locatum sunt contigua. Sed celestia
et elementa non sunt contigua ergo [illegible] non est locus alterius. Item si ad
moveretur ignis a sua [illegible] celi [illegible] sit ut fieret vacuum
Sed si latera [illegible] distincta [illegible] corpore non ergo ignis erit
inter latera distincta sic in loco [illegible] et sic celum non est locus ignis
[illegible]. Cuius oppositum dicit [illegible] quod ignis est in celo ut in suo loco et [illegible]
[illegible] celum. [illegible]
ergo ultimum celi est locus ignis et hoc concedo. Ad primum dicendum quod de celo aut
igne est loquendum aut quantum ad [illegible] corporum [illegible] et sic [illegible] non sunt
contigua aut quantum ad [illegible] que [illegible] ut [illegible]
a loco et locato. a loco [illegible] ab alio dicendum quod [illegible] que est re
[illegible] que non [illegible] vacuum latera [illegible]
illam forte [illegible] latera [illegible] quantum ad [illegible] particularem
loci nunquam [illegible] non [illegible] ut [illegible] corpus
[illegible] quod [illegible] illam [illegible] calidum non
fieret vacuum et non quia [illegible] corpus [illegible] ignis
[illegible] et non [illegible] distantia inter latera [illegible] ordine
[illegible] et sic patet. Deinde dubitatur de loco aeris utrum ultimum ig
nis sit [illegible] videtur quod non. aer in sua spera gravis est ut [illegible]
[illegible] et descendit in spera sua [illegible] deberet esse [illegible] locum
suum [illegible] aer [illegible] quia [illegible] ad locum [illegible] ignis non
potest esse locus eius. Item locus [illegible] locatum si ignis [illegible]
aerem [illegible] ut [illegible] in methaphysica ergo ignis non est locus
aeris. Cuius oppositum dicit [illegible] ergo [illegible] aeri [illegible]
ignis et hoc concedo. Ad obiectionem ergo dicendum quod grave esse descendere aut
descendit [illegible] non descendit [illegible] solum [illegible]
[illegible] vel [illegible] descendit [illegible] non [illegible] ad locum [illegible]
dicitur motus aeris [illegible] et [illegible] ad locum. Ad
[illegible] et [illegible] sustinet locum [illegible]
Ad aliud dicendum quod [illegible] in [illegible] qualitatem [illegible]
sic [illegible] non locat [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] nobilior [illegible] a loco [illegible] ad
illum [illegible] locat et [illegible] non quantum ad [illegible] partes.
Deinde dubitatur de loco aque utrum ultimum aeris sit eius locus videtur quod non
locus et locatum sunt equalia. [illegible] aeris [illegible] non [illegible] ergo [illegible]
non est locus alterius. Item [illegible] naturaliter descendit aqua ad
centrum ergo centrum est locus eius et non aer. Item [illegible]
quod mare est locus aque. Sed mare non est ultimum aeris. ergo ultimum aeris non est
locus aque. Cuius oppositum [illegible] quedam [illegible] quia [illegible]
[illegible] ab aere [illegible]. Ad primum ergo dicendum quod aqua [illegible] est de
ordine [illegible] non [illegible] totam terram [illegible]
[illegible] ab aere [illegible] secundum ordinem [illegible] aqua [illegible]
[illegible] aliam et sic non ambit totam terram. illud [illegible] quod est de aqua [illegible]
[illegible] ab aere. [illegible] non [illegible] aer. et ideo dicendum quod de loco aque est loque
ndum aut [illegible] aut [illegible] non [illegible] secundum [illegible]
locus [illegible] non solum secundum [illegible] Ad [illegible]
[illegible] quia si aqua descenderet [illegible] non esset [illegible] locum. Sed quia est [illegible]
[illegible] descenderet ut [illegible] sustineret [illegible] fieret vacuum [illegible]
[illegible] sequeretur [illegible] et sic est eius locus. Ad aliud dicendum quod [illegible]
[illegible] esse in loco quia [illegible] ad [illegible] partes eius. et quia totum
continet partes ideo dicitur quod [illegible] non est locus non tamen [illegible]. Deinde
dubitatur de loco terre utrum sit ultimum aque videtur quod non. quia [illegible]
immo etiam [illegible] aere in magna parte. Item [illegible] est inter [illegible]
[illegible] Sed [illegible] distant [illegible] aqua non [illegible] distat [illegible]
[illegible] ad centrum [illegible] ergo aqua secundum suam superficiem non continet
terre. Cuius oppositum dicit [illegible] quod [illegible] ab aqua et [illegible]
aqua est interna sicut in loco [illegible] aque. Ad obiectionem ergo [illegible]
[illegible] solum [illegible] in [illegible] aliam [illegible] non [illegible]
[illegible] aqua. [illegible] debent [illegible] et [illegible] adhuc
[illegible] cessante [illegible] aliam [illegible]. Ad [illegible] est distantia [illegible]
[illegible] distantia secundum [illegible] aqua et celum distant [illegible] in
[illegible] maior distantia [illegible] inter celum [illegible] ad
centrum. [illegible] non facit locum quam [illegible] maior sit [illegible] distantia
inter [illegible] locum [illegible] quod [illegible] et [illegible] in
superficie aque ut in loco. Sed ad [illegible] eius [illegible] utrum
centrum sit locus terre [illegible] videtur quod sic quia [illegible] movetur
[illegible] ad centrum sicut ad locum. Sed [illegible] est gravius [illegible]
locum ad centrum. Item [illegible] est in loco [illegible]
[illegible] loco [illegible] ut [illegible] locus

declivum ut prius. Si centrum esset quod maxime est remotum [illegible] et non aqua, immo magis e contrario quam aqua centrum. Ergo terra erit in centro ut in loco proprio quam in aqua. Quod autem locus continens locatum. Iste locus continens locatum ambit et continet. Sed nullum indivisibile continens divisibile [illegible] ambit non continet. Ergo impossibile est ponere quod centrum sit locus terre. Et hoc est concedendum [illegible] nullam proprietatem loci per centrum esse locum terre. Si tota aqua esset [illegible] sic [illegible] a regione [illegible] et sic ut in eclipsi lune, vel aliquis descendat per [illegible] per aquam usque ad centrum ut plenarie [illegible] aque et illis [illegible] distantiam [illegible] aque [illegible] descenderet [illegible] quod [illegible] aqua est centrum mundi [illegible] in medio terre vel aque esse centrum, et sic iam patent argumenta. [illegible] primo quod grave descendit ad centrum intelligendum est ad superficiem aque. Et sic est quod dicitur [illegible] ad centrum hoc solum est ut continebatur ab aqua. [illegible] descenderet per eius [illegible] aqua [illegible]. Ad hoc autem argumentum dicendum quod [illegible] centrum [illegible] magis sicut ut probatum est [illegible] locum ultimum aque [illegible] quod esset immobile [illegible] in regione locorum et sic [illegible] centrum mundi proprie et locus proprie terre.

Deinde dubitatur utrum celum habeat locum. Videtur quod sic. Omne quod movetur localiter habet locum. Celum est huiusmodi, ergo habet locum. Quod contra: dicitur loci sunt sursum et deorsum. Sed in celo non est sursum nec deorsum [illegible] ergo celum non habet locum. Et dicendum quod celum habet locum per accidens et non per se. Et quod obicitur quod non habet sursum et deorsum, dicendum quod licet per se non habeat, tamen per accidens habet sursum et deorsum et habet locum per accidens, licet non per se. Deinde dubitatur utrum [illegible] quod non. Immo videtur quod celum habeat locum per se. Omne quod per se movetur localiter per se habet locum. Celum per se movetur localiter, ergo per se est in loco. Iste autem opinionem arguit [illegible] si anima movetur per se haberet locum [illegible] si celum movetur per se habet locum et non per accidens. Iste autem dicit quod quedam sunt in loco per accidens, quedam per se; per accidens ut que moventur per [illegible]. Ergo cum celum non moveatur per accidens [illegible] erit in loco per se. [illegible] dicitur quod celum est in loco per accidens [illegible]. Et hoc est concedendum. Unde omnia argumenta solvuntur per distinctionem motus recti et circularis. Omne [illegible] quod per se movetur motu recto per se est in loco. Sed quod circulariter non oportet quod sit per se in loco, immo solum per accidens [illegible] quod obicitur celum movetur per se, non per accidens [illegible] quod celum movetur [illegible] sed si recte moveretur per se esset in loco [illegible] motu [illegible]. Ideo sequitur quod esset in loco per se. Sed celum non sic movetur [illegible] celo et sic [illegible]. Deinde [illegible] quod celum est in loco per accidens queritur quomodo illud sit verum [illegible] quod celum est in loco per accidens quia partes eius sunt in loco per se, et videtur quod hoc sit verum quod dicit Aristoteles quod totum celum est in loco per accidens quia partes eius sunt in loco per se [illegible]. Et dicendum quod non totum celum est continens et continentes [illegible] eius partes. Ergo si celum non est in loco [illegible] eius partes [illegible] distinguendo quod celum [illegible] totum [illegible] ex celo [illegible] est universum [illegible] intelligit quod celi partes sunt in loco per se [illegible] celum solum [illegible] in ista [illegible]. Sed sic partes non [illegible] in loco per se [illegible] celum [illegible]. Item [illegible] celum est in loco per accidens quia est in loco, non tamen indiget loco [illegible] non indiget [illegible] in loco [illegible] locus [illegible] est eius ultima [illegible] concavitas. Sed [illegible] locus [illegible] ultima [illegible] non est [illegible] celo. Ergo non est eius locus. Item potest separari a locato [illegible] ultima [illegible] non potest separari, ergo non est locus. [illegible] quod ultima [illegible] potest dici [illegible] aut per se [illegible] non est locus [illegible] argumentum [illegible] non potest [illegible] secundum rationem [illegible] non potest separari [illegible] quod [illegible] ultimum [illegible] dicitur esse in loco quod finis est. Iste [illegible] locatur [illegible] ultimum. Sed ultimum celi est [illegible] ergo [illegible] est in loco [illegible] locatum non est [illegible] locus [illegible] locatum [illegible] est cum locato. Item locus non accidit locato [illegible] celo cum sit eius ultimum. Ergo non est locus [illegible] et hoc est concedendum. Unde [illegible] nulla est de celo [illegible] quod [illegible] quod celum est in loco per accidens [illegible] est in loco per [illegible] videtur quod [illegible] nulla sit [illegible] locus [illegible] per accidens ab aliquo [illegible] secundum substantiam [illegible] locum [illegible] est in loco per accidens [illegible] moventur [illegible] celum non [illegible] secundum substantiam, ergo non erit in loco per accidens quia celum sit in loco per se. Iste motus localis celi precedit omnem motum inferiorum. Ergo et eius locus quia sine motus celi [illegible] locus [illegible] celi precedit motum inferiorum [illegible] quia [illegible] motus [illegible] locus celi precedit motum [illegible] in loco [illegible] quiescat [illegible] locus celi precedit locum terre. Sed nullius

reducitur ad principium. Ergo locus non [illegible] celo [illegible] locatur ut centrum. Cuius oppositum dicit Commentator [illegible] Physicorum. Dicendum quod quamvis centrum sit immobile et [illegible] ideo celum [illegible] totum est immobile et [illegible]. Ergo sicut centrum est in loco [illegible] celum erit in loco per accidens. Quod autem celum est in loco per accidens [illegible] ad celum non centrum, cum centrum cadat in divisione [illegible]. Et [illegible] erit celum in loco. Et hoc est concedendum. Unde celum per accidens habet locum, et ille locus est [illegible] non in quo et [illegible] centrum. [illegible] ad primum quod obicitur dicendum quod intelligendum est de illis que habent locum [illegible] per naturam aliquis, et illa sunt [illegible] secundum substantiam. Sed non de hiis que habent locum [illegible] ideo non obicit de celo. Ad aliud dicendum quod locus et motus celi precedit omnem motum inferiorum, sed non convenit quietem [illegible] prius motus [illegible] immobile [illegible] per motum est prius [illegible] motus [illegible] precedit motus celi, sed non [illegible] quiescat immobile [illegible] motus celi. Et sic precedit quies [illegible] motum et locum celi [illegible] et sic intelligendum est. Deinde queritur ad maiorem evidentiam utrum celum habeat locum in quo. Videtur quod sic, quia si esset [illegible] celi [illegible] secundum unam partem et secundum aliam [illegible] differentia loci non est nisi quia [illegible] centrum. Ergo locus in quo. Ergo celum habet locum in quo. Iste [illegible] non [illegible] ut ea indigentia continentis conservante. Sed celum [illegible] non [illegible] ergo celum indiget [illegible] in loco. Quod autem dicitur quod celum [illegible] ergo non est in loco in quo. Et hoc est concedendum. Ad obiectum primum [illegible] ut ponitur [illegible] loci [illegible] non [illegible]. Ad aliud [illegible] in celo [illegible] non indiget [illegible]. Quod ergo celum sit superius non sit in loco, queritur utrum celum secundum quod est aggregatum omnium partium unum sit in loco. Videtur quod non, quia non est in loco in quo cum non habeat continens, nec est [illegible] quia non habet centrum proprie [illegible] non habet centrum proprie [illegible]. Ergo non habet locum per se nec per accidens. Quod omne quod videtur per se vel per accidens habet locum [illegible] per accidens. Sed totum universum [illegible] per accidens [illegible] erit in loco per accidens. Et hoc est concedendum, quod totum universum est in loco per accidens, quia habet partes aliquas que sunt in loco in quo per se [illegible] in loco [illegible] per accidens quia habet partes aliquas que sunt in loco [illegible] non in loco per accidens [illegible] non habet centrum [illegible]. Deinde [illegible] quando celum [illegible] universum sit in loco [illegible] orbes sint in loco [illegible] in loco solum [illegible] in loco quia [illegible] sursum vel deorsum [illegible] ergo hi orbes non erunt in loco. Iste immobile non locatur [illegible] ut aliquis non potest locari [illegible] in loco [illegible] locabile [illegible] dicendum [illegible] est locus aliquis [illegible] locus quietis est quietis [illegible] et [illegible] est alius locus in quo [illegible] locus [illegible] locatum [illegible] non [illegible] orbibus locus [illegible] non [illegible] non indiget una alia [illegible] est locus [illegible] solum [illegible] sic habent locum per se [illegible] non indigent locatione et [illegible] primo orbe [illegible] orbes sunt in loco per accidens quia sunt in loco quo non indigent, immo [illegible] vehementia motus et sic non habent locum [illegible] habent tamen locum [illegible]. Ad argumentum [illegible] quod [illegible] non est sursum et deorsum [illegible] locus [illegible]. Ad [illegible] quod immobile non est locus [illegible] est tamen locus [illegible] et sic patent solutiones omnium [illegible] circa [illegible] de loco.

Eodem autem modo accipiendum est.

In hoc capitulo intendit determinare de vacuo [illegible]. Et primo dubitatur an sit vacuum extra celum [illegible] infra celum. Et primo sic videtur quod vacuum sit extra celum, quia dicit [illegible] quod si mundus finitus esset et non esset [illegible] necesse est ponere vacuum in quo [illegible]. Sed constat quod mundus finitus est et non [illegible] ergo ponere vacuum extra celum in quo recipiatur. Iste mundus non recipitur in pleno, quia duo corpora non sunt simul [illegible] non possunt se recipere. Ergo necesse est in vacuo recipi [illegible] ponere vacuum. Item [illegible] extra celum [illegible] quod in illo vase esset vacuum. Ergo [illegible] est ponere vacuum extra celum. [illegible] quia ratione est [illegible] in una parte et in alia, ergo est undique infinitum, quia non [illegible] ergo est ponere infinitum in actu quod est impossibile. Ergo impossibile ponere vacuum extra celum.

[Left margin:] utrum celum habeat locum [illegible]

[Right margin:] utrum orbes sint in loco.

et hoc concedunt. verum non est vacuum extra celum. Ad primum obiectum dico quod continuatur extra [illegible] multociens fieri alibi. Ad aliud dico quod in mundo [illegible] et recipit in se, ut in vacuo [illegible] sic [illegible] non potest dici [illegible] proportionem uel infinitam, ut [illegible] recipiat [illegible] et ipsam [illegible] sic [illegible] est ponere [illegible] in nullo [illegible] necesse est ponere vacuum. Ad aliud quod dicunt quod [illegible] vas et repleretur [illegible] corpus in celestum. Sed hoc non est quia [illegible] non est corpus [illegible] receptum. [illegible] quod non possit esse distantia quia [illegible] non fieret distantie [illegible] vas [illegible] ad [illegible] distantiam et sic non posset fieri vas et sic non est ponere vacuum extra celum. ¶ Dicendum dico verum si est ponere vacuum ponere infra celum. [illegible] quidam posuerunt quod spatium separatum ab omni corpore [illegible] dimensionem esse vacuum. Alii posuerunt quod vacuum est [illegible] primo esse [illegible] deponere [illegible] [illegible] locus [illegible] videtur quod [illegible] infinite [illegible] quibus finibus [illegible] cum sit infinitum [illegible] quibus finibus [illegible] sic spatium separatum [illegible] est [illegible] spatium est. ¶ Item centrum et [illegible] magis distant a mouentur [illegible] corpus media [illegible] maxime distantie. Sed maxima distantia est in situ et loco [illegible] ponere maxime distantiam [illegible] corpus hoc non est [illegible] ponere vacuum [illegible] ponere vacuum. Item sint duo corpora [illegible] motum sequatur motus [illegible] corpus sit in loco suo [illegible] in suo loco [illegible] quo [illegible] loco [illegible] duo corpora [illegible] loco [illegible] inmediate [illegible] instanti in quo [illegible] corpus locum suum [illegible] sic remanet locus vacuus in medio. [illegible] necesse est ponere quod [illegible] vacuum ut videtur. Et dico ad hoc quod [illegible] non [illegible] ponere vacuum [illegible] ponere [illegible] vacuum [illegible] separatum [illegible] esse substantiam [illegible] [illegible] in mediate [illegible] non [illegible] proportionem quam [illegible] hoc non est [illegible]. Ad aliud dico quod centrum et circumferentia [illegible] naturam suam distantie [illegible] vincitur [illegible] apud [illegible] distantie [illegible] maxime [illegible] et locum. Ad aliud dico quod inmediate instanti [illegible] corpus [illegible] hoc non est [illegible] corpus [illegible] locum [illegible] loco [illegible] corpus [illegible] ingreditur [illegible] et quod [illegible] est [illegible] corpus [illegible] locum [illegible] loco [illegible] non est vacuum. ¶ Dicendum videtur quod sit vacuum [illegible] primum experimentum [illegible] duo tabule [illegible] plane [illegible] invicem eleuentur una ab alia [illegible] aer ingredi necesse [illegible] in [illegible] in medio [illegible] medio necesse est vacuum. Ad hoc [illegible] in uno [illegible] aer [illegible] non ingreditur. Sed [illegible] subito [illegible] successiue aut subito. Si successiue [illegible] vacuum in aliqua parte. Si subito [illegible] fuit vacuum [illegible]. Item quod subito non possit [illegible] quia motus localis non fit subito [illegible] motum [illegible] extensio in maiorem locum [illegible] in minorem [illegible] potest fieri subito [illegible] [illegible] ¶ Aliud experimentum est quod [illegible] vas plenum aqua [illegible] aqua descendit [illegible] vacuum [illegible] quidam ponunt quod aqua [illegible] replere distantiam [illegible] non est vacuum. Sed hoc non est necesse ponere [illegible] vas [illegible] medium est ponere [illegible] quod aqua non descendat [illegible] descendat ne fiat vacuum. Item [illegible] est ponere [illegible] negotium [illegible] aquam non descendere est negotium ne fiat vacuum [illegible] est ponere quod aqua non descendat ne fiat vacuum [illegible] ponere [illegible] aquam [illegible] quod est [illegible] naturam [illegible] aqua [illegible] et sic necesse [illegible] vacuum [illegible] quod [illegible] esse omnis

partes sibi. Sed una pars aque [illegible] altius [illegible] partes [illegible] toto ut patet in lapide [illegible] totum [illegible] partes [illegible] in aqua [illegible] ¶ Item non est dicere quod [illegible] altius [illegible] est [illegible] non sit [illegible]. Et dico quod [illegible] partes [illegible] vni parti [illegible] replere totum [illegible] ingreditur aer et sic non vacuum. Quod autem obicitur [illegible] est quia totum [illegible] et solidum ut lapis [illegible] equidistantiam [illegible] partibus. Sed aqua [illegible] [illegible] hoc non [illegible]. Ad aliud dico quod [illegible] sequitur [illegible] medie. quia omne continuum [illegible] medium ut [illegible] quam [illegible] partes [illegible] omnis partes [illegible] et non [illegible] aer ingreditur. Aliud experimentum est [illegible] vas solidissimum [illegible] imple oleo uel aqua et obstruatur [illegible] non possit ingredi [illegible] medium annum uel [illegible] longum tempus aqua [illegible] in minori loco tamen non potest aer ingredi [illegible] in aliqua parte fuit vacuum. Si tu dicis quod [illegible] hoc non videtur quia aqua est corpus molle quod non potest [illegible] solidius [illegible] dicitur [illegible] quod [illegible] aer. Sed non generatur [illegible] quod aqua sit pura [illegible] ut non sit plena [illegible] generatur [illegible] naturam [illegible] ut [illegible] [illegible] liquida [illegible] generaretur aqua quam aer [illegible] non posset [illegible] aer et sic [illegible]. Et dico quod generatur aer [illegible] agentis [illegible] et conuertitur [illegible] ipsius aque [illegible] quia [illegible] ad quod [illegible] [illegible] patitur vacuum [illegible] generat in aerem. Et dicas quod aqua [illegible] quod de aqua non erit aerem. Sed [illegible] sic liquida [illegible] ut [illegible] generari ut replere [illegible]. ¶ [illegible] experimentum [illegible] vas plenum [illegible] quibus [illegible] corpus ingredi [illegible] est vacuum [illegible] non [illegible] et [illegible] est vacuum quod [illegible] non [illegible] potens [illegible] non est [illegible] aer [illegible] non [illegible] magis [illegible]. ¶ [illegible] experimentum [illegible] vas [illegible] plura foramina [illegible] aqua descendit [illegible] vacuum [illegible] aqua descendat [illegible] descendit [illegible] Sed aqua [illegible] [illegible] aer [illegible] ingressum aeris [illegible] videtur quod aqua descendat [illegible] vacuum [illegible] negotium [illegible] aqua [illegible] ne fiat vacuum. Item necesse [illegible] vacuum non est [illegible] descendere esset vacuum [illegible] non descendit [illegible] ponere [illegible] descendere [illegible] est ponere ne fiat vacuum [illegible] non [illegible] ingressum [illegible] descendere [illegible] fieret vacuum. Ad aliud dico quod non est [illegible] ne fieret vacuum. Sed [illegible] descendit aqua [illegible] ne fiat vacuum [illegible] Ad aliud dico quod [illegible] principium [illegible] vacuum non [illegible] principium ¶ Ad aliud dico quod aqua [illegible] omnia [illegible] loco [illegible] distantia [illegible] vacuum [illegible] natura corporis [illegible] quod [illegible] partes in quibus est distantia [illegible] partes distantie [illegible] distantia est [illegible] quod [illegible] non est ponere vacuum. ¶ Et [illegible] vacuum [illegible] aut [illegible] aut corpus [illegible] non [illegible] omne corpus plenum est et replens [illegible] non potest [illegible] non potest [illegible] separatum [illegible] vacuum esse [illegible] spatium separatum ab omni corpore [illegible] dimensionibus [illegible] ¶ [illegible] de vacuo [illegible] motus localis [illegible] vacuum [illegible] vacuum [illegible] dimensionibus separatum [illegible] et [illegible] in vacuo

quod est falsum. Videtur quod sic per imaginationem non in vacuo. Ponatur esse superficies aque; potest lapis moveri medietate in aqua, alia medietate in non ens superficiem; quod tunc pars infra aquam movebitur ad centrum quia non prohibetur. Si lapis continuus, ergo similiter alia pars movebitur, sed hec erat in nichil; ergo motus poterit fieri in non. Item circa lapidem in non aut descendit aut quiescit. Si descendit habetur propositum quod motus in non. Si quiescit, contra: non quiescit nisi quia non habet convenientiam cum loco, nec quiescit violenter quia non est ibi prohibens; ergo cum non quiescat, erit motus in non, ut videtur. Contra: aut esset motus alterationis aut augmenti et diminutionis aut motus localis. Sed alterationis non, quia iste motus fit super aliquam qualitatem subiectam sicut in subiecto; nec motus augmenti vel diminutionis, quia hic fit super quantitatem aliquam quod non potest esse in non; nec motus localis quia iste fit super aliquod spatium quod non est in non; ergo motus non potest fieri in nichilo, et hoc concedo. Ad primum ergo obiectum potest distingui quod motus in non sive non potest per se, per accidens tamen potest fieri. Sic autem fit motus in parte lapidis per accidens, quia per motum alterius partis, vel dicendum quod pars in non non movetur, et ideo ponitur totus lapis et sic non fit motus in vacuo quia non est spatium nec etiam quod per se moveatur. Vel dicendum quod non est ponere tangens aliquid corpus sive vacuum nec corpus spatium sive superficiem aque et non corpus quod habet superficiem in partibus, et sic non potest poni lapis. Ad aliud dicendum quod si erit hic lapis quiescet et non movetur et similiter. Quod obicitur dicendum quod hic non est de non prohibente sed deest vel dicendum quod propter convenientiam cum loco, sicut prius ad motum, quia ipsa prohibetur motus omnino sicut si pars celi vel stella esset inferius quia [illegible] motum non propter convenientiam cum loco sicut de lapide hic in non dicendum est. Supposito tamen quod sit vacuum spatium dimensum separatum a corporibus natum repleri corpore et supposito primo quod sit plus [illegible] in hoc vacuo, queritur de his motibus utrum possit fieri motus circularis. Videtur quod sic. [illegible] tota in hoc vacuo, ut inter centrum et circumferentiam potest moveri sicut modo [illegible] in vacuo sicut ita, ergo talis motus potest fieri in vacuo. Item spera solis que modo non implendo quando movetur [illegible] sic modo in vacuo fit [illegible]; ergo motus circularis potest fieri in vacuo. Contra: omne quod movetur sicut in alio prius est in ipso. Si corpus circulare non est natum esse in loco nisi circulare, sed solum hic locus vacuum vel plenum et [illegible] ergo non movetur et in loco vacuo. Et hoc est concedendum quod sicut non est in [illegible] sic non movetur in vacuo ponendo [illegible] quod si corpus [illegible] et spatium potest fieri [illegible] obicitur de spera [illegible] et sic possunt [illegible] illa. Deinde dubitatur utrum in vacuo sic possit moveri sicut processivus [illegible] quod sic [illegible] in superficie sicut aqua [illegible] est vacuum cum non modo circulariter nec motu recto necesse est, unde videtur quod modo motu processivo, quia non sit per se motus et sic motus processivus poterit fieri in vacuo. Contra: in de [illegible] [illegible] est [illegible] modo [illegible] primum. Sed [illegible] non potest fieri modo respirationis [illegible] ergo motus localis [illegible] est [illegible]. Et hoc est concedendum [illegible] vel ad respirationem [illegible] alia vel [illegible] respirantia ut [illegible] alia totalia [illegible] per poros attrahunt aerem in vacuo sic non possent respirare et ideo nec vivere. Nec moveri secundum locum [illegible] possent ut dicitur [illegible] et ideo dicendum non [illegible] aut motu circulari aut motu recto aut processivo [illegible] est. Deinde dubitatur de motu recto utrum possit fieri in vacuo. Videtur quod sic [illegible] motus [illegible] partes a loco in locum. Sed hoc potest esse in vacuo, ergo potest fieri motus localis. Contra: de loco in motum localem [illegible] velocitatem et tarditatem. Sed hec [illegible] in vacuo quia cum velocitas et tarditas [illegible] possunt esse ut si [illegible] lapis gravior alio; ergo hic motus [illegible] possit fieri in vacuo. Contra: motus naturalis est ab extremo in extremum [illegible]. Sed in extremis [illegible] est medium [illegible] ergo in [illegible] non potest inter vacuum, et sic vacuum non poterit sustinere motum illum, et hoc concedendum. Ad hoc ergo que obicit planum est quod non sufficit [illegible] velocitas et tarditas [illegible]. Sed [illegible] vacuum et ideo non potest in hoc fieri motus naturalis. Deinde dubitatur utrum possit in hoc motus violentus. Videtur quod sic. Ponatur quod homo [illegible] posset vivere [illegible] lapidem [illegible] lapis movetur motu violento. Item [illegible] manum super cum lapide [illegible] sic movere violenter; ergo in vacuo posset fieri motus violentus. Contra: videtur [illegible] motus violentus potest fieri motus naturalis. Sed in vacuo non potest fieri motus naturalis ut dictum est, ergo nec violentus. Et hoc est concedendum loquendo proprie de motu violento [illegible] dicitur motus violentus aut cum [illegible] inclinationem motus [illegible] cum in [illegible] eius impetus oppositum et hoc modo violentus [illegible] lapis sursum [illegible] alio modo violentus large cum [illegible] tamen [illegible] inclinationem mobilis ut modo lapidis sic in vacuo [illegible] posset movere lapidem sursum. Sed lapis omnino mittitur ad motum oppositum quia [illegible]

obstat. Sed non obstat quod [illegible] fiat modo illis quia iste non est [illegible] violentus. Deinde dubitatur utrum dato quod [illegible] fiat in vacuo, utrum sit motus in tempore vel utrum fiat subito vel successive. Videtur quod successive [illegible] spatium dimensum est et hic prius et posterius. Sed a priori et posteriori partis in dimensione est prius et posterius in tempore, ergo successio vel [illegible] prius et posterius in illo spatio [illegible] prius et posterius in tempore, et ita erit successive non subito et erit modo non [illegible]. Item corpus omne [illegible] hic prius et posterius in suis partibus; ergo si corpus [illegible] prius [illegible] plus tangeret unam partem medii et primam partem [illegible] non [illegible] aliam partem eiusdem corporis; ergo necesse erit in motu successio non [illegible]. Contra [illegible] ostendit [illegible] sic vacuum ad plenum non est proportio; ergo si fiat [illegible] in vacuo non fiet in tempore sed in instanti, ergo ista [illegible] erit [illegible] non motus. Et dicendum quod sic dicit [illegible] posset [illegible] ponere contradictionem ponit et est [illegible] quod si vacuum sic esset cum [illegible] [illegible] separatum erit substantia sed non corpus substantia quia hec non habet dimensionem; ergo erit corpus. Sed omne corpus plenum, ergo si est vacuum est plenum quod [illegible] esset, ergo si est vacuum non est vacuum; immo necesse non est et ita si vacuum est [illegible] quod est [illegible] in [illegible] sic [illegible] contradictionem [illegible] [illegible] sit impossibile [illegible] tamen ut [illegible] necesse est ponere quod [illegible] sed fieret successive [illegible] modo dicitur modo in corpore sicut procedunt obiecta. Ad [illegible] dicendum quod hic est non [illegible] proportionem sicut loquendo et sic [illegible] est quod non est proportio [illegible] vacui ad plenum sicut non est proportio [illegible] vel ad potentiam [illegible] motus ad motum [illegible] non est proportio per quam fiat modo illius quia [illegible] non est medium [illegible] quia sicut [illegible] ad motum illum [illegible] potest fieri [illegible] modo non [illegible] vel [illegible] mathematice [illegible] super dimensiones mathematicas [illegible] quod intelligendum est. Sed quia omnes iste questiones supponunt quod possit fieri [illegible] in vacuo, ideo queritur utrum possit fieri [illegible] in vacuo quomodo. Videtur quod sic. [illegible] hec non corpus ad plenum sic se habet corpus ad non plenum vel vacuum. Sed non corpus ut [illegible] vel [illegible] potest moveri in pleno, ergo corpus potest moveri vel [illegible] in vacuo. Item si lapis esset sursum [illegible] descenderet cum non sit prohibens; ergo motus potest [illegible] in vacuo. Contra dicit [illegible] quod si [illegible] cubum et [illegible] cubum cubum ab omni [illegible] [illegible] dimensiones [illegible] quod sufficit ad replendum locum. Sed non potest poni in vacuo quia plures dimensiones [illegible] et plura corpora [illegible] plura et infinita [illegible] infinita [illegible] possent quod [illegible] est; ergo corpus non potest intrare vacuum quia vacuum non est [illegible] [illegible] ergo nec potest corpus moveri [illegible] in vacuo et hoc est necessarium. Ad primum ergo quod obicitur dicendum quod non corpus dicitur aut non corpus [illegible] aut non corpus [illegible] vel [illegible]. Dico quod proportio est de non corpore quod est punctus quia non est in [illegible] ad dimensiones [illegible] comparatio cum [illegible] vacuum natum sic habere dimensiones [illegible]. Sed [illegible] dico quia non corpus [illegible] ut punctus potest moveri vel [illegible] in vacuo. Ad aliud dicendum quod lapis [illegible] nec movetur [illegible] non prohibetur per naturam [illegible] quod [illegible] esse [illegible] vel motus vel [illegible] dicunt. Sed [illegible] prohibetur per naturam dimensionum que non [illegible] aliam dimensionem [illegible] [illegible] et sic [illegible] ad [illegible]. Deinde dubitatur utrum sit ponere vacuum [illegible] in [illegible] et [illegible] in corporibus. Videtur [illegible] de [illegible] dicit quod non [illegible] ponere [illegible] et demonstrat [illegible] quod [illegible] [illegible] vacuum in corporibus [illegible] non [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. Item [illegible] plenum [illegible] et [illegible] vacuum [illegible] [illegible] in corporibus est ponere poros [illegible] vacuum; ergo necesse est ponere vacuum [illegible] in corporibus. Contra: si esset ponere vacuum aut esset spatium separatum inter partes corporis aut in partibus ipsius. Sed inter partes [illegible] est [illegible] quod potest vacuum in partibus [illegible]. [illegible] vacuum non [illegible] cum [illegible] vacuum aut plenum substantia in corpore cum non habet dimensiones; ergo si sic corpus erit plenum; ergo si sit vacuum [illegible] plenum. Si [illegible] vacuum sit in partibus ipsius hoc est [illegible] quia plures dimensiones simul esse non possunt; ergo vacuum sic ponere est [illegible]. Et hoc est concedendum, unde quod porus [illegible] potest intelligi aut spatium vacuum sine omni corpore et sic [illegible] ponere vacuum [illegible] vel poros. Aliter est ponere poros sine corpore solido repletos cum corpore subtili, et sic [illegible] ponere poros sed hoc non est ponere vacuum [illegible] solvuntur obiecta. Deinde dubitatur de [illegible] [illegible] possunt [illegible] quod sic [illegible] ut fiat [illegible] et [illegible] vel quod sic [illegible] partes aeris debent [illegible] [illegible] quia [illegible] quanta pars aut recedit aut intrat alias partes aut recedit in vacuum. Sed si recedit quia [illegible] sic [illegible] [illegible] dicit [illegible] [illegible] alias partes quia plures dimensiones simul esse non possunt; ergo [illegible] ut videtur et sic necesse [illegible] vacuum ut fiat [illegible]

et rarefactio. ¶ Item si datur terra et condensetur, quantum condensatur tantum [illegible]
dilatatur [illegible] aliam. ergo [illegible] non [illegible] quia [illegible] vacuum. quia si fieret
condensatio secundum partem esset vacuum. ergo [illegible] in condensatione [illegible]
[illegible] condensatur necesse est quod sit in vacuum. ¶ Item si vacuum esset rarum et plenum
densum, ergo quod semper vacuum, semper rarum. ergo si rarum non sunt et vacuum
quod est [illegible] ipse [illegible]. quia si vacuum moveretur necesse fieret [illegible]
[illegible] ad plenum [illegible] non est [illegible] quod [illegible] vacuum
[illegible] per motum rarefactionis et [illegible]. Ad primum ergo dicendum quod non [illegible]
[illegible] vacuum [illegible] quod omnis pars [illegible]
[illegible] locum. quia si [illegible]
[illegible] non est dicendum quod [illegible] vacuum [illegible]
[illegible] locum [illegible]. Ad [illegible] quod non [illegible]
[illegible] non est [illegible] in [illegible] condensatione [illegible]
per [illegible] omnis partes [illegible] non [illegible] quod sit in vacuum [illegible]
[illegible]. ¶ Deinde dubitatur [illegible] rarum [illegible]
[illegible] rarum [illegible] nullo. [illegible]
non [illegible] rarefactio. [illegible] non [illegible]
[illegible] quantitas non [illegible]. Alio modo quia non [illegible]
[illegible] nullo [illegible]
[illegible] non sit. ¶ Item [illegible] substantia [illegible] non. si sic [illegible]
[illegible]. si non [illegible] impossibile [illegible]
[illegible] quantum si non [illegible] nova [illegible]
[illegible] nova non generatur quia [illegible] quantitas [illegible]
[illegible] impossibile est ut videtur [illegible]
[illegible]. ¶ Item [illegible] rarefactione [illegible]
[illegible] aqua fiat aer [illegible] impossibile est [illegible] quod fiat [illegible]
[illegible] quod [illegible] quantum [illegible] et sic [illegible]
ad substantiam et sic non [illegible] maior. ¶ Si [illegible] illud [illegible]
[illegible] et [illegible] aer [illegible]
[illegible] quia talis aer non [illegible]. et [illegible] quod [illegible]
[illegible] quantitas [illegible] solum [illegible] in [illegible] locum
[illegible] non valent. ¶ Deinde dubitatur [illegible] rarum
et densum [illegible] substantiam [illegible]
quod [illegible] partes distantes [illegible] partes [illegible] videtur
quod [illegible]. Item rarum [illegible] densum [illegible]
[illegible] aut [illegible] equaliter aut [illegible] aut [illegible] si non
[illegible] [illegible] quod non possit rarum [illegible]
[illegible] quod [illegible] partes distantes [illegible] densum [illegible]. ¶ [illegible]
[illegible] aut [illegible] si sic densum [illegible] sic rarum [illegible]
plus aut [illegible] partes aut [illegible]
[illegible] magnum densum et [illegible] parvum rarum. [illegible] magnum [illegible]
situ et loco remotiores partes [illegible] rarum quod est impossibile [illegible]
[illegible] rarum [illegible]. ¶ Item [illegible] magis [illegible] partes [illegible]
quia [illegible] omnis [illegible] magis [illegible] densum quod [illegible] est. ¶ [illegible] quod
rarum et densum [illegible] quia rarum est quod [illegible] partes magis distantes.
densum autem cuius partes propinque iacent. Ad [illegible] quod [illegible]
[illegible] in loco [illegible] partes [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] non obiciat [illegible]
[illegible] magis distant in magno [illegible] partes
[illegible] non magis distant [illegible] non arguit. Ad [illegible] non est [illegible]
quia [illegible] non est [illegible] non obiciat. [illegible] quod rarum est
quod habet plus de quantitate et minus de [illegible]. densum quod minus de [illegible] et plus de quantitate
videtur [illegible] magis [illegible] densa [illegible]
[illegible] magis rarus [illegible] videtur [illegible]. ¶ [illegible] non est [illegible]
[illegible] maior [illegible] maior. ergo non [illegible]
[illegible] et magis de quantitate [illegible] quod [illegible]
[illegible] plus [illegible] quia sua forma [illegible]
[illegible] ignis [illegible] plus [illegible] forma [illegible]
[illegible]. ¶ [illegible] videtur quod [illegible] pugill[illegible]
[illegible] ignis [illegible] ex uno aeris [illegible] x ignis [illegible] ex uno ignis
non ergo plus est [illegible] in [illegible]. ¶ [illegible]
[illegible] in [illegible] sic [illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible] rarum [illegible]
[illegible] non [illegible] plus [illegible] quod [illegible]
est in [illegible] quibus [illegible] quod [illegible] ex uno pugillo ignis
non [illegible] non est [illegible] forma [illegible]
[illegible] ut ex uno pugillo ignis [illegible] x pugilli [illegible]
[illegible] si [illegible] non [illegible] non obiciat. ¶ Deinde dubitatur de raro
et denso quid sint [illegible] et [illegible] utrum sint substantia vel accidentia videtur quod

substantia. [illegible] aeris [illegible] motus. Si [illegible] substantia [illegible] rarum et densum
[illegible] motus quia [illegible] quod [illegible] rarum et densum [illegible]
et leve sunt [illegible] motus localis. [illegible] non [illegible] accidentis. Si
[illegible] omne [illegible] et [illegible] ab aliquo [illegible] substantia [illegible]
[illegible]. [illegible] rarum et densum est [illegible] accidens. [illegible] Ad primum
[illegible] quod [illegible] non [illegible] et [illegible] substantia [illegible]
[illegible] quod [illegible] media [illegible] rarum et densum [illegible]
quod [illegible] non [illegible] immediatum. ¶ Deinde dubitatur in
quo genere [illegible] videtur quod [illegible] qualitas [illegible] et [illegible]
quod rarum et densum [illegible] qualitas [illegible] qualitas [illegible]. ¶ [illegible]
[illegible] partium. ergo sunt in genere [illegible] et qualitatis [illegible] rarum et densum [illegible]
[illegible] aut in quantitate dicit ipsam [illegible] partium. aut [illegible]
[illegible] non [illegible] qualitatis [illegible] modo dicunt [illegible] aut
in quantitate dicit [illegible] aut [illegible] ad locum [illegible] modo [illegible]
qualitatis [illegible] qualitatis. Si [illegible] quod dicat [illegible]
quantitatis [illegible] sic [illegible] in genere [illegible] et [illegible] in quo genere
et [illegible] uno modo sunt [illegible] qualitatis. Alio modo
in quantitate. Alio modo in genere [illegible]. ¶ Deinde dubitatur de [illegible] rarum et
densum utrum [illegible] quod sic [illegible] quod [illegible] est in rarum et
densum. Si non est in [illegible] aqua [illegible] aer [illegible] in inqua[illegible] Si in [illegible]
[illegible] rarum et densum [illegible]. [illegible]
aut [illegible] et [illegible] ergo [illegible] rarum et
densum [illegible] in. [illegible] aut [illegible] aut
[illegible] et [illegible] quod in [illegible] aut
[illegible] et [illegible] et sic solvuntur obiecta. ¶ Deinde dubitatur in
quibus sint rarum et densum. et [illegible] quaerendum utrum sint in [illegible]
et utrum [illegible] et [illegible] si relinquitur [illegible] et [illegible]
[illegible] sint [illegible] videtur quod [illegible] qualitates debent [illegible]
[illegible] rarum
et densum [illegible] in [illegible]. ¶ [illegible] rarum est [illegible]
[illegible] partium undique [illegible] Si [illegible] non [illegible] ut si
[illegible] quantum [illegible] ex una parte [illegible] ergo rarum
et densum non [illegible] quod rarum [illegible] aut [illegible]
aut [illegible] sic [illegible] partes [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] calidi undique [illegible]
[illegible] est rarefactio aeris [illegible] rarefactio [illegible]
rarefactio. [illegible] non est [illegible] quod [illegible] undique [illegible]
[illegible] et sic solvuntur obiecta. ¶ Deinde dubitatur utrum rarum et densum sint [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] quia rarum est cuius partes distant
[illegible] et densum [illegible] ergo [illegible] sic [illegible]
[illegible] est rarum et densum [illegible] utrobique. ¶ [illegible] rarum sit [illegible]
[illegible] partium [illegible] ex [illegible] porositate. Si [illegible]
[illegible] porositate [illegible] ergo non est [illegible] et [illegible]
videtur [illegible] quia [illegible] rarum et densum uno modo
sunt in genere [illegible] alio modo [illegible] qualitas [illegible]
ergo [illegible] sunt [illegible] et [illegible] et [illegible]
et densum [illegible] aut [illegible] aut [illegible] in quibus sint
[illegible] et sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] modo [illegible] solum aut [illegible]
[illegible] sunt in [illegible] qualitas rarum
[illegible] qualitas sic [illegible] aut referuntur ad
[illegible] sic [illegible] in [illegible] et [illegible] quia [illegible]
porositate [illegible] Si [illegible] rarum
et [illegible] modo [illegible] et [illegible]. ¶ Deinde dubitatur cui debeantur
rarum et densum videtur quod [illegible] quia [illegible] alias
qualitates omnis [illegible] debent [illegible] Si videtur quod [illegible] quia [illegible]
[illegible] Si [illegible] non [illegible] ergo [illegible] rarum et densum
[illegible] debent [illegible] et non [illegible] videtur quod
[illegible] quia [illegible] quod [illegible] convenit aptitudo [illegible] Si rarum et
[illegible] ergo debent [illegible] composito. Et [illegible] quod rarum et
densum uno modo [illegible] qualitates [illegible] et sic [illegible] alio modo [illegible]
[illegible] et [illegible] partium solum sic [illegible] qualitates in
quantitate [illegible] sic quantitas [illegible] alio modo [illegible]
in [illegible] quod [illegible] partium [illegible]
et [illegible] et sic [illegible] compositio [illegible]
ergo obiciat de forma [illegible] quod [illegible] non [illegible] uno [illegible]
modo rarum et densum [illegible] alio modo [illegible]. ¶ Deinde dubitatur
si rarum et densum [illegible] vel [illegible] composito [illegible]
nullo modo [illegible] forme [illegible] est [illegible] et densum.

[illegible] sed contra sit videtur quod sic forte contra per causam [illegible] videtur [illegible] effectus quod [illegible] et ratum [illegible] et virtus effectus quod [illegible] corpus [illegible] esse et forma contraria per unam. Item rarum fit in instanti in momento [illegible] dicitur [illegible] post in instanti in momento [illegible] ut deorsum ergo non fit a forma corporis. Quaestio: rarefactio uno modo fit cum interceptione porositatis [illegible] ut aliter solum [illegible] fit a forma quae est anima ergo non fit a forma corporis. Et [illegible] aliud [illegible] et frigidi [illegible] forme clarae [illegible] rarum [illegible] forma clarem [illegible] quod [illegible] et [illegible] locus [illegible] aut [illegible] aut in fieri [illegible] sic poni [illegible] sic per motu et [illegible] aut [illegible] ut sit in fieri sic dico quod sunt a forma [illegible] tamquam principali agente [illegible] et frigidi [illegible] sic [illegible] producitur [illegible]. De istis motibus rarefactionis et condensationis utrum debeant fieri subito vel successive utrum sint motus vel mutationes videtur quod subito fiant et sint mutationes quia forma [illegible] relinquit resistit cum non habet contrarium [illegible] resistentia sit subito non successive [illegible] ergo [illegible] rarefactio et condensatio fiunt subito. Item in [illegible] quod modo est [illegible] in actu [illegible] ergo non [illegible] mutationes. Quaestio: motus est [illegible] in subiecto [illegible] transmutatio [illegible] inde [illegible] in subiecto [illegible] ergo motus non mutationes. Item rarefactio et condensatio [illegible] in actu [illegible] aliquando [illegible] ergo [illegible] non mutationes [illegible] motus [illegible] dicitur [illegible] in actu [illegible] in motu locali [illegible] quia [illegible] transmutatio successiva [illegible] quod cadit in divisione temporis [illegible] tempore [illegible] transmutatio successiva [illegible] et [illegible] fiunt de motu rarefactionis et condensationis [illegible] in actu [illegible] in actu [illegible] alteratio [illegible] aut [illegible] quod fit esse subiecti [illegible] et sic [illegible] rarefactio et [illegible] alteratio [illegible] transmutatio [illegible] non potest dici quod sit [illegible] aliqua transmutatio [illegible] alteratio [illegible] alteratione [illegible] vel [illegible] uno modo [illegible] alteratio [illegible] inaequalis [illegible] in [illegible] actu [illegible] alio modo [illegible] qualitas [illegible] in actu [illegible] qualitas [illegible] et sic [illegible] rarefactio et condensatio [illegible] uno modo [illegible] et sic producunt [illegible]. Alio modo [illegible] fiunt subito [illegible] successive [illegible] quod obicitur [illegible] quod successio [illegible] aut [illegible] naturam resistentiae aut [illegible] distantiae [illegible] medii [illegible] transmutationes [illegible] quod in rarefactione non causatur successio [illegible] resistentiam [illegible] forme [illegible] distantiam [illegible] est successio [illegible] [illegible] nobilius et nobilius [illegible] fit successio non [illegible] resistentiam [illegible] distantiam [illegible] non [illegible]. Ad aliud [illegible] quod obicitur de motu [illegible] rarefactio [illegible] motus [illegible] alio modo [illegible] quo rarefactio et condensatio motus sunt et quo non.

Convenienter autem dictis est et cetera.

[illegible] primo dubitatur utrum sit tempus [illegible] quod videtur quod tempus non sit quia dicitur in littera quod omne tempus est praeteritum vel futurum [illegible] neutrum horum est ergo tempus non est. Item quodque est [illegible] tempus [illegible] non est [illegible] quod [illegible] indivisibile [illegible] tempus non est [illegible] quantitas non est tempus. Quaestio: solum [illegible] et [illegible] tempus non est. Item motus est [illegible] tempus [illegible] et [illegible] sicut tempus [illegible] unum [illegible] hoc [illegible] utrum tempus [illegible] videtur quod non quia tempus omne vel praeteritum vel futurum [illegible] praeteritum [illegible] futurum [illegible] infinitum [illegible] in quolibet tempore [illegible] tempus [illegible] infinitas [illegible] non [illegible]. Quaestio: [illegible] praeteritum [illegible] et [illegible] tempus [illegible] de praeterito et futuro est loquendum aut absolute [illegible] aut [illegible] copulationem [illegible] tempus [illegible] indivisibile [illegible] tempus [illegible] successio [illegible] in [illegible] successio et fluxus [illegible] tempus [illegible] in [illegible]. Item [illegible] in fluxu [illegible] quod [illegible] indivisibile

[illegible] quod [illegible] copulationem [illegible] permanentibus [illegible] hoc est [illegible] indivisibile [illegible] non [illegible] copulatur [illegible] indivisibile [illegible] non est [illegible] tempus [illegible] indivisibile solum [illegible] copulatur. Ad aliud quod tempus [illegible] ab instanti quod obicitur [illegible] tum non habent existentiam [illegible] esse actuale solum [illegible] continua praecedit et sequitur [illegible] unum cum alio. Ad aliud quod [illegible] aut in tempore praeterito sic [illegible] infinita [illegible] non [illegible] tempus [illegible] aut [illegible] praeteritum [illegible] praeteritum cum futuro [illegible] uno modo [illegible] non [illegible] continuitatis [illegible] sic patet solutio. Quaestio: deinde utrum tempus sit [illegible] ut in subiecto videtur quod sic [illegible] nunc [illegible] et nunc est [illegible] ergo nunc est [illegible] ergo nunc [illegible] tempus sit [illegible] in subiecto suo. Quaestio: nullum indivisibile est [illegible] indivisibile [illegible] indivisibile est et non [illegible] tempus [illegible] tempus non est [illegible] ut in subiecto [illegible] rationem [illegible] uno modo dicitur nunc [illegible] alio modo [illegible] nunc [illegible] non [illegible] actus [illegible] non sit [illegible] quod [illegible] non [illegible] est [illegible] ergo [illegible] tempus [illegible] non [illegible] Item [illegible] quod anima est [illegible] tempus [illegible] non sit [illegible] tempus non [illegible]. Quaestio: motus [illegible] tempus [illegible] cuius mensura [illegible] quod loquendo [illegible] de anima [illegible] aut [illegible] de anima [illegible] humana [illegible] de anima caeli [illegible] quod caelum [illegible] animam [illegible] tempus non est [illegible] anima caeli est causa motus caeli et [illegible] temporis [illegible] loquendo de anima [illegible] quod tempus potest esse sine anima. Ad aliud quod obicitur quod nunc [illegible] uno modo nunc vel [illegible] discretionem [illegible] discretionem in duobus [illegible] alio modo nunc vel [illegible] replicationem causare [illegible] nunc [illegible] discreta [illegible] causat discretionem in rebus [illegible] replicationem [illegible] mobile [illegible] replicationem [illegible] discretionem in motu et [illegible] de nunc [illegible] nunc [illegible] nunc [illegible] tempus [illegible] non [illegible] tempus [illegible] non sequitur [illegible] anima [illegible] anima. Quaestio: [illegible] sic [illegible] tempus [illegible] sit [illegible] quod [illegible] potest [illegible] absolutum [illegible] [illegible] substantia vel accidens videtur quod non sit accidens quia accidens non [illegible] mutationem [illegible] tempus non [illegible] mutationem [illegible] tempus omnium motuum et mobilium ergo tempus non est accidens [illegible] non [illegible] substantia [illegible] anima [illegible] intelligentia [illegible] et [illegible] obicitur quod [illegible] intelligentia est [illegible] aliquis quae non sunt mensura durandi [illegible] tempus [illegible] sufficiat [illegible] ut post patebit de unitate temporis. Quaestio: [illegible] accidens [illegible] in quo [illegible] quod non [illegible] qualitas [illegible] quia quantitas non est [illegible] tempus [illegible] tempus non est quantitas [illegible] maior [illegible] quantitas [illegible] praecedit omnem motum [illegible] ergo quantitas non [illegible]. Quaestio: [illegible] est quantitas [illegible] aequalis [illegible] tempus [illegible] aequale vel inaequale. Item [illegible] quantitas [illegible] tempus [illegible] mensura ergo tempus est quantitas [illegible] quantitas [illegible] mathematica [illegible] de magnitudine mathematica intelligendum quod [illegible] motu [illegible] quod non est [illegible] aliqua quae non est [illegible] ut tempus non [illegible] potest abstrahi a motu et de hac non est intelligendum quod tempus [illegible] non potest abstrahi [illegible] quantitas mathematica [illegible] non [illegible] intelligitur [illegible] quod tempus [illegible] non dicitur [illegible] solum quia motus est mensura [illegible] dicitur motus longus vel [illegible] quia tempus longum [illegible] tempus quia [illegible]. Quaestio: [illegible] tempus [illegible] quantitas [illegible] utrum [illegible] discreta vel continua [illegible] quantitas [illegible] est quae habet partes copulatas [illegible] tempus [illegible] partes [illegible] copulantur [illegible] ergo est quantitas [illegible] videtur quod sit quantitas discreta [illegible] et [illegible] mensura [illegible] discreta quantitas [illegible] tempus longum vel breve [illegible] ergo est tempus discreta quantitas [illegible] continuum dicitur longum vel breve [illegible] discretum dicitur multum et paucum [illegible] quod [illegible] est tempus vel [illegible] quantitas [illegible] discreta [illegible] quantitas

[illegible] simam, quia in hoc etiam non differt [illegible] utrumque non tamquam aggregatum ex duobus essentialibus sed ex uno essentiali et alio accidentali [illegible] quantitas [illegible] essentialis discreta non est in eo nisi accidentaliter solum et sic intelligere [illegible]. Ad 4 autem quod obicit quod longum et breve est mensura sillabe [illegible] mensuram nominatam ut patet [illegible] dicitur metrum [illegible] mensura sillabe non est [illegible] longum et breve [illegible] tempus [illegible] quantitas [illegible]. Deinde dubitatur utrum tempus sit quantitas [illegible] videtur quod [illegible] v methaphisice [illegible] quantitas [illegible] continuum [illegible] quantitas [illegible] quod tempus est quantitas per se. Et dicendum quod tempus est quantitas [illegible] quantitas [illegible] motus est [illegible] tempus [illegible] quantitas [illegible] motus [illegible] continuum [illegible] quantitas [illegible] magnitudinis [illegible] motum [illegible] quantitas [illegible] quantitas [illegible] Deinde dubitatur [illegible] quantitas discreta [illegible] nunc [illegible] quantitas discreta [illegible] nunc [illegible] numerans aut nunc numeratum [illegible] non est nunc numerans quia non est quantitas discreta [illegible] nunc numeratum [illegible] non est nunc numeratum [illegible] quantitas discreta [illegible] Deinde dubitatur [illegible] tempus [illegible] motus [illegible] magnitudinis [illegible] Item [illegible] in divisione [illegible] tempus [illegible] motum [illegible] Deinde dubitatur [illegible] tempus [illegible] accidens [illegible] subiectum [illegible] permanens [illegible] successivum [illegible] in subiecto permanente [illegible] Deinde dubitatur utrum modo [illegible] accidens [illegible] non permanente [illegible] motu [illegible] tempus [illegible] non est accidens [illegible]

[illegible] destructo motu est quies [illegible] non [illegible] motu est quies [illegible] tempus. Quod autem dicit Aristoteles [illegible] tempus quiescens [illegible] motum [illegible] in sua divisione [illegible]. Ad obiectum [illegible] quod quies [illegible] modo est privatio motus et sic quies [illegible] motum [illegible] ut in [illegible] alio modo est quies negatio motus [illegible] non est [illegible] quod dicit Aristoteles quod omnis quies est in tempore [illegible] non sequitur argumentum. Deinde dubitatur cum motus et tempus sit actio [illegible] tempus [illegible] in comparatione [illegible] Deinde [illegible] aut instans aut passio [illegible] de instanti [illegible] instans [illegible] videtur quod non [illegible] aut est in tempore aut [illegible] non est indivisibile [illegible] in alio [illegible] Contra tempus [illegible] instans [illegible] in loco [illegible] indivisibile [illegible] quantitas [illegible] quantitas discreta [illegible] substantia [illegible] quantitas [illegible] instans [illegible] quantitas [illegible] Contra quantitas [illegible] in tempore [illegible] substantia [illegible] indivisibile [illegible] substantie non repugnat [illegible] quantitas est indivisibile [illegible] Deinde dubitatur quid [illegible] motum [illegible] tempus [illegible] instans [illegible] mutatum [illegible] Deinde [illegible] tempus [illegible] instans [illegible] Item [illegible] non sit [illegible] indivisibile [illegible] tempus est [illegible] Deinde dubitatur de alio modo [illegible] tempus [illegible] instans [illegible] permanens [illegible] successivum [illegible] instans non [illegible] mutatum [illegible]

[illegible] ... fluxus aut quantum ad substantiam aut quantum ad esse solum ...

[illegible]

[illegible]

ipsius. si ergo non est in motu non est in tempore. quia si eius natura in motu non continue potest manere
eadem ipsum motus per suam substantiam ergo si motus potest esse sine tempore et ipso non est in tempore.
[illegible]
esse sine tempore. [illegible]
aliquo [illegible]
[illegible]

[illegible]

continet hic signum subiectum et illud est continuum vel magnitudo. quantitas autem quasi
discreta sicut hic habet suum subiectum scilicet discretum vel multum. [illegible]
est multa. ergo non potest esse subiectum numeri. Item si sit numerus est in anima ergo non est
numerus in rebus numeratis quod est inconveniens. [illegible]
[illegible]

[illegible]
x. equos et x. homines. [illegible]

[illegible]

ut actionis primum mobile primi. Item si ad hec datur esse et continuitatem durationis non sit certo [illegible]
processus per successionem cause quam certo ut dictum est [illegible] in uiii metaphisice [illegible] tempore
conuenit motum primi mobilis et aliis et primus modus est causa aliorum. [illegible]
motum primi mobilis quam aliis est [illegible] primus modus eius subiecti primum. Item
sicut in [illegible] quod tempus est mensura motus [illegible] reuolutionis [illegible]
ut anima reuolutionem dicit [illegible] tempore est accidens primi mobilis [illegible] subiecti [illegible]. Contra
si aliqua passio alicuius [illegible] aliquibus debetur [illegible] subiectum eius primo [illegible]
[illegible] motum [illegible]
[illegible] tempus [illegible] motum [illegible]
[illegible] quod motus primus [illegible] ab omnibus aliis [illegible]
[illegible] in genere [illegible] tempore [illegible] mo[tus]
ut motus primi mobilis [illegible] quod primum subiectum alicuius dicitur
[illegible] primo datur passio [illegible] primo [illegible] aliquis
quod [illegible] subiectum. Aut [illegible] passio alicuius [illegible] descendit in
[illegible] subiectum [illegible] primum et immediatum [illegible] calidus [illegible]
[illegible] tamen calidus dicitur [illegible] passio
igni non [illegible] calidus [illegible] igni [illegible]
[illegible] subiectum [illegible] immediatum [illegible] descendit in
igne [illegible] calidus [illegible] homo [illegible] quod est subiectum primum et
mediatum [illegible] homo [illegible] aliud [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] subiectum primum [illegible]
aliis [illegible] subiectum primum [illegible] descendit [illegible]
non est primi mobilis [illegible] aliis per naturam
[illegible] subiectum [illegible] descendit in motum primi
mobilis [illegible] motus [illegible] tamquam subiecto
et immediato quod subiectum [illegible] dictum est. Alia est [illegible]
[illegible] non omnis motus [illegible] ab omnibus aliis a
quibus [illegible] quod tempus [illegible] primi mobilis et est [illegible]
sura omnium aliorum [illegible] unum [illegible]
sura plurium [illegible] tempus est mensura omnium motuum
[illegible] accidens [illegible] motus primi mobilis quod [illegible] accidens unius [illegible]
[illegible] non [illegible] plurium [illegible] unum [illegible]
[illegible] dicit quod [illegible] plures [illegible]
plures motus [illegible] erunt plura tempora [illegible]
[illegible] tempus non respicit motum primum [illegible] subiectum. Item
[illegible] motus [illegible]
[illegible] omnis mensura [illegible] et [illegible] est tempore
successiua [illegible] tempus non magis respicit unum motum quam alium [illegible]
[illegible] ad totum autem quod [illegible] ponit ipsum in [illegible]
[illegible] ad totum [illegible] quantitas [illegible]
[illegible] omnia [illegible] tempus omnium [illegible] non [illegible]
tum [illegible] accidentalis [illegible] subiecti [illegible]
est mensura [illegible] mutabilium [illegible] tempus
debet [illegible] quae [illegible] tempore unum est. [illegible] in sit
una [illegible] indiuisibilis [illegible] diuisibilis [illegible] differt [illegible]
[illegible] tempus [illegible] diuisibilis [illegible]
in tempore sit [illegible]. Item [illegible] accidens [illegible]
[illegible] tempus [illegible] successiuum [illegible] subiectum [illegible] non potest
et [illegible] unum tempus [illegible] mensura [illegible] ut
suppositum est quod non [illegible] accidens [illegible] subiecti [illegible] motus
[illegible] plures [illegible] tempore [illegible] eius accidentia plures. Item quod [illegible]
non [illegible] quod [illegible] tempore magis [illegible] quam duo tempora [illegible]
[illegible] tempore simul esse [illegible] duo tempora uel plura [illegible] non est in
[illegible] plura tempora simul esse. Contra [illegible] quantitas una [illegible]
[illegible] alia non [illegible] quod [illegible] mensurat unam [illegible]
non [illegible] aliam [illegible] oppositum [illegible] quod mensurat
unam [illegible] aliam [illegible] tempus non [illegible] quod mensuraret unam
[illegible] mensuraret aliud tempus [illegible] ponere
[illegible] ponere plura tempora simul esse. Item quod [illegible]
indiuisibilia [illegible] plures [illegible] quantitates indiuisibiles [illegible] partem [illegible]
[illegible] plures ut [illegible] linee [illegible] plures [illegible]
[illegible] indiuisibiles [illegible] dimensione [illegible] lineae
non alia [illegible] uel [illegible] esse [illegible]
[illegible] in motu non [illegible] tempus [illegible] omnis motus [illegible] quia
sunt indiuisibiles [illegible] tempore [illegible] tempus est unum [illegible]
[illegible] sunt plures motus [illegible] quod sit [illegible] est unus [illegible]
[illegible] unum [illegible] mensura [illegible] quae sit
replicatio unius [illegible] tempus unum [illegible] mensura [illegible]
respicit omnem motum [illegible] quod est [illegible]

in motu ut dictum est [illegible] ad [illegible] magis non [illegible] quae
est [illegible] contrarium [illegible] implet [illegible] sit ut [illegible] uidetur
unum. Non [illegible] plures [illegible] motus
[illegible] unum quia [illegible] unum tempore et [illegible] tempore unum. Ad argumentum
autem quod obicit quod accidens [illegible] in quo est accidens
[illegible] simul [illegible] omnibus motibus per naturam [illegible] indiuisibilis [illegible]
[illegible] natura est unum. Ad [illegible] quod intelligendo [illegible]
[illegible] plures [illegible] duo tempora [illegible]
[illegible] tempus non [illegible] diuisibilitas [illegible]
[illegible] tempore [illegible] duo tempora [illegible] non est [illegible]
[illegible] diuisibilitas [illegible] in aliis magis differunt album et dulce
quam album et nigrum. Album [illegible] et dulce [illegible] plures alia non [illegible]
[illegible] duobus temporibus et [illegible] plura tempora simul [illegible]
[illegible] tempus [illegible] subiectum unum per naturam [illegible] motum [illegible] est
[illegible] et [illegible] ut dictum est [illegible] tempore est unum [illegible] ut
[illegible] est [illegible] ad [illegible].

John Frederick Lewis

Gulielmus Rouillius in Libro Annotationum Impreſſo Lugduni Anno 1578. mentionem faciens de loco Arquadis, apud Patauium, hiſce loquitur Verbis.

PAſsò poi da queſta à più felice Vita il Petrarca adi 18. di Luglio dell'Anno 1374. & della ſua Età
l'Anno Settuageſimo, in vn luogo lontano dalla Città di Padoua dieci Miglia, verſo i Monti Euganei,
chiamato Arquà, oue fù con grandiſſimo honore ſepellito, dauanti la Porta della Chieſa, in vn'Ar-
cha poſta ſopra quattro Colonne, con li ſottoſcritti Epitafi.

Frigida Franciſci, lapis hic tegit Oſſa Petrarcę
Suſcipe Virgo Parens animam, Sate Virgine parce,
Feſſaq; iam terris, Cœli requieſcat in Arce.
Viro inſigni Franciſco Petrarcæ Laureato, Franciſcolus de
Borſano, Mediolanenſis, Gener, Indiuidua Con-
uerſatione, Amore, propinquitate,
& ſucceſione, memoria.
Moritur Anno Domini 1374. die 18. Iulij.

IN Arquà reſtò la ſua recondita Libraria di Linterno, donde ſi era partito dell'Età di 66. Anni, laſciatoſi preſuadere,
che la mutacione dell'aria, gli hauerebbe leuata la incominciata Febre famigliare. Queſta Libraria conteneua
vnitamente i ſuoi duoi Parnaſſi, formati già in Valchiuſa, & in Parma; oltre moltiſſimi altri Libri, inceſſante-
mente raunati, per lo ſpatio d'Anni 45. da ogni parte del Mondo, particolarmente in Mompelieri, in Bologna,
in Pauia, in Verona, in Venetia, in Genoua, & altre Città. Reſtò quiui ſegnalatamente il Libro di Vergilio, e
della Rhetorica di Cicerone, liberati dal fuoco, con ſue lagrime, quaſi come priuilegiati, teneua in vn Scrigno hono-
reuole, laſciato poſcia à Lodouico Gonzaga, Signore di Mantoua; hauendo ſopra per Inſcritione queſto Diſtico.

Compulit ita Patrem celebres incendere Libros.
Euicit Flammas Tullius, atq; Maro.

Linterno era vna ſua diletta Solitudine, aſſai delitioſa, poco diſcoſta da Milano, contigua à Quarto, e vicina à
Baggio; coſi detta da lui, per veneratione di Linterno, già Solitudine di Scipione Africano. Ed iui anche hog-
gidi vedeſi con ammiratione, maſſime d'Oltramontani, l'anticha ſua Caſa, da lui ſteſſo fabricata modeſtamente,
e con qualche veſtiggio de delitioſi paſſeggi, di cui era arrichita nobilmente. Il qual Luogo, vien chiamato goffa-
mente da Villani, in vece di Linterno; Linferno.

In calce autem eiuſdem Vitę à dicto Rouillio conſcriptę, hæcce leguntur Verba.

PER ſgrauio del medeſimo Petrarca, deueſi ſapere, che non aſpettò già in fine di ſua vita à raffrenare i
ſuoi affetti pericoloſi, benche honeſti; mà trent'anni prima, vi ſi applicò tutto, ritirandoſi poſcia à que-
ſt'effetto in Eſercitij di Virtù, nella Solitudine, già accennata di Linterno. E coloro che diſſero hauer egli
hauto iui vna Figlia Naturale, ſono in errore euidentiſſimo; poiche per vna parte è chiaro, che egli ſi
fabricò, & ſi aggiuſtò queſto Luogo di Solitudine l'Anno 1351. riceuendo il Poſſeſſo del medeſimo
Podere, da Nicolò Feo, ſuo Compatriota; Podeſtà di Milano, mentre in Età d'Anni 47. eraſi già
tutto inferuorato in Roma, nel ſolo Amor di Dio, e dell'eterna Salute, con occaſione dell'Anno Santo.
E per l'altra parte è noto ad ogni vno, che ſoleua riconoſcere per gratia ſpeciale dell'Omnipotente;
che nell'Età d'Anni 40. foſſe rimaſto libero affatto da ogni minima ricordanza di ſenſo, come ſe già
mai haueſſe ſaputo eſſerui Seſſo Feminile al Mondo; E che in oltre diuenne tanto zelante della Caſtità; che fug-
giua à tutto potere anco la viſta, & il parlar ſolo delle Donne, anzi per mantenere dichiarata vna totale eſcluſione
di Donne da queſti ſuoi Luoghi di Ritiramento; coſtumaua chiamarli con ſuoi Scrittori, con ſuoi Seruidori, e
Foraſtieri, col Titolo de Chioſtri Ambroſiani.

Le Virtù che eſercitaua in queſta Solitudine erano in particolare: l'Auſterità Heremitica: il viuere de cibi groſſi.
de frutti d'Arbori, e d'Herbe crude: il bere parcamente Vini leggieriſſimi, e frequentemente ſolo Acque corren-
ti: il dormir veſtito: il leuarſi à mezza Notte a recitare le diuine Laudi, & à nutrire il ſuo ſpirito in deuota
contemplatione: il digiunare quattro giorni la Settimana, & il Venerdi in pane, & acqua: il recitare in ginoc-
chio, ogni Sabbato tutto il Salterio, con lagrimante deuocione; & altre ſimili opere, che li ſoggeriua la Con-
uerſione di tutto il ſuo Amore in Dio, e di tutto il ſuo Studio in profitto dell'Anima.

Onde eſſendo vniuerſalmente conoſciuto per Pudico, Sobrio, Dotto, Irrepenſibile, & Ornato di tutte le altre Epiſco-
pali qualità, venne eletto per Veſcouo da Clemente Seſto; mà egli ſtimando queſta ſua Tranquilla Ritiratezza,
più che gli Honori di Salomone, e che i Regni di Creſo; riſpoſe con humil Ringrantiamento al Pontefice, ter-
minando riuerentemente la medeſima riſpoſta di rinuntia, con queſte parole: Alijs Infula, & mihi Linterni Fi-
lamenta; E raccontaſi ſimilmente, che eſſendo da Viſconti, Signori di Milano, mandato Ambaſciatore à Carlo
Quarto, con occaſione della Guerra trà Venetiani, e Genoueſi; gli eſebì l'Imperatore per la Perſona ſua, ogni
Fauore; mà facendogli vltimata inſtanza, perche egli ſteſſo diceſſe, à qual Grado, per Ornamento de ſuoi Ta-
lenti, gradirebbe maggiormente eſſer promoſſo, ò Eccleſiaſtico, ò Militare Cattolico, e Meritorio; riſiutò l'Ho-
nore, con queſte eſpreſſiue parole; Neutrò, ſed ad Interna Linterni Ornamenta.

Epoiche

E poiche haueua ben impreſſa quella ſua Maſſima, tante volte dà lui replicata; cioè che i Letterati ſi ſolleuaro di quà giù, all Celeſte Gloria, per Via più ſpedita, & aperta, e per più alto Sentiero; era continuamente (leuato il tempo delle ſue deuotioni) del tutto immerſo ne Studij; e come Poeta, Hiſtorico, Oratore, Filoſofo, e Teologo, era ſempre intento ad amanire diuerſe Opere, di varie materie. Et à Linterno, Ricetto Tranquillo à lui, & à ſuoi Studij, manteneua del continuo occupati ſei Scrittori. E quando occoreuagli abſentarſi, per Ambaſcierie de Prencipi Viſconti, loro Conſigliere) ò per altre occaſioni, laſciaua la ſoprintendenza de Scrittori à Lelio Motrone da Motrone, Caualiere Calatrenſe, Oriondo Romano: Huomo di gran ſapere, di gran ſpirito, e di grandiſſima prattica nelle Antichità Romane, come alleuato nella Famoſa Biblioteca di Paolo ſuo Padre. E queſto mai abbandonò il Petrarca dal primo giorno, che ſeco (come Lucilio ad Anneo) s'accompagnò; che fù l'Anno 1344. mentre andando da Napoli à Roma, ſi fermò à Motrone, Fortezza anticha dei Rè di Sicilia, chiamata la Rocca dei duoi Leoni, per li duoi Aſſalti dati gli dal Rè Carlo, e dalla Republica Fiorentina.

Si diede ſopra ogni Studio, all'intenſa lettione delle Sacre Lettere, ſcoprendoui quelle occulte dolcezze, che in giouentù, vaga d'ornamenti, non haueua conoſciuta; & ne diuenne Studioſiſſimo.

Godeua ſommamente in riuolgere Scritti de Santi Padri, e ſpecialmente quelli di S. Gerolamo, S. Gregorio, S. Ambrogio, e S. Agoſtino. Et il Libro ſuo in particolare, de Confeſſione, donatogli dal Cardinale Colonna, haueua ſempre in mano, quando ſi tratteneua ſolo, ne Paſſeggi della ſua Solitudine.

Poſe parimente Opera grandiſſima nella Morale Filoſofia; e ben veggonſi le Opere ſue piene di Filoſofici Sentimenti, e Dogma Moraliſſimi, riportandone communemente appreſſo de tutti, il Titolo di Diuiniſſime. E tali ſono veramente, i ſette Salmi Penitentiali, ſcritti quiui da queſto Coronato Poeta, ad imitatione del Coronato Profeta. Tali i Libri de Vita Solitaria, già principiati in Valchiuſa, mà formati, e perfettionati à Linterno. Tali i Libri De Remedijs vtriuſq; Fortunæ: I Dialogi de Vera Sapientia: I Libri de Ocio Religioſorum: De Contemptu Mundi: De Virtutibus Imperatorijs: De Republica optimè adminiſtranda: De pacificanda Italia: De Rebus Senilibus: e moltiſſime altre Opere, quiui del tutto compoſte, ò ſe altroue cominciate; quiui perfettionate; benche non tutte venute alle noſtre mani.

In queſta medeſima Solitudine traſſe da profonde, e lunghe tenebre, in aperta, e viua luce, le buone Lettere Latine, dà mille anni ſepolte; procurando à publico beneficio del Vniuerſo, con groſſe ſpeſe, e con fauori grandi de Potentati, di [illegible] le Opere Inſigni, che hormai più non ſi vedeuano. Impiegaua perciò, non ſolo l'Entrata ſua honoreuole, che annualmente auanzaua dalla ſua moderatione, e parſimonia; mà anche tutti i Donatiui ricchiſſimi, che quiui haueua da Pontefici; dall'Imperatore; dal Rè di Francia; da Viſconti; da Gonzaghi; da Eſtenſi; da Colonneſi; dalle due ſue amoreuoli Republiche; e dalla liberalità d'altri Prencipi.

Quiui dunque da ſuoi Scrittori, à beneficio, e profitto commune, faceua far Copie de Libri, procurati da diuerſe parti, in particolare de quelli, che hebbe già a Leodio, preſſo a Suizzeri, oue andò in perſona, per la notitia d'vna Libraria copioſa, & antica; vago di ſapere in funte le coſe antiche. E ſono il Dialogo dell'Oratore: le Leggi imperfette; i Libri de Gloria, le Tuſculane: Lelio: Catone: De Offitijs: le Epiſtole ad Atticum; & le Epiſtole Famigliari.

All'iſteſſo effetto pure mandò Franceſco Motrone (Figlio del Caualier Lelio, ſoggetto di gran parti, Segretario diletto di Galeazzo Viſconte) da Linterno ſino in Grecia, per alcune Orationi di M.T.C. che gli mancauano. E con l'iſteſſo mezzo ſi procacciò Homero, con groſſo pagamento, & lo fece far latino à ſue ſpeſe, da Nicolò Syocero, grand'Interprete dell'Imperatore di Conſtantinopoli. Ed inſomma per la gran cura ch'hebbe il Petrarca di raunar quiui Libri delli Antichi, in ogni facoltà; ſi ſono poſcia diuulgate tutte le Opere, latinamente tradotte, di Platone, tutte quelle di Ariſtotile, Horatio, Giulio Ceſare, Tito Liuio, Seneca, Lattantio, Plinio, Aulo Gellio, Lucio Floro, Valerio Maſſimo, Heſiodo, Euripide, e mille Altri.

Quindi parimente ſi rinouellò in Italia la lingua Greca, mediante l'aiuto del Caualier Lelio, e di Barlaamo Greco da Calabria, (che fù poi Veſcouo, per opera di detto Caualiere, ſuo vecchio Amico) fatto venire con ogni honoreuolezza, e mantenuto con ogni ſplendidezza à Linterno.

Per queſte Virtù, e giouamenti ſi grandi, veniua il Petrarca da tutte le Nationi nominato con gran veneratione; e da tutti i Signori di quella Età veniua deſiata l'amicitia ſua; ne andaua Perſonaggio grande à Milano, che non ſi auanzaſſe à vederlo trà Libri, in quella ſua Solitudine. Pandolfo Malateſta, Signore di gentiliſſimo ſpirito, mentre ritrouauaſi in quella Città, non reſtando pago delle continue Viſite, che da lui compitamente gli erano fatte, e non potendo andar in Cocchio, ne in Littica, per cagione de dolori crudeli di Podagra; ſi faceua à braccio portare da ſuoi Seruidori, da Milano à Linterno, dichiarandoſi di ſentirne ſingolariſſima conſolatione iui, più che altroue, perche trà ſuoi Libri gli pareua per apunto vederlo nel proprio Seggio.

Pietro Pittauienſe huomo Dottiſſimo venne dall'eſtreme parti della Francia, ſolamente per vedere queſto Soggetto, e l'adunanza de Libri, cauati dalle antiche tenebre.

Carlo Quarto non hauendolo trouato à Linterno, ne meno in Città, quando S. M. fù à Milano; lo mandò poſcia a leuare quando il medeſimo Imperatore ſi trouò in Mantoua; e di là anche lo conduſſe ſeco a Modena, & à Lucca. E nella ſua dipartenza per Linterno, all'ariuo del Caualier Lelio, chiamato ancor'eſſo da S. M. lo raccomandò, col Compagno à Lodouico Gonzaga, & al Marcheſe da Eſte, con dimoſtratione di ſtima, & affetto; nominandoli Caſtore, & Polluce dell'Antica Eruditione.

Pietro Belforte (che fù poi Papa) Nipote d'Innocenzo Seſto, andò colà à godere perſonalmente i ſuoi talenti, & à far ogni opera per leuarlo da quella Solitudine di Linterno, e condurlo appreſſo la Perſona del Pontefice, ſuo Zio, vgualmente Amatore de Virtuoſi; ſtimando che con queſta ſola Condotta, haurebbe ſodisfatto compitamente alle ardentiſſime brame di Sua Santità; che erano di hauer ſeco Huomini inſigni, in ogni qualunque Facoltà.

Altri Perſonaggi pure di gran qualità, da remotiſſime parti veniuano à trattenerſi ſeco, almeno per qualche tempo;

e molti

e molti non hauendone entratura, mandauano auanti nobiliſſimi doni per farſi addito con eſſo lui. Et egli daua à tutti Trattenimenti proportionati, à qualſiuoglia Scientiato, ò Curioſo in qualunque Materia, con miſto Frutto di buona Spiritualità, & ingegnoſa Vtilità, ò con Diſcorſi, ò con Libri.

E nel Teatro Boſcareccio de ſuoi Paſſeggi, diede ſingolarmente vn curioſiſsimo Trattenimento al Duca Lionello, Figlio del Rè d'Inghilterra, eſſendo colà nouello Spoſo di Violante Viſconte; facendo formare vn Dialogo da tutti i ſuoi Accademici, che erano trenta, Soggetti di prima nobiltà, di grande integrità, amati dal Prencipe, e ſtatiſti di timorata Conſcienza, e di pronto ingegno, quali per ordinario nell'Accademia loro, ſoleuano trattare della Ragione di Stato, regolata col timor Santo di Dio. Et erano queſti, cioè: Ambrogio Viſconti, Gioanni Pepoli, Giacomino Boſſo, Protaſio Caimo, Renato Borromeo, Francio Briuio, Paſino Arconati, Aſtolfo Lampugnani, Landolfo Pirouani, Rumino Porro, Giulio Ceſare Vareſi, Ambrogio Settala Mutio Fiorenza, Ottorino Borro, Guglielmo Pallauicini, Ruperto Cittadini, Baldizzo Stampa, Rogerio dalla Chieſa, Celſo Melzi, Antoniolo Reſta, Piro Caſati, Lucio Cuſani, Pietro Panigarola, Giberto Cauanago, Dioniſio Pietraſanta, Ottauiano Archinti, Giouannolo Gallerati, Eraſmo Alliprandi, Hercole Cantone, Carneuario Mandello.

In fine ſugillò i detti altrui il Caualier Lelio, mirabilmente repilogando, e comentando, col ſuo acuto ingegno. Ed il Petrarca licentiò li Accademici, ſino alla Rinfreſcata, con vna Compoſitione in Verſi, fatta ſopra la ſeparatione dell'Anima dal Corpo, e ſopra vn ſuo Nipote, morto in Pauia, di cui hebbe la nuoua in queſto medeſimo giorno; conchiudendo ſpiritoſamente per eccelenza, con apportare la Felicità delle Beate Nozze, che fà l'Anima d'vn Pargoletto ſpirante, con Dio ſuo Amante Spoſo. E tutti ne riportarono ſegnalatiſſime Lodi, non ſolo dal Duca Lionello, mà anche dalle Corti, che l'haueuano accompagnato à Linterno, e particolarmente dal Conte di Sauoia, da altri Prencipi, Baroni, e Titolati Ingleſi di gran litteratura.

Quanto poſcia foſſe efficace, alle occaſioni la Ragione di Stato, regolata con rettitudine in Dio, apportata da lui con l'energia della ſua Solitaria Penna; baſti il dire che hauendo con ſue Lettere ſcritte quiui; procurato che la Santa Sede Apoſtolica, da Auignone ritornaſſe à riſtabilirſi in Roma; viddeſi à merauiglia, con vniuerſal giubilo di tutta Italia, riuſcito l'effetto. Et ne fece publica dimoſtratione d'allegrezza con li Accademici ſudetti à Linterno.

Attendendo per tanto quiui il Poeta, non à frondi, mà à frutti immarceſcibili di Spiritualità, e di Scienza; diſpregiaua per queſto ſuo repoſto Luogo, tutte le delitie, e tutte le richezze de maggiori Prencipi del Mondo; & effettiuamente lo dimoſtrò mentre duoi gran Prencipi dell'Occidente Carlo Quarto Imperatore, & il Rè di Francia; E di più quattro Pontefici, cioè Clemente Seſto, Innocenzo Seſto, Vrbano Quinto, e Gregorio Vndecimo (ſommamente deſiderando ciaſcuno hauerlo appreſſo di ſe) non poterono giamai con i loro ricchi Doni, eloquenti Meſſi, amoreuoliſſime Lettere, & ampliſſime Promeſſe, leuarlo da queſta ſua Solitudine.

Era principalmente tenuto ſaldo nella ſua determinatione, dall'eſperienza da lui medeſimo fatta, per la quale era ſolito dire, che ſolo il tempo della ſua Vita Solitaria poteua chiamar Vita; perche l'altro non gli era ſtato Vita, mà Pena, & Affanno.

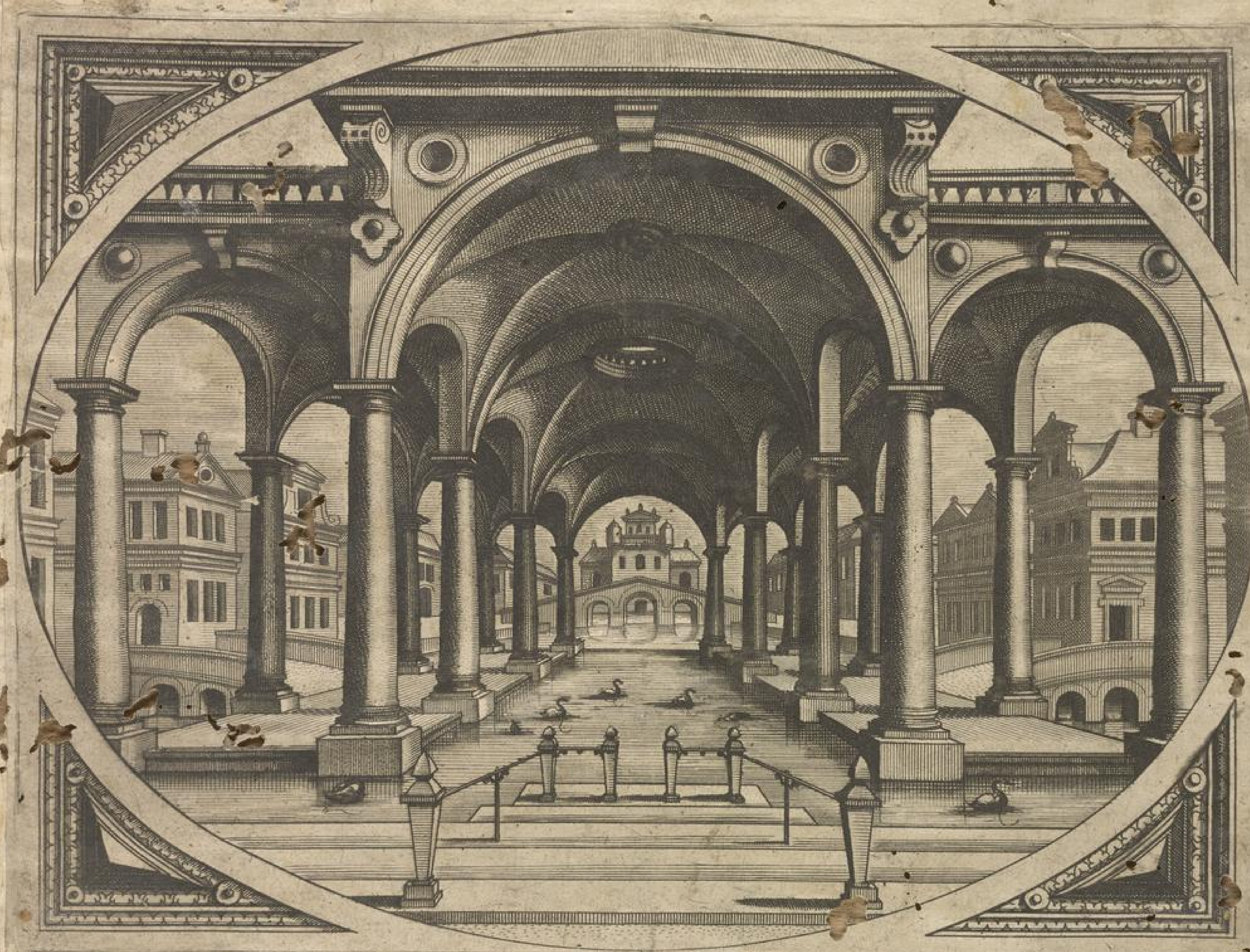
Anzi viueua tanto raueduto di quel primo tempo, che la ſola raccordanza di eſſo gli era ſpeſſo cagione d'affannati ſoſpiri, e ſoleua lagrimare di pentimento ogni volta, che ſentiua recitare i ſuoi Verſi giouenili, per non eſſer à tempo di poterli più leuare dalle publiche mani.

Moſſo da queſti Virtuoſi Sentimenti, fece vn Antidoto Penitente, che metteua in abominatione l'Amor profano (per malitia poſcia del Mondo hormai ſmarito) & lo mandò con anſioſa diligenza per le Corti de Prencipi, inuiandolo primamente à Guido Gonzaga, Signore di Mantoua, con la Lettera che comincia: Itala. E prima di partire per Arquà con gran Soſpiri, in Linterno, diede al fuoco molte ſue Opere, parte per timore di non laſciare coſa Poetica giouenile, dannoſa à buoni coſtumi, e parte per dubio, che non hauerebbe hauto Vita di poterle ben' ordinare, à publica vtilità.

Finalmente il medeſimo tenor di Vita, ſi eſemplare, perſeuerò à tenere, benche indiſpoſto, il rimanente del tempo ſino alla Morte, nella Solitudine di Arquà. E quiui ſe laſciaſſe egli vniuerſal concetto di Virtuoſiſſimo, e Speritualiſſimo Sacerdote, e Anachoreta; lo teſtificarà in perpetuo la diuota Pompa del Funerale, à cui interuennero Veſcoui, Prencipi, Titolati, Caualieri, Dottori, Lettori, e quanti Preti, e quanti Regolari ſi trouarono in Padoua, e nel ſuo Diſtretto, portandolo al Sepolcro, come pretioſa ſpoglia, coperto di Brocato, e ſotto Baldacchino di Brocato pur d'oro, fodrato d'Armellini. Mà più eſpreſſamente lo teſtifica l'Oratione Funebre, che gli fece il Padre Feragna Agoſtiniano, che fù poi Cardinale di Santa Chieſa.

Quæ deſiderantur Indiuidua (præter dicta) videantur: In Vita Petrarchę, ſcripta à Gulielmo Rouillio, Impreſſa Lugduni. In Vita eiuſdem, ſcripta ab Andrea à Tempore, Impreſſa Venetijs. In Vita eiuſdem, ſcripta ab Andrea Ieſualdo, Impreſſa Venetijs. In Vita eiuſdem, ſcripta à Hieronymo Squarzafico, Impreſſa Baſileę, & in Deſcriptione totius Italię, facta à Leandro de Albertis, Impreſſa Venetijs.

John Frederick Lewis

John Frederick Lewis

53

Philoso=
phicę
Discusiones
6